Ålands landskapsregering

BUDGET

FÖR LANDSKAPET ÅLAND

2010

ANTAGEN AV LAGTINGET 21.12.2009

Ålands landskapsregering

FRAMSTÄLLNING nr 1/2009-2010

Förslag till budget för år 2010
Datum
2009-10-29

Till Ålands lagting

ALLMÄN MOTIVERING

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

Sammanfattning

Landskapsregeringens förslag

Landskapsregeringen föreslår att en budget för år 2010 antas för landskapet Åland uppgående till 310 239 000 euro.

Motionerna

I anslutning till budgetförslaget har 82 finansmotioner inlämnats.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att budgetförslaget godkänns med vissa ändringar bl.a. att anslaget under moment 48.30.78. avseende kortruttsinvesteringar sänks till 100.000 euro. Efter utskottets ändringsförslag balanserar budgeten på 309 466 000 euro. Finansmotionerna föreslås förkastade.

Utskottets synpunkter

Allmän motivering

Ekonomisk översikt

Den ekonomiska utvecklingen i omvärlden

Återhämtningen inom världsekonomin går långsamt och den bygger på en fortsatt expansiv politik i världen med risk för bakslag när stimulanspaketen dras tillbaka. På de finansiella marknaderna råder fortsatt oro. En ökning av kreditförlusterna och den pågående rensningen av bankernas balanser kan göra att krisen på finansmarknaden förvärras på nytt. Olika länder och regioner återhämtar sig olika snabbt. Tecken tyder på att återhämtningen i Europa kan infalla något senare än på andra håll. Bland ljuspunkterna kan dock bl.a. noteras en god tillväxt i den kinesiska ekonomin. Konsumentförtroendet har förbättrats både i euroområdet och i USA. Särskilt i Sverige har konsumentförtroendet ökat medan det i Finland har planat ut och försvagats under senhösten.

I Sverige har kronans kurs stärkts under året och prognoserna tyder på en normalisering av kronans värde år 2011. Den flytande kronkursen har givit Sverige fördelar under konjunkturnedgången. Den svenska ekonomin präglas idag av en ökande optimism. Stämningsläget har successivt förbättrats sedan maj i år,

men nivån signalerar fortfarande att läget är svagare än normalt. Särskilt inom byggsektorn är orderläget lågt medan försäljningen inom detaljhandeln ökat betydligt de senaste månaderna.
I Finland minskar antalet anställda i näringslivet och sysselsättningen förväntas fortsätta att minska nästa år till ca 10 procent. Fortsättningsvis råder en svag exportutveckling men skogsindustrin ser en viss ljusning. Företagens kreditsituation är fortfarande ansträngd och överlag pågår en svag och utdragen återhämtningsprocess. År 2010 förväntas konsumentpriserna stiga med ca 1 procent. Trots att konjunkturutsikterna förbättrats något kommer de offentliga samfundens finansiella ställning att försvagas ytterligare under år 2010 och underskottet i förhållande till totalproduktionen kommer att överstiga gränsen på 3 procent för första gången under Finlands EMU –medlemskap (RP 241/2009 rd). Statsskulden förväntas öka med 23 miljarder på två år till ca 80 miljarder. Stabilitetspakten ställer krav på medlemsstaternas ekonomi varför staten sannolikt under kommande år måste göra nedskärningar i den offentliga ekonomin. Utskottet konstaterar att även skattehöjningar sannolikt är att vänta.

Den allmänna ekonomiska utvecklingen på Åland
Det åländska näringslivet har än så länge klarat sig bra, i relation till näringslivet i omgivande regioner, under den djupa internationella konjunkturnedgången. Några mer omfattande permitteringar eller uppsägningar har inte genomförts trots att botten förefaller vara nådd i den globala ekonomiska krisen. Omsättningen i det privata näringslivet sjönk emellertid under första halvåret 2009 och beräknas bli svag även under det andra halvåret. Utskottet konstaterar emellertid att det finns all anledning att noga följa utvecklingen eftersom kriser oftast kommer till Åland med en viss fördröjning.
Bruttonationalprodukt (BNP) utvecklingen förväntas bli negativ tre år i rad. År 2008 minskade Ålands BNP med 0,7 procent, enligt preliminära beräkningar. År 2009 förväntas BNP minska med 5,8 procent och år 2010 med 2,7 procent. Den minskande BNP utvecklingen är i huvudsak en effekt av utflaggningen av passagerarfärjetonnage.
Inflationen på Åland kommer enligt Ålands statistik och utredningsbyrå (ÅSUB):s prognos att ligga kring noll procent under innevarande år för att sedan stiga till 1,4 procent under år 2010 och till 2,1 procent under år 2011.
En starkare svensk krona samtidigt som indexet för fraktsjöfarten nu börjar peka uppåt i kombination med låga bunkerkostnader är dock ljuspunkter i det ekonomiska mörkret. Fortfarande är därtill räntorna historiskt låga. Tremånaders euriborräntan förväntas stiga och ligga kring 1,6 procent nästa år och därefter under år 2011 stiga till 2,5 procent. Detta är bra för hushållen i nuläget men då deras skuldsättningsgrad är hög inger detta farhågor inför en kommande räntehöjning i framtiden. Den öppna arbetslösheten är ökande och uppgick i oktober till 3,4 procent. Arbetslöshetsgraden för ungdomar under 25 år var dock 9,6 procent i november, vilket utskottet anser att är en alarmerande siffra.
I fråga om sjöfarten har passagerarrederierna klarat sig relativt bra medan fraktsjöfarten drabbats hårt, särskilt de rederier som verkar utan längre kontrakt. De åländska bankernas räntenetto har minskat till följd av lägre ränteläge men överlag har bankerna klarat sig bra genom finanskrisen. För försäkringsbolagen krävs en ytterligare stabilisering inom det finansiella systemet innan verksamheten kan återvända till tidigare lönsamhetsnivå. Inom livsmedelsindustrin började nergången i omsättningen från en hög nivå redan hösten 2007 och under 2009 är omsättningen enligt preliminära uppgifter negativ. Övrig tillverkningsindustri förefaller idag ha klarat sig igenom det mest kritiska skedet. Byggbranschen ser ut att ha klarat sig bättre än väntat, då det fortfarande byggs både i offentlig och privat regi. Inom hotell- och restaurangbranschen ser omsättningstillväxten nu ut att vika. (ÅSUB:s rapport 2009:11).

Landskapets budgetekonomi

Budgetutvecklingen
De minskade skatteintäkterna i Finland och på Åland genererar svagare offentliga finanser. Eftersom

Finlands ekonomiska återhämtning sannolikt blir utdragen får denna utveckling negativa indirekta effekter på Åland via det skattefinansiella systemet. På grund av den ekonomiska krisen och de därmed fallande statliga skatteintäkterna samt på grund av de skattelättnader staten införde år 2008 har avräkningsbeloppet fastställts av Ålandsdelegationen till 199,3 miljoner euro. För år 2009 har förskottet för avräkningsbeloppet fastställts till ca 170 miljoner euro och förväntas ytterligare minska till ca 167 miljoner euro år 2010. Därtill förväntas skattegottgörelsen för år 2008 som inflyter under budgetåret 2010 minska till ca 3,15 miljoner euro, vilket utskottet fått bekräftat, jämfört med 24 miljoner som inflöt i budgeten för år 2009. Samtidigt minskar det budgeterade fördelningsbara nettot av Ålands Penningautomatförenings (PAF) verksamhet från 20 miljoner i budgeten för år 2009 till 14 miljoner i budgetförslaget för år 2010. Enligt landskapsregeringens prognoser kommer landskapets samlade inkomster att stiga svagt från 261 miljoner euro år 2010 till 270 miljoner euro år 2012, vilket enligt prognoserna skulle generera ett samlat underskott på ca 70 miljoner euro år 2012. Utskottet konstaterar att skattegottgörelsen är historiskt låg och uppmanar landskapsregeringen att analysera orsakerna till den drastiska nedgången av skattegottgörelsen och som t.ex. kunde presenteras i samband med tilläggsbudget.

Vid behandlingen av grundbudgeten för år 2009 konstaterade utskottet i sitt betänkande nr 1/2008-2009 att det är av största vikt att utveckla de ekonomisk-politiska instrument som redan finns inom självstyrelsens behörighet. Vidare föreslog utskottet i detta betänkande att landskapsregeringen kunde överväga att uppta förhandlingar med riksmyndigheterna om en justering av avräkningsgrunden för klumpsumman. Utskottet har nu erfarit att förhandlingar med riksmyndigheterna har initierats. Politiska kontakter har upptagits och landskapsregeringen har berett ett grundmaterial inför de kommande diskussionerna.

Ekonomisk politik

Budget i balans är inte ett entydigt begrepp. Det kan dels avse balans under ett och samma budgetår dels avse ett genomsnitt under en hel konjunkturcykel. Längden på konjunkturcyklar varierar även, normalt mellan 5-8 år. I Sverige har staten ett s.k. överskottsmål på 1 procent av BNP under en konjunkturcykel som beräknas vara under en 7 års period.

Utskottet konstaterar att landskapets ekonomi är starkt beroende av statens ekonomi på grund av det skattefinansiella systemet med avräkningsbelopp och skattegottgörelse. Därmed har landskapet inte samma möjlighet som staten att bedriva en konjunkturutjämnande politik annat än genom att bygga upp reserver och budgetera underskott under en konjunkturcykel. Systemet bygger på att man under högkonjunktur reserverar medel inför kommande sämre tider samt betalar bort eventuella lån från tidigare lågkonjunkturer. Utskottet anser att kravet under nuvarande system med avräkningsbelopp och skattegottgörelse är att budgeten skall vara i balans räknat över en hel konjunkturcykel. För att kunna hantera detta måste landskapets utgifter anpassas till genomsnittsinkomsten under hela konjunkturcykeln. De strukturella förändringarna som initieras i detta budgetförslag och som skall implementeras under 2010 bör därför fortsätta så att landskapet långsiktigt kommer ner till en relevant nivå på utgiftssidan. Landskapsregeringen bör se till att det finns en tillräckligt god likviditet under hela cykeln samt se över konsumtionsutgifterna så att produktiviteten och kostnadseffektiviteten långsiktigt ökar. Målsättningen är att budgeten bör vara i balans på sikt med beaktande av landskapets samhällsansvar och behovet av att inte låta landskapets ekonomi verka i disharmoni med det övriga samhället.

Att kräva en omedelbar isolerad balansering av budgeten skulle innebära stora, direkta nedskärningar av verksamheter och personalminskningar vilket mycket snabbt skulle öka landskapets kostnader för arbetslöshet, drastiskt minska konsumtionen samt ytterligare fördjupa lågkonjunkturen. Landskapsregeringen har inlett en strukturrationalisering som skall börja implementeras under år 2010. Enligt landskapsregeringens budgetförslag är det isolerade underskottet år 2012 cirka 7,7 miljoner euro trots en överföring om 11,7 miljoner euro från utjämningsfonden vilken under åren 2010-2012 töms helt. Utskottet anser att målsättningen bör vara att minska budgetunderskottet genom fortsatta åtgärder men bedömer det som svårt att uppnå en isolerat balanserad budget år 2012. På basen av nuvarande

information och prognoser om den ekonomiska utvecklingen kan utskottet inte säga när budgeten för ett isolerat år åter kommer att vara i balans. Målsättningen bör emellertid ställas in på att uppnå balans senast i budgeten för år 2013.
Med beaktande av ovanstående resonemang stöder utskottet landskapsregeringens skrivningar under rubriken ”Landskapets budgetekonomi”.

Självstyrelseutveckling
Utskottet stöder landskapsregeringens skrivningar om självstyrelseutveckling och betonar betydelsen av att landskapsregeringen fortsätter att arbeta för att inflytandefrågorna får en för Åland acceptabel lösning.
Utskottet betonar vikten av att landskapsregeringen aktivt verkar för att Ålands och självstyrelsesystemets synlighet inom EU ökar under året. Vid lagtingets senaste besök vid Finlands ständiga representation i Bryssel påtalades avsaknaden av den åländska flaggan vid fasadflaggningen och utskottet utgår ifrån att landskapsregeringen arbetar för att den åländska flaggan används vid fasadflaggningen.

Landskapet och kommunerna
Landskapsregeringen konstaterar att den omfattande översynen av nivån och strukturen på den offentliga ekonomin som inletts kräver åtgärder både inom landskaps- och kommunalförvaltningen. Utskottet har erfarit att kommunförbundet nyligen tagit fram ett underlag för framtida diskussioner om bl.a. organisationen av kommunsektorn.
Enligt det s.k. slutprotokollet mellan kommunförbundet och landskapsregeringen, från hösten 2009, är tanken att kommunförbundet och landskapsregeringen ska se över den gemensamma välfärdsstrukturen och föreslå strukturrationaliseringar med vars hjälp man kan åstadkomma inbesparingar i den offentliga ekonomin. Målsättningen ska vara att formulera en långsiktig gemensam strukturell besparingsnivå.
Utskottet betonar att målsättning måste vara att kommunförbundet och landskapsregeringen tillsammans snarast kommer fram till strukturrationaliseringar som innebär effektivt utnyttjande av offentliga resurser. Detta är viktigt för de små och ekonomiskt svaga kommunerna men alldeles särskilt viktigt för skärgårdens överlevnad. Utskottet konstaterar att problematiken är mycket svår och att åtgärder härvidlag brådskar.
Inrättande av ett räkenskapsverk för landskapsregeringen och dess underlydande myndigheter som även de åländska kommunerna kunde köpa tjänster från kunde vara ett sätt att rationalisera och skapa effektivitetsvinster. För skärgården och skärgårdskommunerna är särskilt behovet av ekonomiska resurser att upprätthålla grundläggande samhällsservice såsom omsorg, skola, hälsovårdarberedskap och polisnärvaro centralt. Därtill är behovet av goda kommunikationer t.ex. utvecklat kortruttssystem som främjar det interkommunala samarbetet stort. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att aktivt arbeta med och utreda dessa frågor under året.

Socialvård och äldreomsorg
Social – och miljöutskottet har i sitt utlåtande till finansutskottet konstaterat följande: ”Utskottet anser att landskapsregeringen utan dröjsmål bör se till att de åtgärder som återstår att förverkliga i landskapsregeringens Målsättningar och handlingsplan för äldrevården på Åland förverkligas. Nödvändiga lagändringar bör föras in i både landskapslagen om Ålands hälso- och sjukvård och Socialvårdslagen. En viktig utgångspunkt bör vara en klar och tydlig ansvarsfördelning mellan landskapet och kommunerna. Beslut måste dessutom fattas om utvecklingen av Gullåsen till ett geriatriskt sjukhus. Utskottet konstaterar att ett stort antal utredningar gjorts och enligt utskottet finns det nu ett tillräckligt underlag för att fatta de nödvändiga besluten.”.
Finansutskottet delar social- och miljöutskottets uppfattningar som framkommer ovan samt i det bilagda utlåtandet.

Hälso- och sjukvård

Landskapsregeringens mål med hälso- och sjukvården är att främja en hållbar utveckling genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt att trygga en tillräckligt god specialsjukvård. I det sammanhanget betonar utskottet vikten av att hälsovårdarberedskapen i skärgården tillförsäkras tillräckliga resurser.

Utskottet konstaterar vidare att landskapsregeringen bör se över systemen för patienttransporter så att de anpassas till behovet och att resurserna optimeras. Det är vidare viktigt att alternativ till helikoptertransporter i det sammanhanget undersöks. Därtill bör nuvarande helikopterverksamhet utvärderas och analyseras inför den nya upphandlingen. I den ingår olika alternativa modeller till hur den luftburna ambulanstransporten skall ske under nästa avtalsperiod. Utskottet har erfarit att Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) arbetat med denna fråga och att koordineringen förbättrats. Utskottet anser dock att ÅHS ska överväga att tilldela resurser för koordinering av alla patienttransporter i syfte att uppnå kostnadsminskningar samt förbättra servicen för patienterna. ÅHS bör omförhandla befintliga avtal med externa sjukhus och ta fram närmare riktlinjer om vart olika patientgrupper i första hand bör skickas.

Näringsliv och arbetsmarknad

Landskapsregeringen konstaterar i sitt budgetförslag att förutom insatserna för turismen, sjöfarten och primärnäringarna kommer åtgärder att tydligare riktas på nyskapande av företag inom service- och tjänstesektorn samt export- och tillverkningsindustrin. Utskottet betonar att det är lika viktigt att småföretag kan utvecklas vidare och betonar i detta sammanhang deras betydelse för ekonomin och arbetsmarknaden. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att i så hög utsträckning som möjligt underlätta småföretagens verksamhetsvillkor i syfte att öka tillväxten samt minska deras sårbarhet.

Arbetsmarknad

Landskapsregeringen konstaterar i budgetförslaget att det övergripande arbetsmarknadspolitiska målet är att sträva till en fortsatt låg arbetslöshet samt en ökad sysselsättningsgrad. Utskottet konstaterar att särskilt ungdomsarbetslöshetsgraden är oroväckande hög och att den ytterligare kan stiga. Utskottet finner det angeläget att landskapsregeringen optimerar sina insatser så att antalet arbetslösa inte ökar. Utskottet uppmanar även landskapsregeringen att i samband med uppdateringen av utkomststödslagstiftningen se över möjligheterna att höja kraven på motprestationer i vissa särskilda situationer i syfte att motverka inaktivitet och utanförskap.

Landskapsregeringen bör även arbeta för att utöka antalet lärlingsplatser och utveckla läroavtalssystemet. Företagare bör därtill om möjligt sporras att medverka i läroavtalssystemet och i skapande av praktikplatser. Landskapsregeringen bör vidare förvissa sig om att antalet studieplatser är tillräckligt. Utskottet betonar vikten av att landskapsregeringen aktivt arbetar med dessa frågor så att unga människor kommer in på arbetsmarknaden så snart som möjligt.

Utskottet konstaterar att de stora pensionsavgångarna leder till ett stort rekryteringsbehov. Behovet av rekrytering är som störst inom IT-branschen och hälso- och sjukvården men i samband med de stora pensionsavgångarna kommer behovet generellt att växa både inom privat och offentlig sektor. Utskottet anser att landskapsregeringen bör verka för en fortsatt långsiktig rekrytering av arbetskraft.

Sjöfarten

Enligt budgetframställningen är landskapsregeringens mål att trygga sjöfartens verksamhetsförutsättningar på sikt och att utveckla näringar med anknytning till sjöfarten i det maritima klustret på Åland och i östersjöregionen. Utskottet finner det angeläget att sjöfartsklustret på Åland utvecklas och betonar vikten av att sjösäkerhetscentret och sjöfartsutbildningen utvecklas.

Utskottet uppmanar landskapsregeringen att överväga på vilket sätt man kan gå tillväga för att samla resurserna kring sjöfartsnäringen. Ansvarsfördelningen bör vara samlad, klar och tydlig inom

landskapsförvaltningen i fråga om den för Åland så viktiga näringen. Utskottet anser att landskapsregeringen ska avdela resurser inom förvaltningen med uppdrag att samla kunskapen om näringens behov och utgöra förvaltningens expertis i sjöfartsrelaterade frågor. Resursen kunde sammanlänka näringen med den politiska ledningen, som skulle kunna öka landskapsregeringens möjligheter att agera i sjöfartsfrågor i förhållande till både riksmyndigheter och den europeiska unionens institutioner. Utskottet föreslår även att landskapsregeringen skall verka för en egen plats i den internationella sjöfartsorganisationen (IMO).
Utskottet anser att sjöfartsutbildningen ska anpassas till branschens behov och utskottet har förhoppningar om att genom förverkligandet av det gemensamma bolaget, där sjösäkerhetscentret och delar av sjöfartsutbildningen ingår, kommer att föra näringen och utbildningen närmare varandra. Målet bör vara att kunna ge en utbildning som är attraktiv för studenterna, så att de är anställningsbara på flera olika typer av rederier. Studiekarriären bör därtill vara tydlig för studenterna. De studerandes möjligheter att kunna studera vidare ska på alla sätt förenklas.

Primärnäringarna
Utskottet konstaterar att flera av de strukturella förändringar som föreslås i landskapsregeringens budgetförslag sker inom primärnäringarna. Landskapsregeringen anger i budgetförslaget att miljöbyrån tillsammans med jordbruksbyrån och näringen kommer att arbeta med olika miljöåtgärder för att säkra ett miljömässigt hållbart, långsiktigt och ekonomiskt lönsamt åländskt jordbruk. Den planerade halvtidsutvärderingen av landsbygdsutvecklingsprogrammet kan ge vägledning för det fortsatta arbetet. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att bidra till en positiv utveckling av det ekologiska jordbruket på Åland tillsammans med näringen. Utskottet uppmanar därtill att landskapsregeringen i kommande budgeter återkommer till lagtinget avseende vad som ska göras med naturbruksskolans lokaliteter samt med fastigheten Jomala gård.

Trafik
Landskapsregeringen konstaterar i budgetförslaget att målet är att upprätthålla, utveckla och förnya landskapets interna trafiksystem på ett så ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att snarast komma med ett meddelande till lagtinget avseende en övergripande kortruttsplan för skärgårdstrafiken ur ett ekonomiskt- och regionalpolitiskt utvecklingsperspektiv. I samband med uppgörande av meddelandet bör landskapsregeringen även överväga att tillsätta en arbetsgrupp med sakkunniga i nära samarbete med skärgårdsnämnden för att se över trafiknätet. I samband med detta bör även användande av kombikatamaraner som komplement till och på sikt eventuellt som ersättande av en del traditionella färjor utredas i syfte att öka effektiviteten och minska kostnaderna. Utskottet uppmanar även landskapsregeringen överväga att under en period pröva kombikatamarantrafik.
Landskapsregeringen bör även i övrigt se över vilka möjligheter som finns att minska skärgårdstrafikens kostnader. Detta kunde t.ex. ske genom analys av tillgänglig statistik avseende beläggningsgrad. Landskapsregeringen kunde vidare bl.a. analysera om vissa turer med låg beläggning kan sammanslås och om sommarturlistan kan förkortas. Därtill kunde landskapsregeringen i högre utsträckning planera tur- och arbetslistor i syfte att minska övertiden och tillvarata de anställdas förslag till kostnadsbesparande åtgärder.
I sitt betänkande nr 5/2008-2009 angav finansutskottet bl.a. att bolagisering av offentlig verksamhet ska ha ett klart syfte samt att en ökad konkurrensutsättning av skärgårds- och linfärjornas drift eftersträvas i det fall det leder till kostnadsreduceringar. Utskottet konstaterar dock att en bolagisering av offentlig verksamhet i sig kan ha både för- och nackdelar. Om man går in för bolagisering är det viktigt att även konkurrensutsättning sker så att kostnaderna pressas.

Fördelningen av penningautomatmedel och budgeten

Utskottet har erfarit att Ålands penningautomatförening (PAF) nu är inne i en internationaliserings- och konsolideringsfas. Konjunkturen har därtill även påverkat dess verksamhet. Samtidigt pågår ännu beredningen i riksdagen avseende ändringar av rikets lotterilagstiftning. Även utflaggningar påverkar PAF:s resultat. Sammantaget innebär detta att PAF står inför en komplicerad situation i en tid av stora förändringar. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att fortsätta med att aktivt verka för att PAF:s verksamhetsförutsättningar blir så goda som möjligt.

Budgeten och avlöningsutgifterna

Budgetens löneutgifter har beräknats utgående från gällande kollektivavtal enligt det faktiska löneläget den första oktober år 2009 med schablonmässigt beaktande av avtalade lönejusteringar därefter. Tjänstekollektivavtalen löper fram till den sista december år 2009 medan arbetskollektivavtalen och löper ut under våren år 2010.

Utskottet konstaterar att landskapsregeringen under hösten antagit en personalförsörjningsplan och betonar vikten av att landskapsregeringen bedriver en långsiktig, trygg och rättvis personalpolitik.

Budgetanslagen för avlöningar har i förslaget från landskapsregeringen minskats med ett belopp som motsvarar lönen för två veckor för all personal samt en motsvarande minskning avseende landskapsregeringsledamöternas och lagtingsledamöternas arvoden. Utskottet har erfarit att besparingarna i första hand om möjligt ska ske med frivilliga åtgärder. Om inte inbesparingarna kan ske på annat sätt kan permittering användas. Utskottet betonar vikten av att ingen tjänsteman eller arbetstagare drabbas dubbelt. Den som går med på olika arrangemang som innebär en minskning av löneutgiften motsvarande två veckor ska inte därefter under budgetåret 2010 kunna bli permitterad.

Motionerna

Med hänvisning till betänkandets och budgetframställningens allmänna motivering föreslås att finansmotionerna nr 3, 11, 12, 13, 14, 15, 28, 32, 49, 75 förkastas. Därtill föreslår utskottet att övriga finansmotioner förkastas.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1A/2009-2010

Utskottets synpunkter

Vid ärendets enda behandling den 21 december 2009 har lagtinget inte oförändrat godkänt finansutskottets betänkande nr 1/2009-2010. Ärendet har därför enligt 58 § lagtingsordningen återremitterats till finansutskottet för utlåtande över det av lagtinget fattade beslutet.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Världen har sedan hösten 2008 befunnit sig i en historiskt djup ekonomisk svacka. I den senaste konjunkturprognosen från Internationella valutafonden (IMF) konstateras att år 2009 blir det sämsta året för världsekonomin sedan det andra världskrigets slut. Som starkt exportberoende ekonomier har Finland och Sverige drabbats hårt av nergången på de internationella marknaderna.

Åland har ännu så länge klarat sig relativt sett bra under den djupa internationella lågkonjunkturen som började med finanskraschen hösten 2008. Inga desto mer omfattande permitteringar eller uppsägningar har hitintills genomförts. Krisen kommer dock med fördröjning att påverka de åländska företagen, den offentliga sektorn och hushållen. Botten ser visserligen ut att vara nådd i den globala ekonomiska krisen, men Finlands återhämtning ser ut att bli långsam och utdragen. Detta i sin tur innebär att Åland

får räkna med eftersläpande negativa, indirekta effekter, bl.a. i form av ett lägre avräkningsbelopp än under de senaste åren.

Inom det privata näringslivet sjönk företagens omsättning kraftigt under det första halvåret 2009, och beräknas sammantaget bli svag under andra hälften av året. De indirekta följderna av krisen kommer att bli kännbara på Åland. Dels genom en fortsatt svag efterfrågan från hushållens sida men också mer långsiktigt genom de effekter som fortplantar sig via den nödvändiga åtstramningen av den offentliga ekonomin.

Tabell 1. Nyckeltal för Åland i ÅSUB:s prognos

	2007	2008	2009 P	2010 P	2011 P
Bruttonationalprodukt (BNP, årlig procentuell tillväxt)	4,5*	-0,7*	-5,8	-2,7	**
Arbetslöshet (procent)	2,1	2,0	2,7	3,3	3,0
Inflation (KPI, årlig procentuell förändring)	1,7	4,2	0,0	1,4	2,1

P) prognoser, *) preliminära uppgifter, **) ingen prognos ställd

Källa: ÅSUB (2009) Konjunkturläget hösten 2009

Utflaggningarna av fartyg, tillsammans med den allmänna ekonomiska nedgången i hela Finland, som med fördröjning ger sämre offentliga finanser på Åland, innebär enligt ÅSUB:s prognos att BNP-volymen minskar. För år 2008 räknar man med en minskning motsvarande -0,7 procent, för år 2009 med -5,8 procent, och slutligen med -2,7 procent år 2010 (Tabell 1).

I huvudsak är den negativa ekonomiska tillväxten en effekt av utflaggningen av färj- och passagerartonnage, även om en del av effekterna härrör sig från den globala konjunkturnergången. Med effekterna av utflaggningarna rensade hade tabellen utvisat en svagt positiv tillväxt för åren 2008 - 2010, och frånsett en ökning av den offentliga sektorns produktionsvolym hade nergången varit avsevärt större år 2008, enligt ÅSUB.

I konjunkturrapporten beräknas inflationen på årsbasis under innevarande år ligga kring 0,0 procent, för att sedan gradvis stiga till 1,4 procent under år 2010 och till 2,1 procent under år 2011. Hög arbetslöshet i närområdena och förväntat långsamma prisstegringar på råvaror de kommande två åren förväntas hålla tillbaka inflationen, medan sänkningen av momsen på livsmedel kommer att ge en viss press neråt på inflationen under hösten.

Den öppna arbetslösheten på Åland steg månad för månad från maj till augusti i år och låg i slutet av september på 2,9 procent. ÅSUB räknar med en fortsatt gradvis ökning av arbetslösheten under hösten och vintern. Prognosen är att arbetslösheten kan komma att ligga kring 3,3 procent under år 2010, för att sedan modereras något till 3,0 procent på årsbasis under år 2011.

De åländska hushållen har numera i genomsnitt skulder som i förhållande till disponibel inkomst ligger över 100 procent. Vid stigande kostnader för boräntor, och ökad arbetslöshet, riskerar högt skuldsatta hushåll att hamna i utsatta lägen.

Den offentliga sektorns ekonomi kommer att utsättas för stark press under de kommande två åren. Det syns redan i förändringarna i avräkningsbeloppet till landskapet Åland. För år 2008 har summan fastställts till 199,3 miljoner euro och år 2009 beräknas klumpsumman sjunka till ca 170 miljoner euro.

Även skattegottgörelsen för år 2008 förväntas minska avsevärt och uppgår i föreliggande budgetförslag till 3 miljoner euro. Den omedelbara orsaken är att de konjunkturkänsliga samfundsskatterna och kapitalinkomstskatterna enligt preliminära uppgifter minskade med hela 55 respektive 43 procent år 2008. Framför allt har det betalats mindre samfundsskatt från rederierna. År 2009 förväntas intäkterna av samfundsskatterna och skatterna på kapitalinkomster fortsättningsvis vara svaga. Förvärvsinkomstskatterna kommer att utvecklas svagt under år 2009 som ett resultat av utflaggningarna under året. År 2010 beräknas samfundsskatterna öka, då det förväntas en långsam återhämtning av ekonomin.

De kommunala boksluten och budgeterna påverkas av flera aktuella reformer. För det första återinfördes det åländska allmänna avdraget i kommunalbeskattningen år 2007, vilket innebar att intäkterna från kommunalskatten minskade. Kommunerna kompenserades dock för detta via landskapets budget. För det andra förnyades landskapsandelssystemet år 2008, vilket resulterade i att kommunernas landskapsandelar ökade med en tredjedel från år 2007 till år 2008.

Kommunernas skatteintäkter och landskapsandelarna sammantagna ökade år 2008 med 18 procent eller med 18,7 miljoner euro samtidigt som nettodriftsutgifterna ökade med nästan 9 procent eller 8,2 miljoner euro. Årsbidraget ökade med hela 106 procent och räkenskapsperiodens resultat uppvisade ett ca 10 miljoner euro stort överskott. Det stärkta årsbidraget ska dock täcka större avskrivningar eftersom kommunernas egen andel av investeringarna har ökat med det nya landskapsandelssystemet. Landskapsandelarna för driften har således blivit större medan finansieringsandelarna för investeringar för de flesta kommunerna slopats.

Den genomsnittliga kommunalskattesatsen steg från 16,77 år 2008 till 17,05 i år, tre kommuner höjde, och två kommuner sänkte, skatteprocenten. Då det gäller fastighetsskatterna beskattar endast en kommun (Finström) bostäder för stadigvarande boende år 2009, medan alla kommuner har den högsta tillåtna skattesatsen på fritidsbostäder, 0,9 procent.

Enligt kommunernas budgeter för år 2009 förväntas årsbidraget minska med 28 procent. Nettodriftskostnaderna förväntas öka med 8 procent samtidigt som skattefinansieringen d.v.s. inklusive landskapsandelarna väntas öka med två procent. De åländska kommunerna har sammantaget budgeterat med ett överskott om drygt fyra miljoner euro, men skillnaderna mellan kommunerna är betydande. Under år 2009 budgeterar alla kommuner investeringar och totalt uppgår de planerade investeringarna till närmare 34 miljoner euro, vilket är dubbelt mer än i 2008 års bokslut.

Enligt preliminära uppgifter från skatteförvaltningen minskade de åländska kommunernas andel av samfundsskatterna år 2008 med cirka 55 procent eller nästan 6,3 miljoner euro jämfört med år 2007. Däremot ökade kommunalskatten preliminärt med knappt sex procent, eller nästan 3,7 miljoner euro och fastighetsskatten med fyra procent eller nästan 66.000 euro år 2008.

Kommunernas årsbidrag täckte precis avskrivningarna år 2007 och år 2008 var årsbidraget dubbelt så stort som avskrivningarna. År 2009 förväntas årsbidraget överstiga avskrivningarna med 44 procent och de planerade bruttoinvesteringarna fördubblas.

Det försvagade ekonomiska läget kan förmodligen få kommunerna att ompröva viktiga inkomst- och utgiftsposter år 2009. Man kan sålunda anta att de åländska kommunernas uppskattningar av till exempel skatteinkomsternas utveckling och de planerade investeringarna har blivit dystrare än de var i budgeten för år 2009.

Bilden av konjunkturläget i det privata näringslivet är motsägelsefull. Tillväxten i omsättning hos företagen var överlag god i fjol. Nergången kom första kvartalet i år, men de yttre tecknen på ekonomisk nergång är fortfarande få. Arbetslösheten har visserligen ökat under året, men ligger långt ifrån nivåerna under 1990-talskrisen. Landskapet har också haft ett positivt inflyttningsnetto under de två första kvartalen 2009, och nettot förväntas bli positivt räknat på hela året i år (nära 200 personer, enligt ÅSUB:s senaste konjunkturrapport).

Det dröjde till innevarande år innan krisen märktes på allvar i företagens omsättning. Nergången mellan andra kvartalet 2008 och 2009 var den kraftigaste sedan år 2003. Enligt befintliga data för de två första kvartalen 2009 var omsättningstillväxten negativ, och enligt prognosen för de därpå följande kvartalen blir den fortsatt negativ.

Inom *passagerarsjöfarten* är det för närvarande ingen omedelbar kris. Passagerarvolymerna har ökat trots den ekonomiska krisen. Ett rederi har till och med ökat sin fraktvolym. Med måttligt stigande bunkerkostnader, och en gradvis starkare svensk krona framöver, torde nergången i omsättningens tillväxt och i resultat kunna bromsas. Därför ser den närmaste framtiden inte alldeles mörk ut för passagerarsjöfarten.

Delar av fraktsjöfarten har däremot drabbats hårt av nergången, i synnerhet de som verkar utan längre kontrakt, men även tankersjöfarten verkar nu under mycket pressade villkor. Delar av sektorn gjorde rejäla förluster redan ifjol, och eftersom efterfrågan på fraktmarknaderna varit synnerligen svag under innevarande år, får man räkna med fortsatta och betydligt större förluster under detta år och framöver om återhämtningen låter vänta på sig. Vikande fraktmarknader, överkapacitet och minskade fartygsvärden kan komma att leda till försäljning av bolag, uppköp, utflaggningar eller i värsta fall någon konkurs.

De åländska *bankerna* har än så länge klarat sig bra genom finanskrisen, tack vare att man inte varit direkt exponerade mot dåliga lån och krisbranscher. Bankernas räntenetto och intjäning har sjunkit på grund av lägre ränteläge trots att volymen på såväl deras inlåning som utlåning ökat. Man har också på sina håll fått se en minskning av det förvaltade fondkapitalet.

ÅSUB bedömer att för att *försäkringsverksamheten* ska stabiliseras och återvända till tidigare lönsamhetsnivå, så krävs en ytterligare stabilisering inom det finansiella systemet, och för sjöförsäkringar krävs en återgång till normala betingelser vad gäller tillväxt i internationella frakter, och en internationellt stabil omvärld.

Inom *livsmedelsindustrin* började nergången i omsättningens tillväxt från en hög nivå redan hösten 2007 och har fortsatt neråt sedan dess och enligt preliminära uppgifter har tillväxten under år 2009 varit negativ. Inom den *övriga tillverkningsindustrin* (plast-, trävaruindustri m.m.) ser effekterna av den internationella konjunkturnergången hittills ut att ha varit mer begränsade än man kunnat befara. I dagsläget ser man ut att ha klarat sig genom det mest kritiska skedet. 60-70 personer var permitterade under våren, medan man efter sommaren endast hade ett 10-tal permitterade.

Också *byggbranschen* ser ut att ha klarat sig något bättre än väntat. Såväl offentliga som privata bygginvesteringar ser ut att fortsätta att ligga på i det närmaste samma nivå som hittills under året under den kommande sexmånadersperioden.

Inom *hotell- och restaurang* ser omsättningstillväxten efter en förhållandevis god högsäsong nu ut att vika. Att lönetillväxten de senaste åren kontinuerligt legat på en högre nivå än omsättningstillväxten tyder på en svag produktivitet i branschen som helhet.

Omsättningstillväxten inom branschen *företagstjänster,* där bl.a. IT ingår, har varit negativ under år 2009, enligt preliminära registeruppgifter. Prognosen visar på en återhämtning och en svagt positiv tillväxt under de kommande månaderna. För branschen *personliga tjänster* verkar trenden med avtagande tillväxt i omsättningen ha brutits vid halvårsskiftet 2009.

LANDSKAPETS BUDGETEKONOMI

Budgetutvecklingen

Landskapsregeringen konstaterade i budgetförslaget för år 2009 att förskottet för avräkningen för år 2008 uppgick till 204,8 miljoner euro medan förskottet för år 2009 hade fastställts till 206,6 miljoner euro. Den slutliga avräkningen för år 2008 har nu fastställts till 199,3 miljoner euro, förskottet för år 2009 har av Ålandsdelegationen justerats till 170,0 miljoner euro medan förskottet för år 2010 enligt nu gällande beslut uppgår till 167,3 miljoner euro.

Skattegottgörelsen för år 2007, som ingår i budgeten för år 2009, uppgick till i stort samma belopp som förgående år d.v.s. 24,0 miljoner euro. Skattegottgörelsen för år 2008 beräknas i föreliggande budgetförslag uppgå till 3 miljoner euro.

I budgeterna för såväl år 2008 som för år 2009 ingick penningautomatmedel uppgående till ett belopp om 20 miljoner euro. I budgetförslaget för år 2010 har intagits penningautomatmedel till ett belopp om 14 miljoner euro.

Tre av de mest centrala inkomsterna för landskapet bedöms därmed i budgetförslaget för år 2010 till ett sammanlagt ca 65 miljoner euro lägre belopp, eller omkring 25 % lägre, än motsvarande bedömning för ett år sedan.

Minskningen av avräkningen föranleds främst av den försämrade internationella konjunkturen som lett till en betydande konjunkturförsvagning i Finland och därmed till en sänkning av statens inkomster. Till denna sänkning bidrar även tidigare beslutade skattesänkningar och den höjning av främst grundavdraget och pensionsinkomstavdraget som vidtas för år 2010. Den höjning av mervärdesskattesatserna som beräknas träda i kraft under året inverkar å andra sidan höjande även om effekten inverkar fullt ut först år 2011.

Skattegottgörelsens minskning föranleds dels av att samfundsskatterna och kapitalinkomstskatterna, som utgör en betydande del av underlaget, är konjunkturkänsliga och av den orsaken minskat och dels av tidigare ingående företeelser av engångsnatur såsom företagsomstruktureringar. Det står även klart att de utflaggningar av åländskt tonnage som ägt rum på ett bestående sätt inverkar på skattegottgörelsen. Landskapsregeringen bedömer dock att skattegottgörelsen under de kommande åren kan förväntas stiga om än inte till tidigare nivå.

Ålands Penningautomatförenings verksamhet behandlas i ett skilt avsnitt i den allmänna motiveringen men landskapsregeringen bedömer att avkastningen de närmaste åren kommer att täcka kostnaderna för understöden till föreningsverksamheten så att en tillfredsställande nivå kan upprätthållas även om en

ytterligare nedgång inte kan uteslutas.

Inkomsterna av överföringar från pensionsfonden har beräknats i enlighet med det som angavs i tilläggsbudgeten för år 2009, d.v.s. att fonden täcker 75 % av pensionsutgifterna. En revidering kan dock bli aktuell då fondens inkomster tenderar att sjunka snabbare än beräknat till följd av utförsäkringen av de nyanställda och minskningen av avlöningsutgifterna. Avsikten med en senare eventuell revidering är att säkerställa att en nettofondering sker även de närmaste åren.

Sammantaget bedömer landskapsregeringen att inkomsterna efter år 2010 kommer att successivt börja stiga. Fördelningen mellan avräkningsinkomsterna och skattegottgörelsen blir beroende av den relativa konjunkturutvecklingen i riket och på Åland. Om en mer betydande avmattning kan undvikas i landskapet samtidigt som återhämtningen dröjer i riket ökar skattegottgörelsen medan om konjunkturerna i landskapet utvecklas negativt och en förstärkning äger rum i riket ökar i stället avräkningen mer.

Utgående från den nuvarande bedömningen av inkomsterna de närmaste åren och en schematisk framräkning av budgetutgifterna enligt läget utgående från grundbudgeten för år 2009, enligt läget utgående från tilläggsbudgeten för år 2009 samt det nu framlagda budgetförslaget kan följande kalkyl över budgetutvecklingen göras för de närmaste åren. Skillnaderna i utfall för utgifterna totalt, nettot och det ackumulerade underskottet visar sålunda på effekterna av de åtgärder landskapsregeringen vidtagit och planerar.

Tabell 2: Förväntad inkomst- och utgiftsutveckling 2009 - 2012

	År 2009	År 2010	År 2011	År 2012
Inkomster				
Avräkningsbelopp, förskott	170 019 000	167 300 000	174 000 000	182 000 000
Avräkningsbelopp, reglering	-5 533 000			
Skattegottgörelse	24 033 000	3 000 000	11 000 000	11 000 000
Övriga finansiella inkomster	24 854 000	19 205 000	19 000 000	19 000 000
Verksamhetsinkomster	58 207 000	51 758 000	46 500 000	47 000 000
Sammanlagt inkomster	271 580 000	241 263 000	250 500 000	259 000 000
Överföring från utjämningsfonden		20 000 000	15 000 000	11 733 000
Inkomster totalt	271 580 000	261 263 000	265 500 000	270 733 000
Konsumtionsutgifter				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	179 993 000	185 000 000	185 000 000	
- enligt TB1/09	174 303 000	174 690 000	172 690 000	171 690 000
- föreliggande budgetförslag	175 197 000	170 172 000	172 690 000	173 000 000
Överföringsutgifter				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	105 516 000	106 700 000	100 000 000	
- enligt TB1/09	103 288 000	98 119 000	96 119 000	96 119 000
- föreliggande budgetförslag	103 236 000	88 174 000	84 019 000	84 019 000
Investeringsutgifter				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	21 435 000	21 000 000	21 000 000	
- enligt TB1/09	21 612 000	21 230 000	17 000 000	17 000 000
- föreliggande budgetförslag	22 312 000	22 997 000	17 000 000	17 000 000
Lån och övriga finansinvesteringsutgifter				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	10 726 000	10 700 000	10 700 000	
- enligt TB1/09	6 576 000	5 576 000	5 576 000	5 576 000
- föreliggande budgetförslag	6 576 000	4 296 000	3 576 000	3 576 000
Övriga utgifter				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	850 000	900 000	900 000	
- enligt TB1/09	850 000	850 000	850 000	850 000
- föreliggande budgetförslag	946 000	600 000	850 000	850 000
Utgifter totalt				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	318 520 000	324 300 000	317 600 000	
- enligt TB1/09	306 629 000	300 465 000	292 235 000	291 235 000
- föreliggande budgetförslag	308 267 000	286 239 000	278 135 000	278 445 000
Netto året isolerat				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	-46 940 000	-63 037 000	-52 100 000	
- enligt TB1/09	-35 049 000	-39 202 000	-26 735 000	-20 502 000
- föreliggande budgetförslag	-36 687 000	-24 976 000	-12 635 000	-7 712 000
Ackumulerat över-/underskott				
- enligt grundbudget 2009 samt RBP	-36 940 000	-99 977 000	-152 077 000	
- enligt TB1/09	-22 362 000	-61 564 000	-88 299 000	-108 801 000
- föreliggande budgetförslag	-24 000 000	-48 976 000	-61 611 000	-69 323 000

Budgetförslaget för år 2010 uppvisar ett ackumulerat underskott om nästan 49 miljoner euro som vid slutet av år 2012 enligt ovanstående kalkyl stigit till ca 69,3 miljoner euro, varvid dock utjämningsfonden om 46,7 miljoner euro har tagits i användning. Beräkningen baserar sig på att det ackumulerade underskottet i bokslutet för år 2009 nu antas stiga till 24 miljoner euro. Den likviditet landskapet har till följd av utjämningsfondens inverkan, reserveringen av anslag mellan åren, tidsskillnaden mellan beslut om bidrag och den faktiska utbetalningen m.m. är enligt landskapsregeringens bedömning tillräcklig för att någon faktisk upplåning inte behöver verkställas under den prognostiserade perioden.

Tilläggas kan att budgetunderskottet isolerat från såväl överföringarnas mellan åren som utjämningsfondens inverkan enligt kalkylen successivt minskar från 25,0 miljoner euro år 2010, 12,6 miljoner euro år 2011 till 7,7 miljoner euro år 2012. Det kan även noteras att ökningen av konsumtionsutgifterna från år 2010 års nivå främst föranleds av att den neddragning av anslagen med avlöningsutgifter som föreslås i föreliggande budgetförslag inte ingår i kalkylen för de påföljande åren samt av pensionsutgifternas beräknade ökning.

Strukturella åtgärder med ekonomisk effekt
Mot bakgrund av den inkomstutveckling som relaterats ovan har landskapsregeringen utgående från de intentioner som angavs i första tillägget till budgeten för år 2009 arbetat för att successivt genomföra en nödvändig omstrukturering av den offentliga sektorn. Landskapsregeringen föreslår i det föreliggande budgetförslaget en rad åtgärder, dels som ett led i att åstadkomma en strukturell balans i landskapets budget på lång sikt och dels för att på kort sikt åstadkomma besparingar.

Landskapsregeringen anser att framför allt det långsiktiga arbetet med omstruktureringen av den offentliga sektorn måste fortsättas under de kommande åren även om inkomsterna stabiliseras. Inriktningen i detta arbete är att åstadkomma tydligare rollfördelningar på alla plan, att minska landskapets operativa roll i synnerhet inom de områden som inte kan betraktas som kärnområden samt att avstå från stödåtgärder och verksamheter där det inte finns ett klart samhällsansvar. De medel som används är tydligare uppdragsbeskrivningar till underlydande myndigheter, bolagiseringar, konkurrensutsättningar och omorganiseringar.

Landskapsregeringen beskriver under flera avsnitt i den allmänna motiveringen hur arbetet genomförs inom olika områden. Beträffande landskapets förvaltning hänvisas till avsnitten om organisatoriska förändringar och förvaltning och personal. Inom undervisningssektorn är det pågående arbetet med gymnasialstadiereformen synnerligen central samtidigt som även omstruktureringen av naturbruksutbildningen har betydelse för kostnadsnivån. Utvecklingen inom den kommunala sektorn berörs även den i ett särskilt avsnitt. Fiskodlingen i Guttorp, avbytarverksamheten och Ålands försöksstation är exempel på områden där landskapets ansvar tonas ner. Även inom ÅHS pågår en omstrukturering i och med att verksamheten koncentreras till sjukhusområdet samtidigt som styrnings- och organisationsmodellerna ska ses över.

Åtgärderna inom sjötrafiken berör bl.a. bemanningen på färjorna och konkurrensutsättning av den tekniska driften. Därtill pågår bolagiseringsåtgärder bl.a beträffande Möckelöområdet, förändringar av kollektivtrafikens turlistor m.m.

Åtgärder beträffande landskapets inkomster
Enligt landskapsregeringens uppfattning är den ekonomiska situation som den ovanstående tabellen

illustrerar, där dock de ekonomiska effekterna av de långsiktiga strukturella åtgärderna inte inberäknats, sådan att åtgärder måste vidtas även på inkomstsidan.

Landskapsregeringen konstaterar härvid att de skattesänkningar som vidtagits de senaste åren som ovan nämnts har återverkningar även i landskapet och för landskapets ekonomi och på så sätt medfört en viss överlappning i förhållande till det landskapsregeringen velat åstadkomma med det allmänna avdraget. Med beaktande av detta och landskapets ekonomiska situation föreslår landskapsregeringen att det allmänna avdraget slopas i kommunalbeskattningen och som en följd därav även anslaget för kompensationen till kommunerna.

Landskapsregeringen har haft inledande kontakter med regeringen i Helsingfors beträffande hur arbetet med granskningen av avräkningsgrunden bör bedrivas så att en så likartad grund som möjligt erhålles för bedömningen av hur motiverad en ändring är med beaktande av stadgandena i självstyrelselagen. Eftersom arbetet ännu är i initialskedet finns det ingen grund för att i kalkylen över de kommande årens inkomster anta att avräkningsgrunden ändras.

I föreliggande förslag till budget ingår en del förslag till avgiftshöjningar som ett medel att dels styra utnyttjandet av de tjänster landskapet tillhandahåller dels minska budgetbelastningen. Utöver den genomgång som har skett i samband med budgetberedningen är avsikten att systematiskt granska om avgiftsfinansieringen kan utökas och nivåerna på de avgifter som nu debiteras är riktiga och ändamålsenliga.

Budgetens inverkan

Till följd av landskapets såväl kortsiktiga som långsiktiga ekonomiska situation bedömer landskapsregeringen det totalt sett inte som möjligt att upprätthålla en så stimulerande budgetnivå som det ur strikt konjunktursynvinkel borde vara motiverat. Vid utformningen av budgetförslaget har dock stor vikt fästs vid att upprätthålla de prioriterade områdena för samhällsåtgärderna på en god nivå. Till dessa räknas hälso- och sjukvården, socialvården och utbildningen.

Vid utformningen av budgetförslaget har landskapsregeringen beaktat konjunktursituationen så att investeringsnivån bibehålls tämligen hög. Landskapsregeringen bedömer det samtidigt angeläget att man inför varje anbudsinbegäran och beslut om byggstart tar i beaktande den situation som just då råder för att därigenom kunna åstadkomma en jämn sysselsättningsnivå inom respektive bransch.

Landskapsregeringen prioriterar i budgetförslaget och vid förverkligandet av detta sådana satsningar som bidrar till förnyelse inom de olika näringsgrenarna. För stimulansen av näringslivet är ett ändamålsenligt förverkligande av de olika EU - programmen därför av central betydelse. Därutöver är de insatser för nytänkande och utveckling som bör genereras inom näringslivets egna intresseorganisationer av vital betydelse för en positiv utveckling. Budgetförslaget bygger på att främja detta samtidigt som landskapet tar ansvar för att den mer formaliserade rådgivningen organiseras på ett ändamålsenligt sätt.

Landskapsregeringen har vid utformningen av budgetförslaget sett till att trots den ekonomiska situationen trygga den grundläggande välfärden.

Budgetförändringarna i korthet

I nedanstående jämförelse av utgifter och inkomster åren 2009 - 2010 ställs den gällande budgeten för år 2009, d.v.s. inklusive första tilläggsbudgeten, i förhållande till landskapsregeringens förslag till

budget för år 2010. Vid bedömningen av förändringarna bör bl.a. följande större skillnader mellan åren noteras:

Rent generellt minskar konsumtionsutgifterna år 2010 p.g.a. att landskapsregeringen har minskat anslag där löneutgifter ingår med ett belopp som motsvarar lönen för två veckor för all personal. Därtill uppnås full årseffekt av såväl den sänkning av pensionspremieprocenten som genomfördes fr.o.m. 1.6.2009 som den sänkning av folkpensionsavgiften som trädde i kraft 1.4.2009. Vid ingången av år 2010 slopas även den återstående folkpensionsavgiften. De ovan relaterade minskningarna är större än de avtalsmässiga löneökningarna som genomförs i slutet av år 2009.

Ht 42 Landskapsregeringen

- konsumtionsutgifterna under landskapsregeringens huvudtitel minskar även till följd av en stramare budgetering av anslagen för bl.a. utredningar och externt samarbete samt av att användningen av tidigare års anslag ökar med drygt 0,1 miljoner euro i budgetförslaget för år 2010.

Ht 43 Kansliavdelningen

- överföringsutgifterna under kansliavdelningens huvudtitel minskar främst av att understödet för befrämjande av rundradioverksamhet minskar samt av att understödet för befrämjande av förnyelsebar energi utgår i förslaget för år 2010
- investeringsutgifterna ökar mellan år 2009 och 2010 främst till följ av att delanslag om 2,5 miljoner euro föreslås för Självstyrelsegårdens renovering i budgetförslaget för år 2010
- utgifterna för lån och övriga finansinvesteringar under kansliavdelningens huvudtitel minskar till följd av att inget anslag för bostadslån upptas i föreliggande budgetförslag.

Ht 44 Finansavdelningen

- konsumtionsutgifterna under finansavdelningens huvudtitel ökar med drygt 1,9 miljoner euro för de pensionsrelaterade utgifterna. Förändringarna av pensionsutgifterna obeaktat sjunker konsumtionsutgifterna vid finansavdelningen med 0,25 miljoner euro eller med 8,2 procent
- överföringsutgifterna under finansavdelningens förvaltningsområde minskar till följd av lägre anslag för kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (0,45 miljoner euro), kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag (4,2 miljoner euro) och projektbidrag ur penningautomatmedel (6,95 miljoner euro). Överföring av danaarv till kommuner ökar med drygt 1 miljon euro
- investeringsutgifterna under finansavdelningens förvaltningsområde minskar i förslaget för år 2010 till följd av att anslaget för uppförandet av Alandica Kultur och Kongress utgår
- utgifterna för lån och övriga finansinvesteringar minskar till följd av att lånen ur penningautomatmedel minskar med drygt 1,2 miljoner euro i föreliggande budgetförslag
- inkomsterna av danaarv ökar med drygt 1 miljon euro år 2010. Inkomsten för delfinansiering av Alandica Kultur och Kongress som år 2009 uppgick till 3,8 miljoner euro utgår helt år 2010. Avkastningen av Ålands Penningautomatförenings verksamhet minskar med 6 miljoner euro mellan år 2009 och 2010 medan överföringen från pensionsfonden ökar med 3,5 miljoner euro.

Ht 45 Social- och miljöavdelningen

- konsumtionsutgifterna under social- och miljöavdelningens huvudtitel minskar totalt sett endast med 0,6 procent i och med att anslaget för Ålands hälso- och sjukvård är på oförändrad nivå. Sammantaget medför detta att de övriga konsumtionsutgifterna under social- och miljöavdelningen minskar med 0,4 miljoner euro eller 7,3 procent. Drygt hälften av denna minskning beror på en

ökad användning av tidigare års anslag
- överföringsutgifterna under social- och miljöavdelningens huvudtitel är totalt sett på samma nivå såväl år 2009 som år 2010. Dock kan noteras att bostadsbidragen ökar med ca 0,3 miljoner euro, underhållsstödet ökar med 0,1 miljoner euro och anslagen för landskapsandel till kommunerna för socialvårdens drifts- respektive anläggningskostnader ökar med 0,85 miljoner euro samtidigt som understödet till kommunerna för förebyggande utkomststöd minskar med 0,4 miljoner euro och anslaget för understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder minskar med knappt 0,4 miljoner euro. I det föreliggande förslaget till budget förslås inte något anslag för miljöbils- och skrotningspremier
- inkomsterna ökar främst till följd av att inkomsterna för Ålands hälso- och sjukvård ökar.

Ht 46 Utbildnings- och kulturavdelningen
- vid jämförelsen av konsumtionsutgifterna under utbildnings- och kulturavdelningens huvudtitel kan noteras att anslaget för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland minskar med 0,4 miljoner euro, så väl anslaget för Läromedelscentralen som Ålands naturbruksskola minskar till följd av omstrukturering. Därtill kan noteras att anslaget för Högskolan på Ålands verksamhet minskas
- överföringsutgifterna under utbildnings- och kulturavdelningens förvaltningsområde minskar främst till följd av att det i budgeten för år 2009 ingår högre anslag för såväl landskapets som EU:s finansieringsandelar för programmet Regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF. År 2009 upptogs anslag för understöd för Ö-spelen som arrangerades sommaren 2009. Anslaget för studiepenning ökar med närmare 0,6 miljoner euro
- investeringsutgifterna under utbildnings- och kulturavdelningens huvudtitel ökar med anledning av att anslaget för utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum ökar med 2,5 miljoner euro från år 2009 till år 2010
- inkomsterna under utbildnings- och kulturavdelningens huvudtitel minskar främst till följd av lägre inkomster för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland samt lägre inkomst av EU:s finansieringsandel från Socialfonden och till viss del p.g.a. ändrade rutiner vid fördelningen av kostnader mellan vissa skolor.

Ht 47 Näringsavdelningen
- konsumtionsutgifterna under näringsavdelningens huvudtitel minskar utöver de generella förändringarna främst p.g.a. minskade anslag för lantbruksavbytarverksamheten och försöksverksamheten
- överföringsutgifterna under näringsavdelningens huvudtitel minskar främst till följd av att det i budgetförslaget för år 2010 inte upptas nya anslag för helt nationellt finansierade investeringsbidrag vare sig för lantbruk eller övrigt näringsliv, lägre anslag för turismens främjande samt av delvis minskade anslag för de EU-delfinansierade programmen under huvudtiteln.

Ht 48 Trafikavdelningen
- konsumtionsutgifterna under trafikavdelningens huvudtitel minskar främst till följd av lägre anslag för sjötrafiken och vägunderhållet
- överföringsutgifterna minskar främst p.g.a. lägre anslag för understöd för kollektivtrafiken
- investeringsutgifterna minskar totalt sett under trafikavdelningens huvudtitel. Värt att notera vid jämförelsen mellan åren 2009 och 2010 är att det i budgeten för år 2009 upptogs anslag om 0,7 miljoner euro för m/s Skarven samt att anslaget för vägbyggnadsinvesteringar minskar med

närmare 1,6 miljoner euro samtidigt som anslaget för bro- och hamnbyggnadsinvesteringar ökar med 0,6 miljoner euro. År 2010 föreslås ett anslag om 0,9 miljoner euro för kortruttsinvesteringar.

Ht 49 Finansieringsinkomster och -utgifter

- vid bedömningen av finansieringsutgifterna bör beaktas att det i budgetförslaget för år 2010 ingår ett anslag om 24 miljoner euro för täckande av det beräknade ackumulerade underskottet vid utgången av år 2009
- vid jämförelsen av finansieringsinkomsterna bör noteras att inkomsten av avräkningsbeloppet minskar med närmare 17,3 miljoner euro i förslaget för år 2010 i jämförelse med det belopp som för närvarande är budgeterat år 2009. Inkomsten av skattegottgörelsen minskar med 21 miljoner euro. Även ränteinkomsterna och lotteriskatten minskar sammantaget med drygt 2,2 miljoner euro. År 2009 ingick en inkomst om knappt 12,7 miljoner euro som inkomst av föregående års överskott. I budgetförslaget för år 2010 ingår en inkomst om 20 miljoner euro som överföring från utjämningsfonden. Budgetförslaget uppvisar därmed ett underskott om närmare 49 miljoner euro vilket belopp upptas som finansieringslån i föreliggande budgetförslag. År 2009 är det redan inbudgeterade underskottet som täcks med finansieringslån närmare 6 miljoner euro, men behovet förväntas öka till ca 24 miljoner euro ännu under år 2009.

JÄMFÖRELSE AV UTGIFTER OCH INKOMSTER ÅREN 2009 - 2010

HUVUDTITEL	UTGIFTER			INKOMSTER		NETTOUTGIFTER		
	År 2009 Grund + tb I 1.000 euro	År 2010 Förslag 1.000 euro	Förändring 2009 - 2010 %	År 2009 Grund + tb I 1.000 euro	År 2010 Förslag 1.000 euro	År 2009 Grund + tb I 1.000 euro	År 2010 Förslag 1.000 euro	Förändring 2009 - 2010 %
HT 41 LAGTINGET	**-3 007**	**-2 775**	**-7,7%**	**2**	**5**	**-3 005**	**-2 770**	**-7,8%**
Konsumtionsutgifter	-3 007	-2 775	-7,7%					
HT 42 LANDSKAPSREGERINGEN	**-2 843**	**-2 445**	**-14,0%**	**281**	**243**	**-2 562**	**-2 202**	**-14,1%**
Konsumtionsutgifter	-2 843	-2 445	-14,0%					
HT 43 KANSLIAVDELNINGEN	**-18 536**	**-18 102**	**-2,3%**	**3 194**	**3 229**	**-15 342**	**-14 873**	**-3,1%**
Konsumtionsutgifter	-9 507	-9 023	-5,1%					
Överföringsutgifter	-4 129	-3 759	-9,0%					
Investeringsutgifter	-3 900	-5 320	36,4%					
Lån och övriga finansinv.	-1 000	0	-100,0%					
HT 44 FINANSAVDELNINGEN	**-49 278**	**-37 959**	**-23,0%**	**36 030**	**30 765**	**-13 248**	**-7 194**	**-45,7%**
Konsumtionsutgifter	-22 704	-24 386	7,4%					
Överföringsutgifter	-19 724	-9 158	-53,6%					
Investeringsutgifter	-1 350	-130	-90,4%					
Lån och övriga finansinv.	-5 500	-4 285	-22,1%					
HT 45 SOCIAL- OCH MILJÖ-AVDELNINGEN	**-117 213**	**-116 303**	**-0,8%**	**9 538**	**10 198**	**-107 675**	**-106 105**	**-1,5%**
Konsumtionsutgifter	-77 625	-77 177	-0,6%					
Överföringsutgifter	-32 108	-32 126	0,1%					
Investeringsutgifter	-7 430	-7 000	-5,8%					
Lån och övriga finansinv.	-50	0	-100,0%					
HT 46 UTBILDNINGS- OCH KULTUR-AVDELNINGEN	**-56 663**	**-56 698**	**0,1%**	**2 515**	**1 948**	**-54 148**	**-54 750**	**1,1%**
Konsumtionsutgifter	-30 008	-28 082	-6,4%					
Överföringsutgifter	-24 053	-23 605	-1,9%					
Investeringsutgifter	-2 586	-5 000	93,3%					
Lån och övriga finansinv.	-16	-11	-31,3%					
HT 47 NÄRINGSAVDELNINGEN	**-27 068**	**-22 751**	**-15,9%**	**4 850**	**4 036**	**-22 218**	**-18 715**	**-15,8%**
Konsumtionsutgifter	-6 394	-5 705	-10,8%					
Överföringsutgifter	-20 664	-17 046	-17,5%					
Investeringsutgifter	0	0	0,0%					
Lån och övriga finansinv.	-10	0	-100,0%					
HT 48 TRAFIKAVDELNINGEN	**-31 171**	**-28 606**	**-8,2%**	**1 147**	**1 334**	**-30 024**	**-27 272**	**-9,2%**
Konsumtionsutgifter	-22 215	-20 579	-7,4%					
Överföringsutgifter	-2 610	-2 480	-5,0%					
Investeringsutgifter	-6 346	-5 547	-12,6%					
HT 49 FINANSIERINGSUTGIFTER	**-850**	**-24 600**	**2794,1%**	**249 072**	**258 481**	**248 222**	**233 881**	**-5,8%**
Övriga utgifter	-850	-24 600	2794,1%					
TOTALT	**-306 629**	**-310 239**	**1,2%**	**306 629**	**310 239**			
Konsumtionsutgifter	-174 303	-170 172	-2,4%					
Överföringsutgifter	-103 288	-88 174	-14,6%					
Investeringsutgifter	-21 612	-22 997	6,4%					
Lån och övriga finansinv.	-6 576	-4 296	-34,7%					
Övriga utgifter	-850	-24 600	2794,1%					

SJÄLVSTYRELSEUTVECKLING

Allmänt

Landskapsregeringen konstaterar att de allt snabbare förändringarna i omvärlden och i det åländska samhället förutsätter smidiga former för utveckling av det åländska självstyrelsesystemet. Likaså aktualiserar såväl utvecklingen av det kollektiva säkerhetstänkandet som det fördjupade Europeiska försvarssamarbetet ett växande behov av att i olika sammanhang lyfta fram Ålands särställning som ett demilitariserat och neutraliserat territorium. Det finns därutöver skäl för att Åland söker nya internationella garantier för den folkrättsligt förankrade statusen och språkskyddet i synnerhet.

Landskapsregeringen kommer att arbeta för att kontaktytorna mellan Åland och riksmyndigheterna ytterligare utvecklas. Utgångspunkten är att det behövs mera resurser för hanteringen av åländska ärenden samt för tolk- och översättningstjänster vid statsministerns kansli. Det politiska umgänget på parlaments- och regeringsnivå kan förbättras t.ex. genom tillsättande av ett särskilt Ålandsutskott inom riksdagen och/eller en gemensam Ålandskommission som kunde vara en politisk motsvarighet till Ålandsdelegationen. Syftet med reformen är en politisk dialog byggd på kunskap och förståelse. Landskapsregeringen kommer att följa upp den parlamentariska kommitténs rapport om hembygdsrätt, jordförvärv och näringsrätt.

Självstyrelsesystemets utveckling

Landskapsregeringen avser att tillsätta en parlamentarisk grupp med uppdraget att utarbeta underlag för en modernisering av autonomisystemet. Utgångspunkten är att självstyrelselagen innehåller allt för omfattande detaljregleringar och att den danska ramlagen är en modell. Uppdraget ska även innefatta ett ställningstagande till utformningen av en utvidgad åländsk beskattningsrätt. Som grund för detta läggs det av landskapsregeringen aviserade skattemeddelandet och behandlingen av detta i lagtinget.

Parallellt med ovan nämnda process avser landskapsregeringen att fortsätta förhandlingarna med Finlands regering om att en gemensam kommitté tillsätts med uppdraget att komma med

- förslag om hur självstyrelselagens status i förhållande till Finlands grundlag ska tryggas
- förslag om hur Ålands ställning ska tryggas vid ingående av internationella fördrag samt
- förslag om hur självstyrelselagens innehåll anpassas till EU-rättens krav om icke- diskriminering bl.a. vad gäller kravet på finskt medborgarskap för erhållande av åländsk hembygdsrätt och rätten att använda sitt eget språk inför domstol och andra statsmyndigheter.

Landskapsregeringen bevakar att lagtingets rätt att delta i subsidiaritetskontrollen införs i självstyrelselagen.

Demilitariseringen och neutraliseringen

Det kollektiva säkerhetsbegreppet inom FN, EU, NATO samt det nordiska försvarssamarbetet innebär nya behov av att argumentera för att Ålands demilitariserade och neutraliserade status ska upprätthållas. Landskapsregeringen fäster här särskild vikt vid de traktaträttsliga förpliktelserna och den bindande sedvanerätt som garanterar full giltighet rörande Ålands status och preambeln i Ålandsprotokollet. Samtliga EU-länder och Europaparlamentet har därmed bekräftat Ålands särställning enligt folkrätten.

För tio år sedan bildades kontaktgruppen mellan landskapsregeringen och utrikesministeriet med uppgift att utveckla och öka användningen av Ålandsexemplet i internationella sammanhang. Landskapets insatser i arbetet förstärks och tydliggörs genom att särskilda medel föreslås budgeterade för ändamålet. Under året planeras ett seminarium för att belysa Ålands demilitarisering och

neutralisering i förhållande till bl.a. Lissabonfördragets bestämmelser om EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Landskapsregeringen kommer också att utreda och föreslå åtgärder gällande Ålandskonventionens status i förhållande till senare tillkomna internationella konventioner och EU-fördrag. Därefter kan självstyrelsens långsiktiga strategi för demilitariseringen och neutraliseringen utarbetas i samverkan med lagtinget.

Åland och EU

Landskapsregeringen har arbetat för att förbättra landskapets möjligheter att utöva inflytande i landets hantering av EU-ärenden. Statsrådet har antagit ett principbeslut om landskapets medverkan och inflytande i EU-ärenden. Dokumentet utgör en god plattform för det praktiska arbetet att förbättra Ålands möjligheter att göra rösten hörd i EU:s beslutsfattande. Principbeslutet ska följas upp både inom landskapsförvaltningen och i förhållande till riksmyndigheterna.

Landskapet tillförsäkras genom en ändring av 59 c § självstyrelselagen ett mer rättvist förfarande i situationer där Finland i egenskap av medlemsstat i Europeiska Unionen ställs till svars för åtgärder eller underlåtenhet från landskapets sida. Vidare kommer lagtingets rätt att medverka i de nationella parlamentens subsidiaritetskontroll som införs i och med Lissabonfördraget att regleras i självstyrelselagen**.**

Landskapsregeringen arbetar för tydliga prioriteringar av arbetsinsatserna, väl fungerande rutiner när det gäller det praktiska arbetet med EU-ärenden samt för att förbättra kontakterna till och medverkan i de beredande arbetsgrupperna både inom landet och inom ministerrådsarbetet. Landskapsregeringen fortsätter att arbeta för ett förstärkt åländskt inflytande över Finlands hantering av EU-ärenden, främst genom ett aktivt deltagande i alla skeden av processer där för Åland viktiga ärenden hanteras. Vidare kommer landskapsregeringen att aktivt följa med hur tillämpningen av de i självstyrelselagen införda stadgandena om Ålands rätt till eget försvar inför EU-domstolen utformas i praktiken. Även det nya systemet rörande landskapsregeringens rätt att yrka på Finlands ingripande i domstolsärenden av intresse för Åland förutsätter en aktiv bevakning.

Ansträngningarna för att trygga en egen åländsk representation i Europaparlamentet fortsätter. Som utgångspunkt ligger dels grundlagsutskottets betänkande nr 13/2006, dels statsrådets principbeslut av den 24 april 2009. Bägge nämnda organ inom den finska statsmakten betonar Ålands internationella särställning och vikten av att Finland på EU-nivån arbetar för en åländsk parlamentsplats. Landskapsregeringen avser att i samverkan med statsrådet utarbeta en strategi för hur Ålands hävdvunna status ska utgöra grunden för denna målsättning. Landskapsregeringen kommer dock att i väntan på en lösning på europeisk nivå, erinra Finland om att det primära ansvaret för en dylik representation i första hand åvilar statsmakten.

Landskapsregeringen fortsätter att följa EG-domstolens behandling av autonoma områdens rätt till avvikande beskattningsregler. Domstolens fortsatta utvecklande av rättspraxisen kommer att få avgörande betydelse för Ålands möjligheter att ha ett autonomt skattesystem.

Nya internationella garantier för självstyrelsen

Den åländska befolkningens nationalitetsskydd har sitt ursprung i Ålandsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige från 1921. Överenskommelsen är en del av det paket som Nationernas Förbunds råd fastslog att ska reglera Ålands särställning.

Det finns dock idag inget internationellt organ som besitter den generella kompetensen att i likhet med Nationernas Förbunds råd bevaka att Ålands självstyrelse och språkskydd respekteras.

Landskapsregeringen avser att se över möjligheterna att återinföra de internationella garantierna för självstyrelsen i linje med den ordning som gäller för demilitarisering och neutralisering.

Nordiska rådet
Landskapsregeringen fortsätter arbetet med att göra tydligare prioriteringar i arbetet och koncentrerar resurserna till de viktigaste frågeställningarna för landskapet. I arbetet ingår även att förstärka samarbetet mellan lagtingets nordiska rådsrepresentanter och landskapsregeringen.

Svenska språket
Landskapsregeringen avser att ytterligare intensifiera bevakningen av att landskapets ställning som enspråkigt svenskt område respekteras såväl inom offentlig som privat sektor. Språkrådet fortsätter att följa utvecklingen och rapporterar årligen om svenska språkets ställning till landskapsregeringen.

Det kan konstateras att den finska statsmakten i allt högre grad tillställer landskapet utredningar och förslag till propositioner i enbart finsk språkdräkt och att landskapsregeringen förväntas avge utlåtanden på basen av korta sammanfattningar. En motsvarande problematik återfinns inom ramen för det arbete som de s.k. beredningssektionerna utför vid hanteringen av EU-ärenden.

Landskapsregeringen avser därför att inför riksmyndigheterna påtala behovet av utökade resurser för översättnings- och tolktjänster. Landskapsregeringen kommer härvidlag att särskilt lyfta fram Justitieombudsmannens beslut av den 27 juni 2008 vari konstateras att farhågorna när det gäller möjligheterna att uppfylla självstyrelselagens syften är befogade.

Beträffande avsaknaden av allmänna kollektivavtal i svenskspråkig översättning, konstaterar landskapsregeringen att nuvarande ordning med att endast 20 av 154 avtal återfinns i svensk språkdräkt strider mot självstyrelselagens § 43. Landskapsregeringen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder så att det lagstadgade kravet om att bestämmelser och föreskrifter som gäller i landskapet ska finnas tillgängliga på svenska uppfylls. Vid behov kommer landskapsregeringen att inför lagtinget föreslå ett initiativ till riksmyndigheterna i enlighet med självstyrelselagens § 22.

Lagstiftningsarbetet
Landskapsregeringen har tillsatt en arbetsgrupp med uppdrag att föreslå åtgärder för att höja kvaliteten i lagstiftningsarbetet. Arbetet syftar även till att föreslå åtgärder för att höja effektiviteten i arbetet. Det kan t.ex. ske genom att det i de enskilda lagstiftningsärendena utformas tydligare direktiv till lagberedningen, genom att förstärka det politiska ansvaret över lagstiftningsarbetet samt genom att utveckla lagberedningens samarbete med landskapsregeringens förvaltning i övrigt.

HÅLLBAR UTVECKLING

Ett tryggt självstyrt, ö-samhälle där medvetna medborgare gör hållbara val är landskapsregeringens vision för en hållbar utveckling på Åland år 2020. Motiveringen är att inom självstyrelsesystemets ramar trygga enskilda människors möjligheter att utifrån sina förmågor forma sitt eget liv. Utvecklingen sker i dialog och samverkan mellan ansvariga politiker och medborgare. Hållbara

val görs av människor med goda insikter om naturens begränsade bärkraft, samhällets sociala utmaningar och vikten av en stark dynamisk ekonomi i balans.

Det förbrukas idag för mycket icke-förnyelsebara resurser och det släpps ut för mycket farliga och även i andra avseenden icke-önskvärda ämnen i ekosystemet. Två tredjedelar av all energi som förbrukas på Åland kommer från oljebaserade produkter och utsläppen av koldioxid är nästan 10 ton per person. För att samhället ska vara hållbart krävs att all energi är förnyelsebar och att kretsloppstänkandet genomsyrar allt.

Hållbarhetstänkandet integreras i beslutsfattandet på alla nivåer vad gäller ekonomisk, ekologisk och social utveckling. Arbetet med att ta fram verktyg för detta har inletts och den interna kommunikationen och diskussionen gällande detta fortsätter i olika arbetsgrupper och integrerat i redan existerande arbetsgrupper. Ett resultat hittills är att vattenåtgärdsprogrammet har konsekvensbedömts utifrån ett hållbarhetsperspektiv vilket har tydliggjort vilka åtgärder som är mest hållbara för att åstadkomma en god vattenmiljö. Bland dessa finns riktad rådgivning till jordbrukare, musselodling i samband med fiskodling samt anläggandet av våtmarker.

En utredning över förvaltningens samtliga fordon och deras klimatprestanda har utförts och en plan för utbyte ska tas fram. Denna sträcker sig 10 år framåt med målet att 150-200 ton CO_2 -utsläpp ska kunna undvikas årligen. Alla fordonsinköp anpassas till planen samtidigt som fordonsparkens omfattning ses över. Uppföljningen av planen kommer att fortgå kontinuerligt.

Landskapsregeringen har som mål att införa en tydligare process för att ställa miljökrav i offentlig upphandling för att därigenom få en mer hållbarhetsinriktad upphandlingsmetodik.

Att nå en hållbar utveckling på Åland är ett gemensamt ansvar för samhällets alla aktörer. Offentliga myndigheter och näringslivet har ett delat ansvar. Inom framtidens företag kommer hållbarhet och lönsamhet vara intimt sammankopplade. För att främja detta gemensamma ansvar stöder landskapsregeringen olika projekt som syftar till att stöda företags och enskilda medborgares satsningar på miljövänliga alternativ.

Landskapsregeringens arbete för en hållbar utveckling harmoniserar med Nordiska rådets strategi för hållbar utveckling samt EU:s motsvarande strategi. Landskapsregeringen följer upp och utvecklar hållbarhetsredovisningen som ett redskap för att leda utvecklingen mot ett hållbart samhälle.

JÄMSTÄLLDHET

Landskapsregeringens övergripande mål för den åländska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Målet för jämställdhetspolitiken anknyter till stora och internationella frågor som hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Det övergripande målet bryts ner i olika delmål och det långsiktiga och övergripande ramprogrammet för jämställdhetspolitiken i landskapet kompletteras av årliga handlingsplaner med konkreta åtgärder, aktiviteter och projekt med kvalitativa och kvantitativa mål som följs upp och utvärderas.

Jämställdhetsintegrering som strategi innebär att varje verksamhets- och politikområde har ansvar för

jämställdhet inom sitt ansvarsområde. En samverkan mellan jämställdhetspolitiken och andra politikområden tillämpas. Det pågående utvecklingsprojektet gällande jämställdhetsintegrering inom förvaltningen följs upp. Jämställdhetsarbetet kräver teoretisk kunskap samt metoder och verktyg att omvandla teori till praktiskt arbete. Utbildning, fortbildning och kompetensutveckling arrangeras för olika målgrupper i det åländska samhället. Under året prioriteras också insatser inom ramen för kvinnofrid och barnomsorg.

Landskapsregeringen har inlett arbetet med att införa jämställdhetskonsekvensbedömningar i budgetarbetet och tillämpat metoden för några moment. I de fall underlagsmaterialet finns presenteras statistiken i budgetförslaget könsuppdelad. Landskapsregeringen konstaterar att en förutsättning för att metoden med jämställhetsbedömningar ska kunna tillämpas mer allmänt i budgetarbetet är att utbildningen inom den egna fövaltningen breddas.

INTEGRATION

Landskapsregeringens mål med integrationspolitiken är att de inflyttade ska känna att de är inkluderade i det åländska samhället såväl i arbetslivet som privat.

Inflyttningen till Åland har varit omfattande under stora delar av 2000-talet. Efterfrågan på arbetskraft har medfört ett intresse från många arbetsgivare att anställa utländsk arbetskraft. Då det är fråga om arbetskraft från ”tredje land”, det vill säga länder utanför EU/EES-området, krävs ett utlåtande från Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (Ams), som ska pröva om det finns ett behov av utländsk arbetskraft. Det betyder situationer där det inte inom rimlig tid går att rekrytera arbetskraften lokalt eller inom EU/EES. De slutliga besluten i arbetstillståndsärendena fattas dock av Migrationsverket. Antalet ansökningar om att anställa arbetskraft från tredje land har rört sig om ett hundratal årligen, varav ungefär en tredjedel är helt nya ansökningar.

I övrigt består inflyttningen av personer från EU inklusive Norden, som inte behöver ha något tillstånd för att arbeta, samt av personer som inte primärt flyttar till Åland för att arbeta. Det handlar om till exempel flyktingar, familjemedlemmar, studerande etc. Denna inflyttning är svårare att följa då den i många fall inte kräver någon särskild rapportering. En stor del av dessa personer söker sig emellertid också förr eller senare ut på arbetsmarknaden, ifall de stannar kvar på Åland under en längre tid.

Tack vare det goda arbetsmarknadsläget som rått under en lång period har många inflyttade fått jobb på Åland. Inflyttade personer har inte högre arbetslöshet än övriga. Inträdet på arbetsmarknaden underlättas om personen i fråga har kunskaper i svenska, varför grundläggande undervisning i svenska är av största vikt.

Landskapsregeringen har beviljat Mariehamns stad genom Medborgarinstitutet finansieringsunderstöd för ett integrationsprojekt inom Ålands ESF-program för åren 2009 - 2012. Syftet med projektet är att förbättra kunskaperna i svenska hos inflyttade, organisera arbetspraktik för inflyttade som studerar svenska vid medborgarinstitutet, vägleda de inflyttade till rätt instans i olika praktiska frågor samt att utarbeta konkret informationsmaterial. Landskapsregeringen kommer att inleda diskussioner med Medborgarinstitutet om dess roll i integrationsarbetet i framtiden där landskapsregeringen vill undersöka möjligheterna att Medborgarinstitutet påtar sig rollen att fungera som en samordnande organisation för inflyttade.

Antalet barn med annat modersmål än svenska ökar inom barnomsorgen. Landskapsregeringen har därför utarbetat riktlinjer för kommunernas barnomsorgspersonal till stöd för arbetet med barn med annat modersmål än svenska. I budgeten anslås medel att beviljas som understöd till kommunerna för stödundervisning i svenska för barn inom barnomsorgen med annat modersmål än svenska.

Antalet grundskoleelever som flyttat till landskapet från andra länder och regioner har ökat markant under de senaste åren. För att sörja för att dessa elever inkluderas i de nya förhållandena, bl.a. genom att lära sig skolspråket, erbjuds särskild stödundervisning. Landskapsregeringen ersätter 86 % av kommunens eller kommunalförbundets lönekostnader för denna uppgift som kommunerna även kan sköta i samarbete.

Landskapsregeringen har initierat och bekostat en utbildning för lärare och skolledare på grundskole- och gymnasialstadienivå som har barn och ungdomar med annat modersmål än svenska i sina skolor. Syftet med kursen är att ge grundläggande kunskaper i hur flerspråkiga barn och ungdomar socialiseras och lär på sitt andraspråk.

En fortsättning med ett utökat antal deltagare, framför allt då det gäller gymnasialstadiet, planeras under vårterminen 2010. Landskapsregeringen arrangerar även ett seminarium för skolledare och elev- och studiehandledare om gällande lagstiftning, finansiering och regelverk för integrationsarbetet på rikshåll. Utifrån erfarenheter och synpunkter vid ovan nämnda seminarium avser landskapsregeringen att vidta integrationsåtgärder inom den åländska utbildningen.

Landskapsregeringen anslår i budgeten medel för mottagande av flyktingar. De praktiska arrangemangen handhas av Mariehamns stad som ordnar bostäder, tolkservice, hälso- och sjukvårdstjänster, språkutbildning samt sköter utbetalning av utkomsstöd. Mariehamns stad förbereder även integreringen av barnen i befintlig skolundervisning och barnomsorg. Landskapsregeringen har utarbetat en projektplan för att möjliggöra socialfondsmedel för ett samordningsprojekt. Uppdraget ska vara att få igång ett sammanhållet integrationsarbete.

Landskapsregeringen genomför med ESF-medel ett valideringsprojekt för att enskilda personers värdefulla kunskaper förvärvad genom lång arbetslivserfarenhet eller genom utbildning i ett annat land ska kunna tas tillvara och till fullo bedömas vid utbildningsstart eller rekrytering.

LANDSKAPET OCH KOMMUNERNA

Strukturella besparingar

Den omfattande översynen av nivån och strukturen på den offentliga ekonomin som landskapsregeringen inlett kräver att effektivitets- och rationaliseringsåtgärder måste genomföras både inom landskaps- och kommunalförvaltningen och fordrar också ett helt nytt förhållningssätt till de kommunala överföringsutgifterna. Landskapsregeringen har kommit överens med kommunförbundet om att ta ett gemensamt ansvar för utvecklingen av välfärdssektorn. Därför har landskapsregeringen för avsikt att tillsätta en arbetsgrupp vars mandat ska vara att se över den gemensamma välfärdsstrukturen och föreslå strukturrationaliseringar med vars hjälp man kan åstadkomma hållbara utgiftsnivåer i den offentliga ekonomin.

Nytt förhandlingssystem - gemensam linje

Ålands kommunförbund och landskapsregeringen är överens om behovet att tydliggöra

samrådsförfarandet och kommer därför att arbeta vidare med målsättningen att skapa ett tydligare i lagstiftning reglerat förhandlingssystem mellan kommunförbundet och landskapsregeringen. Kommunförbundet har tillsammans med landskapsregeringen en nyckelroll i det långsiktiga arbetet att utveckla, finansiera och kvalitetssäkra den kommunala välfärdsservicen, dock med beaktande av att såväl den lagstiftande makten som landskapets budgetmakt utövas av lagtinget.

Beskattningen

I statsbudgetpropositionen för år 2010 ingår liksom under de senaste åren förslag till skattelättnader som påverkar kommunernas ekonomi. Avsikten är att genomföra dessa skattelättnader huvudsakligen genom att höja grundavdraget, arbetsinkomstavdraget och pensionsinkomstavdraget, samt genom att justera inkomstskatteskalan. Dessa förändringar kommer att leda till att beskattningen av förvärvsinkomster för skatteåret 2010 lindras med sammanlagt 1.060 miljoner euro jämfört med skattegrunderna för år 2009. Kommunernas andel av skattelättnaderna beräknas uppgå till cirka 380 miljoner euro. För de åländska kommunerna beräknas inkomstbortfallet uppgå till ca 1,9 miljoner euro. Motsvarande inkomstbortfall beräknas på grund av de nämnda åtgärderna för landskapets del uppgå till drygt 2,8 miljoner euro till följd av minskat avräkningsbelopp.

Landskapsregeringen bedömer det vara ändamålsenligt att de beskrivna förändringarna genomförs även i den åländska kommunalbeskattningen. Samtidigt föreslår landskapsregeringen att det allmänna avdraget i den åländska kommunalskattelagen slopas. Eftersom avdraget kompenserats av landskapet påverkas inte kommunernas ekonomi av åtgärden.

Arbetet med att ta fram en ny kommunalskattelag påbörjades under år 2009, men avsikten är att huvudparten av arbetet kommer att utföras under år 2010. Landskapsregeringen tillsatte den 1 september 2009 en gemensam arbetsgrupp med representanter för landskapsregeringen, kommunförbundet och skattebyrån. Avsikten är att arbetet ska omfatta en fullständig översyn av kommunalbeskattningen omfattande beskattning av såväl personer som samfund. En väsentlig del av arbetsgruppens mandat avser de ekonomiska och administrativa effekterna av de föreslagna förändringarna.

Samfundsbeskattningen

I riket har den kommunala andelen av samfundsskatten höjts med 10 procentenheter i syfte att stärka kommunalekonomin. Höjningen gjordes genom en temporär ändring av lagen om skatteredovisning (FFS 352/2009) som trädde i kraft den 4 juni 2009 och som gäller skatteåren 2009 - 2011.

Landskapsregeringen har därför under hösten 2009 lämnat en lagframställning i ärendet, där man föreslår att skattesatsen för samfund vid kommunalbeskattningen temporärt och retroaktivt från början av år 2009 höjs med 2,6 procentenheter, vilket innebär att den sammanlagda samfundsskatten bibehålls vid 26 %.

Ur ett ekonomiskt perspektiv beräknas effekten av detta, enligt ÅSUB:s prognoser, bli att kommunernas kalkylerade inkomster av samfundsskatten förväntas uppgå till ca 10 miljoner euro år 2009, vilket är drygt 3 miljoner euro mer än de uppskattningsvis 6,9 miljoner euro kommunerna skulle ha fått ifall landskapsregeringen inte hade justerat lagen. På motsvarande sätt beräknas lagändringen ge kommunerna ungefär 2,2 miljoner euro mer för år 2010, d.v.s. ca 7,2 miljoner euro istället för ca 5 miljoner euro.

Folkpensionsavgifterna
Staten föreslår dessutom att folkpensionsavgiften, vilken redan under år 2009 sänktes, från och med ingången av år 2010 slopas i sin helhet. Efter att denna ändring genomförts är det i praktiken staten ensam som finansierar kostnaderna för folkpensionerna. Detta beräknas minska de åländska kommunernas kostnader med ca 0,6 miljoner euro ytterligare, utöver sänkningen om ca 0,4 miljoner år 2009. Sammanlagt innebär slopandet av folkpensionsavgiften således en sänkning av årskostnaden för de åländska kommunerna med ca 1 miljon euro.

Landskapsandelssystemet
Landskapsregeringen föreslår med beaktande av de ekonomiska utsikterna för såväl kommunerna som landskapet att de basbelopp som slutligen ska ligga till grund för landskapsandelarna för år 2010 inte indexjusteras i enlighet med den gällande lagstiftningen.

För att denna åtgärd ska vara möjlig att genomföra, krävs en ändring av LL om landskapsandelar till kommunerna, LL om planering av och landskapsandel för socialvården samt LL om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten. De planerade förändringarna av lagstiftningen är av sådan karaktär att ett ikraftsättande i enlighet med stagandet i 20 § 3 mom. självstyrelselagen är lämpligt, d.v.s. de är s.k. budgetlagar. De basbelopp för år 2010 som redan under hösten 2009 fastställts avses sålunda med stöd av de avsedda lagändringarna sänkta. Konsekvensen av detta blir att kommunernas intäkter av landskapsandelar beräknas bli knappt 1 miljon euro lägre än de skulle ha blivit ifall indexjustering gjorts.

Avsikten är att denna uteblivna indexjustering ska utgöra en permanent inbesparing för landskapet. Kommande indexjusteringar kommer därför inte att kompensera för denna uteblivna justering. I sammanhanget bör dock påpekas att landskapsregeringen i budgeten för år 2009 införde en ”extra” förhöjning av landskapsandelarna för socialvården med 2,5 %, som kompensation för de då aktuella skattesänkningarna. Denna förhöjning avsågs vara temporär. Storleken på landskapsandelarna för socialvården ligger således redan på en högre nivå än de gjorde då landskapsandelsreformen trädde i kraft år 2008.

Sammanfattning
Landskapsregeringen konstaterar att effekterna av de ovan beskrivna åtgärderna sammantaget, d.v.s. såväl statens som landskapets, är positiv för de åländska kommunernas ekonomi. Den sammanlagda resultatförbättringen för kommunerna bedöms vara i storleksordningen 0,8 - 0,9 miljoner euro. I detta har beaktats sänkningen av de pensionspremier för grundskolelärare som kommunerna erlägger till pensionsfonden.

Behovet av att se till helhetseffekter påvisas även av att de föreslagna statliga inkomstskatteåtgärderna inte enbart påverkar kommunalbeskattningen utan även beräknas minska avräkningsbeloppet med drygt 2,8 miljoner euro - att jämföra med den motsvarande beräknade minskningen av skatteintäkter för kommunerna om ca 1,9 miljoner euro.

Med beaktande av tillståndet i den kommunala ekonomin som helhet i förhållande till den exceptionellt kraftiga minskningen av landskapets intäkter, anser landskapsregeringen de föreslagna åtgärderna vara motiverade. Landskapsregeringen är visserligen medveten om att betydande skillnader finns i kommunernas bärkraft, men anser samtidigt att enskilda kommuners ekonomiska problem vare sig kan eller ska lösas med generella åtgärder, utan de måste hanteras och prövas i varje enskilt fall. Därför bereder landskapsregeringen för närvarande också principer för hantering av det så kallade särskilda

understödet till kommuner.

ORGANISATORISKA FÖRÄNDRINGAR

Landskapsregeringen har påbörjat ett arbete med att genomföra omfattande strukturella förändringar av förvaltningen, i syfte att höja effektiviteten och sänka kostnaderna. En kvalitetssäkrad myndighetsutövning ska vara laglig, objektiv, professionell och effektiv. Genom förändringen definieras och avgränsas landskapsregeringens olika roller och funktioner tydligt. Organisationen för myndighetsutövningen ska bygga på ett processtänkande där liknande funktioner sammanförs, medan verksamheten för ”den politiska makten” organiseras utifrån de olika politikområdena. Förändringarna förutsätter att landskapsregeringen utvecklar verktyg som gör att man effektivt kan styra och kontrollera förvaltningen för att på bästa sätt förverkliga politiken. I arbetet ingår bl.a. att upprätta tydliga uppdragsbeskrivningar för myndigheterna. Vidare måste ansvarsfrågorna inom förvaltningen och för myndighetsutövningen tydliggöras.

Organisatoriska förändringar genomförs stegvis. Utgångspunkten för förändringarna ska vara en långsiktig vision om förvaltningens arbetssätt och användningen av IT-teknik. Arbetet syftar till att förvaltningens olika roller och funktioner tydligt definieras samt åtskiljs om det framstår som ändamålsenligt. Myndighetsutövningen organiseras utifrån att funktioner som innehåller snarlika verksamheter sammanförs. Stödhanteringen inom förvaltningen är ett exempel på en sådan verksamhet. Omstrukturingen förväntas ge effektivitetsvinster och också samordningsmöjligheter så att överlappande system undviks och också i förlängningen en förbättring av servicen till medborgarna.

Förvaltningschefen frigörs från kansliavdelningen, får ett mer uttalat ansvar för den övergripande utvecklingen samtidigt som uppgiften att leda allmänna förvaltningen förstärks. Allmänna förvaltningens avdelningar kommer också att genomgå en genomgripande förändring.

FÖRVALTNING OCH PERSONAL

Personal

Landskapsregeringen ska vara en hälsomässigt och socialt hållbar arbetsplats för att kunna attrahera och behålla kompetent personal. Förvaltningen måste vara effektiv och motsvara brukarnas förväntningar. Det förutsätter en tillåtande och öppen arbetskultur som samtidigt möjliggör förnyelse. Medarbetarna måste ha tillräckliga färdigheter, vara motiverade och ha ett gott engagemang. Förvaltningen ska ha ett tydligt ledarskap som inspirerar, uppmuntrar och gör medarbetarna delaktiga i utvecklingen.

Landskapets besvärliga ekonomiska situation tvingar landskapsregeringen att i skyndsam ordning genomföra verksamhetsförändringar och personalminskningar. Det är inte tillräckligt att genomföra personalminskningarna endast i den takt som pensionsavgångar förväntas ske under de kommande tio åren. Även uppsägning av ordinarie tjänstemän och tillsvidare anställda arbetstagare är nödvändig. Som ett stöd för dessa åtgärder har landskapsregeringen utarbetat en personalförsörjningsplan. Planen, som kommer att revideras årligen, kommer på sikt innehålla tydliga förslag på åtgärder för rekrytering och kompetensutveckling som föranleds av de stora pensionsavgångar som förväntas inom förvaltningen. I planens nuvarande utformning har fokus lagts på riktlinjer och handledning för personalavveckling.

Personal- och avtalsfunktioner
Landskapsregeringen avser att utveckla nuvarande organisatoriska uppdelning mellan avtals- respektive personalpolitiken genom att tydligt renodla verksamheterna. Inom avtalsområdet kommer personalen att ansvara för framtagandet av landskapets avtal och sköta därav följande tolkningsförhandlingar. Personalenheten kommer att ansvara för verksamheten i övrigt, tillämpningen av avtalen, rådgivning, samordning samt handläggning av personalärenden. Genom att renodla verksamheterna blir ansvarsområdena i förhållande till förvaltningen tydligare samtidigt som möjligheterna till fokusering, och därmed effektiviteten, på de olika områdena förbättras.

Ledningsfunktionen
Ledningen och styrningen av förvaltningen utvecklas. Det politiska ansvaret över förvaltningen förbättras i syfte att på bästa sätt förverkliga politiken, samtidigt som förvaltningens och tjänstemännens integritet värnas. Det sker genom att politiken utformar tydliga uppdragsbeskrivningar som kan förverkligas inom ramen för budgeterade medel och givna befogenheter. Särskild vikt läggs vid att utveckla den beredande budgetdialogen och budgeten som långsiktigt politiskt styrmedel. Fokus läggs på formuleringen av mål, effektstyrning och en effektiv uppföljning.

Demokrati
En hörnpelare i ett demokratiskt samhälle är kommunikationen mellan beslutsfattare och allmänhet. Det är en medborgerlig rättighet att enkelt och effektivt få tillgång till och insyn i myndigheternas beslutsfattande. Landskapsregeringen har därför inrättat en kommunikationsenhet för samordning, planering och uppföljning av kommunikationen. Det decentraliserade kommunikationsansvaret bibehålls, samtidigt som kvaliteten i och samordningen av kommunikationen förbättras både externt och internt. Landskapsregeringen kommer att ta fram en ny interaktiv och medborgarvänlig webbsida. Kommunikationsenheten har ett övergripande ansvar för landskapsregeringens externa kommunikation.

Fastighetsförvaltningen
Utvecklingen av en centralisering av fastighetsförvaltningen fortsätter. Ett system med internhyra utvecklas, i syfte att tydliggöra lokalkostnaderna för brukarna. Fastigheter som landskapet inte längre behöver eller i övrigt saknar landskapsintressen avyttras. Landskapets fastigheter förvaltas i enlighet med uppgjorda underhållsplaner, i vilka miljö- och energiperspektivet särskilt betonas. Liksom beträffande de större investeringsprojekt som budgeteras särskilt kommer även igångsättandet av de mindre projekten att anpassas till konjunktur- och sysselsättningsläget.

ENERGI

Elsäkerhet och energi
Landskapsregeringens mål med energiarbetet är att energikonsumtionen och -produktionen i landskapet ska ske med reducerad klimatpåverkan. En uppfyllelse av målet kräver förändringar både beträffande beteende och teknik. Landskapsregeringen avser informera och driva kampanjer om energieffektivering för att öka medvetenheten hos allmänheten. Energibesiktarverksamheten fortsätter och sammanförs med kravet på intyg över byggnaders energiprestanda enligt det nya regelverket. Beträffande energiproduktionen ligger särskild fokus på främjandet av solenergi och vindkraft som energikällor samt att konvertera från fossilbränsleuppvärmning.

I EU´s långsiktiga målsättning att bryta beroendet av fossila bränslen ingår flera instrument för att olika energiproduktionsformer ska stå för sina miljörelaterade kostnader enligt principen förorenaren betalar.

Instrument som används i dessa sammanhang är handel med utsläppsrätter och produktionsbaserade stödformer som tillfaller producenter av förnyelsebar energi. En av dessa stödformer är inmatningstariffsystemet. Systemet bygger på att en del av avgiften som elkonsumenten betalar tillfaller producenten av förnyelsebar energi. Systemet kan utformas med hänsyn till en rad olika parametrar beroende på hur man önskar styra etableringen.

I riket har en arbetsgrupp utrett förutsättningarna att införa inmatningstariffsystem för vindkraft och biogas i Finland. Landskapsregeringen har under arbetets gång anmält intresse för att Åland infogas i rikssystemet. För att detta ska vara möjligt krävs det lagstiftningsåtgärder och troligtvis en överenskommelseförordning som möjliggör för behörig riksmyndighet att till denna del verka på Åland. Landskapsregeringen strävar till att Åland ingår i inmatningstariffsystemet och bereder de nödvändiga åtgärderna i brådskande ordning.

Ett viktigt led i energipolitiken är att säkerställa tillgången på elenergi i landskapet. Landskapsregeringen har därför till lagtinget överlämnat en framställning med förslag om att ansöka om ett extra anslag om 50.000.000 euro att utges som bidrag till Kraftnät Åland Ab för byggande av en elkabelförbindelse till riket. Förverkligandet av denna investering är en stor utmaning som har betydelse inte bara för landskapet utan även för hela landet.

Förändringar på energimarknaden

Landskapsregeringen konstaterar att EG:s direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG kan komma att ha betydelse för bolagsstrukturen inom elmarknaden på Åland.

I dag fungerar Kraftnät Åland Ab som systemansvarig för överföringssystemet på Åland. Det ovan angivna direktivet tar fasta på ägarstrukturer gällande för systemansvariga. Enligt direktivet ska den inre marknaden för el förbättras genom åtskilt ägande, vilket innebär att nätägaren utses till systemansvarig och att nätägaren ska vara oberoende av leverans- eller produktionsintressen. Enligt direktivet ska ägarinflytandet stå i överensstämmelse med reglerna före 3 mars 2012.

Vid åtskilt ägande ställs krav på att en eller flera personer inte kontrollerar ett produktionsföretag eller ett elhandelsföretag samtidigt som den eller de utövar kontroll över eller rättigheter gentemot en systemansvarig för överföringssystemet eller ett överföringssystem.

Landskapsregeringen avser att mot bakgrund av det ovan relaterade inleda diskussioner med de övriga ägarna i Kraftnät Åland Ab om hur en situation som står i överensstämmelse med direktivets regler ska åstadkommas på Åland.

I sammanhanget kan det noteras att Ålands landskapsregering och Mariehamns stad har inlett en diskussion gällande en möjlig fusion mellan Ålands Energi Ab och Mariehamns Energi Ab. Landskapsregeringen ställer sig i princip positiv till det och kan även tänka sig att på godtagbara villkor avstå från ägande i vardera bolagen.

SOCIALVÅRD

Landskapsregeringens mål för socialpolitiken är att på ett hållbart sätt trygga den grundläggande

välfärden samt verka för social rättvisa så att alla har tillgång till likvärdig och trygg socialvård.

Social tillsyn

En viktig funktion för landskapsregeringen i dess arbete med planering och ledning av den sociala verksamheten i kommunerna är att utöva viss tillsynsverksamhet. Landskapsregeringen avser att under året utöva tillsyn enligt riktlinjer antagna av landskapsregeringen i planen för social tillsyn. Tillsynsverksamheten ska bidra till att verksamhetsutövaren ständigt utvecklar och förbättrar sin verksamhet som rör enskilda personers rättssäkerhet, verksamheters laglighet samt god kvalité inom socialvården.

Alkohol-, tobak- och narkotikafrågor

Arbetet med alkohol-, tobak- och narkotikafrågor är fortsättningsvis ett högprioriterat område. Förverkligandet av målsättningarna i det alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2007 - 2011 fortgår och fokus ligger, förutom på det förebyggande arbetet, på att få till stånd en fungerande åtgärdskedja för behandling, efterbehandling och återfallsprevention. Den parlamentariskt tillsattta gruppen följer och driver på drogfrågorna.

Barns och ungas uppväxtvillkor

Belastningen på ÅHS:s barnpsykiatriska mottagning, ökad efterfrågan på elevvårdens tjänster samt oroande resultat av undersökningen "Hälsa i skolan 2009" talar för att arbetet för de åländska barnens och ungdomarnas (särskilt flickornas) hälsa och välbefinnande behöver stärkas på alla plan. Eftersom ingen samhällssektor ensam klarar av att lösa problemen fortsätter det pågående arbetet inom projektet "Kraftsamling för barns och ungdomars hälsa och psykiska välbefinnande". Strävan är samordning av resurser inom såväl skola, hälsovård och socialvård med gemensam målinriktad fokusering på uppgiften. Psykisk ohälsa bland barn och ungdomar måste förebyggas inom alla samhällssektorer.

Äldreomsorg

Arbetet med att säkerställa en kvalitativ, likvärdig äldreomsorg på hela Åland fortsätter. Tyngdpunktsområden kommer att vara information och stöd kring implementering av kvalitativa och funktionella mål för vård, omsorg och tjänster för äldre, uppgörande av en plan för tillsynen av äldreomsorgen och inledande av en planerad, proaktiv tillsyn. En kartläggning angående framtida behov av personal och kompetenser inom äldreomsorgen görs, med målsättning att minst 90 % av personer över 75 år ska kunna bo kvar hemma.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Landskapsregeringens mål med hälso- och sjukvården är att främja en hållbar utveckling genom satsningar på hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt trygga en tillräckligt god specialsjukvård.

Hälso- och sjukvården är fortsatt ett prioriterat område. Förutsättningarna för en hållbar och förbättrad verksamhet ligger på många olika plan. Den ekonomiska lågkonjunkturen kräver dels att man fokuserar ytterligare på verksamhetens rationalitet, dels att långsiktiga sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande åtgärder prioriteras. De sistnämnda är en angelägenhet för alla samhällssektorer. Kraven på rationalitet och effektivitet, samordnad resursanvändning och ändamålsenlig styrning motiverar en revision av landskapslagen om hälso- och sjukvården. En översyn av organisationen, den politiska styrningen och ledarskapet samt styrdokumenten har inletts redan denna höst. Verksamhetsförutsättningarna görs mera flexibla genom att ge landskapsregeringen fullmakt att utfärda

en förordning och överföra merparten av hälso- och sjukvårdsplanens statiska delar till den och utveckla de övriga avsnitten till ett mera dynamiskt styrdokument. För att utöka transparensen i administrationen och resursanvändningen inom ÅHS krävs att organisationen blir föremål för en revision som kommer att leda till åtgärder för ökad effektivitet vilka presenteras i budgetförslaget för år 2011. Strävan efter en större flexibilitet i avgiftspolitiken motiverar ändringar av landskapslagen om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård. Bland annat kommer högkostnadsskyddets teoretiska maximibelopp att höjas och det lägre kostnadstaket att omfatta även sjukpensionärer.

MILJÖ

Målet med miljöpolitiken är att skydda och vårda miljön samt att bidra till en hållbar utveckling.

En strukturell översyn har genomförts inom social- och miljöavdelningen. Översynen har resulterat i ett förslag om att miljömedicinska byrån och miljöbyrån sammanslås till en byrå. Genom att samordna resurserna i en gemensam byrå skapas större möjligheter att flexibelt utnyttja befintliga personella resurser.

Arbetet fortsätter med att förbättra och förtydliga miljölagstiftningen utan att försämra miljöskyddet. De lagar som ligger till grund för arbetet vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet kommer att ses över. Målet är att utarbeta ändringsförslag som leder till ytterligare förenklingar. I det arbetet kommer omsorgsfulla bedömningar att göras över var behov finns av egna lösningar och var andra länders lösningar kan användas för att underlätta för verksamhetsutövare och myndigheter. Bedömningarna görs utgående från de särskilda åländska miljöförhållandena och företagens behov av lagstiftning som är så konkurrensneutral som möjligt i förhållande till omgivande regioner. Fortsatt finns en hög aktivitet från EU på miljöområdet och flera större EG-direktiv på miljöområdet kommer att innebära behov av ändringar och kompletteringar i den åländska lagstiftningen.

Med anledning av att kärnkraftsindustrin har beslutat att ansöka om tillstånd för slutförvar av det svenska kärnavfallet i Östhammar samtidigt som en motsvarande anläggning planeras för det finländska avfallet i Olkiluoto kommer landskapsregeringen att fortsätta bevaka frågan för att uppnå målet högsta möjliga säkerhet.

Vattenvård

I slutet av år 2009 planeras det omfattande vattenåtgärdsprogrammet för vattenvården att antas. Programmet syftar till att bibehålla och/eller förbättra vattenkvaliteten och innehåller många viktiga och konkreta åtgärder för vattenvården. Inom jordbruket införs riktad rådgivning där miljöinsatser kommer att styras mot områden i anslutning till känsliga vattenmiljöer för att minska belastningen. En ny strategi för fiskodlingar har tagits fram med målsättningen att minska nettobelastningen i betydande grad till år 2021. Vattenskyddsplaner och grundvattenskydd ska upprättas. Lagstiftningen ska uppdateras/kompletteras så att vattenskyddet förstärks ytterligare. Dessutom ska olika pilotprojekt genomföras, t.ex. storskalig musselodling. Förutom insatser på regional nivå kommer Åland att arbeta internationellt för att förbättra Östersjön till sin helhet. Landskapsregeringen fortsätter således ett målinriktat och samordnat arbete i internationella samarbetsorgan för att åstadkomma vattenförbättrande åtgärder. Det är bl.a. viktigt att fortsätta verka för åtgärder som minskar fartygs- och flygtrafikens miljöbelastning.

Miljöhälsovård

Målet för miljöhälsovården är ett gott konsumentskydd och god djurhälsa inklusive djurskydd. Djurs välbefinnande är en av hörnstenarna i miljöhälsovårdspolitiken. Det finns ett klart samband mellan livsmedelssäkerhet och djurskydd och det är viktigt att säkra hela livsmedelskedjan från djurhälsa, inklusive djurskydd, till kontrollen av livsmedelssäkerhet.

En arbetsgrupp tillsätts med uppgift att förbereda en överföring av lagstiftningsbehörigheten på det miljömedicinska området till riket. Lagstiftningen inom området baserar sig i mycket stor utsträckning på EU-lagstiftning och utrymmet för egen avvikande lagstiftning är begränsad. En överföring av lagstiftningsbehörigheten skulle innebära ett minskat behov av personal och minskade kostnader för den miljömedicinska verksamheten i landskapet.

UTBILDNING OCH KULTUR

De grundläggande värden och normer som samhällslivet vilar på ska betonas och synliggöras. Personligt ansvar, samverkan och likaberättigande, sanning och rätt, tolerans och jämställdhet mellan kvinnor och män samt respekt för hänsyn till miljön är inte givna eller självklara för alla. Dessa värden och normer måste därför betonas, diskuteras och utvecklas tillsammans med nya generationer av kvinnor och män samt flickor och pojkar och utgör kärnan i landskapsregeringens utbildnings- och kulturpolitik.

Utbildningssektorn är ett prioriterat område och spelar en viktig roll för att möta både samhällets och individernas behov av kompetens, utveckling och sysselsättning. Målsättningen är att trots minskade resurser kunna erbjuda ungdomar och vuxna ett mångsidigt utbildningsutbud av hög kvalitet. Uppföljning och utvärdering av inlärningsresultat och elevernas välmående och hälsa, i grundskolan och på gymnasialstadiet, ingår i avdelningens kontinuerliga tillsyns- och utvecklingsansvar.

Vart annat år publiceras bl.a. rapporten Hälsa i skolan, senast hösten 2009, vilken utgör grund för nödvändiga insatser inom grundskola och gymnasialstadium för att förbättra såväl skolornas psykiska som fysiska lärmiljö. Landskapsregeringen avser betona de etiska värderingar, principer och kriterier samt regler, handlings- och beteendemönster som främjar hälsa och trygghet i studiemiljön och skolgemenskapen. Tidsenlig beredskap för åtgärder som behövs i problem- och krissituationer.

I syfte att anpassa utbildnings- och kulturavdelningens lednings-, utvecklings- och tillsynsansvar med utvecklingen på gymnasialstadiet bör en omorganisation av avdelningens och byråernas övergripande funktioner och framtida ansvarsfördelning ske parallellt och i samstämmighet med utvecklingsarbetet på gymnasialstadiet. Båda omorganisationer ges hög prioritet och bör genomföras vid sammanfallande tidpunkter. En översyn av samtliga ansvarsområden inom utbildnings- och kulturavdelningen har även inletts i syfte att optimera samordningen mellan funktioner av likartad karaktär såväl inom avdelningen som i förhållande till andra avdelningar. Landskapsarkivets framtida organisationstillhörighet inom centralförvaltningen ska klarläggas. Se även tidigare avsnitt om organisatoriska förändringar.

Landskapsregeringens vision är att förvalta och förmedla Ålands kulturarv tillsammans med dagens människor för morgondagens generationer. Konst och kultur ska fortsättningsvis stödjas för att kunna utvecklas som en obunden kraft i samhället. Kultur har även en viktig roll i samverkan med andra samhällssektorer och landskapsregeringen betonar kulturens betydelse för den enskildas välbefinnande och utveckling, för besöksnäringen och inom vården.

Marknadsföringen av Åland tar sig nya uttryck som kompletterar destinationsmarknadsföringen. Nya lokala satsningar med turistisk potential samt existerande evenemang som bedöms ha goda utvecklingsmöjligheter stöds. Stora evenemang som till exempel Paf Open innebär en värdefull generell marknadsföring av Åland. Åland Uniteds framgångar år 2009, som leder till spel i European Champions League under år 2010 placerar Åland på idrottskartan liksom de planerade satsningarna på film på Åland. Under år 2010 planeras en långfilm inom deckargenren spelas in på Åland samt en barnfilm där händelseförloppet i huvudsak utspelar sig i Eckerö och på Kumlinge.

Grundskolan

En bra start och grundläggande kunskaper ger en stabil plattform för det livslånga lärandet. De yngsta eleverna bör ges hög prioritet så att olika elevers behov och förutsättningar, elevers begåvning och olikheter ska tas tillvara och för eventuella problem och svårigheter ska kunna åtgärdas i ett tidigt skede för större möjligheter att ge ett verkningsfullt stöd. För att kunna fokusera på att alla ska utveckla goda färdigheter i att läsa, skriva och räkna samt få en bred allmänbildning och god bas för fortsatt motorisk och social utveckling är elevernas psykiska och fysiska hälsa av avgörande betydelse. Landskapsregeringens allmänna tillsyn och utveckling av grundskolan kommer i huvudsak att omfatta ledarskapet i skolorna samt kommunernas förvaltning och övervakning av skolornas undervisning och verksamhet. Pedagogisk utveckling, ett hållbart levnadssätt, elevvård samt skolornas fysiska lärmiljöer fria från trakasserier i samtliga bemärkelser sätts i fokus.

Verksamheten vid enheten Ålands läromedelscentral upphör senast i samband med avslutandet av läsåret 2009 - 2010. Delar av centralens verksamhet inkluderas i avdelningens allmänna tillsyns- och utvecklingsansvar. Övrigt sammanförs med bl.a. kommun- och skolbibliotekens uppgifter och verksamhet.

Gymnasialstadiet

Reformen av gymnasialstadiet och vuxenutbildningen ges särskild prioritet under år 2010. Den övergripande målsättningen är att erbjuda jämlika och jämställda möjligheter och att utveckla ett brett och till sin pedagogiska form varierat utbildningsutbud av hög kvalitet där lärare och studerande samverkar inom ramen för en kostnadseffektiv utbildningsorganisation. Arbete med anledning av utvecklingsplanen för gymnasialstadiet har fortsatt under hösten 2009. Förberedelser för ökad samverkan och administrativ samordning mellan gymnasialstadieskolorna har redan vidtagits. Från höstterminen 2010 införs ett för gymnasialstadieskolorna sammanfallande periodiseringssystem, vilket successivt ska leda till ökad flexibilitet vad gäller studieutbud.

Ny lagstiftning, nya regelverk samt övriga styrinstrument i linje med kulturutskottets betänkande ska framtas och ges hög prioritet. Därefter ska en samordning inledas av skolornas operativa ekonomi- och resursförvaltning. Skolornas direktioner avskaffas och ersätts av en gemensam ledning för den studieförberedande utbildningen och de yrkesinriktade utbildningarna vid den tidpunkt då den nya förvaltningsmodellen tas i bruk, vilket ska ske under år 2011. Skolornas kanslifunktioner inriktas mot studerandeservice medan resurs- och ekonomiförvaltningen samordnas.

Ingen antagning till utbildningsprogram inom naturbruk företas och en avfasning av skolans verksamhet inleds vid Ålands naturbruksskola till hösten 2010, i likhet med läsåret 2009 - 2010. De utbildningsprogram som inleddes hösten 2008 avslutas våren 2011. I syfte att trygga behovet av gymnasial utbildning inom naturbruk inleds partiellt samarbete med motsvarande utbildningar i närregionerna och med åländsk gymnasialstadieutbildning. Möjligheter till utbildning genom läroavtal

erbjuds. Vuxenutbildning på distans ska handhas av andra vuxenutbildningsaktörer.

Det är angeläget att arbetet inom studerandehälsovården samordnas och utvecklas för att främja hälsa och förebygga ohälsa bland studerande inom gymnasialstadieskolorna och Högskolan på Åland. De personella resurserna samordnas för studerandevården i landskapets skolor och Högskolan på Åland till en enhet, ”studerandevården”, med Ålands hälso- och sjukvård som huvudman. Den förändrade verksamheten lokaliseras i Ålands vårdinstituts tidigare lokaler från och med hösten 2010. Landskapsregeringen ska ge skolorna i uppdrag att utveckla och stärka sin läroplansenliga undervisning inom tema- och tyngdpunktsområdet Hälsa och trygghet liksom inom läroämnena Hälsokunskap samt Hälsa och idrott. Skolorna måste i sin undervisning och i övrigt använda undervisningsmetoder och arbetssätt som utvecklar de ungas etiska och moraliska värderingar och som stärker de studerandes självkänsla och integritetsskydd, särskilt flickornas.

Landskapsregeringen har under hösten 2009 gått vidare med de åtgärder som förts fram av arbetsgruppen för optimering av sjöfartsutbildningen på Åland. En central åtgärd är att förbereda ett sammanfallande nivåöverskridande periodsystem i sjöfartsutbildningen, som kan införas år 2010 på såväl gymnasialstadiet som på högskolenivån. En annan åtgärd är att utarbeta en affärsplan för ett driftsbolag för sjöfartsutbildningen, där olika resultatenheter ansvarar för sjösäkerhetscentrets nuvarande utbildning och högskolans sjöfartsrelaterade kursverksamhet, skolfartyget m/s Michael Sars och simulatorerna så att bolaget kan bildas år 2011.

Högskolan på Åland

Högskolan är en viktig aktör för att tillse att det finns arbetskraft med hög kompetens i vårt näringsliv och samhälle. Rådet för utvärdering av högskolorna (RUH) auditerade våren 2009 kvalitetssäkringssystemet vid Högskolan på Åland. Auditeringen var ett led i att analysera högskolans verksamhet, roll och uppgifter både i och för landskapet Åland. Auditeringen gav vid handen att högskolan behöver i högre grad omsätta och använda sin statistik och sina nyckeltal för att följa upp och utveckla verksamheten samt att den tillämpade forskningen i högre grad borde vara en naturlig del av den examensinriktade utbildningen och stöda det som näringslivet och det offentliga Åland efterfrågar. Landskapsregeringen avser att tillsammans med högskolan utarbeta en strategi för uppföljning av verksamheten och uppställa mål för den tillämpade forskningen. Den landinriktade elektroteknikutbildningen frångås. I stället inriktas utbildningen mot marina system. Utbildningen i fartygsautomation är en internationellt efterfrågad nischutbildning och den enda i sitt slag i Norden.

Vuxenutbildning, sysselsättning och bildningsarbete

Arbetet med en heltäckande struktur och ett regelverk för vuxenutbildningen pågår och fortgår inom ovan nämnda översyn av hela utbildnings- och kulturförvaltningen. I reformarbetet ska även den fria bildningsverksamheten och integrationsåtgärder för vuxna kvinnor och män inkluderas. Ålands handelsläroverk får det övergripande ansvaret för samordningen av gymnasialstadiets vuxenutbildning på distans och koordineras med den tidigare verksamheten vid Navigare, vilken minskas och integreras dels med verksamheten vid nämnda skola senast i samband med avslutandet av läsåret 2009 - 2010 och dels med uppgifterna inom landskapsförvaltningens utbildnings- och kulturavdelning. En viktig del av vuxenutbildningsarbetet gäller sådana åtgärder som kan vidtas för att stimulera sysselsättning genom kompetensutveckling och olika arbetsmarknadspolitiska insatser, där utbildningen spelar en central roll. Landskapsregeringen har därför intensifierat samarbetet mellan medverkande instanser.

Kultur och kulturarvet

Genom sina mångsidiga servicefunktioner är biblioteksverksamheten prioriterad. Aktuellt är att

omförhandla centralbiblioteksavtalet med Mariehamns stad. Barn, flickor och pojkar, unga och vuxna kvinnor och män ska ges goda möjligheter att utvecklas som individer genom konsten och kulturen. Öppenhet för nya idéer är av stor betydelse. Detta kan bland annat ta sig uttryck genom användning av ny teknologi och gränsöverskridande kultur- och konstaktiviteter. Även regional rättvisa är viktig inom kulturpolitiken och landskapsregeringen avser att ta tillvara och stöda de bästa idéerna från projektet Kultur i skärgården på ett sätt som gynnar bägge könen likvärdigt.

Arbetet med registrering av samtliga kända fornminnen på Åland fortsätter och förfarandet kommer att klarläggas i en lag och förordning.

Under förutsättning av ett gynnsamt konjunkturläge, är förverkligandet av om- och tillbyggnaden av Ålands sjöfartsmuseum prioriterat. Enligt den aktuella tidsplanen ska projektet vara avslutat under den första hälften av år 2011. Arbetet med att uppdatera den befintliga basutställningen vid Ålands museum intensifieras. Fokus ska ligga på en jämlik presentation av kvinnors och mäns kulturarv.

Idrott

I likhet med kulturpolitiken ska idrottspolitiken beakta jämställdhet, hållbar utveckling, regional rättvisa och öppenhet för nya idéer. Särskilt prioriteras flickors och pojkars möjligheter att idrotta och motionera. Samtidigt är det viktigt att uppmärksamma de idrottsframgångar som Åland har på elitnivå i nationella och internationella sammanhang då de i stor utsträckning fungerar som inspiration för idrottsutövande unga kvinnor och män. Idrottens positiva turistiska effekter ska tas tillvara genom att inleda en aktiv marknadsföring av Åland som placeringsort för medelstora nordiska och andra internationella idrottsevenemang.

Ungdomsverksamhet

Landskapsregeringen strävar till att särskilt betona ungdomspolitiken under de kommande åren. Landskapsregeringen kommer även att utveckla forum för barn och unga att aktivt kunna känna delaktighet och medinflytande. Det nya ungdomspolitiska programmet är vägledande för landskapets ungdomspolitik. Programmet är tvärsektoriellt och ska implementeras inom hela landskapsförvaltningen så att varje avdelning utser en tjänsteman som ansvarar för sin avdelnings ungdomsperspektiv. Tyngdpunktsområdena är aktivt medborgarskap, hälsa och välbefinnande samt kultur och fritid. Särskild uppmärksamhet riktas mot sysselsättningssituationen. Nya riktlinjer för Ålands ungdomsråds verksamhet utarbetades under hösten 2009 och rådet tillsätts på nytt efter några års uppehåll.

FRÄMJANDE AV NÄRINGAR

Landskapsregeringens övergripande mål är att ge förutsättningar för hög sysselsättning och tryggade arbetsplatser på hela Åland, för ökad export, breddad näringsstruktur och för ökad tillväxt.

Landskapsregeringens roll är att skapa förutsättningar för företagandet. Samhällets samlade åtaganden inom utbildningsväsendet, social- och sjukvården, infrastruktursatsningar och investeringar skapar en god plattform för den enskilda privata näringsidkaren att utveckla sin verksamhet. Förutom den grundläggande samhällsservicen bidrar också landskapet med direkta företagsstöd och rådgivning, med destinationsmarknadsföring och riskkapital genom Ålands Utvecklings Ab, tillgång till affärslokaler genom industrihusbolagen samt direkt utvecklingsarbete då särskilt i Ålands teknologicentrums (ÅTC:s) regi. Olika branschorganisationer har dessutom påtagit sig rollen att med samhällsstöd bidra

till näringslivsutvecklingen.

Begränsade resurser ställer krav på att hela den samlade satsningen på näringslivsutveckling används på ett effektivt och samordnat sätt. De rådgivande, stödjande och utvecklande delarna måste samverka för att minimera risken för överlappande system och för att de gemensamma insatserna blir rätt riktade och är hållbara på sikt. Landskapsregeringen ser det som en fördel att också olika branschorganisationer utvecklar ett närmare samarbete.

Förutom insatserna för turism, sjöfart och primärnäringarna kommer landskapsregeringens åtgärder att tydligare inriktas på nyskapande av företag inom service- och tjänstesektorn samt export- och tillverkningsindustrin. Kvinnors företagande är ett område som är i fokus och en av de delar som fortsättningsvis främjas inom ÅTC:s ram. Andra sektorer är utveckling av miljöteknik som ett affärsbyggande koncept, utvecklingen av IT branschen och den så kallade "må gott industrin" inom vilken många kvinnor som är företagare utvecklat sina verksamheter. Ålands teknologicentrum håller kvar och vidareutvecklar sitt koncept att hjälpa fram livskraftiga tillväxtföretag. Ett nära samarbete mellan ÅTC och landskapsregeringens andra verksamheter inom rådgivning, stöd och riskkapital utvecklas.

Näringsavdelningens konsumtionsutgifter kommer att dras ned genom att strukturella åtgärder vidtas. Organisationen och verksamhetens omfattning vid avdelningen ses även över med målet att rådgivning och myndighetsutövning är tydligt åtskilda. Avdelningens strukturutveckling ingår också i den totala översynen av hela förvaltningen som inletts.

Konkreta förslag till strukturändringar i verksamheter sker främst inom avbytarservicen, försöksstationens och Guttorps verksamhetsområden.

Den bakomliggande avsikten med de planerade förändringarna inom näringsavdelningens förvaltningsområde är att bättre anpassa utformningen av de näringslivsfrämjande insatserna till förändringarna i näringslivet och allmänt i samhället med bibehållen uppmärksamhet på primärnäringarna som grund för en stor del av landskapets förädlingsindustri. Landskapsregeringens förvaltningsansvar styrs alltjämt av vilka näringslivsfrämjande behörighetsområden som hör till landskapet och i vilken omfattning dessa är reglerade.

Sjöfarten

Landskapsregeringens mål är att trygga sjöfartens verksamhetsförutsättningar på sikt och att utveckla näringar med anknytning till sjöfarten i det maritima klustret på Åland och i östersjöregionen. Landskapsregeringen har länge för riksmyndigheterna framhållit att ett konkurrenskraftigt tonnageskattesystem bör införas för att förbättra den finländska sjöfartens förutsättningar. Regeringens i Finland avsikt är nu att ändra tonnageskattelagen så att rederibolagen kan ansöka om att ingå i ett tonnageskattesystem. Landskapsregeringen har i kontakterna med riksmyndigheterna framhållit att parallellt med tonnageskattesystemet borde ett ny- och återinvesteringssystem införas för passagerarfartygsrederierna i enlighet med regeringens handlingsprogram.

Reformeringen av rederibeskattningen i Finland är i linje med EU:s målsättningar med sjöfartspolitiken som landskapsregeringen understöder. Landskapsregeringen anser att ett tonnageskattesystem är ett mycket viktigt instrument för att underlätta för sjöfarten att förnya tonnaget. För att tonnageskattelagstiftningen ska vara verkningsfull bör den vara konkurrenskraftig med motsvarande lagstiftningar inom EU.

De strängare miljökraven för fartygstrafiken i Östersjön ställer sjöfarten inför utmaningar. Landskapsregeringen har för avsikt att tillsammans med näringen delta i ett cleanshipping projekt. Projektet drivs inom ramen för EU:s Östersjöstrategi inom det prioriteringsområde som avser att minska miljöbelastningen från sjöfarten.

Arbetsmarknad

Landskapsregeringens övergripande arbetsmarknadspolitiska mål är att sträva till en fortsatt låg arbetslöshet samt en ökad sysselsättningsgrad, en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, kvinnors och mäns rätt till arbete och lön på lika villkor samt att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och förhindra utslagning från arbetsmarknaden.

Enligt ÅSUB:s prognos kommer arbetslösheten att stiga till ca 3,3 % som årsgenomsnitt under 2010. Inom ramen för arbetsmarknadspolitiken kommer det försämrade sysselsättningsläget att ställa ökade krav på aktivitet från myndigheternas sida. Genom Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets (Ams) ordinarie verksamhet erbjuds de som blir arbetslösa eller permitterade i första hand arbetsmarknadsservice som innebär att deras grundläggande rättigheter tryggas, men situationen kommer även att öka behovet av olika sysselsättningsåtgärder. Utöver detta avser landskapsregeringen att utöka möjligheterna till utbildningsinsatser med ett mera flexibelt användande av de medel som står till buds, i synnerhet när det gäller vuxenutbildningen.

Arbetslöshetsgraden för ungdomar har ökat under hösten 2009 och uppgår till ca 7 % vilket betyder att ungefär 85 personer under 25 år av olika orsaker inte utbildar sig eller arbetar. Landskapsregeringen motverkar ungdomsarbetslösheten genom att erbjuda utbildning eller andra stödåtgärder åt dem som inte via AMS förmedling får arbete.

Prognoserna för arbetsmarknadsläget i Finland och Sverige visar på ca 10 % arbetslöshetsgrad år 2010 som kan stiga ytterligare. Ungdomsarbetslösheten anges i Finland till 16,5 % och i Sverige till 24,3 %. Återhämtningen på arbetsmarknaden sker långsamt efter att övriga indikatorer på den ekonomiska utvecklingen har svängt upp. Den här fördröjningen gör utmaningarna störst för de personer som för första gången ska inträda på arbetsmarknaden.

Det försämrade arbetsmarknadsläget tillsammans med landskapets drastiskt försämrade ekonomi leder till att AMS verksamhet styrs om med större betoning på arbetsförmedling och vägledning. De strukturella problemen på arbetsmarknaden för personer med någon form av funktionsnedsättning behöver fortsättningsvis uppmärksammas.

Besöksnäring

Landskapsregeringens mål är att ge goda förutsättningar för att branschen ska dra nytta av aktuella investeringar och därmed bredda besöksnäringens inriktning. Det kräver ett målinriktat arbete och bidrar till att Ålands attraktivitet ökar för besökare, boende och investerare. Besöksnäringen har vid sidan av de direkta kommersiella värdena för besöksindustrin betydelse även för profileringen av varumärket Åland samt för att befolkningen på Åland har ett gott utbud av händelser och service.

Den åländska besöksnäringen som i sin vida definition inbegriper sjötransporter, hotell- och restaurangverksamhet, delar av handel, rekreations-, kultur- och sportverksamhet, stödtjänster till transporter med mera sysselsätter nästan 20 % av den åländska arbetsmarknaden och bidrar med drygt en fjärdedel till näringslivets BNP. Den landbaserade delen av besöksnäringen har lägre produktivitet

och sysselsätter 5,5 % av arbetskraften och bidrar med ca 3,4 % till Ålands samlade BNP (prel. uppgifter för år 2007). I ett internationellt perspektiv är besöksnäringen på Åland ändå betydande och landturismen har ökat snabbare än ekonomin som helhet de senaste åren. I Finland utgör hela turismen 3 % av BNP och i Sverige 2,4 %. Utmaningarna är många i en näring med låg intjäning per anställd och kort säsong för att nå avkastning på investerat kapital.

Landskapsregeringen bedömer att det finns potential att utveckla och framförallt förädla besöksmålet Åland. De närmaste åren bör fokus riktas på att etablera Åland som mötesplats för kongresser, konferenser, evenemang och rekreation vid sidan om den alltjämt betydande sommarsemesterturismen. Det här ställer även krav på utformningen av destinationsmarknadsföringen.

Jord- och skogsbruk

Landskapsregeringen framhåller landsbygdsnäringarna som avgörande för möjligheterna att upprätthålla den regionala balansen. Primärnäringarna har också en stor betydelse för att trygga tillgången på inhemska livsmedel och för hela sektorn av förädlingsindustri. Jordbruket har en viktig roll för att upprätthålla det öppna landskapet som i sin tur är en förutsättning för turismen. EU:s gemensamma jordbrukspolitik, där såväl bevarandet av miljön som utvecklandet av landsbygdens ekonomi är centrala målsättningar, uppställer ramarna för såväl stödprogrammen som de rent nationella åtgärderna. Därför är primärnäringarna inne i en omstruktureringsfas.

Inom den fortsatta utvecklingen av jordbruket fokuseras på miljöfrågorna. Miljöbyrån kommer tillsammans med jordbruksbyrån och näringen att med olika miljöåtgärder arbeta för att säkra ett miljömässigt hållbart, långsiktigt och ekonomiskt lönsamt åländskt jordbruk.

Den åländska skogen har stor tillväxt och därmed ökande skötselbehov så att certifieringen (PEFC) av de åländska skogarna upprätthålls. Skogen är viktig resurs som förnyelsebar råvara för en hållbar energiförsörjning.

Kvinnligt företagande

Landskapsregeringens mål är en ökning av kvinnligt företagande i landskapet.

Kvinnor startar företag av samma orsaker som män, de upplever ett behov på marknaden och de vill använda sig av sin kompetens och erfarenhet. Kvinnor har samma möjligheter som män att starta företag på Åland. Kvinnor startar dock företag senare i livet än män. Dessutom har kvinnor färre förebilder än män (7 av 100 kvinnor i arbetslivet är självförsörjande företagare jämfört med 14 av 100 män). Kvinnors utbildningsvägar banar väg för företag inom vissa typer av branscher som ofta är personalintensiva; personliga tjänster, hotell, handel, restaurang och utbildningstjänster. Det innebär också att kvinnor definierar hinder för företagets utveckling i form av bristande tid, byråkrati och lönekostnader.

Projektet "företagssteget" har som mål att fånga upp nya idéer och hjälpa fram entreprenörer till kommersialisering och företagsbildning, det vill säga att bidra till fler företag och fler årsarbetsplatser samt ökad bredd inom det åländska näringslivet.

En fortsatt satsning på grundläggande företagsrådgivning kompletteras med personlig uppmuntran (coachning) med tydlig inriktning på affärsutveckling. Främjande av kvinnors företagande är ett långsiktigt arbete med förebilder och attityder. Åtgärder som synliggör kvinnoföretagare och som ger dem utrymme möjliggör nätverk, samarbete och kunskapsutbyte. Exempel på sådana åtgärder är

skräddarsydda seminarier, ett åländskt mentorprogram och ett inspirationsmaterial om åländska kvinnliga entreprenörer.

För att garantera att landskapets finansiella stöd är könsneutralt kommer principerna för stöd, lån och garantier till företagare att ses över och konsekvensbedömas ur ett genusperspektiv.

Regional utveckling

Den regionalpolitiska målsättningen är att alla delar av landskapet ska bevaras livskraftiga. Landskapsregeringen eftersträvar en fortsatt spridd bosättning och en jämn befolkningsutveckling i alla regioner med nödvändiga servicepunkter så som skola, butik och post. Det regionalpolitiska perspektivet beaktas inom alla politikområden men med tyngdpunkten på stödet till kommunerna, den interna trafiklogistiken på Åland och inom näringslivspolitiken.

Näringslivsinsatser erbjuds i form av såväl stödjande insatser för företagen genom bl.a. EU-delfinansierade program 2007 - 2013 som insatser som stöder starta eget information och rådgivning kring företags- och affärsutveckling genom Ålands teknologicentrum. Landsbygdsutvecklings- och fiskeriprogrammen har en tydligare inriktning mot hållbar utveckling, förnyelse, utveckling och möjligheter till breddning av näringsverksamheten på landsbygden och i skärgården. Insatserna i skärgården beaktar mycket småskaliga förhållanden. Landsbygdsutvecklingen kommer framledes även att omfatta skärgårdsutvecklingsarbetet för att bättre samordna landskapsregeringens insatser.

Resultaten från det tidigare Mål 2-programmet med finansiering från Regionala utvecklingsfonden (ERUF), vilket syftade till bl.a. utveckling av företagandet på landsbygden visar att de direkta företagsstöden har haft positiva effekter i tillskottet av nya företag och gett direkta avtryck på företagens utveckling och omsättning. I kombination med de fleråriga företagsutvecklingsprojekten som arbetat mer med företagslotsning och -rådgivning bidrar företagsfinansieringen positivt till den ekonomiska utvecklingen på Åland. För framtiden innebär resultaten att verktygen för regional utveckling av företagandet kan förfinas.

TRAFIK

Landskapsregeringens mål är att upprätthålla, utveckla och förnya landskapets interna trafiksystem på ett så ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt.

Arbetet sker inom ramen för landskapets budget, landskapsregeringens handlingsprogram, av landskapsregeringen framtagna principdokument samt gällande trafiksäkerhets- och trafikplan. Arbetet med en ny trafikplan inleds under året i syfte att förbättra den strategiskt långsiktiga planeringen.

Ett väl fungerande kommunikationsnät är en förutsättning för en regional bosättning. Detta uppnås bl.a. genom utveckling av kortruttssystemet samt optimering av skärgårdstrafikens turlistor och arbetstidsarrangemang. Vidare fokuseras på trafiksäkerhet genom fortsatt utbyggnad av separata gång- och cykelvägar.

För att trygga sjötrafiken på sikt avser landskapsregeringen att påskynda planeringen av kortruttsutbyggnaden. Under året konkretiseras skärgårdstrafikplanen med en beskrivning av de ekonomiska effekterna av ett genomförande av de olika projekten som ingår i planen.

Under året kommer flera verksamheter, dels inom sjötrafiken och dels inom väghållningen, att bjudas ut på entreprenad i syfte att uppnå inbesparingar.

Landskapsregeringen eftersträvar minsta möjliga miljöbelastning. Arbetet med miljögranskning samt framtagande av miljöplaner för trafikavdelningens respektive verksamheter fortsätter under året. Trafikens negativa inverkan på miljön minimeras bl.a. genom att miljökrav ställs vid upphandling av entreprenader och varor. Vintersaltningen för halkbekämpning förekommer i liten grad medan sommarsaltningen för dammbindning på grusvägar har minimerats.

I överensstämmelse med tidigare budgetbeskrivningar går processen med omorganisation vidare. Möckelöområdet inklusive verkstad och lager förbereder inledandet av verksamheten som bolag från år 2011 medan vägunderhållsenheten beräknas bolagiseras år 2012 efter en treårig övergångsperiod.

Flygtrafiken

Målet är att en ändamålsenlig reguljär flygtrafik till och från Åland ska bibehållas. Den antas upprätthållen på marknadsmässiga villkor österut till både Helsingfors och Åbo. Avtal om flygtrafiken på linjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda för tiden 1.3.2009 - 29.2.2012 tecknades i januari 2009.

Kollektivtrafiken

Stödet till busskollektivtrafiken fortsätter enligt den modell som överenskommits om under år 2007. Avtalet ska omförhandlas under år 2010 och förutsätter förändringar i trafikutbudet, dock prioriteras skol- och arbetarturer samt turer i anslutning till färjor.

Skärgårdstrafiken

I avsikt att bibehålla en så god skärgårdstrafik som möjligt med minskade anslag så avser landskapsregeringen vidta ett antal åtgärder. Bemanningen av två färjor konkurrensutsätts. Konkurrensutsättning av den tekniska driften av i förlängningen samtliga färjor förbereds och verkställs. Den tekniska driften innefattar bland annat varvsbesök, budgetering av reservdelar och övrigt materiel samt underhåll enligt underhållsprogram.

Landskapsregeringen avser att fokusera på bemanningskostnaderna bl.a. i samband med att nya avtal för denna sektor ska framförhandlas. Det föreslagna anslaget kommer även att innebära en minskad trafikvolym. Landskapsregeringen avser att samråda med skärgårdskommunerna innan turlistan för år 2010 fastslås.

Vägunderhållet

En utredning angående flytt av hela verksamheten till Godby har slutförts och arbetet med att förverkliga flytten har påbörjats. Vägunderhållsenheten beräknas bolagiseras år 2012 efter en treårig övergångsperiod med intensifierad intäkts- och kostnadsuppföljning.

Trafiksäkerhet

Trafiksäkerhetsarbetet ska genomsyra allt arbete inom trafikavdelningen, från projektering till underhåll. Som allmän målsättning gäller att antalet olyckor med dödlig utgång på grund av brister i vägens egenskaper inte ska förekomma och antalet olyckor med bestående skador som följd ska minimeras. Landskapsregeringen arbetar för införande av en obligatorisk praktikdel i undervisningen för mopedkörkort.

FÖRDELNINGEN AV PENNINGAUTOMATMEDEL OCH BUDGETEN

Ålands penningautomatförenings (PAF:s) verksamhetsidé är att var en internationell aktör som erbjuder upplevelser och nöjen i form av underhållande penningspel. PAF är en erfaren och trovärdig speloperatör som kombinerar gedigen kunskap inom fysiska spel med mångårig erfarenhet också av digitala spel. Bolaget är idag världsledande inom kombinationen interaktiva turspel på Internet, till sjöss och på land. Spelen erbjuds på ett ansvarsfullt sätt.

PAF har idag en stor betydelse för det åländska samhället. Det fördelningsbara nettot ingår i landskapets budget och finansierar en stor del av understöden till den tredje sektorn och därmed det ideella arbetet inom den sociala sektorn, kulturen, idrotten och övrig ungdomsverksamhet. Många byggnadsprojekt av betydelse för det åländska samhället har förverkligats med finansiering ur penningautomatmedel. PAF har samtidigt utvecklats till ett av de större företagen inom det åländska näringslivet. PAF är inte bara en stor arbetsgivare på Åland utan har även personal i Stockholm, Helsingfors, Köpenhamn, Tallinn och Madrid. Totalt har PAF ca 360 anställda.

PAF omsätter f.n. drygt 100 miljoner euro per år och rörelsevinsten förväntas uthålligt uppnå ca 20 - 25 procent av omsättningen. Av omsättningen genereras ca 70 procent genom internetverksamheten. De juridiska förutsättningarna har tvingat PAF att vara helt passiva i att attrahera nya kunder på det finska fastlandet vilket lett till en successiv intäktsminskning. Under andra halvåret 2009 har intäktsminskningen dock avstannat men situationen torde föranleda risk för minskat fördelningsbart netto de närmaste åren.

I det nu föreliggande budgetförslaget uppgår det fördelningsbara nettot till 14 miljoner euro, varav 7 miljoner euro avser beräknad vinst från det nu pågående året. Resterande medel består av från tidigare år ofördelade medel, återförda anslag samt räntor och amorteringar på tidigare utgivna lån. Dessutom tillförs genom föreningens verksamhet ca 7,2 miljoner euro i form av återburen lotteriskatt som riksmyndigheterna uppbär av Ålands Penningautomatförening och återbetalar direkt till landskapet.

Strategin för PAF:s utveckling är att PAF på kort sikt (2008-2012) investerar i internationell tillväxt, för att minska landriskerna. Några internationella marknader bearbetas aktivt för att skapa en långsiktig och stabil intjäning för PAF.

Landskapsregeringen arbetar aktivt, tillsammans med PAF, för att verksamhetsförutsättningarna för på Åland bedriven spelverksamhet inte begränsas i förhållande till nuvarande situation. I det sammanhanget har landskapsregeringen aktivt fört fram sin syn på aktuella förslag till ändringar av rikets lotterilagstiftning. Även en revidering av den åländska lotterilagstiftningen är aktuell.

BUDGETEN OCH AVLÖNINGSUTGIFTERNA

Löneutgifterna har beräknats med beaktande av gällande kollektiva avtal och enligt det faktiska löneläget den 1.10.2009 medan avtalade lönejusteringar efter den tidpunkten beaktats schablonmässigt. Tjänstekollektivavtalen löper för de flesta yrkesgrupper till utgången av år 2009. Pensionspremierna enligt LL om landskapet Ålands pensionsfond har beräknats enligt 17 % av de förskottsinnehållning underkastade löneutgifterna då annat inte angivits. Nyanställda fr.o.m. 1.1.2008 försäkras i ett privat arbetspensionsbolag. De direkta sociala avgifterna har beaktats med 2,8 %.

Vid dimensioneringen av anslag där löneutgifter ingår har anslagen minskats med ett belopp som motsvarar lönen för två veckor för all personal. En motsvarande minskning har gjorts för de moment där arvodena för landskapsregerings- och lagtingsledamöterna beaktats.

De besparingar av löneutgifter som till följd av dimensioneringen av anslagen måste åstadkommas inom alla landskapets verksamheter kan genomföras genom flera åtgärder. I första hand prioriteras frivilliga åtgärder genom kollektiva avtal, individuella avtal om uttag av semesterpenning i ledighet med lön eller tjänstledigheter utan lön. I den mån dessa åtgärder visar sig otillräckliga kommer permitteringar i enlighet med kapitel 9 i tjänstemannalagen (1987:61, ändr. 2005/2 och 2006/17) respektive kapitel 5 arbetsavtalslagen (FFS 55/2001) att tillgripas. Enligt nuvarande stadganden är det landskapsregeringen som ska fatta de slutliga besluten om permittering. Beträffande ÅHS framgår detta av LL (1993:69, ändr. 2006/54) om hälso- och sjukvården. De landskapsregeringen underställda myndigheterna och budgetansvariga ska för ett vart moment där löneutgifter ingår redovisa hur besparingarna åstadkommes samt i behövliga fall inkomma med förslag om permitteringar.

Enligt stadgandena i tjänstemannalagen (4 § 2 mom.) får tjänst inrättas endast om anslag för tjänsten anvisats i budget. I föreliggande budgetförslag anges sålunda uttryckligen under respektive moment när nya tjänster föreslås få inrättas. För att ge information om tjänstesituationen totalt sett anges alla tjänsters beteckningar och löneklass i tjänstetablån som har fogats till budgetförslaget (bilaga 5). Information om tjänsteförändringar och antalet tjänster för Ålands hälso- och sjukvård har till de delar de är kända beaktats i förslaget till plan för hälso- och sjukvården (bilaga 2). I informationssyfte anges antalet anställningsförhållanden och deras art i en tabellstatistik över personal per huvudtitel 2008 - 2010 (bilaga 4).

Inkomst i form av dagpenningar som inflyter vid en anställds tjänsteledighet med lön på grund av sjukdom och moderskap har i budgetförslaget beaktats netto under respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen av dagpenningar innebär samtidigt att kostnader för eventuella vikarier i nämnda fall ska belastas respektive moment för personalutgifter. Nettoföringen framgår inte särskilt i texterna under momenten.

Landskapet har som arbetsgivare rätt att få låglönestöd i stöd av Lag om temporärt låglönestöd till arbetsgivare (FFS 1078/2005). Landskapsregeringen föreslår att låglönestödet, i enlighet med 8 § finansförvaltningslagen (1971:43), beaktas netto under respektive moment för personalutgifter. Detta framgår inte särskilt i texterna under momenten.

ANSLAGENS BETECKNINGAR OCH JÄMFÖRELSER ÅRSVIS

I såväl sifferstaten som detaljmotiveringen betecknas förslagsanslag med (F), vanliga reservationsanslag med (R) och tvååriga reservationsanslag enligt det förfarande som beskrivs i budgetförslaget för år 1998 med (VR). För varje moment anges uppgifter om motsvarande anslag i bokslutet för år 2008 och budgeten för år 2009. För verksamhetsutgiftsanslag (VR - anslag) anges även under bokslutsuppgiften för år 2008 hur mycket som under året använts av tidigare års anslag samt på motsvarande sätt under uppgiften om budgeten för år 2009 hur mycket som beräknas använt av tidigare års anslag. Informationen ges med beteckningen (t.a.). Om ett anslag tidigare inte varit upptaget i budgeten anges detta med texten "Momentet nytt".

Uppställningen av budgetförslagets detaljmotivering följer tidigare uppställning såtillvida att

detaljmotiveringen för inkomstmoment visas under respektive kapitel för motsvarande utgiftsmoment. För att tydliggöra behovet av finansiering med budgetmedel visas inkomster som positiva tal och utgifter som negativa tal. Anslagen under momenten visas endast som totalanslag.

Återbokning av bidrag som beviljats och registrerats enligt förbindelseprincipen kommer för budgetmoment som hör till EU-programmen för åren 2007 - 2013 att återbokas mot moment där bidrag beviljats. Denna återföring beskrivs inte separat under berörda moment.

Med hänvisning till ovanstående och till den preliminära planen för hälso- och sjukvården 2010 får landskapsregeringen vördsamt föreslå

att lagtinget antar följande förslag till budget för landskapet Åland under år 2010 samt bemyndigar landskapsregeringen att uppta för budgetens förverkligande erforderliga lån.

Mariehamn den 29 oktober 2009

L a n t r å d Viveka Eriksson

Landskapsregeringsledamot Mats Perämaa

Bilagor:

1. Preliminär plan för socialvården 2010 - 2014
2. Förslag till plan för hälso- och sjukvården 2010
3. Resultaträkningsprognos för landskapet Åland 1.1. - 31.12.2010
4. Personal per huvudtitel 2008 - 2010
5. Tjänstetablå 2010
6. Lönetabeller för A- och C-löner
7. Översikt över landskapets och kommunernas investeringsplaner

Ärendets behandling

Lagtinget har den 19 november 2009 inbegärt finansutskottets yttrande över framställningen och finansmotionerna.

Motioner

I anslutning till framställningen har utskottet behandlat följande finansmotioner:

Solpaneler, strykning av anslaget
Ltl Anders Erikssons finansmotion (FM 1/2009-2010)

Överlåtelse av fastigheter, ökning av inkomstanslaget
Ltl Anders Erikssons finansmotion (FM 2/2009-2010)

Allmänna motiveringen, "Åtgärder beträffande landskapets inkomster"
Ltl Anders Erikssons finansmotion (FM 3/2009-2010)

Allmänna avdraget, höjning av anslaget
Ltl Anders Erikssons finansmotion (FM 4/2009-2010)

Utbildningsledare inom ÅHS, ändring av kapitelmotiveringen
Ltl Anders Erikssons finansmotion (FM 5/2009-2010)

Näringslivets främjande, ändring av kapitelmotiveringen
Ltl Anders Erikssons m.fl. finansmotion (FM 6/2009-2010)

Projekt mot ungdomsarbetslöshet, ändring av anslag
Ltl Anders Erikssons finansmotion (FM 7/2009-2010)

Strategisk plan för utbildningen inom sjukvården och den sociala sektorn, komplettering av motiveringen
Ltl Anders Erikssons finansmotion (FM 8/2009-2010)

Investeringsstöd, höjning av anslag
Ltl Anders Erikssons m.fl. finansmotion (FM 9/2009-2010)

Vinförsäljning, ändring i motiveringen under rubriken Regional utveckling
Ltl Anders Erikssons finansmotion(FM 10/2009-2010)

Strukturella förändringar för budget i balans 2012, ändring av allmänna motiveringen
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 11/2009-2010)

Reformering av kommunstrukturerna, ändring av allmänna motiveringen
Ltl Jörgen Strands m.fl. finansmotion (FM 12/2009-2010)

Äldreomsorg, ändring av allmänna motiveringen
Ltl Johan Ehns m.fl. finansmotion (FM 13/2009-2010)

Framtagande av sammanhållen sjöfartspolitik, ändring av allmänna motiveringen
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 14/2009-2010)

Permitteringar, ändring av allmänna motiveringen
Ltl Jörgen Strands m.fl. finansmotion (FM 15/2009-2010)

Indragning av tjänst som kommunikationschef, ändring av motiveringen samt sänkning av anslag
Ltl Johan Ehns m.fl. finansmotion (FM 16/2009-2010)

Semestervikarier, ändring av motiveringen
Ltl Jörgen Strands m.fl. finansmotion (FM 17/2009-2010)

Utvecklingsarbete vid finansavdelningen, sänkning av anslag
Ltl Jörgen Strands m.fl. finansmotion (FM 18/2009-2010)

Minskning av fosforutsläpp från fiskodling, ändring av motivering
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 19/2009-2010)

Den generella permitteringen på ÅHS utgår, ändring av motiveringarna
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 20/2009-2010)

Självfinansiering av Ålands Sjösäkerhetscentrum, sänkning av anslag
Ltl Johan Ehns m.fl. finansmotion (FM 21/2009-2010)

Slopande av fri entré vid landskapets museum, höjning av anslag
Ltl Johan Ehns m.fl. finansmotion (FM 22/2009-2010)

Ingen bolagisering av vägunderhåll, sänkning av anslag
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 23/2009-2010)

Föglötunnel, strykning av anslag
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 24/2009-2010)

Korrigerad skattegottgörelse, ändring av motivering
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 25/2009-2010)

Helikopter för patienttransport, komplettering av motiveringen
Vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion (FM 26/2009-2010)

Jakt på helgdagar, komplettering av motiveringen
Vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion (FM 27/2009-2010)

Flaggning i Bryssel, komplettering av allmänna motiveringen
Vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion (FM 28/2009-2010)

Lagtingsgruppernas kanslimedel, sänkning av anslag
Ltl Mika Nordbergs m.fl. finansmotion (FM 29/2009-2010)

Utredning av "Jumbolans", ändring av motiveringen
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 30/2009-2010)

Fler fastighetsförsäljningar, ökning av inkomstanslag
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 31/2009-2010)

Motprestation för utkomststöd, tillägg till allmänna motiveringen
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 32/2009-2010)

Utredning av kortrutter, ändring av motivering
Ltl Mika Nordbergs m.fl. finansmotion (FM 33/2009-2010)

Kombikatamaran, tillägg till motiveringen
Ltl Mika Nordbergs m.fl. finansmotion (FM 34/2009-2010)

Geriatriskt sjukhus, komplettering av motiveringen
Ltl John Hilanders m.fl. finansmotion (FM 35/2009-2010)

Finansieringsstöd till kommunerna (F), ändring av motiveringen
Ltl Harry Janssons m.fl. finansmotion (FM 36/2009-2010)

Lån ur penningautomatmedel, sänkning av anslag
Ltl Johan Ehns m.fl. finansmotion (FM 37/2009-2010)

Minskad skattehöjning, det allmänna avdraget, höjning av anslag
Ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion (FM 38/2009-2010)

Djurskyddshem i privat regi, ändring av motivering
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 39/2009-2010)

Indexjustering av landskapsandelar till kommunerna, höjning av anslag
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 40/2009-2010)

Mål och åtgärder för social- och miljöavdelningen, ändring av motivering
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 41/2009-2010)

Fredsinstitutets utrymmesbehov, tillägg till motiveringen
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 42/2009-2010)

Öppen rätt till Smedsbölesändaren, tillägg till motiveringen
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 43/2009-2010)

Ålands statistik- och utredningsbyrå, höjning av anslaget
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 44/2009-2010)

Bostadsbidrag, tillägg till motiveringen
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 45/2009-2010)

Skärgårdssamarbete, höjning av anslaget
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 46/2009-2010)

Ingen avgiftshöjning för ÅHS, sänkning av inkomstanslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 47/2009-2010)

Stimulans av bostadsbyggandet, tillägg till motiveringen
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 48/2009-2010)

Ekologiskt utvecklingscentrum, tillägg till allmänna motiveringen
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 49/2009-2010)

Golfbana på Jomala gård, ändring av motivering
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 50/2009-2010)

Hissar i flervåningshus, tillägg till motiveringarna och höjning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 51/ 2009-2010)

Landskapets finansiering för landbygdens utveckling, minskning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 52/2009-2010)

Konsekvenserna av läromedelscentralens avveckling, tillägg till motiveringen
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 53/2009-2010)

Medborgarinstitutet, höjning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 54/2009-2010)

Uttag från pensionsfonden, minskning av inkomstanslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 55/2009-2010)

Ingen ombyggnad av läromedelscentralen, minskning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 56/2009-2010)

United World College, höjning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 57/2009-2010)

Sociala bostadsprojekt, tillägg till motivering
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 58/2009-2010)

Stöd för uppvärmningssystem, sänkning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 59/2009-2010)

Utredning av Föglötunnel, sänkning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 60/2009-2010)

Kvalitetshöjning inom turismnäringen, tillägg till motiveringen
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 61/2009-2010)

Ålands hälso- och sjukvård, höjning av anslaget för verksamhetsutgifter
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 62/2009-2010)

Nybörjarplatser inom yrkesutbildningen, tillägg till motiveringen
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 63/2009-2010)

Parlamentariska gruppen för alkohol- och narkotikafrågor, komplettering av motiveringen
Vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion (FM 64/2009-2010)

Sjöfartsutbildningen, komplettering av motiveringen
Vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion (FM 65/2009-2010)

Slopande av arbetsgivaravgifter, komplettering av motiveringen
Vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion (FM 66/2009-2010)

Fortsatt allmänt avdrag, höjning av anslag
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 67/2009-2010)

E-bokläsare för lagtinget, tillägg till motiveringen
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 68/2009-2010)

Försäljning av hangar, tillägg till motiveringen
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 69/2009-2010)

Ombyggnad av självstyrelsegården, minskning av anslag
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 70/2009-2010)

Tillägg till motiveringarna för moment 43.01 Kansliavdelningen, allmän förvaltning
Carina Aaltonens m.fl. finansmotion (FM 71/2009-2010)

Höjning av dividendinkomster
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 72/2009-2010)

Privatisering av skärgårdstrafiken, ändring av motiveringen
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 73/2009-2010)

Externt lån för om- och tillbyggnaden av Sjöfartsmuséet, ökning av anslaget
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 74/2009-2010)

Permitteringar, tillägg till allmänna motiveringen
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 75/2009-2010)

Allhallen i Eckerö, minskning av anslag
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 76/2009-2010)

Lantbruksutbildning, ändring av motivering
Ltl Jörgen Strands m.fl. finansmotion (FM 77/2009-2010)

Ålands läromedelscentral, höjning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion(FM 78/2009-2010)

Turismens främjande, höjning av anslag
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 79/2009-2010)

Högskolan på Åland, höjning av anslaget för verksamhetsutgifter
Ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion (FM 80/2009-2010)

Äldrevården, ändring av motivering
Ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion (FM 81/2009-2010)

Ålands handelskammare, ändring av motivering
Ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion (FM 82/2009-2010)

Rättelser

Utskottet har under behandlingen av ärendet informerats om att i det tryckta budgetförslaget ingår några felaktigheter i texten. Utskottet har beslutat att inta rättelserna i betänkandets detaljmotivering.

Utlåtanden

Utskottet har med stöd av 41 § 1 mom. lagtingsordningen inbegärt utlåtanden av social- och miljöutskottet som bifogats detta betänkande.

Hörande

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Viveka Eriksson, vicelantrådet Britt Lundberg, landskapsregeringsledamoten Roger Eriksson, landskapsregeringsledamoten Jan-Erik Mattsson, landskapsregeringsledamoten Mats Perämaa, landskapsregeringsledamoten Katrin Sjögren, landskapsregeringsledamoten Veronica Thörnroos, ordföranden för Akava Åland r.f. Sune Alén, överläkaren på Gullåsen, Christian Andersson, styrelseordföranden för Ålands Tekniska Funktionärsorganisationers centralförbund, Rolf Andersson, styrelseordföranden för Tjänstemannaorganisationerna på Åland, Yvonne Aspholm, sjukskötaren Carola Biström, finanschefen för Mariehamns stad, Peter Carlsson, byråchefen Stina Colérus, VD:n för Ålands handelskammare, Daniel Dahlén, VD:n för Viking Line abp, Nils-Erik Eklund, avdelningschefen Dan E. Eriksson, bostadslåneinspektören Sten Eriksson, markägaren Sven-Anders Eriksson, VD:n för Ålands producentförbund r.f. även direktionsordföranden för Ålands naturbruksskola, Tage Eriksson, organisationssekreteraren för Tehys fackavdelning på Åland r.f., Jörgen Erlund, kommundirektören för Kökar kommun, Kurt Forsman, överinspektören Göran Frantzén, huvudförtroendemannen för Anställda vid Ålands trafikavdelning JHL, Greger Granlund, budgetchefen Urban Hansson Brusewitz och departementsrådet Maria Hallman vid finansdepartementet i Sverige (per telefon), klinikchefen Birgitta Hermans vid Ålands hälso- och sjukvård, VD:n för Ålands investerings Ab, även styrelseordföranden för Högskolan på Åland, Carin Holmqvist, VD:n Annica Jansson och styrelseordföranden Terese Flöjt från Ålands Turistförbund r.f., prognoschefen för konjunkturinstitutet i Sverige, Kerstin Hallsten, företagaren Otto Hojar, VD:n för Ålands penningautomatförening Anders Ingves, avdelningschefen Linnéa Johansson, energisamordnaren Henrik Juslin, avdelningschefen Rainer Juslin, ordföranden för föreningen Fri från

narkotika, Signe Järvenpää, avdelningschefen Niklas Karlman, ekologiska odlaren Isabel Kvarnfors, f.d. naturvårdsintendenten Håkan Kulves, ombudsmannen för Finlands sjömansunion r.f., Henrik Lagerberg, socialdirektören för Mariehamns stad, Susanne Lehtinen, landshövdingen Peter Lindbäck, ombudsmannen Johan Lindholm och styrelseordföranden Tom Forsbom från Ålands köpmannaförening r.f., direktören för Ålands statistik- och utredningsbyrå, Bjarne Lindström, förbundsdirektören för Ålands kommunförbund k.f., Sigurd Lindvall, verksamhetsledaren för Ålands fiskare r.f., Fredrik Lundberg, ordföranden för Kastelholmsnejdens byalag Ole Lundberg, styrelseordföranden för Ålands golfklubb Dick Lundqvist, ledande avbytaren Anette Loumann, styrelsemedlemmen i landskapets pensionsfond Tony Karlström, ombudsmannen Jonny Mattsson och ordföranden Dick Jansson för Ålands företagareförening r.f., VVD:n för Godby Shipping Ab, Eva Mikkola-Karlström, befälhavaren för ms Doppingen, Rune Nordberg, shippingentreprenören Simon Nordberg, VD:n för Åland 24 Ab Stefan Norrgrann, kommundirektören för Sunds kommun, Christina Nukala-Pengel, utredaren vid ÅSUB, Richard Palmer, rektorn för Ålands naturbruksskola, Bodil Regårdh, VD:n Pia Rothberg-Olofsson och styrelseordföranden Ritva Sarin Grufberg vid Ålands Radio och TV Ab, landskapsläkaren Birger Ch. Sandell, förvaltningschefen Arne Selander, organisationssekreteraren för Fackorganisationen för offentliga anställda på Åland r.f. Anne-Helena Sjöblom, f.d. rektorn Sture Skogberg, direktören för Ålands fredsinstitut, Sia Spiliopoulou-Åkermark, överinspektören Elisabeth Storfors, avdelningschefen Carina Strand, ordföranden för Ålands centralandelslag tillika ordf. i den rådgivande kommissionen för Ålands försöksstation, Trygve Sundblom, ombudsmannen för Finlands skeppsbefälsförbund r.f., Bengt Söderholm, understatssekreteraren vid finansministeriet i Finland, Juhani Turunen (per telefon), styrelseledamoten för Högskolan på Åland, professor Jan-Åke Thörnroos, ordföranden i vuxennämnden Carl-Johan Wikström, verksamhetsledare för Finlands maskinbefälsförbund r.f., Leif Wikström, vårdchefen för De gamlas hem, Kerstin Wikgren, ingenjören Karl-Erik Williams, myndighetschefen för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet, Casper Wrede och personal- och avtalschefen Terese Åsgård.

Närvarande

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Torbjörn Eliasson, vice ordföranden Raija-Liisa Eklöw (delvis) samt ledamöterna Camilla Gunell, Fredrik Karlström och Torsten Sundblom.

Reservationer

Följande reservationer har fogats till betänkandet:

Reservationer har inlämnats av ltl Camilla Gunell, ltl Fredrik Karlström samt ltl Torsten Sundblom, vilka har fogats till betänkandet.

Utskottets förslag

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

> *att lagtinget antar landskapsregeringens förslag till budget för landskapet Åland under år 2010 med följande ändringar samt bemyndigar landskapsregeringen att uppta för budgetens förverkligande erforderliga lån:*

Inkomster

		Landskaps-regeringens förslag	*Finans-utskottets förslag*
39.	***SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER***	***258 481 000***	***257 708 000***
39.30.	*UPPTAGNA LÅN*	*51 476 000*	*50 703 000*
39.30.90.	*Finansieringslån*	*48 976 000*	*48 203 000*
	Inkomsternas totalbelopp	***310 239 000***	***309 466 000***

Utgifter

		Landskaps-regeringens förslag	*Finans-utskottets förslag*
42.	***LANDSKAPSREGERINGEN***	***-2 445 000***	***-2 472 000***
42.50.	*DISKRIMINERINGSOMBUDSMAN*	*-35 000*	*- 62 000*
42.50.20	*Diskrimineringsombudsmannen – verksamhetsutgifter (VR)*	*-35 000*	*- 62 000*
44.	***FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE***	***-37 959 000***	***-37 899 000***
44.20.	*PENNINGAUTOMATMEDEL*	*- 3 542 000*	*-3 482 000*
44.20.51.	*Projektbidrag ur penningautomatmedel*	*-657 000*	*-597 000*
46.	***UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE***	***-56 698 000***	***-56 758 000***
46.13.	*PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET*	*-6 295 000*	*-6 355 000*
46.13.51.	*Understöd åt Stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.*	*-200 000*	*-260 000*
48.	***TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE***	***-28 606 000***	***-27 806 000***
48.30.	*KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING*	*- 10 375 000*	*-9 575 000*
48.30.78.	*Kortruttsinvesteringar (R)*	*- 900 000*	*-100 000*
	Utgifternas totalbelopp	***- 310 239 000***	***-309 466 000***

att lagtinget förkastar finansmotionerna nr 1-82.

Mariehamn den 15 december 2009

Ordförande *Torbjörn Eliasson*

Sekreterare *Niclas Slotte*

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1A/2009-2010

Ärendets behandling

Lagtinget har den 21 december 2009 återremitterat ärendet till finansutskottet.
I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Torbjörn Eliasson, vice ordföranden Raija-Liisa Eklöw samt ledamöterna Camilla Gunell, Fredrik Karlström och Torsten Sundblom.
Lagtingsledamöterna Camilla Gunell och Fredrik Karlström har fogat reservation till betänkandet.

Utskottets förslag

Med hänvisning till det anförda meddelar utskottet

> *att utskottet förslår att den föreslagna motiveringen i sista stycket under moment 44.05.30. i detaljmotiveringen i finansutskottets betänkande nr 1/2009-2010 får i detta betänkande angiven lydelse.*

Mariehamn den 21 december 2009

Ordförande *Torbjörn Eliasson*

Sekreterare *Niclas Slotte*

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

R E S E R V A T I O N

Undertecknad reserverar sig mot finansutskottets betänkande (FU 1/2009-2010) med anledning av landskapsregeringens förslag till budget för landskapet Åland 2010 på följande punkter:

Föreslås att följande text fogas till betänkandets allmänna motivering under rubriken Ekonomisk politik:
”Landskapsregeringen bör föra en ekonomisk politik som inte leder till att landskapet själv medverkar till en förstärkning av lågkonjunkturen. Landskapets budget är en viktig grund för hela Ålands ekonomi vilket även innefattar kommunerna, näringslivet och medborgarna. Det är därför viktigt att landskapsregeringen inte enbart fokuserar på sitt eget budgetunderskott utan ser landskapets ekonomi i ett bredare perspektiv. De främsta målen för landskapets finanspolitik är att tillse att arbetslösheten hålls på en låg nivå och att Åland har tillväxt i ekonomin även på lång sikt. Dessa mål bör överordnas målet om en budget i balans för ett enskilt budgetår. Lågkonjunkturen ska även utnyttjas för att rusta samhället för bättre tider genom att öka kompetensen i samhället, initiera byggprojekt som fungerar stimulerande för byggsektorn samt höja kvaliteten inom turismnäringen. Det är viktigt att de strukturella förändringarna fortsätter inom gymnasialstadiet, sjötrafiken, primärnäringarna samt i ledningsstrukturen för hälso- och sjukvården. Däremot är inte kortsiktiga neddragningar över huvudtaget konstruktiva. Nedskärningarna inom Medis, Högskolan på Åland, Ålands statistik och utredningsbyrå är inte alls nödvändiga utan skadar på ett allvarligt sätt dessa institutioners möjligheter att ge service och utveckla sina verksamheter. Principen för landskapsregeringens åtgärder måste vara att spara genom att förändra, inte att försämra välfungerande enheter vars verksamhet under lågkonjunkturen behövs mer än någonsin.

Åtgärder som direkt sänker befolkningens köpkraft är förslaget att landskapets personal ska avstå från en halv månadslön under 2010, antingen frivilligt eller genom permittering. Undertecknad bedömer att landskapets ekonomi inte är så svag att det är befogat att tillgripa så drastiska åtgärder. Personalen bör i stället betraktas som en betydande resurs, med vars hjälp man kan rationalisera verksamheter och uppnå inbesparingar som på lång sikt är hållbara. Den ekonomiska situationen är inte heller sådan att landskapet behöver avsäga sig viktiga nordiska samarbetsprojekt såsom Skärgårdssamarbetet och Red Cross United World College. Detta är saker landskapsregeringen tillgripit i panik och som tyvärr får långsiktigt negativa konsekvenser. Ett skamfilat rykte kan på sikt bli mycket dyrare för landskapet Åland, vars anseende och trovärdighet som samarbetspart nu skadas på ett allvarligt sätt.

När landskapet ingår avtal med externa parter bör dessa avtal vara tillförlitliga. Landskapsregeringen bör slå vakt om sin trovärdighet som part och om avtal är i behov av förändring bör detta skötas genom förhandlingar parterna emellan. Så har inte skett i fråga om avtalen kring företagsrådgivningen. Landskapet bör hålla ingångna avtal på samma nivå tills en omförhandling skett eller tills att dessa avtal löper ut. Fram till dess bör rådgivningen inom Ålands Handelskammare och Ålands företagarförening skötas på samma nivå som avtalen reglerar. För att justera beloppen bör regeringen återkomma i första tilläggsbudget för 2010.

Kommunerna tar ett långsiktigt ansvar för välfärden. Landskapsregeringen avser att minska basbeloppen till kommunerna för verksamhetsåret 2010 genom att den lagreglerade indexjusteringen uteblir. Detta betyder ett bortfall för kommunerna på ca 980.000 euro. Därmed frångås nu gällande lagstiftning som trädde i kraft 2008 vilket skapar oro och osäkerhet. Kommunerna har idag en gemensam lånebörda på ca 60 miljoner euro. Landskapet har inte några lån alls. Att landskapet inte indexjusterar basbeloppen gör att lånebördan ytterligare växer eller att kommunerna tvingas höja sina avgifter, vilket bidrar till att sänka

köpkraften. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att indexjustera basloppen till kommunerna i enlighet med den lagstiftning som gällde 2009 och i enlighet med vilken landskapsregeringen fattat beslut om indexjustering hösten 2009 och återkommer i första tilläggsbudget med en uppjustering av berörda anslag. ”

33.40.88 Överlåtelse av fastigheter
Landskapet avser sälja fastigheten Storagatan 23/Hamngatan 4 som överläts från staten våren 2009. I dags läget är Ålands fredsinstitut, Statens medlingsbyrån, Föreningen Norden och Sjöfartverket och Lotsfördelningsverket inrymda i huset. Totalt är det frågan om ett 15-tal anställda. Arbetsplatserna och verksamheterna bör säkras genom överenskommelser innan en försäljning genomförs.

Förslag:
Motiveringen under 33.40.88 Överlåtelse av fastigheter får följande tillägg:” Landskapsregeringen beaktar de berörda hyresgästernas situation och säkrar deras verksamhetsförutsättningar innan fastigheten avyttras.”

43.40.74 Renovering samt ombyggnad av självstyrelsegården
Landskapsregeringen föreslår att planerna på en utbyggnad av självstyrelsegården inte genomförs trots att lagtinget beslöt att genomföra projektet så sent som i budgeten för 2009. Enligt vad utskottet erfarit elimineras inte utbyggnadsbehovet av de personalnedskärningar som planeras. Även om personalen inom allmänna förvaltningen minskas med 15 % föreligger behovet av en fjärde våning. Förvaltningen hyr ca 15 externa utrymmen för landskapets personal till en kostnad om ca 500.000 euro per år exklusive moms. Därtill tillkommer de merkostnader som uppstår för bl.a. IT-support, postgång, vaktmästeri, städning, mötesutrymmen m.m. Det moderniseringsarbete som pågår inom organisationen i landskapsförvaltningen försvåras av att förvaltningen är splittrad och produktiviteten blir lidande av beslutet att inte samla förvaltningsresurserna i en och samma byggnad. Förutom att det är en avsevärd inbesparing av skattemedel att göra utbyggnaden, särskilt nu när konjunkturen dessutom är lämplig, så skulle projektet utgöra en viktig stimulansåtgärd för byggsektorn.

Förslag:
Motiveringen under moment 43.40.74 Renovering samt ombyggnad av självstyrelsegården ges följande tillägg: ”Landskapsregeringen återgår till det helhetsprojekt som angavs i budgeten för 2009 vilket även omfattar en fjärde våning.”

45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård – verksamhetsutgifter
Landskapsregeringen avser att stänga Gullåsens avdelning Övergårds som är placerad i Grelsby sjukhus och har 12 vårdplatser. Antalet vårdplatser inom äldreomsorgen är redan i dag otillräckligt. Att minska ner med 12 platser innebär ytterligare svårigheter att vårda gamla och sjuka. Även om avdelningen stänger kommer dessa personer sannolikt att behöva vård inom ÅHS, antingen blir de förflyttade till andra avdelningar inom Gullåsen eller till den medicinska eller kirurgiska avdelningen. Detta betyder att kostnaden bara förs över till ett annat konto och att inbesparingen är budgetkosmetisk. Det är obegripligt att man inte kan avveckla Övergårds i samband med att hela Grelsby sjukhus avvecklas 2011. Då flyttar psykiatrin in till Mariehamn och Trobergshemmet är klart att ta emot klinikfärdiga patienter. Det är inte vårdetiskt försvarbart att stänga Övergårds i förtid för en inbesparing på 600.000 euro. Flera andra sparåtgärder inom ÅHS bör diskuteras och omvärderas ännu en gång, exempelvis hälsovårdarberedskapen i skärgården samt tandvårdens utveckling. Därför föreslås att momentet höjs med 1.200 000 euro.

Förslag:
Anslaget under moment 45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård höjs med 1.200.000 euro för att bibehålla de 12 vårdplatserna vid Övergårds under 2010 samt för att hälsovårdarberedskapen i skärgården ska kunna bibehållas och utvecklas.

47.03.44. Nationella investeringsbidrag
Unika natur- och kulturvärden får för evigt ge vika om landskapsregeringen upplåter det värdefulla Stornäset i Kastelholm för att bygga en golfbana. Detta område är mycket högt skattat inom förvaltningen där samtliga berörda byråer sagt nej till en exploatering av Stornäset. Landskapsregeringen har utan att beakta denna utredning gått vidare med projektet, vilket i sig förefaller märkligt. Likaså frångår man det principbeslut som gällt i förvaltningen sedan 1992 angående användandet av landskapets marker. I landskapsregeringens handlingsprogram betonas vikten av hållbar utveckling samt att ”Landskapets eget skogsmarksinnehav är en investering och en betydelsefull del av kulturarvet som bör vårdas för kommande generationer”. Detta går stick i stäv med en golfexploatering av Stornäset vilket redan väckt stor folkopinion. Föreslås därför att landskapet inte går vidare med Stornäset som arrende för en utbyggd golfbana.

Förslag:
Motiveringen under moment 47.03.44. Nationella investeringsbidrag får följande lydelse: ”Landskapet upplåter inte det värdefulla Stornäset för utbyggnad av golf.”

Mariehamn den 16.12.2009

Camilla Gunell (S)

R E S E R V A T I O N

Undertecknad reserverar sig mot finansutskottets betänkande (FU 1/2009-2010) med anledning av landskapsregeringens förslag till budget för landskapet Åland 2010, på följande punkter:

1. Avskaffande av allmänna avdraget

Motivering

Skatt är en fråga om makt. Med högre skatt har politiker mer makt över befolkningens liv och med lägre skatt har befolkningen mer makt över sina egna liv. Politiker bör sträva efter att medborgarnas skattebörda skall vara så låg som det bara är möjligt. Vissa funktioner i samhället måste skötas gemensamt och sålunda även finansieras gemensamt men fråntas mer pengar än nödvändigt ifrån medborgaren har det visat sig att den offentliga sektorn ofrånkomligt växer, med mindre pengar till det gemensamma tvingas politiker till rationellare och effektivare lösningar.

Under lågkonjunkturer är det extra viktigt att stimulera medborgarnas ekonomi och med tanke på det relativt småskaliga näringslivet på Åland med en väldigt liten närmarknad är det av största vikt att ålänningarna har mer pengar i plånboken att röra sig med. Samtidigt bör det i större utsträckning ifrån samhällets sida uppmuntras att konsumera lokalt för att hålla ”hjulen i rullning”.

Den huvudsakliga åländska offentliga ekonomin är uppbyggd enligt två grundprinciper, det är ”klumpsumman” och ”flitpengen” eftersom ”flitpengen” består av den del som landskapet får tillbaka baserat på det ålänningarna och de åländska företagen betalar mer än 0,5 procent av landets direkta skatter bör de pengarna återgå till dem som betalat dem. Enligt uppgift till finansutskottet är årets ”flitpeng” drygt 3.150.000 euro, den summan bör återbetalas i sin helhet tillbaka till skattebetalarna i form av ett allmänt avdrag.

Förslag

Anslaget under moment 44.05.36 Kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag (F), höjs med 3.150.000 euro så att det allmänna skatteavdraget inte upphör utan att flitpengen i sin helhet återbetalas till medborgarna.

2. Permitteringar, tillägg till allmänna motiveringen

Motivering

Budgetanslagen för avlöningar har i budgetförslaget från landskapsregeringen minskats med ett belopp som motsvarar lönen för två veckor för all personal samt en motsvarande minskning avseende landskapsregeringsledamöternas och lagtingsledamöternas arvoden. Utskottet har erfarit att besparingarna i första hand om möjligt ska ske med frivilliga åtgärder såsom t.ex. tjänstledigheter utan lön eller omvandling av semesterersättning till ledig tid. Om inte inbesparingarna kan ske på annat sätt skall permittering användas.

Permitteringsverktyget har tillkommit i första hand för tillverkningsindustrin att använda när

orderingången minskat och arbetsuppgifter inte finns för personalen, det är inte menat som ett verktyg för politiker i den offentliga sektorn att använda för att få balans i budgeten. Undertecknad anser att permitteringsverktyget inte bör användas förrän alla andra åtgärdade som kan göras är utförda och gjorda. Vid lågkonjunkturer ökar dessutom oftast behovet av uppgifter för förvaltningen.

En allmän generell lönesänkning motsvarande två veckors lön för all personal är dessutom inte lösningen för de höga personalkostnaderna på sikt och drabbar även de med lägst inkomst mest. Vad landskapsregeringen måste göra är att ta ett helhetsgrepp över vilka tjänster man har råd att fortlöpande upprätthålla och de man inte har de ekonomiska resurserna till bör man avskaffa.

Med tanke på de stora pensionsavgångarna som landskapet står inför bör detta kunna ske utan att det drabbar någon anställd oskäligt, särskilt som detta kan genomföras på några års sikt genom omplaceringar och personalutbildningar.

Det generella permitteringshotet leder förutom till sämre stämning i förvaltningen även till att det blir svårare att rekrytera redan svårrekryterade personalgrupper som landskapet har behov av såsom läkare och specialister. Permitteringshotet leder även till en stor oro bland personalen vilket gör att många mår dåligt vilket kan leda till sjukskrivningar som följd. Dessutom kan det drabba avdelningar olika och med det leda till interna konflikter och avundsjuka eftersom vissa avdelningar lättare än andra kan genomföra dessa två veckors löneanslags minskningar.

Förutom att det är en väldigt dålig personalpolitik att hota med permittering leder även permitteringar om de genomförs till en betydande utökad administration inom förvaltningen och lönekontoret samt dessutom kan det leda till högre kostnader för AMS, så totaltekonomiskt behöver inte permitteringar leda till inbesparingar. Det har även kommit till utskottets kännedom att det inte går att utföra permitteringar rättvist inom alla avdelningar, nämnas kan exempelvis maskinmästare på en skärgårdsfärja eller bland lärarna.

Undertecknad anser också i likhet med motionärerna i finansmotion nr 17 att det blir problematiskt att samtidigt som permitteringar ligger i luften föreslå att semestervikarier kan anställas på finansavdelningen, istället borde omorganiseringar inom avdelning göras.

Förslag

Följande läggs till de allmänna motiveringarna under rubriken Budgeten och avlöningsutgifterna: ”Det generella permitteringshotet upphör och istället uppmuntras avdelningarna till att hitta frivilliga lösningar där motsvarande inbesparingar kan genomföras. Landskapregeringen kommer under året att utreda vilka personalresurser landskapet inte klarar sig utan och med beaktande av de stora kommande pensionsavgångarna intensifiera arbetat med personalförsörjningsplanen och få ner antalet tjänster genom omplaceringar och fortbildningar.”

3. Finansieringsstöd till kommunerna

Motivering

Tidigare års fördelning av samfundsskatter har av orsaker som utretts av landskapsregeringen och berörda kommuner skett på ett felaktigt sätt. Konsekvensen av den felaktiga fördelningen är att enskilda kommuner har förlorat över 166 000 euro i intäkter. Frågan har också utretts i näringsutskottet i samband med behandlingen av landskapsregeringens framställning nr 18/2007-2008 Kontroll av beräkningsgrunderna

för fördelning av samfundsskatten. Utskottet beslutade enhälligt enligt följande: "Utskottet förutsätter här att landskapsregeringen vidtar nödvändiga åtgärder för att ingen enskild kommun ska drabbas av de tidigare felaktigheterna i fördelningen". Detta blev sedan lagtingets enhälliga beslut. Trots detta har en lösning inte uppnåtts, varför lagtingets medverkan åter är nödvändig att en gång för alla få detta ärende ur världen och ge de kommuner det gäller sin rättmätiga tilldelning av samfundskatterna. Förslaget överenstämmer med finansmotion nr 36/2009-2010.

Förslag

Att sista stycket i motiveringen under moment 44.05.30 får följande lydelse: ”Av anslaget skall 166.000 euro under moment 44.05.30 användas för att kompensera de kommuner (Jomala, Saltvik och Brändö) som förlorat motsvarande intäkter på grund av felaktig fördelning av samfundsskatter".

4. Övergårds

Motivering

Ett sätt att mäta ett samhälles utveckling och levnadsstandard är att se hur de äldre tas om hand. Det har kommit till utskottets kännedom att de inbesparingar som en stängning av Övergårds medför är till stor del en fråga om budgetkosmetik. Kostnaderna kommer att fördela sig på andra ställen i landskapet, både ute i kommunerna men även på ÅHS. De indirekta kostnaderna i ökat lidande och osäkerhet för patienterna går inte att bortse ifrån. Det man sparar i ena ändan kommer det att kosta extra i den andra. Med beaktande av den osäkra situation som uppstår då Övergårds tvingas stängas föreslår undertecknad att avdelningen upprätthålls ytterligare ett år tills det nya psykiatribygget och Trobergshemmet i Mariehamn står klara. Eftersom bevarandet av Övergårds i Grelsby handlar om en engångskostnad och är en tillfällig lösning samt att den budgettekniska inbesparingen drabbar de som byggt upp vårt välfärdssamhälle anser undertecknad att stängningen inte skall ske förrän de berörda patienterna tryggt överflyttas till vård och/eller omsorg till sina respektive hemkommuner.

Förslag

Anslaget under moment 45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård – verksamhetsutgifter (VR) höjs med 600.000 euro samt att

Motiveringen under moment 45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård – verksamhetsutgifter (VR) får följande lydelse: ”För att säkerställa att verksamheten på Övergårds kan fortgå tills det att det nya psykiatribygget och Trobergshemmet i Mariehamn står klara”.

5. Ombyggnad av Självstyrelsegården

Motivering

Landskapsregeringen föreslår att planerna på en utbyggnad av självstyrelsegården inte genomförs trots att lagtinget beslöt att genomföra projektet så sent som i 2009 års budget. Även om personalen inom allmänna förvaltningen minskas med 15% föreligger behovet av en fjärde våning. Förvaltningen hyr idag ca 15 externa utrymmen för landskapets personal till en kostnad om ca 500.000 euro per år exklusive moms. Därtill tillkommer de merkostnader som uppstår för bl.a. IT-support, postgång, vaktmästeri, städning, mötesutrymmen etc. En fjärde våning betalar sig sålunda på mindre än tio år.

Det moderniseringsarbete som pågår inom organisationen i landskapsförvaltningen försvåras av att förvaltningen är splittrad och produktiviteten blir lidande av beslutet att inte samla förvaltningsresurserna i en och samma byggnad. Dessutom uppstår ytterligare utrymmesbehov ifall självstyrelsens behörigheter utvecklas t.ex. inom skatteområdet.

Förutom att det är en avsevärd inbesparing av skattemedel att göra utbyggnaden, så skulle projektet utgöra en viktig stimulansåtgärd för byggsektorn som är den mest konjunkturkänsliga branschen och som nu tenderar att börja få mindre med beställningar. Totalekonomiskt är det sålunda synnerligen oekonomiskt att inte genomföra utbyggnaden nu. Därtill kan konstateras att ett visst renoverings behov finns i Självstyrelsegården, ventilationen i allmänhet och caféet i synnerhet.
Innan en så kostnadsdryg renovering och ombyggnad genomförs som landskapsregeringen planerat bör en helhetsplan utföras där framtida personalresurser och dess behov av utrymmen beaktas samt även bör undersökas om möjligheten finns att flytta landskapsarkivet utanför stadsgränsen med tanke på de dyra och många kvadratmeter landskapsarkivet kräver.

Förslag

Motiveringen under moment 43.40.74 ges följande tillägg: "Landskapsregeringen kommer under året att genomföra mindre renoveringar i Självstyrelsegården inklusive renoveringar av caféet och ventilationen men innan en större totalrenovering genomförs kommer landskapsregeringen att utföra en helhetsplan där framtida personalresurser och dess behov av utrymmen beaktas samt även undersöka möjligheten att flytta landskapsarkivet utanför stadsgränsen. Landskapsregeringen kommer även att fullfölja planeringen av en fjärde våning och återkomma med närmare information och förslag i senare budget"

6. Lagtingsgruppernas kanslimedel, sänkning av anslag

Motivering

För att föregå med gott exempel och för att följa den övriga förvaltningens sparkrav bör förutom lagtingsledamöternas arvoden sänkas också kansliutgifter minskas. Det är av största vikt att lagtingsgrupperna deltar i det sparprogram som förväntas göras av förvaltningen, sålunda bör lagtingsgruppernas kanslimedel minskas med 10%. Förslaget överensstämmer med finansmotion 29/2009-2010.

Förslag

Anslaget under moment 41.10.06 Lagtingets övriga utgifter till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål sänks till 223.200 euro.

7. Näringslivets rådgivningsorganisationer

Motivering

Landskapsregeringen har ingått ett avtal med Ålands Handelskammare r.f och Ålands Företagareförening r.f som gäller fram till den 31 december 2010 respektive den 31 december 2011. Resultatavtalet stipulerar hur verksamheten skall bedrivas och vilka mål som föreningarna skall uppfylla. Avtalet fastställer även den ekonomiska ersättningsnivån till 70.000 euro per år, enligt uppgifter till utskottet så avser landskapsregeringen ensidigt ändra det ingående avtalet och minska utbetalningen till ca hälften.

Vid sämre tider är det av största vikt att säkerställa rådgivningen för näringslivet och uppmuntra de lokala näringslivsorganisationerna till utökat samarbete. Det är även av största vikt att avtalsparter till Landskapsregeringen kan lita på att det gamla latinska ordspråket ”pacta sunt servanda” alltså ”avtal skall hållas” gäller även när tiderna blir sämre.

Förslag

Motiveringen under momentet 47.03.42 Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet får följande tillägg: ”Landskapsregeringen fullföljer de ingångna resultatavtalen med Ålands Handelskammare r.f., och Ålands Företagareförening r.f.”

8. Kortruttsinvesteringar

Motivering

Utskottet föreslår att pengarna för en väg- och tunnelförbindelse mellan Lemland och Föglö skall utgå men att arbetet med att utverka erforderliga tillstånd skall fortsätta. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att återkomma i tunnelfrågan och med den sammankopplade frågan om kortruttstrafik för skärgårdstrafiken i ett meddelande till lagtinget. Genom att ta bort 800.000 euro ur anslaget förloras drivkraften och incitamentet i projektet och innan en provborrning har utförts kan man inte få veta kostnaderna eller om det är ekonomiskt försvarbart att gå vidare med projektet. För att en gång för alla få svar på om en tunnel är möjlig att genomföra samt att få veta kostnaderna för utförandet anser undertecknad att arbetet bör fortgå och pengarna reserveras så att landskapsregeringen kan återkomma i tilläggsbudget för precisering av projektet när alla tillstånd är i skick. Landskapsregeringen bör också till nästa budget ha en lösning som är i samförstånd med berörda markägare gällande dragningen av tunneln.

Förslag

Anslaget under moment 48.30.78 kvarstår i enlighet med landskapsregeringens förslag samt att
Motiveringen under moment 48.30.78 ges följande tillägg:
”Av de upptagna medlen reserveras 800.000 euro. Innan medlen kan användas bör landskapsregeringen dock under året återkomma till lagtinget med en redogörelse för en helhetsplan för skärgårdstrafiken utgående ifrån ett helt nytt trafiksystem innefattande kortrutt samt trafik med kombikatamaraner. Dessutom bör alla markavtal och tillstånd vara i skick.”

9. Allhallen

Motivering

Allhallen i Eckerö har inte blivit den succé som politikerna trodde den skulle bli när den byggdes, den var i första hand tänkt fungera som en magnet besöksnäringen till fromma. En privat entreprenör som till skillnad från dagsläget äger och har ansvaret både för inkomster och utgifter torde vara oändligt mycket bättre än tidigare upplägg där skattebetalarna bekostat standard höjande investeringar i anläggningen.
Det är alltid bättre att den som driver anläggningen äger den, då tas ett större ansvar på sikt över lokalen och dess innehåll, investeringar som ägaren anser behövas för att utveckla verksamheten görs och nya idéer skapas. Då Allhallen i Eckerö redan står där den står så torde det offentliga Ålands intentioner redan vara uppfyllda oberoende av vem som äger hallen. Sålunda anser undertecknad att det bäst vore att avyttra både den och utgifterna som den kommer att kräva i framtiden. Eftersom landskapsregeringen ännu inte tecknat nytt driftsavtal för de kommande 10 åren med någon entreprenör föreslår undertecknad att

momentet utgår och att hallen under året säljs till högstbjudande.

Förslag

Anslaget under moment 43.40.75 Ombyggnader och grundförbättringar (R) minskas med 300.000 euro i enlighet med finansmotion nr 76/2009-2010.

Mariehamn den 16 december 2009

Ltl Fredrik Karlström

R E S E R V A T I ON

I landskapsregeringens förslag till budget för år 2010 sidan 231 Kortruttsinvesteringar skrivs följande ”Detaljerade refraktionsseismiska undersökningar samt kärnborrningar återstår att utföra innan en mera precis kostnadsbild kan erhållas. De kända kommande, inte ännu erlagda, kostnaderna uppgår till ca 70.000 euro medan de två återstående utredningarna beräknas kosta 800.000 euro.”
Under momentet föreslås ett anslag upptas om 900 000€

Finansutskottet föreslår avvikande från framställningen att anslaget skall sänkas med 800 000€ vilket betyder att arbetet tappar styrfart och ytterligare tid förloras när det inte framgår när medel kan upptas på nytt. Det är djupt olyckligt att anslaget dras ned och inte beredskap att återinföra anslaget finns klart uttalat. Det är av synnerligen stor vikt att undersökningarna för kortrutts utbyggnaden framskrider för att uppnå en mera rationell och kostnadseffektiv skärgårdstrafik och därmed undvika framtida budgetslitage!

Förslag

Följande tillägg ges till detaljmotiveringen under moment 48.30.78: ”Landskapsregeringen skall återkomma i tilläggsbudget med nya äskanden för borrningarna när planen för kortrutt är klar.”

Mariehamn den 16.12.2009

Torsten Sundblom

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1A/2009-2010

RESERVATION

Finansieringsstöd till kommunerna

Motivering

Tidigare års fördelning av samfundsskatter har av orsaker som utretts av landskapsregeringen och berörda kommuner skett på ett felaktigt sätt. Konsekvensen av den felaktiga fördelningen är att enskilda kommuner har förlorat över 166 000 euro i intäkter. Frågan har också utretts i näringsutskottet i samband med behandlingen av landskapsregeringens framställning nr 18/2007-2008 Kontroll av beräkningsgrunderna för fördelning av samfundsskatten. Utskottet beslutade enhälligt enligt följande: "Utskottet förutsätter här att landskapsregeringen vidtar nödvändiga åtgärder för att ingen enskild kommun ska drabbas av de tidigare felaktigheterna i fördelningen". Detta blev sedan lagtingets enhälliga beslut. Trots detta har en lösning inte uppnåtts, varför lagtingets medverkan åter är nödvändig att en gång för alla få detta ärende ur världen och ge de kommuner det gäller sin rättmätiga tilldelning av samfundskatterna.

Förslag

Att sista stycket i motiveringen under moment 44.05.30 får följande lydelse: ”Av anslaget skall 166.000 euro under moment 44.05.30 användas för att kompensera de kommuner (Jomala, Saltvik och Brändö) som förlorat motsvarande intäkter på grund av felaktig fördelning av samfundsskatter".

Mariehamn den 21 december 2009

Camilla Gunell *Fredrik Karlström*

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

Ålands lagting

Social- och miljöutskottet

UTLÅTANDE 2008-2009

Datum
2009-12-08

Till finansutskottet

Social- och miljöutskottets utlåtande

Förslag till budget för landskapet Åland år 2010

- *Landskapsregeringens framställning nr 1/2009-2010*

INNEHÅLL

Utskottets synpunkter *64*
Målsättningar och handlingsplan för äldreomsorgen *64*
Bakgrund *64*
Närståendevården *64*
Sammanhållen hemvård inom hemtjänst och hemsjukvård *65*
Rätt till förebyggande hembesök *65*
Hemtjänst och hemsjukvård *65*
Kommunalt serviceboende *65*
Kommunala åldringshem *66*
Gullåsen *66*
Ekonomiska förutsättningar för äldreomsorgen *66*
Äldre människors bostäder och boendemiljöer *67*
Utskottets sammanfattning *67*
Ärendets behandling *67*
Utskottets förslag *67*

Finansutskottet har med stöd av 41 § 1 mom. lagtingsordningen anhållit om social- och miljöutskottets utlåtande över framställning nr 1/2009-2010 Förslag till budget för landskapet Åland 2010. Finansutskottet ber social- och miljöutskottet yttra sig om äldreomsorgen.

Utskottets synpunkter

Målsättningar och handlingsplan för äldreomsorgen

Bakgrund

I landskapsregeringens förslag till budget för 2010 anges under rubriken Mål och åtgärder för 2010, Social- och miljöavdelningens förvaltningsområde, att landskapsregeringen ska fortsätta förverkligandet av målsättningarna i "Målsättningar och handlingsplan för äldrevården". Det åsyftade dokumentet antogs av landskapsregeringen genom ett beslut den 15 februari 2007 utgående från "Slutrapporten från arbetsgruppen med uppdrag att utreda äldreomsorgen" (juni 2006) samt remissutlåtandena om slutrapporten. Genom landskapsregeringens beslut har en prioriteringsordning antagits för de åtgärdsförslag som arbetsgruppen tog fram 2006. Utskottet har informerat sig om vad som har förverkligats och vad som ännu återstår att genomföra. Nedan redovisas vilka åtgärder landskapsregeringen har vidtagit.

Närståendevården

I rapporten lyfte arbetsgruppen fram behovet av en ny lag om närståendevård. En lag har därefter beretts och antagits av lagtinget. Den nya lagen om närståendevård trädde i kraft den 1 januari 2009. Landskapsregeringen ordnade informationstillfällen om den nya lagstiftningen för kommunernas socialsekreterare och handikappförbundet under våren 2009. Landskapsregeringen informerar också löpande om lagen och dess tillämpning.

Sammanhållen hemvård inom hemtjänst och hemsjukvård

En annan prioriterad åtgärd är att åstadkomma en sammanhållen hemvård. Detta innebär att hemtjänst och hemsjukvård kombineras så att personalen helt eller delvis kan utföra arbetsuppgifter både inom folkhälsoarbete och hemsjukvård samt vissa arbetsuppgifter i anslutning till socialvården. Detta förutsätter att förändringar görs i gällande lagstiftning. Landskapsregeringen anlitade under 2008 en utredare för att utreda möjligheterna att införa sammanhållen hemvård och att utarbeta ett lagförslag med de nödvändiga lagändringarna. Utredningen överlämnades till landskapsregeringen under hösten 2008 och landskapsregeringen beslöt att inbegära utlåtanden över utredningen från kommunerna, Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS), pensionärsföreningar, fackliga organisationer, Handikapprådet och Förtroenderådet. Landskapsregeringen undersöker nu möjligheten att initiera ett pilotprojekt under år 2010, inom vilket några kommuner samt ÅHS arbetar utgående från principen om sammanhållen hemvård.

Utskottet konstaterar att lagstiftningsåtgärderna har skjutits fram. Ett tydligt regelverk är en nödvändig grund för en fungerande sammanhållen hemvård. Enligt utskottet bör både pilotprojektet och lagstiftningsåtgärderna skyndas på.

Rätt till förebyggande hembesök

Landskapsregeringen hade enligt målsättnings- och handlingsplanen för avsikt att överlämna en framställning till lagtinget som innebär att alla personer som bor i eget boende ska erbjudas förebyggande hembesök de år de fyller 75 år. Besöket skulle göras av företrädare för kommunen och ÅHS. Sedan april 2007 ingår förebyggande hembesök i ÅHS:s ordinarie verksamhet med en ergoterapeut som ansvarar förverkligandet. Besöken utförs i samarbete med kommunernas socialsektor. Alla åländska seniorer erbjuds förebyggande hembesök, i landsortskommunerna vid 75 års ålder och i Mariehamn vid 77 års ålder. Eftersom verksamheten med förebyggande hembesök redan fungerar har arbetet med lagframställningen nedprioriterats.

Hemtjänst och hemsjukvård

Enligt slutrapporten från arbetsgruppen med uppdrag att utreda äldreomsorgen är målsättningen att 90 procent av befolkningen som fyllt 75 år ska ha möjlighet att bo i vanlig bostad. För att möjliggöra förverkligandet av denna målsättning måste resurserna inom kommunens hemservice och ÅHS:s hemsjukvård utökas i stor omfattning. Det totala antalet serviceboenden och institutioner var vid rapportens avlämnande 485 stycken eller ca. 20 procent av befolkningen över 75 år.

Landskapsregeringen har i socialvårdsplanen redogjort för målsättningen. Under anvisningarna i socialvårdsplanen anges att kommunerna bör säkerställa tillräckliga resurser för service som stöder äldre personers hemmaboende och utveckla servicen till klienter i eget boende. Landskapsregeringen har sänt "Målsättningar och handlingsplanen för äldrevården på Åland till kommunerna i februari 2007. I följebrevet uppmanas kommunerna att uppmärksamma målsättningarna och handlingsplanen i sin helhet, men i synnerhet punkterna om hemtjänst och hemsjukvård, kommunalt serviceboende, kommunala åldringshem samt ekonomiska förutsättningar för äldreomsorgen. I ÅHS:s budgetförslag för år 2010 föreslås att man utökar hemsjukvården på norra Åland med en tjänst.

Utskottet konstaterar att strävan att möjliggöra för fler äldre att bo hemma tillsammans med det faktum att antalet åldringar ökar kommer att erfordra ett ökat antal sjukvårdartjänster inom hemsjukvården. Enligt utskottet är det ekonomiskt försvarbart att utöka primärvården eftersom detta leder till ett minskat behov av institutionsplatser.

Kommunalt serviceboende

Kommunerna ansvarar för att tillräcklig tillgång till platser finns vid serviceboenden och effektiverat serviceboende. Landskapsregeringens målsättning är att Gullåsen utvecklas till ett geriatriskt sjukhus och åldringshemmen rustas upp. En förutsättning för att detta ska kunna förverkligas är att klienterna vårdas på rätt vårdnivå och att kommunerna kan erbjuda vård på alla nivåer i vårdkedjan. Svårt sjuka kroniker med s.k. högt RAVA-index[1] ska vårdas på åldringshem, inte på serviceboende. Enligt landskapsregeringen behövs ytterligare utredning för att lösa frågan om vem som ska ansvara för sjukvården vid serviceboenden, kommunerna eller ÅHS. Även i fråga om denna punkt hänvisar landskapsregeringen till utredningen "Målsättningar och handlingsplan för äldrevården på Åland". Rapporten har tillsänts kommunerna tillsammans med ett följebrev. Kommunerna uppmanas att uppmärksamma målsättningarna

[1] RAVA-index: En mätare på äldre personers handlingsförmåga och behov av hjälp. Hjälpbehovet utvärderas bl.a. genom frågor om motorik, påklädning, ätande, hygien och minne.

och handlingsplanen i sin helhet, men i synnerhet punkterna om hemtjänst och hemsjukvård, kommunalt serviceboende, kommunala åldringshem samt ekonomiska förutsättningar för äldreomsorgen.

Utskottet ifrågasätter behovet av ytterligare utredningar om ansvaret för sjukvården vid serviceboenden. Enligt utskottet följer ansvaret samma uppdelning som inom övrig hemsjukvård.

Kommunala åldringshem

I landskapsregeringens beslut från februari 2007 sägs att de kommunala åldringshemmen (De Gamlas Hem, Trobergshemmet och Sunnanberg) måste anpassas för att kunna sköta de mera vårdkrävande personerna eftersom de flesta långvårdspatienter som i dag vårdas vid Gullåsen kommer att överföras till åldringshemmen. Förändringen kommer att kräva ökade personalresurser och höjd kompetens. Läkarresurserna vid åldringshemmen bör samordnas med Gullåsen som koordinator.

Personalstruktur och personaltäthet på åldringshemmen bör enligt landskapsregeringen ses över. ÅHS bör utreda möjligheten till att överta ansvaret för samordningen av läkarresurserna inom institutionsvården. Kommunerna ombeds utreda en effektivare användning av institutionsplatserna, där samtliga kommuner skulle ha tillgång till plats på åldringshem.

I de kvalitativa och funktionella mål angående tjänster för äldre som för närvarande utarbetas i samarbete med kommunerna ingår också rekommendationer angående personalstruktur och personaltäthet.

Utskottet konstaterar att det råder oklarhet i frågan om ansvaret för läkarvården vid de kommunala åldringshemmen. Detta är en fråga som så snart som möjligt måste lösas.

Gullåsen

Landskapsregeringens målsättning är att utveckla Gullåsen till ett geriatriskt sjukhus med inriktning på utredning, behandling, rehabilitering av äldre samt utslussning till fortsatt lämplig vårdnivå. Verksamhetsområden som bör ingå är: geriatrisk intagningsavdelning, geriatrisk rehabiliteringsavdelning, demensavdelning, avdelning för palliativ vård och avdelning för långtidssjukvård.

Enligt landskapsregeringen kommer förändringen i verksamheten att kräva personalförstärkningar av i första hand läkare och sjukskötare. Anpassningen skulle ske under flera års tid och är beroende av att åldringshemmen upprustas med ändamålsenliga utrymmen och mera personal för att kunna ta över en del av de patienter som i dag vårdas på Gullåsen. ÅHS uppmanas uppgöra en plan för att förverkliga Gullåsens utveckling enligt förslaget i rapporten.

Styrelsen för ÅHS tillsatte i april 2007 en arbetsgrupp som i samverkan med personalen utarbetade en plan för Gullåsens utveckling enligt äldreomsorgsrapportens förslag. Landskapsregeringen antecknade rapporten till kännedom den 15 november 2007.

Under 2009 har ÅHS:s styrelse tillsatt en arbetsgrupp som har till uppgift att klarlägga verksamhetsupplägget för Gullåsen i framtiden. Arbetsgruppen beräknas lägga fram ett förslag under första hälften av år 2010.

Utskottet anser att det i första hand krävs ett uttryckligt beslut om förverkligandet av ett geriatrisk sjukhus. Därefter bör landskapsregeringen bedöma dimensioneringen av sjukhuset, behovet av renoveringar och ombyggnader samt vilka lagstiftningsåtgärder som erfordras. Slutligen bör landskapsregeringen fastställa en tidsplan för projektet.

Ekonomiska förutsättningar för äldreomsorgen

Enligt målsättnings- och handlingsplanen ska de ekonomiska förutsättningarna för äldreomsorgen klarläggas i en särskild utredning. Förändringen av Gullåsens verksamhet kommer att innebära ekonomiska konsekvenser för ÅHS och kommunerna. Avsikten var att införa övergångsregler, som innebär att kommunerna ersätter kostnaderna för vård vid Gullåsen som motsvarar den genomsnittliga kostnader för vård vid Trobergshemmet och De Gamlas Hem utan förhöjning under åren 2007-2009. Nya regler för kostnadsfördelningen mellan landskapet och kommunerna skulle sedan införas från år 2010. Kommunerna ska ansvara för kostnaderna för hemtjänsten, för verksamheten vid kommunala serviceboenden samt för institutionerna (De gamlas hem, Trobergshemmet och Sunnanberg). ÅHS skulle ansvara för kostnaderna för hemsjukvården och för sjukhusvården inklusive vården vid Gullåsen. Vidare skulle kommunerna ersätta landskapet för de faktiska kostnaderna för utskrivningsklara patienter vid Gullåsen.

Utskottet hänvisar till utskottets synpunkter ovan under rubrikerna Sammanhållen hemvård, Kommunala åldringshem och Gullåsen.

Äldre människors bostäder och boendemiljöer

Enligt landskapsregeringens målsättnings- och handlingsprogram måste all nyproduktion av bostäder ske med utgångspunkt i att människor skall kunna bo kvar i sitt hem hela livet. Detta bör beaktas i lagstiftningen. Nya former av kollektiva bostäder som tillvaratar de äldres behov av trygghet och som ger möjlighet till både enskildhet och gemenskap bör skapas. Vid renovering av gamla bostäder skall kravet på att människor skall kunna bo kvar hela livet beaktas. Rätt till bidrag för installation av hiss i flervåningshus bör införas. Frågorna avsågs beredas i samband med budgeten för 2008.

Understöd för bostadsreparationer för pensionärer kan beviljas av landskapsregeringen under moment 43.25.61. Räntestöd kan beviljas för installation av hiss i flervåningshus under moment 43.25.67.

Utskottets sammanfattning

Utskottet anser att landskapsregeringen utan dröjsmål bör se till att de åtgärder som återstår att förverkliga i landskapsregeringens Målsättningar och handlingsplan för äldrevården på Åland förverkligas. Nödvändiga lagändringar bör föras in i både landskapslagen om Ålands hälso- och sjukvård och Socialvårdslagen. En viktig utgångspunkt bör vara en klar och tydlig ansvarsfördelning mellan landskapet och kommunerna. Beslut måste dessutom fattas om utvecklingen av Gullåsen till ett geriatrisk sjukhus. Utskottet konstaterar att ett stort antal utredningar gjorts och enligt utskottet finns det nu ett tillräckligt underlag för att fatta de nödvändiga besluten. Utskottet hänvisar i övrigt till sina förslag (kursiverade) under rubrikerna ovan.

Ärendets behandling

Finansutskottet har den 26 november 2009 enligt 41 § 1 mom. lagtingsordningen inbegärt social- och miljöutskottets utlåtande om äldreomsorgen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsregeringsledamoten Katrin Sjögren, hälsovårdsinspektör Eivor Nikander, avdelningschefen Carina Strand och äldreomsorgsutredaren Maj-Len Österlund-Törnroos.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Åke Mattsson, vice ordföranden Henry Lindström samt ledamöterna Carina Aaltonen, Sirpa Eriksson och Roger Jansson.

Utskottets förslag

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att finansutskottet vid uppgörande av sitt betänkande beaktar vad som anförts i detta utlåtande

---

Mariehamn den 8 december 2009

Ordförande *Åke Mattsson*

Sekreterare *Marine Holm-Johansson*

Ålands lagtings beslut om antagande av
Budget för landskapet Åland år 2010

På framställning av landskapsregeringen har lagtinget antagit nedanstående budget för landskapet Åland år 2010:

I N K O M S T E R

Avdelning 31

31.	**LAGTINGET**	**5 000**
31.05.	LAGTINGETS KANSLI	5 000
31.05.01.	Lagtinget - verksamhetsinkomster	5 000

Avdelning 32

32.	**LANDSKAPSREGERINGEN**	**243 000**
32.05.	LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER	197 000
32.05.04.	Skärgårdssamarbetet	43 000
32.05.12.	Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013	154 000
32.20.	KONSUMENTFRÅGOR	42 000
32.20.39.	Statens ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader	42 000
32.40.	LAGBEREDNINGEN	4 000
32.40.01.	Lagberedningen - verksamhetsinkomster	4 000

Avdelning 33

33.	**KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**3 229 000**
33.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	65 000
33.01.01.	Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	65 000
33.03.	KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET OCH EXTERNA KONTAKTER	27 000
33.03.01.	Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsinkomster	27 000
33.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	2 269 000
33.05.60.	Inkomster av radio- och TV-verksamhet	2 269 000

33.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	180 000
33.15.50.	Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet	90 000
33.15.51.	Statsanslag för understödjande av politisk information	90 000
33.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	15 000
33.27.05.	Inkomst av elinspektionsverksamhet	15 000
33.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	2 000
33.30.04.	Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsinkomster	2 000
33.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	17 000
33.32.20.	Landskapsalarmcentralen - verksamhetsinkomster	17 000
33.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	262 000
33.40.88.	Överlåtelse av fastigheter	262 000
33.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	247 000
33.60.20.	Ålands polismyndighet - verksamhetsinkomster	247 000
33.95.	PERSONALARBETE OCH ARBETSMILJÖ	145 000
33.95.06.	Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården	145 000

Avdelning 34

34.	**FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**30 765 000**
34.10.	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	1 235 000
34.10.31.	Inkomst av danaarv	1 235 000
34.20.	PENNINGAUTOMATMEDEL	14 000 000
34.20.50.	Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet	14 000 000
34.90.	PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER	15 500 000
34.90.04.	Överföring från pensionsfonden	15 500 000
34.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	30 000
34.95.01.	Förvaltningens ofördelade verksamhetsinkomster	30 000

Avdelning 35

35.	**SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**10 198 000**
35.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	25 000
35.01.01.	Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	25 000

35.52.	NATURVÅRD	3 000
35.52.01.	Naturvård - verksamhetsinkomster	3 000
35.60.	ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET	570 000
35.60.20.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsinkomster	250 000
35.60.21.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsinkomster	320 000
35.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	9 600 000
35.70.20.	Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsinkomster	6 200 000
35.70.39.	Kommunernas ersättning för Gullåsen	3 400 000

Avdelning 36

36.	**UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**1 948 000**
36.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	10 000
36.01.01.	Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	10 000
36.03.	STUDIESTÖD	50 000
36.03.51.	Återindrivna studiestöd	50 000
36.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET	2 000
36.13.55.	Inkomster av kulturell verksamhet	2 000
36.15.	GRUNDSKOLEVÄSENDET	4 000
36.15.24.	Inkomster från försäljning av läromedel	4 000
36.19.	VUXENUTBILDNING	251 000
36.19.05.	Vuxenutbildning - verksamhetsinkomster	1 000
36.19.08.	Inkomster för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland	250 000
36.20.	EUROPEISKA UNIONEN - SOCIALFONDEN	345 000
36.20.46.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF	345 000
36.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	44 000
36.25.20.	Ålands läromedelscentral - verksamhetsinkomster	1 000
36.25.39.	Kommunernas andel i kostnaderna	43 000
36.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	119 000
36.32.20.	Ålands folkhögskola - verksamhetsinkomster	119 000
36.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	82 000
36.34.20.	Ålands musikinstitut - verksamhetsinkomster	82 000

36.35.	ÅLANDS LYCEUM	21 000
36.35.20.	Ålands lyceum - verksamhetsinkomster	21 000
36.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	75 000
36.40.20.	Ålands sjömansskola - verksamhetsinkomster	75 000
36.42.	ÅLANDS YRKESSKOLA	78 000
36.42.20.	Ålands yrkesskola - verksamhetsinkomster	78 000
36.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	85 000
36.44.20.	Ålands naturbruksskola - verksamhetsinkomster	85 000
36.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	188 000
36.48.20.	Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsinkomster	53 000
36.48.21.	Rörelseverksamhet	135 000
36.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	40 000
36.50.20.	Ålands vårdinstitut - verksamhetsinkomster	40 000
36.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	12 000
36.52.20.	Ålands handelsläroverk - verksamhetsinkomster	12 000
36.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	270 000
36.55.23.	Inkomster för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare	270 000
36.60.	MUSEIBYRÅN	271 000
36.60.20.	Museibyrån - verksamhetsinkomster	270 000
36.60.88.	Inkomst av donation	1 000
36.80.	ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	1 000
36.80.20.	Ålands landskapsarkiv - verksamhetsinkomster	1 000

Avdelning 37

37.	**NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**4 036 000**
37.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	29 000
37.01.01.	Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	29 000
37.03.	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	167 000
37.03.23.	Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsinkomster	167 000
37.03.88.	Försäljning av aktier	0
37.05.	EUROPEISKA UNIONEN - REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN	317 000
37.05.47.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF	317 000

37.15.	FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	108 000
37.15.04.	Inkomster för avbytarservice inom lantbruket	108 000
37.17.	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	2 639 000
37.17.46.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013	2 639 000
37.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	137 000
37.22.04.	Inkomster för viltvårds- och jaktärenden	123 000
37.22.40.	Inkomster från hjortdjursavgifter och försålt fallvilt	14 000
37.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN	485 000
37.26.46.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013	485 000
37.30.	ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICEMYNDIG HET	2 000
37.30.20.	Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsinkomster	2 000
37.52.	SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR	25 000
37.52.20.	Skötsel av jordegendomar - verksamhetsinkomster	25 000
37.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	127 000
37.55.20.	Skötsel av egna skogar - verksamhetsinkomster	127 000
37.58.	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	0
37.58.75.	Inkomster för grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp	0

Avdelning 38

38.	**TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**1 334 000**
38.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	57 000
38.01.01.	Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster	57 000
38.10.	ÖVRIG TRAFIK	0
38.10.04.	Inkomster av oljesanering	0
38.10.70.	Inkomster från oljeskyddsfonden	0
38.20.	SJÖTRAFIKEN	182 000
38.20.70.	Försäljning av fartyg	182 000
38.30.	KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING	63 000
38.30.88.	Försäljning av fastigheter	63 000
38.32.	PROJEKTERING, MARK- OCH VATTENPLANERING	100 000
38.32.20.	Projekterings- och vattenenheten - verksamhetsinkomster	100 000

38.50.	VERKSTAD OCH LAGER	2 000
38.50.20.	Verkstad och lager - verksamhetsinkomster	2 000
38.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	930 000
38.70.20.	Motorfordonsbyrån - verksamhetsinkomster	930 000

Avdelning 39

39.	**SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER**	**257 708 000**
39.01.	FINANSIELLA POSTER	3 550 000
39.01.91.	Räntor på lån	1 330 000
39.01.92.	Ränteinkomster	1 000 000
39.01.93.	Premier för landskapsgarantier	20 000
39.01.94.	Dividendinkomster	1 200 000
39.10.	SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR	178 230 000
39.10.90.	Avräkningsbelopp	167 300 000
39.10.91.	Skattegottgörelse	3 000 000
39.10.92.	Återbäring av lotteriskatt	7 200 000
39.10.93.	Apoteksavgifter	730 000
39.20.	ÅTERBETALADE LÅN	3 125 000
39.20.91.	Avkortningar på lån	3 125 000
39.30.	UPPTAGNA LÅN	50 703 000
39.30.87.	Regionallån	2 500 000
39.30.90.	Finansieringslån	48 203 000
39.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	2 100 000
39.90.90.	Återförda utgiftsrester och reservationsanslag	2 000 000
39.90.95.	Återbokade bidrag	100 000
39.95.	UTJÄMNINGSFOND	20 000 000
39.95.90.	Överföring från utjämningsfond	20 000 000
39.98.	ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR	0
39.98.99.	Föregående års överskott	0
	Inkomsternas totalbelopp	**309 466 000**

U T G I F T E R

Huvudtitel 41

41.	**LAGTINGET**	**-2 775 000**
41.01.	LAGTINGET	-1 617 000
41.01.01.	Lagtinget - verksamhetsutgifter (VR)	-1 617 000
41.05.	LAGTINGETS KANSLI	-657 000
41.05.01.	Lagtingets kansli - verksamhetsutgifter (VR)	-627 000
41.05.04.	Lagtingets bibliotek - verksamhetsutgifter (VR)	-30 000
41.10.	LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	-454 000
41.10.04.	Revisionsutgifter (VR)	-45 000
41.10.05.	Expertutlåtanden	-6 000
41.10.06.	Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål	-248 000
41.10.18.	Dispositionsmedel (VR)	-155 000
41.20.	ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET	-47 000
41.20.01.	Ålands delegation i Nordiska rådet - verksamhetsutgifter (VR)	-47 000

Huvudtitel 42

42.	**LANDSKAPSREGERINGEN**	**-2 472 000**
42.01.	LANTRÅDET OCH LANDSKAPSREGERINGENS LEDAMÖTER	-813 000
42.01.01.	Landskapsregeringen - verksamhetsutgifter (VR)	-743 000
42.01.18.	Dispositionsmedel	-70 000
42.05.	LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER	-396 000
42.05.04.	Skärgårdssamarbetet (F)	-43 000
42.05.05.	Utredningar	-40 000
42.05.07.	Kommittéer och sakkunniga (F)	-20 000
42.05.09.	Externt samarbete	-64 000
42.05.11.	Utgifter för språkrådet	-30 000
42.05.12.	Interrreg IVA Central Baltic Programme 2007 - 2013 (VR)	-154 000
42.05.13.	Koordinering av integrationsarbetet	-20 000
42.05.19.	Oförutsedda utgifter (F)	-25 000
42.20.	KONSUMENTFRÅGOR	-60 000
42.20.01.	Konsumentrådgivningen - verksamhetsutgifter (VR)	-42 000
42.20.21.	Konsumentskydd - verksamhetsutgifter (VR)	-18 000
42.25.	REVISIONSBYRÅN	-129 000
42.25.01.	Revisionsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)	-129 000

42.30.	ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ	-466 000
42.30.20.	Ålands statistik- och utredningsbyrå - verksamhetsutgifter (VR)	-466 000
42.40.	LAGBEREDNINGEN	-435 000
42.40.01.	Lagberedningen - verksamhetsutgifter (VR)	-435 000
42.50.	DISKRIMINERINGSOMBUDSMAN	-62 000
42.50.20.	Diskrimineringsombudsmannen - verksamhetsutgifter (VR)	-62 000
42.59.	DATAINSPEKTIONEN	-111 000
42.59.20.	Datainspektionen - verksamhetsutgifter (VR)	-111 000

Huvudtitel 43

43.	**KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-18 102 000**
43.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-1 857 000
43.01.01.	Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-1 857 000
43.03.	KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET OCH EXTERNA KONTAKTER	-348 000
43.03.01.	Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsutgifter (VR)	-177 000
43.03.02.	Ålandskontoret i Stockholm - verksamhetsutgifter (VR)	-76 000
43.03.04.	Informationsverksamhet (VR)	-95 000
43.04.	FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN	-72 000
43.04.01.	Främjande av jämställdheten - verksamhetsutgifter (VR)	-72 000
43.05.	RADIO- OCH TV-VERKSAMHET	-2 314 000
43.05.60.	Främjande av rundradioverksamhet (F)	-2 029 000
43.05.61.	Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)	-45 000
43.05.62.	Upphovsrättskostnader (F)	-240 000
43.10.	LAGTINGSVAL	0
43.10.04.	Utgifter för lagtingsval (F)	0
43.10.31.	Landskapets andel av valnämndernas utgifter	0
43.15.	UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET	-180 000
43.15.50.	Understödjande av politisk verksamhet	-90 000
43.15.51.	Understödjande av politisk information	-90 000
43.20.	PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET	-67 000
43.20.01.	Planläggnings- och byggnadsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)	-67 000
43.20.30.	Understöd för planering (R)	0
43.25.	FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION	-1 190 000
43.25.31.	Understöd för hyresbostäder (R)	0

43.25.51.	Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen	-10 000
43.25.61.	Understöd för bostadsreparationer (R)	-100 000
43.25.62.	Understöd för investeringar i uppvärmningssystem som främjar miljövården (R)	-160 000
43.25.64.	Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter och för kvalitetshöjande åtgärder i flerbostadshus (R)	-20 000
43.25.67.	Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)	-900 000
43.25.83.	Bostadslån (R)	0
43.27.	ELSÄKERHET OCH ENERGI	-6 000
43.27.04.	Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning (VR)	0
43.27.05.	Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad	-6 000
43.30.	BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET	-75 000
43.30.01.	Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)	0
43.30.30.	Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet	-75 000
43.32.	LANDSKAPSALARMCENTRALEN	-410 000
43.32.20.	Landskapsalarmcentralen - verksamhetsutgifter (VR)	-410 000
43.40.	FASTIGHETSFÖRVALTNING	-6 449 000
43.40.01.	Fastighetsförvaltningen - verksamhetsutgifter (VR)	-1 129 000
43.40.20.	Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)	0
43.40.74.	Renovering samt ombyggnad av Självstyrelsegården (R)	-2 500 000
43.40.75.	Ombyggnader och grundförbättringar (R)	-2 820 000
43.60.	ÅLANDS POLISMYNDIGHET	-4 644 000
43.60.20.	Ålands polismyndighet - verksamhetsutgifter (VR)	-4 644 000
43.95.	PERSONALARBETE OCH ARBETSMILJÖ	-490 000
43.95.06.	Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)	-405 000
43.95.09.	Personalpolitiska åtgärder	-85 000

Huvudtitel 44

44.	**FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-37 899 000**
44.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-2 099 000
44.01.01.	Finansavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-1 839 000
44.01.04.	Verkställande av beskattningen (VR)	-210 000
44.01.05.	Utvecklingsarbete (VR)	-50 000
44.05.	ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA	-6 165 000
44.05.30.	Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)	-2 000 000
44.05.31.	Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)	-1 815 000
44.05.32.	Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)	-650 000

44.05.36.	Kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag (F)	-1 700 000
44.10.	SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR	-3 736 000
44.10.31.	Överföring av danaarv	-1 235 000
44.10.50.	Understöd till föreningar för anslutning till svenska moderorganisationer	-1 000
44.10.87.	Regionallån	-2 500 000
44.20.	PENNINGAUTOMATMEDEL	-3 482 000
44.20.50.	Bidrag ur penningautomatmedel	-1 000 000
44.20.51.	Projektbidrag ur penningautomatmedel	-597 000
44.20.52.	Evenemangsbidrag ur penningautomatmedel	-100 000
44.20.86.	Lån ur penningautomatmedel (R)	-1 785 000
44.90.	PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER	-21 540 000
44.90.01.	Pensioner - verksamhetsutgifter (VR)	-280 000
44.90.04.	Pensioner och familjepensioner (F)	-20 700 000
44.90.05.	Övriga pensionsutgifter (F)	-560 000
44.95.	ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER	-877 000
44.95.01.	Förvaltningens ofördelade verksamhetsutgifter (VR)	-580 000
44.95.04.	Ålandsdelegationen - verksamhetsutgifter (VR)	-12 000
44.95.05.	IKT-utveckling (VR)	-140 000
44.95.08.	Förtroendemannaarvoden m.m.	-15 000
44.95.70.	Anskaffning av inventarier (R)	-130 000

Huvudtitel 45

45.	**SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-116 303 000**
45.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-1 097 000
45.01.01.	Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-1 097 000
45.10.	ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER	-10 320 000
45.10.01.	Övriga sociala uppgifter - verksamhetsutgifter (VR)	-46 000
45.10.50.	Bostadsbidrag (F)	-1 100 000
45.10.52.	Moderskapsunderstöd (F)	-90 000
45.10.53.	Barnbidrag (F)	-8 640 000
45.10.54.	Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)	-19 000
45.10.55.	Understöd till kommunerna för förebyggande utkomststöd	-100 000
45.10.56.	Underhållsstöd (F)	-325 000
45.15.	AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER	-18 310 000
45.15.30.	Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för socialvården (F)	-18 170 000
45.15.31.	Landskapsandel för anläggningskostnader för sociala tjänster (R)	-140 000

45.20.	MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR	-350 000
45.20.30.	Mottagande av flyktingar (R)	-350 000
45.25.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL OCH MILJÖ-VERKSAMHET	-2 650 000
45.25.50.	Understöd för social verksamhet	-2 200 000
45.25.53.	Understöd för miljöverksamhet	-450 000
45.30.	ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER	-1 383 000
45.30.01.	Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter - verksamhetsutgifter (VR)	0
45.30.23.	Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet	-1 350 000
45.30.52.	Understöd för Kumlinge filialapotek	-30 000
45.30.53.	Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)	-3 000
45.35.	MILJÖHÄLSOVÅRD	-5 000
45.35.01.	Miljöhälsovård - verksamhetsutgifter (VR)	-5 000
45.50.	ALLMÄN MILJÖVÅRD	-32 000
45.50.01.	Allmän miljövård - verksamhetsutgifter (VR)	-32 000
45.52.	NATURVÅRD	-194 000
45.52.01.	Naturvård - verksamhetsutgifter (VR)	-25 000
45.52.20.	Naturreservat - verksamhetsutgifter (VR)	-168 000
45.52.60.	Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur	-1 000
45.52.88.	Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)	0
45.54.	VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD	-797 000
45.54.01.	Vattenförsörjning och vattenvård - verksamhetsutgifter (VR)	-352 000
45.54.31.	Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder	-25 000
45.54.60.	Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder (R)	-420 000
45.54.61.	Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder	0
45.56.	AVFALLSHANTERING	-63 000
45.56.04.	Avfallshantering - verksamhetsutgifter (VR)	0
45.56.62.	Främjande av avfallshanteringen	-63 000
45.60.	ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET	-2 102 000
45.60.20.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsutgifter (VR)	-1 419 000
45.60.21.	Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsutgifter (VR)	-683 000
45.70.	ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	-79 000 000
45.70.20.	Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsutgifter (VR)	-72 000 000
45.70.70.	Anskaffningar (R)	-650 000
45.70.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	-350 000
45.70.75.	Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)	-6 000 000

Huvudtitel 46

46.	**UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-56 758 000**
46.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-905 000
46.01.01.	Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-780 000
46.01.04.	Utvecklingsarbete (VR)	-120 000
46.01.06.	Integration och mångkulturellt befrämjande (VR)	-5 000
46.01.23.	Utvecklingsprojektet Ålands gymnasieskola (VR)	0
46.03.	STUDIESTÖD	-6 760 000
46.03.50.	Studiepenning (F)	-6 600 000
46.03.51.	För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)	-140 000
46.03.52.	Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)	-20 000
46.05.	BILDNINGSARBETE	-319 000
46.05.51.	Landskapsandel för medborgarinstituts driftskostnader (F)	-259 000
46.05.52.	Landskapsbidrag för bildningsförbundens verksamhet	-60 000
46.07.	BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN	-664 000
46.07.04.	Övriga utgifter för biblioteksverksamheten	-98 000
46.07.30.	Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)	-536 000
46.07.50.	Understöd åt författare och översättare (RF)	-30 000
46.09.	ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET	-779 000
46.09.04.	Utgifter för Ålands kulturdelegation	-18 000
46.09.05.	Nordiskt kulturutbyte	-96 000
46.09.23.	Utgifter för serien Det åländska folkets historia	0
46.09.26.	Projekt för kultur i skärgården (VR)	0
46.09.30.	Kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet (F)	-654 000
46.09.59.	Övrig kulturell verksamhet	-11 000
46.11.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT	-1 513 000
46.11.04.	Ålands ungdomsråd	-38 000
46.11.52.	Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete	-235 000
46.11.53.	Understöd för idrottsorganisationers verksamhet	-1 105 000
46.11.54.	Understöd för idrotts- och sportanläggningar	-65 000
46.11.56.	Understöd för särskilda idrottsevenemang	-60 000
46.11.86.	Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)	-10 000
46.13.	PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET	-6 355 000
46.13.50.	Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier	-672 000
46.13.51.	Understöd åt Stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.	-260 000

46.13.52.	Understöd för filmproduktion	-150 000
46.13.53.	Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll (R)	-35 000
46.13.54.	Understöd för ungdomsensemblen Alandia Strings	-50 000
46.13.55.	Understöd åt Bild- och formskolan	-48 000
46.13.57.	Verksamhetsunderstöd för museal verksamhet	-140 000
46.13.74.	Utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)	-5 000 000
46.15.	GRUNDSKOLEVÄSENDET	-12 200 000
46.15.30.	Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)	-12 200 000
46.15.32.	Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)	0
46.17.	YRKESUTBILDNING	-35 000
46.17.04.	Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (VR)	-20 000
46.17.05.	Utgifter för åländska studerande i norden (VR)	-15 000
46.19.	VUXENUTBILDNING	-1 317 000
46.19.04.	Läroavtalsutbildning - verksamhetsutgifter (VR)	-600 000
46.19.05.	Yrkesinriktad vuxenutbildning (VR)	-47 000
46.19.06.	Sysselsättningsfrämjande utbildning (VR)	-420 000
46.19.08.	Utgifter för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland (VR)	-250 000
46.20.	EUROPEISKA UNIONEN - SOCIALFONDEN	-355 000
46.20.04.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)	-10 000
46.20.05.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)	-10 000
46.20.41.	Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)	0
46.20.46.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)	-335 000
46.25.	ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL	-67 000
46.25.20.	Ålands läromedelscentral - verksamhetsutgifter (VR)	-67 000
46.32.	ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA	-1 088 000
46.32.20.	Ålands folkhögskola - verksamhetsutgifter (VR)	-1 088 000
46.34.	ÅLANDS MUSIKINSTITUT	-873 000
46.34.20.	Ålands musikinstitut - verksamhetsutgifter (VR)	-873 000
46.35.	ÅLANDS LYCEUM	-3 305 000
46.35.20.	Ålands lyceum - verksamhetsutgifter (VR)	-3 305 000
46.40.	ÅLANDS SJÖMANSSKOLA	-2 881 000
46.40.20.	Ålands sjömansskola - verksamhetsutgifter (VR)	-2 479 000
46.40.21.	M.s. Michael Sars - verksamhetsutgifter (VR)	-402 000
46.41.	ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM	-100 000
46.41.20.	Ålands sjösäkerhetscentrum - verksamhetsutgifter (VR)	-100 000

46.42.	ÅLANDS YRKESSKOLA	-4 455 000
46.42.20.	Ålands yrkesskola - verksamhetsutgifter (VR)	-4 455 000
46.44.	ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA	-918 000
46.44.20.	Ålands naturbruksskola - verksamhetsutgifter (VR)	-900 000
46.44.21.	Skoljordbruket Jomala gård - verksamhetsutgifter (VR)	-18 000
46.48.	ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA	-1 745 000
46.48.20.	Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsutgifter (VR)	-1 650 000
46.48.21.	Rörelseverksamhet (F)	-95 000
46.50.	ÅLANDS VÅRDINSTITUT	-1 111 000
46.50.20.	Ålands vårdinstitut - verksamhetsutgifter (VR)	-1 111 000
46.52.	ÅLANDS HANDELSLÄROVERK	-1 136 000
46.52.20.	Ålands handelsläroverk - verksamhetsutgifter (VR)	-1 136 000
46.55.	HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND	-4 870 000
46.55.20.	Högskolan på Åland - verksamhetsutgifter (VR)	-4 600 000
46.55.23.	Utgifter för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare (VR)	-270 000
46.60.	MUSEIBYRÅN	-2 871 000
46.60.20.	Museibyrån - verksamhetsutgifter (VR)	-2 870 000
46.60.50.	Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader	0
46.60.70.	Inköp av konst med donationsmedel (F)	0
46.60.71.	Inköp av konst (R)	0
46.60.74.	Utvecklande av Bomarsund (R)	0
46.60.76.	Utvecklande av Kastelholms kungsgård (R)	0
46.60.88.	Inköp av värdepapper med donationsmedel (F)	-1 000
46.80.	ÅLANDS LANDSKAPSARKIV	-136 000
46.80.20.	Ålands landskapsarkiv - verksamhetsutgifter (VR)	-136 000

Huvudtitel 47

47.	**NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-22 751 000**
47.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-1 765 000
47.01.01.	Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-1 765 000
47.03.	NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE	-2 309 000
47.03.05.	Utgifter för investeringslån (F)	-11 000
47.03.23.	Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsutgifter (VR)	-263 000
47.03.24.	Skärgårdsutveckling - verksamhetsutgifter (VR)	-55 000
47.03.40.	Bidrag för företagens internationalisering	-110 000

47.03.41.	Turismens främjande (R)	-1 240 000
47.03.42.	Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet	-130 000
47.03.44.	Nationella investeringsbidrag (R)	0
47.03.45.	Bidrag för produkt- och teknologiutveckling	-100 000
47.03.46.	Räntestöd för företags investeringar	-35 000
47.03.47.	Finansieringsstöd för företag i skärgården	-175 000
47.03.48.	Räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag	-40 000
47.03.60.	Ersättande av kreditförluster (R)	0
47.03.62.	Internationella utvecklingsprojekt (R)	-150 000
47.03.88.	Aktieteckning i bolag (R)	0
47.05.	EUROPEISKA UNIONEN - REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN	-534 000
47.05.04.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)	-12 000
47.05.05.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)	-12 000
47.05.42.	Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)	-205 000
47.05.47.	EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)	-305 000
47.15.	FRÄMJANDE AV LANTBRUKET	-1 244 000
47.15.04.	Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)	-12 000
47.15.23.	Utgifter för avbytarservice inom lantbruket (F)	-636 000
47.15.43.	Utgifter för lantbrukets räntestödslån (F)	-260 000
47.15.44.	Investeringsstöd till lantbruket (R)	0
47.15.45.	Ersättningar för skördeskador (R)	0
47.15.46.	Utgifter för räntestödslån vid skördeskador (F)	-15 000
47.15.47.	Växtskydd och växtinspektionsverksamhet (F)	-1 000
47.15.48.	Stöd för producentorganisationer och rådgivning	-320 000
47.17.	EUROPEISKA UNIONEN - PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING	-9 616 000
47.17.05.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)	-140 000
47.17.06.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)	-140 000
47.17.42.	Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)	-362 000
47.17.43.	Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)	-6 320 000
47.17.44.	Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)	-155 000
47.17.46.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)	-241 000
47.17.47.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)	-1 752 000
47.17.48.	Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)	-506 000
47.21.	FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET	-312 000
47.21.01.	Främjande av skogsbruket - verksamhetsutgifter (VR)	-35 000
47.21.40.	Särskilda understöd för skogsbruket (F)	-17 000
47.21.41.	Stöd för skogsbruksåtgärder (R)	-260 000
47.21.83.	Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)	0

47.21.84.	Skogsförbättringslån (R)	0
47.21.88.	Ersättning för biotopskydd (R)	0
47.22.	JAKT- OCH VILTVÅRD	-117 000
47.22.04.	Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)	-103 000
47.22.40.	Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)	-14 000
47.24.	FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN	-164 000
47.24.01.	Främjande av fiskerinäringen - verksamhetsutgifter (VR)	-13 000
47.24.40.	Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)	-50 000
47.24.43.	Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar	-1 000
47.24.44.	Främjande av infrastruktur, marknadsföring och strukturpolitik	-40 000
47.24.49.	Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande	-60 000
47.26.	EUROPEISKA UNIONEN - STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN	-952 000
47.26.04.	Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (R)	-5 000
47.26.05.	Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (R)	-5 000
47.26.41.	Landskapets finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)	-471 000
47.26.46.	EU:s finansieringsandel - strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)	-471 000
47.30.	ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICE MYNDIGHET	-4 429 000
47.30.20.	Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsutgifter (VR)	-1 109 000
47.30.24.	Praktikantplatser för högskolestuderande	-80 000
47.30.50.	Arbetslöshetsersättningar (F)	-2 000 000
47.30.52.	Specialutgifter för arbetskraftsservicen	-40 000
47.30.53.	Utbildningsstöd (F)	-100 000
47.30.54.	Sysselsättningens främjande (R)	-1 100 000
47.44.	ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM	-250 000
47.44.20.	Ålands teknologicentrum - verksamhetsutgifter (VR)	-250 000
47.46.	FÖRSÖKSVERKSAMHETEN	-501 000
47.46.20.	Försöksverksamheten - verksamhetsutgifter (VR)	-501 000
47.55.	SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR	-123 000
47.55.20.	Skötsel av egna skogar - verksamhetsutgifter (VR)	-123 000
47.58.	ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP	-435 000
47.58.20.	Ålands fiskodling, Guttorp - verksamhetsutgifter (VR)	-435 000
47.58.75.	Grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp (R)	0

Huvudtitel 48

48.	**TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE**	**-27 806 000**
48.01.	ALLMÄN FÖRVALTNING	-620 000
48.01.01.	Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)	-620 000
48.10.	ÖVRIG TRAFIK	-2 058 000
48.10.04.	Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)	-50 000
48.10.40.	Understöd för flygtrafik	-513 000
48.10.45.	Understöd för kollektivtrafik	-1 495 000
48.10.70.	Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)	0
48.20.	SJÖTRAFIKEN	-14 392 000
48.20.20.	Sjötrafiken - verksamhetsutgifter (VR)	-12 872 000
48.20.21.	Reparation och underhåll av färjor (VR)	-1 268 000
48.20.40.	Understöd för varutransporter i skärgården	-252 000
48.20.70.	Anskaffning av fartyg och färjor (R)	0
48.30.	KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING	-9 575 000
48.30.22.	Utgifter för drift och underhåll av vägar (VR)	-2 000 000
48.30.23.	Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar	-52 000
48.30.24.	Utgifter för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader (VR)	-535 000
48.30.25.	Utgifter för drift och underhåll av linfärjor (VR)	-2 021 000
48.30.30.	Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)	-220 000
48.30.74.	Byggnadsinvesteringar (R)	-247 000
48.30.77.	Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)	-2 900 000
48.30.78.	Kortruttsinvesteringar (R)	-100 000
48.30.79.	Bro- och hamnbyggnadsinvesteringar (R)	-1 500 000
48.31.	VÄGUNDERHÅLLSVERKSAMHET	0
48.31.20.	Vägunderhållsenheten - verksamhetsutgifter (VR)	0
48.32.	PROJEKTERING, MARK- OCH VATTENPLANERING	-337 000
48.32.20.	Projekterings- och vattenenheten - verksamhetsutgifter (VR)	-337 000
48.70.	MOTORFORDONSBYRÅN	-824 000
48.70.20.	Motorfordonsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)	-824 000

Huvudtitel 49

49.	**SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER**	**-24 600 000**
49.01.	FINANSIELLA POSTER	-450 000
49.01.90.	Ränteutgifter (F)	-50 000
49.01.91.	Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)	-400 000
49.90.	ÅTERFÖRDA ANSLAG	-150 000
49.90.90.	Återförda inkomstrester (F)	-150 000
49.95.	UTJÄMNINGSFOND	0
49.95.90.	Överföring till utjämningsfond	0
49.98.	ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR	-24 000 000
49.98.98.	Föregående års underskott	-24 000 000
49.98.99.	Överföring av budgetöverskott	0
	Utgifternas totalbelopp	**-309 466 000**

Mariehamn den 21 december 2009

Roger Nordlund
talman

Gunnar Jansson
vicetalman

Gun-Mari Lindholm
vicetalman

31./41. LAGTINGET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	8 859	2 000	5 000	150,0%	-43,6%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-2 003 624	-3 007 000	-2 775 000	-7,7%	38,5%
Överföringsutgifter					
Realinvesteringsutgifter					
Summa utgifter	-2 003 624	-3 007 000	-2 775 000	-7,7%	38,5%
Anslag netto	-1 994 765	-3 005 000	-2 770 000	-7,8%	38,9%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Lagtinget	-1 251 216	-1 775 000	-1 617 000	-8,9%	29,2%
Lagtingets kansli	-421 736	-771 000	-657 000	-14,8%	55,8%
Lagtingets övriga utgifter	-321 906	-384 000	-454 000	18,2%	41,0%
Ålands delegation i Nordiska rådet	-8 766	-77 000	-47 000	-39,0%	436,2%
Summa	-2 003 624	-3 007 000	-2 775 000	-7,7%	38,5%

41.01. LAGTINGET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 251 216	-1 775 000	-1 617 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 251 216	-1 775 000	-1 617 000
Anslag netto	-1 251 216	-1 775 000	-1 617 000

Lagtinget utövar lagstiftnings-, budget- och kontrollmakt i enlighet med självstyrelselagen och lagtingsordningen. Lagtingsarbetets omfattning beror i hög grad på det antal framställningar som republikens president och landskapsregeringen överlämnar samt på i vilken utsträckning ledamöterna själva utövar sin initiativrätt. Omfattningen av lagtingets arbete bedöms förbli i stort sett densamma som under senare år. Därutöver kräver ledamotskapet i lagtinget insatser från ledamöterna i form av grupparbete, nordiska och övriga internationella kontakter, behov att läsa in och följa med material och information samt utbildning på olika områden.

Landskapet deltar i EU-samarbetet på det sätt självstyrelselagen och lagtingsordningen anger. På grund av unionens organisation och struktur bedrivs arbetet i huvudsak som ett regeringssamarbete medan de nationella parlamentens roll är att följa och kontrollera regeringarnas arbete för att garantera att regeringsorganen agerar så att de har parlamentens förtroende. Eftersom lagtingets samtycke krävs till författningar som sätter i kraft fördrag som rör landskapets behörighet överlämnas i regel ändringar av EU:s grundfördrag till lagtinget för godkännande. De här fördragsändringarna har periodvis kommit att bli en viktig del av lagtingets arbete. Av särskilt intresse är frågor om ökat inflytande och ökade påverkningsmöjligheter för landskapet i EU-ärenden. Lagtinget betonar fortsättningsvis vikten av en kontinuerlig dialog via samråds- och informationsförfaran-

de samt via diskussioner mellan utskotten och respektive ansvariga landskapsregeringsledamöter.

Lagtingshuset
Frågan om underhållet och förvaltningen av lagtingshusets utrymmen har länge varit föremål för diskussion. Från lagtingets sida har det i budgeten för år 2009 framhållits att lagtinget avser utöva ett större och mer konkret inflytande över lagtingshuset i första hand i form av tydliga beställningar till landskapsregeringen. I budgeten framfördes önskemål om vilka åtgärder i lagtingshuset som bör vidtas inom ramen för anslaget under moment 43.40.74. Vidare påtalades att lagtinget nu i mer än 30 år har verkat i befintliga utrymmen. Arbetet i lagtinget har utvecklats och den tekniska utvecklingen har framskridit varför det finns behov av en total översyn av dispositionen av lagtingshuset i syfte att garantera ett fortsatt ändamålsenligt utnyttjande samtidigt som fastighetens status och arkitektoniska grundvärden respekteras.

Många av de åtgärder som påtalades i 2009 års budget är vidtagna medan andra är under arbete eller kommer att vidtas i anslutning till den planerade ombyggnaden av lagtingshuset. Kanslikommissionen följer kontinuerligt planerna för lagtingshusets ombyggnad.

Ett integrerat kommunikationssystem
Lagtinget eftersträvar en ökad öppenhet i förhållande till och dialog med medborgarna. Lagtingets kanslikommission anser att det långsiktiga målet för lagtinget är ett integrerat internetbaserat kommunikationssystem. Kanslikommissionen har även beslutat att i ett brev till landskapsregeringen uppmana till en samordning av offentlig sektors kommunikationssystem.

Utgifter

41.01.01. Lagtinget - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 251 215,79	-1 775 000	-1 617 000
(t.a. -353 267,00)		

Under momentet upptas främst medel för lagtingsledamöternas arvoden enligt lagtingets gällande beslut samt för lagtingsledamöternas och lagtingsorganens resekostnader.

Lagtingsledamöternas arvode höjdes från och med 1.1.2008 och erläggs nu som ett årsarvode som utgör 67 % av grundlönen jämte dyrortstillägg och sex ålderstillägg i landskapets löneklass A 28. På grund av talmansuppdragets karaktär utgår dennes arvode på helårsbasis medan vicetalmännen och utskottsordförandena, gruppordförandena och medlemmarna i Nordiska rådet erhåller en förhöjning om fem procent på sina arvoden. En skattepliktig kommunikationsersättning om 100 euro per månad utgår dessutom för att täcka ledamöternas kostnader för mobilsamtal, datorförbindelser m.m.

Anslaget beräknas i övrigt täcka ledamöternas resekostnader, dagtraktamenten och logiersättningar förutom kostnaderna för medlemmarna i Nordiska rådet som påförs moment 41.20.01. Lagtingets kanslikommission avser utarbeta nya regler för ledamöternas ersättningar för resor till och från lagtingets interna möten. De nya reglerna innebär att anslaget för reseersättningar kan minskas med 30.000 euro.

Ur anslaget erläggs också kostnaderna för de hälsovårds- och utbildningstjänster

som ledamöterna erhåller. Ur anslaget finansieras även utbildning för ledamöterna.

41.05. LAGTINGETS KANSLI

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	8 859	2 000	5 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-421 736	-771 000	-657 000
Summa utgifter	-421 736	-771 000	-657 000
Anslag netto	-412 877	-769 000	-652 000

Lagtingets kansli är ett serviceorgan som i första hand sköter kansli-, sekreterar- och informationsuppgifter för lagtinget, dess ledamöter och organ. Kansliet betjänar också förvaltningen i övrigt, massmedia och allmänhet.

Lagtingets bibliotek tillhandahåller ledamöterna och landskapsförvaltningen relevant biblioteks- och dokumentationsservice. Det fungerar som referens- och handbibliotek för lagtinget och dess medlemmar samt för landskapsförvaltningen. Det betjänar även andra bibliotek i landskapet och allmänheten genom att det är anslutet till ett datoriserat samkatalogiseringssystem och till flera utomstående databaser. En allt viktigare uppgift för bibliotek har blivit att tillhandahålla material och information med anknytning till EU-medlemskapet.

Inkomster

31.05.01. Lagtinget - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
8 858,66	2 000	5 000

Lagtingets inkomster består huvudsakligen av avgifter för prenumeration av lagtingshandlingar, ersättning från FPA för ledamöternas hälsovård samt lagtingsgruppernas ersättning för kopior. Anslaget, som länge legat på samma nivå, föreslås höjt från 2.000 euro till 5.000 euro.

Utgifter

41.05.01. Lagtingets kansli - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-398 086,50	-741 000	-627 000
(t.a. -188 553,95)		

I anslaget ingår avlöningsutgifter för den ordinarie kanslipersonalen samt arvoden på timbasis för tillfälliga uppdrag vid tidvis förekommande arbetsanhopning. Vidare ingår utgifter för kopiering och tryckning av lagtingshandlingarna och övrigt tryckarbete, post- och teleavgifter, kontorsmaterial och servicearbeten, personalens resor och fortbildning samt sedvanlig förnyelse av kontors-, data- och teleutrustning för kansliet och lagtingsledamöterna. I anslaget ingår också kostnader för teknisk utrustning samt förnyelse av programvaror samt datautveckling.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Fredrik Karlström m.fl. finansmotion nr 68 föreslås att följande fogas till motiveringen under momentet 41.05.01: "För att bli föregångare och visa vägen som det mest miljömässiga parlamentet i världen kommer lagtinget under året att bl.a. inköpa e-boksläsare och arbeta med att integrera dessa i det dagliga lagtingsarbetet."

Utskottet konstaterar att ett sådant inköp kan vara ett sätt att öka kostnadseffektiviteten och minska miljöbelastningen i det fall det skulle minska antalet kopior och annat förbrukningsmaterial. I det fall ett sådant system integreras med ett elektroniskt dokumenthanteringssystem skulle detta ge effektivitetsvinster. Utskottet anser det även viktigt att lagtinget följer med i den tekniska utvecklingen och att ledamöterna utbildas i denna nya teknik. Utskottet föreslår att finansmotion nr 68 förkastas men att förslaget närmare utreds.

41.05.04. Lagtingets bibliotek - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-23 649,29 (t.a. -4 045,75)	-30 000	-30 000

Föreslås ett anslag om 30.000 euro som avser kostnader för inköp av litteratur och prenumerationer till lagtingets och centrala ämbetsverkets handbibliotek, inbindning, datakatalogisering, informationssökning, anslutning till avgiftsbelagda databaser och användartjänster, fjärrlån, post- och tullavgifter, kontorsutgifter och övriga konsumtionsutgifter. Anslaget är oförändrat i förhållande till år 2009.

41.10. LAGTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER

	Bokslut 2008	**Budget 2009 (inkl. tb)**	**Förslag 2010**
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-321 906	-384 000	-454 000
Summa utgifter	-321 906	-384 000	-454 000
Anslag netto	-321 906	-384 000	-454 000

Under kapitlet upptas medel bland annat för landskapsrevisorernas verksamhet, för stöd av lagtingsgruppernas verksamhet samt för lagtingets representation.

Landskapsrevisorernas verksamhet bedrivs enligt bestämmelserna i landskapslagen om landskapsrevisionen. En målsättning för arbetet är att årligen granska landskapets hushållning och förvaltning på ett översiktligt plan. Nytillkomna och särskilt kostnadskrävande verksamheter ägnas särskild uppmärksamhet. Sett över en längre tidsperiod ska i princip varje verksamhetsenhet granskas. Landskapsrevisorerna har även rätt att granska beviljande och användningen av samt tillsynen över lån och bidrag som betalats av EU:medel. I sitt arbete samverkar landskapsrevisorerna på det sätt revisionslagstiftningen anger med den interna revisionen. En målsättning är att 1/4 av en revisors årsarbetstid ska kunna ställas till landskapsrevisorernas förfogande.

En viktig förutsättning för att främja demokratin är att det ges tillräckliga och jämlika verksamhetsbetingelser för att bedriva politiskt arbete och politisk opinionsbildning. Ett fungerande samarbete inom ramen för de olika lagtingsgrupperna är tillsammans med kansliresurser här viktiga beståndsdelar. I detta syfte be-

viljas lagtingsgrupperna ett årligt anslag för att stöda gruppkansliernas arbete som service- och utredningsresurs för grupperna.

Utgifter

41.10.04. Revisionsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-27 458,54	-45 000	-45 000

Under anslaget föreslås medel för landskapsrevisorernas arvoden samt deras gransknings- och studieresor. Landskapsrevisorernas dagsarvoden motsvarar enligt lagtingets beslut av den 26 mars 2008 lagtingsledamöternas dagsarvoden. I anslaget beaktas även kostnader för studiebesök och nödvändiga externa specialutredningar i anslutning till revisionsarbetet. Anslaget motsvarar 2009 års nivå.

41.10.05. Expertutlåtanden

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-3 470,31	-6 000	-6 000

Anslaget avser kostnader för sakkunnigutlåtanden till utskott och övriga organ inom lagtinget samt för översättnings- och tolkningsuppdrag och liknande.

41.10.06. Till lagtingsgruppernas disposition för kansliändamål

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-237 000,00	-248 000	-248 000

Anslaget utgår som stöd för lagtingsgruppernas verksamhet enligt riktlinjerna i 1985 års budgetbeslut kompletterat med anvisningar från kanslikommissionen. Beloppet föreslås fördelat på en andel per lagtingsgrupp enligt den gruppindelning som anmälts vid mandatperiodens början och en andel som fördelas per mandat.

Anslaget motsvarar 2009 års anslag. Den slutliga fördelningen fastställs av kanslikommissionen enligt ovan angivna grunder.

41.10.18. Dispositionsmedel (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-53 977,20	-85 000	-155 000

Rubriken ändrad.
Anslaget avser medel för gästbesök, uppvaktningar, talmannens särskilda representationsersättning, vissa resekostnader i anslutning till inbjudningar och arrangemang och motsvarande. Ur anslaget kan även verksamheten i lagtingets veteranförening stödas. Ur anslaget kan även beviljas medel för konstanskaffningar. Anslaget föreslås höjas med 70.000 euro med anledning av att lagtinget kommer att stå värd för den årliga Parlamentariska Östersjökonferensen i augusti 2010. I övrigt föreslås inga höjningar i relation till 2009 års budget.

41.20. ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-8 766	-77 000	-47 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-8 766	-77 000	-47 000
Anslag netto	-8 766	-77 000	-47 000

Verksamheten vid delegationen och delegationssekretariatet bedrivs med stöd av landskapslagen om Ålands representation i Nordiska rådet (1984:25).

Liksom föregående år sköts sekreteraruppgifter och kansligöromål vid delegationen av en utskottssekreterare respektive byråsekreterare vid lagtingets kansli.

Utgifter

41.20.01. Ålands delegation i Nordiska rådet - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-8 766,17	-77 000	-47 000
(t.a. -20 621,00)		

Under momentet föreslås ett anslag om 47.000 euro. Anslaget utgörs främst av delegationens resekostnader samt omkostnader.

32./42. LANDSKAPSREGERINGEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	186 856	281 000	243 000	-13,5%	30,0%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-2 049 821	-2 843 000	-2 445 000	-14,0%	19,3%
Överföringsutgifter					
Realinvesteringsutgifter					
Summa utgifter	-2 049 821	-2 843 000	-2 445 000	-14,0%	19,3%
Anslag netto	-1 862 965	-2 562 000	-2 202 000	-14,1%	18,2%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Lantrådet och landskapsregeringens ledamöter	-800 614	-872 000	-813 000	-6,8%	1,5%
Landskapsregeringens övriga inkomster och utgifter	-355 150	-527 000	-396 000	-24,9%	11,5%
Konsumentfrågor	-39 577	-60 000	-60 000	0,0%	51,6%
Revisionsbyrån	-76 333	-113 000	-129 000	14,2%	69,0%
Ålands statistik- och utredningsbyrå	-394 036	-532 000	-466 000	-12,4%	18,3%
Lagberedningen	-293 030	-560 000	-435 000	-22,3%	48,4%
Diskrimineringsombudsman	-50 764	-64 000	-35 000	-45,3%	-31,1%
Datainspektionen	-40 316	-115 000	-111 000	-3,5%	175,3%
Summa	-2 049 821	-2 843 000	-2 445 000	-14,0%	19,3%

42.01. LANTRÅDET OCH LANDSKAPSREGERINGENS LEDAMÖTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-800 614	-872 000	-813 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-800 614	-872 000	-813 000
Anslag netto	-800 614	-872 000	-813 000

Utgifter

42.01.01. Landskapsregeringen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-722 194,91	-782 000	-743 000
	tb 20 000	

(t.a. -28 680,00)

Landskapsregeringen antas under året bestå av lantrådet jämte sex ledamöter. Arvodet till landskapsregeringsledamöterna utgår enligt landskapslagen (1985:17 ändrad 2000/64) om arvode för medlem av Ålands [landskapsstyrelse].

Anslaget avser främst
- löner och arvoden för lantrådet, ledamöter samt avlönande av personal enligt bilaga 5
- landskapsregeringsledamöternas resor
- underhåll, bränsle, försäkringar m.m. för två fordon samt
- prenumerationer, mindre inköp och övriga konsumtionsutgifter.

42.01.18. Dispositionsmedel

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-78 419,21	-110 000	-70 000

Anslaget avser främst landskapsregeringens kostnader för kontakter med myndigheter och organisationen samt kostnader i samband med representationsuppdrag.

42.05. LANDSKAPSREGERINGENS ÖVRIGA INKOMSTER OCH UTGIFTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	183 261	234 000	197 000
Konsumtionsutgifter	-355 150	-527 000	-396 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-355 150	-527 000	-396 000
Anslag netto	-171 889	-293 000	-199 000

Inkomster

32.05.04. Skärgårdssamarbetet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
153 261,22	84 000	43 000
	tb -2 000	

Rubriken ändrad.
Med hänvisning till moment 42.05.04 föreslås motsvarande inkomst.

32.05.12. Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
30 000,00	154 000	154 000
	tb -2 000	

Med hänvisning till moment 42.05.12 föreslås motsvarande inkomst.

42.05.04. Skärgårdssamarbetet (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-153 261,22	-84 000	-43 000
	tb 2 000	

Rubriken ändrad.
Skärgårdssamarbetet är ett gränsregionalt myndighetssamarbete som bedrivs sedan år 1978 i Stockholm, Åboland och på Åland. Landskapsregeringen har personalansvaret för samarbetschefen vid Skärgårdssamarbetet.

Landskapsregeringen har den 18 juni 2009 meddelat samarbetets parter om landskapsregeringens utträde ur samarbetet. Enligt samarbetsavtalet ska meddelande om utträde ske minst 12 månader på förhand. Landskapsregeringens utträde torde därför vara verkställt senast i juli 2010.

Med anledning av detta föreslås ett anslag om 43.000 euro för att täcka avlöningskostnaderna för samarbetschefen för skärgårdssamarbetet för tiden före landskapsregeringens utträde. För dessa kostnader, inklusive framtida pensioner, som landskapet åtar sig genom arrangemanget, erhålls en motsvarande inkomst, vilken föreslås upptagen under moment 32.05.04.

42.05.05. Utredningar

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-40 632,77	-100 000	-40 000
	tb 0	

Under momentet föreslås ett anslag för utredningskostnader, men även kostnader för utvecklingsprojekt och andra konsultinsatser. Anslaget föreslås kunna användas för tillfälliga projektanställningar avseende projekt som kan komma att bli aktuella under året.

42.05.07. Kommittéer och sakkunniga (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-15 859,67	-25 000	-20 000

Anslaget avser arvoden och reseersättningar för lagstadgade delegationer och övriga av landskapsregeringen tillsatta kommittéer, kommissioner och sakkunniga för vilka anslag inte har upptagits särskilt.

I momentet ingår även kostnader för kontaktgruppen mellan landskapsregeringen och utrikesministeriet, vars uppgift är att utveckla och öka användningen av Ålandsexemplet i internationella sammanhang.

42.05.09. Externt samarbete

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-57 627,85	-78 000	-64 000
	tb -35 000	

Landskapsregeringen deltar i olika externa samarbeten, främst samarbetet mellan

de sju stora östersjööarna (B7) och CPMR (Conference of Peripheral Maritime Regions). Bland andra externa samarbeten där landskapsregeringen aktivt deltar kan nämnas det så kallade Regleg-samarbetet, vilket är ett samarbete mellan lagstiftande regioner inom Europeiska Unionen. Landskapsregeringen har valt att prioritera de samarbeten som bedrivs i Östersjöområdet, samt samarbeten som ökar landskapets möjligheter att påverka inom Europeiska unionen.

Övergripande mål
- målsättningen med deltagandet i de externa samarbetena är att stärka Ålands och regionens utvecklingsmöjligheter och konkurrenskraft
- målsättningen med deltagandet i Regleg-samarbetet är att stärka lagstiftande områdens inflytande inom Europeiska Unionen samt
- målsättningen med deltagandet i övriga externa samarbeten är att stärka öars respektive självstyrande områdens inflytande samt att ge ökade kunskaper genom erfarenhetsutbyte.

Programmet Interreg IIIA Skärgården avslutas vid utgången av år 2009.

Landskapsregeringen har den 18 juni 2009 meddelat Skärgårdssamarbetets parter om landskapsregeringens utträde ur samarbetet. Landskapsregeringens utträde torde vara verkställt i medlet av år 2010.

42.05.11. **Utgifter för språkrådet**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 725,25	-30 000	-30 000

Landskapsregeringen har tillsatt ett språkråd för åren 2008 - 2012. Språkrådet är ett självständigt sakkunnigorgan med övergripande uppgift att följa den språkliga utvecklingen inom alla samhällssektorer och att stärka en kontinuerlig information om Ålands enspråkiga status. Språkrådet assisteras av en tjänsteman som fungerar som rådets föredragande tjänsteman och även har ett informationsansvar gentemot allmänheten.

42.05.12. **Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013 (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-60 302,31	-154 000	-154 000
	tb 2 000	

Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013 omfattar Åland, Sverige (från Gävleborg till Östergötland och Gotland), Finland (södra landskapen), Estland (utom östra delen) och Lettland (östersjödelarna). Det bor ca 9 miljoner människor i området.

Programmet består av tre delar av vilka Åland omfattas av huvudprogrammet Central Baltic och underprogrammet Archipelago and Islands. Temaområdena är de samma i bägge program men i det senare är de möjliga insatserna fokuserade särskilt på skärgårdar och ö-samhällen med delvis småskaliga lösningar, hållbar utveckling av näringar och samhällen, kunskapsbaserad ekonomi, utveckling av de traditionella skärgårdsnäringarna, tillgänglighetsfrågeställningar och sociala och demografiska frågor med tonvikt på unga människor. Den totala programbudgeten för hela perioden omfattar ca 130 miljoner euro, varav knappt ca 100 miljoner euro från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Landskapsregeringen är värdorganisation för kontoret som har särskilt ansvar för genomförandet av underprogrammet Skärgården och öarna. Landskapsregeringen erhåller förskottsbetalningar från programmets budget för tekniskt stöd halvårsvis för att täcka kostnaderna för bl.a. en programansvarig och en projektkoordinator. I anslaget ingår dessutom kostnader för ett utrustat kontor, ekonomi-, kommunikations- och andra servicetjänster samt resor förknippade med uppdraget. Programmet godkändes av Europeiska kommissionen 21.12.2007.

Finansieringsansökningar om EU-medel från programmet riktas till förvaltningsmyndigheten Egentliga Finlands förbund som även är ansvarig för EU-medlen gentemot Europeiska kommissionen. Förutom det åländska kontoret finns det motsvarigheter i Tallinn, Stockholm och i Riga. Eventuell nationell medfinansiering för åländska aktörers deltagande i projekt kan finansieras genom anslag under moment 47.03.62.

Föreslås ett anslag om 154.000 euro för att täcka kostnaderna för det åländska kontoret för genomförandet av Interreg IV A Central Baltic programmet 2007 - 2013.

För de kostnader som landskapet åtar sig genom arrangemanget erhålls en motsvarande inkomst från programmets budget för tekniskt stöd vilken föreslås upptagen under moment 32.05.12.

42.05.13. <u>Koordinering av integrationsarbetet</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-40 000	-20 000
	tb 40 000	

Föreslås ett anslag om 20.000 euro för uppdrag att få igång ett sammanhållet integrationsarbete. Landskapsregeringen har låtit utarbeta en projektplan som underlag för att ansöka om medel från Europeiska socialfonden. Syftet är att ”integrera” integrationsfrågorna i samhället genom

- att höja den allmänna beredskapen för migration i det åländska samhället
- att samordna, koordinera och främja integration genom att myndighetsåtaganden lyfts fram och förtydligas, samarbetsnätverk skapas och en allmän kompetensutveckling erbjuds i samband med att det integrationsbefrämjande arbetet utvecklas och utvärderas
- att kartlägga informationsbehoven, samla in och producera informationsmaterial och skapa en hemsida
- att den allmänna kunskapsnivån höjs och positiva attityder till mångkulturalism och pluralism främjas för att garantera att kunskaper finns för att kunna förstå invandrarperspektivet inom de olika myndigheterna och hos direkta serviceproducenter
- att projektet ska vara en extra resurs för, stöda och handleda myndigheter och organisationer
- att internutbildning i mångkulturell kunskap ordnas för alla personalgrupper som i sitt arbete möter invandrare
- att, i syfte att förändra mediabilden i positiv riktning och bidra till att en positiv och inkluderande attityd till inflyttade sprids, förbättra informationen och förmedla god praxis mellan olika nivåer i samhället samt
- att förbättra utvärdering och statistik inom området.

42.05.19. Oförutsedda utgifter (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-22 740,72	-25 000	-25 000

Föreslås ett anslag om 25.000 euro för att täcka eventuella person-, sak- och förmögenhetsskador samt juridiska kostnader och andra på förhand oförutsedda kostnader samt på lag baserade utgifter för vilka anslag inte särskilt upptagits.

Vid en storolycka utanför Åland kan anhöriga och stödpersoner för de drabbade efter prövning beviljas understöd för resor till och från olycksplatsen.

42.20. KONSUMENTFRÅGOR

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster		42 000	42 000
Konsumtionsutgifter	-39 577	-60 000	-60 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-39 577	-60 000	-60 000
Anslag netto	-39 577	-18 000	-18 000

Genom lagändringar som trädde i kraft från början av år 2009 har konsumentrådgivningen överförts från kommunerna till verksamhet som finansieras och ordnas av staten. Konsumentrådgivningen sköts av magistraterna.

Enligt 27 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland hör konsumentskyddet till rikets lagstiftningsbehörighet. En ändring av 30 § 11 punkten i självstyrelselagen träder i kraft den 1 januari 2010. Ändringen syftar till att konsumentrådgivningen på Åland sköts av landskapsmyndigheterna enligt avtal mellan landskapet och staten. Kostnaderna för verksamheten ersätts av staten.

Inkomster

32.20.39. Statens ersättning för konsumentrådgivningsverksamhetens kostnader

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	42 000	42 000

Med hänvisning till moment 42.20.01 föreslås en uppskattad inkomst om 42.000 euro för statens ersättning av kostnaderna för konsumentrådgivningsverksamheten.

Utgifter

42.20.01. Konsumentrådgivningen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-27 027,60	-42 000	-42 000
(t.a. -35 000,00)		

För utgifter föranledda av konsumentrådgivningen föreslås ett anslag om 42.000 euro. Anslaget motsvaras av inkomster under moment 32.20.39. Se även kapitel 42.20.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

42.20.21. Konsumentskydd - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-12 549,43	-18 000	-18 000

Enligt 30 § 1 mom. 10 punkten självstyrelselagen handhas de uppgifter som i riket ankommer på konsumenttvistenämnden i landskapet av en särskild av landskapsregeringen tillsatt konsumenttvistenämnd. Nämndens uppgift är att fungera som ett opartiskt och kostnadsfritt tvistlösningsorgan vid vilket konsumenten kan anhängiggöra ärenden. Nämnden ger inte rättsligt bindande beslut, utan endast rekommendationer. Nämndens rekommendationer kan dock betraktas som en förprövning och en fingervisning om hur en tingsrätt skulle avgöra tvisten.

Antalet ärenden som har anhängiggjorts i konsumenttvistenämnden har under senare år ökat. Medan nämnden i början av 2000-talet avgjorde i medeltal fem ärenden per år har nämnden under de senaste åren avgjort i snitt 12 ärenden per år. Denna fortlöpande ärendeökning visar att det för kontinuiteten finns ett behov av en långsiktig lösning för att på bästa sätt tillgodose medborgarnas rättsskydd. I avvaktan på en helhetslösning gällande bl.a. konsumentskyddsfrågorna föreslås ett anslag om 18.000 euro för konsumenttvistenämndens utgifter år 2010.

Konsumenttvistenämnden behandlar och avgör numera även tvister som uppstår i samband med hyra av bostadslägenhet och överlåtelse av bostadsrätt.

42.25. REVISIONSBYRÅN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-76 333	-113 000	-129 000
Summa utgifter	-76 333	-113 000	-129 000
Anslag netto	-76 333	-113 000	-129 000

Revisionsbyråns verksamhet och organisation regleras i landskapslagen om landskapsregeringens revisionsbyrå. Revisionen bedrivs som intern revision enligt god revisionssed och omfattar främst redovisningsrevision, men även förvaltningsrevision, så kallad effektivitetsrevision, i syfte att kontrollera verksamhetens effektivitet och inbyggda kontrollfunktioner. Revisionsbyrån har utöver sin granskande funktion, även en för förvaltningen stödjande och rådgivande funktion.

Målsättningar för år 2010
Den långsiktiga målsättningen för revisionsbyrån är att löpande inom en femårsperiod granska hela förvaltningen inklusive Ålands hälso- och sjukvård. Revisionsbyrån ska dessutom årligen utföra kontroll av EU-stöd och externa granskningar för landskapsrevisorerna. Under året kommer en effektivitetsgranskning av Ålands hälso- och sjukvård att genomföras med hjälp av en extern revisor. Revisionsbyrån gör varje år upp en arbetsplan för sin verksamhet, i samråd med förvaltningschefen och ordföranden för landskapsrevisorerna.

Revisionsbyrån har under de senaste åren utfört granskningar enligt tabellen ned-

an. Därav framgår även planerade granskningar för år 2010.

Utförda och planerade granskningar	2008	2009	2010
Effektivitets- och redovisningsrevision	23	20	20
Granskningar för landskapsrevisorerna	15	7	7
EU-målprogram inkl. projekt/insatser	40	30	30
Sammanlagt	78	57	57

Landskapsregeringen har under år 2008 inlett en utredning om den framtida revisionsverksamheten. Utredningsarbetet planeras vara klart inom år 2009. Förslag till förändringar kan väntas tidigast under år 2010.

Utgifter

42.25.01. Revisionsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-76 333,33	-122 000	-129 000
	tb 9 000	
(t.a. -59 816,00)	(t.a. -60 000)	(t.a. -40 000)

För revisionsbyråns verksamhet föreslås ett anslag om 129.000 euro, varvid anslag om 40.000 euro från tidigare år beaktats.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

42.30. ÅLANDS STATISTIK- OCH UTREDNINGSBYRÅ

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-394 036	-532 000	-466 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-394 036	-532 000	-466 000
Anslag netto	-394 036	-532 000	-466 000

Ålands statistik- och utredningsbyrås (ÅSUB) uppgift är att producera kvalificerad kunskap om Åland. Tematiskt fokus är grundläggande demografiska, sociala och ekonomiska särdrag och utvecklingsförutsättningar hos det åländska samhället, något som i sin tur kräver god kännedom om de ekonomiska och geopolitiska sammanhang som Åland är en del av. Kunskapsproduktionen är politikrelevant eftersom den i huvudsak syftar till ett förbättrat underlag för administrativa och politiska beslut.

ÅSUB har två verksamhetsgrenar: löpande *statistikproduktion* samt *forskning och utredningar*. Båda dessa typer av kunskapsproduktion sker enligt de övergripande prioriteringar som läggs fast i ÅSUB-direktionens treåriga verksamhetsprogram. Treårsprogrammets prioriteringar konkretiseras varje år i ÅSUB:s verksamhetsplaner.

De allt större kraven på statistikproduktionens kvalitet, tillgänglighet och användbarhet, samt växande efterfrågan på ÅSUB:s utrednings- och forskningsresurser har lett till en gradvis ökande press på verksamheten i termer av personalresurser, mer avancerad IT- och databasteknik.

Under år 2010 beräknas ÅSUB producera 3 statistikrapporter och 55 statistikmeddelanden förutom Statistisk Årsbok för Åland, Åland i siffror och leveranserna till vissa utomåländska statistikmyndigheter (Statistikcentralen, det nordiska statistiksamarbetet samt FNs statistiska byrå). Inom utredningsverksamheten planeras 6 rapporter att utges. ÅSUB beräknas genomföra 4 - 6 externt finansierade utredningsuppdrag. En sammanställning över publikationsverksamheten under de senaste åren samt planerna för år 2010 finns i tabellen nedan. Besparingskraven förutsätter att merparten av produktionen under år 2010 endast utges i elektronisk form.

Publicerade produkter	2005	2006	2007	2008	2009 plan	2010 planerat
Utredningsrapporter	6	10	11	11	14	6
Statistikrapporter	5	7	9	5	6	3
Statistikmeddelanden	63	66	69	76	69	55
Övrigt	8	5	6	6	5	4
Totalt	82	88	95	98	94	68

Landskapsregeringen förutsätter med beaktande av att anslaget sänkts att verksamheten koncentreras till sådan statistik som förutsätts i lag och andra förpliktelser myndigheten har. I andra hand kommer utredningsverksamhet för landskapsregeringens behov och i mån av möjlighet därefter övrig utredningsverksamhet.

Utgifter

42.30.20. Ålands statistik- och utredningsbyrå - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-394 036,17	-550 000	-466 000
	tb 18 000	

(t.a. -81 831,79)

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 466.000 euro för ÅSUB:s verksamhet. På grund av det ekonomiska läget har bl.a. satsningar på en uppgradering och förnyelse av ÅSUB:s IT-struktur skjutits på framtiden.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt därtill ingår anslag för direktionsarvoden.

För verksamheten föreslås med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (1971:43) att nettobudgetering fortsättningsvis tillämpas så att de beräknade inkomsterna för försäljning av publikationer och utförda uppdrag från landskapsregeringens förvaltning och andra externa beställare inom och utanför Åland om totalt 146.000 euro kan gottskrivas momentet.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 44 föreslås att anslaget under moment 42.30.20, höjs med 50.000 euro för att garantera behovet av relevant information och fakta för det nödvändiga beslutsunderlag som krävs för att ta Åland ur den rådande ekonomiska krisen.

Utskottet räknar trots denna nedskärning med att ÅSUB kan leverera tillräckligt med material så att konjunkturbedömningar kan göras. Utskottet föreslår med anledning av detta att finansmotion nr 44 förkastas.

42.40. LAGBEREDNINGEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	3 594	5 000	4 000
Konsumtionsutgifter	-293 030	-560 000	-435 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-293 030	-560 000	-435 000
Anslag netto	-289 436	-555 000	-431 000

Arbetet vid lagberedningen består i huvudsak i att bereda författningsförslag samt i att utföra de uppgifter som hör samman med offentliggörandet av författningarna. Kärnverksamheten, det arbete som består i beredning av författningsförslag, skiljer sig från egentligt förvaltningsarbete. Karakteristiskt för författningsarbetet är bl.a. det att arbetet bedrivs på en hög abstraktionsnivå och berör olika sektorer. Dessutom är den politiska dimensionen ofta starkt framträdande. Lagberedningsarbetet är därför personalintensivt och anslaget under moment 42.40.01 är följaktligen i huvudsak avsett att täcka löne- och lönebikostnader.

De inkomster som faller under lagberedningen härrör från försäljningen av Ålands författningssamling och Ålands lagsamling. Varken författningssamlingen eller lagsamlingen bär sina egna kostnader.

Liksom under fjolåret kommer arbetet med att upprätthålla en uppdaterad lagsamling att vara ett prioriterat område, trots att det sker på bekostnad av det egentliga lagberedningsarbetet.

Landskapsregeringen har tillsatt en arbetsgrupp med uppdrag att föreslå åtgärder för att höja kvaliteten i lagstiftningsarbetet. Landskapsregeringen avser återkomma med konkreta förslag.

Inkomster

32.40.01. Lagberedningen - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
3 594,47	5 000	4 000

Inkomsterna är från försäljningen av ÅFS och lagsamlingen. Antalet prenumeranter på ÅFS minskar fortlöpande till följd av tillgängligheten på nätet. Den nya lagsamlingen som funnits tillgänglig sedan maj månad 2009 antas säljas i viss omfattning också under budgetåret.

Utgifter

42.40.01. Lagberedningen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-293 030,15	-574 000	-435 000
	tb 14 000	
(t.a. -259 329,26)	(t.a. -40 000)	(t.a. -150 000)

Under momentet föreslås ett anslag om 435.000 euro. Till detta belopp ska läggas 150.000 euro från tidigare års anslag som avses använt under året. De medel som

blivit över från tidigare år härrör bl.a. från det att mängden författningar minskat och att personalen i stor utsträckning tagit ut sin semesterpenning i ledighet. Den sparsamhet som också i övrigt iakttagits har dessutom bidragit.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5. Tjänsten som autonomiutvecklare/lagberedare lämnas obesatt liksom under senaste år.

Förutom personalutgifterna ingår i anslaget främst kostnader för tryckning av Ålands författningssamling, annonser och litteratur samt eventuella köptjänster.

42.50. DISKRIMINERINGSOMBUDSMAN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-50 764	-64 000	-35 000
Summa utgifter	-50 764	-64 000	-35 000
Anslag netto	-50 764	-64 000	-35 000

Ålands Diskrimineringsombudsman (DO), inrättades och tillsattes fr. o. m 1 mars 2006 på 60 %. DO är en oberoende myndighet med landskapet Åland som huvudman. Myndighetens uppgift är att se till att diskriminering i landskapet motverkas, förhindras och förebyggs.

Övergripande mål
Diskrimineringsombudsmannen ska främja och trygga likabehandling genom att motverka och förhindra diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning. DO utövar tillsyn över efterlevnaden av landskapslagen om förhindrande av diskriminering.

Beskrivning av verksamheten med målsättningar för år 2010
Kortfattat har verksamhetsåret 2009 präglats av att förverkliga den verksamhetsplan som lades för år 2009. På grund av oförutsedda omständigheter har dock viss försening inträffat, vilket bl.a. även inneburit vissa ändringar av verksamheten. Dock har förberedande möten och tillsättning av ny diskrimineringsnämnd kunnat genomföras. Kompetensutvecklande åtgärd har genomförts för nämnden. Uppdatering och distribution till samtliga hushåll av informationsmaterial om myndighetens verksamhet samt om diskrimineringslagen har skett. DO har sammanställt verksamhetsberättelse för året vilken bl.a. finns tillgänglig på www.doaland.ax.

Uppdatering av hemsidan har fortlöpande pågått och kommer att pågå under år 2010. Ärendehanteringen hos myndigheten har utökats fr.o.m. 1.11. 2007 med diskrimineringsgrunden ”kön”, vilket även visat sig i ärendehanteringen hos myndigheten, inom vilken ej förväntas någon större förändring under år 2010.

Kontinuerlig information om lagstiftning och aktuella frågor inom verksamhetsområdet har uppmärksammats av DO genom debattinlägg, massmedia, dialogmöten med relevanta aktörer, vid diskrimineringsnämndsmöten under år 2009 och kommer att så fortgå under år 2010.

En uppföljning av ”Diskrimineringsrapporten 2007” har initierats under senare delen av år 2009. Studien kommer att genomföras under år 2010 och publiceras under samma år.

DO:s ”omvärldsbevakning” kommer fortlöpande att pågå genom samverkan, dialoger och uppbyggandet av nätverk med relevanta aktörer både nationellt och internationellt. Fokus har först och främst varit under år 2009 inom ramarna för ”EU-samverkan”, vilket bör fortgå under år 2010.

Den nya Diskrimineringsnämnden, 2010 - 2011, förväntas sammanträda ca 6-7 gånger under år 2010. DO förväntas, att fortsättningsvis under år 2010, även omhänderha både budgethantering, personalfrågor och löpande kansligöromål.

Landskapsregeringen föreslår att verksamheterna vid Ålands diskrimineringsombudsman och Datainspektionen samlokaliseras i syfte att skapa gemensamma administrativa funktioner och därmed minska sårbarheten vid myndigheterna. Åtgärden är angelägen för att förbättra allmänhetens tillgänglighet till myndigheterna.

Utgifter

42.50.20. <u>Diskrimineringsombudsmannen - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-50 764,18	-65 000	-62 000
	tb 1 000	

(t.a. -3 694,31)

Under momentet föreslås ett anslag om 35.000 euro, beaktande anslag om 27.000 euro från tidigare år, för diskrimineringsombudsmannens verksamhet under år 2010.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt diskrimineringsnämndens arvoden.

<u>FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010</u>
Utskottet har av landskapsregeringen uppmärksammats på att anslaget om 35.000 euro istället skall vara 62.000 euro på grund av ett tekniskt fel. Konstateras att det inte finns tidigare års anslag kvar att använda, varför dessa stryks. Föreslås med hänvisning till det ovanstående att anslaget höjs till 62.000 euro.

42.59. DATAINSPEKTIONEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-40 316	-115 000	-111 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-40 316	-115 000	-111 000
Anslag netto	-40 316	-115 000	-111 000

Till grund för Datainspektionens uppdrag och verksamhetsplan ligger landskapslag (2007:89) om Datainspektionen. I samband med lagtingets behandling av lagstiftningen konstaterade lagutskottet att särskilda krav på sakkunskap, på grund av lagstiftningens och förvaltningsområdets komplexitet, ställs på en sådan liten specialmyndighet som Datainspektionen. Vidare konstaterade lagutskottet att den valda lagstiftningstekniken (lagtexten är komplicerad med ett betydande

inslag av teknisk terminologi som en följd av att följa EG-direktivets ordalydelse) förutsätter att tillräckliga resurser anslås för utbildning av de myndigheter och organisationer som berörs av lagen och att information och rådgivning i lätt förståelig form kommer att behövas.

Datainspektionen utövar tillsyn och inspektioner, följer den allmänna utvecklingen inom sitt verksamhetsområde och tar nödvändiga initiativ, informerar om gällande regler samt ger anvisningar och råd om behandlingen av personuppgifter. Således arbetar Datainspektionen för att synliggöra integritetsfrågorna. Vidare följer Datainspektionen upp att registeransvariga vidtar de åtgärder som lagstiftningen förutsätter. I Datainspektionens uppdrag ingår även att följa utvecklingen på IT-området när det gäller frågor som rör integritet och ny teknik. För att underlätta arbetet samverkar Datainspektionen med Dataombudsmannens byrå i Helsingfors och Datainspektionen i Stockholm samt med cheferna för samtliga nordiska länder.

Datainspektionen inledde sin verksamhet den 1 september i fjol. Således har den första tiden till stor del gått åt till att finna formerna för verksamheten. Datainspektionen avser att genomföra uppgifterna genom att bland annat förmedla kunskap, sprida medvetenhet, varna för risker, ge råd och hjälp samt granska och säkerställa att myndigheterna hanterar personuppgifter på ett lagligt sätt. Några områden där behandling av personuppgifter förekommer som är särskilt viktiga är e-förvaltning, hälso- och sjukvård och socialförvaltning, skolförvaltningen samt Internet. Genom myndighetsutövning och förebyggande arbetssätt gällande tolkning och tillämpning av landskapslagen om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen arbetar Datainspektionen bl.a. genom att gå ut i massmedia, bedriva utbildning och ge råd i utvecklingsarbete.

Landskapsregeringen föreslår att verksamheterna vid Ålands diskrimineringsombudsman och Datainspektionen samlokaliseras i syfte att skapa gemensamma administrativa funktioner och därmed minska sårbarheten vid myndigheterna. Åtgärden är angelägen för att förbättra allmänhetens tillgänglighet till myndigheterna.

42.59.20. <u>Datainspektionen - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-40 316,27	-120 000	-111 000
	tb 5 000	

Under momentet föreslås ett anslag om 111.000 euro.

Genom att myndigheten nyligen inlett sin verksamhet är det svårt att förutse vad en eventuell neddragning av budgetanslaget får för konsekvenser för verksamheten. För att tillsynsverksamheten ska kunna möjliggöras behöver kompletterande kompetens inom informationsteknologin knytas till Datainspektionen. I anslaget ingår utgifter för utvecklande av webbsidorna, informationsmaterial och föreläsararvoden.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

33./43. KANSLIAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	2 907 296	3 194 000	3 229 000	1,1%	11,1%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-8 873 893	-9 507 000	-9 023 000	-5,1%	1,7%
Överföringsutgifter	-3 673 744	-4 129 000	-3 759 000	-9,0%	2,3%
Realinvesteringsutgifter	-2 495 343	-3 900 000	-5 320 000	36,4%	113,2%
Lån och övriga finansinvesteringar	-720 000	-1 000 000		-100,0%	-100,0%
Summa utgifter	-15 762 980	-18 536 000	-18 102 000	-2,3%	14,8%
Anslag netto	-12 855 683	-15 342 000	-14 873 000	-3,1%	15,7%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 713 474	-1 827 000	-1 857 000	1,6%	8,4%
Kommunikationsverksamhet och externa kontakter	-246 922	-323 000	-348 000	7,7%	40,9%
Främjande av jämställdheten	-69 387	-72 000	-72 000	0,0%	3,8%
Radio- och TV-verksamhet	-2 321 015	-2 509 000	-2 314 000	-7,8%	-0,3%
Lagtingsval	0	0	0	0,0%	
Understödjande av politisk verksamhet	-180 000	-180 000	-180 000	0,0%	0,0%
Planläggnings- och byggnadsväsendet	-97 163	-97 000	-67 000	-30,9%	-31,0%
Främjande av bostadsproduktion	-1 769 474	-2 190 000	-1 190 000	-45,7%	-32,7%
Elsäkerhet och energi	-11 951	-293 000	-6 000	-98,0%	-49,8%
Brand- och räddningsväsendet	-138 753	-101 000	-75 000	-25,7%	-45,9%
Landskapsalarmcentralen	-391 204	-417 000	-410 000	-1,7%	4,8%
Fastighetsförvaltning	-3 707 724	-5 158 000	-6 449 000	25,0%	73,9%
Ålands polismyndighet	-4 734 882	-4 982 000	-4 644 000	-6,8%	-1,9%
Personalarbete och arbetsmiljö	-381 031	-387 000	-490 000	26,6%	28,6%
Summa	-15 762 980	-18 536 000	-18 102 000	-2,3%	14,8%

43.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	60 668	65 000	65 000
Konsumtionsutgifter	-1 713 474	-1 827 000	-1 857 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 713 474	-1 827 000	-1 857 000
Anslag netto	-1 652 806	-1 762 000	-1 792 000

Kansliavdelningens verksamhetsområde, organisatoriska indelning samt uppgifter framgår av 4 § LL (1998:70) om Ålands [landskapsstyrelses] allmänna förvaltning respektive 2-5 § LF (2007:97) om [landskapsstyrelsens] allmänna förvaltning.

I enlighet med landskapsregeringens förslag i första tilläggsbudgeten för år 2009 bildas tre nya enheter vid kansliavdelningens allmänna byrå, nämligen en servi-

ceenhet, en rättsserviceenhet samt en enhet för kommunikation och externa kontakter. Genom förändringarna förstärks kansliavdelningens roll som stabsfunktion för den politiska ledningen och förvaltningen i övrigt. Samtidigt försvinner den administrativa enheten och enheten för polisärenden.

Som ett ytterligare led i organisationsöversynen vid kansliavdelningen föreslås att verksamheterna vid byggnadsbyråns brand- och räddningsenhet samt vid allmänna byråns enhet för polisärenden slås ihop, och överförs till rättsserviceenheten. Därigenom uppnås vissa rationaliseringseffekter samtidigt som det juridiska perspektivet på verksamheten förstärks.

Kansliavdelningens allmänna byrå
Övergripande mål
Allmänna byrån utvecklas under år 2010 till en stabsfunktion för den politiska ledningen och förvaltningen i övrigt. Enheterna vid allmänna byrån ska, vid sidan av löpande ärendehantering, fungera stödjande inom sina respektive ansvarsområden.

Landskapsregeringen avser bibehålla nuvarande organisatoriska uppdelning inom avtals- respektive personalpolitiken, dock så att verksamheterna renodlas. Avtals- och pensionsbyrån vid finansavdelningen kommer enbart att ansvara för framtagandet av landskapets avtal samt hanteringen av pensionsärenden. Personalenheten vid kansliavdelningen kommer att ansvara för verksamheten i övrigt, tillämpningen av avtalen, rådgivning, samordning samt handläggning av personalärenden. Förändringen innebär att hanteringen av pensionsärenden vid avtals- och pensionsbyrån får ett visst resurstillskott.

Allmänna byråns mål för år 2010
Följande konkreta mål uppställs för allmänna byrån
- en översyn av självstyrelselagen påbörjas
- en strategi för Ålands demilitarisering och neutralisering påbörjas
- arbetet med att stärka Ålands inflytande i EU-arbetet fortsätter
- insatser inom det nordiska samarbetet samordnas och effektiviseras
- rättsserviceenheten ska stödja allmänna förvaltningen inom rättsområdena självstyrelsens grunder, allmän förvaltningsrätt, kontakter med externa rättsvårdande myndigheter samt ordning och säkerhet. Förfrågningar ska besvaras senast inom 15 arbetsdagar
- gemensamma förvaltningsrutiner utarbetas inom ramen för de elektroniska dokument- och ärendehanteringssystemen
- ledningsgruppens roll i lednings- och styrningsarbete utvecklas och förtydligas
- ytterligare beslutanderätt delegeras genom en uppdatering av landskapsregeringens delegeringsbeslut samt
- inom personalområdet utarbetas en ledarskapspolicy, en medarbetarpolicy samt en rekryteringshandbok.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Carina Aaltonens finansmotion nr 71 föreslås att till motiveringarna till texten Allmänna byråns mål för 2010 tillfogas följande: "under året blir fasta Åland en enda stationsplats för den yrkesmässiga beställningstrafiken med taxi".

Utskottet konstaterar att det behövs förändringar av dagens system. Både konsumenterna och företagarna skulle vinna på justeringar av stationsområdena. Även Åland som turistmål skulle ha behov av en bättre fungerande taxitrafik. Utskottet konstaterar att förändringar av systemet finns med i landskapsregeringens lagstiftningsprogram och frågan behöver utredas närmare varför finansmotion nr 71 föreslås förkastad.

Inkomster

33.01.01. Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
60 668,39	65 000	65 000

Momentet avser inkomster av försäljning av intyg och utdrag ur register, försäljning av böcker, broschyrer samt inkomster för avgiftsbelagda prestationer vid kansliavdelningens allmänna byrå.

Utgifter

43.01.01. Kansliavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 641 474,10	-1 917 000	-1 857 000
	tb 90 000	
(t.a. -306 624,79)	(t.a. -180 000)	

Föreslås ett anslag om 1.857.000 euro för kansliavdelningens allmänna förvaltning.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Med hänsyn till de organisatoriska förändringarna vid allmänna byrån föreslås att tjänsten som administrationschef (lkl A27) vid allmänna byrån ombildas till en tjänst som chefsjurist (lkl A27) fr.o.m. 1.3.2010. Ombildandet av tjänsten föranleds av väsentligt ändrade arbetsuppgifter. Förvaltningschefen fungerar tillsvidare även som avdelningschef och byråchef för allmänna byrån.

Föreslås att verksamheterna vid byggnadsbyråns brand- och räddningsenhet samt vid allmänna byråns enhet för polisärenden slås ihop, och överförs till rättsserviceenheten. Med anledning av denna förändring föreslås att tjänsterna som räddningsinspektör (lkl A25) och enhetschef för enheten för polisärenden (avtalslön) indras. Istället föreslås att en tjänst som jurist (lkl A26) inrättas fr.o.m. 1.7.2010 med huvudsakligt ansvar för det polisiära området samt för brand- och räddningsområdet.

Förutom direkta personalutgifter och kostnader för EU-specialrådgivaren upptas därtill under förevarande moment anslag för tjänstemäns resor, prenumerationer, underhåll och bränsle för två fordon, diverse inköp och andra konsumtionsutgifter inklusive avdelningens representation. Därtill ingår anslag för avdelningens utgifter för den yrkesspecifika personalutbildningen och personalens kompetensutveckling i övrigt.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Johan Ehns m.fl. finansmotion nr 16 föreslås att andra stycket i detaljmotiveringen under moment 43.01.01 får följande lydelse: "Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5, dock så att tjänsten som kommunikationschef indras från och med 1.1.2010." samt att anslaget under moment 43.01.01 sänks med 50.200 euro till 1.806.800 euro.

Utskottet konstaterar att tjänsten som kommunikationschef ingår i omorganisationen inom förvaltningen där flera tjänster sparats in, varför utskottet föreslår att finansmotion nr 16 förkastas.

43.03. KOMMUNIKATIONSVERKSAMHET OCH EXTERNA KONTAKTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	21 226	23 000	27 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-246 922	-323 000	-348 000
Summa utgifter	-246 922	-323 000	-348 000
Anslag netto	-225 696	-300 000	-321 000

Rubriken ändrad.
Landskapsregeringens kommunikationsverksamhet utgår från offentlighetsprincipen. I enlighet med fastslagen kommunikationsstrategi ska förvaltningen ha beredskap att aktivt, korrekt, snabbt och lättillgängligt både internt och externt informera om arbetet och presentera beslut och åtgärder.

För att förbättra samordningen och kvaliteten i kommunikationen bildas en särskild kommunikationsenhet vid kansliavdelningen. I enlighet med kommunikationsstrategin bibehålls det decentraliserade informationsansvaret. Den interna och externa kommunikationen förbättras genom en effektiv samordning. Enheten svarar för samordning, planering och uppföljning av kommunikationen och är ett aktivt stöd till hela förvaltningen. Till enheten knyts informationskontoren i Helsingfors och Stockholm, som självständiga resultatenheter.

Enheten får dessutom ett särskilt ansvar för att samordna förvaltningens kontakter till målgrupper utanför Åland, särskilt i Helsingfors och Stockholm, samt arbetsinsatserna inom ramen för det nordiska samarbetet. Målet är att fördjupa kunskapen om och förståelsen för Åland samt få till stånd ett smidigt samarbete med externa kontakter. Kommunikationsenhetens ansvar för samordning av landskapsregeringens externa kontakter betonas. Det medför att EU-enhetens ansvar begränsas till samordning av förvaltningens EU-arbete samt de i övrigt verksamhetsgemensamma EU-frågorna inom förvaltningen.

Målsättningar för år 2010
Särskilda informationsinsatser
Särskilda insatser krävs under året både inom förvaltningen och i förhållande till externa kontakter för att etablera och utveckla verksamheten vid kommunikationsenheten. Landskapsregeringens kommunikationsstrategi revideras, där kommunikationsenhetens funktion särskilt beaktas. Särskilda informationsinsatser och kontaktskapande åtgärder riktas till de nya parlamentarikerna i EU-parlamentet.

Ny hemsida för landskapsregeringen
Ett flerårigt arbete med att utveckla en ny hemsida påbörjas. Den nuvarande hemsidan är skapad år 2003 och under de år som har gått sedan dess har det skett en omfattande teknisk utveckling. Genom att utveckla en ny hemsida med e-tjänster tillgängliga för allmänheten kan förvaltningen ta ett stort steg framåt. Målsättningen är att medborgarna ska ges bättre möjlighet till självservice, vilket även förväntas ge effektivitetsvinster för förvaltningen.

Övriga åtgärder
Utöver kostnader för hemsidans utveckling förväntas särskilda behov föreligga under året för personalens mediautbildning, för trycksaker och broschyrer relaterade till landskapets informationsverksamhet och för andra kostnader som uppkommer i samband med kommunikationsinsatser. Kommunikationsenheten an-

svarar för produktionen av ett nytt informationspaket om förvaltningen och Åland.

Inkomster

33.03.01. Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
21 225,52	23 000	27 000

Föreslås en inkomst om 27.000 euro från Ålandskontoret i Helsingfors. Inkomsterna utgörs av hyresinbetalningar.

Utgifter

43.03.01. Ålandskontoret i Helsingfors - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-170 971,78	-178 000 tb 4 000	-177 000
(t.a. -6 540,00)		

Föreslås ett anslag om 177.000 euro för verksamheten vid Ålandskontoret i Helsingfors.

Ålandskontoret i Helsingfors är landskapsregeringens informationskontor och ansvarar för kommunikation och kontakter med myndigheter, massmedia, skolor, näringslivsaktörer och enskilda i Helsingfors och riket i övrigt. Kontoret verkar i hyrda lokaler med centralt läge, med utrymmen för möten och mottagningar samt arbetsutrymmen för landskapsregeringens tjänstemän på tjänsteresa i Helsingfors.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Under år 2010 kommer särskild vikt att läggas vid kontakterna med myndigheter och massmedia i riket i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram och kommunikationsstrategi. I övrigt sköter kontoret uppgifterna inom sitt ansvarsområde i den nya kommunikationsenheten.

43.03.02. Ålandskontoret i Stockholm - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-75 949,72	-87 000 tb 3 000	-76 000
(t.a. -68,20)		(t.a. -5 000)

Ålandskontoret i Stockholm är Ålands landskapsregerings informationskontor i Sverige. Verksamheten delas tidsmässigt mellan Stockholm och Mariehamn. Ålandskontoret verkar i hyrda lokaler hos Finsk-svenska handelskammaren i centrala Stockholm där även utrymmen för landskapsförvaltningens möten och evenemang finns att tillgå.

Basverksamheten är Ålandsrelaterad information mot myndigheter, företag, media, organisationer och privatpersoner samt att vara kontaktlänk mellan Ålands landskapsregering och svenska myndigheter och regeringskansli.

I samarbete med övriga aktörer inom kommunikationsenheten tillse att de för enheten tillhörande uppgifterna sköts.

Informationssekreteraren vid Ålandskontoret fungerar också som Ålands representant i Nordiska samarbetskommittén och NMR:s Gränshinderforum.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 76.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

43.03.04. Informationsverksamhet (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-66 000	-95 000
	tb 1 000	

Under momentet föreslås ett anslag om 95.000 euro för kostnader för tryckning av årsberättelse, produktion av informationsmaterial, översättningar, köp av reklambyråtjänster och utgifter för pressklipp. Ökningen av anslaget föranleds av kostnader för att ta fram grafisk layout samt material för en ny hemsida. En ny hemsida kommer att utvecklas i anslutning till utvecklingen av förvaltningens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem, se även moment 44.95.05.

43.04. FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHETEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster		3 000	
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-69 387	-72 000	-72 000
Summa utgifter	-69 387	-72 000	-72 000
Anslag netto	-69 387	-69 000	-72 000

Landskapsregeringens mål och handlingsprogram för jämställdhetsarbetet sammanfattas i "Ramprogram för det åländska jämställdhetsarbetet 2008 - 2011" som har förelagts lagtinget i form av ett meddelande. Landskapsregeringen betonar vikten av att genus- och jämställdhetsfrågor betraktas som ett politik- och kunskapsområde som beaktar kvantitativa och kvalitativa aspekter av jämställdhet. Arbetsmetoderna för jämställdhetsarbetet är jämställdhetsintegrering och traditionellt jämställdhetsarbete. Genus- och jämställdhetsarbetet ska ske i samverkan och i samarbete med olika aktörer i det åländska samhället. Könsuppdelad statistik är en förutsättning för synliggörandet av kvinnors/flickors och mäns/pojkars behov, förutsättningar och livsvillkor. Hållbar jämställdhet syftar till kvalitetssäkring av alla politik- och verksamhetsområden för att garantera att de svarar mot kvinnors/flickors och mäns/pojkars villkor och behov.

Det övergripande målet för den åländska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Övergripande mål och delmål ska gälla en längre tidsperiod och bryts därför ner i årliga handlingsplaner med konkreta åtgärder, aktiviteter och projekt. Prioriterade områden är kvinnofrid, barnomsorg och skola, arbetsliv och arbetsmarknad samt utbildning och information.

LL (1982:34) om Ålands jämställdhetsdelegation har upphävts. Landskapsreger-

ingen inbjuder politiska partier och övriga intresserade till jämställdhetspolitisk diskussion. Strukturerna kring jämställdhetsarbetet utvecklas och effektiviseras bland annat så att befintliga resurser koncentreras till fördjupade insatser inom prioriterade områden.

Prioriterade områden för jämställdhetsarbetet jämte målsättningar för år 2010:

Mål för genus- och jämställdhetsarbetet i barnomsorgen
Förverkligandet av arbetsgruppens handlingsplan med konkreta mål för integrering av genus- och jämställdhetsaspekten i barnomsorgen inleds år 2010.

Åtgärder
- skapande av gemensam teoretisk och praktisk kunskapsgrund för personalen samt
- rutiner för arbete, uppföljning och utvärdering.

Mål för Kvinnofrid
- förverkligande av övergripande handlingsplan för kvinnofrid har påbörjats och
- gruppverksamhet för utsatta kvinnor står till förfogande.

Åtgärder
- samarbetet med Nationellt Centrum för Kvinnofrid och Alternativ til Vold (ATV) fortsätter och utvecklas till att även omfatta utbildning, fortbildning och kompetensutveckling för berörda myndigheter
- handledning och kompetensutveckling för gruppledarna i ATV och i gruppverksamheten för utsatta kvinnor samt
- utvärdering av Alternativ till Våld - Åland.

Mål för information och utbildning
- ökade kunskaper om könets betydelse och ojämställdhetens konsekvenser för olika målgrupper i samhället.

Åtgärder
- utbildningsinsatser för olika målgrupper.

Inkomster

33.04.01. **Främjande av jämställdheten - verksamhetsinkomster**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	3 000	

Momentet utgår.

Utgifter

43.04.01. **Främjande av jämställdheten - verksamhetsutgifter (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-69 387,08	-75 000	-72 000
	tb 3 000	

(t.a. -27 794,64)

Föreslås ett anslag om 72.000 euro för att täcka utgifter för främjande av jäm-

ställdheten. Anslaget inkluderar såväl föreslagna åtgärder inom ramen för kvinnofrid och barnomsorg samt arvoden för kommittéer och arbetsgrupper med uppgift att fördjupa och utveckla insatserna inom olika prioriterade områden för jämställdhetsarbetet. Anslaget inkluderar medel för åtgärder som ska vidtas i enlighet med landskapsregeringens "Ramprogram för det åländska jämställdhetsarbetet 2008-2011" samt kostnader som uppstår med anledning av Handlingsplanen för jämställdhetsarbetet 2010. Anslaget ska även täcka kostnader som uppstår i samband med det nordiska samarbetet på jämställdhetsområdet.

43.05. RADIO- OCH TV-VERKSAMHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	1 946 357	2 269 000	2 269 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-2 321 015	-2 509 000	-2 314 000
Summa utgifter	-2 321 015	-2 509 000	-2 314 000
Anslag netto	-374 658	-240 000	-45 000

Ålands Radio och TV Ab är ett samhällsägt bolag vars målsättning enligt bolagsordningen är att bedriva allmännyttig rundradioverksamhet. Den allmännyttiga public serviceverksamheten ska särskilt

- främja demokratin genom att tillhandahålla ett mångsidigt utbud av fakta, åsikter och diskussion i samhällsfrågor
- värna om åsiktsfriheten, vara kritiskt granskande och följa principen om fri och obunden journalistik
- främja insikterna i och förståelsen för de grundläggande principerna för självstyrelsen, det vill säga bevarandet av det svenska språket, utvecklandet av kulturlivet, stärkandet av samhörighetskänslan hos befolkningen och fördjupandet av den samhällspolitiska debatten och demokratin samt
- främja programutbudets allmänbildande karaktär och stöda studieverksamhet samt förmedla myndighetsmeddelanden.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 43 föreslås att under motiveringen till kapitel 43.05 införs ett nytt andra stycke med följande lydelse: "Rätten att sända över Smedsböle skall vara öppen för alla åländska programdistributörer på lika villkor. Ett förfarande slås fast av ägarna för att garantera att Ålands Radio och TV inte utnyttjar sin position som huvudman för Smedsbölesändaren gentemot övriga aktörer på den åländska mediemarknaden.".

Utskottet hänvisar till sitt betänkande nr 1/2008-2009 där följande konstaterades: "Utskottet har erfarit att en arbetsgrupp håller på med en översyn av den framtida finansieringen av Ålands radio och TV Ab. Vidare kommer ett nytt etermediapolitiskt program att utarbetas.". Utskottet betonar vikten av att frågan snarast får en acceptabel lösning. Utskottet föreslår med hänvisning till detta att finansmotion 43 förkastas.

Inkomster

33.05.60. Inkomster av radio- och TV-verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
1 946 356,89	2 269 000	2 269 000

Momentet avser inkomster från avgifter för innehav av televisionsmottagare.

Föreslås med hänvisning till LL (1971:43, 8 § 2 mom.) om landskapets finansförvaltning att kostnaderna för uppbörd och kontroll av avgifterna vilka består av ersättning för uppbörden och avlöning av granskare får belasta momentet. Kostnaderna för avgiftsgranskare beräknas belöpa sig till ca 30.000 euro. Ersättningen för uppbörd beräknas till ca 75.000 euro. För att avgifterna ska flyta in som beräknat krävs att kontrollen hålls på minst samma nivå som nu.

Med beaktande av ovanstående beräknas nettoinkomsterna uppgå till ca 2.269.000 euro vilket föreslås som anslag under momentet.

Utgifter

43.05.60. Främjande av rundradioverksamhet (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-2 099 999,00	-2 269 000	-2 029 000

Till Ålands Radio och TV Ab överförs i månadsrater under året ett belopp baserat på de beräknade intäkterna från uppbörden av avgifterna för innehav av televisionsmottagare. En slutreglering görs under påföljande år på basis av de faktiska intäkterna från avgifterna och avdraget för delfinansieringen av upphovsrättskostnaderna. Föreslås att avgifterna för innehav av televisionsapparat även används för täckande av upphovsrättskostnaderna. Se även moment 43.05.62. Utbetalningarna från de berörda momenten genomförs så att de sammanlagt inte överstiger de inkomster som inflyter under moment 33.05.60.

Den arbetsgrupp som haft som uppdrag att bl.a. se över behovet av ändringar i landskapslagen (1993:117) om rundradioverksamhet samt finansieringsformen för public serviceverksamheten har ajournerat sitt arbete till den del det avser finansieringen i väntan på att det etermediapolitiska programmet har utarbetats.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 2.029.000 euro.

43.05.61. Understöd för investeringar i radio- och TV-anläggningar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	-45 000

Anslaget avser inköp av apparatur som underlättar servicen av sändarna. Avsikten är att anskaffningarna på sikt ska leda till minskat personalbehov.

43.05.62. Upphovsrättskostnader (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-221 015,50	-240 000	-240 000

Anslaget avser understöd för upphovsrättskostnader för det utbud av radio- och tvutsändningar som enligt hittillsvarande praxis bedömts ingå i public service utbudet på Åland. Se moment 43.05.60.

43.10. LAGTINGSVAL

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	0	0

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

Utgifter

43.10.04. Utgifter för lagtingsval (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

43.10.31. Landskapets andel av valnämndernas utgifter

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Inget anslag föreslås då inget lagtingsval eller kommunalval hålls.

43.15. UNDERSTÖDJANDE AV POLITISK VERKSAMHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	180 000	180 000	180 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-180 000	-180 000	-180 000
Summa utgifter	-180 000	-180 000	-180 000
Anslag netto	0	0	0

Inkomster

33.15.50. Statsanslag för understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
90 000,00	90 000	90 000

Föreslås en inkomst om 90.000 euro. Se moment 43.15.50.

33.15.51. Statsanslag för understödjande av politisk information

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
90 000,00	90 000	90 000

Föreslås en inkomst om 90.000 euro. Se moment 43.15.51.

Utgifter

43.15.50. Understödjande av politisk verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-90 000,00	-90 000	-90 000

I statens budget anslås en summa för understödande av politisk verksamhet av vilken 1/200 del överförs till landskapet Åland.

Från och med år 1988 har fördelningen till de politiska organisationerna gjorts i enlighet med mandatfördelningen i lagtinget.

Som kriterier för politisk organisation vilket berättigar till stöd för politisk verksamhet gäller att
- organisationen ska vara företrädd i lagtinget
- organisationen ska vara registrerad eller under registrering
- organisationen ska ha partiprogram och
- organisationen ska ha en fast organisation och fungera som ett parti.

Innan fördelningen till de politiska organisationerna verkställs kan ett särskilt stöd för riksdagsledamotens verksamhet avskiljas.

Övergår en lagtingsledamot under mandatperioden till en annan politisk organisation ska följande gälla
- av ett partis lagtingsledamöter ska minst tre eller, om gruppen består av fem eller färre medlemmar, mer än hälften av dessa fråntäda medlemsskapet i sin tidigare organisation för att understödet ska erläggas till den organisation de anslutit sig till eller bildat
- understöd vid byte av organisation utbetalas inte till ny organisation för det kalenderår bytet skett utan först följande kalenderår samt
- avgår lagtingsledamot från en organisation utan att ansluta sig till en annan kan understöd inte utbetalas till denna enmansgrupp.

43.15.51. Understödjande av politisk information

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-90 000,00	-90 000	-90 000

Av det anslag som i statens budget anslås för partiernas informationsverksamhet och kommunikation överförs 1/200 del till landskapsregeringen för att stödja den politiska informationsverksamheten.

Anslaget fördelas till de politiska organisationerna på basis av mandaten i lagtinget.

43.20. PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-97 163	-97 000	-67 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-97 163	-97 000	-67 000
Anslag netto	-97 163	-97 000	-67 000

Landskapsregeringens geografiska informationssystem (LRGIS) är ett system för digital hantering av geografiskt relaterad information. Den digitala hanteringen av kartdata är ett betydande inslag i det dagliga arbetet och LRGIS innehåller en stor mängd digital kartdata som ger användaren möjlighet att kombinera olika typer av geografisk data.

Det kontinuerliga arbetet med uppbyggnad, drift och utveckling av geografiska databaser för avdelningars/byråers olika ändamål fortsätter som tidigare år.

Anslaget omfattar bl.a. kostnaden för den årliga uppdateringen av den digitala fastighetskartan, ägaruppgifter, råstenar och väg-/adressdatabasen. Anslaget innefattar även kostnaden för gällande underhållsavtal av befintliga GIS-programlicenser samt utbildning.

Anslaget gäller också arbetet med övergången till det nya nationella koordinatsystemet EUREF-FIN som påbörjas under år 2010.

Under kapitlet upptas även anslag för uppföljning och information inom plan- och byggnadsväsendet.

43.20.01. <u>Planläggnings- och byggnadsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-97 162,99	-100 000	-67 000
	tb 3 000	
(t.a. -14 515,00)		(t.a. -10 000)

Föreslås med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 67.000 euro, dels för landskapets geografiska informationssystem, dels för uppföljning och information inom plan- och byggnadsväsendet.

I anslaget ingår bl.a. kostnaden för den årliga uppdateringen av den digitala fastighetskartan, ägaruppgifter, råstenar och väg-/adressdatabasen samt kostnaden för gällande underhållsavtal av befintliga GIS-programlicenser och utbildning.

Anslaget gäller också arbetet med övergången till det nya nationella koordinatsystemet EUREF-FIN som påbörjas under år 2010.

Anslaget för personal har beaktats enligt bilaga 5.

43.20.30 Understöd för planering (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Med hänvisning till tillgängliga anslag från tidigare budgetår föreslås detta år inget anslag.

43.25. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-1 049 474	-1 190 000	-1 190 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-720 000	-1 000 000	
Summa utgifter	-1 769 474	-2 190 000	-1 190 000
Anslag netto	-1 769 474	-2 190 000	-1 190 000

Målsättningarna för bostadspolitiken är att
- verka för en god tillgång på ändamålsmässiga bostäder för olika målgrupper och i olika regioner samt
- skapa förutsättningar för ett bostadsbestånd som medger ett livslångt och hälsosamt boende.

För att uppnå dessa målsättningar används en palett av olika stödformer vars uppgift är att stimulera till ändamålsenliga investeringar i nybyggda bostäder och reparationer av det befintliga bostadsbeståndet. Stöden fyller också en viktig funktion i perioder med svagare konjunktur.

Ägarbostäder stöds med räntestödslån för nybyggnad av egnahemshus eller inköp av nybyggd lägenhet i flerbostadshus. I glesbygden kan dessutom landskapsborgen beviljas för en del av lånefinansieringen. För renovering av bostäder med kulturhistoriskt värde kan ett bidrag för planeringskostnader jämte räntestöd för lån beviljas. I stöd av bostadssparavtal beviljas räntestöd, och i vissa fall sparpremie, för anskaffning av den första egna bostaden. Bidrag beviljas ålderspensionärer och funktionshindrade för reparation av deras egna bostäder med avsikten att de ska kunna bo kvar i hemmet. Åt hushåll vars bostäder drabbats av sanitära olägenheter såsom fuktskador, mögel, ohyra och liknande företeelser kan också understöd beviljas.

Stödet för produktion av hyresbostäder sker i första hand genom räntestöd med förmånliga villkor. Vidare stöds flerbostadshus med bidrag för att främja kvalitetshöjande åtgärder på fastigheterna, t.ex. för förbättringar av boendemiljö, framkomlighet, energiekonomi och fastighetsteknik.

Bostädernas energilösningar har fått en allt större betydelse, dels på grund av fastighetsbeståndets stora påverkan på klimatet, dels på grund av att driftkostnaderna för uppvärmning och övrig fastighetsteknik börjar utgöra en betydande post i en byggnads livscykelkostnad. Landskapsregeringen anser därför att det är av största vikt att stöden är kopplade till effektiva och framsynta energitekniska lösningar. Landskapsregeringen avser därför i högre utsträckning än tidigare ställa specifika krav på de energitekniska lösningarna i bostäderna som ett villkor för erhållande av finansieringsstöd i samband med nybyggnad av ägar- och hyresbostäder. Nyproduktion av bostäder med värmesystem baserade på fossila bränslen kommer inte att beviljas stöd.

Utgifter

43.25.31. Understöd för hyresbostäder (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-40 000	0

Med hänvisning till tillgängliga anslag från tidigare budgetår föreslås detta år inget anslag.

43.25.51. Landskapsstöd till organisationer inom bostadsbranschen

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-9 000,00	-10 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för stöd till organisationer inom bostadsbranschen.

43.25.61. Understöd för bostadsreparationer (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-14 370,00	-100 000	-100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro att användas som finansieringsunderstöd för att underlätta boendet för främst pensionärer och rörelsehindrade, för avlägsnande av hälsorisker i bostadsbyggnader och för bekämpning av husbock och därmed jämförbara skadeinsekter. Speciellt understöden för handikappanpassningar har ökat de senaste åren.

Understöd beviljas på samma grunder som tidigare år. Understöd för reparationsåtgärder i pensionärers och rörelsehindrades bostäder ges på basen av inkomstprövning. Påvisade merkostnader för handikappanpassning föreslås vid behov kunna beviljas utan inkomstprövning. Stödet uppgår f.n. till högst 40 % av godkända kostnader, dock högst 9.000 euro (i speciella fall 70 % och maximalt 15.000 euro). För avlägsnande av hälsorisker i privatpersoners ägarbostäder beviljas maximalt 40 % i stöd, dock högst 9.000 euro. Stödet är underkastat inkomstprövning.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 51 föreslås att anslaget under momentet 43.25.61. höjs med 60.000 euro och att det till motiveringarna under momentet fogas följande stycke: ”Understöd kan också beviljas för installation av hissar i flervåningshus.”
Utskottet hänvisar till social- och miljöutskottets utlåtande och föreslår att finansmotion nr 51 förkastas.

43.25.62. Understöd för investeringar i uppvärmningssystem som främjar miljövården (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-41 859,50	-160 000	-160 000

För att stimulera en ökad användning av förnyelsebar energi för bostäder föreslås ett anslag om 160.000 euro för utgivande av investeringsstöd till fastighetsägare

för installation av solpaneler. Målsättningen är att bidra till uppfyllande av klimatmålen genom att befrämja en minskning av förbrukningen av fossila bränslen och el.

Stödet kan ges åt bostadshushåll eller sammanslutningar som äger en bostad eller fler. Stöd beviljas till högst 40 % av de godtagbara kostnaderna. Stöd för installation av solpaneler ges också till nybyggda bostäder.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Anders Eriksson finansmotion nr 1 föreslås att anslaget om 160 000 euro under moment 43.25.62. stryks.

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 59 att anslaget momentet 43.25.62. minskas med 60.000 euro.

Utskottet föreslår att finansmotionerna nr 1 och nr 59 förkastas. Utskottet föreslår dock att anslaget även skulle kunna användas för att stöda introduktionen av innovativ teknik som bidrar till klimatmålen. Med anledning av detta ber utskottet landskapsregeringen i en tilläggsbudget närmare precisera hur anslaget även kunde användas för att stöda sådan teknik.

43.25.64. Understöd och specialåtgärder gällande låntagare med ekonomiska svårigheter och för kvalitetshöjande åtgärder i flerbostadshus (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-20 000	-20 000

Med beaktande av tillgängliga medel (55.000 euro) från tidigare år föreslås ett anslag om 20.000 euro.

Föreslås att anslaget får användas till betalning av räntor för landskapsbelånade hyreshus som har betydande ekonomiska svårigheter och, i särskilda fall, för att kunna avskriva lånefordringar eller inlösa aktier i fastighetsaktiebolag som äger landskapsbelånade hyresbostäder.

Därtill föreslås anslaget kunna användas för att täcka kreditförluster förorsakade av låntagare med landskapsbelånad ägarbostad där låntagaren blivit permanent insolvent.

Vidare föreslås anslaget användas för att täcka eventuella åtaganden för de borgensförbindelser för ägarbostäder som utges med stöd av moment 43.25.67. Eventuella åtaganden för borgensförbindelser utgivna för hyresbostäder föreslås finansierade via tilläggsbudget.

Vidare föreslås att anslaget också ska kunna användas till att stöda kvalitetshöjande åtgärder i flerbostadshus, t.ex. boendemiljö, energiekonomi och fastighetsteknik. Stödet föreslås högst utgöra 30 % av kostnaderna och utgå enligt prövning.

Vidare föreslås anslaget enligt prövning kunna användas till att befrämja och stöda företagsarrangemang i det landskapsbelånade hyresbostadsbeståndet i avsikt att skapa solidare företag med bättre verksamhetsförutsättningar på lång sikt.

43.25.67. Räntestöd och landskapsborgen för bostadsproduktion (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-984 244,51	-1 360 000 tb 500 000	-900 000

Under momentet föreslås ett anslag om 900.000 euro för erläggande av räntestöd på banklån vilka utgör finansiering för produktion av hyres- och ägarbostäder beviljade med stöd av landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion. Den låga räntenivån sänker behovet av medel för räntestödet jämfört med tidigare år. För närvarande betalas räntestöd först då låntagarens bruttoränta överstiger 3,5 % för ägarbostäder och 2,0 eller 2,5 % för hyresbostäder. Den kalkylerade kostnaden för utelöpande räntestödslån, vilken framgår i tabellen nedan, är beräknad med en genomsnittlig bruttoränta för låntagaren om 4,5 %. Det utestående saldot för räntestödslånen kommer vid utgången av år 2009 att uppgå till ca 65 miljoner euro, fördelat till ungefär lika stora belopp på ägarbostäder och hyresbostäder.

Föreslås att finansieringsstöd för produktion av ägarbostäder fortsättningsvis ska utgå som räntestöd. Räntestödet beviljas endast för nybyggnad av egnahemshus och för anskaffning av ägarbostad i nybyggda flerfamiljshus. Räntestödet utgår under högst 10 år. Stödet kommer att omformas under året bl.a. genom införande av högre krav på energieffektivitet. Föreslås att räntestödslån till ägarbostäder får beviljas för totalt 5.000.000 euro, d.v.s. ca 50 bostäder, vilket ska jämföras med ett genomsnitt på 37 årliga stödbeslut under 2000-talet. Stödet är behovsprövat med sökandes inkomster och familjestorlek som huvudsakliga prövningsvariabler. I skärgårdskommunerna och Eckerö, Geta, Hammarlands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner tillämpas förhöjda inkomstgränser.

För produktion av hyresbostäder föreslås att räntestödslån för högst 5.000.000 euro får beviljas på samma grunder som beskrevs i budgeten för år 2009.

Föreslås vidare att anslaget får användas för utbetalning av räntegottgörelser, bostadssparpremier och kreditreserveringsersättningar med stöd av landskapslagen (1982:16) om bostadssparpremier, landskapslagen (1983:29) om räntestödslån för förvärv av ägarbostad och landskapslagen (1994:41) om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar angående stöd vid förvärv av bostad. Räntestödet utgör 70 % av den del av räntan som överskrider 3,8 % och utgår under de tio första låneåren. Antalet nya lån med stöd av bostadssparavtal beräknas uppgå till ca 10 st.

Den framtida kostnadsbelastningen utgående från existerande räntestödsförbindelser framgår ur tabellen nedan. Beräkningen baserar sig på den ränta som använts för kalkylering av budgetanslaget. Räntestöd för ägarbostäder har beräknats utgå för en genomsnittlig period om 10 år och för hyresbostäder i 30 år. I tabellens sista kolumn framgår kostnaden enligt det sämsta möjliga scenariot, d.v.s. ett sådant ränteläge då högsta möjliga räntestöd betalas.

Räntestöd	Kostnad år 2010	Kostnad år 2011	Beräknad återstående totalkostnad vid ett ränteläge om 4,5 %	Återstående kostnad om räntenivån kontinuerligt ligger över 7 %
Räntestöd ägarbostäder				
Lån utgivna åren 1998 - 2009	260.000	240.000	1.060.000	3.800.000
Bevillningsfullmakt år 2010	15.000	30.000	220.000	660.000
Räntestöd till bostadssparlån	20.000	20.000	150.000	800.000
Sammanlagt ägarbostäder	*295 000*	*290 000*	*1.430 000*	*5.260 000*
Räntestöd hyresbostäder				
Lån utgivna åren 1999 - 2004	130.000	130.000	2.300.000	7.900.000
Lån utgivna år 2007 - 2009	400.000	400.000	8.000.000	13.400.000
Bevillningsfullmakt år 2010	75.000	150.000	700.000	2.100.000
Sammanlagt hyresbostäder	*605.000*	*680.000*	*11.000.000*	*23.400.000*
Räntestöd sammanlagt	**900.000**	**970.000**	**12.430.000**	**28.660.000**

Föreslås att landskapsborgen enligt 13 § landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion får ställas för byggande av ägarbostäder. Borgensåtagandet får högst utgöra 15 % av godkänt lånevärde (anskaffningskostnad) i Eckerö, Geta, Hammarlands, Lumparlands, Saltviks och Sunds kommuner och högst 30 % av lånevärdet i skärgårdskommunerna, dock högst 34.000 euro respektive 68.000 euro per bostad. För borgen till ägarbostäder uppbärs en avgift om 1,5 % av borgensåtagandet. I skärgårdskommunerna är avgiften 0,75 %. Om räntestöd utgår för låneobjektet uppbärs ingen avgift. Föreslås vidare att landskapsborgen enligt 21 § landskapslagen (1999:40) om bostadsproduktion får ställas för produktion av hyresbostäder som beviljats räntestöd. Borgensåtagandet får högst utgöra 20 % av godkänt lånevärde och för borgensförbindelsen debiteras en avgift om 0,5 % av borgensbeloppet. Det totala beloppet av beviljade borgensförbindelser föreslås få uppgå till högst 16,0 miljoner euro.

43.25.83. **Bostadslån (R)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-720 000,00	-5 000 000 tb 4 000 000	0

Med hänvisning till första tillägget till budgeten för år 2009 föreslås att inget anslag upptas under momentet.

Föreslås vidare att bostadslån får utges under året med användande av de medel som kvarblivit från tidigare års anslag. Lånen utges enligt de grunder som anvisades i 2009-års budgetmotivering.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 48 föreslås att till motiveringarna för moment 43.25.83. fogas följande stycke: "Landskapsregeringen följer upp bostadsmarkanden och medverkar till att stimulera bostadsbyggandet så att bristen på bostäder inte utgör ett hinder för rekrytering av arbetskraft och ökad inflyttning. Medel för bostadslån upptas i budgeten för 2011."

Utskottet föreslår att finansmotion nr 48 förkastas och uppmanar landskapsregeringen att följa upp bostadssituationen samt hänvisar till sitt betänkande nr 5/2008-2009 där följande konstaterades: "Utskottet är av den uppfattningen att bostadslånen som system ska bibehållas och att utskottet anser att anslag på nytt kan tas upp i kommande budgeter om efterfrågan på bostäder och omständigheterna i övrigt motiverar detta.".

43.27. ELSÄKERHET OCH ENERGI

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	19 895	20 000	15 000
Konsumtionsutgifter	-8 463	-93 000	-6 000
Överföringsutgifter	-3 488	-200 000	
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-11 951	-293 000	-6 000
Anslag netto	7 944	-273 000	9 000

Målsättningen med elsäkerhetsarbetet är att upprätthålla elsäkerheten på en hög nivå så att antalet elolyckor och bränder förorsakade av el ska hållas på ett minimum.

För övervakningen utnyttjas tillbudsstående medel enligt den åländska ellagen samt informations-, rådgivnings- och kursverksamhet i elsäkerhetsfrågor. Behovsanpassat utvecklingsarbete av gällande regelverk pågår kontinuerligt.

Inom energiområdet är målet en energiproduktion och konsumtion som sker i samklang med villkoren för hållbar utveckling, samt att energifrågorna behandlas enligt regionala, nationella och internationella målsättningar. Dessutom bör en tryggad, konkurrenskraftig och säker energiförsörjning eftersträvas.

Arbetet med att öka användningen av förnyelsebara och lokala energikällor fortsätter och landskapsregeringen är angelägen om klimatriktig och växthusgasreducerande energiproduktion. Landskapsregeringen har i samarbete med övriga B7 öar ingått ett samarbete där en rad åtgärder inom energiområdet genomförs. Detta sammanfattas i energiplaner som uppgörs för respektive öar. Landskapsregeringen avser fortsättningsvis bistå projekt inom förnyelsebar energi. Detta sker bl.a. genom kontakter och samarbete mellan olika parters, kunskapsrådgivning, delfinansiering av studier samt delfinansiering av investeringar av infrastrukturell karaktär.

Se även allmänna motiveringen.

Inkomster

33.27.05. Inkomst av elinspektionsverksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
19 895,47	20 000	15 000

För avgifter baserade på prestationer utförda vid el- och energienheten beräknas en inkomst om 15.000 euro.

Utgifter

43.27.04. Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-90 000	0
	tb 3 000	
(t.a. -46 028,81)		(t.a. -67 000)

Med beaktande av tidigare års anslag föreslås inget ytterligare anslag i detta skede.

En energiproduktion och konsumtion som sker i samklang med villkoren för hållbar utveckling fortsätter. Anslaget avser täcka kostnader för
- informations-, rådgivnings-, skolnings- och upplysningsverksamhet på energiområdet
- landskapsregeringens utveckling av och delaktighet i energiutvecklingsprojekt i landskapet i form av förstudier inom området
- landskapets finansieringsdel i samarbetsprojekt på energiområdet med aktörer och organisationer i syfte att befrämja förnyelsebar energi, energieffektivering och försörjningstrygghet
- projektanställning på deltid av energisamordnare samt
- inköp av externa tjänster inom energiområdet.

Samarbete mellan B7 öarna
Det gemensamma energiprojektet Transplan har inletts och fortsätter under året. Projektet är delfinansierat av IEEA (Intelligent Energy Executive Agency, HKA1) och pågår 30 månader mellan september 2007 och mars 2010. Inom ramen för projektet kan viss förskottering av utgifter förekomma, varför landskapsregeringen föreslår, med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) att momentet kan gottskrivas motsvarande inkomster. Projektets syfte är att upprätta energiplan för Åland. Mål och strategier som framkommer i arbetet ska följas upp.

Den planerade kontrollen av bränslecisternen vid Ålands Energi Ab genomförs enligt nu föreliggande planer år 2011 varför inget anslag upptas i budgetförslaget för år 2010.

43.27.05. Utgifter för upprätthållande av elsäkerhet och övervakning av elmarknad

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-8 463,36	-6 000	-6 000

Föreslås ett anslag om 6.000 euro för att täcka utgifter för landskapsregeringens

besiktningsverksamhet, utbildning samt kostnader för publikationer, examensprov, registerhållning, kontroll av elmaterial och dylikt. Anslaget täcker även omkostnaderna för övervakning av den åländska elmarknaden.

43.27.40. Understöd för befrämjande av förnyelsebar energi (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-3 488,03	-200 000	

Momentet föreslås utgå. Se även allmänna motiveringen.

43.30. BRAND- OCH RÄDDNINGSVÄSENDET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	1 505	3 000	2 000
Konsumtionsutgifter	-18 986	-51 000	
Överföringsutgifter	-119 768	-50 000	-75 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-138 753	-101 000	-75 000
Anslag netto	-137 248	-98 000	-73 000

Åland har en god säkerhetskultur och ett effektivt räddningsväsende överallt inom landskapet. Verksamhetens övergripande målsättning är att skapa en god säkerhet i samhället för personer, egendom och miljö samt säkra de grundläggande samhällsfunktionerna i alla situationer och göra landskapet säkert också för dem som vistas på Åland tillfälligt.

Verksamheten

- räddningsväsendets målsättning är att skapa förutsättningar för en god förebyggande verksamhet mot olyckor och för ändamålsenliga resurser för räddningsväsendet
- hantering av farliga kemikalier och explosiva varor där enheten verkar som övervakande och tillståndsgivande myndighet
- transport av farliga ämnen där enheten verkar som övervakande myndighet samt
- befolkningsskyddet och beredskapsfrågor där enheten tillsammans med länsstyrelsen på Åland har som målsättning att säkra samhällsfunktionerna i kommunerna samt skapa god beredskap i samhället mot kärnkraftsolyckor och omfattande olyckshändelser, krislägen och naturkatastrofer.

Aktuella ärenden

- den nya räddningslagen förutsätter att kommunerna senast inom år 2009 ska utarbeta en samarbetsplan som anger riktlinjerna för hur det kommunala räddningsväsendet ska kunna administreras av en för hela landskapet gemensam kommunal räddningsmyndighet.

Under året inrättas ett för hela landskapet gemensamt kommunalt räddningsväsende enligt räddningslag (2006:106) för landskapet Åland.

Inkomster

33.30.04. Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
1 505,30	3 000	2 000

Föreslås en inkomst om 2.000 euro.

Utgifter

43.30.01. Brand- och räddningsväsendet - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-18 985,63	-52 000	0
	tb 1 000	
(t.a. -22 037,69)		(t.a. -46 000)

Med beaktande av tidigare års anslag föreslås inget ytterligare anslag i detta skede.

Följande åtgärder är aktuella under året
- att skapa ekonomiska och praktiska förutsättningar för kurser, information, planering och övning för myndigheter och personal som deltar i räddningsverksamhet
- att upprätthålla en räddningsdelegation för räddningsväsendet med uppgift att följa med utvecklingen och ta initiativ till utveckling inom området samt att samordna räddningsväsendet
- att tillsammans med länsstyrelsen upprätthålla en organisation för befolkningsskyddet samt utföra och initiera förberedelser för förhållanden och händelser som avviker från de normala
- att utföra utredningar och utarbeta regelverk med syfte att förbättra säkerheten i samhället och effektiviteten hos räddningsmyndigheterna samt
- att genomföra anskaffningar av utrustning och uppgifter för räddningsverksamhet och säkerhet där särskilda motiv för detta finns.

43.30.30. Landskapsandelar enligt landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-119 767,69	-50 000	-75 000

Landskapsandelarna erläggs efter förhandsprövning och i enlighet med 12 kap. räddningslagen (2006:106) för landskapet Åland. Härvid är den av landskapsregeringen fastställda anskaffningsplanen riktgivande för brandkårerna i landskapet.

Föreslås ett anslag om 75.000 euro för erläggande av landskapsandelar för materialanskaffningar år 2010. Föreslås därtill att landskapsregeringen ges rätt att under år 2010 ge förhandsbesked om landskapsandelar för anskaffningar år 2011 till ett belopp om 75.000 euro.

43.32. LANDSKAPSALARMCENTRALEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	15 572	18 000	17 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-391 204	-417 000	-410 000
Summa utgifter	-391 204	-417 000	-410 000
Anslag netto	-375 632	-399 000	-393 000

Verksamhetens övergripande målsättning är att hålla en hög driftsäkerhet för den tekniska utrustningen och vara bemannad med en säker och kompetent personal dygnet runt under årets alla dagar.

Landskapsregeringen har utsett en expertgrupp under ledning av alarmcentralens chef (alarmmästaren) bestående av chefen för akutvården (ÅHS), räddningscheferna och polismästaren för att vidareutveckla verksamheten och samarbetet samt vid behov föreslå olika åtgärder.

Landskapsregeringen föreslår därtill att åtgärder vidtas under året för att åstadkomma en gemensam alarmcentral genom en sammanslagning av landskapsalarmcentralen med Ålands polismyndighet. Den nya gemensamma alarmcentralen ska ha en tydlig styrning, ledning och organisation. Verksamheten måste samverka effektivt med de kommunala räddningstjänsterna och frivilligorganisationerna.

Införandet av den gemensamma organisationen medför inte att funktionerna kan samlokaliseras i detta skede.

Inkomster

33.32.20. Landskapsalarmcentralen - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
15 571,94	18 000	17 000

Landskapsalarmcentralens inkomster härrör sig från
- trygghetstelefoner
- servicealarm samt
- alarmeringstjänster som inte berör brand- och räddningsväsendet.

Utgifter

43.32.20. Landskapsalarmcentralen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-391 203,94	-436 000	-410 000
	tb 19 000	
(t.a. -21 734,74)	(t.a. -9 000)	

Under momentet föreslås ett anslag om 410.000 euro för att täcka kostnaderna för landskapsalarmcentralens verksamhet under år 2010.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för semestervikarier.

43.40. FASTIGHETSFÖRVALTNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	120 779	155 000	262 000
Konsumtionsutgifter	-1 212 382	-1 258 000	-1 129 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-2 495 343	-3 900 000	-5 320 000
Summa utgifter	-3 707 724	-5 158 000	-6 449 000
Anslag netto	-3 586 945	-5 003 000	-6 187 000

De övergripande förvaltningsuppgifterna för landskapets fastigheter handhas centralt av byggnadsbyrån som bl.a. sköter följande uppgifter: Ledning av byggnadsprojekt, planerat underhåll för landskapets byggnader, kostnadsberäkningar för byggnadsprojekt, försäljning och inköp av fastigheter, tecknande och uppföljning av arrende- och hyresavtal, fastighetsförsäkringar, beslut om outnyttjade fastigheter samt upprätthållande av basfakta och dokumentation för landskapets fastigheter.

Avvikande från ovannämnda har dock trafikavdelningen och museibyrån hittills ansvarat för planerat underhåll av "egna" byggnader. ÅHS ansvarar själv för både förvaltning och ledning av sina byggnadsprojekt.

I enlighet med ovannämnda har byggnadsbyrån bl.a. utarbetat underhållsplaner för ett flertal fastigheter. Vidare upprätthåller byggnadsbyrån ett aktuellt fastighetsregister över landskapets fastigheter.

I de fall det bedöms förmånligt avser landskapsregeringen att ytterligare samordna landskapets fastighetsförvaltning. Den omfördelning av budgeteringen och rationaliseringen som förändringen medför kommer att beaktas i senare budgetförslag.

Enligt tidigare planer har en s.k. internhyra beräknats för flertalet av landskapets bebyggda fastigheter. Avsikten är att härigenom skapa förutsättningar för att tydligare kunna utläsa de samlade kostnaderna för nyttjande av landskapets fastigheter. Internhyran omfattar vissa kapitalkostnader såsom avskrivning och ränta, samt fastighetsskatt och "försäkring". Internhyran noteras tillvidare i budget såsom en årskostnad för respektive nyttjande enhet utan att kostnaderna särskilt debiteras enheten.

Under kapitlet upptas anslag för den direkta fastighetsförvaltningen av Självstyrelsegården, Ålands museum, Eriksonska gården, f.d. lotsdistriktsfastigheten vid Storagatan 23, Eckerö post- och tullhus, landskapets bostadshus vid Grindmattesvägen, huvudbyggnaden vid Grelsby kungsgård, samt Stora och Lilla Båtskär, Källskär i Kökar samt f.d. Vårdinstitutets skolbyggnad. Byggnadsbyrån ansvarar även för den direkta fastighetsförvaltningen av den nya laboratoriebyggnaden, f.d. plantskolan, i Jomala, medan driftskostnaderna debiteras den enhet som använder lokalerna.

Alandica kultur- och kongress är nu färdigställt och hyrs av ett privat driftsbolag som även ansvarar för de löpande drift- och underhållskostnaderna. Till den del landskapet i egenskap av hyresvärd och ägare ansvarar för vissa åtgärder påförs kostnaden detta kapitel.

Vidare har byggnadsbyrån förvaltningsansvaret för det s.k. Bergsskyddet, i vilket landskapet numera är majoritetsägare. Övriga delägare är Senatfastigheter samt Mariehamns stad.

Därtill förhandlar landskapsregeringen med statens myndigheter om ett övertagande av f.d. lotsstationsfastigheten i Klemetsby, Lumparland.

I anslagen under kapitlet ingår även kostnader för vissa övriga fastighetsförvaltningsuppgifter som genom avtal sköts av byggnadsbyrån. Kostnader för detta debiteras respektive nyttjande enhet.

Hyresavtalet för Eckerö allhall har sagts upp av driftsbolaget och löper därför ut den 1 september 2010. Landskapsregeringen har med anledning av detta bjudit ut hyra och drift av hallen på nytt med avsikt att teckna ett nytt 10-årigt avtal. Drift- och underhåll av allhallen sköts av det privata driftsbolag som hyr anläggningen. Till den del landskapsregeringen, såsom fastighetsägare, ansvarar för förvaltningen ingår anslag för denna under detta kapitel.

Avsikten är att uppta förhandlingar med Ålands Hästavelsförening r.f. om ett sådant avtalsarrangemang angående fastigheten vid travbanan som ger landskapet full kostnadstäckning för underhållet av fastigheten.

Övergripande mål
Landskapsregeringen har som mål att ha en enhetlig, ändamålsenlig och ekonomisk fastighetsförvaltning. Förvaltning som kräver särskild sakkunskap ska i allmänhet centraliseras. I enlighet härmed har flera uppgifter centraliserats till byggnadsbyrån. Likaså ska förvaltningsuppgifter sammanföras då det innebär effektivering och förmånligare lösningar. Bebyggda fastigheter som landskapet inte längre behöver och som saknar särskilda kulturhistoriska- eller miljövärden ska i allmänhet avyttras. Vissa obebyggda fastigheter kan behållas om de anses vara värdefulla för rörligt friluftsliv eller kan utgöra markreserv för framtida behov.

Konkreta mål för år 2010
- att fortsätta förbereda införande av internhyra för nyttjade fastigheter
- att fortsätta upprätta avtal gällande gränsdragning i fastighetsförvaltningsuppgifter mellan byggnadsbyrån och de brukande enheterna
- att fortsätta utreda alternativa uppvärmningssätt för vissa av landskapets oljeuppvärmda byggnader
- att fortsätta inventera energiförbrukningen i landskapets fastigheter samt möjligheterna till energibesparingar samt
- att fortsätta upprättande av underhållsplaner för perioden år 2011 - 2015 för landskapets fastigheter.

Inkomster

33.40.01. **Fastighetsförvaltningen - verksamhetsinkomster**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
14 205,66	135 000	

Momentet utgår. Inkomsterna föreslås nettoförda under moment 43.40.01.

33.40.88. **Överlåtelse av fastigheter**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
106 573,60	20 000	262 000

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att avyttra följande obehövliga fastigheter genom försäljning

- före detta lotsdistriktsfastigheten vid Storagatan 23/ Hamngatan 4 i Mariehamn, (478-1-8-129), om ca 1.298 m^2. Husen på fastigheten är K-märkta och byggnadsrätten är utnyttjad till fullo samt
- bostadhuset på fastigheten Österlen RNr 5:9 i Långbergsöda, Saltvik, (736-420-5-9) samt att tomten, ca 5.160 m^2, utarrenderas för en tid av 50 år, med erforderliga begränsande villkor gällande fornlämningarna inom området.

Inkomsten som föreslås under momentet är det bokföringstekniska värdet av ovanstående försäljningsobjekt och någon värdering har i detta skede inte gjorts.

Föreslås, med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (1971:43), att direkta kostnader i samband med försäljningen kan belasta momentet.

Landskapsregeringen har påbörjat en försäljning av fastigheten Grelsby sjukhus med anledning av att befintlig verksamhet flyttar till nya lokaler efter att tillbyggnaden för de psykiatriska verksamheterna är färdigställd till sommaren 2011. Fastigheten Grelsby sjukhus i Finström (60-409-3-1) omfattar ca 7,5 ha.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Anders Erikssons finansmotion nr 2 föreslås att första stycket under moment 33.40.88. kompletteras med en ny tredje punkt med följande lydelse: ”- Grelsby kungsgård, Haga kungsgård, det som återstår av Persberg i Godby, de marker som blivit kvar när Berg, och Västergårds i Tosarby sålts samt delar av Bomarsund och Kastelholm kungsgårdar” samt att inkomstanslaget under moment 33.40.80 höjs med 1.000.000 euro.

I ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion nr 31 föreslås att inkomstanslaget under moment 33.40.88 ökas med 750.000 euro.

I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 42 föreslås att ett tillägg till motiveringarna under moment 33.40.88. görs enligt följande: "Lagtinget ska i sitt befullmäktigande till avyttring av fastigheten Storagatan 23/Hamngatan 4 kräva att landskapsregeringen beaktar berörda hyresgästers behov av trygghet och säkrar deras verksamhetsförutsättningar innan en avyttring kan bli aktuell.".

Utskottet föreslår att finansmotionerna nr 2, 31 och 42 förkastas och hänvisar till den allmänna motiveringen i landskapsregeringens budgetförslag samt till sitt betänkande nr 1/2007-2008 där utskottet uppmanade landskapsregeringen att i snabbare takt avyttra de fastigheter som förfaller eller som kostar att underhålla.

Utgifter

43.40.01. **Fastighetsförvaltningen - verksamhetsutgifter (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 210 572,82	-1 300 000	-1 129 000
	tb 42 000	

(t.a. -111 459,00)

Föreslås ett anslag om 1.129.000 euro för drift och underhåll av de i kapitelmotiveringen nämnda fastigheterna.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för semestervikarier.

Föreslås att en gårdskarl samt en städare i arbetsavtalsförhållande upphör under året.

I anslaget ingår därtill anslag för hyres- och driftkostnader såsom städning, el m.m. för de allmänna kontors- och förrådsutrymmen vid Strandgatan 7, 14 och

23, Parkgatan 6, Storagatan 9 samt Ålandsvägen 40 i Mariehamn, som landskapet hyr för förvaltningens behov. I anslaget ingår även kostnader för riksdagsmannens kontor på Åland. För att tillgodose behovet av utrymmen kan det eventuellt bli nödvändigt att hyra upp ytterligare lokaler. I anslaget ingår även kostnader för smärre åtgärder i de upphyrda utrymmena vilka inte bekostas av hyresvärden.

Under momentet upptas även anslag för försäkring av egendom.

Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §), att inkomster från byggnadsbyråns byggnadsverksamhet samt tillsyn och skötsel av vissa fastigheter och hyresinkomster från de till kapitlet hörande fastigheterna samt från vissa av de upphyrda lokalerna kan gottskrivas momentet. Detsamma gäller även uthyrning av vissa utrymmen i det s.k. Bergsskyddet samt inbetalning av driftkostnader för Bergsskyddet från övriga delägare.

43.40.20. <u>Projektering och utredning för byggnadsinvesteringar (R)</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 809,09	0	0

För projektering och utredningar av byggnadsinvesteringar föreslås inget anslag.

43.40.74. <u>Renovering samt ombyggnad av Självstyrelsegården (R)</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	-2 500 000
	tb 0	

I enlighet med första tilläggsbudgeten för år 2009 förbereder landskapsregeringen en renovering och ombyggnad av Självstyrelsegårdens kanslihus. Åtgärderna omfattar således inte den tidigare planerade fjärde våningen, men dock en mindre tillbyggnad för att utveckla entréfunktionerna samt för att tillgodose behovet av förråds- och konferensutrymmen.

De planerade åtgärderna omfattar i huvudsak: en allmän renovering inklusive renovering av caféet, förnyande av ventilationssystemet samt vissa vatten- och avloppsstammar, utbyggnad av entréhallen, konferensrum och förråd i anslutning till entrén samt ombyggnad av gårdsplanen mot öster för att tillgodose behovet av bilparkeringsplatser. I planeringen förbereds även för en framtida utbyggnad av landskapsarkivet. I planeringen fokuseras på att utgående från de grundförutsättningar som finns minimera energiförbrukningen.

Byggnadsåtgärderna planeras igångsättas i mitten av år 2010 för att, med hänsyn till verksamheten i byggnaden, genomföras etappvis under åren 2010 - 2012. Igångsättningstidpunkten anpassas till konjunkturen inom byggnadsbranschen.

Enligt en preliminär kostnadsberäkning förväntas kostnaderna för projektet uppgå till drygt 10 miljoner euro. Med hänsyn till att åtgärderna genomförs under flera år kan budgetanslagen fördelas på åren 2010 - 2012. Med beaktande av tidigare anslagna medel föreslås att 2.500.000 euro upptas i budgeten för år 2010 och resterande anslag i budgeterna för åren 2011 och 2012.

Även i lagtingshuset planeras en ombyggnad omfattande bl.a.: en reception, flyttning av bibliotek till entréplanet, ombyggnad av nuvarande biblioteksutrymmen till arbets- och mötesrum samt några mindre ombyggnader för att anpassa utrymmena för lagtingets verksamhet. Avsikten är att samordna renoveringen av

kanslihuset med ombyggnaden av lagtingshuset.

Kostnaderna för ombyggnadsarbetena har i detta skede inte kunnat bedömas, varför landskapsregeringen återkommer med närmare information och förslag i en senare budget.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion nr 70 föreslås att anslaget under moment 43.40.74 minskas med 1,5 miljoner euro samt att motiveringen under momentet skall lyda som följer: ”Landskapsregeringen kommer under året att genomföra mindre renoveringar i självstyrelsegården inklusive renovering av caféet men innan en större totalrenovering genomförs kommer landskapsregeringen att genomföra en helhetsplan där framtida personalresurser och dess behov av utrymmen beaktas, hur en eventuell minskad offentlig ekonomi påverkar verksamheten samt även undersöka möjligheten att flytta landskapsarkivet utanför stadsgränsen. Därefter återkommer landskapsregeringen med närmare information och förslag i senare budget.”.

Utskottet konstaterar att de aviserade kostnaderna om 11 miljoner euro för renovering och ombyggnad av självstyrelsegården är för höga. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att i tilläggsbudget eller budget återkomma med nya kalkyler samt precisering av nödvändiga åtgärder där även planer och kostnader för lagtingshusets ombyggnad redovisas. Utskottet föreslår med hänvisning till detta att finansmotion nr 70 förkastas.

43.40.75. Ombyggnader och grundförbättringar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-2 495 342,58	-3 900 000	-2 820 000
	tb 0	

Föreslås ett anslag om 2.820.000 euro för planerade byggnadsåtgärder och anskaffningar under året. Anslaget omfattar anslag för grundrenoveringar, ny-, om- och tillbyggnader av landskapets fastigheter. Undantaget är bl.a. ÅHS's investeringar, museibyråns och trafikavdelningens byggnadsprojekt samt landskapsprojekt vilka budgeteras separat.

Under året planeras bl.a. följande större byggnadsprojekt och åtgärder. För de större projekten anges en uppskattad storleksordning på kostnaderna:

Ålands folkhögskola (235.000 euro)
- fasad- och målningsarbeten på den s.k. Nya skolan, Gamla skolan samt Gamla internatet
- tillbyggnad av slöjdsalen för hantverksutbildningen (200.000 euro)

Ålands sjömansskola (500.000 euro)
- förnyande av yttertak på maskinverkstadsbyggnaden

Ålands yrkesskola (715.000 euro)
- installation av köksvaruhiss samt viss ombyggnad i huvudbyggnaden (100.000 euro)
- renovering av dusch- och omklädningsrum, huvudbyggnaden (75.000 euro)
- renovering av el- och svetsverkstad (540.000 euro, varav 200.000 euro för maskinutrustning)

Ålands museum (145.000 euro)
- förnyande av viss taktäckning
- förnyande av viss belysning i utställningssalarna

- solskydd för takljuskupoler
- ny värmeåtervinning och ljuddämpning på ventilationssystem

Allhallen i Eckerö (300.000 euro)

- erforderliga standardhöjande investeringar i anläggningen med anledning av ny upphandling av hyra och drift av hallen för en kommande 10-årsperiod

Polishuset (300.000 euro)

- ombyggnader i enlighet med vad som framgår under moment 43.60.74.

Utöver de större projekten ingår anslag om ca 460.000 euro för mindre åtgärder.

Därtill ingår i anslaget ca 165.000 euro för oförutsedda reparationer, diverse mindre ombyggnader och anskaffningar av maskiner och utrustning.

Åtgärderna genomförs med beaktande av prioritering och tillgängliga medel.

43.60. ÅLANDS POLISMYNDIGHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	405 012	318 000	247 000
Konsumtionsutgifter	-4 734 882	-4 982 000	-4 644 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-4 734 882	-4 982 000	-4 644 000
Anslag netto	-4 329 870	-4 664 000	-4 397 000

Polisverksamheten i landskapet bedrivs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen och landskapsförordningen om Ålands polismyndighet (2000:26 och 34), samt enligt ett av landskapsregeringen fastställt reglemente för polismyndigheten. Polismyndighetens verksamhet är uppdelad på en ordnings-, en brottmåls- och en kansliavdelning

Det övergripande målet för polisverksamheten är att trygga den lagstadgade rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, öka tryggheten i samhället samt ge en god service till allmänheten.

Under verksamhetsåret kommer kärnverksamheten att prioriteras så att polismyndigheten på ett så effektivt och ändamålsenligt sätt som möjligt bedriver den operativa verksamheten.

Samverkan mellan polismyndigheten och gränsbevakningen regleras i en särskild överenskommelseförordning. Gränsbevakningen fullgör vissa övervakningsuppgifter, men kan även på polismyndighetens begäran sköta brådskande polisiära uppgifter för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet som polisen inte utan dröjsmål kan sköta. En översyn av överenskommelseförordningen pågår.

Inriktningsmål för år 2010

För allmän ordning och säkerhet samt för trafikövervakningen är målsättningarna att

- upprätthålla en hög alarmberedskap så att utryckningstiderna för brådskande uppdrag i medeltal är 15 minuter
- genom synlig övervakning på allmänna platser förebygga brott och ordningsstörningar och därigenom öka allmänhetens trygghetskänsla

- upprätthålla en hög nivå inom polishundverksamheten och utöka användningsgraden av polishund i verksamheten
- uppnå en trygg hanteringsprocess av explosiva varor
- förebygga trafikolyckor genom att inrikta övervakningen på trafikanternas beteende i trafiken, särskilt uppsåtligt hänsynslöst trafikbeteende (grovt äventyrande av trafiksäkerheten). Målet är att minska antalet grova äventyranden i trafiken
- bekämpa rattfylleriet genom att utföra blåsprov på nuvarande nivå, ca 20.000 per år, samt att utöka och förbättra övervakningen av narkotikapåverkade motorfordonsförare och
- göra en god uppföljning av förare som gör sig skyldiga till upprepade brott mot trafikbrottslagen samt förare som det finns skäl att befara att inte uppfyller kraven för att få körkort.

För brottsbekämpningen är målsättningarna att
- inom den avslöjande verksamheten ska narkotikabekämpningen prioriteras för att minska tillgängligheten av narkotika. Speciellt fokus läggs på försäljning och förmedling av narkotika på Åland
- utredning vad gäller våldsbrott, särskilt när det gäller våld i nära relation, ska prioriteras. En satsning på bekämpningen av våldsbrott ger förutom effekterna för offren dessutom betydande kostnadsbesparingar för samhället samt
- en fortsatt satsning på s.k. IT-relaterad brottslighet ska göras så att myndigheten har beredskap att söka och säkra bevis inom området. Satsningen ska också göras för att klara av att avslöja och utreda barnpornografibrott.

För serviceverksamheten är målsättningen att
- polisen ska ge allmänheten god service genom hög tillgänglighet samt genom snabb och korrekt handläggning av tillståndsärenden.

Inkomster

33.60.20. Ålands polismyndighet - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
405 011,50	318 000	247 000

I inkomst av polismyndighetens verksamhet beräknas 247.000 euro inflyta.

Utgifter

43.60.20. Ålands polismyndighet - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 734 881,94	-5 210 000	-4 644 000
	tb 228 000	
(t.a. -427 041,66)	(t.a. -100 000)	(t.a. -200 000)

Under momentet föreslås ett anslag om 4.644.000 euro för att täcka kostnaderna för polismyndighetens verksamhet under år 2010. Vid dimensioneringen av anslaget har p.g.a. det ekonomiska läget och rekryteringssvårigheter 4 tjänster lämnats utan anslag.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för extra konstaplar och vikarier.

43.60.74. Om- och tillbyggnad av polishuset (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Landskapsregeringen har tidigare låtit utreda förutsättningarna för en planerad om- och tillbyggnad av det befintliga polishuset i Mariehamn. Av utredningen framkom att polishuset, även efter en om- och tillbyggnad, inte skulle fylla de krav som ställs vad gäller bl.a. säkerhet, medborgarnas integritetsskydd, lämpliga utrymmen för teknisk utredning, arrestavdelningen, ledningscentral, funktionella och säkra arbetsutrymmen samt vissa sociala utrymmen.

Med anledning av slutsatserna i ovannämnda utredning har landskapsregeringen vidare utrett förutsättningarna för byggande av ett nytt polishus med plats även för alarmcentralen i samarbete med polisen. Av denna utredning framkommer att ett nytt polishus, med ändamålsenliga utrymmen för polisens verksamhet, skulle omfatta en nyttoyta av ca 3.600 m^2, varav 140 m^2 för alarmcentralens behov. Därtill kommer utrymmen för teknik, kommunikation och konstruktioner, vilket innebär att bruttoytan för byggnadskomplexet uppskattas till ca 4.800 m^2. Kostnaden för att uppföra ett polishus, enligt ovan, uppskattas till 12 - 13 miljoner euro, exklusive tomt, inredning och utrustning.

Med beaktande av investeringens storlek och landskapets trängda budgetekonomi anser landskapsregeringen att förutsättningar att inom en snar framtid genomföra projektet inte föreligger.

För att ändå utveckla förutsättningarna för polisens verksamhet föreslås
- att i polishusets jourrum göra en mindre ombyggnad varvid befintlig övervaknings- och kommunikationsutrustning förnyas och moderniseras samt
- att polisen får överta läromedelscentralens lokaler efter det att centralen avslutat sin verksamhet. Lokalerna, som ligger i omedelbar närhet till polishuset, kan efter en viss ombyggnad ge polisen ändamålsenliga kompletterande utrymmen huvudsakligen för den tekniska brottsutredningen, vilka för närvarande saknas.

Kostnaderna för ovannämnda byggnadsåtgärder och anskaffningar beräknas till ca. 300.000 euro, vilket föreslås som anslag under moment 43.40.75. Med beaktande av det föreslås momentet utgå.

43.95. PERSONALARBETE OCH ARBETSMILJÖ

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	136 282	140 000	145 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-381 031	-387 000	-490 000
Summa utgifter	-381 031	-387 000	-490 000
Anslag netto	-244 748	-247 000	-345 000

Rubriken ändrad.
Enligt LF (2007:97) om landskapsregeringens allmänna förvaltning handlägger personalenheten ärenden som gäller personalvård, personalutbildning, intern information, arbetsplatsdemokrati, arbetarskydd och företagshälsovård.

Företagshälsovårdens avtal, tjänster och verksamhetsplan samt utveckling och uppföljning av tjänsterna regleras i Lag om företagshälsovård FFS 1383/2001.

Personalenheten ansvarar för allmänna förvaltningens arbetarskydd, dess utveckling, bevakning samt anordnande av arbetarskyddsutbildning och -information (Arbetarskyddslag FFS 738/2002).

Därutöver bistår personalenheten landskapsförvaltningen med stöd i frågor som omfattas av Tjänstemannalag (1987:61) för landskapet Åland och Arbetsavtalslagen FFS 55/2001.

Övergripande mål
Målet för personalenheten är att bedriva ett strategiskt och operativt personalarbete. Personalenheten fungerar som en stödfunktion för landskapsförvaltningen i de personalfrågor som anges ovan. Arbetet bedrivs huvudsakligen genom skapande av personalpolitiska riktlinjer, planer och verktyg, implementering, uppföljning och direkt stöd till personalansvariga chefer i förvaltningen.

Under året läggs särskild vikt vid att tydliggöra personalenhetens roll och funktion inom landskapsförvaltningen.

Personalenhetens mål för år 2010
Följande mål uppställs för personalenheten
- formerna för samarbete mellan personal och arbetsgivare samt personalens möjlighet till delaktighet och inflytande har förbättrats
- hälsofrämjande och förebyggande friskvårdsåtgärder har utvecklats
- personalhandboken har utvidgats med personalpolitiska riktlinjer
- personalbokslutet har utvecklats samt
- arbetet med att matcha landskapsförvaltningens behov mot tillgång av personal har påbörjats.

Åtgärder
- det nya avtalet om samarbetet mellan arbetsgivare och personal inom landskapets förvaltning implementeras
- en översyn av befintliga friskvårdsaktiviteter och erbjudanden görs
- ledningen initierar framtagningen av personalpolitiska riktlinjer och förslag utarbetas i samråd med personalen
- statistik inför personalbokslutet utvecklas med hjälp av det nya löne- och personaladministrativa systemet samt
- insatser med stöd av personalförsörjningsplanen för åren 2010 - 2014 görs.

Resurser
- åtgärderna bedöms kunna verkställas inom ramen för befintliga resurser.

Inkomster

33.95.06. <u>Ersättningar från Folkpensionsanstalten för företagshälsovården</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
136 282,15	140 000	145 000

Under momentet upptas gottskrivna ersättningar från Folkpensionsanstalten för skäliga kostnader för företagshälsovård och sjukvård samt eventuella inkomster för kursavgifter.

43.95.06. Utbildning, företagshälsovård, arbetarskydd och personalaktiviteter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-381 030,57	-387 000	-405 000

Under momentet föreslås ett anslag om 405.000 euro. Av anslaget har 285.000 euro beräknats för lagstadgad företagshälsovård (Lag om företagshälsovård FFS 1383/2001) och sjukvård på allmänläkarnivå, kostnader för arbetsglasögon för bildskärmsarbete, förebyggande subventionerad massage, första hjälpen-material, utbildning, mediciner, personalvård och handledning.

För personalutbildning och inköp av tjänster har beräknats 45.000 euro. Personalutbildningen genomförs enligt särskilt fastställd utbildningsplan som baserar sig på medarbetarsamtalets individuella handlings-/utvecklingsplan, förvaltningens krav på ledarskaps- och jämställdhetskunskap samt behov av kommunikationskompetens.

I anslaget ingår utbildning och studiebesök för arbetarskyddskommissionsmedlemmar inom hela förvaltningen (Arbetarskyddslag FFS 738/2002).

För friskvård, personalaktiviteter, julfest och personalkaffe har 75.000 euro beaktats.

43.95.08. Nordiskt tjänstemannautbyte (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Momentet utgår.

43.95.09. Personalpolitiska åtgärder

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		-85 000

Momentet nytt. Se även moment 44.95.08.
Anslaget omfattar personalpolitiska åtgärder vars kostnader det inte är skäligt att belastar de olika enheterna inom förvaltningen där den berörda personalen arbetar eller har arbetat. Sådana åtgärder kan vara både kompetensutveckling för att kunna ta sig an nya arbetsuppgifter och omställningsåtgärder i samband med personalavveckling. Kostnader för åtgärder som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan eller underlätta återgången i arbete efter lång sjukledighet samt andra liknande personaladministrativa arrangemang av i huvudsak tillfällig karaktär ingår också i anslaget. Vidare kan anslaget i undantagsfall användas för anställande av vikarier för sjuk- och moderskapsledig personal eller annan tillfällig arbetskraft vid små enheter som inte själva kan täcka oförutsedda kostnader.

34./44. FINANSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	33 894 117	36 030 000	30 765 000	-14,6%	-9,2%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-21 074 137	-22 704 000	-24 386 000	7,4%	15,7%
Överföringsutgifter	-15 569 631	-19 724 000	-9 158 000	-53,6%	-41,2%
Realinvesteringsutgifter	-3 171 447	-1 350 000	-130 000	-90,4%	-95,9%
Lån och övriga finansinvesteringar		-5 500 000	-4 285 000	-22,1%	
Summa utgifter	-39 815 215	-49 278 000	-37 959 000	-23,0%	-4,7%
Anslag netto	-5 921 098	-13 248 000	-7 194 000	-45,7%	21,5%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 956 601	-2 168 000	-2 099 000	-3,2%	7,3%
Allmänna stöd till kommunerna	-9 750 072	-10 820 000	-6 165 000	-43,0%	-36,8%
Särskilda understöd, lån och investeringar	-3 193 909	-3 800 000	-3 736 000	-1,7%	17,0%
Penningautomatmedel	-5 706 257	-11 704 000	-3 542 000	-69,7%	-37,9%
Pensioner och pensionsavgifter	-18 320 261	-19 604 000	-21 540 000	9,9%	17,6%
Enligt förvaltningsområde icke fördelade poster	-888 115	-1 182 000	-877 000	-25,8%	-1,3%
Summa	-39 815 215	-49 278 000	-37 959 000	-23,0%	-4,7%

44.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 956 601	-2 168 000	-2 099 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.			
Summa utgifter	-1 956 601	-2 168 000	-2 099 000
Anslag netto	-1 956 601	-2 168 000	-2 099 000

Finansavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL (1998:70) om Ålands [landskapsstyrelses] allmänna förvaltning, landskapets ekonomi och den ekonomiska utvecklingen i landskapet.

Finansavdelningens övergripande målsättningar är

- en offentlig budgetekonomi som med beaktande av de sociala och ekologiska dimensionerna av hållbar utveckling är i ekonomisk balans
- att budgetförslag och annat beslutsunderlag ska vara sådant att det främjar beslut som står i överensstämmelse med visionen och principerna för en hållbar utveckling samt
- en rättvis lönepolitik som skapar förutsättningar för att behålla och nyrekrytera personal, verkar för jämställdhet i arbetslivet samt befrämjar effektivitet och produktivitet i landskapets verksamhet.

Avdelningen har till uppgift

- att uppgöra och sammanställa beslutsunderlag om tilldelning av resurser för och finansiering av landskapets olika verksamhetsområden
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och staten
- att följa de ekonomiska relationerna mellan landskapet och kommunerna
- att sköta landskapets och dess underlydande myndigheters kassahantering, bokföring och bokslut samt övervakning av de myndigheter som själva ålagts att utföra någon av dessa uppgifter
- att ansvara för att ta fram, utföra och följa upp ekonomiska processer och rutiner som syftar till att stödja en god intern styrning och kontroll av landskapets verksamhetsområden
- att handha löne- och pensionsutbetalningar
- att handlägga pensionsärenden för de personer som tillhör landskapets pensionssystem
- att handlägga ärenden angående kollektiva avtal och tolkningen av dessa, de landskapsanställdas rättsliga ställning samt tjänstereglerингar
- att administrera av landskapet utgivna lån
- att förvara och bevaka ingångna avtal och erhållna säkerheter
- att samordna förvaltningens IKT-utveckling, -drift och -kommunikation
- att samordna landskapets allmänna IKT-utveckling
- att handha kassahantering och bokföring för vissa separata organisationer såsom pensionsfonden, Nordens Institut och Skärgårdssamarbetet
- att bereda EU-ärenden inom avdelningens rättsområden
- att delta i implementeringen av skatteundantaget
- att handha beredningen av övriga skattefrågor samt
- att fortsätta arbetet med att utarbeta förslag till förändringar av tjänstemannalagen i syfte att modernisera och uppdatera densamma och för att skapa grund för en modern och trygg personalpolitik.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen har beräknats respektive uppskattats enligt följande:

	2007	2008	2009	2010
Bokförda dokument	68.206	70.618	68.000	68.000
Inklusive betalningar	97.033	101.547		
Lön-, pensions- och arvodestagare	7.203	7.276	7.500	7.500
Utestående lån	911	796	720	690
Räntestödslån	919	943	1.020	1.080
Dataarbetsplatser (Självstyrelsegården)	216	220	224	235

Påpekas kan att ett bokfört dokument kan innehålla en mängd in- respektive utbetalningar. Antalet löntagare är mätt genom antalet utgivna skatteinnehållningsbevis varvid samma person kan vara såväl lön- som arvodestagare.

Målsättningar för år 2010

Grundläggande för arbetet som pågår med att förnya de regelverk som styr ekonomiförvaltningen och effektivera denna är det förslag till ny lagstiftning om landskapets finansförvaltning. Efter det att en ny lag antagits, behöver ett tämligen omfattande arbete läggas ner på att utforma detaljerade anvisningar och förordningar i syfte att utveckla finansförvaltningen, redovisningen och den interna kontrollen till effektiva och ändamålsenliga instrument för verksamhetsstyrningen. Som en del i detta utvecklingsarbete ses strukturen på landskapsregeringens budgetförslag över.

En grundförutsättning för en effektiv ekonomiförvaltning är moderna och väl-

fungerande IT-system. I enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram pågår därför en omfattande förnyelse av förvaltningens IT-system med avsikt att förbättra möjligheterna till uppföljning och kontroll samtidigt som samordnings- och rationaliseringsvinster kan uppnås och leda till mindre behov av personal.

Hittills har ett nytt system för löneadministration och matrikelföring samt ett elektroniskt fakturahanteringssystem tagits i bruk. Därtill pågår ibruktagandet av ett elektroniskt dokument- och ärendehanteringssystem som på sikt kommer att leda till minskad pappersanvändning inom förvaltningen. Målsättningen är att minska pappersförbrukningen med ca 10 % på årsnivå från en nivå om ca 1,9 miljoner papper år 2008. Ett arbete som anknyter till detta är en förnyelse av landskapsregeringens hemsida där det nya dokument- och ärendehanteringssystemet kommer att utgöra den centrala informationsdatabasen samt verktyget för utvecklandet av e-tjänster. Beslut fattas om anskaffande av nytt ekonomisystem och systemutvecklingsarbetet inleds utgående från det.

Finansavdelningen kommer att genomföra en behovsanalys för att fastställa vilka systembehov landskapsregeringen har för att på sikt kunna verkställa målsättningarna med ett räkenskapsverk. Resultatet av behovsanalysen är ett avgörande redskap för att landskapsregeringen i framtiden ska få en rationell, effektiv och modern ekonomiförvaltning där samordning med landskapets skolor, Ålands hälso- och sjukvård samt övriga externa myndigheter är möjlig. En modern IT-infrastruktur är avgörande för möjligheten att utlokalisera delar av den samordnade ekonomiförvaltningen.

Arbetet med datasäkerhetsfrågor kommer att fortgå genom utveckling av såväl tekniska lösningar som informationsinsatser. För att ytterligare trygga driftssäkerheten pågår ibruktagandet av ett serverrum i skyddade utrymmen i Bergsskyddet vilket möjliggör dubblering av server- samt lagringsutrustning.

Därtill är följande målsättningar för år 2010 aktuella
- att i samarbete med representanter för statsförvaltningen kartlägga förändringar och faktorer som kan föranleda ett behov av ändring av avräkningsgrunden
- att följa aktuella förändringar av EG-regelverken som har betydelse för skattegränsen
- att granska hur den landskapsandelsreform, som trädde i kraft fr.o.m. år 2008, påverkat samarbetet mellan kommunerna samt
- beredningsarbete för en exaktare beräkning av pensionsansvarsskulden.

Utgifter

44.01.01. **Finansavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 778 875,65	-2 040 000 tb 107 000	-1 839 000
(t.a. -118 310,00)	(t.a. -20 000)	(t.a. -40 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett nettoanslag om 1.839.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt anslag för avlönande av semestervikarier.

Genom det arrangemang för vilket redogörs under kapitel 43.01 förstärks förutsättningarna att hantera pensionsärenden.

I anslaget för inköp av tjänster har bl.a. beaktats kostnaderna för avdelningens officiella delgivningar, utbildning samt tryckningen av budgetförslag och bokslut.

Föreslås att pensionsfonden fortsättningsvis debiteras för de lönekostnader som vållas av administrationen av värdepappersportföljerna. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att momentet gottskrives med dessa inkomster.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl. Jörgen Strand m.fl. finansmotion nr 17 föreslås att andra stycket i motiveringen under moment 44.01.01 får följande lydelse: "Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5. Anslaget avser inte avlönande av semestervikarier."

Utskottet föreslår att finansmotion nr 17 förkastas med hänvisning till att utskottet erfarit att bl.a. kassafunktionen och lönekontoret måste vara bemannade kontinuerligt.

44.01.04. Verkställande av beskattningen (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-177 725,00	-210 000	-210 000
	tb 5 000	
(t.a. -32 275,00)	(t.a. -5 000)	

För kostnader enligt överenskommelseförordningen (1997:72) om verkställandet av kommunalbeskattningen i landskapet Åland samt för utredningskostnader som har samband med verkställandet av beskattningen föreslås ett anslag om 210.000 euro. Anslaget avser främst kostnader för skatteåret 2010.

44.01.05. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-30 000	-50 000
(t.a. -62 645,14)	(t.a. -80 000)	(t.a. -30 000)

För allmänt utrednings- och utvecklingsarbete inom avdelningens verksamhetsområde föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 50.000 euro. Under år 2010 pågår arbetet med utveckling av budgeterings- och redovisningssystemen. Anslag för anskaffande av systemen ingår inte i anslaget. Till detta återkommer landskapsregeringen då ett tillfredställande beslutsunderlag utarbetats. Anslaget kan även användas för eventuella utredningar av skattefrågor, för arbetet med att utarbeta ett system för lönesättning byggt på arbetsvärdering, arbetet med att skapa en samordnad stödhantering samt centraliserat upphandlingsstöd och samordnad upphandling. Anslaget kan användas för köp av tjänster eller för avlönande av tillfällig personal

44.05. ALLMÄNNA STÖD TILL KOMMUNERNA

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-9 750 072	-10 820 000	-6 165 000
Summa utgifter	-9 750 072	-10 820 000	-6 165 000
Anslag netto	-9 750 072	-10 820 000	-6 165 000

Syftet med de allmänna stöden till kommunerna är att minska skillnaderna i ekonomisk bärkraft mellan kommunerna och främja förutsättningarna att upprätthålla den kommunala verksamhet som förutsätts i lagstiftningen.

Utgifter

44.05.30. Finansieringsunderstöd till kommunerna (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 931 558,12	-2 000 000	-2 000 000

För finansieringsunderstöd enligt LL (1993:70, ändr. 2007/68) om landskapsandelar till kommunerna föreslås ett anslag om 2.000.000 euro. Av anslaget beräknas utgående från preliminära uppgifter om beskattningen för år 2008 kompletteringen av skatteinkomster uppgå till ca 1.830.000 euro. Därtill ingår i anslaget ca 170.000 euro att på basis av kommunernas ansökningar utges enligt prövning för dels samarbetsunderstöd, dels särskilt understöd. Av anslaget kan högst 30.000 euro även användas för att enligt prövning utge kompensation till kommun som under tidigare år drabbats av felaktigheter i det register på basen av vilket samfundsskatten fördelas mellan kommunerna.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl. Harry Janssons m.fl. finansmotion nr 36 föreslås att sista meningen i motiveringen stryks och ersätts med följande: ”Av anslaget skall 166.000 euro under moment 44.05.30 användas för att kompensera de kommuner (Jomala, Saltvik och Brändö) som förlorat motsvarande intäkter på grund av felaktig fördelning av samfundsskatter.”.

Utskottet föreslår att finansmotion nr 36 förkastas med hänvisning till att landskapsregeringen arbetar med en politisk lösning av frågan. Utskottet anser att ärendet måste få en snabb lösning och i den politiska uppgörelsen skall respektive kommuner erhålla sina rättmätiga andelar av samfundsskatten.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1A/2009-2010

Lagtinget har beslutat att det sista stycket i betänkandet föreslagna motiveringen får följande lydelse: ”Av anslaget skall 166.000 euro under moment 44.05.30 användas för att kompensera de kommuner (Jomala, Saltvik och Brändö) som förlorat motsvarande intäkter på grund av felaktig fördelning av samfundsskatter”.

Finansutskottet föreslår att den föreslagna motiveringen i sista stycket under moment 44.05.30. i detaljmotiveringen i finansutskottets betänkande nr 1/2009-2010 får nedan angiven lydelse:

”Utskottet föreslår att finansmotion nr 36/2009-2010 förkastas. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att tillse att frågan skall lösas på politisk nivå mellan landskapet och de kommuner som fått en orättmätig fördelning av samfundsskatten så att respektive kommuner erhåller sina rättmätiga andelar. Frågan skall vara löst, och transaktionerna genomförda, senast den 1 mars 2010.”.

Utskottet har fattat beslutet genom omröstning som utföll 3-2. Beslutet understöddes av ordföranden Torbjörn Eliasson, viceordförande Raija-Liisa Eklöw

samt ledamoten Torsten Sundblom.

44.05.31. **Allmänna landskapsandelar till kommunerna (F)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 758 541,76	-1 820 000	-1 815 000

Föreslås ett anslag om 1.815.000 euro. Anslaget avser allmänna landskapsandelar till kommunerna enligt LL (1993:70, ändr. 2007/68) om landskapsandelar till kommunerna.

Anslaget har beräknats utgående från ett preliminärt basbelopp om 103,92 euro per kommuninvånare. I förslaget har beaktats att landskapsregeringen har för avsikt att till lagtinget avlämna en framställning om att inte indexjustera basbeloppen för år 2010. Se även allmänna motiveringen.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 40 föreslås att anslaget under moment 44.05.31. höjs med 980.000 euro för att fullfölja den indexjustering som av landskapslagen (1993:70) om landskapsandelar till kommunerna, ändringen 2007/68 förutsätter.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 40 förkastas med hänvisning till skrivningarna om kommunerna i den allmänna motiveringen i landskapsregeringens budgetförslag.

44.05.32. **Kompensation för utebliven kapitalinkomstskatt till kommunerna (F)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-893 944,68	-1 100 000	-650 000

Under momentet föreslås ett anslag om 650.000 euro för kompensation för uteblivna intäkter från beskattningen av kapitalinkomst i enlighet med LL (2007:14, ändr. 2007/75) om kompensation för förlust av skatteintäkter.

Anslaget har dimensionerats utgående från ÅSUB:s prognos om utvecklingen av kapitalinkomstskatterna. Det exakta beloppet som ska kompenseras blir tillgängligt först efter att beskattningen för år 2008 har slutförts.

44.05.36. **Kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag (F)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-5 166 027,50	-5 900 000	-1 700 000

Under momentet föreslås ett anslag om 1.700.000 euro för kompensation för förlust av skatteintäkter som orsakas av avdrag i kommunalbeskattningen. Kompensationen beviljas i enlighet med LL (2007:14, ändr. 2007/75) om kompensation för förlust av skatteintäkter. Anslaget avser såväl förskott för skatteåret 2010 som slutreglering av skatteåret 2009. Minskningen av anslaget föranleds av att landskapsregeringen avser att överlämna en framställning med förslag om en sådan ändring av kommunalskattelagen (1993:37, ändr. 2007:13) att det allmänna avdraget slopas varvid kompensationen till kommunerna för detta bortfaller.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Anders Erikssons finansmotion nr 4 föreslås att anslaget under moment

44.05.36., höjs med 4.100.000 euro för att det allmänna avdraget fortsättningsvis skall kvarstå.

I ltl Roger Jansson m.fl. finansmotion nr 38 föreslås att anslaget under moment 44.05.36. ökas med 2.300.000 euro och att motiveringen under moment 44.05.36. kompletteras enligt följande: "Det allmänna avdraget bibehålls på en nivå som motsvarar en årlig beräknad kostnad på 2.300.000 euro förutsatt att skattegottgörelsen i 2010 års budget ökar med minst detta belopp jämfört med LR:s budgetförslag samt att kommunalskattelagen ändras på motsvarande sätt.".

I ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion nr 67 föreslås att anslaget under moment 44.05.36., höjs till 4.500.000 euro så att det allmänna skatteavdraget inte upphör".

Utskottet konstaterar att det framkommit att skattegottgörelsen inte kommer att öka jämfört med budgetförslaget från landskapsregeringen. Utskottet föreslår således att finansmotionerna nr 4, 38 och 67 förkastas med beaktande av detta och med hänvisning till utskottets skrivningar i de allmänna motiveringarna.

44.10. SÄRSKILDA UNDERSTÖD, LÅN OCH INVESTERINGAR

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	4 801 957	4 000 000	1 235 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-113 302	-200 000	-1 236 000
Investeringsutgifter	-3 080 608	-1 100 000	
Lån o övr. finansinv.		-2 500 000	-2 500 000
Summa utgifter	-3 193 909	-3 800 000	-3 736 000
Anslag netto	1 608 047	200 000	-2 501 000

Under kapitlet upptas moment av blandad natur.

Inkomster

34.10.31. Inkomst av danaarv

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
1 956,54	200 000	1 235 000

Landskapet har i enlighet med 63 § självstyrelselagen erhållit ett danaarv varvid boets behållning uppgår till 1.035.060 euro. Anslag för överlåtelse av danaarvet till Jomala kommun jämte eventuella ytterligare danaarv under året föreslås under moment 44.10.31.

34.10.75. Inkomst för finansiering av investeringar för kulturell verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
4 800 000,00	3 450 000	
	tb 350 000	

Momentet utgår.

44.10.31. Överföring av danaarv

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-113 301,67	-200 000	-1 235 000

Med hänvisning till moment 34.10.31 föreslås ett anslag om 1.035.060 euro för överföring av danaarv till Jomala kommun i vilket bl.a. ingår fastigheterna Böjsas RNr 2:3, Hinderskär I RNr 1:18 och Hinderskär RNr 10:11 i Gottby i Jomala samt aktier, andelar och likvida medel.

Föreslås även att landskapsregeringen befullmäktigas att överlåta eventuella ytterligare fastigheter som tillfaller landskapet genom danaarv till respektive berörd kommun.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om totalt 1.235.000 euro under momentet. Se även moment 34.10.31.

44.10.50. Understöd till föreningar för anslutning till svenska moderorganisationer

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		-1 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 1.000 euro för understöd till föreningar för anslutning till svenska moderorganisationer.

44.10.74. Landskapsprojekt (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-3 080 607,64	-750 000	
	tb -350 000	

Momentet utgår.

44.10.87. Regionallån

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-2 500 000	-2 500 000

Föreslås ett anslag om 2.500.000 euro för utgivande av lån ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot. Lånen utges i allmänhet mot bankmässigt betryggande säkerhet men landskapsregeringen kan enligt prövning utge lånen utan säkerhet. Lån till samhällsägda bolag ges sålunda utan krav på säkerhet. I övrigt utges lånen på motsvarande villkor som de lån som lyfts från Nordiska Investeringsbanken, vilka upptas som inkomst under moment 39.30.87.

44.20. PENNINGAUTOMATMEDEL

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	20 000 000	20 000 000	14 000 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-5 706 257	-8 704 000	-1 757 000
Investeringsutgifter		-3 000 000	
Lån o övr. finansinv.			-1 785 000
Summa utgifter	-5 706 257	-11 704 000	-3 542 000
Anslag netto	14 293 743	8 296 000	10 458 000

I enlighet med LF (1993:56, 17 §) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet intas årligen i landskapets budget ett anslag som uppskattas motsvara beloppet av Ålands Penningautomatförenings nettoavkastning året före budgetåret. Sedan fördelningsrådet på basis av ansökningar har lagt fram ett fördelningsförslag fattas beslut om fördelning av lån och bidrag till särskilda mottagare eller för särskilda ändamål.

Ålands Penningautomatförening har i den ordning penningautomatförordningen (1993:56, 17 §) föreskriver meddelat om den beräknade nettoavkastningen för år 2009.

Med beaktande av Ålands Penningautomatförenings meddelande om den beräknade nettoavkastningen samt oförändrad praxis vad gäller behandlingen av den lotteriskatt som återförs till landskapet föreslås att 14.000.000 euro upptas som inkomst.

Avkastningen föreslås med beaktande av ovanstående i sammandrag fördelat enligt följande:

BIDRAG:	
Social verksamhet	2.200.000 euro
Miljöverksamhet	450.000 euro
Ungdomsarbete	273.000 euro
Idrott	1.230.000 euro
Kulturell verksamhet	1.295.000 euro
Ålands sjöfartsmuseums utbyggnad	5.000.000 euro
Evenemangsbidrag	100.000 euro
Övriga bidrag	1.000.000 euro
Projektbidrag	657.000 euro
	12.205.000 euro
LÅN:	
Ungdomsarbete	10.000 euro
Övriga lån	1.785.000 euro
	14.000.000 euro

Genom de anslag som budgeteras under detta kapitel främjas de ideella föreningarnas verksamheter som inte naturligt hänför sig till något annat budgetkapitel som finansieras med penningautomatmedel men som har sådan verksamhet som faller inom ramen för fördelningen av penningautomatmedel. Därtill understöds investeringar och projekt som gynnar de verksamheter för vilka penningautomatmedel beviljas och som främjar penningautomatföreningens verksamhet.

Se även kapitel 45.25, 46.11 och 46.13 samt LF (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet.

Inkomster

34.20.50. Avkastning av Ålands Penningautomatförenings verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
20 000 000,00	20 000 000	14 000 000

Med hänvisning till kapitelmotiveringen föreslås en inkomst om 14.000.000 euro upptagen.

Utgifter

44.20.50. Bidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-664 600,00	-1 000 000	-1 000 000

Föreslås ett anslag om 1.000.000 euro, vilket avser bidrag ur penningautomatmedel för ideella föreningar och organisationer vilka inte hänför sig till sociala, miljö-, kultur-, ungdoms- eller idrottssektorn samt penningautomatmedel till landskapsregeringens disposition. I anslaget ingår eventuell nationell medfinansiering i Leaderprojekt. Se även moment 47.17.44.

44.20.51. Projektbidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-5 041 657,00	-7 604 000 tb 0	-597 000

Föreslås ett anslag om 657.000 euro att utges som bidrag för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt eller andra investeringar som faller inom ramen för principer för fördelning av penningautomatmedel i enlighet med LL (1966:10, 3 §) om lotterier. Se även moment 46.13.74.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
Utskottet har uppmärksammats av landskapsregeringen på att en omfördelning mellan anslagen i detta moment och 46.13.51. som avser understöd åt Stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s. bör ske. Med hänvisning till förslaget under moment 46.13.51. föreslår utskottet att anslaget sänks med 60.000 euro till 597.000 euro.

44.20.52. Evenemangsbidrag ur penningautomatmedel

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-100 000	-100 000

Under momentet föreslås att av penningautomatmedel upptas ett anslag om 100.000 euro att utges som stöd för evenemang.

Evenemangsbidrag kan komma ifråga till ideella föreningar eller annan juridisk person som inte utgör företag. Syftet med evenemangsbidrag är att främja satsningar på nya eller befintliga evenemang under ett uppbyggnads- eller utvecklingsskede, som har positiv effekt på besöksnäringen.

44.20.86. Lån ur penningautomatmedel (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-3 000 000	-1 785 000

Föreslås ett anslag om 1.785.000 euro att utges som lån för aktivitetsfrämjande och sysselsättningsskapande projekt. Lånen kan även utges för socialvårdsanläggningar, idrottsanläggningar och liknande projekt.

Lånen utges åt kommuner och via kommunens förmedling och på kommunens ansvar åt föreningar och sammanslutningar.

Räntan föreslås i allmänhet uppgå till f.n. 2,5 %.

44.90. PENSIONER OCH PENSIONSAVGIFTER

	Bokslut 2008	**Budget 2009 (inkl. tb)**	**Förslag 2010**
Inkomster	8 800 000	12 000 000	15 500 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-18 320 261	-19 604 000	-21 540 000
Summa utgifter	-18 320 261	-19 604 000	-21 540 000
Anslag netto	-9 520 261	-7 604 000	-6 040 000

Målet är en effektiv pensionsadministration som ska beakta alla de nya krav på pensionsservicen som pensionsreformen år 2005 medförde.

Arbetsbördan har ökat markant och förväntas öka avsevärt under de närmaste åren. Främst på grund av den s.k. ”pensionsboomen” vilken kommer att innebära en kraftigt ökad mängd pensionsansökningar som ska handläggas och fler personer som behöver pensionsrådgivning och förhandsuträkning av kommande pension.

Det är främst antalet ålderspensionsansökningar som hittills ökat men under år 2009 märks även en ökning av antalet invalidpensions- och rehabiliteringsärenden. Antalet förhandsuträkningar har ökat med över hundra procent, från tidigare ca 60 per år till nästan 60 bara under de första fem månaderna år 2009.

Nedan visas utvecklingen av antalet personer som de senaste åren beviljats respektive lyft landskapspension samt beräknade antal för år 2009. För år 2009 anges fördelningen även enligt kön (kvinnor/män).

År	2001	2004	2007	2008	2009	
Beviljade	120	172	151	234	235	(159/76)
varav ålderspensioner	54	84	89	141	141	(87/54)
Lyfta	1.257	1.424	1.606	1.709	1.835	(1.134/701)

Förväntat antal ålderspensionsansökningar:

År 2010	År 2011	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021
155	152	189	216	221	213	216	263	264	262	251	232

Det stigande antalet pensioneringar innebär även ökade pensionsutgifter. Enligt prognoserna inom arbetspensionssystemet i Finland så ökar den förväntade me-

dellivslängden snabbare än man tidigare beräknat och enligt statistiken verkar dödligheten minska i synnerhet i de äldre åldersklasserna. Trenden är densamma inom landskapets pensionssystem. Dessutom ökar pensionsutgifterna år 2010 p.g.a. engångsförhöjningen av invalidpension fr.o.m. 1.1.2010.

Arbetet med att utreda och registrera gamla anställningar fortsätter. Anställningarna registreras nu direkt i Statskontorets PSR-net system för uträkning av de s.k. slutfribreven per 31.12.2004. Även de pågående anställdas årliga löneuppgifter sänds dit och alla uppgifter överförs sedan till pensionssystemens nya gemensamma datasystem AREK.

Under året utreds även frågan om landskapsregeringens pensionsuppgifter ska vara med på hela arbetspensionssystemets planerade pensionsregisterutdrag från år 2012.

Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring utreder för närvarande ett samarbete som skulle innebära att största delen av verkställigheten av statens pensionssystem från år 2011 kunde överföras till Kommunernas pensionsförsäkring, t.ex. it-system, handläggning samt pensionsservicen åt enskilda kunder. Vad detta kommer att innebära för landskapsregeringens del ska utredas under året.

Inkomster

34.90.04. Överföring från pensionsfonden

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
8 800 000,00	9 300 000	15 500 000
	tb 2 700 000	

Enligt LL (1995:71) om landskapet Ålands pensionsfond ska för dem som hör till landskapets pensionssystem pensionspremier och pensionsavgifter betalas till fonden medan från fonden till budgeten kan överföras ett belopp som får uppgå till högst tre fjärdedelar av landskapets årliga pensionsutgifter. Med beaktande av detta föreslår landskapsregeringen att det under år 2010 överförs ett belopp från pensionsfonden till landskapets budget som uppgår till högst 75 % av pensionsutgifterna och högst till summan av de pensionspremier och -avgifter som inbetalas. Med hänvisning till ovanstående föreslås en inkomst om 15.500.000 euro för överföringar under år 2010.

Med beaktande av detta uppskattas fonden under år 2010 tillföras medel om ca 1 miljon euro netto varvid totalbehållningen i fonden vid slutet av år 2010 kan uppskattas till drygt 290 miljoner euro värderat enligt marknadsvärde. I uppskattningen av premieinflödet har beaktats att lagstiftningen som medför att för nyanställda tecknas försäkring i pensionsanstalt trätt i kraft från ingången av år 2008 (se ÅFS 2007/29-35).

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 55 föreslås att anslaget under moment 34.90.04. minskas med 5.150.000 euro.

Utskottet föreslår att finansmotion nr 55 förkastas med hänvisning till sitt betänkande nr 5/2008-2009 där bl.a. följande konstateras: ”Enligt vad utskottet erfar kommer pensionsfonden trots de förändringar som genomförs att erhålla en nettoinbetalning som innebär en fortsatt ökning av det fonderade kapitalet. Ökningen av fondens kapital kommer dock att ligga på en väsentligt lägre nivå än tidigare år. Utskottet önskar framhålla att det ser med viss oro på den långsiktiga utvecklingen av balansen mellan kommande års pensionsutbetalningar och tillgången på pensionsmedel i fonden. Utskottet ser en uppenbar risk för att de

framtida pensionerna i allt högre utsträckning kommer att betalas direkt från budgeten, vilket i så fall sker på bekostnad av annan verksamhet. Utskottet konstaterar att fonden kommer att fasas ut över tid och att landskapsregeringen därför bör ta fram en plan i vilken kommande pensionsansvar, premiebetalningar, överföringar från fonden och förväntad utveckling av fondkapitalet presenteras.”.

Utgifter

44.90.01. Pensioner - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-145 500,00	-300 000	-280 000
	tb 6 000	
(t.a. -158 750,00)	(t.a. -80 000)	(t.a. -35 000)

Anslaget avser utgifter för köp av pensionstjänster, främst uträknings-, registrerings- och sakkunnigtjänster från Statskontoret och Kommunernas pensionsförsäkring samt för de tjänster som avtalet med Pensionsskyddscentralen fortfarande medför. Här ingår även utgifter för fortsatt uträkning av slutfribreven per 31.12.2004 för tidigare anställda som fortsättningsvis utreds och registreras.

44.90.04. Pensioner och familjepensioner (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-17 682 555,38	-18 750 000	-20 700 000

Anslaget avser lagbundna utgifter (ÅFS 2007:54 m.fl.). Det används för ålderspensioner, invalidpensioner och rehabiliteringsstöd, arbetslöshetspensioner, deltidspensioner och familjepensioner samt rehabiliteringspenning och andra utgifter i samband med yrkesinriktad rehabilitering. Anslaget avser även landskapets del av de kostnader som fördelas mellan pensionsanstalterna för pensionsdelar som tjänats in för oavlönade perioder från år 2005. Anslaget får även vid behov användas för att bekosta specialundersökningar om arbetsoförmåga och rehabiliteringsbehov för personer som söker invalidpension.

44.90.05. Övriga pensionsutgifter (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-492 205,74	-560 000	-560 000

Anslaget avser pensionsbaserad KomPL-betalningsandel (tidigare KTAPL) enligt lagen om kommunala pensioner. Landskapet övertog betalningsansvaret i samband med ÅHS-reformen, varför avgiften således är att betrakta som betalning av Ålands folkhälsoförbunds och Ålands vårdsförbunds skuld till Kommunernas pensionsförsäkring. Anslaget får även användas för betalning av eventuell förtidspensionsutgiftsbaserad avgift (tidigare självriskavgift) enligt 131 § KomPL som hänför sig till anställningar vid de nämnda kommunalförbunden.

44.95. ENLIGT FÖRVALTNINGSOMRÅDE ICKE FÖRDELADE POSTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	28 160	30 000	30 000
Konsumtionsutgifter	-797 276	-932 000	-747 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-90 839	-250 000	-130 000
Summa utgifter	-888 115	-1 182 000	-877 000
Anslag netto	-859 954	-1 152 000	-847 000

Inkomster

34.95.01. Förvaltningens ofördelade verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
28 160,12	30 000	30 000

Anslaget avser inkomster för vilka inte upptagits särskilda anslag, bl.a. ersättning för kopior, postporton, telefonsamtal och avgifter för registrering av domännamn m.m.

Utgifter

44.95.01. Förvaltningens ofördelade verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-557 107,96	-600 000	-580 000
	tb 12 000	

(t.a. -19 376,00)

Föreslås ett anslag om 580.000 euro för förvaltningens gemensamma kostnader för vissa centrala av finansavdelningen administrerade kontorsfunktioner och inköp av tjänster för likviditetsförvaltning. I anslaget ingår kostnader för drift och viss modifiering av gemensamma datasystem. Anslaget kan även användas för utgifter för drift av toppdomänen .ax.

Utgifterna beräknas fördela sig enligt följande

- kontorsmaterial och förnödenheter	80.000 euro
- underhåll av inventarier	25.000 euro
- tryckningstjänster	15.000 euro
- banktjänster	25.000 euro
- posttjänster	80.000 euro
- teletjänster	90.000 euro
- expert- och utredningstjänster	80.000 euro
- patent- och licensavgifter	160.000 euro
- hyror och övrigt	25.000 euro
	580.000 euro

44.95.04. Ålandsdelegationen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-6 986,01	-12 000	-12 000
	tb 5 000	
(t.a. -320,88)	(t.a. -5 000)	

För landskapets kostnader för Ålandsdelegationens verksamhet föreslås ett anslag om 12.000 euro.

44.95.05. IKT-utveckling (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-103 136,15	-275 000	-140 000
	tb 6 000	
(t.a. -31 905,00)		

Föreslås ett anslag om totalt 140.000 euro för central IKT-utveckling för den allmänna förvaltningens behov för vilket inte upptagits särskilda anslag samt projektledningsstöd för övrig systemutveckling. Anslaget kan användas för konsultkostnader, inköp av ADB-program, projektledartjänst m.m. I anslaget ingår centrala kostnader för den fortsatta utvecklingen av elektronisk dokument- och ärendehantering inom förvaltningen samt i anslutning till detta påbörjande av arbetet med att förnya landskapsregeringens hemsida, se även moment 43.03.04.

Anslaget kan även användas för förvaltningens allmänna utgifter för IKT-utveckling.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

44.95.08. Förtroendemannaarvoden m.m.

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-130 045,43	-100 000	-15 000
	tb 32 000	

Rubriken ändrad.
Se även moment 43.95.09. Föreslås ett anslag om 15.000 euro för täckande av kostnader för ersättningen för facklig verksamhet samt förtroendemannaarvoden m.m.

44.95.70. Anskaffning av inventarier (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-90 839,03	-350 000	-130 000
	tb 100 000	

Under momentet föreslås ett anslag om 130.000 euro. Anslaget avser anskaffning och utbyte av datorer och övrig datautrustning samt möbler och kontorsmaskiner.

35./45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	9 069 201	9 538 000	10 198 000	6,9%	12,4%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-75 361 301	-77 625 000	-77 177 000	-0,6%	2,4%
Överföringsutgifter	-28 232 019	-32 108 000	-32 126 000	0,1%	13,8%
Realinvesteringsutgifter	-3 078 172	-7 430 000	-7 000 000	-5,8%	127,4%
Lån och övriga finansinvesteringar	-34 757	-50 000		-100,0%	-100,0%
Summa utgifter	-106 706 249	-117 213 000	-116 303 000	-0,8%	9,0%
Anslag netto	-97 637 048	-107 675 000	-106 105 000	-1,5%	8,7%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-975 185	-1 184 000	-1 097 000	-7,3%	12,5%
Övriga sociala uppgifter	-9 938 721	-10 467 000	-10 320 000	-1,4%	3,8%
Av kommunerna anordnade sociala tjänster	-14 844 212	-17 460 000	-18 310 000	4,9%	23,3%
Mottagande av flyktingar	-155 170	-470 000	-350 000	-25,5%	125,6%
Penningautomatmedel för social och miljöverksamhet	-2 165 161	-2 726 000	-2 650 000	-2,8%	22,4%
Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter	-1 202 848	-1 393 000	-1 383 000	-0,7%	15,0%
Miljöhälsovård	-188	-26 000	-5 000	-80,8%	2561,4%
Allmän miljövård	-93 792	-137 000	-32 000	-76,6%	-65,9%
Naturvård	-183 027	-244 000	-194 000	-20,5%	6,0%
Vattenförsörjning och vattenvård	-1 100 836	-1 229 000	-797 000	-35,2%	-27,6%
Avfallshantering	-251 749	-102 000	-63 000	-38,2%	-75,0%
Ålands miljölaboratorium	-182 364				-100,0%
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet	-1 491 991	-2 303 000	-2 102 000	-8,7%	40,9%
Ålands hälso- och sjukvård	-74 121 006	-79 472 000	-79 000 000	-0,6%	6,6%
Summa	-106 706 249	-117 213 000	-116 303 000	-0,8%	9,0%

45.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	50 751	24 000	25 000
Konsumtionsutgifter	-975 185	-1 184 000	-1 097 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-975 185	-1 184 000	-1 097 000
Anslag netto	-924 434	-1 160 000	-1 072 000

Övergripande mål

Social- och miljöavdelningens huvudsakliga verksamhetsområde är enligt LL (1998:70) om Ålands landskapsregerings allmänna förvaltning att sörja för välbefinnandet hos människor, djur och miljö. Avdelningens övergripande uppgifter är därför att allmänt planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn över verksamhetsområdena social-, hälso- och sjukvård samt miljömedicin och miljövård.

Det långsiktiga målet för socialpolitiken är att på ett hållbart sätt trygga den grundläggande välfärden med tillräckliga resurser för vård och omsorg samt att verka för social rättvisa och för minskade ekonomiska och sociala klyftor i det åländska samhället. Vidare ska avdelningen verka för att alla ska ha tillgång till likvärdig och trygg socialvård.

Genom ett planerat tillsynsarbete inom det socialpolitiska området avser landskapet att effektivare samordna socialvården mellan kommunerna och att därigenom bättre kunna vägleda tjänstemännen i kommunerna. Vidare möjliggör tillsynen att landskapet, i kvalitetshöjande syfte, kan ta en aktiv del i utvecklingsarbetet på det sociala området och sätta fokus på brister i verksamheten.

Inom det miljömedicinska området är den övergripande målsättningen att säkerställa konsumentskyddet samt förebyggandet och bekämpandet av djursjukdomars spridning. Uppdatering och förtydligandet av lagstiftningen inom området sker enligt såväl internationella som nationella krav. Smittosamma sjukdomars globala spridning och deras betydelse för såväl djurs som människors hälsa kräver upprätthållande av en god beredskapsnivå, vari ingår bl.a. uppdaterade beredskapsplaner, utrymmen för en beredskapscentral och förnödenheter för provtagning och smittskydd.

Den övergripande målsättningen med landskapsregeringens miljöarbete är att skydda och vårda miljön i tillräcklig grad samt att bidra till att nå en hållbar utveckling. I det arbetet är naturvården, vattenvården och avfallshanteringen de enskilda sakområden som prioriteras högst.

Mål och åtgärder för år 2010

Allmänt
- att avdelningens allmänna service hålls på en fortsatt god nivå genom att inkomna ärenden upptas för avgörande senast inom tre månader, samt genom att äldre oavslutade ärenden prioriteras i handläggningen
- att styrningen av och effektiviteten i verksamheten förbättras genom tydliga prioriteringar i verksamheten
- att avdelningens externa information förbättras
- att hållbarhetstänkandet genomsyrar all verksamhet inom avdelningen samt
- att förvaltningens jämställdhetsplan genomsyrar avdelningens verksamhet.

Socialpolitik
- att en systematisk tillsynsverksamhet i enlighet med antagen plan för social tillsyn utövas
- att fortsätta förverkliga målsättningarna i "Målsättningar och handlingsplan för äldrevården"
- att utveckla samverkan mellan hemvården och hemsjukvården
- att utarbeta förslag till reviderad utkomststödslagstiftning
- att utarbeta förslag till en lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte
- att arbeta för att främja samarbetet mellan socialvård respektive hälso- och sjukvård inom missbrukarvården
- att förverkliga målsättningar i det alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2007 - 2011
- att främja åtgärder som förbättrar funktionshindrade barns levnadsvillkor
- att stödja utvecklingsarbetet inom barnskyddet
- att fortsätta projektet med att systematiskt och långsiktigt införliva genus- och jämställdhetsperspektivet i barnomsorgsverksamheten på Åland
- att en fortsatt stabil flyktingmottagning tryggas
- en utredning av socialvårdens utveckling inklusive huvudmannaskapet för

missbrukarvården samt
- att fortsätta den tvärfackliga kraftsamlingen för att främja barns och ungdomars hälsa och levnadsbetingelser.

Penningautomatmedel
- att penningautomatmedel för social verksamhet fördelas för att trygga de frivilliga organisationernas förebyggande arbete och för att stöda frivilliga organisationers arbete inom miljöområdet.

Hälso- och sjukvårdspolitik
- att främja en hållbar utveckling genom att prioritera hälsofrämjande och förebyggande åtgärder bl.a. genom att fokusera på primärvårdens utveckling
- att delta i ett tvärfackligt samarbete med övriga myndigheter och samhällssektorer för att främja barns och ungdomars hälsa och levnadsbetingelser
- att revidera lagen om hälso- och sjukvården bl.a. rörande organisation, reglemente, fullmakt för landskapsregeringen att utfärda förordningar, vårdgaranti och medicinsk rehabilitering
- att utreda tandvården/munhälsan rörande servicebehov och -utbud, personalsituationens utveckling och möjligheter till samverkan mellan den offentliga och den privata sektorn samt
- att utarbeta ett faktaunderlag om behov och kravspecifikationer för upphandling av helikopterburna patienttransporter och verkställa densamma.

Miljöhälsovårdspolitik
- att förebygga livsmedelsburna sjukdomar och trygga livsmedelssäkerheten genom årliga övervakningsprogram
- att utarbeta förslag till reviderad djurskyddslagstiftning
- att utarbeta förslag till reviderad hälsoskyddslagstiftning
- att stärka djurens rättigheter genom att bland annat få en långsiktig lösning för tillvaratagande av sällskapsdjur
- att upprätthålla beredskapen att bekämpa smittsamma djursjukdomar med hjälp av beredskapsplaner, jour och ändamålsenliga utrymmen för beredskapscentral samt
- att arbeta med att överföra lagstiftningsbehörigheten inom det miljömedicinska området till riket.

Miljöpolitik
- att sammanställa den årliga hållbarhetsredovisningen
- att arbeta vidare med att införa hållbarhetstänkande i beslutsfattandet
- att arbeta med att förbättra och förtydliga miljölagstiftningen utan att försämra miljöskyddet
- att anpassa lagstiftningen till nya EG-krav bl.a. om avfall, vattenvård och luft kvalitet
- att styra Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet bl.a. genom att anta dess årliga resultat- och verksamhetsplan
- att underhålla och vårda naturreservaten så att naturvärden bibehålls
- att verka för att värdefull natur och biologisk mångfald bibehålls
- att slutligt sammanställa och rapportera till EU förvaltningsplanen och åtgärdsprogrammet för vattenvården
- att färdigställa en skyddsplan för att säkerställa dricksvattenförsörjningen
- att stöda åtgärder för förbättrad avloppsbehandling och vattenförsörjning
- att arbeta för ökat kommunalt samarbete i avlopps- och vattenförsörjningsfrågor
- att delta i Interreg-projekt för att öka kunskapsnivån på vattenvårdsområdet
- att slå fast programmet för vattenövervakning och -undersökningar
- att fortsätta samarbetet med Husö biologiska station
- att fastslå en ny avfallsplan samt utarbeta förslag till reviderad renhållnings-

lag samt
- att aktivt bevaka frågan om lagring av kärnavfall i vår omgivning.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl John Hilander m.fl. finansmotion nr 35 föreslås att till motiveringen under kapitel 45.01. fogas ett nytt tredje stycke med följande lydelse: "Landskapsregeringen konkretiserar åtgärderna om ett geriatriskt sjukhus och företar en ekonomisk utvärdering med anledning av äldreomsorgsplanen.".

Utskottet föreslår att finansmotion nr 35 förkastas med hänvisning till skrivningarna i social- och miljöutskottets utlåtande till finansutskottet.

I ltl Barbro Sundbacks m.fl finansmotion nr 41 föreslås att att följande ändringar och tillägg görs under rubriken Mål och åtgärder för år 2010 under kapitel 45.01:

”Socialpolitik

- att utarbeta förslag till reviderad bostadsbidrags- och utkomststödslagstiftning

- att vidta åtgärder för att förbättra de funktionshindrades levnadsvillkor

Hälso- och sjukvårdspolitik

- att utveckla Gullåsen till en geriatrisk klinik/sjukhus inom ÅHS med inriktning på utredning, behandling och rehabilitetering av äldre som skall överföras till kommunalt äldreboende.

- att huvudmannaskapet för missbrukarvården fortsätter enligt nuvarande modell.

- att ÅHS:s tandvårdsenhet öppnas för allmänheten och att ett nytt beslut fattas om vilka grupper som ska prioriteras inom tandvården

Miljöhälsopolitik

- att smådjurskliniken privatiseras

- att stöd ges för inrättandet av ett djurskyddshem i privat regi.”.

Utskottet föreslår att finansmotion nr 41 förkastas med hänvisning till att åtgärder redan är igångsatta inom sektorn samt med hänvisning till skrivningarna i social- och miljöutskottets utlåtande till finansutskottet.

Inkomster

35.01.01. Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
50 751,04	24 000	25 000

Av de föreslagna inkomsterna är 23.000 euro en årlig ersättning för av landskapsregeringen utförda uppgifter med stöd av Republikens Presidents förordning (2005:64) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland. 1.000 euro är ett kalkylerat nettobelopp för uppburna avgifter för utfärdade tillstånd, mottagna anmälningar och övrig registerhantering. 50 % av de uppburna bruttoavgifterna betalas till staten (Valvira). Föreslås, med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) att nämnda betalningar påföres momentet.

Därtill ingår inkomster från avgifter för anmälan och rapportering till producentregistret. Se även moment 35.50.01.

45.01.01. Social- och miljöavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-975 184,63	-1 245 000	-1 097 000
	tb 61 000	
(t.a. -203 362,00)	(t.a. -50 000)	(t.a. -120 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 1.097.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Miljömedicinska byrån och miljöbyrån föreslås sammanslås till en byrå. Miljöbyråns chef fungerar som chef för byrån. Genom att samordna resurserna i en gemensam byrå skapas större möjligheter att flexibelt utnyttja befintliga personella resurser, varför en vakant tjänst som biträdande landskapsveterinär föreslås indras. Samtidigt föreslås att tjänsten som byråchef/landskapsveterinär (lkl A26) ombildas till en tjänst som landskapsveterinär (lkl A26) fr.o.m. 1.3.2010.

I anslaget har beaktats 8.000 euro för kompetensutveckling för avdelningens personal. Därtill ingår utgifter för tjänsteresor och handledning samt för litteratur, information, utbildning, utredningar, material, förnödenheter, teletjänster, annonsering och representation.

Vidare föreslås 100.000 euro för inköp av tjänster för bl.a. utredning av hur man utvecklar socialvården i landskapet samt för anlitande av utomstående expertis för en bedömning utgående från gällande regelverk av omfattningen och utfallet av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets verksamhet.

45.10. ÖVRIGA SOCIALA UPPGIFTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-39 718	-109 000	-46 000
Överföringsutgifter	-9 899 003	-10 358 000	-10 274 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-9 938 721	-10 467 000	-10 320 000
Anslag netto	-9 938 721	-10 467 000	-10 320 000

I kapitlet ingår anslag för verksamheter som främjar utvecklingen av socialvården, understöd för familjepolitiska förmåner, tryggande av skälig utkomst och skäliga boendekostnader samt för förverkligandet av det alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2007 - 2011.

Förtroenderådet
Förtroenderådet verkar för att klienternas och patienternas rättigheter och intressen ska tas till vara och att deras integritet skyddas. Dessutom ska rådet bland annat främja kontakten mellan brukare och personal samt förmedla förslag och synpunkter som anses betydelsefulla för att stärka brukarnas ställning och för att främja kvaliteten inom vården.

Rådet har verkat sedan år 1997 och har behandlat ett stort antal ärenden och frågeställningar, som rör de åländska patienternas och klienternas intressen. Rådet

har tillställt landskapsregeringen, ÅHS och andra instanser olika förslag till åtgärder, som syftar till att stärka brukarnas ställning och samtidigt stärker kvaliteten inom vården.

Under år 2010 planerar förtroenderådet att utveckla sitt arbete genom kompetensutveckling. Rådet kommer även detta år att koncentrera sig på frågor som gäller äldre personer.

Rådet arbetar kontinuerligt med aktuella frågeställningar gällande social-, hälso- och sjukvården.

Handikapprådet
Handikapprådets verksamhet styrs av ett reglemente för handikapprådet för landskapet Åland, vilket fastställts av landskapsstyrelsen den 21 november 1989. Handikapprådet verkar för att tillgodose de funktionshindrades intressen genom att följa utvecklingen inom handikappområdet, göra framställningar om och ta initiativ till åtgärder som ger möjlighet för personer med funktionsnedsättning till full delaktighet och jämlikhet i samhället.

Handikapprådet avser att under år 2010 fortsätta arbetet med att medverka till förverkligandet av det reviderade handikappolitiska programmet. Rådet kommer även att arbeta vidare med tillgänglighetsfrågor i det åländska samhället.

Missbrukarvården
Utvecklandet av samarbetet mellan ÅHS och den egentliga missbrukarvården fortsätter ävensom planeringen av verksamheten i en tillnyktrings- och avgiftningsenhet för alkohol- och narkotikamissbrukare.

Det alkohol- och narkotikapolitiska programmet för åren 2007 - 2011 innehåller följande långsiktiga mål
- att minska alkoholkonsumtionen och skadeverkningarna
- att höja alkoholdebutåldern samt
- att skapa ett narkotikafritt Åland.

Målen uppnås genom att minska berusningsdrickandet, att göra alkoholen mindre tillgänglig för minderåriga, att förändra attityderna till alkohol, att stoppa utbudet och efterfrågan på narkotika, att tidigt upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk samt att tillhandahålla förebyggande åtgärder, vård och behandling för alla. Särskilt kommer åtgärder att riktas till vuxna. Utbildning arrangeras för dem som arbetar förebyggande och de som möter drogproblematiken i sitt arbete.

Särskilt fokus kommer under året att läggas på hur missbrukarvården ska organiseras framöver och hur missbrukarvårdslagstiftningen ska utformas.

Olika arbetsgrupper, såsom parlamentariska gruppen, styrgruppen och operativa referensgruppen, fortsätter under året med arbetet att motverka drogproblematiken. Grupperna har även till uppgift att samordna de resurser som finns fördelade på olika aktörer och att därmed på bästa sätt gemensamt ta ett helhetsgrepp om drogfrågorna, både gällande det förebyggande arbetet och missbrukarvården.

Åtgärder för att motverka en tidig tobaksdebut är viktiga eftersom tobak anses vara en av inkörsportarna till missbruk.

I syfte att stödja kommunerna i deras barnskyddsarbete och möjliggöra kompetensutveckling för berörda personalgrupper avser landskapsregeringen att även under år 2010 arrangera utvecklingsseminarier samt stödja annan kunskapsutveckling inom området.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion nr 64 föreslås att till motiveringen till kapitel 45.10, under rubriken Missbrukarvården, skall fogas följande: "Landskapsregeringen ger den parlamentariska gruppen för missbrukarvården ett tydligt uppdrag vad gäller uppföljningen av det nu gällande alkohol- och narkotikapolitiska programmet samt tydliga riktlinjer för förnyande av detsamma. Landskapsregeringen ger en mellanrapport i form av ett meddelande utifrån sina prioriterade områden till lagtinget så att lagtingets synpunkter kan beaktas i beredningen inför 2011 års budget."

Utskottet föreslår att finansmotion nr 64 förkastas och uppmanar landskapsregeringen att förtydliga arbetsgruppens uppdrag.

Utgifter

45.10.01. Övriga sociala uppgifter - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-39 717,73	-111 000	-46 000
	tb 2 000	
(t.a. -84 438,00)		(t.a. -60 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 46.000 euro för

- utgifter för utvecklingsarbete inom socialvården
- förverkligandet av alkohol- och narkotikapolitiska programmet 2007 - 2011
- handikapprådets, förtroenderådets och kommittéers verksamhet
- de extra kostnader som Posten debiterar för hembärning av post till personer med funktionshinder samt
- att ersätta kommuner för stöd för vård av barn i hemmet beträffande barn som bor i EU- eller EES-länder eller i Schweiz då barnet har rätt till förmåner från landskapet Åland i enlighet med Europarådets förordning om social trygghet.

Barn och unga

Utvecklingsarbetet i form av information och seminarier om barnskyddet som pågått under år 2009 till följd av den nya barnskyddslagen fortsätter och avslutas under år 2010.

Det år 2009 inledda projektet med att införliva genus- och jämställdhetsperspektivet i barnomsorgsverksamheten på Åland som har sin grund i landskapsregeringens handlingsprogram och ramprogrammet för det åländska jämställdhetsarbetet 2008 - 2011, fortsätter under år 2010 för att under år 2011 utvärderas utgående från det uppsatta målet att ha ett genus- och jämställdhetsperspektiv som en självklar del i det fortsatta arbetet i den åländska barnomsorgen.

Den tvärsektoriella kraftsamling kring barns och ungas psykiska välbefinnande som påbörjats under år 2009 fortsätter under år 2010 med samordning av berörda myndigheters arbete samt med utvecklingsseminarier.

Äldreomsorg

Utvecklingsarbetet inom socialvården kommer under året även att innefatta åtgärder för att informera kommunernas beslutsfattare och ledning samt de som arbetar med tjänster för äldre om de strategiska riktlinjer, mål och behov som lyfts fram i landskapsregeringens kvalitetsrekommendation om tjänster för äldre. Bland annat kommer seminarier angående äldreomsorgen och dess framtida utmaningar på Åland att hållas.

45.10.50. Bostadsbidrag (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-810 578,70	-820 000	-1 100 000

För bostadsbidrag, som enligt LL (1975:63) om tillämpning av lagen om bostadsbidrag beviljas enligt i riket gällande grunder, föreslås ett anslag om 1.100.000 euro. Även administrativa kostnader för handläggande av bostadsbidragsärenden kan påföras momentet. Ökningen föranleds av att antalet bostadsbidragsmottagare och medelbostadsbidraget ökat.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 45 föreslås att en ny andra mening fogas till motiveringen under moment 45.10.50 enligt följande lydelse: "Den föråldrade lagstiftningen om bostadsbidrag från 1975 revideras och ersätts av en ny lag som beaktar de socioekonomiska förändringar som skett under de senaste 35 åren.".

Utskottet har erfarit att arbetet med lagstiftningen om bostadsbidrag påbörjats och sannolikt kommer att pågå under år 2010 varför utskottet föreslår att finansmotion nr 45 förkastas.

45.10.52. Moderskapsunderstöd (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-81 196,61	-95 000	-90 000

I enlighet med LL (1994:10) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om moderskapsunderstöd föreslås ett anslag om 90.000 euro. Anslaget har beräknats utgående från ett födelsetal om cirka 300, fyra internationella adoptioner och fyra tvillingfödslar år 2010 samt en kostnad om 230 euro per moderskapsförpackning. Kostnader för inköp av informationsmaterial kan påföras momentet.

45.10.53. Barnbidrag (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-8 490 604,96	-8 700 000	-8 640 000

Med hänvisning till LL (1994:48, ändring 2008/8, § 4) om tillämpning i landskapet Åland av barnbidragslagen föreslås ett anslag om 8.640.000 euro. Även administrativa kostnader för skötseln av barnbidragsärenden kan påföras momentet.

Barnbidraget per kalendermånad är enligt följande:

Barn enligt åldersordning inom familjen	Barnbidrag euro per månad
1:a barnet	110
2:a barnet	143
3:dje barnet	185
4:de barnet	214
5:te och varje följande barn	259
Ensamförsörjartillägg	50

45.10.54. Utkomstskydd för personer med diagnosen fibromyalgi (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-16 622,76	-18 000	-19 000

År 1998 upptogs medel för att trygga en skälig individuell utkomst för personer med diagnosen fibromyalgi som inte kunde erbjudas yrkesinriktad rehabilitering och således inte kunde komma i åtnjutande av rehabiliteringspenning och som hamnat utanför det yrkesinriktade rehabiliteringssystemet delvis på grund av att de inte har befunnit sig i fas med rehabiliteringssystemets utveckling.

Diagnostiseringen sker på ett mera träffsäkert sätt idag och rehabiliteringssystemet har utvecklats sedan dess vilket resulterat i att de flesta numera får den rehabilitering deras sjukdom kräver. Utkomstskyddet kommer därför att fortsätta beviljas endast till de som idag finns med i systemet. Nya utkomstskydd beviljas inte efter år 2006.

Från och med år 2005 kan de som idag är utkomstskyddstagare vid uppnådd pensionsålder ansöka om att få mellanskillnaden mellan utkomstskyddsbeloppet och det totala ålderspensionsbeloppet från landskapsregeringen.

45.10.55. Understöd till kommunerna för förebyggande utkomststöd

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-500 000,00	-500 000	-100 000

Landskapsregeringen bereder för närvarande en landskapslag om särskilt socialvårdsstöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare. Med pensionstagare avses såväl pensionstagare på grund av ålder som på grund av sjukdom eller funktionshinder. Avsikten är att landskapslagen om särskilt socialvårdsstöd ska träda i kraft under första halvåret 2010.

Föreslås att landskapsregeringen, tills dess landskapslag om särskilt socialvårdsstöd träder i kraft, kompenserar kommunerna till den del förebyggande utkomststöd beviljas ekonomiskt utsatta pensionstagare med en inkomst som understiger 699 euro per månad på villkor som framgår av landskapsregeringens rekommendation till kommunerna.

Föreslås att ett anslag om 100.000 euro upptas för att utges till kommunerna för beviljande av särskilt socialvårdsstöd eller förebyggande utkomststöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare. Motsvarande stöd har utbetalats till kommunerna sedan 1.7.2008 som kompensation för det förebyggande utkomststöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare som betalats i enlighet med den rekommendation landskapsregeringen gett. Kostnaderna för stödet för perioden 1.7 - 31.12.2008 uppgick till ca 20.000 euro, d.v.s. beräknad årskostnad är ca 40.000 euro. Av de 41 som beviljades stöd för perioden 1.1 - 30.6.2009 var 20 kvinnor och 21 män och stödsumman uppgick till ca 15.000 euro. Kostnaderna beräknas dock stiga när stödet permanentas och kännedomen om stödet ökar.

Förskott till kommunerna, för särskilt socialvårdsstöd eller för förebyggande utkomststöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare, utbetalas i enlighet med vad erfarenheterna under år 2009 ger vid handen. Landskapsregeringen utbetalar således förskott på stödet till kommunerna som i sin tur kanaliserar detta till stödtagarna. Förskottet regleras därefter halvårsvis i förhållande till verkliga utbetalningar, efter att kommunerna redovisat hur stort belopp som kommunen betalat ut till ekonomiskt utsatta pensionstagare. Kommunerna redovisar också bl.a. antalet stödtagare i olika åldrar samt kön. På detta sätt erhåller landskapsregeringen

information om hur väl stödet motsvarar den ekonomiska utsatthet enligt ålder och kön som ÅSUB:s rapport om ekonomisk utsatthet och social trygghet påvisat.

45.10.56. Underhållsstöd (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-225 000	-325 000

Med hänvisning till LL (2009:7) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om underhållsstöd föreslås ett anslag om 325.000 euro. Även administrativa kostnader för skötseln av underhållsstödsärenden kan påföras momentet.

45.15. AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-14 844 212	-17 460 000	-18 310 000
Summa utgifter	-14 844 212	-17 460 000	-18 310 000
Anslag netto	-14 844 212	-17 460 000	-18 310 000

Enligt landskapslagen (1993:71) om planering av och landskapsandelar för socialvården ska landskapsregeringen årligen i samband med avgivandet av förslaget till budget anta en plan för ordnandet av socialvården i landskapet under de fem följande kalenderåren; socialvårdsplanen. En preliminär socialvårdsplan för åren 2010 - 2014 fogas därför till landskapsregeringens budgetförslag som underlag för budgetbehandlingen (se bilaga 1).

Till kommunerna betalas årligen landskapsandel för driftskostnaderna för socialvården enligt kalkylerade grunder. Grunderna för landskapsandelarna är basbelopp enligt åldersgrupp som landskapsregeringen fastställer årligen.

Till kommunerna betalas även särskilda landskapsandelar för vardera specialomsorg, barnskydd och missbrukarvård. De särskilda landskapsandelarna fastställs var för sig med nettodriftskostnaderna på vardera område som grund.

Landskapsandel för anläggningsprojekt som är nödvändiga för ordnande av socialvård kan på ansökan beviljas kommuner i bosättningsstrukturgrupp 1. Kommunernas ansökningar sammanställs i en projektplan för anläggningsprojekt. Landskapsregeringen fastställer sedan utifrån projektplanen vilka anläggningsprojekt som får inledas under verksamhetsåret.

Uppgifter om omfattningen av kommunernas socialvård:

	2005	2006	2007	2008
Kommunalt utkomststöd				
Utkomststöd, antal hushåll	695	615	529	543
Utkomststöd, bruttoutgift	1.188.000	1.027.000	811.000	896.000
Utkomststöd, bruttoutgift/hushåll	1.710	1.670	1.536	1.648
Utkomststöd, bruttoutgift/invånare	45	38	30	33

Uppgifter om omfattningen av kommunernas socialvård:

	2005	2006	2007	2008
Socialservice				
Barnomsorg, antal barn/platser	1.317	1.282	1.313	1.331
Familjedagvård, antal barn/platser	128	127	128	151
Serviceboende och åldringshem, antal klienter	478	452	490	478
Hemtjänst, antal hushåll	565	610	622	704

Utgifter

45.15.30. Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för socialvården (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-14 844 212,17	-17 460 000	-18 170 000

Med hänvisning till 3 kap. LL (1993:71, ändrad 1998/26, 2007/69) om planering av och landskapsandel för socialvården och den preliminära socialvårdsplanen för åren 2010 - 2014 föreslås ett anslag om 18.170.000 euro. I förslaget har beaktats att landskapsregeringen har för avsikt att till lagtinget avlämna en framställning om att inte indexjustera basbeloppen för år 2010. Se även allmänna motiveringen.

Landskapsandelen har beräknats på följande preliminära basbelopp per kommuninvånare:

0	-	6	år	9.155,25 euro
7	-	64	år	543,43 euro
65	-	74	år	1.488,41 euro
75	-	84	år	5.530,73 euro
85	-		år	18.713,16 euro

Anslaget kan även användas som understöd till kommunerna för stödundervisning i svenska för barn inom barnomsorgen med annat modersmål än svenska. Understödet kan uppgå till högst 86 % av kostnaderna.

45.15.31. Landskapsandel för anläggningskostnader för sociala tjänster (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	-140 000

Med hänvisning till 4 kap. LL (1993:71, ändrad 2007/69) om planering av och landskapsandel för socialvården och den preliminära socialvårdsplanen för åren 2010 - 2014 föreslås att landskapsregeringen skulle befullmäktigas att fastställa nya projekt inom socialvården så att landskapsandelarna för dessa uppgår till totalt högst 140.000 euro.

I den projektplan som enligt 18 § LL om planering av och landskapsandel för socialvården ska tillställas landskapsregeringen och som utgör grund för bedömning av projektet och fastställande av de kostnader för vilka landskapsandel erläggs ska bl.a. finnas

- allmän beskrivning av projektet
- redogörelse för behovet
- huvudritningar och kortfattad byggnadsbeskrivning
- tidtabell och
- kostnadsberäkning.

45.20. MOTTAGANDE AV FLYKTINGAR

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-155 170	-470 000	-350 000
Summa utgifter	-155 170	-470 000	-350 000
Anslag netto	-155 170	-470 000	-350 000

Mottagningsverksamheten har som mål att främja flyktingarnas sociala, ekonomiska och kulturella jämlikhet samt deltagande i och anpassning till det åländska samhället, samt att förebygga att flyktingarna isolerar sig. Mottagandet av flyktingar organiseras av kommunerna. Till kommunerna betalas ersättning av landskapets medel för de tjänster som omfattas av mottagandet.

Landskapsregeringen och Mariehamns stad tecknade i januari 2005 ett avtal om mottagandet av flyktingar. Avtalet gäller ordnande av de tjänster som hör till mottagandet av flyktingar och tryggande av utkomsten för 6 - 9 flyktingfamiljer under åren 2005 - 2008 samt de ersättningar landskapet ska betala till staden för de kostnader staden har för mottagandet och tryggandet av flyktingarnas utkomst. Diskussioner pågår mellan landskapsregeringen och Mariehamns stad om en revidering av avtalet. Under år 2008 tog Mariehamns stad emot sex nya flyktingfamiljer.

Utgifter

45.20.30. Mottagande av flyktingar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-155 169,88	-300 000 tb -170 000	-350 000

Anslaget om 350.000 euro är avsett att användas till betalning av ersättningar enligt avtal mellan staden och landskapet om mottagandet av flyktingar. Anslaget får även användas som understöd för kostnader för det första mottagandet och för undervisning i svenska.

45.25. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR SOCIAL OCH MILJÖVERKSAMHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-2 165 161	-2 726 000	-2 650 000
Summa utgifter	-2 165 161	-2 726 000	-2 650 000
Anslag netto	-2 165 161	-2 726 000	-2 650 000

Penningautomatmedel för social verksamhet fördelas mellan ett stort antal frivilliga organisationer, år 2009 38 st., för deras verksamhet inom social- och hälsovårdssektorn.

För år 2009 fördelades penningautomatmedel till fyra organisationer för deras verksamhet inom miljöområdet.

Fördelningen sker på basis av inkomna ansökningar, varvid beaktas framförallt verksamhetens natur, samhällsintresset av verksamheten, antalet medlemmar och deras aktivitet, frivilliginsatsernas andel av verksamheten och möjligheter att i samverkan med samhällsinsatser, lokalt och på landskapsplanet, möta aktuella behov.

Anslaget är avsett att ge grundförutsättningar för en bred och mångfacetterad medborgarverksamhet inom social-, hälsovårds- och miljösektorn. Frivilligverksamheten ska på ett ändamålsenligt sätt komplettera de samhälleliga insatserna med tillvaratagande av medborgarnas kunskaper, engagemang, initiativ och idealitet. Särskilt betydelsefull har den ideella verksamheten varit och är fortfarande vid prövningen och utvärderingen av befintliga och nya verksamhetsformer, samt även tillgodoseende av sådana gruppers intresse som annars skulle ha svårt att göra sig hörda.

Under senare år har önskemålen om understöd för kostnader för verksamhetsledare i organisationerna inom det sociala området blivit fler. Med beaktande av att den långsiktiga nivån på avkastningen inte är klarlagd har landskapsregeringen inte antagit nya principer för penningautomatmedlens användning vilket innebär att återhållsamhet bör iakttas i fördelningen av bidragsmedlen så att inte verksamheter med bestående driftskostnader vilka senare kan vara svåra att åtgärda byggs upp. Det finns exempel på organisationer som utan fast anställd personal bedriver en aktiv, bred och mångfacetterande verksamhet. Organisationerna bör eftersträva att aktivera så många medlemmar som möjligt i de verksamheter som organisationerna bedriver samt att strukturera styrelsearbete och andra sysslor i organisationen så att många ges en aktiv och stimulerande roll i arbetet för organisationens syften. Landskapsregeringen avser även för år 2010 att vid fördelningen av anslaget särskilt beakta andelen medlemmar som aktivt tar del i organisationernas arbete och antalet frivilligarbetstimmar.

Utgifter

45.25.50. Understöd för social verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-2 065 161,00	-2 226 000	-2 200 000

Föreslås ett anslag om 2.200.000 euro att beviljas som verksamhetsunderstöd till ideella organisationer. Aktiviteter som direkt eller indirekt stöder barns och ungas psykiska välbefinnande, samt sådan verksamhet som stöder de inflyttades integration, kommer att ges hög prioritet.

Inom ramen för anslaget beviljas bidrag till Ålands Handikappförbund r.f. för upprätthållande av skyddad arbetsverksamhet, Fixtjänst, i enlighet med den överenskommelse som har ingåtts med Ålands kommunförbund k.f.

45.25.53. Understöd för miljöverksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-100 000,00	-500 000	-450 000

Föreslås ett anslag om 450.000 euro att beviljas som verksamhetsunderstöd till

ideella föreningar och stiftelser för miljöverksamhet och arbete för hållbar utveckling. Insikten om att vi idag lever över våra resurser och att vi därför måste hitta nya och mera effektiva lösningar är spridd i samhället. För att stöda och ytterligare uppmuntra till en hållbar utveckling på Åland kan understöd ges för sådant arbete. Stöd kan även ges för informationsarbete om lagring av kärnavfall. Ansökningar som på ett bra sätt samverkar med landskapsregeringens och näringslivets arbete med hållbar utveckling kommer att prioriteras. Vid bedömningen av ansökningarna kommer vikt även att fästas vid att den totala finansieringen är rimligt fördelad mellan landskapsregeringen och näringslivet beaktande projektens förutsättningar och mål.

45.30. ÖVRIGA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSUPPGIFTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-1 188 570	-1 360 000	-1 350 000
Överföringsutgifter	-14 278	-33 000	-33 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 202 848	-1 393 000	-1 383 000
Anslag netto	-1 202 848	-1 393 000	-1 383 000

Understödet för ambulansflygningar tryggar i landskapet baserade flygresurser för räddning av i första rummet liv och hälsa, men också miljö och egendom. Anslaget motsvarar kostnaderna enligt ingånget avtal om helikoptertjänster med en privat operatör samt för utbildning och fortbildning av flygassistenter. Höjda krav på flygassistenternas fortbildning, strängare arbetstidsbestämmelser för piloter samt eventuellt förhöjda bränslepriser beräknas öka utgifterna under året.

Anslaget för ersättande av resekostnader för patienter i samband med vård i Sverige är avsett att kompensera de patienter, som av ÅHS remitteras till institutioner utom Stockholm - Uppsalaregionen och som inte erhåller ersättning av Folkpensionsanstalten. Ersättning utbetalas på samma grunder, som FPA tillämpar för resor inom landet.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion nr 30 föreslås att motiveringen under kapitel 45.30 ges följande tillägg: ”Landskapsregeringen kommer att i början av året i skyndsam ordning utreda samt upphandla transporttjänster enligt konceptet ”Jumbolans” som alternativ till transport med helikopter.” Kostnaderna som detta medför beräknas finansieras med minst motsvarande kostnadsminskning av anslaget under moment 45.30.01.

Utskottet föreslår att finansmotion nr 30 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i de allmänna motiveringarna.

Utgifter

45.30.01. Övriga hälso- och sjukvårdsuppgifter - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-6 650,44	-10 000	0

Föreslås inget anslag för år 2010.

45.30.23. Luftburen patienttransport- och räddningsverksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 181 919,29	-1 350 000	-1 350 000

Anslaget avser att täcka utgifter enligt avtal om helikoptertjänster samt utbildning och fortbildning av medföljande räddningspersonal (flygassistenter). Behovet av anslag ökar på grund av högre myndighetskrav på nämnda utbildning samt strängare arbetstidsbestämmelser för piloter. En eventuell ökning i bränslekostnaderna för år 2009 kan komma att utlösa en klausul i avtalet om en motsvarande förhöjning av den avtalsenliga ersättningen.

Avsikten är att i samband med den upphandling som nu förbereds även överväga ansvars- och arbetsfördelningen mellan landskapsregeringen och ÅHS och därmed även var anslag för verksamheten ska budgeteras.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion nr 26 föreslås att motiveringen under moment 45.30.23 skall kompletteras med följande: ”Nuvarande helikopterverksamhet utvärderas och analyseras under första delen av 2010 och resultatet utgör grunden för den nya upphandlingen. I den ingår olika alternativa modeller till hur den luftburna ambulanstransporten skall ske under nästa avtalsperiod.”.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 26 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i de allmänna motiveringarna.

45.30.52. Understöd för Kumlinge filialapotek

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-14 000,00	-14 000 tb -16 000	-30 000

Föreslås ett anslag om 30.000 euro för att understöda läkemedelsdistributionen i Kumlinge - Brändöregionen.

45.30.53. Ersättning för resor i samband med vård i Sverige (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-278,00	-3 000	-3 000

Anslaget är avsett att kompensera de patienter, som av ÅHS remitteras till vård på institutioner utom Stockholm - Uppsalaregionen och som inte erhåller ersättning av Folkpensionsanstalten. Ersättning utbetalas på samma grunder, som FPA tillämpar för resor inom landet.

45.35. MILJÖHÄLSOVÅRD

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-188	-26 000	-5 000
Summa utgifter	-188	-26 000	-5 000
Anslag netto	-188	-26 000	-5 000

Den övergripande målsättningen för miljöhälsovården är ett gott konsument-

skydd och god djurhälsa inklusive djurskydd.

Djurens välbefinnande är en av hörnstenarna i miljöhälsovårdspolitiken. Förebyggandet och bekämpandet av smittosamma djursjukdomars spridning säkerställs genom att garantera en fungerande beredskap vid ökad risk för smittspridning.

En överföring av lagstiftningsbehörigheten inom det miljömedicinska området är ändamålsenlig. En överföring av uppgifterna skulle frigöra personalresurser vid landskapsregeringen samtidigt som Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets kostnader på området skulle minska.

Samarbetsformerna mellan landskapsregeringens allmänna förvaltning, Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet samt riksmyndigheterna skulle fungera optimalt och synergifördelar uppnås ävensom en eliminering av överlappande funktioner inom verksamheten.

Klimatförändringen påverkar spridningen av sjukdomar norrut från kontinenten, vilket ökar kraven på veterinärmyndigheterna. Detta kräver bl.a. upprätthållande av beredskapscentralen i Ribacka för hantering av utbrott av smittosamma djursjukdomar. Det finns ett klart samband mellan livsmedelssäkerhet och djurskydd och det är viktigt att säkra ett integrerat tillvägagångssätt genom hela livsmedelskedjan.

För att säkra livsmedelskvaliteten och den sanitära hälsovården i landskapet utförs under året övervakningsprogram av främmande ämnen i animaliska livsmedel, såsom rester av läkemedel och bekämpningsmedel.

EU:s krav på övervakning av produktionsdjur och bl.a. märkningen av dessa är landskapets behörighet. Detta medför ett behov av ökade personalresurser inom miljöhälsovården, vilket år 2009 lösts genom att köpa tjänsten av länsstyrelsen. Även under år 2010 torde länsstyrelsen utföra detta arbete mot ersättning.

Under innevarande år slutförs arbetet för att inrätta ett djurskyddshem i landskapet varefter målsättningen i landskapets handlingsprogram verkställs.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 39 föreslås att den sista meningen i motiveringen får följande ordalydelse: Under innevarande år slutförs arbetet för att inrätta ett djurskyddshem i privat regi.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 39 förkastas och förutsätter att landskapsregeringen även i fortsättningen arbetar för lösningar i privat regi.

Utgifter

45.35.01. Miljöhälsovård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-187,87	-26 000	-5 000
(t.a. -31 954,56)		(t.a. -20 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 5.000 euro för beredskap, kriscentral, djurskydd, provtagning, laboratorieanalyser, utredningar, inspektioner, information och utbildning.

45.50. ALLMÄN MILJÖVÅRD

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster		1 000	
Konsumtionsutgifter	-15 892	-37 000	-32 000
Överföringsutgifter	-77 900	-100 000	
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-93 792	-137 000	-32 000
Anslag netto	-93 792	-136 000	-32 000

Den övergripande målsättningen är en hållbar utveckling och att miljön skyddas och vårdas i tillräcklig grad.

Landskapsregeringens arbete med hållbar utveckling på hela Åland och särskilt inom landskapsförvaltningen fortsätter. Den årliga hållbarhetsredovisningen sammanställs och nyckeltal utvecklas inom vissa områden. Arbetet med att införa hållbarhetstänkandet i beslutsfattandet fortsätter bland annat genom att konsekvensbedömningar ur ett hållbarhetsperspektiv genomförs inom vissa områden, t.ex. vattenvården. Inom arbetet ingår att ta fram utredningar och föreslå förbättringsåtgärder, t.ex. för klimatvänlig bilpark, turismstrategiarbetet, grön upphandling och kompetensutveckling.

Arbetet fortsätter med att förbättra och förtydliga miljölagstiftningen utan att försämra miljöskyddet. I det arbetet kommer omsorgsfulla bedömningar att göras över var behov finns av egna åländska lösningar och var andra länders lösningar kan användas för att underlätta för verksamhetsutövare och myndigheter. Bedömningarna görs utgående från de särskilda åländska miljöförhållandena, såsom värdefulla skärgårdsmiljöer och spricklandskapet med stor mångfald av växt- och djurarter. I bedömningarna beaktas även företagens behov av att lagstiftningen är så konkurrensneutral som möjligt i förhållande till omgivande regioner. Ett viktigt led i arbetet är att anpassa lagstiftningen till kraven i EG-direktiv.

Landskapsregeringen överväger att samla målsättningar och åtgärder inom de olika verksamhetsområdena inom miljöbyrån i ett övergripande dokument. I dokumentet skulle även målsättningar för verksamhetsområden som idag inte ingår i någon särskild plan eller särskilt program intas. Under år 2009 utarbetas en ny avfallsplan. Under slutet av år 2009 kommer beslut att fattas om vattenåtgärdsprogrammet. Landskapets Natura 2000-program genomförs i den takt tillgängliga medel finns.

Den huvudsakliga myndighetsutövningen inom miljöområdet förutom naturvården ansvarar Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet för. Landskapsregeringen styr myndigheten genom myndighetens resultat- och verksamhetsplan.

Med en snävare budgetram kommer landskapets stödåtgärder till olika miljöförbättrande projekt att minska. Fortsättningsvis är den övergripande målsättningen en hållbar utveckling och att miljön skyddas och vårdas i tillräcklig grad. Det krävs dock hårdare prioriteringar och noggranna överväganden när medel fördelas. Den tillfälliga åtgärden med miljöbilspremie och skrotningspremie föreslås avslutad.

Inkomster

35.50.01. Allmän miljövård - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	1 000	

Momentet utgår. Se moment 35.01.01.

Utgifter

45.50.01. Allmän miljövård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-15 891,86	-40 000	-32 000
	tb 3 000	
(t.a. -42 034,00)		(t.a. -5 000)

Med beaktande av tidigare års anslag, föreslås ett anslag om 32.000 euro för gemensamma kostnader för arbetet med hållbar utveckling, allmän information och annat miljöarbete.

45.50.50. Miljöbils- och skrotningspremier

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-77 900,00	-100 000	

Momentet utgår.

45.52. NATURVÅRD

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	1 978	3 000	3 000
Konsumtionsutgifter	-148 270	-184 000	-193 000
Överföringsutgifter		-10 000	-1 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-34 757	-50 000	
Summa utgifter	-183 027	-244 000	-194 000
Anslag netto	-181 049	-241 000	-191 000

Den åländska naturen har påtagligt förändrats av rationellt jord- och skogsbruk samt av en urban livsstil med fritidsboende i stugor. Generellt sett är naturen idag artfattigare och mindre mångformig, även om det totala antalet arter på Åland inte torde ha minskat. Naturskydd som begränsar de negativa konsekvenserna av landskapsförändringarna är en väsentlig del av naturvårdsarbetet. Naturskyddet syftar också till att tillförsäkra allmänheten mark för rekreation.

Flera av landskapets artrikaste och mest mångformiga naturreservat är formade av äldre jordbruksmetoder och bete. Under senare år har delvis igenväxta kulturbiotoper inom reservaten röjts och hävden enligt äldre principer utökats. Arbetsinsatserna inriktas på den årliga hävden (kontinuerliga skötseln) av reservaten. Om hävden uteblir äventyras flera års arbete. Restaurering av nya delområden sker nu i liten omfattning.

De väsentligaste övergripande målsättningarna för landskapsregeringens naturvårdsarbete är

- att freda eller på annat sätt tillse att värdefull natur bevaras
- att tillse att förpliktelser enligt EU:s naturvårdsdirektiv uppfylls, i första hand genom att följa upp och förverkliga Natura 2000-programmet
- att verka för att särskilt skyddsvärda biotoper inte förstörs och att arter som hör hemma i landskapets flora och fauna fortlever i livskraftiga populationer
- att utföra de tillsyns- och övervakningsuppgifter som enligt naturvårdslagen ankommer på landskapsregeringen
- att underhålla och vårda landskapets naturreservat för att upprätthålla den biologiska mångfalden, samt att på lämpligt sätt informera allmänheten om områdenas naturvärden och möjligheterna till friluftsliv inom dessa samt
- att i möjligaste mån bistå allmänhet och verksamhetsutövare med information om värdefull natur.

Inkomster

35.52.01. Naturvård - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
1 978,03	3 000	3 000

Under momentet upptas beräknade inkomster från avgifter för prövning av ansökningar, arrendeinkomster och inkomster från försäljning av virke och publikationer.

Utgifter

45.52.01. Naturvård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 564,54 (t.a. -1 500,00)	-25 000	-25 000

Föreslås ett anslag om 25.000 euro för kostnader för kartering av Ålands natur bl.a. för att möta förväntade krav från EU. Det finns ett behov av att inventera och kartlägga förändringar i vissa artbestånd och biotoper. Vilka inventeringar som görs eller påbörjas under året kommer att avgöras utgående från kravet på att inventeringarna ska hålla hög kvalitet. Dessutom kommer den värdefulla, årliga havsörnsinventeringen att genomföras.

45.52.20. Naturreservat - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-143 705,52	-165 000 tb 6 000	-168 000
(t.a. -41 523,00)	(t.a. -30 000)	(t.a. -15 000)

Med beaktande av tidigare års anslag, föreslås ett anslag om 168.000 euro för kontinuerlig tillsyn och underhåll av landskapets naturreservat inklusive byggnader och anläggningar på dessa. I anslaget ingår medel för tillfällig arbetskraft för skötseln och för inköp av redskap och maskiner inklusive service. Kostnader för tillsyn och skötsel av naturreservat förväntas öka med genomförande av Natura 2000.

45.52.60. Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-3 000	-1 000

Föreslås ett anslag om 1.000 euro för ersättande av skador som förorsakats av arter av djur som är sällsynta eller särskilt skyddsvärda enligt LF (1998:113) om naturvård. Ersättning ges i de fall förebyggande åtgärder vidtagits utan framgång.

45.52.63. Bidrag för landskapsvård

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-7 000	

Momentet utgår.

45.52.88. Anskaffning av områden för naturskyddsändamål (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-34 756,92	-200 000 tb 150 000	0

Föreslås inget anslag detta år.

45.54. VATTENFÖRSÖRJNING OCH VATTENVÅRD

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-276 290	-364 000	-352 000
Överföringsutgifter	-824 546	-865 000	-445 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 100 836	-1 229 000	-797 000
Anslag netto	-1 100 836	-1 229 000	-797 000

De övergripande målen för vattenvården i landskapet är att verka för ett hållbart nyttjande av vattenmiljön, att minska förorening och skadlig påverkan och därigenom bevara och förbättra vattenkvaliteten i havet, sjöar och grundvatten samt att kontinuerligt övervaka vattenkvaliteten i alla åländska vattenområden. Målet är att skapa en ekosystembaserad och långsiktigt hållbar förvaltning av landskapets vattenområden.

Arbetet görs utgående från den förvaltningsplan och det åtgärdsprogram som antas i slutet av år 2009. Planen och programmet tas fram i enlighet med vattenlagen i syfte att uppnå god vattenkvalitet i samtliga åländska grundvatten, sjöar och skärgårdsområden. En slutlig sammanställning och rapportering till EU sker i början av år 2010.

Innehållet i åtgärdsprogrammet regleras i vattenlagen och är omfattande. Finansieringen av åtgärdsprogrammet sker i första hand inom ramen för befintliga strukturprogram för jordbruket och fiskerisektorn. Dock krävs vissa tilläggsresurser i form av inköp av experttjänster.

Programmet kommer att vara inriktat på åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten på åländskt område men kommer även att innehålla åtgärder för att medverka till förbättring av Östersjön i sin helhet. Landskapsregeringen fortsätter således ett målinriktat och samordnat arbete i internationella samarbetsorgan för att åstadkomma vattenförbättrande åtgärder utanför Åland.

Exempel på åtgärder som med stor sannolikhet kommer att ingå i åtgärdsprogrammet är pilotprojekt med syfte att öka kretsloppet och minska belastningen inom fiskodling och jordbruk, såsom musselodlingar, användande av Östersjöfisk som foder, recirkulationsanläggningar och anläggande av våtmarker. Miljöbyrån kommer att aktivt delta i arbetet med att förbättra miljöstödsprogrammet för jordbruket, bland annat vad gäller riktad rådgivning. Landskapsregeringen kommer i samråd med rederinäringen att aktivt arbeta för en hållbar sjöfart i Östersjön inom ramen för EU:s Östersjöstrategi.

Landskapsregeringen avser vidare att färdigställa en skyddsplan för att säkerställa dricksvattenförsörjningen. I arbetet ingår att i samråd med dricksvattenbolagen ta fram skyddsföreskrifter för dricksvattentäkterna. Arbetet med att ta fram skyddsåtgärder för grunda havsvikar fortsätter i samarbete med vattenägare och fiskeorganisationer.

Landskapsregeringen stöder åtgärder för förbättrad avloppsbehandling och vattenförsörjning. De viktigaste åtgärderna är utbyggnaden av de kommunala avloppsledningsnäten samt åtgärder för utökad kretsloppsanpassad avloppsbehandling. Landskapsregeringen efterlyser ett utökat kommunalt samarbete i avlopps- och vattenförsörjningsfrågor.

Landskapsregeringen avser att delta i två planerade Interreg Central Baltic projekt. I det s.k. SeaBed projektet vidareutvecklas datormodeller med ökad fokus på läckaget av fosfor från bottnarna. I det s.k. Nannut-projektet genomförs inventeringar av undervattensnatur.

Ett program för vattenövervakning och -undersökningar slås fast i början på året. Övervakningen är lagstadgad och genomförs med syfte att ge en heltäckande översikt av vattenmiljöns tillstånd och ge underlag för en fortgående kvalitetsbedömning av hela det åländska havsområdet inklusive de inre vikarna samt de viktigaste vattentäkterna. Det innefattar undersökningar av belastning, kemiskfysikalisk vattenkvalitet, kräftor, fisk, bottenfauna, vattenväxter och alger inklusive förekomsten av giftalger. Inom ramen för övervakningen följer även landskapsregeringen upp effekten av pågående vattenskyddsåtgärder i exempelvis Toböle träsk, Vargsundet och Kaldersfjärden samt i jordbruksområden med provtagningar. Övervakningen utförs till allra största delen av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium.

Undersökningarna genomförs i huvudsak av Husö biologiska station inom ramen för samarbetet med Åbo Akademi. De fokuseras på inventeringar av de åländska sjöarna och skärgårdsvattnen för att ge ökad kunskap om olika vattenlevande arters förekomst och utbredning.

Övervakningen och undersökningarna ska förbättra möjligheterna till en ekosystembaserad och hållbar förvaltning av våra vattenområden, däribland dricksvattentäkter, kräftsjöar och områden som är viktiga lekområden för fisk. De görs också för att möta ökade krav från EU och HELCOM på kunskap om och skyddsområden för vattenlevande växter och djur. Undersökningarna genomförs i samarbete med fiskeribyrån.

Landskapsregeringen sammanställer information om den övervakning och forskning som genomförs och presenterar den på ett lättillgängligt och stimulerande sätt för allmänheten på Internet och som pdf-version.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion nr 19 föreslås att till motiveringen under kapitel 45.54. fogas följande tillägg: "Den målsättning för minskningen av fiskodlingens fosforbelastning på Östersjöns miljö som lagtinget fastslagit skall stå fast och genomföras i samarbete med fiskodlingsnäringen.".
Utskottet har erfarit att landskapsregeringen efter samråd med fiskodlarna kommer att slå fast mer detaljerade utsläppskrav under år 2010 i enlighet med EU:s vattendirektiv. Utskottet föreslår med hänvisning till detta att finansmotion nr 19 förkastas.

Inkomster

35.54.01. Inkomst för projekt

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00		

Momentet utgår.

Utgifter

45.54.01. Vattenförsörjning och vattenvård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-276 290,20	-369 000	-352 000
	tb 5 000	
(t.a. -90 904,18)	(t.a. -66 000)	(t.a. -48 000)

Föreslås ett anslag om 352.000 euro varvid beaktas tillgängliga medel om 48.000 euro från tidigare år.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Anslaget avser utgifter för
- genomförande av åtgärder i åtgärdsprogram för vattenvården
- vattenövervakning som genomförs av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium
- genomförande av inventeringar och andra undersökningar i samarbete med Husö biologiska station
- övrig vattenövervakning och -undersökningar
- driften och underhållet av reglerdammen i Kloströmmen i Sund samt grundvattenstationen i Jomala
- information samt
- annat arbete med vattenvårdsfrågor.

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att momentet får gottskrivas med inkomster för seminarier och deltagande i projekt som arrangeras inom ramen för verksamheten.

45.54.31. Räntestöd för vatten- och avloppsåtgärder

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-13 134,40	-25 000	-25 000

Föreslås att landskapsregeringen befullmäktigas att år 2010 godkänna räntestödslån på 1.500.000 euro dock så att det sammanlagda utestående lånesaldot för nya och gamla lån uppgår till högst 2.000.000 euro. Saldot på utestående räntestödskrediter är 839.138 euro per 3.6.2009.

För räntegottgörelse för under år 2010 och tidigare godkända räntestödslån föreslås ett anslag om 25.000 euro.

Räntegottgörelsen föreslås vara 4 % under de 8 första låneåren och 2 % under de följande 8 låneåren, dock så att låntagarens ränta är minst 2 %.

45.54.60. Understöd för samhällenas vatten- och avloppsåtgärder (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-811 411,60	-810 000	-420 000

Föreslås ett anslag om sammanlagt 420.000 euro som understöd för åtgärder för avloppsbehandling och vattenförsörjning.

Stödet föreslås fördelat enligt följande
- 305.000 euro för kommunala avloppsprojekt enligt kommunernas avloppsplaner och för privata projekt för fem eller fler hushåll som inte kan få kommunalt avlopp före 1.1.2013
- 15.000 euro för kretsloppsanpassade enskilda avloppsprojekt samt
- 100.000 euro som stöd för vattenförsörjningsprojekt.

Med kretsloppsanpassad avloppsbehandling avses en behandlingsmetod genom vilken det är möjligt att återanvända näringsämnen i fekalier och urin eller enbart i urin för odlingsändamål.

För byggandet av kommunala avloppsanläggningar i nya bostadsområden eller för privata avloppsanläggningar för nya hus beviljas inget stöd, inte heller för avloppsanläggningar för fritidshus.

Om sökanden är ett företag ska sökanden kunna påvisa att den planerade åtgärden är en mer långtgående miljöåtgärd än vad gällande normer kräver. En kretsloppsanpassad avloppsanläggning kan t.ex. räknas som en mer långtgående miljöåtgärd.

Stöd för vattenförsörjning kan beviljas kommuner och sammanslutningar för att trygga vattenförsörjningen i glesbygden. Ett krav för att bidrag ska beviljas för vattenförsörjning är att sökanden visar att samtliga fastigheter som drar nytta av vattenförsörjningsprojektet har godkänd avloppsanläggning. Vid brist på anslag prioriteras avloppsprojekt före vattenförsörjningsprojekt.

45.54.61. Understöd för vattenmiljöförbättrande åtgärder

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-30 000	0

Föreslås inget anslag för år 2010. Byalag, samfälligheter och andra sammanslutningar kan i vissa fall söka understöd från strukturprogrammet för fiskerisektorn eller Leader-medel för åtgärder för att förbättra, restaurera och sanera vattenmiljön.

45.56. AVFALLSHANTERING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter		-16 000	
Överföringsutgifter	-251 749	-86 000	-63 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-251 749	-102 000	-63 000
Anslag netto	-251 749	-102 000	-63 000

Den övergripande målsättningen på avfallsområdet är att tillvarata den resurs som avfall utgör så effektivt som möjligt och med så liten påverkan på miljön som möjligt.

Landskapsregeringen ansvarar för den högsta ledningen av renhållningsverksamheten medan varje kommun ansvarar för verkställigheten. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet och kommunerna ansvarar för tillsynen. Utvecklingen av avfallshanteringen fortgår och landskapsregeringens målsättning är ett lätt överskådligt system där högt ställda miljömål uppnås samtidigt som medborgarna har acceptans för systemet. Samarbete på avfallsområdet ger ökade möjligheter till en effektiv och välfungerande avfallshantering. Rollfördelningen mellan olika parter tydliggörs genom en ny avfallsplan och en reviderad renhållningslag. Den nya avfallsplanen planeras tas i bruk under året efter sedvanlig remiss. Revideringen av renhållningslagen fortgår.

Stöd föreslås för kommunal verksamhet på avfallsområdet för åtgärder som främjar avfallshantering samt leder till ökad återvinning, återanvändning och minskar resursanvändningen. Landskapsregeringen har beredskap att medverka till en effektivare avfallshantering genom att stöda infrastruktursatsningar. Landskapsregeringen kan sålunda återkomma i tilläggsbudget med förslag om stöd som kan ges i form av investeringsstöd under förutsättning att även kommunerna deltar i kostnaderna.

Utgifter

45.56.04. Avfallshantering - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-16 000	0
(t.a. -15 140,21)		(t.a. -16 000)

Föreslås inget anslag för år 2010.

45.56.62. Främjande av avfallshanteringen

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-251 749,28	-80 000	-63 000

Föreslås ett anslag om 63.000 euro som stöd till kommunal verksamhet för att utveckla och effektivisera avfallshanteringen. Stöd kan ges för att öka återvinning, återanvändning och minska resursanvändningen i syfte att minska avfallsproduktionen samt för övriga åtgärder som främjar avfallshanteringen.

45.56.65. Räntestöd för lån för kommunernas avfallshanteringsåtgärder

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-6 000	

Momentet utgår.

45.60. ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	191 393	500 000	570 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-1 491 991	-2 303 000	-2 102 000
Summa utgifter	-1 491 991	-2 303 000	-2 102 000
Anslag netto	-1 300 598	-1 803 000	-1 532 000

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, ÅMHM, inledde sin verksamhet den 1 januari 2008. Den andra delen av sammanslagningen skedde den 1 januari 2009 då Ålands miljölaboratorium och Ålands försöksstations laboratorium gick ihop med ÅMHM:s livsmedelslaboratorium. Genom omorganiseringen har flera myndighetsfunktioner inom miljö- och hälsoskyddsområdet samlats, vilket underlättar och förenhetligar myndighetsutövningen samt förenklar kontakterna för företag och allmänhet.

Organisation och arbetsuppgifter

Myndighetens uppgifter och organisation har fastställts i landskapslagen (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Myndigheten är underställd landskapsregeringen, som handhar den allmänna styrningen och övervakningen av myndigheten. Landskapsregeringen har tillsatt en styrelse och en myndighetschef som leder och utvecklar verksamheten. Miljötillstånd och ärenden av principiell och allmän natur avgörs av en prövningsnämnd bestående av fem sakkunniga ledamöter. ÅMHM:s verksamhet styrs av lagstiftningen och myndighetens resultat- och verksamhetsplan. Planen fastställs årligen av landskapsregeringen.

ÅMHM sköter lagstadgad prövning och tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt tillhandahåller veterinärvård och ackrediterade laboratorietjänster i landskapet. I detta ingår bland annat byggnads-, livsmedels- och miljöövervakning, det huvudsakliga ansvaret för djurskyddet och alkoholserveringen, handläggningen av miljötillstånds- och miljögranskningsärenden samt den tidigare hälsonämndens arbetsuppgifter. Tillsynen omfattar ca 1.200 objekt samt några hundratal mindre avloppsanläggningar. Laboratoriet sköter bland annat Ålands

vattenövervakningsprogram, stödjer jordbruket med jord- och foderanalyser samt företag och privatpersoner med mikrobiologiska analyser. Dessutom upprätthåller ÅMHM veterinärberedskap och sköter en mindre smådjursklinik.

Verksamhetsidé
Rätts- och kvalitetssäker tillsyn och tillståndsgivning inom miljö- och hälsoskyddsområdet, god service, ackrediterade laboratorietjänster inom livsmedel och miljö samt veterinärvård med 24 timmars beredskap.

Vision
En effektiv och modern myndighet för ett levande örike i en ren och trygg livsmiljö.

Verksamhet
Efter den snabba uppstarten med inledningsåret 2008 och ackrediteringen av det sammanslagna laboratoriet har verksamheten vid ÅMHM kommit igång. Uppbyggnaden och utvecklingen för att förverkliga visionen fortsätter, samtidigt som de öppna miljötillståndsärendena från miljöprövningsnämnden avslutas innan utgången av år 2011, projektbaserad och samordnad tillsyn införs med de årliga tillsynsavgifterna, en objekts- och ärendehanteringsdatabas byggs upp och ny central lagstiftning bland annat inom både miljö- och hälsoskyddet träder ikraft.

Laboratoriet fokuserar under perioden 2010 - 2012 främst på att öka samordningen mellan de olika enheterna för att skapa ett effektivt analysflöde samt att ackreditera ytterligare kemiska metoder. Ett effektivt analysflöde uppnås genom tidsstudier, inskolning av flera personer på vissa metoder och en noggrann planering av synkroniseringen av personalen.

Kundperspektivet är en ledstjärna i hela myndighetens arbete, varför ÅMHM ämnar utveckla och organisera sin verksamhet så att kvaliteten på handläggningen eller tjänsterna hålls på en hög nivå, samtidigt som väntetiderna minimeras. I handläggningen fästs vikt vid kvalitet, rättssäkerhet, öppenhet och effektivitet. För att nå detta lyfts bland annat personalens kompetensutveckling och insatser för att gynna en utvecklande och stödjande arbetsmiljö.

I kommunikationen med allmänheten och verksamhetsutövare strävar myndigheten till tydlighet och öppenhet. Ett steg i att tillhandahålla 24 timmars service är att vidareutveckla hemsidan och öppna delar av databasen för allmänheten. Insatser utförs för att öka samhällets kunskap om myndighetens ämnesområden och arbetet med miljö- och kvalitetsledningssystemet fortsätter.

Inkomster

35.60.20. <u>Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
136 462,51	200 000	250 000

Föreslås en inkomst på 250.000 euro från prövning och tillsyn enligt miljö-, hälso- och djurskyddslagstiftningen samt av serveringstillstånd. Genom omstrukturering av inkomster och utgifter inom veterinärvården beräknar myndigheten en ökad inkomst om 50.000 euro, under förutsättning att nuvarande avgiftsnivåer bibehålls. Beräknade inkomster inom prövning och tillsyn baserar sig på tidigare års utfall, fastställd avgiftstaxa, befintlig lagstiftning och de uppgifter myndigheten har över verksamheter som bedöms vara skyldiga att betala årsavgift för tillsyn.

35.60.21. **Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsinkomster**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
54 930,46	300 000	320 000

Intäkterna beräknas öka p.g.a. höjningarna i avgiftstaxan den 1 januari 2009, då en expeditionsavgift infördes och vissa avgifter höjdes. Expeditionsavgiften (9,84 euro) beräknas inbringa 15.000 euro. Höjningen av 2009 års taxa beräknas ge 5.000 euro.

Utgifter

45.60.20. **Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet - verksamhetsutgifter (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 257 142,17	-1 600 000	-1 419 000
	tb 68 000	
(t.a. -147 367,00)	(t.a. -33 000)	(t.a. -150 000)

För utförande av den verksamhet som åligger Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet enligt LL (2007:115) om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet föreslås ett anslag om 1.419.000 euro, varvid beaktas anslag från tidigare år om 150.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för semestervikarier och arvoden för prövningsnämnden och styrelsen.

I förslaget överförs fiskhälsoveterinärstjänsten från moment 45.60.21 och vakanshålls under år 2010 för senare utvärdering om möjligheten att upprätthålla veterinärjouren med färre veterinärer. En sammanslagning av två tillfälliga deltidstjänster till en tillfällig heltidstjänst som miljöskyddsinspektör föreslås i syfte att nå större stabilitet och därmed effektivitet inom alkoholprövningen och djurskyddstillsynen.

Därtill föreslås att tjänstebenämningen ledande veterinär ändras till hygieniker för att bättre motsvara arbetsuppgifterna.

45.60.21. **Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium - verksamhetsutgifter (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-234 848,50	-800 000	-683 000
	tb 29 000	
	(t.a. -15 000)	(t.a. -19 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 683.000 euro för att bedriva analysverksamhet inom områdena miljö, livsmedel, djur och jordbruk.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för semestervikarier.

Därtill föreslås att tjänsten som fiskhälsoveterinär överförs till moment 45.60.20.

45.70. ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	8 608 851	9 010 000	9 600 000
Konsumtionsutgifter	-71 042 835	-72 042 000	-72 000 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-3 078 172	-7 430 000	-7 000 000
Summa utgifter	-74 121 006	-79 472 000	-79 000 000
Anslag netto	-65 512 156	-70 462 000	-69 400 000

Ålands hälso- och sjukvårds (ÅHS) verksamhetside är att erbjuda varje enskild ålänning högkvalitativ hälso- och sjukvård med egna och/eller samverkande resurser samt i samarbete med övriga samhällsfunktioner. Den aktuella inriktningen framgår av hälso- och sjukvårdsplan och gällande lagstiftning. Visionen för verksamheten är att ÅHS ska framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter.

ÅHS använder det Balanserade Styrkortet som en metod för kvalitetsutveckling. Man fokuserar verksamheten genom fem olika perspektiv: invånar- och patientperspektivet, intressentperspektivet, personalperspektivet, processperspektivet och ekonomiperspektivet.

Invånar- och patientperspektivet
ÅHS serviceutbud ska grunda sig på det faktiska sjukvårdsbehovet. Befolkningen ska erbjudas en hälso- och sjukvård av minst samma klass som i grannregionerna i öst och väst, antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. Vården ska ges på lika villkor dock med den enskildas individuella behov i förgrunden och med beaktande av den av landskapsregeringen förskrivna vårdgarantin. Samarbetet mellan de olika enheterna utvecklas så att patienten alltid befinner sig på rätt vårdnivå.

ÅHS´s hemsida, informationsblad, tidningsartiklar m.fl. ska förmedla kunskap om vårdens möjligheter och hur ansvaret för den egna hälsan kan stärkas. Bemötandet ska vara sakligt och empatiskt och beakta patientens individuella behov. Patienten ska erbjudas kontinuitet i personalkontakterna och patientens medinflytande i vården ska vara hög.

Intressentperspektivet
En effektiv samverkan mellan ÅHS, den privata sektorn, patientorganisationer, remissjukhusen, utbildningsenheter och andra välfärdsaktörer är en förutsättning för att verksamheten ska fungera optimalt. Ett gott samarbete med kommunernas socialvård är en förutsättning för i synnerhet vård och omsorg av den äldre befolkningen. Konsultverksamhet kontra remiss till vård utom ÅHS baserar sig på vad som är mest ändamålsenligt ur medicinsk, ekonomisk och språklig synvinkel.

Personalperspektivet
Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet är kritiska framgångsfaktorer. En rekryteringsstrategi har behandlats av styrelsen under år 2009. Arbetet med en personalförsörjningsplan inleds under hösten 2009 och fortgår under år 2010 och arbetet med en handlingsplan för hantering av sjukfrånvaron inom ÅHS kommer att tas fram.

Processperspektivet
Hälso- och sjukvården står inför exceptionellt stora utmaningar. De tillgängliga resurserna bör användas så optimalt som möjligt. En organisationsöversyn och en effektivering av verksamheten och styrningen av den är en ofrånkomlig åtgärd under den pågående lågkonjunkturen.

Med anledning av landskapsrevisorernas administrationsanalys ska landskapsregeringen i samråd med ÅHS granska behovet av och inleda ändringar av lagstiftning och styrdokument.

De flesta basenheterna har påbörjat arbetet med det egna balanserade styrkortet. En intern kvalitetssamordnare arbetar med stöd av ledningsgruppen vidare med implementeringen. Kvaliteten i vården följs dessutom upp genom en systematisk avvikelserapportering.

Ekonomiperspektivet
En ansvarsfull hantering av de ekonomiska resurserna ska gälla på alla nivåer och inom samtliga enheter. För att bibehålla vården förutsätts att anslagen för personal, konsumtionsutgifter och vård utom Åland står i rätt förhållande till de krav som ställs. Fördelningen av resurser ankommer på styrelsen och ledningsgruppen och ska basera sig på befolkningens behov av hälso- och sjukvårdstjänster.

Enligt reglementet fastställer styrelsen budgeten per basenhet. Enhetscheferna /klinikcheferna har ansvaret för budgetens förverkligande och ekonomiuppföljningen för verksamheten. Den strama budgetramen accentuerar behovet av noggrann ekonomisk uppföljning såväl enhetsvis som centralt.

	Bokslut 2008	**Budget 2009**	**Budget 2010**	**Förändr %**
Kostnader				
Driftkostnader	71 042 835	72 042 000	72 000 000	-0,1%
Investeringar	4 120 670	7 430 000	7 000 000	-5,8%
Kostnader totalt	**75 163 505**	**79 472 000**	**79 000 000**	**-0,6%**
Intäkter				
Verksamhetsintäkter	5 233 341	5 850 000	6 200 000	6,0%
Kommunintäkter Gullåsen	3 375 510	3 160 000	3 400 000	7,6%
Intäkter totalt	**8 608 851**	**9 010 000**	**9 600 000**	**6,5%**
Nettokostnad	**66 554 654**	**70 462 000**	**69 400 000**	**-1,5%**

Gällande löneavtal innebär ett kostnadstryck om dryga två miljoner euro (mellan år 2009-2010) medan den förändring av pensionspremierna som beslöts om i samband med första tillägget till budgeten för år 2009 innebär en kostnadssänkning om ca 1,2 miljoner euro. Kostnaderna för vård utom Åland har under senare år konstant vuxit, vilket också försvårar budgeteringen.

Budgetförslaget om 72,0 miljoner euro för år 2010 innebär på grund av kostnadsförändringen att inbesparingar om ca 2,7 miljoner euro i praktiken ska verkställas

i driftbudgeten. Enskilda verksamheter och serviceformer blir berörda av inbesparingsåtgärderna. Åtgärder som har betydelse för invånarna och kommunerna är stängningen av Grelsby sjukhus kök, minskad beredskap i skärgården och slopad ambulerande tandvårdsmottagning.

I landskapsregeringens budgetförslag ingår att långvårdsavdelningen Övergårds, som för tillfället verkar vid Grelsby sjukhus, stängs vid halvårsskiftet. Med beaktande av den besvärliga situationen för åldringsvården inom Mariehamn erbjuds staden möjlighet att antingen överta verksamheten eller avtala om att den upprätthålls mot full kostnadstäckning i ÅHS regi.

Budgetförslaget bygger även på att inom ÅHS på motsvarande sätt som för övriga landskapsverksamheter åstadkommes besparingar som motsvarar löneutgifterna för två veckor. Se även allmänna motiveringen.

Byggnadsprojekt
Sensommaren 2009 färdigställdes primärvårdens nybygge. Nya utrymmen erhölls för läkarmottagning, barnrådgivning, företags- och personalhälsovård, för diabetesvården och livsstilsmottagningen samt för den onkologiska verksamheten.

Under sommaren 2009 startade bygget med den psykiatriska enhetens nya hus på centralsjukhusområdet. När det står färdigt sommaren 2011 kommer verksamheten vid Grelsby sjukhus att upphöra och tillsammans med övrig idag utspridd psykiatrisk verksamhet koncentreras till den nya byggnaden. Endast dagkliniken förblir kvar i sina utrymmen i f.d. hälsocentralen i centrala Mariehamn. Medicinavdelningens trångboddhet kommer att avhjälpas genom en utbyggnad av avdelningens våningsplan samtidigt som gynekologiska enhetens utrymmen ombyggs till vissa delar. Läkemedelscentralen måste i framtiden få tilläggsutrymmen, något som påtalades vid Läkemedelsverkets granskning. Av om- och tillbyggnaden av Centralsjukhuset, etapp II-III återstår fortfarande att lösa hur utrymmena för intensivvård, dialys och dagkirurgi ska utformas i framtiden, samt smärre ombyggnader av vårdavdelningarna och poliklinikerna. Avdelningen Övergårds vid långvårdsenheten är sedan januari 2008 stängd p.g.a. fuktskador och verksamheten är utlokaliserad till Grelsby sjukhus. Beslut om avdelningen ska rivas eller saneras har inte tagits. Hela Gullåsenfastigheten bör ses över för att kunna möta de behov som den framtida geriatriska verksamheten föranleder. Personalbostadshuset är från 50-talet och i behov av en grundrenovering, projekteringen är upptagen i investeringsplanen.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Anders Erikssons finansmotion nr 5 föreslås att det under kapitel 45.70 införs ett nytt stycke 2 under rubriken Processperspektivet med följande lydelse: ”Ett pilotprojekt med en utbildningsledare utvecklas så att frivilligt arbete blir en naturlig tillgång inom vård och omsorg. En utbildningsledare kan tas som resurs från en personalansvarig eftersom de tillgängliga resurserna skall användas så optimalt som möjligt. En sådan verksamhet är bra både under lågkonjunktur men skall även användas under bättre tider. En plan och ett register över frivilliga samt teknologiska resurser bör användas i detta arbete. Omfattning av försöket bör preciseras. Efter ett års försök bör utvärdering ske av pilotprojektet.”
Utskottet föreslår att finansmotion nr 5 förkastas och konstaterar att det redan inom Röda korset finns ett liknande arrangemang som eventuellt kunde utvecklas samt att det är en fråga för ÅHS styrelse om man vill gå in för finansmotionens förslag till pilotprojekt.
I ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion nr 20 föreslås sista stycket (sid. 110) under rubriken Ekonomiperspektivet i kapitelmotiveringen till 45.70 stryks.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 20 förkastas med hänvisning till utskottets

skrivningar i de allmänna motiveringarna.
I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 81 föreslås att ett nytt stycke införs i motiveringen under kapitel 45.70 med följande lydelse: "Landskapsregeringen beslutar i sjukvårdsplanen att vid Gullåsen skall finnas en geriatrisk klinik och en tidplan för genom förandet av beslutet samt uppdrar åt ÅHS att klargöra hur hälso- och sjukvården ska organiseras så att de äldre som bor i kommunerna får den vård de har rätt till samt hur det ekonomiska ansvaret ska fördelas mellan ÅHS, kommunerna och de äldre vårdtagarna.".
Utskottet föreslår att finansmotion nr 81 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i de allmänna motiveringarna samt med hänvisning till social- och miljöutskottets utlåtande.

Inkomster

35.70.20. Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
5 233 340,41	4 900 000	6 200 000
	tb 950 000	

Under momentet föreslås en inkomst om 6.200.000 euro.

Vid beräkningen av inkomsten under momentet har en höjning av patientavgifterna beaktats samt att det lägre högkostnadsskyddet som hittills gällt för personer som fyllt 65 år även avses omfatta heltidssjukpensionärer. Därtill förväntas ersättningen av vård för patienter bosatta utanför Åland att öka något. Förslaget om stängning av långvårdsenhetens avdelning Övergårds inverkar minskande på inkomsterna.

35.70.39. Kommunernas ersättning för Gullåsen

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
3 375 510,40	3 100 000	3 400 000
	tb 60 000	

Under momentet föreslås en inkomst om 3.400.000 euro för kommunernas ersättning för Gullåsen under år 2010. Inkomsten har beräknats enligt en debiteringsgrund om 174,47 euro per vårddygn (157,09 euro/vårdygn år 2009). Vid beräkningen av inkomsterna har beaktats att platsantalet minskat med 12 platser till följd av att avdelning Övergårds vid Gullåsen föreslås stängas under året.

Utgifter

45.70.20. Ålands hälso- och sjukvård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-71 042 834,51	-73 518 000	-72 000 000
	tb 1 476 000	

Under momentet föreslås ett anslag om 72.000.000 euro. Anslaget avses använt för den verksamhet som beskrivs i förslaget till plan för hälso- och sjukvården för år 2010 (se bilaga 2). Se även kapitelmotiveringen.

Landskapsregeringen konstaterar att det ur styrelsens för ÅHS budgetförslag för år 2010 framgår att förslag till faktiska kostnadsinbesparingar på lång sikt har be-

aktats uppgående till sammanlagt ca 2.700.000 euro. I princip har ÅHS beaktat förändringarna med en helårseffekt i budgetförslaget för år 2010, varför åtgärder för att förverkliga detta redan har inletts.

Som en följd av förslaget till kostnadsinbesparingar minskas personalen dels genom att verksamheter läggs ner såsom långvårdsavdelningen Övergårds med 12 vårdplatser och stängningen av köket vid Grelsby sjukhus, dels genom en lägre bemanning i den verksamhet som blir kvar. Neddragning av verksamhet ska i första hand ske genom naturlig avgång eller genom att tillfälliga anställningar inte förlängs. I praktiken innebär det att personal i vissa fall kommer att förflyttas internt till helt eller delvis andra uppgifter och arbetet med detta påbörjas redan under hösten 2009.

Landskapsregeringen föreslår att styrelsen för ÅHS kan indra och inrätta tjänster samt upprätthålla tillfälliga tjänster så att de sammanlagt uppgår till högst 860 stycken vid utgången av år 2010. År 2009 är motsvarande antal 894 stycken fördelat på 858 inrättade och 36 tillfälliga tjänster. Åtgärderna ska vidtas så att föreslaget budgetanslag för år 2010 inte överskrides samt så att årskostnaden för personalen inte ökar till år 2011 till följd av förändringarna.

Inom ramen för anslaget genomför ÅHS sin del av arbetet med att utarbeta ett system för lönesättning byggt på arbetsvärdering.

Föreslås därtill, med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (1971:43), att donationer som Ålands hälso- och sjukvård erhåller kan gottskrivas momentet och användas som finansiering av utgifter i enlighet med donatorns önskemål.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 62 föreslås att anslaget under moment 45.70.20. höjs med 1.200.000 euro.

Enligt budgetförslaget så ska Övergårds flyttas tillbaka till Gullåsen. Finansutskottet har erfarit att flytten kan göras och anser att Ålands hälso- och sjukvård ska hantera detta så att god vård kan garanteras och så att patienter och anhöriga informeras i god tid. Utskottet föreslår med hänvisning till detta att finansmotion nr 62 förkastas.

45.70.70. Anskaffningar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-404 973,58	-820 000	-650 000
	tb 100 000	

Under momentet föreslås, med hänvisning till förslaget till plan för hälso- och sjukvården för år 2010 (se bilaga 2), ett anslag om 650.000 euro. Anslaget avser medicinteknisk utrustning såsom fakomaskin för gråstarroperationer och digitaliserad C-båge för röntgenundersökningar samt operationslampor, sammanlagt ca 320.000 euro. Därtill ingår ett delanslag om ca 330.000 euro för utbyte av datortomograf. Avsikten är att uppta ett ytterligare delanslag om 770.000 euro för datortomograf i budgetförslaget för år 2011.

45.70.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-82 072,96	-210 000	-350 000

Under momentet föreslås, med hänvisning till förslaget till plan för hälso- och

sjukvården för år 2010 (se bilaga 2), ett anslag om 350.000 euro för utbyte av reglerautomatik gällande ventilation i operationssalarna.

45.70.75. Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-2 591 125,34	-6 500 000	-6 000 000

Under momentet föreslås ett anslag om 6.000.000 euro för fortsatt förverkligande av etapperna II och III för om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset. En närmare beskrivning av om- och tillbyggnaden framgår i investeringsplanen för åren 2010 - 2012 vilken ingår i förslaget till plan för hälso- och sjukvården år 2010 (se bilaga 2).

36./46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	1 397 182	2 515 000	1 948 000	-22,5%	39,4%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-27 062 253	-30 008 000	-28 082 000	-6,4%	3,8%
Överföringsutgifter	-23 597 861	-24 053 000	-23 605 000	-1,9%	0,0%
Realinvesteringsutgifter	-546 169	-2 586 000	-5 000 000	93,3%	815,5%
Lån och övriga finansinvesteringar	-15 970	-16 000	-11 000	-31,3%	-31,1%
Summa utgifter	-51 222 253	-56 663 000	-56 698 000	0,1%	10,7%
Anslag netto	-49 825 071	-54 148 000	-54 750 000	1,1%	9,9%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 004 855	-1 076 000	-905 000	-15,9%	-9,9%
Studiestöd	-5 866 746	-6 157 000	-6 760 000	9,8%	15,2%
Bildningsarbete	-515 271	-490 000	-319 000	-34,9%	-38,1%
Biblioteksverksamheten	-595 406	-660 000	-664 000	0,6%	11,5%
Allmän ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet	-853 618	-918 000	-779 000	-15,1%	-8,7%
Penningautomatmedel för ungdomsarbete och idrott	-1 790 641	-1 830 000	-1 513 000	-17,3%	-15,5%
Penningautomatmedel för kulturell verksamhet	-1 055 051	-3 740 000	-6 295 000	68,3%	496,7%
Grundskoleväsendet	-11 737 870	-12 280 000	-12 200 000	-0,7%	3,9%
Yrkesutbildning	-72 696	-49 000	-35 000	-28,6%	-51,9%
Vuxenutbildning	-769 170	-1 806 000	-1 317 000	-27,1%	71,2%
Europeiska Unionen - socialfonden	-1 468 486	-876 000	-355 000	-59,5%	-75,8%
Ålands läromedelscentral	-140 024	-155 000	-67 000	-56,8%	-52,2%
Ålands folkhögskola	-980 298	-1 138 000	-1 088 000	-4,4%	11,0%
Ålands musikinstitut	-847 536	-914 000	-873 000	-4,5%	3,0%
Ålands lyceum	-3 662 666	-3 580 000	-3 305 000	-7,7%	-9,8%
Ålands sjömansskola	-2 578 875	-2 853 000	-2 881 000	1,0%	11,7%
Ålands sjösäkerhetscentrum	-58 012	-105 000	-100 000	-4,8%	72,4%
Ålands yrkesskola	-4 379 691	-4 512 000	-4 455 000	-1,3%	1,7%
Ålands naturbruksskola	-1 142 373	-1 198 000	-918 000	-23,4%	-19,6%
Ålands hotell- och restaurangskola	-1 446 536	-1 674 000	-1 745 000	4,2%	20,6%
Ålands vårdinstitut	-826 716	-897 000	-1 111 000	23,9%	34,4%
Ålands handelsläroverk	-1 069 147	-1 187 000	-1 136 000	-4,3%	6,3%
Högskolan på Åland	-5 462 240	-5 430 000	-4 870 000	-10,3%	-10,8%
Museibyrån	-2 737 236	-2 951 000	-2 871 000	-2,7%	4,9%
Ålands landskapsarkiv	-161 092	-187 000	-136 000	-27,3%	-15,6%
Summa	-51 222 253	-56 663 000	-56 698 000	0,1%	10,7%

46.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	6 146	23 000	10 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-1 004 855	-1 076 000	-905 000
Summa utgifter	-1 004 855	-1 076 000	-905 000
Anslag netto	-998 710	-1 053 000	-895 000

Utbildnings- och kulturavdelningen handhar i stöd av gällande lagstiftning landskapsregeringens allmänna ledning, tillsyn och utveckling av utbildningen på Åland. Till avdelningens verksamhetsområde hör även kultur-, idrotts-, ungdoms-, arkiv-, och museiverksamhet samt fritt bildningsarbete och vuxenutbildning.

Landskapsregeringens långsiktiga utbildningspolitik syftar till att kontinuerligt utveckla utbildningssystemen på alla nivåer så att
- de står i samklang med utbildningen i riket och i övriga nordiska länder samt inom EU
- främja det livslånga lärandet och
- balans uppnås mellan näringslivets och det offentligas behov av arbetskraft och utbildningsutbudet.

Landskapsregeringens långsiktiga kulturpolitik syftar till att
- kontinuerligt utveckla stödsystem och -funktioner för att skapa goda förutsättningar för ett mångsidigt kulturliv att verka och utvecklas i samklang med den övriga samhällsutveckligen.

Prioriterade områden under år 2010 är
- fortsatt arbete med reformen av gymnasialstadiet
- vuxenutbildningen som behöver en fast struktur genom lagstiftning. Detta område avser landskapsregeringen sammanlänka med det fria bildningsarbetet och integrationsarbetet inom utbildningssektorn samt
- kulturarvsområdet.

Inom såväl utbildnings- som kulturpolitiken är hållbar utveckling (ekonomiskt, miljömässigt och socialt) samt entreprenörskap prioriterade tyngdpunktsområden.

För att kunna fullgöra sitt lednings-, tillsyns- och utvecklingsansvar strävar avdelningen till att bibehålla och utveckla en god kompetens- och servicenivå.

Målsättningarna för avdelningens allmänna förvaltning för år 2010 är
- att fortsätta granska avdelningens arbetsuppgifter i avsikt att förbättra servicenivån samt
- att fortsätta genomförandet av gymnasialstadiereformen.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Anders Erikssons finansmotion nr 8 föreslås att man i motiveringen till kapitel 46.01. under rubriken Prioriterade områden under år 2010, gör ett tillägg enligt följande: ”- en särskild vikt bör läggas på att utarbeta en strategisk plan över kommande behov och insatser för utbildningen med speciellt fokus på sjukvård och den sociala sektorn samt att valideringssystemet bör bli tydligare och uppbyggt med konsekvent beaktande av studerandens tidigare utbildning och praktisk yrkeserfarenhet.”.

Utskottet föreslår att finansmotion nr 8 förkastas men konstaterar att ett välfun-

gerande valideringssystem är viktigt med tanke på kompetensförhöjning och integration samt det livslånga lärandet. Utskottet konstaterar vidare att det under motiveringen till moment 36.19.08. framkommer att projektet "Validering på Åland" inleddes år 2008 och planeras pågå till utgången av år 2012.

Inkomster

36.01.01. Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
6 145,58	23 000	10 000

Föreslås en inkomst om 10.000 euro i samband med tjänsteresor som gäller det nordiska samarbetet. Anslaget gäller även inkomster för arbetet inom ramen för Nordplus-programmet. Se även moment 46.01.01

Utgifter

46.01.01. Utbildnings- och kulturavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-747 512,84	-858 000	-780 000
	tb 42 000	
(t.a. -22 601,30)		(t.a. -42 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 780.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5. I anslaget ingår bland annat medel för experttjänster samt personalutbildning och -utveckling. Utgifter för nordiskt samarbete täcks med motsvarande inkomster under moment 36.01.01.

I anslaget ingår ca 20.000 euro för täckande av licenskostnader för lärplattformen Fronter samt 10.000 euro för årlig uppdatering av arbetsmarknadsbarometern och databasen för kartläggning av utbildningsbehov.

Under momentet har delvis beaktats anslag för personalutgifter under avvecklingsperioden för Ålands läromedelscentral. Se även moment 46.25.20.

46.01.04. Utvecklingsarbete (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-173 894,69	-230 000	-120 000
	tb 32 000	
(t.a. -31 945,83)		

Föreslås ett anslag om 120.000 euro för långsiktigt utvecklingsarbete inom skol- och yrkesutbildningsbyråernas ansvarsområden. Utvecklingsarbetet avser främjande av den allmänna utbildningsförvaltningen, bl. a. enligt följande

- ledarskap och förvaltning, även avseende trygghet och säkerhet i skolan
- lärmiljö (fysiska, psykiska, sociala och pedagogiska element)
- resursanvändning (ekonomiskt, miljömässigt och socialt)
- inlärningsresultat och elevbedömning

- nätbaserade arbetssätt och metoder
- yrkesprov samt
- periodisering.

46.01.06. Integration och mångkulturellt befrämjande (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 947,04	-15 000	-5 000
(t.a. -12 950,00)		

Anslaget gäller utgifter för fortbildning och projekt inom grundskolan, gymnasialstadiet och tredje sektorn och avser befrämjande av kulturell förståelse och underlättande av integration för nya medborgare. Anslaget kan också användas för stödinsatser i svenska språket samt information och seminarier om integrationsfrågor. Se även allmänna motiveringen.

46.01.23. Utvecklingsprojektet Ålands gymnasieskola (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-78 500,64	-77 000 tb 30 000	0
(t.a. -881,63)		(t.a. -47 000)

Med beaktande av tidigare års anslag föreslås inget ytterligare anslag för år 2010.

Under år 2010 ska förslag till lagändringar framläggas som möjliggör en samordning av gymnasialstadiets administrativa funktioner och resursfördelning. Regelverk och instruktioner framtas parallellt med det övriga utvecklingsarbetet. Lärar- och andra avtal anpassas så att de överensstämmer med de nya förhållandena och för att underlätta samarbetet. Dimensionering av utbildningsutbudet och antagningen till utbildningar som har parallella inslag ses över vilket även inkluderar en översyn av tillgängliga undervisningsutrymmen. Vuxenutbildningens position inom gymnasialstadiet klarläggs. Genom en samordning och smidigare organisation förväntar man uppnå långsiktiga totalekonomiska fördelar på gymnasialstadiet.

Landskapsregeringen fortsätter under år 2010 arbetet med att optimera sjöfartsutbildningen på Åland. En affärsplan för ett driftsbolag, där olika resultatenheter inom de sjöfartsrelaterade verksamheterna ingår tas fram.

46.03. STUDIESTÖD

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	50 498	50 000	50 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-5 866 746	-6 157 000	-6 760 000
Summa utgifter	-5 866 746	-6 157 000	-6 760 000
Anslag netto	-5 816 249	-6 107 000	-6 710 000

Inkomster

36.03.51. Återindrivna studiestöd

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
50 497,53	50 000	50 000

Den beräknade inkomsten av återkrav av studiestöd och av de studielån som landskapet på basen av borgensansvar erlagt till kreditinrättningar uppskattas uppgå till 50.000 euro under år 2010. Se LL (2006:71) om studiestöd.

Utgifter

46.03.50. Studiepenning (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-5 675 986,86	-5 850 000 tb -167 000	-6 600 000

Föreslås ett anslag om 6.600.000 euro under momentet för år 2010. Enligt LL (2006:7, ändr. 2008/66) om studiestöd § 6a indexjusteras studiestödsbeloppen första gången den 1 augusti 2009 och därefter varje år. Beräknad effekt av index-justeringarna har beaktats i förslaget.

46.03.51. För övriga i landskapslagen om studiestöd förutsatta utgifter (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-173 196,57	-120 000	-140 000

Föreslås ett anslag om 140.000 euro för räntestöd för studielån, erläggande av borgensansvarsbelopp samt ränteunderstöd i enlighet med LL (2006:71) om studiestöd.

46.03.52. Vissa studiesociala förmåner och stipendier (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-17 562,91	-20 000	-20 000

Anslaget avser kostnader för att täcka studiesociala förmåner för de ålänningar som inte fyllt 17 år och som studerar på gymnasialstadiet utanför Åland.

46.05. BILDNINGSARBETE

	Bokslut 2008	**Budget 2009 (inkl. tb)**	**Förslag 2010**
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-515 271	-490 000	-319 000
Summa utgifter	-515 271	-490 000	-319 000
Anslag netto	-515 271	-490 000	-319 000

Syftet med det landskapsunderstödda fria bildningsarbetet är att i enlighet med de landskapslagar som reglerar verksamheten öka medborgarnas kunskap om och

engagemang för samhällslivsfrågor, främja kulturell aktivitet, befrämja en meningsfull användning av fritiden, öka intresset för självstudier samt ge en god grund för fortsatta studier.

Landskapsbidrag för fritt bildningsarbete beviljas dels för Medborgarinstitutets verksamhet, dels de två i landskapet verksamma bildningsförbunden. Ålands bildningsförbund och Arbetarnas bildningsförbund på Åland anordnar i första hand kurser i samarbete med de föreningar och organisationer som är anslutna till förbunden.

Landskapsregeringen har som målsättning att trygga alla ålänningars möjlighet att ta del av Medborgarinstitutets kursutbud, oberoende av hemkommun. Landskapsregeringens målsättning är att Medborgarinstitutet även i integrationssammanhang ska ha en allt viktigare roll.

Utgifter

46.05.51. Landskapsandel för medborgarinstituts driftskostnader (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-406 559,96	-420 000	-259 000

Med hänvisning till LL (1993:72, ändrad 2007:71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten föreslås ett anslag om 259.000 euro för medborgarinstitutets verksamhet år 2010.

I förslaget har beaktats att landskapsregeringen har för avsikt att till lagtinget avlämna en framställning om att inte indexjustera basbeloppen för år 2010. Se även allmänna motiveringen. Landskapsandelen baserar sig på 7.000 undervisningstimmar och ett preliminärt belopp om 92,27 euro per timme.

46.05.52. Landskapsbidrag för bildningsförbundens verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-63 711,47	-70 000	-60 000

Rubriken ändrad.
Med hänvisning till lagtingets beslut om antagande av LL om landskapsbidrag till bildningsförbund (LTB 19/2009) föreslås ett anslag om 60.000 euro för bildningsförbundens verksamhet år 2010.

46.07. BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-75 785	-100 000	-98 000
Överföringsutgifter	-519 621	-560 000	-566 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-595 406	-660 000	-664 000
Anslag netto	-595 406	-660 000	-664 000

De allmänna biblioteken har till uppgift att tillgodose allmänhetens behov av kunskap, bildning och förströelse (LL (1997:82) om allmänna bibliotek). Biblioteken ska främja intresset för litteratur, stöda utbildning och självständiga studier

samt verka för att databaserad information görs tillgänglig för allmänheten.

Biblioteken lånar kostnadsfritt ut böcker och andra biblioteksmedier ur egna samlingar och ger handledning i sökning av information och i användandet av bibliotekens resurser.

De allmänna biblioteken är levande kulturcentra i de åländska kommunerna. Totalt finns i landskapet 18 allmänna bibliotek. Av dessa fungerar Mariehamns stadsbibliotek som centralbibliotek för landskapet enligt avtal med landskapsregeringen. Centralbibliotekets uppgifter specificeras i landskapsförordning (1987:83, 2 §). Uppgifterna specificeras ytterligare i ett avtal mellan Mariehamns stad och landskapsregeringen. Avtalet är fyraårigt och gäller till och med år 2010.

Centralbibliotekets tyngdpunktsområden är i enlighet med ovan nämnda avtal
- förbättrad talboksservice
- utvecklande av transporter mellan de allmänna biblioteken samt
- utveckling av de digitala medierna inklusive kartläggning av den regionala biblioteksservicen.

Den omfattande användningen av elektronisk informationsförmedling kräver kontinuerlig uppdatering av datautrustningen vid centralbiblioteket. För att utrustningen ska fungera smidigt krävs också teknisk sakkunskap.

Under år 2009 planerades en studie angående utvecklingen av de digitala medierna inklusive den regionala biblioteksservicen men har uppskjutits till år 2010. Studien syftar till att visa vilka behov av åtgärder som finns för att de åländska biblioteken ska kunna upprätthålla sin biblioteks- och informationsservice i en allt mera digitaliserad omvärld.

Utgifter

46.07.04. Övriga utgifter för biblioteksverksamheten

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-75 785,38	-100 000	-98 000

Föreslås ett anslag om 98.000 euro inkluderande täckande av kostnaderna i enlighet med avtal från år 2007 mellan Mariehamns stad och landskapsregeringen. Under året ska förhandlingar föras mellan parterna om en ny avtalsperiod från år 2011.

46.07.30. Landskapsandel för kommunala bibliotek (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-500 470,52	-530 000	-536 000

Hänvisande till LL (1993:72, ändr. 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamhet föreslås ett anslag om 536.000 euro.

I förslaget har beaktats att landskapsregeringen har för avsikt att till lagtinget avlämna en framställning om att inte indexjustera basbeloppen för år 2010. Se även allmänna motiveringen.

Anslaget har beräknats utgående från ett preliminärt basbelopp om 78,55 euro per kommuninvånare.

46.07.50. Understöd åt författare och översättare (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-19 150,00	-30 000	-30 000

I enlighet med LL (1985:29) om stöd för litterär verksamhet föreslås ett anslag om 30.000 euro. Medlen är avsedda för stipendier till författare och översättare.

46.09. ALLMÄN UNGDOMS-, IDROTTS- OCH KULTURVERKSAMHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-158 934	-194 000	-114 000
Överföringsutgifter	-694 684	-724 000	-665 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-853 618	-918 000	-779 000
Anslag netto	-853 618	-918 000	-779 000

Enligt gällande lagstiftning skapar landskapsregeringen och kommunerna gemensamt de allmänna förutsättningarna för ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet som bedrivs av organisationer och föreningar. Verksamheterna stöds genom landskapsandelar till kommunerna.

Förutom lagstadgade utgifter upptas även andra anslag för utgifter som riktar sig till kulturell verksamhet. Till dessa hör Nordens institut på Åland vars administrativa utgifter enligt avtal med Nordiska ministerrådet bekostas av landskapsregeringen. Dessutom innehåller kapitlet utgifter för övriga kulturella verksamheter där landskapsregeringen är huvudman eller medansvarig.

Utgifter

46.09.04. Utgifter för Ålands kulturdelegation

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-18 303,89	-21 000	-18 000
	tb 3 000	

Hänvisande till LL (1996:53) om Ålands kulturdelegation föreslås ett anslag om 18.000 euro för kulturdelegationens verksamhet inkluderande års- och mötesarvoden, resekostnader samt information och anordnande av möten och seminarier.

46.09.05. Nordiskt kulturutbyte

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-90 565,95	-96 000	-96 000
	tb 1 000	

Med hänvisning till avtal mellan Ålands landskapsregering och Nordiska ministerrådet (1984) föreslås ett anslag om 96.000 euro för täckande av administrativa kostnader. Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

46.09.23. Utgifter för serien Det åländska folkets historia

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-36 000	0

Föreslås inget anslag för år 2010.

46.09.26. Projekt för kultur i skärgården (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-50 064,33	-50 000	0
	tb 5 000	
(t.a. -9 201,64)		

Föreslås inget anslag under momentet då projektet är avslutat under år 2009. Se även budgetmoment 46.13.50.

46.09.30. Kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-610 489,76	-647 000	-654 000
	tb 0	

Med hänvisning till LL (1993:37, ändrad 2007/71) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten föreslås ett anslag om 654.000 euro för landskapsandelar för kommunal ungdoms-, idrotts- och kulturverksamhet.

I förslaget har beaktats att landskapsregeringen har för avsikt att till lagtinget avlämna en framställning om att inte indexjustera basbeloppen för år 2010. Se även allmänna motiveringen.

Anslaget har beräknats utifrån följande preliminära basbelopp:

Ungdomsarbete	15,13 euro
Idrott och motion	70,42 euro
Kulturverksamhet	10,28 euro

46.09.59. Övrig kulturell verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-84 193,88	-78 000	-11 000
	tb 1 000	

Föreslås ett anslag om 11.000 euro för övrig kulturell verksamhet inkluderande kulturseminarier och -debatter samt övriga arrangemang som ordnas av eller i samverkan med landskapsregeringen.

46.11. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR UNGDOMSARBETE OCH IDROTT

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-35 977	-38 000	-38 000
Överföringsutgifter	-1 739 664	-1 777 000	-1 465 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.	-15 000	-15 000	-10 000
Summa utgifter	-1 790 641	-1 830 000	-1 513 000
Anslag netto	-1 790 641	-1 830 000	-1 513 000

Ålands ungdomsråd i ny form tillsätts vid årsskiftet 2009/2010. Rådet har dels till uppgift att ge utlåtanden i olika slag av ärenden till landskapsregeringen, dels att möjliggöra delaktighet för unga i enlighet med det nya ungdomspolitiska programmet. Till verksamheten hör även ordnande av seminarier, representation inom nordiskt ungdomssamarbete och övriga externa kontakter på ungdomsområdet.

Enligt LL (1987:86) om ungdomsarbete och Idrottslag (1983:42) för landskapet Åland samt LF (1999:3) om överföring av vissa förvaltningsuppgifter på Ålands idrottsförbund fördelas penningautomatmedel till ungdoms- och idrottsorganisationer. I fördelningsbesluten prioriterar landskapsregeringen förnyelse, jämställdhet och demokrati.

Centralidrottsorganisationer och specialidrottsföreningar beviljas årligt understöd för verksamheten. I anslaget för understöd till idrottsorganisationerna ingår också stöd för främjande av handikappidrott och -motion. Även för idrottsanläggningar och -redskap kan såväl kommuner som föreningar beviljas understöd.

Under förutsättning att beachvolleyturneringen Paf Open återkommer till Åland så som planerat avser landskapsregeringen att stöda även det evenemanget.

Under år 2010 fortsätter ungdomsarbetet utifrån riktlinjerna i det nya ungdomspolitiska programmet. Landskapsregeringen avser även att fortsätta arbetet med riktlinjer för stöd inklusive sponsorering av stora idrottsevenemang.

Utgifter

46.11.04. Ålands ungdomsråd

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-35 977,00	-38 000	-38 000

Föreslås ett anslag om 38.000 euro för Ålands ungdomsråd. Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

46.11.52. Understöd till föreningar och organisationer för ungdomsarbete

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-178 890,00	-225 000	-235 000

Föreslås ett anslag om 225.000 euro för verksamhetsbidrag till organisationer med ungdomsverksamhet, samt för grundrenoveringar av ungdomslokaler och hembygdsgårdar. Dessutom föreslås 10.000 euro till landskapsregeringens disposition för ungdomsprojekt, ungdomsutbyte och -aktiviteter inom föreningar och organisationer.

För ungdomsprojekt inom musik, teater och andra konstarter ansvarar Ålands kulturdelegation. Se moment 46.13.50.

46.11.53. Understöd för idrottsorganisationers verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 085 000,00	-1 147 000	-1 105 000

Föreslås ett anslag om 1.105.000 euro. Anslaget överförs till Ålands idrottsförbund efter att lagtinget antagit 2010 års landskapsbudget. Anslaget har beräknats enligt följande

- 755.000 euro för verksamhetsbidrag till föreningar och organisationer (ca 70 st.)
- 165.000 euro för idrottsförbundets administration inklusive löner samt kostnader för motion på recept och
- 185.000 euro för övrigt utvecklingsarbete, resebidrag, stipendier och fortbildning för tränare.

46.11.54. Understöd för idrotts- och sportanläggningar

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-50 774,00	-70 000	-65 000

Föreslås med hänvisning till 11 § Idrottslag (1983:42, ändr. 1993/95) för landskapet Åland ett anslag om 65.000 euro för organisationers och kommuners anskaffande av idrottsredskap och -anläggningar.

46.11.55. Kostnader för Öspelen på Åland 2009

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-425 000,00	-335 000	

Momentet utgår.

46.11.56. Understöd för särskilda idrottsevenemang

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		-60 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 30.000 euro som understöd för beachvolleyevenemanget Paf Open 2010. Understödet kan utbetalas till Ålands volleybollförbund mot ansökan och under förutsättning att evenemanget ordnas på Åland sommaren 2010.

Därtill föreslås ett anslag om 30.000 euro för att täcka ligalaget Åland Uniteds spel i UEFA:s Women`s Champions League 2010.

46.11.86. Lån till ungdomsorganisationer och -föreningar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-15 000,00	-15 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro att beviljas som lån till föreningar och organisationer i enlighet med 21 § LF (1993:56) om Ålands Penningautomatförening och dess verksamhet. Lån kan beviljas för renoveringar av ungdomslokaler.

46.13. PENNINGAUTOMATMEDEL FÖR KULTURELL VERKSAMHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	2 563	1 000	2 000
Konsumtionsutgifter			
Överföringsutgifter	-1 055 051	-1 240 000	-1 295 000
Investeringsutgifter		-2 500 000	-5 000 000
Summa utgifter	-1 055 051	-3 740 000	-6 295 000
Anslag netto	-1 052 488	-3 739 000	-6 293 000

Landskapsregeringens kulturpolitiska program ”Växtkraft” och landskapsregeringens handlingsprogram 2007 - 2011 visar de övergripande riktlinjerna i landskapsregeringens kulturpolitik. Utifrån ”Växtkraft” utarbetas årliga konkreta handlingsplaner.

Cirka 50 kulturföreningar och -organisationer beviljas i enlighet med LL (1983:39) om kulturell verksamhet årliga verksamhetsbidrag. Ålands kulturdelegation som disponerar penningautomatmedlen för kulturell verksamhet beviljar även bidrag till kulturprojekt av engångskaraktär. Dessutom beviljas kulturstipendier till enskilda personer. Vid fördelningen av medel prioriteras nyskapande, jämställdhet och demokratiska aspekter i de mottagande organisationernas verksamhet. Därtill beviljas bidrag för museer och samlingar i föreningsregi.

Särskilda åtgärder som planeras under år 2010 är

- om- och tillbyggnaden av Ålands sjöfartsmuseum som fortgår under hela året och planeras vara klar under första hälften av år 2011, under förutsättning att arbetet påbörjas hösten 2009
- ett fortsatt befrämjande av kulturen i skärgården i enlighet med de erfarenheter som gjorts under projektet "Kultur i skärgården"
- en utredning för förutsättningarna för en satsning på en teaterutbildning för unga har genomförts under år 2009. Kulturdelegationen ges i uppgift att inlämna en utredningsrapport med förslag till en successiv uppbyggnad av en sådan utbildning
- att en fortsatt satsning görs på planeringen och genomförandet av det stora finlandssvenska sång- och musikevenemanget Skolmusik 2010. Evenemanget väntas samla flera tusen deltagande barn och ungdomar samt föräldrar under några dagar våren 2010 samt
- att riktlinjer utarbetas för stöd ur penningautomatmedel till kultur i vården. Arbetet föreslås ske i samverkan med med social- och miljöavdelningen.

Inkomster

36.13.55. Inkomster av kulturell verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
2 562,96	1 000	2 000

Ett anslag om 2.000 euro föreslås för intäkter från bokförsäljning och vistelsestipendier vid Post- och tullhuset i Eckerö och på Källskär.

Utgifter

46.13.50. Verksamhetsunderstöd till föreningar och organisationer samt projektmedel och stipendier

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-599 653,00	-705 000	-672 000

Föreslås ett anslag om 672.000 euro att disponeras och fördelas av Ålands kulturdelegation utgående från ett genus- och jämställdhetsperspektiv enligt följande
- 592.000 euro för verksamhets- och projektunderstöd till föreningar och organisationer samt stipendier till enskilda kulturutövare som fördelas utgående från ett genus- och jämställdhetsperspektiv
- 50.000 euro för genomförandet av Skolmusik 2010, en genusredovisning ska ingå samt
- 30.000 euro för firandet av självstyrelsedagen.

I anslaget ingår även fortsatta satsningar på kulturaktiviteter i skärgården utgående från rapporten från projektet Kultur i skärgården.

46.13.51. Understöd åt Stiftelsen Ålands Sjöfartsmuseum r.s.

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		-260 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 200.000 euro för verksamheten år 2010. De senaste åren har Stiftelsen för Ålands sjöfartsmuseum beviljats 250.000 euro i årligt verksamhetsbidrag. Under år 2010 håller museet stängt på grund av om- och tillbyggnadsprojektet, men personalen kommer att vara sysselsatt med utställningsplanering och föremålshantering inför öppnandet av det om- och tillbyggda museet år 2011. Vissa administrativa kostnader bör dock vara betydligt lägre än normalt under år 2010. Motsvarande anslag har tidigare beaktats under moment 46.13.57.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
Utskottet har av landskapsregeringen blivit uppmärksammad på att anslaget borde vara 260.000 euro istället för föreslagna 200.000 euro. Nivån på bidraget år 2010 blir högre totalt sett p.g.a. att museet är stängt och därmed inte har några inkomster. Med hänvisning till det ovan angivna föreslår utskottet att anslaget höjs till 260.000 euro. Höjningen motsvarar sänkningen av förslaget till anslag under moment 44.20.51.

46.13.52. Understöd för filmproduktion

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		-150 000

Momentet nytt.
Föreslås ett anslag om 150.000 euro att användas som understöd för två filmproduktioner

- inspelningen av den första svenskspråkiga långfilmen för barn och unga sker till största delen på Åland sommaren 2010. Det finlandssvenska produktionsbolaget Långfilm Productions Finland Oy ansvarar för produktionen "Iris". Produktionen har en totalbudget om 2,5 miljoner euro samt
- inspelningen av långfilmen "Murder" (arbetsnamn) planeras också att ske sommaren 2010 på Åland. För produktionen ansvarar filmbolaget Inbreed Film. Totalkostnaderna uppgår till ca 500.000 euro.

Filmproduktionerna har förutom det kulturella värdet även värde som destinationsmarknadsföring för Åland.

46.13.53. Understöd för 4/mbk Pommerns underhåll (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-35 000	-35 000

Föreslås ett anslag om 35.000 euro för underhåll av museifartyget Pommern.

46.13.54. Understöd för ungdomsensemblen Alandia Strings

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-50 000	-50 000

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för understöd till föreningen Alandia Strings r.f. Föreningens verksamhet omfattar undervisning i stråkinstrument för ca 50 barn och ungdomar. På repertoaren står folkmusik och klassisk musik.

46.13.55. Understöd åt Bild- och formskolan

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-48 000	-48 000

Bild- och formskolan ger konstundervisning åt barn och ungdomar. Föreslås ett anslag om 48.000 euro för verksamheten år 2010 att användas för bild- och formkurser och liknande aktiviteter för unga.

46.13.57. Verksamhetsunderstöd för museal verksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-380 867,00	-402 000	-140 000

Föreslås ett anslag om 140.000 euro för kulturarvsverksamheten i föreningsregi. Anslaget avser småmuseer och andra viktiga samlingar. En aktiv och utvecklande verksamhet prioriteras. Anslaget kan även användas för projektstöd till föreningar. Ca 7.000 euro av anslaget avser årlig gemensam marknadsföring av museer

och samlingar på Internet. Se även moment 46.13.51.

46.13.74. Utbyggnad av Ålands sjöfartsmuseum (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-2 500 000	-5 000 000
	tb 0	

Av lagtingets beslut i samband med första tilläggsbudgeten för år 2009 framgår att totalkostnaden för om- och tillbyggnaden av Ålands sjöfartsmuseum, inkluderande landskapets del av kostnaderna för anläggande av utställningarna, högst får uppgå till 10,4 miljoner euro. Anbud har inbegärts för projektet så att bygget tidigast kan påbörjas före årsskiftet varvid projektet skulle kunna vara klart under första hälften av år 2011. Byggstart förutsätter att det bedöms vara konjunkturmässigt fördelaktigt.

Kostnaderna för anläggande av utställningarna har under år 2009 beräknats uppgå till ca 1 miljon euro. Fastighetens driftskostnader beräknas, inkl. nybyggnaden om 1.980 m^2 uppgå till ca 70.000 euro per år, vilket motsvarar en ökning om ca 50.000 euro. Därtill kommer avskrivningar på nybyggnaden om ca 310.000 euro per år. Museiverksamheten ordnas i övrigt på ett sådant sätt att nuvarande kostnadsnivå bibehålls.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 5.000.000 euro under momentet.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

Utskottet har erhållit information från landskapsregeringen om att förslagets motivering bör kompletteras med följande text, vilket nu föreslås införd av utskottet,: Med hänvisning till 8 § landskapslagen om landskapets finansförvaltning (1971:43) föreslås att Ålands Nautical club r.f.:s andel av byggnadskostnaderna kan gottskrivas momentet.

46.15. GRUNDSKOLEVÄSENDET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster		10 000	4 000
Konsumtionsutgifter	-1 206	-30 000	
Överföringsutgifter	-11 736 664	-12 250 000	-12 200 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-11 737 870	-12 280 000	-12 200 000
Anslag netto	-11 737 870	-12 270 000	-12 196 000

I enlighet med bestämmelserna i grundskolelagen (1995:18, ändring 2007/106) för landskapet Åland ankommer ledningen av grundskolornas undervisning och övriga verksamhet på huvudmännen - kommunerna. Landskapsregeringen handhar den allmänna tillsynen och utvecklingen av grundskolan.

Landskapsregeringens långsiktiga övergripande uppgift och mål är

- att stärka och utveckla sitt tillsyns- och utvecklingsansvar, bl.a. då det gäller målsättningen att alla elever i grundskolan ska ges möjlighet till en likvärdig allmänbildande utbildning som grund för fortsatta studier på gymnasialstadiet
- att i samråd med kommunerna främja skolornas förutsättningar att nå de mål

och kunskapskrav som anges i den centrala läroplanen för grundskolan, bl.a. genom att stöda kommunernas fortbildningsarrangemang och handledning för skolledare och personal inom skolornas allmän- och specialundervisning samt
- att i samråd med kommunerna stävja barns och ungdomars ökade ohälsa och skapa beredskap för åtgärder som förebygger huvudvärk, sömnproblem, depression, stress och ångest liksom missbruk av alkohol och övriga droger.

Landskapsregeringen avser under budgetåret lägga tonvikt vid att stärka och utveckla skolornas
- ledarskap och förvaltning, även avseende trygghet och säkerhet i skolan
- lärmiljö (fysiska, psykiska, sociala och pedagogiska element)
- resursanvändning (ekonomiskt, miljömässigt och socialt)
- inlärningsresultat och elevbedömning samt
- nätbaserade arbetssätt och metoder.

Inkomster

36.15.24. Inkomster från försäljning av läromedel

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	10 000	4 000

Inkomsterna avser försäljning av läromedlet Tidernas Åland - från stenåldern till svenska tidens slut.

Utgifter

46.15.24. Läromedel i samhällskunskap och åländsk historia (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 206,02 (t.a. -68 894,78)	-30 000	

Momentet utgår. Såväl produktionen av läromedlet Tidernas Åland - från stenåldern till svenska tidens slut som produktionen av läromedlet i omgivningskunskap för undervisning i grundskolans lägre årskurser har slutförts.

46.15.30. Landskapsandel för grundskolornas driftsutgifter (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-11 736 664,19	-12 250 000	-12 200 000

Elevantalet inom de kommunala grundskolorna, som är 25 stycken framgår av nedanstående tabell.

Grundskolan hösten 2009 (2008)

Elever	Totalt		Flickor		Pojkar	
Allmänundervisning	2.799	(2.840)	1.375	(1.385)	1.424	(1.455)
Specialklass	56	(49)	18	(15)	38	(34)
Träningsundervisning	32	(30)	11	(12)	21	(18)
Totalt	**2.887**	**(2.919)**	**1.404**	**(1.412)**	**1.483**	**(1.507)**

Enligt uppgifter i befolkningsregistret och enligt ÅSUB:s prognoser beräknas kommuninvånarna i åldersgruppen 6 - 15 år framöver minska.

Enligt de nya bestämmelserna i LL (1993:73) om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten erhåller kommunerna landskapsandel för sina driftskostnader för grundskolan enligt landskapsandelsprocenterna 20 - 80. Kommunerna, förutom de i bosättningstrukturgrupp 1, kan inte längre erhålla en särskild landskapsandel för anläggningsprojekt, utan landskapsandelen ska täcka såväl drifts- som anläggningskostnader.

Landskapsandelen bestäms enligt kalkylerade grunder och utgående från basbelopp per kommuninvånare i åldersgruppen 6 - 15 år. I förslaget har beaktats att landskapsregeringen har för avsikt att till lagtinget avlämna en framställning om att inte indexjustera basbeloppen för år 2010. Se även allmänna motiveringen. De preliminära basbeloppen är 8.949,98 (8.949,98) euro. För en elev inom träningsundervisningen är det preliminära basbeloppet 25.504,35 (25.504,35) euro.

Anslaget ska även användas som understöd till kommunerna för sådan extra stödundervisning i svenska för elever som flyttat till landskapet från andra länder och regioner och som kommunerna anordnar i stöd av grundskolelagen (1995:18, 17 §) för landskapet Åland. Denna undervisning har ökat markant under de senaste åren, varför ett anslag om 100.000 euro föreslås för stödundervisningen.

Med hänvisning till ovanstående föreslås ett anslag om 12.200.000 euro.

46.15.32. Landskapsandel för anläggningskostnader för grundskolor och allmänna bibliotek (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Under år 2010 beräknas inget grundskole- eller biblioteksprojekt vara aktuellt i kommuner som tillhör bosättningsstrukturgrupp 1, varför inget anslag föreslås.

46.17. YRKESUTBILDNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-72 696	-49 000	-35 000
Summa utgifter	-72 696	-49 000	-35 000
Anslag netto	-72 696	-49 000	-35 000

Den allmänna målsättningen för den yrkesinriktade utbildningen vid landskapets skolor framgår av LL (1997:52) om utbildning på gymnasialstadienivå (2002/82). Läroavtalsutbildningen bedrivs enligt LL (1998:59) om läroavtalsutbildning. Sjösäkerhetscentrets verksamhet regleras av LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum och högskoleutbildningen av LL (2002:81) om Högskolan på Åland.

Handläggningen av ärenden inom ovan nämnda områden åligger yrkesutbildningsbyrån enligt 12 § LF (2003:61) om landskapsregeringens allmänna förvaltning. I enlighet med 15 § nämnda lag finns vid byrån en vuxenutbildningsenhet, som handlägger vuxenutbildnings- och läroavtalsärenden. Till ansvarsområdet hör även det operativa programmet för Europeiska socialfonden på Åland, ESF 2007 - 2013, inom målet ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”, samt handläggning av uppgifter inom det nordiska och europeiska samarbetet inom ut-

bildnings- och forskningsområdet.

Verksamheten och resursanvändningen inom ovanstående områden beskrivs mer detaljerat under följande budgetkapitel och -moment:
46.19. VUXENUTBILDNING
46.20. EUROPEISKA UNIONEN – SOCIALFONDEN
46.40, 42, 44, 48, 50 och 52. DE YRKESUTBILDANDE SKOLORNA PÅ GYMNASIALSTADIET
46.41. ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM och
46.55. HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND.

Nedan beskrivs några övergripande åtgärder inom dessa områden, medan detaljerna framgår under respektive kapitel.

Från och med år 2010 avses att verksamheten vid lärcentret Navigare ska integreras med gymnasialstadieskolorna, där Ålands handelsläroverk ges ett övergripande samordningsansvar. Detta bör samtidigt koordineras med den utvecklingsplan som tagits fram för utbildningsorganisationen på gymnasialstadiet och med det pågående arbetet med att skapa ett fungerande regelverk för vuxenutbildningen på Åland. Samtidigt ska erfarenheterna från det avslutade Mål 3-projektet Flexlearn och det pågående ESF-projektet Nätpedagogik tas till vara i detta arbete. Ytterligare ska åtgärderna anpassas till ESF-projektet ”Validering på Åland”, som avslutas år 2012 och är uppgjort så, att valideringssystemet ska kunna börja tillämpas genast när projektet är avslutat. Detta förutsätter att fungerande system och regelverk för vuxenutbildningen på Åland har utarbetats.

Ett särskilt utvecklingsområde, som delvis tangerar det ovan nämnda, är att skapa förutsättningar för integrationsutbildning och inklusion.

På gymnasialstadiet fortsätter utvecklingsarbetet utgående från de senaste årens förarbeten, där landskapsregeringens strategier för att utveckla gymnasialstadieutbildningen formulerats i ovan nämnda utvecklingsplan för utbildningsorganisationen (Landskapsregeringens meddelande nr 3/2008-2009, 6.4.2009, till Ålands lagting) dock i enlighet med kulturutskottets betänkande. Arbetet inriktas på framtagande av regelverk för den nya organisationen vid sidan av lagstiftningsproceduren. Den nya utbildningsorganisationen, som förväntas inleda verksamheten år 2011, ska vara kostnadseffektiv samt mål- och resultatinriktad gällande både utbildningskvalité och -kvantité.

För de yrkesutbildande skolorna betonas särskilt följande gemensamma mål på lång och medellång sikt
- att stävja de ungas ökade ohälsa och skapa beredskap för åtgärder som förebygger huvudvärk, sömnproblem, depression, stress och ångest liksom missbruk av alkohol och övriga droger
- att skapa förutsättningar för de studerande att utveckla kunskaper som är attraktiva på arbetsmarknaden och som krävs för fortsatta studier
- att understöda och utveckla entreprenörskap, kreativitet, initiativförmåga, nyskapande och eget ansvar
- att införa yrkesprov som ett element i all yrkesutbildning
- att vidareutveckla möjligheterna till attraktiva ämnesval och studiekombinationer mellan skolorna på gymnasialstadiet
- att fortlöpande utveckla läroplanerna och att genomföra arbetet med uppföljning, utvärdering och kvalitetsledning av verksamheten
- att utveckla det pedagogiska arbetet och understöda användningen av nya pedagogiska och tekniska möjligheter i undervisningen
- att utveckla elevdemokratin och jämställdheten och att involvera de studerande i beslutsfattandet i ärenden som rör utbildningen och undervisnings-

planeringen samt
- att ständigt upprätthålla och vidareutveckla en attraktiv skolmiljö för inlärning och studier.

Dimensioneringen av utbildningen på gymnasialstadiet ska beakta variationer i efterfrågan både av utbildning och av yrkesutbildad arbetskraft inom olika områden. Dimensioneringen ska även omfatta en översyn av antagningsförfarandets programrytmisering. Särskild vikt ska fästas vid utbildningar som har gemensamma ämnesområden. Detta möjliggörs genom att ge utrymme för större flexibilitet och snabbare anpassning beträffande utbud och bredd, gruppstorlekar och samordning inom och mellan skolorna. Ett viktigt instrument som tillför många nya möjligheter är den gemensamma periodiseringen av undervisningen, indelningen av läsåret i fem perioder, som införs inom alla skolor på gymnasialstadiet från och med hösten 2010.

Utbildningen inom sjöfartsområdet är föremål för fortsatt utvecklingsarbete för att dels samordna resursanvändningen och dels tydliggöra profileringen av utbildningsområdet på Åland. Avsikten är att utveckla nya verksamhetsmodeller, samarbetskonstellationer och finansieringsformer. Arbetet berör Ålands sjömansskola med skolfartyget m/s Michael Sars, Ålands sjösäkerhetscentrum, Högskolan på Åland och navigations- och maskinsimulatorerna. Sjöfartsnäringens medverkan i utvecklingsarbetet är betydelsefullt. Utvecklingsarbetet ska bedrivas vid sidan av de övriga samordningsintentionerna på gymnasialstadiet och ska även tidsmässigt inrymmas i den övriga planeringen.

Ett nytt treårigt utbildningsavtal mellan Ålands landskapsregering och Högskolan på Åland gäller under åren 2009 - 2011, där formerna för kommunikation mellan parterna har utvecklats vilket bland annat medför bättre mål- och resultatvärdering och styrning för vardera parten.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 63 föreslås att följande text fogas till motiveringen under kapitlet: ”Landskapsregeringen tillser att utbudet av relevanta nybörjarplatser inom yrkesutbildningen är tillräckligt inför höstterminen 2010 så att samtliga som lämnar grundskolan kan erbjudas studieplats samt med beaktande av det rådande arbetsmarknadsläget bland unga.”.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 63 förkastas med beaktande av utskottets skrivningar i de allmänna motiveringarna.

Utgifter

46.17.04. Utgifter för studerande i behov av särskilt stöd (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-32 422,25	-20 000	-20 000
	tb 1 000	
(t.a. 0,00)		

Föreslås ett anslag om 20.000 euro. Anslaget baserar sig på stadgandena i LL (1997:52) om utbildning på gymnasialstadienivå (2002/82) enligt vilka även studerande med särskilda behov ska ges möjlighet att genomföra sin utbildning. Anslaget avses för avlöning av personal samt för anskaffning av handikapphjälpmedel till åländska studerande i landskapets skolor. Medlen fördelas på basis av aktuella behov i skolorna på anhållan från respektive skola, bl.a. för stödfunktioner och handledning i specialpedagogiska frågor och individuella program. Anslaget kan också användas för förberedande åtgärder inför antagningen av studerande.

46.17.05. Utgifter för åländska studerande i Norden (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-40 273,98	-55 000	-15 000
	tb 25 000	

Föreslås ett anslag om 15.000 euro. Merparten av anslaget avses för finansiering av utbildningskostnaderna för en studerande från Åland, som våren 2010 avslutar den tvååriga utbildningen vid Red Cross United World College (RCUWC) i Norge. Minskningen föranleds av att landskapets finansiering av nya studerande från Åland upphört från och med hösten 2009, vilket innebär att landskapets finansiering avslutas våren 2010, då den sista som antagits med landskapets finansiering avslutar sina studier vid RCUWC.

De ordinarie utbildningskostnaderna för åländska studerande i Sverige och övriga Norden ska i princip ersättas av det land där studierna bedrivs i enlighet med överenskommelser och nordiskt utbildningssamarbete. Dock kan det finnas fall med rikstäckande utbildningar, där ett villkor för antagning av en åländsk studerande kan vara att den studerandes hemkommun eller annan part åläggs ett betalningsansvar. För detta ändamål reserveras ca 5.000 euro under momentet.

46.19. VUXENUTBILDNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	36 606	526 000	251 000
Konsumtionsutgifter	-769 170	-1 806 000	-1 317 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-769 170	-1 806 000	-1 317 000
Anslag netto	-732 564	-1 280 000	-1 066 000

Vuxenutbildningens tvärsektoriella karaktär, mångfald och komplexitet gör det nödvändigt med en integrerad utbildningsstrategi som omfattar alla intressenter, arbetsmarknadsparter och organisationer, på såväl lokal som regional nivå. Utbildning syftar inte enbart till en yrkeskarriär utan har även ett bildningsperspektiv samt bidrar till personlig utveckling och social kompetens. Olika utbildningsnivåer och områden utgör i praktiken viktiga instrument för upprätthållandet av samhällets utveckling. EU:s definition av vuxenutbildning är användbar för att beskriva områdets omfattning: ”Vuxenutbildning är alla former av lärande som vuxna ägnar sig åt efter avslutad utbildning”.

Den tekniska utvecklingen påverkar såväl arbetsliv som privatliv samtidigt som den ökande valfriheten ställer krav på förmågan att inhämta och kritiskt granska information. Samhället förutsätter med andra ord aktiva och kunniga medborgare, som kan tillvarata sina fri- och rättigheter.

Inkomster

36.19.05. Vuxenutbildning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
4 974,29	1 000	1 000

Under momentet upptas en inkomst om 1.000 euro.

36.19.08. Inkomster för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
31 631,68	550 000	250 000
	tb -25 000	

Under momentet föreslås inkomster om 250.000 euro från Europeiska socialfonden för fortsatt delfinansiering av projekt inom det operativa programmet, Europeiska socialfonden på Åland, ESF 2007 - 2013, ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”. Projekten ”Nätpedagogik” och ”Validering på Åland” inleddes år 2008 och planeras pågå till utgången av år 2010 respektive utgången av år 2012.

Utgifter

46.19.04. Läroavtalsutbildning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-264 001,00	-640 000	-600 000
	tb 15 000	

(t.a. -183 917,00)

Långsiktiga mål
Ålands läroavtalscenter ska
- leda och övervaka den utbildning som baserar sig på läroavtal och samtidigt beakta landskapets näringslivs- och servicestruktur.

Kortsiktiga mål
- målsättningen för det inkommande budgetåret är att ha ca 120 läroavtalsstuderande, varav 80 st. är redan påbörjade läroavtal
- inleda nya läroavtal för bl.a. 8 ventilationsmontörer och 19 närvårdare under år 2010
- utgående från näringslivets och enskilda studerandes behov erbjuda individuell och behovsanpassad läroavtalsutbildning inom olika branscher samt
- reservera 20 platser för spontana åtgärder, dvs. där utbildningsinriktningen utgår från den studerandes behov. Det är nödvändigt att garantera denna typ av flexibilitet och möjlighet att svara mot aktuella utbildningsbehov, särskilt under de rådande konjunkturförhållandena.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt arvoden för lärlingsnämnden.

Tjänsten som planerare, som varit gemensam med lärcentret Navigare överförs i sin helhet till läroavtalsutbildningen. Denna åtgärd är nödvändig med tanke på att läroavtalsutbildningen har visat sig vara en effektiv och flexibel utbildningsform, som därför bör kunna vidareutvecklas också som en åtgärd för att möta det ökande behovet av vuxenutbildning.

Kostnaderna för utbildningstjänster avser köp av teoriutbildning för lärlingarna samt utbildningsersättning till arbetsplatserna. En svårare sysselsättningssituation förväntas leda till antalet läroavtal som ingås under år 2010 minskar eftersom det förutsätts att lärlingen har ett arbetsavtal som grund för ett läroavtal. Samtidigt kommer sannolikt antalet arbetssökande att stiga, vilket följaktligen medför ett ökat tryck på de arbetsmarknadsåtgärder som Ålands arbetsmarknads- och stu-

dieservicemyndighet administrerar.

46.19.05. Yrkesinriktad vuxenutbildning (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-106 939,60	-140 000	-47 000
	tb 2 000	
(t.a. -5 082,69)		

Under momentet föreslås ett anslag om 47.000 euro. Anslaget avser i första hand åtgärder och åtaganden som fortsätter, men inletts före år 2010, då anslaget under momentet helt finansierade verksamheten vid lärcentret Navigare.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänsten som verksamhetsledare (lkl A 23) indras.

I enlighet med första tilläggsbudgeten för år 2009 ska verksamheten vid lärcentret Navigare minskas samtidigt som det övergripande ansvaret för samordning av gymnasialstadiets vuxenutbildning på distans kommer att integreras med verksamheten vid Ålands handelsläroverk. Samtidigt ska landskapsregeringen fortsättningsvis ha det centrala ansvaret för ledning, utveckling och tillsyn av den yrkesinriktade vuxenutbildningen, där också användningen av modern teknologi och tidsenliga undervisningsformer ska vidareutvecklas.

46.19.06. Sysselsättningsfrämjande utbildning (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-263 594,70	-320 000	-420 000
	tb -80 000	
(t.a. -44 953,00)		

Föreslås ett anslag om 420.000 euro. Ökningen föranleds av behovet av att kunna möta effekterna av det rådande konjunkturläget genom att erbjuda relevant utbildning och vidta övriga sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Anslaget avser dels köp av utbildningstjänster och dels särskilda utbildningsinsatser enlig följande

- utbildning i svenska för inflyttade (SFI), enligt avtal med Medborgarinstitutet i Mariehamn, som enligt landskapsregeringens målsättning bör ha en central roll i integrationsåtgärderna, ca 270.000 euro
- köp av enskilda studieplatser inom yrkesinriktad utbildning, enligt avtal med Svenska Österbottens förbund, tidigare Korsnäs kurscenter, ca 50.000 euro samt
- utbildningsinsatser för att möta akuta behov föranledda av konjunkturläget, ca 100.000 euro.

46.19.07. Tekniskt stöd - målprogram 3 (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-15 830,87	0	

Momentet utgår.

46.19.08. Utgifter för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-118 803,36	-668 000	-250 000
	tb 25 000	

Föreslås ett anslag om 250.000 euro. Anslaget avser kostnader för utvecklingsprojekten "Nätpedagogik" och "Validering på Åland", som vardera delfinansieras genom landskapets ESF-program ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

46.20. EUROPEISKA UNIONEN – SOCIALFONDEN

	Bokslut 2008	**Budget 2009 (inkl. tb)**	**Förslag 2010**
Inkomster	93 767	438 000	345 000
Konsumtionsutgifter	-1 676	-56 000	-20 000
Överföringsutgifter	-1 466 810	-820 000	-335 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 468 486	-876 000	-355 000
Anslag netto	-1 374 720	-438 000	-10 000

Det övergripande målet för programmet ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF” är att höja den vuxna befolkningens kompetens i arbetslivet och att förbättra integreringen av utanförgrupper i samhället. Ledorden är livslångt lärande och formerna för aktiviteterna baseras på Lissabon-strategin.

Programmets strategi är uppdelad i tre tematiska insatsområden
- investeringar i humankapital
- innovativa former av arbetsorganisationer samt
- aktiva och preventiva åtgärder för sysselsättningen samt inklusion och tillgänglighet.

Finansieringsramen ser ut som följer:

	Finansierings-ram 2007 - 2013	Budgeterat 2007 - 2009	Förslag 2010	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	3.125.000	1.767.000*)	10.000*)	993.000*)
EU:s finansieringsandel	3.125.000	1.787.000	345.000	993.000
Sammanlagt	6.250.000	3.554.000	355.000	1.986.000

*)Budgeteringen minskad till följd av annan offentlig finansiering.

I beloppen ingår anslag för tekniskt stöd.

Inkomster

36.20.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 3

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00		

Momentet utgår.

36.20.46. EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
93 766,56	893 000 tb -455 000	345 000

Med hänvisning till momenten 46.20.05 och 46.20.46 föreslås en inkomst om 345.000 euro.

Utgifter

46.20.04. Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-838,07	-28 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för den nationella finansieringsandelen under år 2010 för tekniskt stöd i Ålands program ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”, ESF 2007 - 2013. Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet. EU:s delfinansiering av det tekniska stödet tas upp under moment 46.20.05.

46.20.05. Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-838,06	-28 000	-10 000

Föreslås ett anslag om 10.000 euro för EU:s finansieringsandel under år 2010 för tekniskt stöd i Ålands program ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”, ESF 2007 - 2013. Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och utvärdering av programmet. Landskapets delfinansiering av det tekniska stödet tas upp under moment 46.20.04.

46.20.40. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Momentet utgår.

46.20.41. Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-580 177,50	-865 000	0
	tb 455 000	

Föreslås inget anslag för år 2010, varvid beaktats att programmet till vissa delar har förverkligats med annan offentlig finansiering.

46.20.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 1 och 2 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-949,87	0	

Momentet utgår.

46.20.46. EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ESF (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-885 682,65	-865 000	-335 000
	tb 455 000	

Föreslås ett anslag om 335.000 euro för EU:s andel av finansieringen av programmet ”Regional konkurrenskraft och sysselsättning”, ESF. I och med föreslaget anslag är ca 68 % av programmets EU-finansieringsandel budgeterade. Inkomsterna tas upp under moment 36.20.46. Se även moment 46.20.41.

46.25. ÅLANDS LÄROMEDELSCENTRAL

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	113 599	91 000	44 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-140 024	-155 000	-67 000
Summa utgifter	-140 024	-155 000	-67 000
Anslag netto	-26 424	-64 000	-23 000

Ålands läromedelscentral är en enhet inom utbildnings- och kulturavdelningens skolbyrå vid landskapsregeringens allmänna förvaltning. Med stöd av ett avtal mellan landskapet och kommunerna finansieras verksamheten till 60 % av kommunerna och 40 % av landskapet.

Verksamheten, som pågått under 40 år i av landskapet ägda utrymmen i biblioteksshuset i Mariehamn, består av utlåning av audiovisuella läromedel, böcker och pedagogiska hjälpmedel till samtliga undervisningsstadier, information genom utställningar samt kopierings- och dylika tjänster. Därtill är centralen delaktig i skolbyråns pedagogiska utvecklingsarbete rörande bland annat läroplansarbete och lärarfortbildning.

Under hösten 2008 utarbetades ett förslag till utveckling och förändring i centralens pedagogiska verksamhet med tonvikt på breda samarbetsformer med verk-

samheterna inom utbildnings- och kulturavdelningens olika byråer, framför allt med verksamheten vid lärcentret Navigare. I kommunernas och direktionernas inkomna utlåtanden på ställda förslag framgår att dessa inte är villiga att ta del i de kostnadsutökningar de olika förslagen innebär. På dessa grunder och med hänvisning till landskapets första tillägg till budgeten för år 2009 har landskapsregeringen nu i uppgift att avsluta vissa delar av verksamheten vid Ålands läromedelscentral och inordna andra i den allmänna förvaltningen vid utbildnings- och kulturavdelningen. Avtalet med kommunerna om kostnadsfördelningen och reglementet för läromedelscentralens verksamhet sägs därmed upp. Enligt lagtingsbeslutet förutsätts lokalerna säljas eller hyras ut i den mån de inte lämpligen kan användas inom landskapsförvaltningen. Se även moment 43.60.74.

Mot denna bakgrund föreslår landskapsregeringen att den del av verksamheten som består av utlåning av audiovisuella läromedel, böcker och pedagogiska hjälpmedel sammanförs med kommun- och skolbibliotekens uppgifter senast i samband med avslutandet av läsåret 2009 - 2010. Landskapsregeringen avser att så fort en hållbar lösning uppnåtts fortsätta verkställigheten genom att systematisera uppdelningen och avsluta utlåningen under våren för att därefter vidta nödvändiga åtgärder närmast av teknisk karaktär för den återstående avvecklingen. Delar som handlar om information och pedagogiskt utvecklingsarbete inordnas i utbildnings- och kulturavdelningens verksamhet.

Inkomster

36.25.20. Ålands läromedelscentral - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
15 076,24	2 000	1 000

Anslaget om 1.000 euro omfattar beräknade inkomster för läroboken och talboken Tidernas Åland.

36.25.39. Kommunernas andel i kostnaderna

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
98 523,12	91 000	43 000
	tb -2 000	

Anslaget avser kommunernas andel i läromedelscentralens drifts- och kapitalkostnader som hänförs till avslutandet av läromedelscentralens verksamhet.

Utgifter

46.25.20. Ålands läromedelscentral - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-140 023,72	-158 000	-67 000
	tb 3 000	
(t.a. -3 667,00)		

Föreslås ett anslag om 67.000 euro för verksamheten under avvecklingsperioden.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Föreslås att tjänsten som enhetschef (lkl A23) och den vakanta tjänsten som bib-

liotekarie (lkl A22) indras. Se även moment 46.01.01.

46.32. ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	106 324	138 000	119 000
Konsumtionsutgifter	-980 298	-1 138 000	-1 088 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-980 298	-1 138 000	-1 088 000
Anslag netto	-873 975	-1 000 000	-969 000

Ålands folkhögskola bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1999:53) om Ålands folkhögskola och av landskapsregeringen fastställt reglemente.

Skolan är en internatskola som i överensstämmelse med sin folkbildningstradition ska ge allmänbildande undervisning enligt principen om livslångt lärande. Skolan har fyra allmänna och två specialiserade linjer. Dessutom erbjuds en studieförberedande integrationslinje för ungdomar som har gått ut grundskolan eller motsvarande men inte har förutsättningar att klara av studier inom den grundläggande yrkesutbildningen. Skolans vinterkurs omfattar 34 arbetsveckor. Studieresor ingår som en del av och kompletterar den ordinarie undervisningen och ger de studerande möjlighet att få en bredare och mera balanserad världsbild. 55 studerande kan erbjudas plats på skolans två internat.

Verksamhetens långsiktiga mål är att
- erbjuda en miljö för allsidigt lärande såväl intellektuellt, emotionellt som socialt
- göra det möjligt för studerande att påverka sin egen livssituation och skapa engagemang för att delta i samhällsutvecklingen
- främja de studerandes studieintresse och eget skapande samt att öka deras delaktighet i kulturlivet
- ge de studerande insikter i och förståelse för den åländska självstyrelsen, demilitariseringen, historien och kulturen samt att främja internationell förståelse och fredsvilja samt
- ge de studerande kunskaper och erfarenheter som stärker dem inför fortsatta studier för examen och yrke.

De långsiktiga målen och de allmänna målen för budgetåret anges i detalj i skolans styrdokument och planer, medan nedanstående text närmare beskriver förändringarna i verksamheten.

Målsättningarna för budgetåret är att
- genomföra årskurs 2 av den tvååriga hantverkslinjen med inriktningarna trä, textil och keramik
- anta studerande med lämplig tidigare utbildning eller erfarenhet inom hantverksområdet direkt till hantverkslinjens årskurs 2
- anta studerande till de allmänna linjerna även under pågående läsår för att bereda ungdomar som inte har fått studieplats eller arbete en meningsfull sysselsättning
- utöka utbudet av sommarkurser inom hantverksområdet samt
- utöka samarbetet med hantverksskolor i Norden.

Utbildningsprogram	Antal studerande 2008/2009 Totalt	Kvinnor/Män	2009/2010	Utbildningsplatser Ht 2010
Allmänna linjer				
Media	10	6/4	10	10
Skapande verksamhet	11	9/2	12	12
Idrott	7	5/2	8	8
Musik	6	1/5	8	8
Integration	5	2/3		4
Totalt	**39**	**23/16**	**38**	**42**
Speciallinjer				
Naturfoto	7	6/1	12	12
Konst och hantverk	8	7/1		
Hantverk (tvåårig)			12	12*)
Totalt	**15**	**13/2**	**24**	**24**
Studerande sammanlagt	**54**	**36/18**	**62**	**66**
Utexaminerade	54	36/18		

*)Även antagna direkt till årskurs två ingår i summan.

Inkomster

36.32.20. Ålands folkhögskola - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
106 323,53	138 000	119 000

Under momentet föreslås en inkomst om 119.000 euro. Inkomsterna härrör i huvudsak från kurs- och internatsavgifter samt kosthållet. 96.000 euro beräknas för vinterkurs och övrig fortlöpande verksamhet samt 22.800 euro för sommarkursverksamheten.

Utgifter

46.32.20. Ålands folkhögskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-980 298,12	-1 184 000 tb 46 000	-1 088 000

(t.a. -97 841,00)

För verksamheten vid Ålands folkhögskola föreslås ett anslag om 1.088.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt bl.a. för timlärare. Anslaget ökas något på grund av att den nya tvååriga hantverkslinjen startades höstterminen 2009. De studerande i årskurs 2 ges möjlighet att välja mellan inriktningarna textil, trä och keramik. Skolan avser att anta sökande direkt till årskurs 2 hösten 2010 för att kunna utöka antalet studerande per inriktning. Ingen ny antagning till hantverkslinjens årskurs 1 görs hösten 2010. Följaktligen kommer det endast att finnas en hantverksklass (årskurs 2) i skolan även läsåret 2010 - 2011.

Upplägget kring den s.k. integrationslinjen bör tydliggöras.

Anslaget för material och förnödenheter har sänkts bland annat på grund av sänkta kostnader för uppvärmning av lokalerna.

I anslaget för inköp av tjänster har anslag för marknadsföringen av skolan beaktats. Anslaget avser även inköp av tjänster för skolans kursverksamhet samt för olika specialkurser för skolans studerande. I anslaget ingår kostnader för personalens fortbildning och kompetensutveckling. I anslaget för transportkostnader ingår de studerandes busskort och studieresor.

För att skolan fortsättningsvis ska vara ett attraktivt alternativ bör nya maskiner och inventarier införskaffas under året. Hantverkslinjens nya undervisningsutrymme med skissal beräknas bli färdigt under vårvintern 2010, således behöver nya ändamålsenliga möbler anskaffas till lokalen. För maskiner och inventarier totalt föreslås ett anslag om 12.600 euro.

46.34. ÅLANDS MUSIKINSTITUT

	Bokslut 2008	**Budget 2009 (inkl. tb)**	**Förslag 2010**
Inkomster	64 608	82 000	82 000
Konsumtionsutgifter	-847 536	-914 000	-873 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-847 536	-914 000	-873 000
Anslag netto	-782 927	-832 000	-791 000
Kalkylerad internhyra			-118 000
Netto inkl. internhyra			-909 000

Ålands musikinstitut bedriver sin verksamhet med stöd av LL (1995:80, ändrad 1997/53) om Ålands musikinstitut samt reglemente och läroplan fastställda av landskapsregeringen.

Musikinstitutet erbjuder åländska barn och ungdomar undervisning i musik och dans. Vid musikinstitutet finns grundläggande undervisning samt undervisning på institutnivå.

Huvuddelen av verksamheten bedrivs i egna lokaler i Mariehamn. Dansundervisningen försiggår i för undervisningen särskilt inredda lokaler vilka hyrs av Ålands Industrihus Ab.

Antalet studerande vid musikinstitutet framgår av nedanstående tabell.

	Antal studerande			
		År 2008	År 2009	År 2010
	Totalt	Kvinnor/Män		
Dans	87	86/1	100	80
Musik	168	105/63	165	180
Totala antalet studerande	**255**	**191/64**	**265**	**260**

Inkomster

36.34.20. Ålands musikinstitut - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
64 608,37	69 000	82 000
	tb 13 000	

Föreslås ett anslag om 82.000 euro utgörande inkomster enligt följande:

Terminsavgifter för musikskola, -institut eller dansskola	140 euro
Terminsavgift för syskon	110 euro
Avgift för biämne	65 euro
Avgift för utomstående att deltaga i ensembleverksamhet	50 euro

Utgifter

46.34.20. Ålands musikinstitut - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-847 535,85	-947 000	-873 000
	tb 33 000	

(t.a. -8 348,00)

Under momentet föreslås ett anslag om 873.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt bl.a. för timlärare.

Planeringen har skett med avsikt att minska på utgifterna för timlärare i bisyssla och istället koncentrera undervisningen till timlärare i huvudsyssla för att därigenom kunna stärka organisationens struktur.

I anslaget har beaktats att den under tidigare år höjda verksamhetsgraden för pop och jazz har ett ökat utrustningsbehov.

46.35. ÅLANDS LYCEUM

	Bokslut 2008	**Budget 2009 (inkl. tb)**	**Förslag 2010**
Inkomster	125 699	135 000	21 000
Konsumtionsutgifter	-3 662 666	-3 580 000	-3 305 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-3 662 666	-3 580 000	-3 305 000
Anslag netto	-3 536 967	-3 445 000	-3 284 000
Kalkylerad internhyra		-688 000	-703 000
Netto inkl. internhyra		-4 133 000	-3 987 000

Utgående från LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå har de övergripande målen för utbildningen i Ålands lyceum formulerats i skolans läroplan och reglemente enligt följande

- utbildningen ska ge studerande möjlighet att inhämta en bred allmänbildning som grund för högskolestudier
- utbildningen ska stöda de studerandes personliga tillväxt och aktiva deltagande i ett demokratiskt samhällsliv samt
- utbildningen ska uppmuntra till engagemang, stimulera handlingskraft och

inpränta god moral och etiskt tänkande.

Verksamhetens långsiktiga mål är
- att ge studerande möjlighet att inhämta behörighet för högskolestudier inom humaniora och samhällsvetenskap, naturvetenskap, konst- och kulturvetenskaper samt hälsovetenskaper och idrott
- att skolans studiehandledning och information är så aktiv och förutseende att de studerande ges möjlighet att avlägga gymnasiekursen på tre år och uppnå relevanta behörigheter för fortsatta studier samt
- att skolans IKT-utveckling inriktas mot trådlösa nätverk och en bärbar dator av mindre modell till varje studerande.

Målsättningarna för budgetåret är
- att integrera hållbar utveckling (ekonomiskt, miljömässigt och socialt) i skolans utbildning och verksamhet, bl.a. avseende vedertagna demokrati- och jämställdhetsaspekter
- att utveckla IKT i undervisningen och ge studerande och lärare förutsättningar och stöd för att utveckla sin digitala kompetens
- att komplettera språkundervisningen genom att erbjuda möjligheter till att utveckla studerandes muntliga färdigheter samt
- att ge studerande inblick i företagsamhet och företagande på olika nivåer.

Ålands lyceum, Ålands handelsläroverk och Ålands vårdinstitut verkar enligt landskapsregeringens tidigare beslut i samma fastighet. fr.o.m. läsåret 2008 - 2009.

Föreslås därmed att från och med år 2010 fördelas utgifterna för driften och det löpande underhållet av fastigheten mellan de tre skolorna. De delade utgifterna omfattar kostnader för förbrukning, drift och underhåll för el, vatten, värme och ventilation, lokaliteter och gårdsanläggningar, anskaffning och inköp av material och varor avseende skolornas bespisning och gemensamma datanät och -funktioner. De delade utgifterna omfattar således också lönekostnader för gemensam personal på nämnda områden. Även på vissa undervisningsområden, bl.a. idrott och matematik, delar skolorna på lönekostnaderna.

Tabellen beskriver antalet studerande under tre budgetår:

	2008		2009	2010
	Totalt	Kvinnor/Män	Totalt	Totalt
Första läsåret	132	84/48	135	140
Andra läsåret	140	73/67	126	135
Tredje läsåret	156	79/77	135	126
Fjärde läsåret	-	-	12	10
Kompletteringsstudier	6	3/3	10	-
Studerande totalt	**434**	**239/195**	**418**	**411**

Studentexamen
Förutom sitt studieprogram på 75 kurser ska studerande i studiernas slutskede avlägga studentexamen. Denna examen består av fyra obligatoriska prov, av vilka provet i svenska och litteratur är obligatoriskt, och de tre övriga väljs ur gruppen engelska (eller annat A1-språk), finska, matematik eller ett realämne. Studentexamen kan avläggas under maximalt tre på varandra följande provtillfällen. Vanligen skrivs proven under det tredje läsåret; något prov skrivs under höstens och resterande under vårens studentskrivningar.

Gymnasieexamen, som infördes år 1986, kommer då en ändring av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå trätt i kraft, att upphöra

successivt.

	2007 Kvinnor/Män	2008 Kvinnor/Män	2009 Kvinnor/Män
Studentexamen	52/28	64/61	63/61
Gymnasieexamen	39/34	5/10	6/4
Totalt	**91/62**	**69/71**	**69/65**

Inkomster

36.35.20. Ålands lyceum - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
125 698,80	100 000 tb 35 000	21 000

Under inkomstmomentet budgeteras huvudsakligen för inkomster från uthyrning av fastigheten och försäljning av lunch till lärare och övrig personal. Inkomsterna under momentet minskar till följd av ändrad praxis vad gäller hanteringen av kostnaderna för måltider för studerande från andra skolor. Fr.o.m. år 2010 fördelas kostnaderna schablonmässigt direkt på respektive skola.

Utgifter

46.35.20. Ålands lyceum - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-3 662 666,25	-3 710 000 tb 130 000	-3 305 000

(t.a. -10 325,00)

Under momentet föreslås ett anslag om 3.305.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för timlärare, vikarier och direktionens arvoden.

Föreslås

- att en tjänst som kurator (A21) inrättas fr.o.m. 1.3.2010. Tjänsten ersätter en vid Ålands hotell- och restaurangskola inrättad tjänst som kurator och tjänsteinnehavaren överförs till den nyinrättade motsvarande tjänsten. Omstruktureringen förenhetligar ledningsfunktionen för personalen i gymnasialstadieskolornas gemensamma studerandevård.

För personalens kompetensutveckling har reserverats 10.000 euro, bl.a. för utvecklandet av muntlig kommunikation i skolans språkundervisning. För fortsatt utveckling av digitala kurser och nätbaserade arbetssätt reserveras 10.000 euro.

I anslaget för hyror ingår bl.a. studerandes hyresbidrag och leasingavgifter.

Under anslaget ingår 35.000 euro för Ålands lyceums andel av underhåll av fastigheter och maskiner, kostnader för teletjänster som innefattar avgifter för nätanslutning, 9.200 euro för renhållning och snöröjning samt 90.000 euro för studerandes transporter. Därtill finns anslag för utbildningstjänster till studerande, tryckning och annonsering.

I anslaget för övriga utgifter ingår fastighetsskatt samt resor och dagtraktamen-

ten. I anslaget finns upptaget medel för olika programvaror med uppgradering.

Under momentet föreslås anslag för inköp av ersättande maskiner till skolornas städ- och fastighetsskötsel samt en ersättande ugn.

I syfte att utveckla och på lång sikt förverkliga skolans IKT-strategier fullt ut reserveras 33.600 euro för inköp av nya kanslidatorer, ersättande dataprojektorer och en ny huvudserver för att stegvis installera ett trådlöst nätverk med en bärbar dator av mindre modell till alla studerande.

46.40. ÅLANDS SJÖMANSSKOLA

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	52 449	94 000	75 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-2 578 875	-2 853 000	-2 881 000
Summa utgifter	-2 578 875	-2 853 000	-2 881 000
Anslag netto	-2 526 425	-2 759 000	-2 806 000
Kalkylerad internhyra		-340 000	-361 000
Netto inkl. internhyra		-3 099 000	-3 167 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid sjömansskolan framgår av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå. De övergripande målen för utbildningen har i stort formulerats i reglemente och kvalitetssystem på följande sätt

- Ålands sjömansskola ska tillgodose behovet av yrkeskunnig fartygspersonal genom att upprätthålla en tidsenlig grundläggande yrkes- och fortsättningsutbildning
- skolan ska därtill erbjuda en näringslivsanpassad kursverksamhet för de studerande och för utomstående
- utbildningen ska stöda de studerandes utveckling till flexibilitet, kreativitet och initiativförmåga samt företagaranda
- utbildningen ska berättiga till nationell behörighet i enlighet med STCW-95 konventionen samt
- utbildningen ska ge behörighet för fortsatta studier på högskolenivå.

De långsiktiga målen är

- att utveckla undervisningen mot större flexibilitet, som möjliggör kombinationen av studier och förvärvsarbete
- att skapa en attraktiv studiemiljö, genom fortsatta reparationer i skolan samt
- att stimulera utökad delaktighet bland de studerande i olika steg av planering och beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning.

Målen för budgetåret är

- att uppdatera utbildningen i enligt med de nya läroplansgrunderna för sjöfartsutbildningen samt att anpassa den till ett för gymnasialstadieskolorna gemensamt periodiseringssystem som även möjliggör ett nära samarbete kring resurser inom sjöfartsutbildningen på högskolenivå
- att vidareutveckla möjligheterna att via yrkesprov för vuxna erhålla olika behörighetsbrev samt
- att bidra till skapandet av en sammanhållen, nivåöverskridande, sjöfartsutbildning på Åland och därmed öka möjligheten att effektivera resursutnyttjandet.

Antalet studerande vid sjömansskolan

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande			Antal nybörjarplatser
	År 2008		År 2009	År 2010	Ht 2010
	Totalt	Kvinnor/Män			
Grundskolebaserad utbildning					
Sjöfart	120	5/115	134,5	130	48
- inriktning däcks- och maskinreparatör					
- inriktning fartygselektriker					
- inriktning vaktmaskinmästare					
- inriktning vaktstyrman					
Hotell och restaurang	45,5	25/20,5	40	40	(24)*
Café, storkök och restaurang	6	5,5/0,5	6	6	(3)*
Totala antalet helårsstuderande	**171,5**	**35,5/136**	**180,5**	**176**	
Utexaminerade	25		28		
Överflyttade till hotell- och restaurangskolan för					
andra studieåret	9		10	12	
tredje studieåret	11		8		

*) Fr.o.m. höstterminen 2010 antas studerande till programmet av direktionen för Ålands hotell- och restaurangskola. Se även kapitel 46.48.

Nya läroplansgrunder ska tas i bruk från och med höstterminen 2010 för hela sjöfartsutbildningen. Den stora förändringen blir bedömningen av yrkeskunskaperna genom s.k. yrkesprov, som kommer att få en central roll i den sammantagna bedömningen.

Avseende yrkesproven för sjöfartsutbildningen kommer skolfartyget att utgöra en central enhet för utbildningens genomförande och för upprätthållande av en konkurrenskraftig utbildning.

Utbildningen för fartygselektriker ska genomgå förändringar som även ska betraktas från en samordningssynpunkt med andra likartade inriktningar.

Inkomster

36.40.20. <u>Ålands sjömansskola - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
52 449,47	94 000	75 000

Inkomsterna avser lunch för personalen i sjömansskolan och Högskolan på Åland, uthyrning av sporthallen samt avgifter från arbetsverksamheten och kursavgifter.

46.40.20. Ålands sjömansskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-2 304 766,47	-2 539 000	-2 479 000
	tb 105 000	
(t.a. -224 320,00)	(t.a. -311 000)	(t.a. -100 000)

För verksamheten vid Ålands sjömansskola föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 2.479.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt bl.a. för timlärare.

Därtill ingår även anslag för avlönande av en assistentlärare, som främst ska arbeta med studerande med särskilda behov (intagna till skolan enligt särskild prövning).

46.40.21. M.s. Michael Sars - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-274 108,07	-434 000	-402 000
	tb 15 000	
(t.a. -71 235,00)	(t.a. -49 000)	

Föreslås ett anslag om 402.000 euro för driftsutgifter för m.s. Michael Sars.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för extra personal.

Besättningen föreslås ökad med en befälhavare, som ska fungera som enhetschef med ansvaret för fartygets bemanning, drift, marknadsföring samt ekonomi. Ålands sjömansskola har fortsatt huvudmannaskap för fartyget men enhetschefen ansvarar för fartygets administration. Tekniskt stöd fås som tidigare av landskapets verkstad och trafikavdelning gällande reparationer, tekniskt underhåll och tjänsterna DPA (Designated Person Ashore) och CSO (Company Security Officer) som måste finnas enligt internationella avtal.

För samordning av skolfartygets användning och drift utser landskapsregeringen en samordningsgrupp under ledning av enhetschefen med representanter för de berörda instanserna, nämligen Ålands sjömansskola, Ålands sjösäkerhetscentrum, Högskolan på Åland samt landskapsregeringens trafikavdelning och utbildnings- och kulturavdelning.

Skolfartygets betydelse som ett led i utbildningen kommer att växa under år 2010 betydligt. De nya läroplansgrunderna, som sannolikt tas i bruk från 1.8.2010, kommer att påverka och ändra utbildningen kraftigt - både innehållsmässigt och metodmässigt. Praktiska yrkesprov kommer att ha en central roll i bedömningen av yrkeskunskaperna. Yrkesproven ska i första hand genomföras i en autentisk miljö - därför bör skolfartyget ha en bemanning och utrustning, som utbildningen förutsätter.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

Utskottet har erhållit information från landskapsregeringen om att förslagets motivering bör kompletteras med följande text, vilket nu föreslås införd av utskottet,: Med hänvisning till 8 § landskapslagen om landskapets finansförvaltning (1971:43) föreslås att de beräknade inkomsterna om 120.000 euro från externa

användare av M.s. Michael Sars kan gottskrivas momentet.

46.41. ÅLANDS SJÖSÄKERHETSCENTRUM

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-58 012	-105 000	-100 000
Summa utgifter	-58 012	-105 000	-100 000
Anslag netto	-58 012	-105 000	-100 000
Kalkylerad internhyra		-186 000	-200 000
Netto inkl. internhyra		-291 000	-300 000

Ålands sjösäkerhetscentrum verkar i enlighet med LL (2003:17) om Ålands sjösäkerhetscentrum. Ålands sjösäkerhetscentrum (ÅSC) bildar en självständig samordningsenhet med uppgift att planera, koordinera, organisera och marknadsföra olika typer av kurser som sjöfartsnäringen, sjöskolorna och övriga aktörer behöver. Internationella konventioner såsom STCW-95, tillsammans med sjöfartsverkets bestämmelser, anger riktlinjer som ska följas. ÅSC ska arbeta lyhört med sjöfartsnäringen och kunna leverera aktuella säkerhetsutbildningar.

De långsiktiga målsättningarna för Ålands sjösäkerhetscentrum är
- att erbjuda kursverksamhet inom sjösäkerhetsområdet i enlighet med internationella krav
- att varsebli nya bestämmelser och utbildningskrav som kan komma
- att finna nya kundgrupper, främst från Sverige
- att fortsätta en effektiv marknadsföring av centret samt
- att garantera en hög säkerhetsnivå vid samtliga kurser.

Målsättningar för år 2010 är
- att utveckla kurserna i hamn-, bassäng- och brandanläggningarna samt att marknadsföra dessa
- att leverera aktuella säkerhetsutbildningar
- att utveckla kursverksamheten mot nya kundgrupper
- att hålla cirka 170 kurser under året av varierande längd samt
- att bibehålla positionen som marknadsledare i Finland och Sverige

Utgifter

46.41.20. Ålands sjösäkerhetscentrum - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-58 011,54	-119 000 tb 14 000	-100 000

För verksamheten vid Ålands sjösäkerhetscentrum föreslås ett nettoanslag om 100.000 euro. Vid beräkningen av anslaget har inkomster om 542.000 euro beaktats.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för styrelsearvoden och externa instruktörer.

I anslaget ingår inköp av räddningsdräkter för 6.000 euro samt övriga inventarier för att driva anläggningen säkert.

Under anslaget ingår inköp av brandkurser från Mariehamns räddningsverk för totalt ca 210.000 euro. För marknadsföring har anslagits 4.000 euro. För inköp av säkerhetsdykare för övningar i bassängen har budgeterats 15.000 euro. Värme, el och vatten är beräknade att kosta 45.000 euro under året.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Johan Ehn m.fl. finansmotion nr 21 föreslås att anslaget under moment 46.41.20. sänks med 100.000 euro till 0 euro.

Utskottet konstaterar att målsättningen är att verksamheten bolagiseras under år 2010 och att verksamheten därefter skall vara självfinansierad. Utskottet föreslår därmed att finansmotion nr 21 förkastas.

46.42. ÅLANDS YRKESSKOLA

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	117 705	78 000	78 000
Konsumtionsutgifter	-4 379 691	-4 512 000	-4 455 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-4 379 691	-4 512 000	-4 455 000
Anslag netto	-4 261 986	-4 434 000	-4 377 000
Kalkylerad internhyra		-1 220 000	-1 300 000
Netto inkl. internhyra		-5 654 000	-5 677 000

Grunderna och den allmänna målsättningen för de yrkesutbildande skolornas verksamhet anges under kapitel 46.17 där också gemensamma mål för verksamheten på lång och medellång sikt räknas upp. I Ålands yrkesskolas reglemente anges även mer specifika mål och uppdrag för verksamheten, bl.a. följande

- den yrkesinriktade och studieförberedande utbildningen vid yrkesskolan ska skapa förutsättningar för ungdomarna att utveckla kunskaper som är attraktiva på arbetsmarknaden och som krävs för fortsatta studier
- läroplanernas innehåll ska utformas så att utbildningen tar sikte på områden inom arbetslivet som har naturliga eller önskvärda utvecklingsmöjligheter på Åland
- entreprenörskap, kreativitet och nyskapande är begrepp som ska vara vägledande för utbildningen vid yrkesskolan
- det pedagogiska arbetet ska inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå intressanta och effektiva metoder för inlärning samt
- de valbara ämnena ska utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier.

De långsiktiga målen och de allmänna målen för budgetåret anges i detalj i skolans styrdokument och planer, medan nedanstående text närmare beskriver förändringarna i verksamheten.

Målsättningar för år 2010 är

- fortsatt utveckling av yrkesprov i samarbete med näringslivet och att de genomförs under lärande i arbete
- implementera ”Handlingsplan för studerande i behov av särskilt stöd” och öka den specialpedagogiska fortbildningen samt
- att ingå i ett för gymnasialstadieskolorna gemensamt periodiseringssystem med studiehelheter.

Nio av utbildningsprogrammen på gymnasialstadiet har yrkesskolan som hemvist. Budgetåret 2010 beräknas antalet studerande uppgå till drygt 300. Fördelningen framgår av tabellen nedan.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande				Antal nybörjarplatser
		År 2008	År 2009	År 2010	Ht 2010
	Totalt	Kvinnor/Män			
Grundskolebaserad utbildning					
Byggteknik	32	3/29	29	31	16
El- och datateknik	61	4/57	59	60,5	16
- inriktning: datateknik					
- inriktning: elteknik					
Fordons- och transportteknik	33	1/32	34	37	14
Frisör	12	11/1	12	12	
Hotell och restaurang	39	22/17	38	39	(26)*
Media och kommunikation	28	21/7	27	30,5	
Samhälleliga och sociala sektorn	49	45/4	47	47,5	16
Verkstads- och produktionsteknik	36	0/36	36	37,5	14
Yrkesträningen	10	4/6	10	9	4
Totala antalet helårsstuderande	**300**	**111/189**	**293**	**304**	
Utexaminerade	107		66		
Överflyttade till hotell- och restaurangskolan för tredje studieåret	23		25		

*) Fr.o.m. höstterminen 2010 antas studerande till programmet av direktionen för Ålands hotell- och restaurangskola. Se även kapitel 46.48.

Antalet studerande vid yrkesskolan har ökat successivt beroende på ökad antagning av studerande per utbildningsprogram. Ökningen medför att klassgrupperna i vissa fall måste delas på grund av kapacitetsproblem i skolans verkstadsutrymmen och av säkerhetsskäl när det gäller de delar av utbildningen som ligger utanför skolan.

Kapacitetsproblemen i verkstaden för programmet för byggteknik är stora i och med att skolan har tagit in 16 studerande per klass. Byggprogrammet har dock många sökande (ht 2007 = 29 och ht 2008 = 23 sökande) och byggbranschen efterfrågar ständigt arbetskraft vilket innebär att det är svårt att minska antalet nybörjarplatser.

Inkomster

36.42.20. <u>Ålands yrkesskola - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
117 704,69	78 000	78 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från de olika utbildningsprogrammens arbetsverksamhet.

46.42.20. Ålands yrkesskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 379 691,14	-4 700 000 tb 188 000	-4 455 000

(t.a. -189 779,45)

För verksamheten vid Ålands yrkesskola föreslås ett anslag om 4.455.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för bl.a. timlärare och direktionens arvoden.

Föreslås att en tjänst som städare (lkl A 10) indras. Motsvarande anslag har beaktats för personal i arbetsavtalsförhållande.

I anslaget ingår kostnader för inköp av tjänster för skolans kursverksamhet, för olika specialkurser för skolans studerande (bl.a. Heta arbeten) samt för inköp av specialkompetens, främst inom media och kommunikation och det datortekniska området.

Nyinvesteringar i maskiner och övrig utrustning krävs kontinuerligt för alla skolans utbildningsprogram för att kunna följa med utvecklingen inom de olika branscherna och hålla hög kvalitet på utbildningarna.

46.44. ÅLANDS NATURBRUKSSKOLA

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	93 533	106 000	85 000
Konsumtionsutgifter	-1 117 373	-1 142 000	-918 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-25 000	-56 000	
Summa utgifter	-1 142 373	-1 198 000	-918 000
Anslag netto	-1 048 840	-1 092 000	-833 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands naturbruksskola framgår av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå. Därutöver har skolans övergripande mål formulerats i reglementet på följande sätt

- utbildningen vid naturbruksskolan ska utformas så att det gagnar näringslivet och dess utvecklingsmöjligheter på den åländska landsbygden
- entreprenörskap, kreativitet och nytänkande är begrepp som ska vara vägledande för utbildningen vid naturbruksskolan
- det pedagogiska arbetet ska inriktas på ökad ämnesintegration i syfte att uppnå en effektivare inlärning samt ge en bättre helhetssyn för studeranden
- de valbara ämnena ska utformas så att de studerande kan bredda sitt yrkeskunnande eller förbereda sig för fortsatta studier
- skollägenheten Jomala gård ska ses som resurser för utbildningen och för detta ändamål utnyttjas på bästa möjliga vis samt
- skolan ska också inom ramen för Ålands Landsbygdscentrum verka för en levande landsbygd på Åland genom att bedriva fortbildning och annan utåtriktad verksamhet.

Inför läsåret 2009 - 2010 beslöt landskapsregeringen, på grund av den vid tidpunkten aktuella ansökningssituationen, att inte anta nya studerande till den 3-

åriga utbildningen, utan att i stället erbjuda en 1-årig yrkesförberedande utbildning under läsåret 2009 - 2010. Antagning till en ny motsvarande utbildning, en 1-årig "yrkesstart", är aktuell inför hösten 2010. Rekryteringen till skolans egentliga utbildningsutbud har dock under en längre tid varit förenad med svårigheter. Tillräckligt stora undervisningsgrupper, för att kunna försvara de ekonomiska följderna av ett sviktande studerandeunderlag, kan inte uppnås. Landskapsregeringen avser därför att utreda möjligheterna till att erbjuda naturbruksutbildning för åländska ungdomar genom samarbete med motsvarande skolor i riket samt i Sverige. Avsikten är att partiellt förlägga valda delar av utbildningsblock inom allmänna ämnen till åländsk gymnasialstadieutbildning medan yrkesinriktade utbildningsblock förläggs till en samarbetspartner utanför Åland.

Läroavtalsutbildning ska utgöra en kompenserande utbildningsform inom naturbruk. För vuxenstuderande som bedriver distansstudier ska andra aktörer överta utbildningsansvaret.

Målen för budgetåret är, utgående från beskrivningen ovan

- att under år 2010 (januari-december) erbjuda en 40 studieveckors utbildning inom lantbruk och företagande för vuxna
- att inom ramen för Nätpedagogikprojektet utveckla den nätbaserade undervisningen särskilt med beaktande av ett framtida upplägg för en organisatoriskt förändrad naturbruksutbildning på Åland
- att fortsätta implementeringen av yrkesprov gemensamt med andra åländska gymnasialstadieutbildningar samt att utöka och utveckla lärande i arbete som en integrerad del av undervisningen samt
- att under år 2010 planera för en successiv avfasning av utbildningen och verksamheten så att de studerande som inlett sin 3-åriga gymnasialstadieutbildning läsåret 2008-2009 kan genomföra den enligt ursprungligt studieupplägg med planerad avslutning våren 2011.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande				Antal nybörjarplatser
	År 2008		År 2009	År 2010	Ht 2010
	Totalt	Kvinnor/Män			
Grundskolebaserad utbildning					
Naturbruk	30,5	22,5/7,5	25,5	15	
Natur och miljö	4	0/4	3	3	
Kompletteringsutbildning eller vidareutbildning					
Rid- och travsport, 40 sv	5,5	5,5/0	7		
Lantbruk och företagande, vuxenutbildning, 40 sv	3,5	1,5/2		8	
Övrig utbildning					
Yrkesförberedande utbildning, 1-årig "yrkesstart"			6	6	12
Totala antalet helårsstuderande	**43,5**	**29,5/13,5**	**41,5**	**32**	
Utexaminerade	8		12		

Skolan samarbetar för närvarande med privata stall i rid- och travsportsutbildningarna, med Svenska yrkesinstitutet i Vasa i valbara skogsämnen samt med Axxell i kursverksamheten. Skolan inledde även samarbete från och med hösten 2006 med 3 mjölkproducenter, 1 svinproducent samt med Ålands 4H-distrikts 4H-gård, för att kunna köpa in utbildningstjänster i den praktiska husdjursundervisningen. Skolan samarbetar även med Ålands försöksstation, Ålands Hushållningssällskap, Ålands Producentförbund samt privata jordbrukare, företag inom branschen och andra föreningar inom branschen. En uppsägning av samarbetsav-

tal bör förberedas i enlighet med avfasningen.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Jörgen Strands m.fl. finansmotion nr 77 föreslås att de två sista meningarna i andra stycket i motiveringen under kapitel 46.44 stryks och ersätts med följande: "Under året övervägs möjligheterna att inom de ramar som man uppsatt för den framtida gymnasieutbildningen och på kostnadseffektivast möjligaste sätt skapar lösningar som tryggar utbildningen inom lantbruksområdet. Särskild uppmärksamhet riktas på möjligheten att samutnyttja de resurser som finns inom gymnasieskolans yrkesinriktade del.".

Utskottet konstaterar att under läsåret 2010-2011 kommer inte nya elever att antas till naturbruksutbildningen. Under läsåret ska landskapsregeringen utforma en utbildning som kan erbjudas inom det reformerade gymnasialstadiet. Under året ska även skoljordbrukets framtid klargöras. Utskottet föreslår med hänvisning till detta att finansmotion nr 77 förkastas.

Inkomster

36.44.20. Ålands naturbruksskola - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
93 532,60	106 000	85 000

Under momentet föreslås en inkomst om 85.000 euro. Skolans inkomster kommer i huvudsak från kursverksamhet och kosthåll samt inkomster från uthyrning av personalbostäder och kontorslokaler samt en överföring från Ålands försöksstation för uppvärmning.

Utgifter

46.44.20. Ålands naturbruksskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 099 157,82	-1 150 000 tb 40 000	-900 000

(t.a. -26 451,92)

Under momentet föreslås ett anslag om 900.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 och andel i lön för IT-handledare, timlärare i svenska, engelska, idrott och hälsa samt i skogsbruk och i jakt, viltvård och fiske. Därtill ingår anslag för arvoden till direktion och yrkesråd.

I anslaget ingår ca 60.000 euro för värme, el och vatten, 30.000 euro för livsmedel, 9.000 euro för litteratur samt kontors- och skolmaterial, ca 8.000 euro för byggnadsmaterial och reservdelar samt ca 15.000 euro för övriga material.

Under momentet upptas även anslag för hyra av lokaler och hästar för undervisning i ridsport och travsport samt kontorsutrustning. Ytterligare ingår anslag om ca 70.000 euro för inköp av utbildningstjänster från ridskola, travtränare och mjölkgårdar, 20.000 euro för inköp av underhålls- och reparationstjänster för byggnader och maskiner och inventarier. Därtill ingår bland annat 70.000 euro i anslag för kontors- och administrationstjänster, avfalls- och renhållningstjänster samt övriga tjänster. Under momentet ingår även anslag för reseersättningar till timlärare och föreläsare samt fastighetsskatt.

46.44.21. Skoljordbruket Jomala gård - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-18 214,73	-78 000	-18 000
	tb 46 000	
(t.a. -25 193,59)	(t.a. -11 000)	

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 18.000 euro.

I enlighet med att utbildningen och verksamheten vid Ålands naturbruksskola avvecklas föreligger inte längre ett behov av skoljordbruk. En planering av en avveckling av jordbruket inleds med tanke på en försäljning av Jomala gård inklusive lösdriftsstallet.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Under momentet har anslag beaktats för bl.a. inköp av utsäde och gödsel samt bränsle, smörjmedel och reservdelar till traktorer och maskiner. Därtill ingår anslag för arrendemark samt hyra av maskiner och en del av reparationstjänster på maskiner samt transporttjänster.

Vid dimensioneringen av anslaget har inkomster om 45.000 euro beräknats inflyta från försäljning av lantbruksprodukter så som spannmål, oljeväxter, chipspotatis samt slaktdjur. 124.000 euro avser främst jordbruksstöd i form av CAP-stöd, LFA-stöd, djurpremier samt miljöstöd och 13.000 euro beräknas inflyta i form av hyror för personalbostäder och hästboxar. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att momentet gottskrives med dessa inkomster.

46.44.76. Lösdriftsstall för dikor (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-25 000,00		
	tb -56 000	

Momentet utgår.

46.48. ÅLANDS HOTELL- OCH RESTAURANGSKOLA

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	201 730	185 000	188 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-1 446 536	-1 674 000	-1 745 000
Summa utgifter	-1 446 536	-1 674 000	-1 745 000
Anslag netto	-1 244 806	-1 489 000	-1 557 000
Kalkylerad internhyra		-356 000	-381 000
Netto inkl. internhyra		-1 845 000	-1 938 000

Den allmänna målsättningen för utbildningen vid Ålands hotell- och restaurangskola framgår av LL (1997:52, ändr. 82/2002) om utbildning på gymnasialstadienivå. De övergripande målen för utbildningen på gymnasialstadiet har i stort formulerats i skolans reglemente på följande sätt

- utbildningen ska ge de studerande möjlighet att utveckla kunskaper som är

attraktiva inom hotell- och restaurangbranschen och som krävs för fortsatta studier
- utbildningen ska utformas så att den tar sikte på områden inom branscher som har naturliga och önskvärda utvecklingsmöjligheter på Åland
- utbildningen ska utveckla initiativförmåga, kreativitet samt eget ansvar. Utbildningen ska även stärka den studerandes sociala kompetens samt känsla för sin yrkesroll
- utbildningen ska ge de studerande möjligheter att tillämpa nya kunskaper och färdigheter i verkliga arbetssituationer i skolan och i samarbete med näringslivet samt
- utbildningen ska ur ett internationellt perspektiv hålla en hög nivå.

De långsiktiga målen är
- att läroplanerna för de olika utbildningsinriktningarna på gymnasialstadiet kontinuerligt utvecklas och förnyas
- att skolan ska fungera som ett resurscentrum för branschen genom att arrangera fortbildning och uppdragsutbildning
- att skolan ges förutsättningar att arrangera av branschen efterfrågade påbyggnads- och vidareutbildningar
- att erbjuda lärare och personal förutsättningar att delta i önskad ämnesinriktad fortbildning
- att erbjuda yrkeslärarna möjligheter att genom yrkesinriktad fortbildning utveckla kompletterande spetskompetenser
- att stimulera de studerande till större delaktighet i den gemensamma undervisningsplaneringen
- att hela årskurserna två och tre inom hotell- och restaurangprogrammet inryms i hotell- och restaurangskolans fastighet
- att ytterligare utveckla och bredda det internationella samarbetet
- att skapa en attraktiv skolmiljö för inlärning och studier
- att i samarbete med turistnäringen fortlöpande arrangera fortbildning och uppdragsutbildningar i kvalitet och bra service till den åländska turistnäringen
- att få skolan miljöcertifierad enligt vedertagen standard
- att handha elevantagningen till hotell- och restaurangprogrammet samt
- att inleda samarbetet inom ”Atlas Partnerskap”, ett miljöprojekt om Östersjön tillsammans med Ekenbergska gymnasiet i Södertälje och en restaurangskola från Polen respektive Estland.

Målen för budgetåret är
- att fortsätta utveckla samarbetet mellan de i hotell- och restaurangprogrammet integrerade skolorna
- att på försök integrera perioder av ”lärande i arbetet” inom ramen för de yrkesinriktade studiehelheterna
- att erbjuda de studerande möjlighet att läsa kärnämnena engelska, svenska, matematik samt ett valfritt kärnämne som fördjupade studier
- att erbjuda en 20 studieveckors påbyggnadsutbildning för servitörer till barmästare
- att under budgetåret kunna arrangera önskad utbildning och tentamen för fristående yrkesexamen för vuxna inom hotell- och restaurangbranschen
- att öka utbudet av externa kurser
- att erbjuda lärare och personal fortbildning inom fortbildningsprojektet för ”nätbaserat lärande inom gymnasialstadiet”
- att implementera arbetet med den gemensamma IT-strategin i skolan
- att tillsammans med Högskolan på Åland, yrkeshögskoleprogrammet Hospitality Management, inom EU-projekt ”Vägen till ett Välkomnande Åland” under perioden 1.8.2009 - 29.2.2012, utarbeta ett nätbaserat kursutbud om miljö, säkerhet, marknadsföring och entreprenörskap

- att få ett förnyat leasingavtal för datorer, program och tjänster
- att aktivt arbeta med teman och verksamhet som förebygger mobbning och främjar tolerans
- att aktivt arbeta med att främja tryggheten i skolan
- att delta i projekt ”Åland a´la carte”, vars syfte är att ta fram en åländsk kokbok
- att fortsätta utveckla samarbetet med Ekenbergsgymnasiet i Södertälje med elev- och lärarutbyte samt
- att ingå i ett för gymnasialstadieskolorna gemensamt periodiseringssystem med studiehelheter.

Sammanfattningsvis är en övergripande målsättning att lyhört medverka till ett utvecklande av turismen till en av landskapets huvudnäringar.

Antalet studerande framgår av nedanstående tabell.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande				Antal nybörjarplatser
		År 2008	År 2009	År 2010	Ht 2010
	Totalt	Kvinnor/Män			
Grundskolebaserad utbildning					
Hotell och restaurang					(50 åk 1)*
Kock årskurs 2	11	7/4	14,5	25	
Servitör årskurs 2	8	4,5/3,5	13	25	
Kock årskurs 3	30	15,5/14,5	32,5	32,5	
Servitör årskurs 3	11,5	5/6,5	9,5	13	
Café, storkök och restaurang					(3)*
Kompletteringsutbildning eller vidareutbildning					
Servitör (gymn.bas.)	6,5	6,5/0	9	10	10
Hotell och konferens (gymn.bas.)	9	8,5/0,5	16	10	10
Barmästare/Sommelier	7	6/1	7	7	14
Bageri/konditori	6	4/2			
Totalt helårsstuderande	**89**	**57/32**	**101,5**	**122,5**	
Utexaminerade	86		81		

*) Den gymnasialstadiebaserade utbildningen inom hotell- och restaurangprogrammet (inklusive caféinriktningen) genomförs i ett integrerat samarbete med Ålands yrkesskola och Ålands sjömansskola. Antagningen till utbildningsprogrammet görs av Ålands hotell- och restaurangskolas direktion och de antagna studerande fördelas mellan skolorna i enlighet med resurstillgången. Under det första studieåret är utbildningen i huvudsak förlagd till Ålands yrkesskola och Ålands sjömansskola, det andra året överflyttas 2 - 3 klasser (1 - 2 kock- och 1 servitörklass) till Ålands hotell- och restaurangskola. Det tredje studieåret är i sin helhet förlagt till Ålands hotell- och restaurangskola. Ålands hotell- och restaurangskola ansvarar för utbildningen inom programmet och förverkligandet av läroplanens målsättning samt fungerar som utexaminerande skola.

Övriga samarbetspartners för Ålands hotell- och restaurangskola är
- gymnasialstadieskolorna på Åland, psykolog-, kurator- och speciallärartjänster
- Ålands sjömansskola, Ålands sjösäkerhetscentrum samt sjöfartsprogrammet inom Högskolan på Åland, utbildning i passagerarfartygssäkerhet samt
- Högskolan på Åland, undervisningslokaler och lärartjänster.

Inkomster

36.48.20. Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
57 698,87	55 000	53 000

Inkomsterna härrör i huvudsak från arbetsverksamheten, elevbespisning, kursverksamhet samt inkomster från arrangemang av fristående yrkesexamen för vuxna samt kurser inom ”Kvalitet i service och värdskap”.

36.48.21. Rörelseverksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
144 031,15	130 000	135 000

Under momentet föreslås 135.000 euro som inkomst av skolans rörelseverksamhet. Se även moment 46.48.21.

Utgifter

46.48.20. Ålands hotell- och restaurangskola - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 354 877,72	-1 651 000 tb 69 000	-1 650 000
(t.a. -265 241,81)	(t.a. -150 000)	(t.a. -90 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 1.650.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för bl.a. timlärare, kursverksamhet, bedömare vid yrkesprov och övriga arvoden.

Föreslås att tjänsten som kurator (lkl A21) indras. Motsvarande tjänst föreslås inrättad vid Ålands lyceum. Se även moment 46.35.20.

I anslaget har beaktats utgifter för preparandkurser inför fristående yrkesexamen för vuxna samt för kurser inom kvalitet i service och värdskap. Anslaget motsvaras av inkomster under moment 36.48.20.

I anslaget ingår kostnader för livsmedel och drycker, värme, el och vatten, förnyelse av mindre arbetsredskap, köks- och restaurangutensilier, köks- och restauranglinne, skyddskläder samt kontors-, skol- och städmaterial.

Inom anslaget upptas de beräknade kostnaderna för arvoden till special- och gästföreläsare inom olika branschrelaterade fördjupningsområden, kostnader för köp av städning och övervakning av elevhemmet samt kostnader för de studerandes bussresor till och från skolan. Därtill upptas kostnader för lärar- och personalfortbildning samt del i psykolog-, kurator- och speciallärartjänster samt resekostnader och traktamenten för special- och gästföreläsare samt deltagande i den europeiska hotell- och restaurangskoleföreningens olika fortbildningsprogram, seminarier och tävlingar.

Avsikten är att under året förnya borden till övningsrestaurangen, samt byta mat-

tor på grund av slitage i lärarnas arbetsrum och i klassrum.

46.48.21. Rörelseverksamhet (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-91 658,18	-92 000	-95 000

För rörelseverksamheten föreslås 95.000 euro. I momentet ingår utgifter för löner, råvaror, dekorationer, tvätt, annonsering och tryckning m.m. Se även moment 36.48.21.

46.50. ÅLANDS VÅRDINSTITUT

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	11 721	12 000	40 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-826 716	-897 000	-1 111 000
Summa utgifter	-826 716	-897 000	-1 111 000
Anslag netto	-814 995	-885 000	-1 071 000
Kalkylerad internhyra		-229 000	-234 000
Netto inkl. internhyra		-1 114 000	-1 305 000

Verksamheten vid Ålands vårdinstitut grundar sig på LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå samt på överenskommelseförordning om att utbildning inom social- och hälsovård på Åland ska fylla samma krav som utbildningar i riket (ÅFS 2005/37 och FFS 549/2005).

Allmän målsättning för Ålands vårdinstitut är
- att erbjuda undervisning inom yrkesinriktad utbildning för det åländska behovet av personal inom social- och hälsovårdsbranschen på gymnasialstadiet
- att inom en försöksverksamhet läsåren 2008 - 2011 erbjuda möjlighet till studier enligt den studieförberedande utbildningens läroplan i ämnena svenska, engelska, matematik och samhällskunskap
- att ordna annan utbildning på gymnasialstadiet inom social- och hälsovårdsbranschen enligt samhällets behov
- att erbjuda fortbildning för personal med examen på gymnasialstadiet på Åland
- att bidra till utveckling av verksamheten inom social- och hälsovårdsbranschen i samverkan med arbetslivet samt
- att erbjuda möjligheter till utbytesstudier, främst inlärning i arbete inom Norden via Nordplus stipendier och avtal med lokala skolor.

Grundexamen inom social- och hälsovård (närvårdare) vid Ålands vårdinstitut ger
- nationell och därmed internationell behörighet för anställningar inom social- och hälsovård
- möjlighet att välja utbildningsprogram/inriktning bland nio alternativ
- möjlighet att genom samarbete med svenskspråkiga utbildningar på fastlandet söka det utbildningsprogram som den studerande önskar samt
- behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor eller högskolor inom social- och hälsovårdsbranschen.

Långsiktiga målsättningar för Ålands vårdinstitut är
- att utveckla former för inlärning i arbete så att studerandeantalet kan utökas enligt skolans kapacitet för undervisning
- att bli godkänd som examensarrangör och teckna avtal med examenskommissionen för specialyrkesexamen inom äldreomsorg för att kunna erbjuda studier inom området som leder till examen
- att skolans IKT-utveckling inriktas mot trådlösa nätverk och en bärbar dator av mindre modell till varje studerande samt
- att uppmärksamma landskapet på behovet att skapa förutsättningar för sökande med annat modersmål än svenska att genomföra studier.

Målsättningar för budgetåret 2010 är
- att på basen av nya läroplansgrunder som utarbetats vid utbildningsstyrelsen uppgöra läroplan som tas i bruk 1.8.2010
- att erbjuda 20 nybörjarplatser inom läroplansbaserad utbildning (ungdomar) till närvårdare
- att erbjuda 28 - 32 platser för förberedande studier för fristående examen (vuxna) till närvårdare. Av dessa är hälften av platserna avsedda för studier inom läroavtal
- att erbjuda 2 - 3 utbildningsprogram enligt skolans förutsättningar och samhällets behov
- att enligt särskilt beslut erbjuda 18 studieplatser för kompletterande utbildning till närvårdare för personer som har examen inom det sociala området (inleds läsåret 2009 - 2010)
- att utveckla samarbetet med arbetslivet gällande inlärning i arbete och bedömning
- att utveckla nätbaserade studier som en naturlig del i all undervisning och bereda verksamheten, både pedagogiskt och tekniskt/materiellt för en kommande IKT-implementering med trådlöst nätverk och en bärbar dator av mindre modell för varje studerande
- att anpassa användningen av personalresursen efter verksamhetens utveckling och behov
- internationalisering
- att erbjuda fortbildning för yrkesverksamma personer i branschen
- personalvård samt
- att ingå i ett för gymnasialstadieskolorna gemensamt periodiseringssystem med studiehelheter.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande				Antal nybörjarplatser	
		År 2008	År 2009	År 2010	År 2010	
	Totalt	Kvinnor/Män			Vt	Ht
Grundskolebaserad utbildning						
Närvårdare (ungdom)	56	49/7	48	53		20
Närvårdare (vuxen)	54	50/4	34	37	14	14
Närvårdare (kompletteringsutb.)			13	13		
Närvårdare (annat modersmål)	10	8/2	7	2		
Övrig vuxenutbildning						
Läroavtal	23	18/5	23	15	15	
Totala antalet helårsstuderande	**133**		**118**	**118**		
Utexaminerade	41		40			

Inkomster

36.50.20. Ålands vårdinstitut - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
11 721,26	12 000	40 000

Under momentet upptas inkomster från bl.a. kursverksamhet, Nordplus-stipendier och läroavtalsstuderande.

Utgifter

46.50.20. Ålands vårdinstitut - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-826 716,38	-944 000	-1 111 000
	tb 47 000	
(t.a. -249 124,74)	(t.a. -200 000)	(t.a. -90 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 1.111.000 euro för verksamheten vid Ålands vårdinstitut under år 2010.

Ett samarbete har inletts mellan Ålands lyceum, Ålands vårdinstitut och Ålands handelsläroverk inom kosthåll, fastighetsskötsel, vaktmästeri och städning där fördelning av kostnaderna görs i förhållande till nyttjande.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för bl.a. timlärare, föreläsare och direktionens arvoden.

Föreslås att tjänsten som ekonom (lkl A 17) ombildas till en tjänst som ekonom (lkl A 17) fr.o.m. 1.9.2010 med utvidgat ansvarsområde som omfattar både Ålands handelsläroverk och Ålands vårdinstitut men med vårdinstitutet som huvudman.

46.52. ÅLANDS HANDELSLÄROVERK

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	8 783	20 000	12 000
Konsumtionsutgifter	-1 069 147	-1 187 000	-1 136 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 069 147	-1 187 000	-1 136 000
Anslag netto	-1 060 365	-1 167 000	-1 124 000
Kalkylerad internhyra		-229 000	-234 000
Netto inkl. internhyra		-1 396 000	-1 358 000

De allmänna målsättningarna för utbildningen vid Ålands handelsläroverk framgår av LL (1997:52, ändrad 2002/82) om utbildning på gymnasialstadienivå.

Skolans övergripande mål
- begrepp som entreprenörskap, kreativitet och nyskapande ska vara vägledande för utbildningen
- utbildningen ska ge en bred bas för arbetsuppgifter inom ekonomi, handel och administration inom olika branscher

- utbildningen ska ge såväl teoretiska som praktiska kunskaper både för yrkeslivet och för fortsatta studier
- utbildningen ska ge baskunskaper för ett livslångt lärande
- utbildningen genomförs genom ett studerandeaktivt arbetssätt samt
- utbildningen ska utveckla de studerandes förmåga till flexibilitet, förmåga att arbeta självständigt och kunna ta initiativ.

De långsiktiga målen är
- att skolans läroplan utvärderas både internt och externt som underlag för utveckling och förbättring
- att lärarna kontinuerligt deltar i pedagogisk och yrkesmässig fortbildning för att utveckla pedagogiken, särskilt nätbaserad och flerformsundervisning
- att öka de studerandes delaktighet i beslutsfattande i ärenden som rör deras utbildning och i undervisningsplanering
- att uppdatera kvalitetshandboken för merkonomutbildningen
- att utarbeta och erbjuda påbyggnadsutbildning inom ekonomi, turism, personaladministration, försäkring och finansiering samt databehandling för att t.ex. kunna ta ansvar som butikschef eller chef på mellannivå
- att utreda möjligheten att omorganisera kursverksamheten så att en egen kursavdelning finns inom skolans ram
- att profilera skolans utbildning mot nätbaserad undervisning och vuxenutbildning
- att vara en resurs för övriga skolors företagsekonomiska utbildning genom kursavsnitt inom kärnämnen, valbara kurser samt genom entreprenörsutbildning inom utbildningsprogrammet ”Ung Företagsamhet” UF
- att bedriva en god personalpolitik
- att i 4-årsperioder kontinuerligt uppdatera skolans datautrustning samt
- att inrikta skolans IKT-utveckling mot trådlösa nätverk och en bärbar dator av mindre modell till varje studerande.

Målen för budgetåret är
- att planera införandet av den nya läroplanen för merkonom och ta läroplanen i bruk fr.o.m. höstterminen 2010
- att ingå i ett för gymnasialstadieskolorna gemensamt periodiseringssystem med studiehelheter
- att slutföra arbetet med att införa yrkesprov och andelen praktikveckor i enlighet med ”Lärande i arbetet” 20 sv och att fastställa den ersättning som ska ges till handledare vid bedömning av yrkesprov samt vid handledning av de studerande vid lärande i arbete
- att fortsätta ge de studerande möjlighet att läsa svenska, engelska och matematik enligt lyceets läroplan som en försöksverksamhet läsåren 2008 - 2010 tillsammans med andra skolor på Åland samt erbjuda de studerande ett fjärde ämne
- att ordna kurser för ECDL (European Computer Driving License som ersätter de s.k. datakörkorten på A- och AB-nivå) på grund- och avancerad nivå, uppdragsutbildningar för företag och organisationer under förutsättning att lärarresurser finns
- att ta i bruk skolans nya IKT-plan
- att ha beredskap att ansvara för utbildningsinsatser för vuxna baserat på Flexlearns slutrapport tills ansvaret för vuxenutbildningen på Åland har fördelats och att integrera de delar av Navigares verksamhet som rör nätbaserad vuxenutbildning
- att utreda möjligheterna till datanomutbildning för behovet av arbetskraft inom IT-sektorn och där en samordning med utbildningsprogrammet för media och kommunikation vid Ålands yrkesskola ska beaktas
- att fortsätta samarbetet med Ålands handelskammare för att utreda behovet av påbyggnadsutbildningar i enlighet med näringslivets behov samt

- att fortsätta utveckla samarbetet med utbildningar utanför Åland, främst genom olika nätbaserade projekt med Åbo Yrkesinstitut samt diskutera samarbete med program vid andra skolor t.ex. mediaprogrammet vid Ålands yrkesskola.

Utbildningsprogram	Antal helårsstuderande				Antal nybörjarplatser
		År 2008	År 2009	År 2010	Ht 2010
	Totalt	Kvinnor/Män			
Grundskolebaserad utbildning					
Handel och administration (120 sv)	73	39/34	70,5	71	18
Vuxenutbildning till merkonom (80 sv), distans	35,5	31/4,5	35,5	32	
Totala antalet helårsstuderande	**108,5**	**70/38,5**	**106**	**103**	
Utexaminerade	25		35		

Höstterminen 2010 föreslås antagning av en klass till ungdomsutbildningen och handelsläroverket har beredskap att ordna kurser inom vuxenutbildningen med nätbaserade studier utöver den ordinarie vuxenutbildningen som fortsätter. Till ungdomsutbildningen föreslås antagning av 1 klass på 18 studerande enligt systemet 1 klass vartannat år och 2 klasser vartannat år.

Lärande i arbetet och yrkesprov kommer att vara genomfört på alla årskurser läsåret 2010 - 2011 och medför ökat behov av budgetanslag.

Skolan har beredskap att helt eller delvis driva de utbildningsinsatser som baseras på Mål 3-projektet Flex-learn. Främst gäller det gymnasialstadiekurser, företrädesvis nätbaserade kurser, men det finns även behov att höja grundutbildningen så att alla de som vill kan studera på gymnasialstadienivå eller delta i kurser som kräver grundkunskaper. Skolan har också beredskap att integrera de delar av Navigares verksamhet som rör nätbaserad utbildning. Skolan samarbetar med projektet Validering på Åland vad gäller kriterierna för antagning, identifiering av kunnande och tillgodoräknande av erfarenhet.

Utveckling av kontakterna till näringslivet är en viktig del av skolans arbete för att komplettera den teoretiska undervisningen med verkliga exempel och projekt. I den nya läroplanen ingår Lärande i arbetet och yrkesprov och för att detta ska fungera på ett bra sätt krävs goda kontakter med näringslivet.

Inkomster

36.52.20. <u>Ålands handelsläroverk - verksamhetsinkomster</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
8 782,80	20 000	12 000

Under momentet föreslås en inkomst om 12.000 euro.

46.52.20. Ålands handelsläroverk - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 069 147,47	-1 240 000 tb 53 000	-1 136 000
(t.a. -88 138,07)		(t.a. -50 000)

Under momentet föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 1.136.000 euro för Ålands handelsläroverks verksamhet år 2010.

Ett samarbete har inletts mellan Ålands lyceum, Ålands vårdinstitut och Ålands handelsläroverk inom kosthåll, fastighetsskötsel, vaktmästeri och städning där fördelning av kostnaderna görs i förhållande till nyttjande.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för bl.a. timlärare, föreläsare och direktionens arvoden.

Föreslås att tjänsten som ekonom (lkl A 17) lämnas vakant fr.o.m. 1.9.2010. Ekonomens arbetsuppgifter föreslås därefter delas med Ålands vårdinstitut. Se även moment 46.50.20.

Därtill föreslås att tjänsten som lektor i finska (lkl C51) ombildas till en tjänst som lektor (lkl C51) i finska och ett annat främmande språk fr.o.m. 1.10.2010.

Den tillfälliga tjänsten som kanslist förslås ännu under detta år vara en delad tjänst med delvis ekonomuppgifter.

46.55. HÖGSKOLAN PÅ ÅLAND

	Bokslut 2008	**Budget 2009 (inkl. tb)**	**Förslag 2010**
Inkomster	18 900	270 000	270 000
Konsumtionsutgifter	-4 962 709	-5 430 000	-4 870 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter	-499 531		
Summa utgifter	-5 462 240	-5 430 000	-4 870 000
Anslag netto	-5 443 340	-5 160 000	-4 600 000
Kalkylerad internhyra			-1 132 000
Netto inkl. internhyra			-5 865 000

Enligt LL (2002:81) om Högskolan på Åland har högskolan till uppgift att erbjuda högskoleutbildning som vilar såväl på vetenskaplig eller konstnärlig grund som på beprövad erfarenhet. Vid högskolan kan bedrivas forsknings- och utvecklingsarbete, uppdragsverksamhet och kursverksamhet som tjänar undervisningen och det åländska samhällets behov. Högskolan ska informera om sin verksamhet samt samverka med arbetslivet och det omgivande samhället. I verksamheten ska det finnas ett nära samband mellan forskning och utbildning. Vetenskapens trovärdighet, fri forskning och god forskningssed ska värnas.

Det övergripande ansvaret för högskolans förvaltning och verksamhet handhas av högskolans styrelse.

Högskoleverksamhetens målsättning, verksamhetsstruktur och kvalitativa mål är uttryckta i Utbildningsavtalet mellan landskapsregeringen och Högskolan för tiden 1.1.2009 - 31.12.2011

- Högskolan på Åland är en modern högskola som bedriver yrkesinriktad utbildning och tillämpad forskning inom de områden som efterfrågas av arbetslivet och det åländska samhället. Högskolan är en attraktiv studie- och arbetsplats och de utexaminerade är efterfrågade på arbetsmarknaden
- Högskolestyrelsen beslutar om organisation och riktlinjerna för ansvarsfördelningen. Verksamheten består av: examensinriktad utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen, forskning och utveckling som stöder grundutbildningen, kursverksamhet och stödfunktioner samt
- Högskolan ska ha examensprogram som leder till yrkeshögskoleexamen och kan ha utbildning som leder till masterexamen inom sjöfart och vård i samverkan med andra högskolor. Kännetecknande för verksamheten är internationalisering, globalisering och digitalisering samt samverkan med det omgivande samhället. Högskolan ska vara en attraktiv arbetsplats där den personliga utvecklingen beaktas, var och en respekteras och en vänlig och trivsam atmosfär råder.

I syfte att vidareutveckla organisationsformen ska en utredning om högskolans ställning och faktiska ekonomiska ansvar genomföras. I utvecklingsarbetet ska de synpunkter kring kvalitetssäkringen som framkommer i utvärderingsrapporten för högskolan beaktas.

	År 2007	År 2008	År 2009	År 2010 mål
Studerande (20/9)	421	410	503	520
Nya sökande	238	186	309	350

Utbildningsområden	Antal heltidsstuderande (20.9)			
		År 2008	År 2009	År 2010
	Totalt	Kvinnor/Män		(mål)
Elektronik	35	2/33	32	40
Företagsekonomi	47	33/14	72	70
Hotell- och restaurangservice	55	43/12	70	70
Informationsteknik	38	4/34	50	60
Maskinteknik	66	3/63	91	95
Sjöfart	111	13/98	129	120
Vård	48	42/6	53	55
Utbytesstuderande	10	7/3	6	10
Totalt	**410**	**147/263**	**503**	**520**

Antalet sökande till Högskolan ökade med 61 % år 2009 jämfört med år 2008. Antalet sökande till samtliga utbildningar ökade men antalet sökande till sjöfartsutbildningarna ökade mer än till de övriga. Nybörjargrupperna har därför varit större år 2009 än åren innan och studerandeantalet har därmed ökat. Trenden med stort intresse för högskoleutbildning bedöms hålla i sig. Samtliga utbildningsprogram tar in nya studerande år 2010.

Målet för antalet utexaminerade vid högskolan under perioden är att 60 % av dem som påbörjat studierna ska ha avlagt grundexamen inom fem års heltidsstudier. För sjöbefälsutbildningen gäller på motsvarande sätt sex års heltidsstudier. Procentsatsen utgör ett glidande medeltal under en treårsperiod.

Strävan under perioden är att anta 24 studerande till de utbildningsprogram där sökandetrycket är stort och behovet av ökad antagning är relevant i förhållande

till efterfrågan av utbildningen.

Sammanlagt 424 studerande har avlagt yrkeshögskoleexamen på Åland från och med år 2000 till och med vårterminen år 2009. År 2008 hade utbildningsprogrammet för vård ingen avgångsklass. Under åren 2006 - 2008 utexaminerades följande:

Utexaminerade	År 2006	År 2007	År 2008
Kvinnor	35	19	17
Män	20	23	20
Totalt	**55**	**42**	**37**

En person utexaminerades dessutom från ledarskapsutbildningen inom vård.

Kursverksamhet och öppen högskoleutbildning
Inom högskolan ansvarar Öppna högskolan för kursverksamheten som omfattar akademiska kurser, kursverksamhet i anslutning till högskolans utbildningsprogram, fortbildnings- och uppdragsverksamhet.

Resultatmålen för kursverksamheten framgår av följande tabell:

Kursverksamhet	Mål Antal kursdeltagare per år
Akademisk kursverksamhet	800
Uppdragsutbildning	900
Seminarier och öppna seminarier	300
Totalt antal kursdeltagare per år	2.000
Antal avlagda studiepoäng per år	3.600

Kursverksamhet	År 2008		År 2009	År 2010
	Totalt	Kvinnor/Män		
Antal deltagare	1.804	1.002/802	2.200	2.000
Avlagda studiepoäng	3.637		3.400	3.600

Inkomster

36.55.23. Inkomster för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
18 900,00	270 000	270 000

Föreslås ett anslag om 270.000 euro som inkomster för EU/ESF-delfinansiering av ett projekt för att bereda lärare möjlighet att uppnå formell behörighet. Utbildningen ska förutom den formella behörigheten utveckla lärarnas kompetens inom nätbaserad pedagogik. Kostnaderna för projektet, vilka helt kompenseras av inkomsterna, upptas under moment 46.55.23. Under momentet ges även en närmare beskrivning av projektet.

46.55.20. Högskolan på Åland - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 794 678,34	-5 390 000	-4 600 000
	tb 230 000	
(t.a. -252 347,00)		(t.a. -200 000)

Under momentet föreslås ett nettoanslag om 4.600.000 euro. Anslaget samt de beräknade inkomsterna om 600.000 euro från högskolans verksamhet avses användas för den verksamhet som beskrivs i gällande utbildningsavtal. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att momentet gottskrives med nämnda inkomster.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för timlärare och föreläsare.

För att möjliggöra strävan till en för Högskolans mål optimal organisation där kärnverksamheten prioriteras föreslås att följande inrättade tjänster framledes kan inrättas i enlighet med Högskolans behov
- överlärare (9) föreslås ändrade till överlärare/lektor (9) samt
- lektor (13) föreslås ändrade till överlärare/lektor (13).

Högskolan ska dock ha sammanlagt minst 9 överlärartjänster och minst 13 lektorstjänster.

Vid sidan av de inrättade tjänster, tillfälliga tjänster, arbetsavtalsförhållanden avlönas under året ca. 200 gästföreläsare och timlärare.

Den landinriktade elektroteknikutbildningen frångås. I stället inriktas utbildningen mot marina system för att uppnå kostnadseffektivitet gällande sammansättning av undervisningsgrupper. Utbildningen i fartygsautomation är en internationellt efterfrågad nischutbildning.

I målen för verksamheten ingår att Högskolan åtar sig uppdrag som är externt beställda och finansierade. Inkomsterna, framför allt då det gäller ESF-delfinansierade projekt kommer i regel in långt senare än motsvarande utgifter utbetalas.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion nr 65 föreslås att motiveringen till moment 46.55.20. kompletteras med följande: "I målet för högskolan ingår att utvärdera dagens sjöfartsutbildning och anpassa den till branschens behov.".
Utskottet föreslår att finansmotion nr 65 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i den allmänna motiveringen.
I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 80 föreslås att anslaget under moment 46.55.20. höjs med 500.000 euro.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 80 förkastas.

46.55.23. Utgifter för behörighetsgivande utbildning i pedagogik för yrkeslärare (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-168 030,46	-270 000	-270 000

Föreslås ett anslag om 270.000 euro för att genom ett EU/ESF-delfinansierat projekt bereda lärare möjlighet att uppnå formell behörighet. Utbildningen ska för-

utom den formella behörigheten utveckla lärarnas kompetens inom nätbaserad pedagogik.

Kostnaderna för projektet motsvaras av inkomster budgeterade under moment 36.55.23.

Den behörighetsgivande utbildningen i pedagogik för yrkeslärare (60 ECTS) under åren 2008 - 2010 omfattar yrkespedagogisk distansutbildning för 20 studerande. Utbildningen är avsedd både för lärare inom yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadiet och lärare inom Högskolan på Åland. Utbildningen inleddes våren 2008 och avslutas i december 2010.

Undervisningen omfattar 25 sp grundstudier och 35 sp ämnesstudier i en webbaserad distansutbildningsform. Utbildningsformen är ett led i landskapsregeringens målsättning att öka användningsgraden för den nätbaserade undervisningen i landskapets skolor.

46.60. MUSEIBYRÅN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	290 292	255 000	271 000
Konsumtionsutgifter	-2 711 279	-2 885 000	-2 870 000
Överföringsutgifter	-3 350	-35 000	
Investeringsutgifter	-21 637	-30 000	
Lån o övr. finansinv.	-970	-1 000	-1 000
Summa utgifter	-2 737 236	-2 951 000	-2 871 000
Anslag netto	-2 446 944	-2 696 000	-2 600 000

Verksamheten på museibyrån har stöd i gällande lagstiftning; LL (1965:9, ändrad 1999/55 samt 2006/87) om fornminnen, LL (2007:19) om skydd av det maritima kulturarvet, Vallettakonventionen om skydd av det arkeologiska arvet (FFS 486/1995), LL (1988:56) om skydd av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, samt LL (1968:58) om skydd för kulturhistoriskt värdefulla föremål. Utöver det beaktas Plan och bygglagen (2008:102) för landskapet Åland, LL (2000:28) om miljökonsekvensbedömningar, LL (1998:83) om skogsvård, Kyrkolagen (FFS 1054/1993) främst i fråga om 14 kap., Europeiska landskapskonventionen (LTB 38/2005) samt annan relevant lagstiftning i myndighetsutövningen.

Museibyråns uppgifter är att handha kulturmiljö- och kulturarvsfrågorna i förvaltningen och vara landskapets kunskapscentrum för kulturhistoria, kulturmiljö- och byggnadsvård samt konst. Verksamheterna omfattar myndighetsarbete, kunskapsuppbyggnad och kunskapsförmedling om kulturarvet och kulturmiljöer, kulturminnesvård, utställningsverksamhet och pedagogiskt arbete, byggnadsvård, undersökning och dokumentation, insamling och katalogisering samt vård av föremål. Framtida funktioner inom museibyråns verksamhetsområde ska betraktas i ljuset av en omorganisation av utbildnings- och kulturavdelningen som helhet samt partiellt då det gäller andra avdelningar inom den allmänna förvaltningen.

Verksamhetens långsiktiga mål är

- att främja kulturarvets och kulturmiljöns värden, öka kunskapen om det förflutna samt lyfta fram kulturarvet som en viktig samhällsresurs
- att öka samarbetet med kommuner, ideella föreningar, skolor, enskilda, näringslivet och andra museer samt
- att befrämja ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv där alla medborgares identitet och kultur respekteras.

Målsättningar för år 2010
Museibyrån kommer att ha fokus på det utåtriktade arbetet - där kulturarvet ska vara en angelägenhet för alla. Ledorden är tillgängliggörande, tillmötesgående och nytänkande. Museibyrån kommer under året arbeta med integrering av ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten och i första hand utveckla statistiken. Arbetet med hållbar utveckling konkretiseras genom att ta fram en 100-punkts lista för att göra verksamheten än mer miljövänlig.

Byggnadsvården inom museibyrån inkluderar ansvar för ca. 130 av landskapets byggnader och anläggningar, framtagande av vårdplaner, vård och underhåll av byggnaderna, fastighetsdrift, rådgivning i byggnadsvårdsfrågor, byggnadsdokumentation, besiktning av K-märkta byggnader samt restaureringsbidrag.

För byggnadsvården är målsättningarna
- att utarbeta rutiner för byggnadsrådgivning
- att göra upp en vårdplan för Kastelholms slott samt
- att upprätta ett program för ruinvården i Bomarsund.

Kulturmiljöarbetet inom museibyrån inkluderar ärenden som rör kulturmiljö och kulturarv samt kyrkoantikvariska frågor, antikvariska granskningar, arkeologiska utredningar och undersökningar, marinarkeologi, registerföring, fornminnesvård, byggnadsarv, bevakning av lagstiftnings- och EU frågor inom verksamhetsområdet samt tar fram faktaunderlag om värdefulla kulturmiljöer och för samhällsplaneringen.

För kulturmiljöarbetet är målsättningarna
- att fortsätta implementeringen av den nya fornminneslagen där det nya förfarandet kommer att klarläggas i en förordning
- att genom arkeologiska och marinarkeologiska undersökningar öka kunskapen om forntid och historisk tid
- att ta fram en informationsskrift om skydd för det åländska byggnadsarvet
- att implementera byggnadsskydddslagen på landskapets egna fastigheter samt
- att säkerställa en hållbar utveckling för skötseln och vården av de obemannade sevärdheterna.

Samling och dokumentation inom museibyrån inkluderar ansvar för museibyråns samlingar, arkiv och dess skötsel, insamling och katalogiseringen av föremål och traditioner samt vården av dessa, nyförvärvs-, låne- och depositionsärenden, service till forskare och allmänhet, arkiv, fotosamlingar, förebyggande konservering och textil konservering, medverkan i utställningar samt forskning.

För samling och dokumentation av kulturarvet är målsättningarna
- att digitalisera bokbeståndet i magasinet.

Utställningsverksamheten inom museibyrån inkluderar ansvar för museiverksamheten som ombesörjs av landskapet, i första hand av Ålands museum och Ålands konstmuseum samt övriga bemannade sevärdheter, publika evenemang, aktiviteter, guidade visningar, pedagogisk verksamhet, framtagande av utställningspublikationer, marknadsföring, ansvar för reception och museibutik samt konstsamling.

Erfarenheten av fri entré under vinterhalvåret är goda varför det upplägget föreslås fortgå.

För utställningsverksamheten är målsättningarna

- att utveckla mer aktiviteter på Jan Karlsgården och Kastelholms slott
- att omorganisera konstmagasinet på ett mer ändamålsenligt sätt samt
- att ha basutställning i fokus på Ålands museum och Ålands konstmuseum.

Allmänna verksamheten på museibyrån inkluderar kansli, ekonomi, personalfrågor, lokalvård, arbetsmiljö, miljöledning och information.

För museibyråns allmänna arbete är målsättningarna
- att arbeta vidare med arbetarskyddet och följa upp den riskutvärdering som gjorts på arbetsplatsen.

För museibyråns kyrkogrupp är målsättningen
- att utreda vilka konsekvenser lagändring av kyrkolagen kommer att få för museibyråns arbete.

Inkomster

36.60.20. Museibyrån - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
289 324,80	254 000	270 000

Under momentet föreslås en inkomst om 270.000 euro för biljettinkomster vid de landskapsägda museerna, hyror och arrenden, uppdragsverksamhet, avgiftsbelagda tjänster samt försäljning av informations- och souvenirprodukter.

Målsättningen är att erbjuda allmänheten och övriga instanser råd vid restaurering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt vård av föremål. Därtill erbjuds avgiftsbelagda tjänster och försäljning av varor och litteratur vid museibyråns olika sevärdheter.

36.60.88. Inkomst av donation

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
967,33	1 000	1 000

Inkomsten avser beräknad avkastning av Irene och Halvdan Stenholms donationsfond. Se även moment 46.60.70 och 46.60.88.

Utgifter

46.60.20. Museibyrån - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-2 685 716,28	-3 005 000 tb 120 000	-2 870 000

(t.a. -65 854,00)

Under momentet föreslås ett anslag om 2.870.000 euro.

Anslag för personal har beaktats för helårsanställd personal enligt bilaga 5. I anslaget ingår fortsättningsvis lönetillägg för de tjänstemän som utöver sina egentliga tjänsteuppdrag för en bestämd tid förestår en enhet, d.v.s. fungerar som enhetschefer.

Föreslås att en tjänst som antikvarie (lkl A 22) indras.

Anslag har fortsättningsvis beaktats för en tillfällig tjänst som projektledare/arkeolog för implementeringen av den nya fornminneslagen.

Därtill ingår anslag för avlönande av nödvändiga semestervikarier, säsongspersonal, personal som ansvarar för byggnadsvård vid landskapsägda byggnader samt drift och underhåll av byggnader, anläggningar och tekniska installationer som museibyrån ansvarar för.

Under anslaget ingår drift och underhåll av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, ruiner och tekniska installationer som museibyrån ansvarar för, byggnadsmaterial för detta samt utrustning och material för dokumentation och publik verksamhet, samt vidare anslag för kontorsutrustning och -material och särskilda analyser för kulturmiljöarbetets behov.

I anslaget ingår även bl.a. kostnader för drift och underhåll av byggnader och tekniska installationer. Vidare ingår inköp av byggnadstjänster, vägunderhåll, fornminnesvård och servicearbeten samt kontors- och utbildningstjänster. Därtill ingår olika expert- och utredningstjänster, informationsmaterial samt utställningskosnader. I samband med uppgörande av ruinvårdsprogram för Bomarsund planeras under året en större undersökningsinsats av Bomarsunds fästningsruiner, vilket medför en kostnad om ca. 20.000 euro. Kostnader för de vägandelar som landskapsregeringen äger i Lemböte, beräknas under året uppgå till ca. 10.000 euro.

I anslaget ingår bl.a. hyreskostnader för utställningar, maskiner och apparatur samt resor. Vidare ingår kostnader för åtaganden reglerade genom tidigare överenskommelser och avtal.

Under inköp av maskiner och inventarier prioriteras komplettering av utrustning där brister påtalats vid arbetarskyddets riskbedömning, bl.a. en saxlyft till magasinet.

46.60.50. **Bidrag för renovering av kulturhistoriskt värdefulla byggnader**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-3 350,00	-35 000	0

Föreslås inget anslag detta år.

46.60.70. **Inköp av konst med donationsmedel (F)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Föreslås inget anslag detta år.

46.60.71. Inköp av konst (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-21 471,16	-30 000	0

Föreslås inget anslag för år 2010.

46.60.74. Utvecklande av Bomarsund (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-166,19	0	0

Mot bakgrund av de allmänna konjunkturbedömningarna kommer projektet inte att påbörjas under år 2010 varför inget anslag föreslås.

46.60.76. Utvecklande av Kastelholms kungsgård (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Kungsgården har med beaktande av golfturismen i närheten potential att utgöra ett attraktivt inslag i satsningarna på besöksnäringen i området. Eftersom något beslut om användningen av området dock inte är fattat föreslås inget anslag detta år

46.60.88. Inköp av värdepapper med donationsmedel (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-970,02	-1 000	-1 000

Anslaget avser inköp av värdepapper med medel ur Irene och Halvdan Stenholms donationsfond.

46.80. ÅLANDS LANDSKAPSARKIV

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	2 260	1 000	1 000
Konsumtionsutgifter	-161 092	-187 000	-136 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-161 092	-187 000	-136 000
Anslag netto	-158 832	-186 000	-135 000

Ålands landskapsarkiv mottar, förvarar, ordnar och förtecknar samt tillhandahåller arkivalier. Arkivet gör även utredningar och i viss utsträckning utställningar baserat på de handlingar som förvaras i arkivet. Landskapsarkivet utgör en viktig del av landskapsregeringens kompetens inom dokument- och arkivhantering och medverkar aktivt i arbetet för rationellare dokumenthantering. Viss utbildning och instruktioner lämnas till kommuner och andra utomstående arkivbildare. Arbetet pågår med att inordna landskapsarkivets verksamhet på ett naturligt sätt i dokumentflödena i förvaltningen.

Arkivlagens (2004:13) införande innebär att arbetsuppgifter har reglerats och

moderniserats.

Avsikten är att tillsätta en kommitté för att planera landskapsarkivets lokalfråga på lång sikt.

Inkomster

36.80.20. Ålands landskapsarkiv - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
2 259,97	1 000	1 000

Föreslås en inkomst om 1.000 euro som ersättningar för kopior, bestyrkningar och för utredningar.

Utgifter

46.80.20. Ålands landskapsarkiv - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-161 092,36	-195 000 tb 8 000	-136 000
(t.a. -6 373,00)		

Föreslås ett anslag om 136.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Arbetet för ökad tillgänglighet fortsätter. En plattform för att digitalisera och distribuera de mest efterfrågade arkivhandlingarna över internet har etablerats.

37./47. NÄRINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	3 454 067	4 850 000	4 036 000	-16,8%	16,8%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-5 592 141	-6 394 000	-5 705 000	-10,8%	2,0%
Överföringsutgifter	-18 149 266	-20 664 000	-17 046 000	-17,5%	-6,1%
Realinvesteringsutgifter					
Lån och övriga finansinvesteringar		-10 000		-100,0%	
Summa utgifter	-23 741 406	-27 068 000	-22 751 000	-15,9%	-4,2%
Anslag netto	-20 287 340	-22 218 000	-18 715 000	-15,8%	-7,8%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-1 751 586	-1 817 000	-1 765 000	-2,9%	0,8%
Näringslivets främjande	-2 781 943	-3 862 000	-2 309 000	-40,2%	-17,0%
Europeiska Unionen - regionala utvecklingsfonden	-1 105 910	-1 286 000	-534 000	-58,5%	-51,7%
Främjande av lantbruket	-2 542 407	-2 028 000	-1 244 000	-38,7%	-51,1%
Europeiska Unionen - program för landsbygdens utveckling	-10 797 874	-10 853 000	-9 616 000	-11,4%	-10,9%
Främjande av skogsbruket	-263 064	-416 000	-312 000	-25,0%	18,6%
Jakt- och viltvård	-15 251	-125 000	-117 000	-6,4%	667,2%
Främjande av fiskerinäringen	-149 408	-249 000	-164 000	-34,1%	9,8%
Europeiska Unionen - strukturprogram för fiskerisektorn	0	-1 192 000	-952 000	-20,1%	
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	-2 972 774	-3 685 000	-4 429 000	20,2%	49,0%
Europeiska Unionen - målprogram 3, åtgärd 3	0	0	0		0,0%
Ålands teknologicentrum	-94 786	-246 000	-250 000	1,6%	163,8%
Försöksverksamheten	-733 037	-727 000	-501 000	-31,1%	-31,7%
Skötsel av jordegendomar	0				
Skötsel av egna skogar	-106 418	-117 000	-123 000	5,1%	15,6%
Ålands fiskodling, Guttorp	-426 948	-465 000	-435 000	-6,5%	1,9%
Summa	-23 741 406	-27 068 000	-22 751 000	-15,9%	-4,2%

47.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	34 493	32 000	29 000
Konsumtionsutgifter	-1 751 586	-1 817 000	-1 765 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 751 586	-1 817 000	-1 765 000
Anslag netto	-1 717 093	-1 785 000	-1 736 000

Näringsavdelningens verksamhetsområde är att främja näringarna, sysselsättningen och en regional balans. Till avdelningens uppgifter hör därmed att allmänt

planera, leda, utveckla, samordna, följa upp och utöva tillsyn inom områdena utveckling av näringarna och innovationssystem, regional utveckling, arbetsmarknadsfrågor, jordbruk med binäringar, fiske, fiskodling, fiskevård, skogsbruk, jakt och viltvård samt förvaltning av landskapets jordbruksegendomar, fiskevatten och skogar vilka inte ingår i naturreservat.

Med beaktande av EU:s regelverk stöds det åländska näringslivets utveckling med såväl finansieringshjälp som andra främjande åtgärder. Även deltagandet i det internationella arbetet kommer att fortsätta.

Arbetet kommer under året att inriktas på att genomföra beslutade strukturella förändringar. Förutom det arbetet vidtas tillsammans med hela förvaltningen åtgärder som leder till en smidigare och mer effektiv förvaltning.

Tankesmedjan Vision 2017 arbetar med Ålands näringslivsutveckling i fokus och hur landskapet ska bibehålla sin attraktivitet för nya generationer ålänningar. Under året fasas landskapsregeringens finansiering ut. Arbetet slutdokumenteras och tabloiden distribueras till alla åländska hushåll.

Avdelningens målsättningar under år 2010 är att
- genomföra strukturella förändringar som leder till en minskad verksamhet inom försöksodlingen, avbytarverksamheten och produktionen av fiskyngel.

Inkomster

37.01.01. Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
34 493,28	32 000	29 000

Under momentet föreslås en inkomst om 29.000 euro.

Utgifter

47.01.01. Näringsavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 751 585,99	-2 013 000	-1 765 000
	tb 196 000	
(t.a. -29 822,00)	(t.a. -160 000)	(t.a. -100 000)

Under momentet föreslås med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 1.765.000 euro.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för praktikanter och arvoden för nämnder och kommissioner.

Av besparingsskäl förslås att tjänsten som avdelningsjurist (vakant) (lkl A26) vid allmänna byrån indras samt att anslaget för en tillfällig skogsbruksingenjör utgår.

Föreslås att ca 20.000 euro av de centrala förvaltningskostnaderna för jaktadministrationen täcks med influtna jaktvårdsavgifter. Se även moment 37.22.04. Avsikten är att under året se över jaktlagen i syfte att överföra mer ansvar till jaktvårdsföreningarna och samtidigt minska landskapsregeringens administrationskostnader.

Arbetet med inventering av sjöfågelstammarna sammanställs och publiceras i en rapport.

Arbetet med samordning av förvaltningen av areal- och djurstöden inom lantbruket som idag hanteras av flera myndigheter skjuts framåt i tiden.

Anslag för personalresurs för genomförande av turismstrategin 2010 - 2017 ingår under momentet. Sjöfartens Dag 2010 hålls den 15 april med landskapsregeringen som medarrangör och ansvarig för det sjöfartspolitiska seminariet.

Under året görs en genomgång av fiskeriförvaltningen och rådgivningen i syfte att anpassa fiskeriförvaltningen till näringens nuvarande omfattning och förutsättningar.

Anslag för utredningar och inköp av tjänster för näringsavdelningen finns upptagna under momentet.

47.01.06. Tekniskt stöd – målprogram 2 (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00 (t.a. -1 546,86)	0	

Föreslås att budgetmomentet utgår då mål 2-programmet avslutas under år 2009.

47.03. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	61 783	108 000	167 000
Konsumtionsutgifter	-218 005	-332 000	-329 000
Överföringsutgifter	-2 563 938	-3 530 000	-1 980 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-2 781 943	-3 862 000	-2 309 000
Anslag netto	-2 720 161	-3 754 000	-2 142 000

Landskapsregeringens näringspolitiska roll ska vara att skapa förutsättningar för entreprenörer och företag att starta nya och utveckla befintliga företag. Den övergripande målsättningen är att ge förutsättningar för

- hög sysselsättning, att bevara de arbetsplatser som finns samt att vara med och skapa nya arbetsplatser
- ökat antal hållbara arbetsplatser i skärgård och landsbygd
- ökad export
- breddning av näringsstrukturen i landskapet och ge goda och långsiktiga förutsättning för utveckling av affärsideér och
- ökad tillväxt i form av fler företag samt fler företag som växer.

Politikområden som bidrar till att skapa gynnsamma omständigheter för företagande är bl.a. utbildning, kommunikationer, bostadsförsörjning samt integrations- och arbetsmarknadspolitiken.

Inom näringsavdelningens förvaltningsområde består kärnan i de näringslivsutvecklande åtgärderna av

- projekt- och företagsfinansiering (näringslivets främjande och regional utveckling)

- finansiering av företagsrådgivning (organisationsbidrag)
- destinationsmarknadsföring
- Ålands utvecklings Ab (riskkapital) samt
- Ålands teknologicentrum (företagsinkubator och innovationer).

Under år 2010 kommer tyngdpunkten på avdelningens arbete att ligga på genomförandet av de EU-delfinansierade program som godkänts för perioden 2007-2013, Regional konkurrenskraft och sysselsättning (ERUF) samt landsbygdsutvecklingsprogrammet (LBU). Investerings- och expansionsviljan hos de åländska företagen har varit hög de senaste två åren och det finns fortfarande efterfrågan på finansiering för investeringar. Landskapsregeringen räknar dock med något avtagande efterfrågan på finansiering till följd av åren med hög investeringstakt, dels till följd av finanskrisen. En sämre konjunktur pressar samtidigt investeringskostnaderna vilket gör det gynnsammare för företag att expandera eller rationalisera verksamheter.

Landskapsregeringen avser att i sin näringspolitik - utöver insatserna för turism, sjöfart och primärnäringarna - tydligare fokusera på den potential i näringslivsutvecklingen som IT-sektorn, miljöteknik, service och företags- och personliga tjänster, småskalig industri och den s.k. "må-gott" industrin erbjuder. Kvinnors företagande lyfts särskilt fram inom ramen för det 3-åriga ERUF-medfinansierade projektet Företagssteget som genomförs av Ålands teknologicenter 2008 - 2011.

Den förändrade näringslivsstrukturen leder till konsekvenser även för olika kringtjänster och rådgivningsverksamhet som riktas till företag. Landskapsregeringen inleder under nästa år arbetet med att samordna företagsrådgivningen för att uppnå en högre grad av kunskapsförmedling till olika verksamhetsinriktningar bland företag. För att skapa samordningsvinster avser landskapsregeringen att från och med år 2011 överföra rådgivningen för starta eget verksamheten som idag finansieras via samarbetsavtal med branschorganisationerna Ålands Handelskammare r.f. och Ålands Företagareförening r.f. till Ålands teknologicenter. ÅTC driver sedan år 2005 en företagsinkubator, Växthuset, med målsättningen att skapa livskraftiga tillväxtföretag och bidra till mångfald i näringslivet. Parallellt med Växthuset startade ÅTC år 2009 upp Starthuset, en förinkubator som stöder entreprenörskapsutveckling i ett tidigt skede. Dessa båda instrument utgör viktiga verktyg för att gynna nyföretagande. ÅTC arbetar utifrån ett triple helix koncept, vilket innebär samarbete med utbildnings- och kulturavdelningen och näringslivets branschorganisationer. Genom att samla verksamheterna hos en oberoende part skapas samordningsvinster med minskade utgifter och avtalen med organisationerna kan frångås. Samarbetsavtalet med Föreningen Företagsam skärgård r.f. föreslås däremot fortgå. Effekterna utvärderas under året och därefter tas ställning till fortsättningen.

Landskapsregeringen utvärderar insatserna som gjorts under Företagsamhetens år 2009 och bygger vidare på de resultat som visat sig gynnsamma för att främja företagandet.

REGIONAL UTVECKLING

Den regionalpolitiska målsättningen är att alla regioner ska bevaras livskraftiga. Landskapsregeringen eftersträvar en fortsatt spridd bosättning i landskapet och en jämn befolkningsutveckling i alla regioner.

Ålands skärgårdsnämnd är forum för avgörande frågor för skärgårdens utveckling. Ålands landsbygdscentrum samordnar arbetet för att öka lönsamheten i lantbruksföretagen samt utvecklingen av nya näringar på landsbygden.

Landskapsregeringen föreslår att det särskilda driftsstöd för den årliga verksamheten samt investeringsstöd för sådana investeringar som behövs för detaljhandelsverksamheten i skärgården fortsätter. Likaså föreslår landskapsregeringen att skärgårdsstödet för stimulans av nyföretagandet i skärgården fortsätter. Stödet i form av stöd för socialskyddsavgifter för vissa arbetsgivare i skärgården kvarstår tillsvidare. Landskapsregeringen anser dock att de berörda kommunerna borde ingå i det försök med regionalt sänkta socialskyddsavgifter som avses fortsätta i riket och i vilket de åboländska skärgårdskommunerna ingår.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Anders Erikssons m.fl. finansmotion nr 6 föreslås att näst sista stycket under motiveringen till kapitel 47.03 utgår och ersätts med följande text: ”Den förändrade näringslivsstrukturen leder till konsekvenser även för olika kringtjänster och rådgivningsverksamhet som riktas till företag. Landskapsregeringen inleder under nästa år arbetet med att samordna företagsrådgivningen för att uppnå en högre grad av kunskapsförmedling till olika verksamhetsinriktningar bland företag. Rådgivningen för starta eget verksamheten utbjuds för upphandling under året. ÅTC driver sedan år 2005 en företagsinkubator, Växthuset, med målsättningen att skapa livskraftiga tillväxtföretag och bidra till mångfald i näringslivet. Med beaktande av den långa tid som förflutit sedan ÅTC startade sin verksamhet kommer under året en utvärdering att göras över hur många företag som genererats av ÅTC och över vilka positiva effekter verksamheten haft på företagsamheten i landskapet. Samarbetsavtalet med Föreningen Företagsamskärgård r.f. föreslås däremot fortgå. Effekterna utvärderas under året och därefter tas ställning till fortsättningen.”.

Utskottet konstaterar att näringsavdelningen är central för att implementera en kraftfull näringslivspolitik som skapar livskraftiga tillväxtföretag och bidrar till mångfald i näringslivet. Avdelningens mål är att generera tillväxt, öka sysselsättningen och att fokusera på export. Avdelningens insatser är extra viktiga i en lågkonjunktur. Finansiering och rådgivning är de väsentliga delarna av kärnverksamheten. Under verksamhetsåret bör en översyn av samtliga landskapsfinansierade rådgivnings- och utvecklingsfinansierade verksamheter genomföras. Antalet enheter bör koncentreras för att möjliggöra god och snabb service till målgruppen av företag som ska genera tillväxt och ny sysselsättning. Tyngdpunkten för stödinsatserna skall ge utrymme för att stimulera exportbaserade verksamheter. Utskottet anser att externa tjänster som kompletterar och förbättrar avdelningens tjänster är värdefulla och skall upphandlas och samordnas väl för att avdelningen ska kunna ge en optimal service till näringslivet.

Utskottet uppmanar landskapsregeringen att innan den tar slutlig ställning till de i budgetförslaget angivna åtgärderna ska utvärdera strukturen på hela rådgivningsverksamheten. I denna utvärdering bör näringsavdelningens, Ålands teknologicentrum (ÅTC):s, Ålands utvecklings ab (ÅUAB):s, branschorganisationernas samt övriga rådgivningsinstansers tidigare insatser och framtida potential granskas. Utskottet konstaterar att det är möjligt och nödvändigt att förbättra och effektivisera rådgivningsverksamheten men betonar att nämnda utvärdering måste föregå de slutgiltiga besluten.

Utskottet föreslår med hänvisning till det ovan angivna att finansmotion nr 6 förkastas.

Inkomster

37.03.23. Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
61 782,54	98 000	167 000

Föreslås en inkomst om 167.000 euro.

Största delen av inkomsterna hör till projekten ”Lokal miljö och energi” och ”Tillväxt Åland” som pågår under tiden 2010 - 2011. Projekten förväntas finansieras med EU-medel och privat finansiering. En del av inkomsterna härrör sig till deltagaravgifter i projekten. Inkomsterna för projekten motsvarar utgifterna.

Övriga inkomster härrör sig från Skördefesten samt Landsbygdsnytt. Se även moment 47.03.23.

37.03.88. Försäljning av aktier

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	10 000	0

Landskapsregeringen bemyndigas att sälja aktier i bolag som inte är av väsentligt landskapsintresse till skäligt pris och enligt vad som bedöms ändamålsenligt avseende verksamhetens syfte och ägarförhållanden.

Utgifter

47.03.05. Utgifter för investeringslån (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-10 391,09	-25 000	-11 000

Föreslås att ett anslag om 11.000 euro upptas i enlighet med LL (1975:45) om investeringslån som arvode till kreditinrättningarna som har förmedlat investeringslån för den befintliga kreditstocken. Per den 31.12.2008 var saldot på utestående krediter 885.185,81 euro. Nya lån beviljas inte längre varför anslaget successivt minskar.

47.03.23. Ålands landsbygdscentrum - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-186 528,07	-242 000 tb 2 000	-263 000

(t.a. -27 294,00)

Föreslås ett anslag om 263.000 euro för landsbygdsutveckling och koordinering vid Ålands landsbygdscentrum och Skördefesten på Åland. Anslaget används även för genomförandet av projekten ”Lokal miljö och energi” samt ”Tillväxt Åland” som pågår under åren 2010 och 2011. Projekten förväntas finansieras med EU-medel och finansiering från det privata näringslivet. Projekten genomförs under förutsättning att den privata delen finansieras från näringslivet. Inkomster om 167.000 euro föreslås under moment 37.03.23.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för mötesarvoden.

Landsbygdsutveckling
Verksamhetside
- att utveckla och bredda näringsverksamheten på landsbygden.

Affärsidé
- att koordinera resurser och stimulera till samarbete för att på mest effektivt

sätt bidra till en positiv utveckling av landsbygden och dess näringar.

Ansvarsområde
- att öka försäljningen av och stärka förtroendet för åländska produkter bl.a. genom Skördefesten på Åland
- att koordinera organisationerna vid Ålands Landsbygdscentrum med branschföretagen och övriga verksamheter samt koppla in extern spetskompetens för att uppnå den gemensamma visionen
- att inspirera och initiera projekt för att utveckla landsbygdsföretagen samt
- att fungera som koordinator för Ålands Landsbygdscentrum.

47.03.24. Skärgårdsutveckling - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-21 085,89	-68 000	-55 000
	tb 1 000	

(t.a. -35 122,00)

Under momentet föreslås ett anslag om 55.000 euro för skärgårdsutveckling.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 och gäller avlönande av en tillfällig tjänst som skärgårdsutvecklare tillika sekreterare i Ålands skärgårdsnämnd som infördes år 2006 som ett treårigt försöksprojekt. Från år 2008 har medel för företagsfrämjande arbete i skärgårdsregionen beviljats en privat aktör, Föreningen Företagsam skärgård r.f, inom ramen för ett avtal med landskapsregeringen, (se moment 47.03.42). Under året övervägs på vilket sätt skärgårdsutvecklingen och företagsrådgivningen i skärgården ska handhas i fortsättningen. Då bedöms vilka möjligheterna är att överföra uppgifter som fram tills idag ålagts skärgårdsutvecklaren Föreningen Företagsam skärgård r.f. och/eller huruvida det är ändamålsenligt att överföra uppgifter till att handhas av hushållningssällskapet.

47.03.40. Bidrag för företagens internationalisering

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-50 444,18	-150 000	-110 000

Föreslås ett anslag om 110.000 euro för bidrag till exportmarknadsföring inklusive marknadsföring som arrangeras av Finnpro. Målet med bidraget är att befrämja åländska företags exportmöjligheter och internationalisering. Bidrag kan beviljas till företag på Åland som har förutsättningar att bedriva en framgångsrik exportverksamhet. Företagets produkter/tjänster bör ha en hög grad av åländskt ursprung.

Bidraget beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet avseende näringsavdelningens allmänna byrås moment i landskapets budget antagna den 2.10.2008.

Även landsbygdsutvecklingsprogrammets axel 3 kan användas för att finansiera vissa åtgärder under detta moment.

47.03.41. Turismens främjande (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 519 682,66	-1 610 000	-1 240 000
	tb 35 000	

Föreslås ett anslag för turismens främjande om 1.240.000 euro.

Marknadsföring via Ålands Turistförbund r.f.	-1.140.000 euro
Genomförande av turismstrategin, m.fl. projekt	-100.000 euro
Förslag	-1.240.000 euro

Det strategiska arbetet tar avstamp i de investeringar som har gjorts för att förstärka affärsresandet och säsongsutvecklingen och har ett tydlig fokus på att långsiktigt bygga ett hållbart varumärke. Småskaligheten och bredden i stora delar av den landbaserade besöksnäringen passar väl för att skapa unika reseupplevelser kopplade till natur och rekreation. Landskapsregeringen föreslår att 100.000 euro används för utvecklingsinriktade projekt som stöder det strategiska arbetet t.ex. satsningar på evenemangsutveckling och mötesindustrin.

Under året utarbetar landskapsregeringen nya riktlinjer för den långsiktiga destinationsmarknadsföringen. För övergångsåret 2010 upprättas ett ettårigt avtal med Ålands Turistförbund r.f. (ÅTF) som handhar den operativa externa marknadsföringen av resmålet Åland i samarbete med näringen. Landskapsregeringens understöd till Ålands Turistförbund regleras i ett resultatavtal. Landskapsregeringen föreslår att understödets storlek uppgår till 1.140.000 euro för år 2010 för ÅTF:s verksamhet.

Landskapsregeringen konstaterar att förutom den direkta destinationsmarknadsföringen har även landskapets synlighet på annat sätt, t.ex. i samband med idrottsevenemang och kultur betydelse för intresset att besöka Åland, varför satsningar inom dessa områden även stimulerar turismen. Se moment 46.11.56 och 46.13.52.

Den professionella bedömningen av vilka marknadsföringsinsatser som ska göras och hur de görs samt uppföljningen av insatserna står ÅTF för. ÅTF bör tillämpa landskapsregeringens riktlinjer för offentlig upphandling. Marknadsföringen inriktas i huvudsak på de närliggande marknaderna. Satsningar på konkreta marknadsaktiviteter prioriteras i verksamheten. ÅTF samordnar även den säsongsbaserade turistinformationen lokalt på Åland. Den bygger på samarbete med olika företag och informationspunkter runt om i landskapet samt att ÅTF är huvudman för informationskontoret i Osnäs.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 61 föreslås att följande text fogas till motiveringen under moment 47.03.41: ”Landskapsregeringen tar fram ett regelverk samt medel för en kvalitetshöjning av boendet inom turismnäringen. Dessa presenteras i första tilläggsbudget för 2010.”.

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 79 föreslås att anslaget under moment 47.03.41 höjs med 300.000 euro.

Utskottet föreslår att finansmotionerna nr 61 och 79 förkastas och konstaterar att det finns ett regelverk gällande företagsfinansiering.

47.03.42. Landskapsunderstöd för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-205 775,02	-210 000	-130 000

Föreslås ett anslag om 130.000 euro. Anslaget kan användas för bidrag till det landbaserade näringslivets organisationer i enlighet med resultatavtal som träffas med landskapsregeringen. Avtalet ska reglera vilken verksamhet som bedrivs i förhållande till stödet, vilka mål som sätts upp för verksamheten och hur resultatuppföljningen genomförs.

I samband med översynen av landskapsregeringens finansiering av företagsrådgivning är årets överenskommelser med branschorganisationerna ett mellansteg för att år 2011 utformas på ett nytt sätt. Rådgivningstjänsterna riktade till företag vid sidan av primärnäringarna samordnas från år 2011 och köps in via Ålands teknologicentrum som ges ett tydligare ansvar för företagsutveckling, innovationer och rådgivning till nya och befintliga företag. Med användning av IKT t.ex. portalen startaeget.ax skapas effektivare redskap och ökad tillgänglighet av service. Förändringen är ett steg i riktningen att åtskilja rådgivning från myndighetsutövning och att konkurrensutsätta den service som ges. Förslaget beräknas leda till sänkta kostnader för företagsrådgivning.

Under året ingår landskapsregeringen resultatavtal med Ålands Handelskammare r.f., Ålands Företagareförening r.f. och Företagsam skärgård r.f. men med en lägre finansieringsnivå än under Företagsamhetens år 2009.

Anslaget kan även användas för seminarier, information eller andra aktiviteter som gynnar utvecklingen av företagsamheten på Åland.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion nr 82 föreslås att det tredje stycket i motiveringen under momentet 47.03.42 ändras till följande lydelse: ”Under året ingår landskapsregeringen resultatavtal med Ålands handelskammare r.f, Ålands Företagareförening r.f. och Företagsam skärgård r.f. Finansieringsnivån skall ses över dock så att de för näringslivet så viktiga rådgivningsorganisationerna ges möjlighet att fullfölja sina uppdrag gentemot medlemmarna. Dessutom kommer landskapsregeringen att fullfölja sitt ingångna avtal med Ålands Handelskammare r.f och säkerställa dess finansiering för år 2010.".
Utskottet föreslår att finansmotion nr 82 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar under kapitel 47.03 Näringslivets främjande.

47.03.44. Nationella investeringsbidrag (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-517 989,76	-1 000 000	0
	tb 0	

Föreslås, med beaktande av att det vid tidpunkten för avlämnandet av budgetförslaget finns ca 2,7 miljoner euro i tillgängliga anslag från tidigare år, inget ytterligare anslag för år 2010.

Av de tidigare budgeterade anslagen har 1.500.000 euro avsett investeringsbidrag om 30 % för ett högkvalitativt golfprojekt. Landskapsregeringen har beredskap att arrendera ut mark för en högkvalitativ golfbana på Stornäset i Kastelholm.

Landskapsregeringen återkommer till lagtinget för beslut om markarrangemangen till de delar landskapets marker berörs och med förslag om nödvändiga anslag

vid behov i samband med budget då en formell finansieringsansökan föreligger och beslut om finansiering och markarrangemang erfordras.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 50 föreslås att motiveringen till moment 47.03.44. ändras enligt följande: "Medel ur anslaget kan även användas för utredningar i avsikt att etablera en högkvalitativ golfbana på Jomala gård.".

Utskottet föreslår att finansmotion nr 50 förkastas med hänvisning till att det redan planeras en högkvalitativ natur- och miljöanpassad golfbana på Stornäset i Kastelholm. Utskottet konstaterar att det av landskapet ägda området är 170 ha stort och att en golfbana, till vilken beräknas åtgå ca 70 ha, kan anläggas på ett sådant sätt att Stornäsets miljö- och rekreationsvärde samt ortsbefolkningens önskemål tillgodoses.

Utskottet har erfarit att en ansökan från Ålands golfklubb r.f. inlämnats till landskapsregeringen. Efter att Ålands golfklubbs r.f. föreslagit hur en dragning av en 18-håls golfbana kan göras i det aktuella området på ett optimalt sätt är klubbens avsikt att arrendera en del av Stornäset för ändamålet. Utskottet har också erfarit att Ålands golfklubb r.f. är beredd att bygga en högkvalitativ golfbana och att själv finansiera bygget enligt de principer som anges under momentet i budgetförslaget. Utskottet förutsätter att upphandlingen av arrendet skall följa gällande bestämmelser.

47.03.45. Bidrag för produkt- och teknologiutveckling

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-72 570,00	-100 000	-100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro för bidrag för produkt- och teknologiutveckling. Syftet med bidraget är att stöda företagens forsknings- och produktutvecklingsprojekt som leder till nya konkurrenskraftiga produkter/tjänster eller produktionsmetoder och därigenom en diversifiering av det åländska näringslivet.

Anslaget föreslås även användas för finansiering av företag som ingår i inkubatorverksamheten vid ÅTC i Kvarteret iTiden enligt av landskapsregeringen antagna principer samt för att hantera idéutveckling och finansiera utredningar som leder till produktutveckling och nya affärsidéer som gynnar det åländska samhället, det så kallade utredningsstödet.

Bidrag under detta moment beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet.

Bidrag för produkt- och teknologiutveckling kommer även att beviljas inom ramen för det Operativa programmet Regional konkurrenskraft och sysselsättning, moment 47.05.42 samt moment 47.05.47.

47.03.46. Räntestöd för företags investeringar

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-32 726,42	-35 000	-35 000

Föreslås ett anslag om 35.000 euro för räntestöd för företags investeringar.

Per den 3.6.2009 var saldot på utestående räntestödskrediter 846.850,90 euro. Nya räntestöd beviljas inte varför budgetanslaget gradvis kommer att sjunka.

47.03.47. Finansieringsstöd för företag i skärgården

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-140 172,63	-175 000	-175 000

Föreslås ett anslag om 175.000 euro för finansieringsstöd till företag i skärgården i enlighet med av landskapsregeringen särskilt fastställda principer.

I momentet ingår
- anslag för detaljhandeln i skärgården innefattande ett driftsbidrag för verksamhetens årliga kostnader samt ett investeringsbidrag för sådana investeringar som bedöms som erforderliga för den löpande verksamheten eller för utvidgande och utvecklande av verksamheten
- anslag för verksamhetsbidrag till skärgårdsföretag samt
- anslag för stöd för socialskyddsavgifter för vissa arbetsgivare i skärgården.

Syftet med detaljhandelsstödet är att bidra till att upprätthålla en god butiksservice i skärgården.

Stödet för socialskyddsavgifter för vissa arbetsgivare i skärgården, som motsvarar en befrielse från socialskyddsavgifter, kvarstår tillsvidare. Landskapsregeringens målsättning är att de åländska kommunerna ska ingå i rikssystemet på samma sätt som de åboländska skärgårdsområdena.

Stöd under detta moment beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet.

47.03.48. Räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-16 577,76	-35 000	-40 000

Föreslås ett anslag om 40.000 euro för räntestöd för Finnvera Abp:s lån till åländska företag. Anslaget höjs med 5.000 euro i jämförelse med budgeten för år 2009 med anledning av ett ökande antal beviljade räntestöd via Finnvera.

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag som erbjuder riskfinansiering samt utvecklingstjänster för små och medelstora företag, främjar export och företagens internationalisering samt befrämjar regionalpolitiska åtgärder. Landskapsregeringen och Finnvera Abp ingick i augusti 2007 ett samarbetsavtal som en direkt fortsättning på det tidigare ikraftvarande samarbetsavtalet.

Landskapsregeringen betalar för närvarande 1,1 % i räntestöd på hela Åland utom Mariehamn. Räntestödet, som gäller investerings- och riskkapitallån, betalas för tre år på krediter beviljade av Finnvera Abp fr.o.m. den 1.8.2007. Specialräntestöd gäller sådana krediter som ges av särskilt definierade näringspolitiska skäl. Specialräntestödet beviljas för utvecklings-, miljö- och etableringsprojekt, minilån samt företagarlån till kvinnor och uppgår till 1,75 %.

Per den 2.6.2009 var saldot på utestående räntestödskrediter 2,37 miljoner euro. Föreslås att räntestöd kan beviljas under år 2010 så att beloppet av tidigare och under året beviljade räntestödskrediter högst uppgår till 4.000.000 euro.

47.03.60. Ersättande av kreditförluster (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

För ersättande av kreditförluster för landskapsgarantier och lån beviljade på landskapets ansvar föreslås med beaktande av tidigare års anslag inget ytterligare anslag för år 2010. Anslaget avser även landskapets andel av Finnvera Abp:s kreditförluster för lån beviljade enligt ingått avtal.

Landskapsgaranti beviljas i enlighet med av landskapsregeringen fastställda principer för handläggning och beviljande av stöd till näringslivet till företag i skärgården för att utveckla eller utvidga ett företags verksamhetsförutsättningar eller vid övertagande av ett befintligt företag. Sammanlagda beloppet av utestående landskapsgarantier kan uppgå till högst 13.000.000 euro.

Landskapsgarantier beviljas i enlighet med Kommissionens förordning (EG) nr 1998/2006 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse, LL (1988:50) om lån, räntestöd och understöd ur landskapets medel samt om landskapsgaranti samt LL (1966:14) om landskapsgaranti för industrier och vissa andra näringsgrenar.

47.03.62. Internationella utvecklingsprojekt (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-8 000,00	-250 000 tb 0	-150 000

Under momentet föreslås ett anslag om 150.000 euro för landskapsregeringens andel i den nationella finansieringen av bl.a. Interreg projekt. Anslagen från detta moment tilldelas åländska projekt i Interreg programmet IV, Central Baltic Programme 2007 - 2013. Tillika föreslås momentet användas för andra eventuella projekt av internationell karaktär eller för enbart nationellt finansierade utvecklingsprojekt på Åland. Landskapets andel i kostnaderna kan uppgå till högst 50 %.

47.03.88. Aktieteckning i bolag (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Med hänvisning till från tidigare år tillgängliga medel föreslås inget anslag.

47.05. EUROPEISKA UNIONEN – REGIONALA UTVECKLINGSFONDEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster		543 000	317 000
Konsumtionsutgifter	-386	-56 000	-24 000
Överföringsutgifter	-1 105 524	-1 230 000	-510 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-1 105 910	-1 286 000	-534 000
Anslag netto	-1 105 910	-743 000	-217 000

Operativt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden på Åland 2007-2013 (ERUF)

Strukturfondsmedlen för det operativa programmet för Europeiska regionala utvecklingsfonden på Åland 2007 - 2013 uppgår till 3.125.000 euro. Programmet omfattar hela Åland och målgruppen är företag, föreningar och offentliga aktörer. Syftet med programmet är att stärka ekonomins tillväxtpotential och produktivitet. Inom ramen för programmet finns möjligheter att söka finansiering för projekt som berör något av följande områden: entreprenörsanda, innovationer inom små- och medelstora företag (SME) och experimentering, nya finansiella lösningar och företagskuvöser, energieffektivitet/förnyelsebar energi, tillämpad forskning och teknikutveckling eller inom utveckling av informations- och kommunikationsteknik (IKT).

Programmets finansieringsram kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

ERUF	Finansie-ringsram 2007 - 2013	Budgeterat 2007 - 2009	Förslag 2010	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	3.125.552	1.857.000	217.000*)	951.552*)
EU:s finansieringsandel	3.125.552	1.857.000	317.000	951.552
Sammanlagt	6.251.104	3.714.000	534.000	1.903.104

*)Budgeteringen minskad till följd av annan offentlig finansiering.

Inkomster

37.05.45. EU:s finansieringsandel - målprogram 2

Bokslut 2008 Budget 2009 Budget

0,00

Med hänvisning till att Ålands program för mål 2 avslutades under år 2009 föreslås att momentet utgår. Se även momenten 47.05.45 och 47.05.40.

37.05.46. EU:s finansieringsandel - innovativa åtgärder

Bokslut 2008 Budget 2009 Budget

0,00 0

Med hänvisning till att Ålands program för innovativa åtgärder 2006-2007 avslutades år 2008 föreslås att momentet utgår. Se även momenten 47.05.41 och 47.05.46.

37.05.47. **EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	893 000	317 000
	tb -350 000	

Inkomsten avser Europeiska regionala utvecklingsfondens finansieringsandel för år 2010 gällande Ålands Operativa program Regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007 - 2013. Se även momenten 47.05.42 och 47.05.47.

Utgifter

47.05.04. **Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-193,14	-28 000	-12 000

Föreslås under momentet med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 12.000 euro för landskapets andel för tekniskt stöd under år 2010 för Ålands program för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007 - 2013. EU:s finansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.05.05.

Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och löpande utvärdering av programmet.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5. Landskapets andel av kostnaderna utgör 50 %. Se även moment 47.17.05. EU:s finansieringsandel beaktas under moment 47.05.05 och 47.17.06.

47.05.05. **Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (R)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-193,14	-28 000	-12 000

Föreslås under momentet med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 12.000 euro för EU:s andel för tekniskt stöd under år 2010 för Ålands program för regional konkurrenskraft och sysselsättning 2007 - 2013. Landskapets delfinansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.05.04.

Inkomsten för år 2010 från Europeiska regionala utvecklingsfonden upptas under moment 37.05.47.

47.05.40. **Landskapets finansieringsandel – målprogram 2 (RF)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Med hänvisning till att Ålands program för mål 2 avslutades under år 2009 föreslås att momentet utgår. Se även momenten 37.05.45 och 47.05.45.

47.05.41. Landskapets finansieringsandel - innovativa åtgärder (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Med hänvisning till att Ålands program för innovativa åtgärder 2006 - 2007 avslutades år 2008 föreslås att momentet utgår. Se även momenten 37.05.46 och 47.05.46.

47.05.42. Landskapets finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-488 336,75	-865 000	-205 000
	tb 350 000	

Föreslås ett anslag om 205.000 euro som landskapets finansieringsandel för Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att programmet till vissa delar har förverkligats med annan offentlig finansiering. I och med föreslaget anslag är ca 70 % av landskapets andel för Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013 budgeterad.

De övergripande målsättningarna är att stärka näringslivets konkurrenskraft, öka tillväxtpotentialen och produktiviteten genom att investera i innovationer och bättre utnyttjande av humankapitalet.

Se även momenten 37.05.47 och 47.05.47.

47.05.45. EU:s finansieringsandel – målprogram 2 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	
	tb -200 000	

Föreslås att momentet utgår då mål 2-programmet har avslutats under år 2009. Se även momenten 37.05.45 och 47.05.40.

47.05.46. EU:s finansieringsandel - innovativa åtgärder (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Med hänvisning till att Ålands program för innovativa åtgärder 2006 - 2007 avslutades under år 2008 föreslås att momentet utgår. Se även momenten 37.05.46 och 47.05.41.

47.05.47. EU:s finansieringsandel - regional konkurrenskraft och sysselsättning, ERUF (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-617 186,75	-865 000	-305 000
	tb 350 000	

Föreslås ett anslag om 305.000 euro för EU:s andel av finansieringen av Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013. I och med föreslaget anslag är ca 70 % av EU:s andel för Ålands operativa pro-

gram för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013 budgeterad. Se även momenten 37.05.47 och 47.05.42.

47.15. FRÄMJANDE AV LANTBRUKET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	54 050	76 000	108 000
Konsumtionsutgifter	-946 377	-911 000	-648 000
Överföringsutgifter	-1 596 030	-1 117 000	-596 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-2 542 407	-2 028 000	-1 244 000
Anslag netto	-2 488 356	-1 952 000	-1 136 000

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att lantbruksproduktionen utgående från de givna förutsättningarna ska utveckla en hög konkurrenskraft baserad på hög effektivitet, produktivitet, kvalitet och ett hållbart utnyttjande av naturtillgångar. Landsbygden och skärgården ska bibehålla sin dragningskraft som bosättnings- och företagsort trots strukturändringar inom det traditionella lantbruket samtidigt som landskapsbilden ska bibehålla de traditionella drag som den mångåriga hävden skapat.

Utvecklande av konkurrenskraften genom att utveckla effektiviteten, kvalitetstänkandet samtidigt som naturtillgångarna utnyttjas hållbart kräver en hög kunskapsnivå för att lyckas. I detta sammanhang är rådgivningen och kunskapsutveckling genom rådgivning och projekt mycket viktiga varför landskapsregeringen finansierar produktionsrådgivning inom de olika produktionsinriktningarna.

Genomförande av investeringar är avgörande för utvecklande av konkurrenskraften och möjligheten till hållbar produktion inom lantbruket. Därför genomförs ett nationellt strukturstöd inriktat på investeringsstöd till lantbruket som komplement till åtgärderna inom landsbygdsutvecklingsprogrammets axel 1 (se kapitel 47.17).

Landskapsbildens bibehållande av de traditionella dragen kräver att antalet betande djur bibehålls eller ökar vilket landskapsregeringen stimulerar genom stöd, rådgivning och avbytarverksamheten. En allmän utveckling av djursektorerna är nödvändig för att bibehålla underlaget för livsmedelsindustrierna på Åland.

Livsmedelssäkerhet och -kvalitet är aktuella ämnen och prioriteras inom avdelningens ansvarsområden rörande fodermedel, kvalitetskontroll av grönsaker samt hantering av bekämpningsmedel och växtinspektionsverksamhet.

Landskapsregeringens mål är att Åland ska vara ett GMO - fritt område. Landskapsregeringen bereder under året underlag för beslut om framtagande av sådan samexistenslagstiftning som krävs enligt direktiv 2001/18/EG rörande GMO - odling.

Nyckeltal kopplade till delmålen är (enligt ÅSUB:s statistisk årsbok):

	År 2006	År 2007	År 2008
Lantbrukets total produktion (ton)	87.398	71.978	59.959
Lantbrukets bruttointäkter (1.000 euro)	18.485	19.620	19.475
Medelareal per lantbruksföretagare (ha)	23,4	24,5	24,7
Jord- och skogsbrukets samt fiskets andel av BNP (%)	2,5	2,6	..

Inkomster

37.15.04. Inkomster för avbytarservice inom lantbruket

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
54 050,36	26 000	108 000

Under momentet föreslås en inkomst om 108.000 euro. Ökningen föranleds av ett förslag till ändring av landskapslagen (1998:57) om avbytarverksamhet till lantbrukare så att en avgift för nyttjande av rätten till avbytarhjälp vid årsledighet uppbärs. Denna framställning lämnas som en anslutande budgetlag.

37.15.06. Inkomster för projekt om ekologisk mjölkproduktion

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	50 000	

Momentet utgår.

Utgifter

47.15.04. Förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-13 339,68	-16 000	-12 000

Med hänvisning till 37 § LL (1978:54 samt ändringar 1995/22 och 1995/47) om främjande av gårdsbruk föreslås ett anslag om 12.000 euro för förvaltningsarvoden och övriga gottgörelser för gårdsbrukslån.

47.15.06. Utgifter för projekt om ekologisk mjölkproduktion (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-50 000	

Momentet utgår.

47.15.23. Utgifter för avbytarservice inom lantbruket (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-933 037,07	-877 000 tb 32 000	-636 000

Föreslås ett anslag om 636.000 euro att användas för de åtaganden och kostnader som föranleds av LL och LF (2005:83 och 2006:6) om avbytarverksamhet för lantbrukare.

Anslaget avser utgifter för lantbruksavbytarnas löner jämte bikostnader, resor samt övriga utgifter föranledda av verksamheten. Landskapsregeringen avser lämna en framställning som minskar på förmånerna och särskiljer på mjölk- och köttproducenter. Anslaget är dimensionerat så att förändringarna träder i kraft från halvårsskiftet.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Föreslås att en befattning som lantbruksavbytare (lkl A13) utgår.

Huvudmålsättningen med avbytarservicen är att bibehålla ett öppet landskap samt en levande landsbygd. Delmål som understöder uppfyllandet av huvudmålet är

- bibehållen djurhållning av framförallt betesdjur och
- goda förutsättningar för djurhållningsverksamhet.

Djurhållning medför en stor bundenhet för lantbrukarna med minimala möjligheter att kunna ta ut lediga dagar eller semester. En väl fungerande avbytarverksamhet ger lantbrukarna möjlighet till ledighet. Möjligheten till en organiserad ledighet skapar förutsättningar för den befintliga djurhållningens fortbestånd och för nysatsningar av unga lantbrukare. Tillgången till avbytare har också en viktig djurskyddsfunktion genom vikariehjälpen som ger möjlighet att erbjuda sjukvikarier till lantbrukare vid sjukdom.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
Utskottet konstaterar att anslaget inte kommer att vara tillräckligt i det fall landskapsregeringen inte snarast överlämnar ytterligare en framställning om lagstiftningsändringar avseende avbytarservicen.

47.15.43. Utgifter för lantbrukets räntestödslån (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-271 204,13	-360 000	-260 000
	tb 100 000	

Föreslås ett anslag om 260.000 euro för att finansiera räntestödet för årets bevillningsfullmakt och tidigare års beviljade räntestödslån. Målsättningen är att räntestödet medverkar till en mer rationell och effektiv jordbruksproduktion i landskapet (se även 47.17.42 och 47.17.46).

En fortsatt anpassningsprocess och strukturrationalisering efter EU-medlemskapet medför att investeringsviljan fortsättningsvis är hög. Med beaktande av detta föreslås att lån med räntestöd om totalt 2.000.000 euro kan beviljas under år 2010. Ett fullt utnyttjande av bevillningsfullmakten beräknas enligt ett ränteläge om 3,8 % medföra kostnader för landskapet om 120.000 euro under en tioårsperiod. Lånen förmedlas av kreditinstitut på Åland och räntestödet varierar med marknadsräntorna och är maximalt 4 %. Räntestöd beviljas i enlighet med landskapsregeringens beslut från den 5 mars år 2009 om räntestöd till lantbruket på Åland och i enlighet med LL (2007:63) om finansiering av landsbygdsnäringar och EU förordning nr 1857/2006 och nr 1698/2005 samt artikel 141 och kommissionens brev nr (2008)D/200807 av den 28 februari 2008.

Räntestöd kan beviljas för lån vid produktionsinvesteringar i byggnader, lösöre och lantbruksfastighet. Räntestöd i samband med investeringar är ett komplement till 47.17.42 och 47.17.46. Lån för inköp av hela fastigheter är främst aktuellt i samband med generationsväxlingar i enlighet med moment 47.17.42 stödjande av unga odlare. Per 31.8.2009 var saldot på utestående räntestödskrediter 7.731.370 euro. Den framtida kostnadsbelastningen för räntestödskrediterna framgår av tabellen nedan.

Räntestöd lån till lantbruk	Kostnad år 2010	Kostnad år 2011	Beräknad återstående kostnad vid ett ränteläge om 3,8 %	Beräknad återstående kostnad vid ett ränteläge om 6 % eller högre
Lån utgivna åren 1997 - 2009	220.000	210.000	2.000.000	2.300.000
Lån utgivna år 2010	40.000	105.000	120.000	400.000
Summa	260.000	325.000	2.120.000	2.700.000

47.15.44. Investeringsstöd till lantbruket (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-590 321,61	-700 000	0
	tb 200 000	

Föreslås inget ytterligare anslag för år 2010 varvid beaktats att de redan tillgängliga anslagen vid avlämnadet av budgetförslaget uppgår till 1.199.000 euro. Vid uppgörandet av bokslutet för år 2009 avser landskapsregeringen att dra in 500.000 euro av dessa anslag.

47.15.45. Ersättningar för skördeskador (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-395 521,65	0	0

Föreslås inget anslag detta år.

47.15.46. Utgifter för räntestödslån vid skördeskador (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 002,40	-17 000	-15 000

Föreslås ett anslag om 15.000 euro för finansiering av räntestöd för lån beviljade med anledning av skördeskador i enlighet med LL (1980:44) om räntestödslån vid skördeskador. Räntestöd på lån utgår i syfte att lindra de likviditetsproblem odlaren riskerar till följd av minskade intäkter från den skörd som drabbats av skördeskada. Lån kan beviljas sådana gårdar där det konstaterats skördeskador som uppstått oberoende av odlaren i oskördad gröda till följd av onormalt ogynnsamma väderförhållanden.

Föreslås att under år 2010 får beviljas nya räntestödslån om sammanlagt högst 300.000 euro. Räntestödet betalas som ett fast räntestöd om maximalt 5 % i högst 5 år. Låntagarens ränta uppgår dock alltid till minst 1 %. Skulle lånets totalränta sjunka under 6 % är räntestödet skillnaden mellan totalräntan och låntagarens ränta om 1 %. Ett fullt utnyttjande av bevillningsfullmakten beräknas enligt dagens ränteläge vålla landskapet kostnader om 30.000 euro under en femårsperiod. Per 31.8.2009 var saldot på utestående räntestödskrediter 19.319 euro. Se även moment 47.15.45.

47.15.47. Växtskydd och växtinspektionsverksamhet (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-510,17	-5 000	-1 000

Föreslås ett anslag om 1.000 euro. Anslaget avser ersättningar enligt LL (2004/19, 1 §) om ändring av LL (1995:91) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om plantmaterial och växtskydd samt kostnader i samband med inspektionsverksamhet som lagen förutsätter. Anslaget används även för kostnader i samband med den inspektions- och provtagningsverksamhet som fordras enligt LL (1993:106) om tillämpning i landskapet Åland av gödselmedelslagen, LL (1999:18) om tillämpning i landskapet Åland av foderlagen och LL (2001:25) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om handel med utsäde.

47.15.48. Stöd för producentorganisationer och rådgivning

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-334 470,00	-335 000	-320 000

Föreslås ett anslag om 320.000 euro. Anslaget används till att finansiera rådgivningen inom lantbruks- och landsbygdsföretagandet. Målsättningen är att uppnå en effektivare och mer kvalitativ rådgivning på landsbygden. Rådgivningen inom primärnäringarna samordnas genom Ålands hushållningssällskap r.f. som takorganisation och år 2008 skrevs ett treårigt ramavtal reglerande rådgivningen till landsbygdsföretagare inom lantbruket och fiskerinäringen. Anslag för den del av rådgivningen som rör fiskerinäringen budgeteras under moment 47.24.49.

Målsättningarna i det treåriga resultatavtalet säger att rådgivningsverksamheten skall

- fokusera i större utsträckning än tidigare på produktionsrådgivning
- höja sin egen kompetens för att svara upp mot de ökade kraven inom produktionen
- ha större koppling till ekonomiska frågor
- arbeta mer direkt med företagare
- utveckla rådgivningstjänsterna som erbjuds i skärgården
- arbeta projektinriktat
- intensifiera samarbetet med organisationer som utför allmän företagsrådgivning samt
- beakta konsumentintresset och medverka i genomförandet av skördefesten.

En för landskapsregeringen väsentlig målsättning är att de möjligheter som miljöstödsprogrammet ger uppmärksammas genom riktad rådgivning.

Dessutom kan momentet användas till bidrag för utvecklingsprojekt inom lantbruket eller projekt som betydligt främjar produktionsinriktningarnas förutsättningar i landskapet.

47.17. EUROPEISKA UNIONEN – PROGRAM FÖR LANDSBYGDENS UTVECKLING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	2 599 655	3 341 000	2 639 000
Konsumtionsutgifter	-106 882	-238 000	-280 000
Överföringsutgifter	-10 690 992	-10 615 000	-9 336 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-10 797 874	-10 853 000	-9 616 000
Anslag netto	-8 198 219	-7 512 000	-6 977 000

Ålands landskapsregering har som övergripande målsättning att landsbygden och skärgården ska bibehålla sin dragningskraft som bosättnings- och företagsort trots strukturförändringar och omställningar inom det traditionella lantbruket samtidigt som landskapsbilden ska bibehålla de traditionella drag som den mångåriga hävden skapat. Landskapsregeringen anser att lantbruksproduktionen i kombination med livsmedelsförädlingen också i fortsättningen kommer att vara en basnäring på landsbygden varför målsättningen är att lantbruksproduktionen ska utveckla en hög konkurrenskraft i enlighet med de givna förutsättningarna baserad på hög effektivitet, hög produktivitet, hög kvalitet och hållbart utnyttjande av naturtillgångar.

Delmålen för att nå den övergripande målsättningen ska vara
- hållbar utveckling av och marknadsanpassad lantbruksproduktion
- bibehållande av det öppna landskapet
- hög konkurrenskraft generellt inom jord- och skogsbruksproduktionen
- hög konkurrenskraft och utveckling av möjligheterna inom livsmedelsförädlingen
- breddade inkomstmöjligheter på landsbygden och i skärgården
- ökat entreprenörskap på landsbygden
- utvecklande av en marknadsanpassad ekologisk produktion samt
- goda livsbetingelser på landsbygden.

För att uppnå detta genomför landskapsregeringen ett EU-delfinansierat landsbygdsutvecklingsprogram med åtgärder från de fyra axlar som beskrivs i rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). De utgörs av axel 1 med målsättningen att förbättra konkurrenskraften inom jord- och skogsbruket; axel 2 med målsättningen att förbättra miljön på landsbygden; axel 3 med målsättningen att förbättra livskvaliteten och diversifiera ekonomin på landsbygden; axel 4 som utgörs av Leader metoden med målsättningen att öka landsbygdens och skärgårdens generella attraktionskraft. Landskapsregeringen har för avsikt att prioritera insatser inom axel 2 högst eftersom man anser att insatser inom detta område är en grundförutsättning i ett hållbarhetsperspektiv.

Åtgärderna inom axel 2, jordbrukets miljöstöd och kompensationsbidraget, genomförs genom ingående av 5-åriga avtal mellan landskapsregeringen och lantbrukare. I avtalen förbinder sig lantbrukaren att genomföra överenskomna miljöåtgärder samt upprätthålla odlandet i utbyte mot årliga ersättningar från landskapsregeringen. Ingående av avtal om miljöstöd och kompensationsbidrag innebär således ett budgetåtagande gentemot lantbrukare som sträcker sig över 5 år.

EU:s delfinansiering av landsbygdsutvecklingsprogrammet kommer under perioden 2007 - 2013 att vara ca 18,1 miljoner euro inklusive moduleringsöverföringar från gårdsstödet. Landskapet förskotterar EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden vid utbetalningen till stödtagaren.

Landskapsregeringen konstaterar att det varit många osäkra och svårbedömda faktorer som gjort att beräkningen av finansieringsbehovet för åtgärderna inom axel 2 i det nya landsbygdsutvecklingsprogrammet och de gamla miljö- och LFA-stöden varit svår att göra. EU-kommissionens beslut rörande landsbygdsutvecklingsprogrammet togs först under år 2008 trots att förverkligandet av programmet inleddes redan året innan. Efterhand som förverkligandet framskridit och nya avtal med lantbrukare har ingåtts och gamla avtal fasats ut har det blivit allt tydligare att finansieringsramen totalt sett för axel 2 varit underdimensionerad. Kompensationsbidraget (LFA) har visat sig vara för lågt dimensionerat medan intresset för vissa åtgärder inom miljöstödet har varit svagt. Sammantaget bedöms underskottet vara drygt 3,7 miljoner euro för att genomföra axel 2 för hela programperioden åren 2007 - 2013, vilket medför ett ökat behov av landskapets finansiering med motsvarande belopp.

Landskapet har tilldelats ytterligare 587.998 euro från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) till följd av den obligatoriska moduleringen som sker i enlighet med rådets förordning (EG) nr 73/2009 och överföringen av outnyttjade medel inom systemet för samlat gårdsstöd samt tilldelningen från Europeiska rådets återhämtningsplan för Europa. Till följd av den nya tilläggsfinansieringen från Europeiska kommissionen ökar behovet av nationell motfinansiering med 1.612.593 euro med EU:s delfinansieringsprocent oförändrad. Sammantaget ökar därmed finansieringsramen för axel 2 och även hela landsbygdsutvecklingsprogrammet med 2.200.591 euro att användas för insatser som är kopplade till det europeiska jordbrukets nya utmaningar. Landskapsregeringen fattade i juni 2009 beslut om att föreslå denna ändring av landsbygdsutvecklingsprogrammet och sända förslaget till Europeiska kommissionen.

I och med förslaget till programändring där finasieringsramen utökas med totalt ca 2,2 miljoner euro ökar rörelseutrymmet inom axel 2 så pass mycket att en överföring om drygt 3,7 miljoner euro från åtgärd 214 (stöd till miljövänligt jordbruk) till åtgärd 212 (kompensationsbidrag) möjliggörs och det finansieringsunderskott som nämns ovan kan täckas. I samband med att landskapsregeringen fattade beslut om att föreslå den ovan nämnda ändringen av landsbygdsutvecklingsprogrammet beslöt landskapsregeringen även att föreslå denna överföring mellan åtgärderna inom axel 2 och att sända förslaget till Europeiska kommissionen. Europeiska kommissonen har inte fattat beslut om godkännande av dessa ändringar men landskapsregeringen har erfarit att kommissionen ser positivt på förslagen.

Finansieringsramen för programmet för landsbygdens utveckling kan efter de föreslagna ändringarna sammanfattas enligt nedanstående tabell.

EJFLU	Finansieringsram 2007 - 2013	Budgeterat 2007-2009	Förslag 2010	Återstod
Landskapsregeringens finansieringsandel*	41.118.901	20.383.451	5.450.000	15.285.450
EU:s finansieringsandel	18.096.824	9.578.657	2.639.000	5.879.167
Sammanlagt	59.215.725	29.962.108	8.089.000	21.164.617

*) Inklusive moment 44.20.50.

Landskapets finanseringsandel ökar efter ändringarna med totalt drygt 1,6 miljoner euro för hela programperioden 2007 - 2013. I tredje tillägget till budgeten för år 2007 upptogs ett tilläggsanslag om 390.000 euro för landskapets finansieringsandel p.g.a. de ovan angivna svårigheterna att bedöma budgetbehovet. Efter tilläggsbudgeten motsvarade budgetanslaget för åtgärderna under axel 2 det fak-

tiska behovet. Såväl budgeterna för åren 2008 och 2009 som budgetförslaget för år 2010 är dimensionerade enligt faktiskt behov och ingen höjning av anslaget under moment 47.17.43 där landskapets finanseringsandel budgeteras erfordras. I budgeten för år 2011 kan anslaget under moment 47.17.43 sänkas till följd av att år 2010 är sista året som avtalen om de nationella tilläggsandelarna för miljöstödet gäller.

Landskapets budget har redan tidigare dimensionerats för en stödnivå om 200 euro/ha vilket betyder att landskapets motfinansiering av de nya EU-medel som tillförs programmet inte föranleder en höjning av anslaget under moment 47.17.43.

Inkomster

37.17.46. **Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
2 599 654,79	3 341 000	2 639 000

Föreslås en inkomst om 2.639.000 euro. Under momentet upptas anslag som överförs till landskapsregeringen från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för finansieringen av landsbygdens utvecklingsprogram 2007 - 2013.

I anslaget ingår 241.000 euro för jordbrukets och förädlingsindustrins investeringsstöd samt till startstöd till unga odlare (axel 1 i landsbygdsutvecklingsprogrammet). Anslaget avser även 739.000 euro för kompensationsbidraget och 1.013.000 euro för miljöstödet (axel 2 i landsbygdsutvecklingsprogrammet). Dessutom ingår 506.000 euro för diversifiering av landsbygdsekonomin och en höjning av livskvaliteten på landsbygden (axel 3 och 4 inom landsbygdsutvecklingsprogrammet) samt 140.000 euro för tekniskt stöd.

Se även momenten 47.17.06, 47.17.46, 47.17.47 och 47.17.48.

Utgifter

47.17.05. **Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-53 440,91	-131 000	-140 000
	tb 12 000	

Föreslås ett anslag om 140.000 euro för den nationella finansieringsandelen under år 2010 för tekniskt stöd i Ålands program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013.

Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och löpande utvärdering av programmet.

Enligt avtal mellan landskapsregeringen och TIKE (Jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstecentral) uppbär denna en årlig ersättning om 10.000 euro för underhållstjänster och 6.000 euro för användarstöd. För ändringar som görs på uppdrag av landskapsregeringen debiteras utöver detta en timbaserad avgift.

År 2010 uppskattas dessa kostnader till 23.000 euro. Därutöver föreslås anslaget att användas för utvecklande av e-tjänster (elektroniskt ansökningsförfarande) och förenklingar och omstyrning av Ålands betalningsmaterial till TIKE/Landsbygdsverket. År 2010 uppskattas dessa kostnader till 46.000 euro.

Anslaget används även som ersättning för de kostnader som landskapsregeringen enligt avtal med jord- och skogsbruksministeriet ska erlägga för skötseln av utbetalningsställets utgifter till den del uppgifterna hänför sig till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt avtalet uppbär ministeriet högst 21.000 euro årligen. EU:s finansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.17.06.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5. Landskapets andel av kostnaderna utgör 50 %. Se även moment 47.05.04. EU:s finansieringsandel beaktas under moment 47.05.05 och 47.17.06.

47.17.06. **Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013 (R)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-53 441,05	-131 000	-140 000
	tb 12 000	

Föreslås ett anslag om 140.000 euro för förskotterande av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för tekniskt stöd för genomförandet av det åländska landsbygdsutvecklingsprogrammet 2007 - 2013. Inkomsten för år 2010 från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling upptas under moment 37.17.46.

Landskapets delfinansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.17.05.

47.17.42. **Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 295 965,13	-1 435 000	-362 000
	tb 209 000	

För finansieringen av åtgärderna inom landsbygdsutvecklingsprogrammets axel 1 föreslås ett anslag om 362.000 euro. Totalt beräknas stödet för åtgärderna inom axel 1 uppgå till 603.000 euro varav 362.000 euro finansieras av landskapet och 241.000 euro finansieras av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling vilket belastar moment 47.17.46.

Åtgärderna inom axel 1 syftar till att stärka konkurrenskraften hos företagen verksamma inom jord- och skogsbruksproduktionen samt hos förädlingsföretagen som förädlar råvaror från jord- och skogsbruksproduktionen. Eftersom de traditionella landsbygdsföretagen fortfarande utgör kärnan i den åländska landsbygden är det viktigt för landsbygden som helhet att företagen ges möjlighet att utveckla sin verksamhet. Företagen bör utveckla konkurrenskraften och marknadsanpassa sina verksamheter för att kunna utvecklas och få långsiktig ekonomisk livskraftighet inom den europeiska marknaden.

Stödnivåerna följer de maximala stödnivåerna reglerade i rådets förordning (EG) nr 1698/2005. Alla stödnivåer och begränsningar kan under året regleras genom beslut av EU kommissionen och landskapsregeringen. Landskapsregeringen har i

samtliga fall rätt att behovspröva investeringsprojekten. Behovsprövningen ska utgå från marknadssituationen, kapacitetsbehovet på gården och i omgivningen samt mervärdet i produktionen och investeringens lönsamhet.

47.17.43. Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-6 252 824,75	-6 320 000	-6 320 000

Föreslås ett anslag om 6.320.000 euro. Ur anslaget finansieras landskapsregeringens andel av jordbrukets miljöstöd och kompensationsbidrag som ingår i landskapsregeringens program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013.

Miljöstödet beräknas uppgå till totalt 3.779.000 euro varav 2.766.000 euro finansieras av landskapsregeringen och 1.013.000 euro av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling vilket belastar moment 47.17.47.

Stödet kan beviljas till lantbrukare som åtar sig att under minst fem år bedriva ett miljövänligt jordbruk på sin gård. Landskapsregeringens målsättning för år 2010 är att 13.000 hektar åkermark och 1.000 hektar naturbeten ska omfattas av miljöstödet. Av åkerarealen ska 2.800 hektar vara underställd ekologiska produktionsmetoder.

Kompensationsbidraget beräknas uppgå till 2.766.000 euro varav 2.027.000 euro finansieras av landskapsregeringen och 739.000 euro av Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling vilket belastar moment 47.17.47.

Stödet kan beviljas till jordbrukare som odlar minst 3 hektar åkermark eller håller betande djur på minst 5 hektar naturbeten och förbinder sig att fortsätta med jordbruksproduktion i minst 5 år. Landskapsregeringens målsättning för år 2010 är att 13.000 hektar åkermark och 5.000 hektar naturbetesmark ska omfattas av kompensationsbidraget.

Därtill ingår anslag för finansiering av miljöstödets nationella tilläggsdel med 600.000 euro och kompensationsbidragets nationella tilläggsdel med 800.000 euro.

Ur anslaget finansieras även den del av miljöstödets stödbelopp som överstiger det maximala stödbeloppet som berättigar till gemenskapsstöd, uppskattningsvis 110.000 euro och kostnaderna för utbildning av jordbrukare i miljövänliga odlingsmetoder vilka uppskattas till 17.000 euro.

47.17.44. Landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-276 486,71	0	-155 000

Under momentet föreslås ett anslag om 155.000 euro för landskapets finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4. I.o.m. föreslaget anslag är landskapets finansieringsandel budgeterad för hela programperioden. Se även moment 47.17.48.

Inom axel 3 inriktas åtgärderna på att stimulera en diversifiering av landsbygdsekonomin med ökat entreprenörskap, företagande och kompletterande sysselsätt-

ning till det traditionella lantbruket samt återställande av den traditionella landskapsbilden. Leaderdimensionen i axel 4 ska därutöver öka landsbygdens och skärgårdens attraktionskraft genom att stimulera nya innovativa landsbygdsutvecklingsprojekt.

Föreslås att en del av landskapets medfinansiering kan beviljas av anslag ur penningautomatmedel till föreningar, moment 44.20.50.

47.17.46. Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 1 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-863 977,42	-957 000	-241 000
	tb 141 000	

Föreslås ett anslag om 241.000 euro att användas för förskottering av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för kostnader för åtgärder inom axel 1. Se även moment 47.17.42 och 37.17.46.

47.17.47. Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 2 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 755 713,82	-1 750 000	-1 752 000

Föreslås ett anslag om 1.752.000 euro för förskotterande av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdutveckling 2007 - 2013 för kostnader för åtgärder inom axel 2. Av anslaget avses 739.000 euro för kompensationsbidraget och 1.013.000 euro för miljöstödet.

Se även moment 37.17.46.

47.17.48. Förskottering av EU:s finansieringsandel - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013, axel 3 och 4 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-246 024,21	-503 000	-506 000

Föreslås ett anslag om 506.000 euro för förskotterandet av EU:s finansieringsandel från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling 2007 - 2013 för kostnader för åtgärder inom axel 3 och 4 motsvarande finansieringsramen för åren 2012 - 2013. Därmed är EU:s finansieringsandel budgeterad för hela programperioden.

Se även moment 37.17.46 och 47.17.44.

47.21. FRÄMJANDE AV SKOGSBRUKET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-16 790	-40 000	-35 000
Överföringsutgifter	-246 274	-366 000	-277 000
Investeringsutgifter			
Lån o övr. finansinv.		-10 000	
Summa utgifter	-263 064	-416 000	-312 000
Anslag netto	-263 064	-416 000	-312 000

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att upprätthålla ett bärkraftigt skogsbruk på Åland. Detta inkluderar, förutom ekonomisk virkesproduktion, även hänsyn till den biologiska mångfalden, landskapsvården, fornminnesvården och skogens mångsidiga sociala funktioner.

Marknadsutsikterna för det åländska skogsbruket är mycket osäkra och man har på mycket kort tid gått från en situation med stor efterfrågan på virke och goda priser till ett läge där skogsföretagen har svårt att finna köpare för sina produkter med kraftiga prissänkningar till skogsägarna som följd. Samtidigt har vi en rekordstor tillväxt och stora skötselbehov i de åländska skogarna. Landskapsregeringens understöd för skogsbruksåtgärder är extra viktiga för att upprätthålla ett aktivt och hållbart skogsbruk under en lågkonjunktur, eftersom kostnadskrävande skogsvårdsåtgärder annars lätt prioriteras bort.

Målsättningen för röjningen är en areal om 700 hektar per år. Under de senaste åren har plant- och ungskogsröjning utförts i Ålands skogsvårdsförening r.f:s regi på följande arealer:

2006	2007	2008
638 ha	668 ha	652 ha

För att möjliggöra en avsättning för åländska skogsprodukter, kommer landskapsregeringen fortsättningsvis att verka för att skogscertifieringen efterlevs. En mycket viktig del av skogscertifieringen är den skogsbruksplanering som landskapsregeringen bedriver. Målsättningen och tillika kravet för skogsbruksplaneringen är att minst 50 % av den skogsmarksareal som utgör grunden för skogsvårdsavgiften ska täckas av skogsbruksplaner.

Med hänvisning till landskapets ekonomiska situation har inget anslag föreslagits som stöd för tillvaratagande av energivirke.

I dagsläget är det oklart vad EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om fastställande av skyldigheter för verksamhetsutövare som släpper ut timmer och trävaror på marknaden kommer att få för inverkan på det åländska skogsbruket och för landskapsregeringens administration.

Utgifter

47.21.01. Främjande av skogsbruket - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-16 789,86	-40 000	-35 000
(t.a. -26 607,86)		

Föreslås ett anslag om 35.000 euro.

47.21.40. Särskilda understöd för skogsbruket (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-14 412,00	-16 000	-17 000

Föreslås ett anslag om 17.000 euro avsett för Ålands skogsvårdsförening r.f. för ersättande av de intäktsbortfall och extra kostnader som uppstår i skärgårdskommunerna i enlighet med LL (2001:51, § 20) om Ålands skogsvårdsförening.

47.21.41. Stöd för skogsbruksåtgärder (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-231 861,80	-350 000	-260 000

Föreslås ett nettoanslag om 260.000 euro för stöd i enlighet med LL och LF (1998:84 och 1998:87) om stöd för skogsbruksåtgärder. Landskapsregeringen har för avsikt att se över stödvillkoren och -nivåerna.

Anslaget får även användas till förhandsfinansiering av röjning och med stöd av LL (1971:43, § 8) om landskapets finansförvaltning gottskrivas inkomster motsvarande förhandsfinansieringen.

Anslaget kan vidare användas för förhandsfinansiering av åtgärder som landskapsregeringen tvingas vidta enligt LL (1998:83, § 18) om skogsvård.

47.21.83. Förhandsfinansiering av skogsförbättringsarbeten (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Föreslås ett nettoanslag för förhandsfinansiering av arbetskostnader vid markberedning i enlighet med LL (1998:84) om stöd för skogsbruksåtgärder.

Med stöd av LL (1971:43, § 8) om landskapets finansförvaltning kan inkomster motsvarande ovan angivna förhandsfinansiering gottskrivas momentet.

47.21.84. Skogsförbättringslån (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-10 000	0

Med hänvisning till från tidigare år tillgängliga medel föreslås detta år inget anslag.

47.21.88. Ersättning för biotopskydd (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Med hänvisning till från tidigare år tillgängliga medel föreslås detta år inget anslag.

47.22. JAKT- OCH VILTVÅRD

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	98 976	99 000	137 000
Konsumtionsutgifter	-15 119	-100 000	-103 000
Överföringsutgifter	-132	-25 000	-14 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-15 251	-125 000	-117 000
Anslag netto	83 725	-26 000	20 000

Landskapsregeringens övergripande målsättning är att verka för en aktiv viltvård med optimala viltstammar och goda förutsättningar för jakt och skytteträning. Till detta hör bland annat information, rådgivning och lagstiftningsåtgärder samt stöd för jaktvårdsföreningarnas verksamhet.

Landskapsregeringens målsättning är att stimulera jaktvårdsföreningarnas arbete med att utbilda och informera jägarkåren, speciellt när det gäller hållbar skyddsjakt på gråsäl och skarv samt tillvaratagning och hantering av fällt byte.

Arbetet med de vetenskapliga undersökningarna för att bevara den traditionella sjöfågeljakten fortsätter. Under år 2010 fortsätter landskapsregeringen arbetet med att förnya den åländska jägarexamen.

Inkomster

37.22.04. Inkomster för viltvårds- och jaktärenden

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
88 675,81	86 000	123 000

Inkomsterna beräknas fördela sig enligt följande:

Jaktvårdsavgift (ca 4.100 st)	122.500 euro
Jägarexamenskompendium	500 euro
	123.000 euro

Avgiften föreslås att höjas från 20 euro till 30 euro per jaktår för alla jaktkortsinnehavare. Föreslås att ca 20.000 euro av influtna jaktvårdsavgifter används för att täcka centrala förvaltningskostnader för jaktadministrationen under moment 47.01.01. Se även moment 47.22.04.

37.22.40. Inkomster från hjortdjursavgifter och försålt fallvilt

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
10 300,00	13 000	14 000

Beräknade inkomster från hjortdjursavgifter för älg samt försålt fallvilt. I förslaget har beaktats en mindre höjning av avgifterna för älg.

47.22.04. Utgifter för viltvårds- och jaktärenden (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-15 118,67	-100 000	-103 000

Föreslås ett nettoanslag om 103.000 euro att främst användas som stöd för jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet och skjutbanor, prenumeration av tidningen Jägaren och jägarförsäkring för alla jaktkortsinnehavare, viltvårdsprojekt m.m.

Till jaktvårdsföreningarnas lagstadgade offentliga myndighetsuppgifter hör, i enlighet med jaktlagen (1985:31, § 33b) för landskapet Åland, att tilldela älglicenser till jakträttsområdena inom föreningens verksamhetsområde så att älgstammens vård och utveckling tillgodoses på bästa sätt. I enlighet med jaktlagen (§ 57) utövas tillsynen över jakten av landskapsregeringen. Jaktvårdsföreningarna kan även utse edsvurna jaktövervakare för att handha tillsynen över jakten inom föreningens verksamhetsområde. När en jaktvårdsförening sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska i enlighet med jaktlagen (§ 60a) förvaltningslagen för landskapet Åland iakttas.

Jaktvårdsföreningarna tillhandahåller luftgevärsskytte för sina medlemmar vilket är speciellt populärt hos ungdomar som därmed får god skytteträning. Dessutom tillhandahålls jägarexamenskurser för blivande jägare som tillsammans med jaktfadderverksamhet lär ut om jakt- och viltvård. Föreningarna bidrar till att upprätthålla en god viltvård inom sina verksamhetsområden genom att årligen spika och sätta upp holkar, tillverka och tillhandahålla fällor för fångst av smårovdjur m.m.

Medel till jaktvårdsföreningarnas ordinarie verksamhet ska fördelas rättvist i förhållande till antalet medlemmar i föreningen samt föreningens aktivitet. Målsättningen med skytteverksamheten bör vara att den är självfinansierande.

Anslaget kan även användas för förhandsfinansiering av boken om jaktens och viltets utveckling på Åland samt för inköp av utbildnings- och informationsmaterial som saluförs till självkostnadspris till jägarkåren. Med hänvisning till LL (1971:43, § 8) om landskapets finansförvaltning föreslås inkomsterna från motsvarande försäljning få gottskrivas momentet.

Vidare kan anslaget användas för kostnader som uppkommer i samband med förnyelsen av jägarexamen.

Av anslaget kan ett stöd till Ålands jakt- och fiskemuseum beviljas på basen av redovisade kostnader för jaktvårdsföreningarnas och landskapsregeringens möten, kurser och informationstillfällen vid museet samt för särskilda evenemang med anknytning till jakt, dock inte för kostnader som hänför sig till museets ordinarie verksamhet.

Inkomsterna av jaktvårdsavgifter gottskrivs moment 37.22.04. Se även moment 47.01.01.

47.22.40. Bidrag för hjortdjursskador och utgifter för tillvaratagande av fallvilt (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-132,11	-25 000	-14 000

Föreslås ett anslag om 14.000 euro.

Anslaget avser främst bidrag för förebyggande åtgärder vid yrkesmässigt bedriven odling, men även ersättande av hjortdjursskador på yrkesmässigt bedrivna odlingar eller skogsplanteringar. Bidraget beviljas endast i de fall jakt är tillåten på området och att jakt bedrivs aktivt inom områdets närhet under ordinarie jakttid.

Bidraget avser dessutom viss försöksverksamhet för förhindrande av hjortdjursskador samt kostnader för tillvaratagande av fallvilt enligt jaktlagen (1985:31, §§ 70, 73) för landskapet Åland.

Närmare regler för beviljande av bidrag anges i landskapsregeringens fastställda riktlinjer.

Anslaget kan även användas för hjortdjursinventeringar och forskningsprojekt kring hjortdjur.

Anslaget avses över tid delvis motsvara inkomsterna från hjortdjurslicenser och försålt fallvilt (moment 37.22.40).

47.24. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-10 781	-40 000	-13 000
Överföringsutgifter	-138 627	-209 000	-151 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-149 408	-249 000	-164 000
Anslag netto	-149 408	-249 000	-164 000

Landskapsregeringens övergripande mål är att förvalta och vårda de naturliga förnyelsebara fiskresurserna i den åländska vattenmiljön, som utgör drygt tre fjärdedelar av landskapets areal, samt befrämja ett optimalt och hållbart nyttjande av dessa resurser för såväl närings- och företagsverksamhet som för husbehovs- och rekreationsändamål. Fiskevårdsverksamheten inom ramen för Ålands fiskodling i Guttorp utgör en viktig del av ett långsiktigt befrämjande av såväl yrkes- som rekreationsfiske och fisketurism.

Landskapsregeringen ska verka för att understödja en hållbar utveckling inom fiskerinäringen med målsättning att bibehålla näringens samhällsekonomiska betydelse, sysselsättningsgrad och värde.

Arbetet för att stödja utvecklingen av fiskerinäringen följer de mål, riktlinjer och prioriteringar som uppställts i nationell strategisk plan för fiskerinäringen inom landskapet Åland för perioden 2007 - 2013 och operativt program för gemenskapsstöd från europeiska fiskerifonden på Åland 2007 - 2013 samt de regler och riktlinjer som gäller för övriga stödformer som upptas i budgeten.

Inom ramen för förvaltningsområdet ingår även att uppfylla gällande bestämmelser för EU:s gemensamma fiskeripolitik rörande kontroll och övervakning av fisket. Landskapsregeringen analyserar som bäst konsekvenserna av den nyligen antagna förordningen KOM (2008) 721 om upprättandet av ett kontrollsystem inom

gemenskapens fiskeripolitik. Ikraftträdandet av fordningen resulterar i en utökad övervakning av fisket i alla led och kommer administrativt att medföra merarbete bl.a. till följd av att samtliga fiskare som saluför sin fisk måste vara registrerade.

Under året planeras fortsatta insatser för att erhålla tillräcklig, jämförbar och pålitlig baskunskap om de kustnära fiskbeståndens tillstånd och levnadsförhållanden i syfte att stödja en långsiktigt hållbar förvaltning och nyttjande av fiskresurserna och vattenmiljön.

Utgifter

47.24.01. Främjande av fiskerinäringen - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-10 781,25	-40 000	-13 000
(t.a. -3 283,07)		(t.a. -15 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett anslag om 13.000 euro för verksamhetsutgifter. Verksamhetens utgifter innefattar drift och underhåll för lagstadgad satellitövervakning samt landskapets andel av service och uppdatering av det riksomfattande fiskeriregistret. Anslaget får även användas för information, möteskostnader, arvoden och lantmäteri samt mindre anskaffningar av material och förnödenheter. Anslaget innefattar därtill anslag för fiskeribiologiska undersökningar i samarbete med Husö biologiska station samt anslag för köpta tjänster och kostnader i anslutning till andra fiskeribiologiska utredningar och provfisken. Anslaget får även användas för åtgärder för att befrämja sportfiske och fisketurism.

47.24.05. Tekniskt stöd – strukturprogrammet för fiskerisektorn (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	
(t.a. -320,00)		

Momentet utgår. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har avslutats och stängs under år 2009.

47.24.40. Landskapets andel i skadeersättningar för försäkrade fiskeredskap och fiskebåtar (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-345,20	-50 000	-50 000

Föreslås ett anslag om 50.000 euro för skadeersättningar enligt bestämmelserna i rikslagstiftningen om fiskeriförsäkringar (FFS 331/58) som även tillämpas på Åland.

47.24.43. Landskapsunderstöd till fond för fiskeriförsäkringar

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-1 000	-1 000

Föreslås ett anslag om 1.000 euro med hänvisning till lagen (FFS 331/58 13 §) om fiskeriförsäkringar.

47.24.44. Främjande av infrastruktur, marknadsföring och strukturpolitik

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-50 281,90	-70 000	-40 000

Föreslås ett anslag om 40.000 euro för att befrämja uppsamling av fjällfisk och skötströmming i skärgård och glesbygd enligt av landskapsregeringen fastställda riktlinjer samt åtgärder för att rationalisera hanteringen av fångsten i fiskehamnar och fisklandningsplatser i avsikt att förbättra fiskens kvalitet samt verksamhetens lönsamhet.

47.24.49. Övrigt understöd för fiskerinäringens främjande

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-88 000,00	-88 000	-60 000

Föreslås ett anslag om 60.000 euro för rådgivningsverksamhet och information till fiskerinäringsföretagen som tillhandahålls av branschorganisationer i enlighet med gällande ramavtal med Ålands hushållningssällskap r.f. för primärnäringsrådgivningen på Åland. Det minskade anslaget innebär att avtalets omfattning ses över. Landskapsregeringen fattar årligen beslut om finansieringen i enlighet med förverkligandet av landskapets budget. Administrationen av avtalet sker i samarbete mellan jordbruks- och fiskeribyrån. Anslag för den övriga rådgivningen inom ramen för avtalet budgeteras under momentet 47.15.48.

47.26. EUROPEISKA UNIONEN – STRUKTURPROGRAM FÖR FISKERISEKTORN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	434 000	476 000	485 000
Konsumtionsutgifter			-10 000
Överföringsutgifter		-1 192 000	-942 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	-1 192 000	-952 000
Anslag netto	434 000	-716 000	-467 000

Antagen nationell strategisk plan för fiskerinäringen inom landskapet Åland 2007 - 2013 och operativt program för gemenskapsstöd från europeiska fiskerifonden på Åland för programperioden 2007 - 2013 utgör grund för beviljande av stöd från europeiska fiskerifonden till fiskerinäringen på Åland under programperioden 2007 - 2013.

Strukturprogrammet innehåller fem åtgärdslinjer
- yrkes- och binäringsfiske
- vattenbruk samt beredning och saluföring och handel
- gemensamma och kollektiva åtgärder
- hållbar utveckling av fiskeområden
- tekniskt stöd.

Den övergripande målsättningen är att förbättra lönsamheten och trygga återväxt och generationsväxling inom branschen som grund för ett optimalt, mångsidigt och hållbart nyttjande av landskapets fiskevatten och fiskresurser. Investeringar och åtgärder avsedda att befrämja nytänkande och utveckling av branschen prioriteras.

Landskapsregeringen prioriterar under åren 2007 - 2013 verksamhets- och åtgärdsområden inom småskaligt kustfiske, hållbart vattenbruk, fisketurism samt ökad förädlingsgrad av åländsk fiskråvara.

Strukturprogrammets finansieringsram kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

EFF	Finansieringsram 2007 - 2013	Budgeterat 2007 - 2009	Förslag 2010	Återstod
Landskapsregeringen:s finansieringsandel	3.400.000	1.409.000	476.000	1.515.000
EU:s finansieringsandel	3.400.000	1.409.000	476.000	1.515.000
Sammanlagt	6.800.000	2.818.000	952.000	3.030.000

Inkomster

37.26.45. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00		

Momentet utgår. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har avslutats och stängs under år 2009.

37.26.46. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
434 000,00	476 000	485 000

Föreslås ett anslag om 485.000 euro för intäkterna från Europeiska fiskerifonden som medfinansiering av strukturprogrammet för fiskerinäringen för perioden 2007 - 2013. Skillnaden mellan inkomst och utgiftsbudget beror på tidigare års ojämna budgeteringstakt som nu jämnas upp.

Utgifter

47.26.04. Tekniskt stöd, landskapets finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-10 000	-5 000
	tb 10 000	

Föreslås ett anslag om 5.000 euro som utgör landskapets andel av åtgärdslinjen ”tekniskt stöd” inom finansieringsramen för strukturprogrammet för fiskerinäringen för perioden 2007 - 2013.

Inom ramen för tekniskt stöd finansieras utgifter för administration, genomförande, information, uppföljning, övervakning och löpande utvärdering av programmet. EU:s finansiering av det tekniska stödet upptas under moment 47.26.05.

47.26.05. Tekniskt stöd, EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-10 000	-5 000
	tb 10 000	

Föreslås ett anslag om 5.000 euro som utgör EU:s andel av åtgärdslinjen ”tekniskt stöd” inom finansieringsramen för strukturprogrammet för fiskerinäringen för perioden 2007 - 2013. Se även moment 47.26.04.

Inkomsten för år 2010 från Europeiska fiskerifonden upptas under moment 37.26.46.

47.26.40. Landskapets finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Momentet utgår. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har avslutats och stängs under år 2009.

47.26.41. Landskapets finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-476 000	-471 000

Föreslås ett anslag om 471.000 euro för landskapets andel av strukturprogrammet för perioden 2007 - 2013. Se även momentet 47.26.46.

47.26.45. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Momentet utgår. Strukturprogrammet 2000 - 2006 har avslutats och stängs under år 2009.

47.26.46. EU:s finansieringsandel – strukturprogram för fiskerisektorn 2007 - 2013 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	-476 000	-471 000

Föreslås ett anslag om 471.000 euro som Europeiska fiskerifondens medfinansiering av strukturprogrammet för perioden 2007 - 2013. Se även momentet 47.26.41.

Inkomsten för år 2010 från Europeiska fiskerifonden upptas under moment 37.26.46.

47.26.69. Återbetalning av medel för strukturprogram för fiskerisektorn

Bokslut 2008 Budget 2009 Budget

tb -240 000

Momentet utgår.

47.30. ÅLANDS ARBETSMARKNADS- OCH STUDIESERVICEMYNDIGHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	319	2 000	2 000
Konsumtionsutgifter	-1 165 026	-1 305 000	-1 189 000
Överföringsutgifter	-1 807 749	-2 380 000	-3 240 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-2 972 775	-3 685 000	-4 429 000
Anslag netto	-2 972 455	-3 683 000	-4 427 000

Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (Ams) är en självständig myndighet som är underställd Ålands landskapsregering. Landskapsregeringen handhar den allmänna administrativa styrningen och övervakningen av arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten. Landskapsregeringen tillsätter en rådgivande delegation för myndigheten.

Myndighetens organisation och verksamhet regleras av LL (2006:9) om Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. De service- och förvaltningsuppgifter samt övergripande mål som ankommer på myndigheten regleras av LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet, LL (2006:76) om studiestöd, LL (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt eventuell annan lagstiftning. Myndigheten kan också handha tjänster eller ge service med stöd av budgetbeslut eller genom särskilda överenskommelser. På den grunden handhar myndigheten t.ex. systemet med högskolepraktikanter och det åländska systemet för ansökning och antagning till utbildning efter grundskolan. I anslutning till myndigheten verkar Ålands arbetskraftskommission.

Landskapsregeringens långsiktiga arbetsmarknadspolitiska mål är att sträva till en hög sysselsättningsgrad och låg öppen arbetslöshet, en regionalt balanserad utveckling av arbetsmarknaden, kvinnors och mäns rätt till arbete och lön på lika villkor samt att underlätta för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att få arbete och att förhindra utslagning från arbetsmarknaden. Arbetsmarknadspolitiken ska bedrivas i samspel med näringspolitiken och utbildningspolitiken så att man främjar samhällsutvecklingen, utvecklar informationssamhället, stöder kompetensutvecklingen i arbetslivet, gynnar de befintliga företagens tillväxt och konkurrenskraft samt uppmuntrar till nyföretagande.

Situationen på arbetsmarknaden har successivt försämrats under år 2009, även om utvecklingen har varit tämligen långsam. Särskilt har antalet anmälda lediga platser varit lägre än under föregående år. Denna eftersläpning i utvecklingen jämfört med omkringliggande områden är ett fenomen som har observerats även vid tidigare konjunktursvängningar. Orsaken är att landskapets avvikande näringsstruktur med en stor tjänstesektor inte drabbas lika snabbt av nedgång i efterfrågan som den exportberoende tillverkningsindustrin, som är den del av ekonomin som hittills har drabbats hårdast i omvärlden. Under år 2010 kommer arbetslösheten att öka kraftigt i den närmaste omvärlden, och även på Åland förväntas

en betydande försvagning av sysselsättningen. På längre sikt utgör den åldrande befolkningen fortsättningsvis en betydande utmaning för arbetsmarknadspolitiken, där de stora årskullarnas pensionering kommer att medföra rekryteringsbehov såväl inom den offentliga som den privata sektorn.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I vtm Gun-Mari Lindholms m.fl. finansmotion nr 66 föreslås att motiveringen till kapitel 47.30. kompletteras med följande text: "Myndigheten utarbetar i brådskande ordning en modell för att betala företags arbetsgivaravgifter för nyanställd ungdom som är anmäld arbetslös.".

Utskottet föreslår att finansmotion nr 66 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i den allmänna motiveringen.

Inkomster

37.30.20. Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
319,34	2 000	2 000

Föreslås ett inkomstanslag om 2.000 euro för bl.a. ersättningar från Migrationsverket för handläggningen av beslut och utlåtanden angående utländsk arbetskraft samt ersättningar från Pensionsskyddscentralen för hanteringen av uppgifter om examina utomlands som avläggs av åländska studerande.

Utgifter

47.30.20. Arbetsmarknads- och studieservicemyndigheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-991 033,23	-1 094 000 tb 43 000	-1 109 000

(t.a. -16 192,83)

Föreslås ett anslag om 1.109.000 euro för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets verksamhetsutgifter.

Under momentet ingår anslag för vissa kostnader inom ramen för Arbeta & Bo på Åland, vilka tidigare beaktats under moment 47.30.23.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt ersättningar till medlemmarna i arbetskraftskommissionen och den rådgivande delegationen för myndigheten.

I övrigt upptas under momentet utgifter för anskaffningar, administration, information och marknadsföring, IT, lokalhyror, städtjänster, expert- och utredningstjänster, tjänsteresor, personalutbildning och -aktiviteter m.m.

47.30.23. **Arbeta och bo på Åland (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-100 578,77	-144 000	
	tb 5 000	
(t.a. -10 661,00)		

Momentet utgår, se moment 47.30.20.

47.30.24. **Praktikantplatser för högskolestuderande**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-73 413,87	-115 000	-80 000

För praktikantplatser för högskolestuderande föreslås ett anslag om 80.000 euro. Praktikplatserna används i syfte att motverka kompetensflykt från landskapet genom att ge åländska högskolestuderande möjlighet att erhålla praktik inom sitt utbildningsområde eller via utredningsarbete knyta kontakter med arbetslivet på Åland med tanke på framtida arbetsmöjligheter. Praktikanterna är anställda och avlönade av Ams. Anslaget är dimensionerat för att erbjuda ca 20 studerande en praktikanställning om ca 2 månader vardera.

47.30.50. **Arbetslöshetsersättningar (F)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-958 782,85	-1 250 000	-2 000 000

Föreslås ett anslag om 2.000.000 euro för arbetslöshetsersättningar. Ur landskapets medel erläggs dels grunddagpenning och dels arbetsmarknadsstöd i enlighet med LL (2003:71) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ökningen föranleds av en ökning av antalet dagpenningsdagar och en justering av stödbeloppen enligt index.

47.30.52. **Specialutgifter för arbetskraftsservicen**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-6 096,87	-40 000	-40 000

För specialutgifter för arbetskraftsservicen föreslås ett anslag om 40.000 euro. Ur anslaget erläggs dagtraktamenten och resekostnader vid arbetsprövning i enlighet med LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Anslaget kan också användas för att täcka övriga kostnader för utredande av arbets- och utbildningsförutsättningar eller lämplighet för yrke och för placering i arbete av handikappade enligt enahanda grunder som i riket (FFS 2002:1295 och 1346). Momentet kan även användas för att täcka tilläggskostnader för t.ex. praktikplatser utanför landskapet i enlighet med LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet.

47.30.53. **Utbildningsstöd (F)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-79 785,66	-90 000	-100 000

Föreslås ett anslag om 100.000 euro för täckande av kostnaderna för deltagarnas

utbildningsstöd, reseersättning, uppehälle och logi i samband med sådan utbildning som anordnas i enlighet med LL (1988:39) om sysselsättningsfrämjande utbildning. Höjningen föranleds dels av en indexjustering av stödbeloppen och dels av ökande volym till följd av läget på arbetsmarknaden.

47.30.54. Sysselsättningens främjande R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-763 083,18	-1 000 000	-1 100 000

Föreslås ett anslag om 1.100.000 euro för genomförande av landskapsregeringens sysselsättningspolitiska målsättningar.

Under momentet upptas anslag för sysselsättningsfrämjande åtgärder som faller inom ramen för Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighets verksamhetsområde i enlighet med LL (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Anslaget används för stödinriktade åtgärder för arbetslösa arbetssökande och täcker främst kostnader för sysselsättningsstöd. Sysselsättningsstöd kan beviljas för anställning, arbetspraktik, läroavtalsutbildning, deltidsarbete och start av företagsverksamhet. Anslaget kan även användas för att skapa möjligheter till individuella lösningar för enskilda genom sysselsättningsfrämjande utbildningsåtgärder. Från anslaget bekostas också projektinriktade åtgärder. Av större pågående projekt kan nämnas de två arbetsmarknadsintegreringsprojekt, ett inriktat på ungdomar och ett på långtidsarbetslösa, som Ams upphandlar av externa huvudmän, samt de vägledande kurser för långtidsarbetslösa som också upphandlas. De senaste åren har årligen fyra sådana kurser kunnat anordnas inom ramen för anslaget. Under år 2010 kan det bli aktuellt med flera och/eller utvidgade projektinsatser i takt med att läget på arbetsmarknaden försämras. En mera detaljerad information om projekt och åtgärder finns i den verksamhetsplan med närmare inriktning på arbetsmarknadspolitiken i landskapet som landskapsregeringen antar årligen.

Anslaget kan också användas för anställning av tillfällig personal med uppgift att bearbeta arbetsmarknaden för att underlätta för exempelvis funktionshindrade att komma ut på den öppna arbetsmarknaden, motverka ”flaskhalsar” på arbetsmarknaden eller i övrigt bidra till att uppfylla de sysselsättningspolitiska målsättningarna.

Ökningen föranleds dels av en väntad volymökning beroende på ett försämrat arbetsmarknadsläge med åtföljande ökande behov av insatser, dels av ett ökande antal ansökningar om förlängning av sysselsättningsåtgärder i fall där andra alternativ saknas.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Anders Erikssons finansmotion nr 7 föreslås att anslaget under moment 47.30.54 höjs med 100.000 euro för att i större omfattning än idag kunna bereda möjlighet för arbetslösa ungdomar att skaffa sig arbetslivserfarenhet och därigenom öka deras chanser att komma in i arbetslivet.

Utskottet föreslår att finansmotion nr 7 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i den allmänna motiveringen.

47.41. EUROPEISKA UNIONEN – MÅLPROGRAM 3, ÅTGÄRD 3

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	0	0

Programmet har avslutats och kapitlet utgår.

Utgifter

47.41.50. Landskapets finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Programmet har avslutats och momentet utgår.

47.41.55. EU:s finansieringsandel – målprogram 3, åtgärd 3 (RF)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	

Programmet har avslutats och momentet utgår.

47.44. ÅLANDS TEKNOLOGICENTRUM

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-94 786	-246 000	-250 000
Summa utgifter	-94 786	-246 000	-250 000
Anslag netto	-94 786	-246 000	-250 000

Ålands teknologicentrum (ÅTC) är en enhet vid näringsavdelningens allmänna byrå som arbetar med utveckling av innovationssystem och innovationer. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används. En central uppgift för ÅTC är att höja den tekniska kompetensnivån i hela landskapet samt främja kontakterna mellan näringsliv, högskola och den offentliga sektorn. Se även kapitel 47.03 rörande samordning av företagsrådgivningen.

ÅTC verkar för att öka intresset för tillväxtdrivande faktorer som innovationer och entreprenörskap. Inkubatorverksamheten är ett verktyg för att skapa starka företag som utvecklar nya idéer och ny teknologi. ÅTC Starthuset och ÅTC Växthuset erbjuder en dynamisk plattform för utveckling av människor, affärer och företag. Verksamheten bistår entreprenörer med aktiv och anpassad support och finansiella, tekniska och kommersiella nätverk samt en kreativ tillväxtmiljö med tillhörande kontorsservice. Inkubatorverksamheten syftar till att ge struktur och trovärdighet åt framväxande projekt och nystartade företag. För att nå resul-

tat krävs samarbete mellan näringslivet, utbildningen och förvaltningen där bl.a. näringslivets intresseorganisationer, Ålands Utvecklings Ab, Högskolan på Åland, näringsavdelningen samt utbildnings- och kulturavdelningen är centrala samarbetspartners. Samarbete med nationella och internationella organisationer är nödvändigt för att stärka kunskapsbasen och ge goda förutsättningar för en bred och modern teknik- och företagsutveckling inom landskapet.

ÅTC Starthuset stöder idé- och entreprenörskapsutveckling i ett tidigt skede. Starthuset är en ”inspirator” och förinkubator som riktar sig till privatpersoner och nystartade företag. Starthuset erbjuder ett utvecklingsverktyg där man på deltid tar fram underlag som svarar på frågan - ska jag satsa på idén eller inte?

ÅTC Växthuset är en företagsinkubator som har som främsta syfte att få fram livskraftiga tillväxtföretag och bidra till mångfald i näringslivet. Växthuset gör urval och arbetar med personer som har en stark vilja att driva företag med tillväxtambitioner. Växthuset fokuserar på entreprenören och dennes drivkraft samt potentialen i den tekniska och kommersiella utvecklingen i affärsidén.

Mål för ÅTC:s verksamhet under år 2010 är
- att ha effektiva tjänster med god tillgänglighet som strävar efter att påskynda företagstillväxt och förse näringslivet med innovativa metoder och ekonomisk utveckling
- 5 st företag i företagsinkubatorn Växthuset
- 10 st överenskommelsedokument med företagsprojekt i ÅTC Starthuset, varav minst 4 st drivs av kvinnor
- att enligt projektplanen genomföra ERUF-projektet Företagssteget - affärsutveckling i företagsinkubatorn Växthuset. Målsättningen är att vidareutveckla och kvalitetshöja inkubatorverksamheten. Projektet fokuserar speciellt på att utveckla inkubatorns kommersialiseringsprocess och öka andelen kvinnor som företagare samt
- att tillsammans med näringsavdelningen, näringslivets intresseorganisationer, Ålands Utvecklings Ab och utbildnings- och kulturavdelningen arbeta för fortsatt utveckling av det åländska affärs- och innovationssystemet.

Utgifter

47.44.20. <u>Ålands teknologicentrum - verksamhetsutgifter (VR)</u>

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-94 785,53	-260 000	-250 000
	tb 14 000	
(t.a. -197 292,00)	(t.a. -93 000)	(t.a. -72 000)

Föreslås, med beaktande av tidigare års anslag, ett nettoanslag om 250.000 euro för verksamhet i enlighet med den i kapitelmotiveringen angivna inriktningen.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

Utvecklandet av Starthuset och Företagsinkubatorn Växthuset är åtgärder och instrument som stimulerar och utvecklar entreprenörskap på Åland. ÅTC är projektägare till affärsutvecklingsprojektet ”Företagssteget - affärsutveckling i företagsinkubatorn Växthuset”. Projektet startade i september 2008 och är treårigt med delfinansiering ur Ålands operativa program för den Europeiska regionala utvecklingsfonden 2007 - 2013. Projektet har som mål att öka andelen företag som drivs av kvinnor och utveckla inkubatorns kommersialiseringsprocess. Projektet verkar för kreativt samarbete mellan högskolan, förvaltningen och näringslivet, i syfte att främja och utveckla nya affärsidéer. Inom ramen för projektet

finns en tillfällig tjänst som affärsutvecklare.

Verksamheten kan delfinansieras genom inkomster från konsultverksamhet, kursverksamhet samt genom att bedriva projektverksamhet med andra finansieringskällor. En större del av inkomsterna hör till genomförande av ett EU medfinansierat projekt som pågår under åren 2008 - 2011. Föreslås med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) att inkomsterna kan gottskrivas momentet.

47.46. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-733 037	-727 000	-501 000
Summa utgifter	-733 037	-727 000	-501 000
Anslag netto	-733 037	-727 000	-501 000

Landskapsregeringens avsikt är att företa omfattande förändringar av verksamheten vid försöksstationen. Genom att nischa verksamheten till färre områden begränsas antalet försök och en bättre målinriktning mot det som bäst svarar mot det åländska jordbrukets behov kan uppnås.

Utgifter

47.46.20. Försöksverksamheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-622 858,25	-757 000	-501 000
	tb 30 000	

(t.a. -68 379,95)

För försöksverksamheten föreslås ett nettoanslag om 501.000 euro. Se kapitelmotiveringen.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5. Föreslås att tjänsten som forskare (lkl A23) indras, att anslag för avlönande av 2 försöksbiträden utgår samt att anslagen för säsongsarbetskraft minskas.

Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att inkomster från försäljningsintäkter för produkter och hyror för tjänstebostäder kan gottskrivas momentet.

47.52. SKÖTSEL AV JORDEGENDOMAR

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	46 148	15 000	25 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	46 148	15 000	25 000

Jordbruksbyrån förvaltar ett antal egendomar på Åland. Stommen i markegendomen utgörs av kungsgårdarna. Landskapsregeringen ser ett värde i att ha jordegendomar som kan användas till nytta för framtida regionala och samhällsutvecklande satsningar.

De övriga jordegendomarna som förvaltas av jordbruksbyrån kommer under året att i huvudsak utarrenderas till jordbrukare.

Inkomster

37.52.20. Skötsel av jordegendomar - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
46 148,41	15 000	25 000
	tb 0	

Föreslås en nettoinkomst uppgående till 25.000 euro. Anslaget avser inkomster i form av arrenden och hyresintäkter. Därtill förslås att momentet med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) kan påföras kostnader för sedvanligt underhåll, reparationer och driftskostnader för landskapets jordbruksfastigheter och skatter m.m.

Investeringarna som planeras utföras under år 2010 avser att förbättra fastigheternas skick. Utgifterna ska delvis återbetalas genom förhöjda arrenden. Landskapsregeringens ambition är att alla fastigheter i landskapets ägo ska bli representativa och i gott skick.

47.55. SKÖTSEL AV EGNA SKOGAR

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	124 642	158 000	127 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-106 418	-117 000	-123 000
Summa utgifter	-106 418	-117 000	-123 000
Anslag netto	18 224	41 000	4 000

Den övergripande målsättningen för landskapets skogsinnehav är att långsiktigt förvalta markerna så att den virkesproducerande förmågan bevaras samtidigt som den biologiska mångfalden och de kulturella och sociala värdena beaktas. Speciell vikt läggs vid att hålla markerna öppna och tillgängliga för allmänhetens rekreationsbehov samt för informations-, forsknings- och försöksverksamhet.

Landskapets skogar förvaltas enligt skogsbruksplanen för åren 2004 - 2013 samt enligt de anvisningar för skötseln av landskapets skogsfastigheter som fastställts

av landskapsregeringen. De skogar som förvaltas av skogsbruksbyrån omfattas till sin helhet av skogscertifieringssystemet PEFC.

Virkesförsäljningen ger inkomster till landskapet, råvara till förädlingsindustrin och arbetsplatser för skogsarbetare och entreprenörer. Mycket snabba och kraftiga svängningar i virkespriserna gör dock inkomstsidan svårbedömd. Målsättningen för år 2010 är en avverkningsvolym på ca 4.000 m^3. Under året avser landskapsregeringen även vidareutveckla Godby arboretum.

Inkomster

37.55.20. Skötsel av egna skogar - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
124 642,08	158 000	127 000

Som inkomst av främst försäljning av virke och arrenden beräknas 127.000 euro inflyta.

Utgifter

47.55.20. Skötsel av egna skogar - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-106 417,69	-122 000 tb 5 000	-123 000

(t.a. -17 529,12)

Föreslås ett anslag om 123.000 euro vilket avser kostnader för avverkning, skogsvård, underhåll av vägar och diken m.m.

47.58. ÅLANDS FISKODLING, GUTTORP

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	-426 948	-465 000	-435 000
Summa utgifter	-426 948	-465 000	-435 000
Anslag netto	-426 948	-465 000	-435 000

Målet för verksamheten är att skapa goda förutsättningar för det småskaliga yrkesmässiga kust- och skärgårdsfisket samt sportfisket och fisketurismen. Arbetet förutsätter långsiktighet och kontinuitet med faktiska uppgifter om fiskbestånd och efterfrågan som grund.

Verksamheten inriktas huvudsakligen på produktion av fiskyngel för utplanteringsändamål i syfte att stärka och upprätthålla lokala fiskbestånd som är föremål för yrkes- och fritidsfiske. Verksamheten kommer att påverkas av de allmänna sparkrav som finns inom förvaltningen och produktionen anpassas efter de nya förutsättningarna. Denna process inleddes under år 2009 och kommer att fortsätta under år 2010. Samtidigt minskas landskapets nettokostnader för verksamheten. I första hand kommer produktionen av lax att helt upphöra under året. Ca 1,5 miljon gäddyngel beräknas inköpas under år 2010.

Målsättningen i övrigt är att under året för utplantering producera ca 150.000 smolt av havsöring samt ca 150.000 1-somriga sikyngel. Produktionen av havsöring kommer sannolikt att vara större än efterfrågan under år 2010. Överskottet utplanteras som allmännyttiga utplanteringar i landskapets regi. Det bedöms vara viktigt för det åländska öringsbeståndet att tillräckligt stora årliga utplanteringar utförs.

Landskapsregeringens avsikt är att verksamheten efter en övegångsperiod ska vara självfinansierande och att produktion av fiskyngel ska ske i privat regi.

Inkomster

37.58.75. Inkomster för grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	0	0

Föreslås ingen inkomst.

Utgifter

47.58.20. Ålands fiskodling, Guttorp - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-426 948,46	-483 000	-435 000
	tb 18 000	

(t.a. -31 514,00)

Föreslås ett nettoanslag om 435.000 euro för driften av Ålands fiskodling, inkluderande löner, driftskostnader, anskaffningar och inkomster.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 och för avlönande av städare samt extra arbetskraft under en tid av året.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
Utskottet stöder landskapsregeringens avsikt i budgetframställningen avseende fiskodlingen i Guttorp. Utskottet föreslår att landskapsregeringen utreder möjligheten att skapa ett centrum för vatten- och fiskevård i Guttorp som drivs i privat regi. Utskottet anser att ett sådant centrum skulle ge möjlighet att utnyttja befintliga strukturstödsprogram. Landskapet i egenskap av stor vattenägare kunde medverka i egenskap av beställare av vatten- och fiskevård. Produktionen av fiskyngel måste dock tryggas för både yrkes-, sport-, och fritidsfisket.

47.58.75. Grundrenovering och ombyggnad av Ålands fiskodling, Guttorp (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	0	0

Föreslås inget anslag.

38./48. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	1 202 502	1 147 000	1 334 000	16,3%	10,9%
Utgifter enligt momentart					
Konsumtionsutgifter	-22 547 666	-22 215 000	-20 579 000	-7,4%	-8,7%
Överföringsutgifter	-2 480 631	-2 610 000	-2 480 000	-5,0%	0,0%
Realinvesteringsutgifter	-8 217 099	-6 346 000	-5 547 000	-12,6%	-32,5%
Lån och övriga finansinvesteringar					
Summa utgifter	-33 245 396	-31 171 000	-28 606 000	-8,2%	-14,0%
Anslag netto	-32 042 894	-30 024 000	-27 272 000	-9,2%	-14,9%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Allmän förvaltning	-602 966	-706 000	-620 000	-12,2%	2,8%
Övrig trafik	-2 151 132	-2 249 000	-2 058 000	-8,5%	-4,3%
Sjötrafiken	-21 464 748	-16 302 000	-14 392 000	-11,7%	-33,0%
Kostnader för väghållning	-8 019 780	-10 735 000	-10 375 000	-3,4%	29,4%
Vägunderhållsverksamhet	0	0	0	0,0%	0,0%
Projektering, mark- och vattenplanering	-290 262	-369 000	-337 000	-8,7%	16,1%
Motorfordonsbyrån	-716 507	-810 000	-824 000	1,7%	15,0%
Summa	-33 245 396	-31 171 000	-28 606 000	-8,2%	-14,0%

48.01. ALLMÄN FÖRVALTNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	61 787	60 000	57 000
Konsumtionsutgifter	-602 966	-706 000	-620 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-602 966	-706 000	-620 000
Anslag netto	-541 178	-646 000	-563 000

Trafikavdelningens mål är att upprätthålla, utveckla och förnya landskapets interna trafiksystem på ett så ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt som möjligt, så att trafikanternas berättigade krav och förväntningar på en rimlig och säker trafik tillgodoses.

Allt trafikarbete sker med utgångspunkt i landskapsregeringens handlingsprogram, landskapsregeringens budget samt gällande trafiksäkerhetsplan och trafikplan. Ett arbete med framtagande av ny trafikplan inleds under året i syfte att förbättra den strategiska långsiktiga planeringen i arbetet på avdelningen.

I enlighet med vad som redovisades i första tillägget till budgeten för år 2009 inrättas fyra byråer vilka handhar myndighetsutövning samt fungerar som beställare. Utförarenheterna kvarstår som tidigare medan Möckelöområdet inklusive verkstad och lager förbereder inledandet av verksamheten som bolag från år 2011. Förvaltningens roll som serviceinrättning i allmänhetens tjänst betonas.

Trafikens struktur byggs upp kring fem olika trafikområden i anslutning till hu-

vudled 1 (Mariehamn-Berghamn), huvudväg 2 (Mariehamn-Prästö), huvudväg 3 (Mariehamn-Långnäs), huvudväg 4 (Godby-Geta) och skärgården.

Det trafiknät landskapet administrerar består av:
640 km lands- och bygdevägar
60 km gång- och cykelvägar inkl. belagda vägrenar
Lemströms kanal jämte svängbro
61 broar inkl. rörbroar med diameter över 2 m
Kumlinge flygfält
10 helikopterplattor
8 linstyrda färjor, varav 3 färjor på entreprenad och 2 färjor i reserv
8 frigående färjor, varav Doppingen och Viggen på entreprenad (Alfågeln, Doppingen, Ejdern, Gudingen, Knipan, Skiftet, Viggen, Skarven)
3 privata färjor, på totalentreprenad
1 förbindelsebåt
3 oljebekämpningsfarkoster
25 hamnar och färjfästen samt ett antal bryggor, fastigheter, byggnader och övriga anläggningar till stöd för verksamheten.

I det totala trafiknätet ingår dessutom 277 km kommunalvägar, de bilfärjor/kryssningsfartyg och övriga fartyg som trafikerar landskapet samt hamnar och flygfält för den externa trafiken.

Inkomster

38.01.01. Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
61 787,21	55 000	57 000
	tb 5 000	

Föreslås en inkomst om 57.000 euro. Av detta avser 39.000 euro inkomst från social- och hälsovårdsministeriets försäkringsavdelning, som årligen erlägger de till landskapet Åland hörande trafikförsäkringsavgifterna.

En inkomst om 3.500 euro i avgifter för de kurser om alkohol och trafik som anordnas enligt 36 § 5 momentet körkortslagen (1991:79, ändrad 47/2000) för landskapet Åland.

Som inkomst av trafikavdelningens myndighetsbeslut beräknas 14.500 euro inflyta.

Utgifter

48.01.01. Trafikavdelningens allmänna förvaltning - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-602 965,56	-721 000	-620 000
	tb 15 000	
(t.a. -139 544,00)	(t.a. -15 000)	(t.a. -32 000)

Föreslås med beaktande av tidigare års anslag ett anslag om 620.000 euro för trafikavdelningens allmänna förvaltning.

Anslag för personal har beaktats för den inom trafikförvaltningen verksamma personalen enligt bilaga 5.

Anslaget kan även användas för framtagning av underlag för att konkurrensutsätta sjötrafikens tekniska underhåll.

I anslaget har beaktats medel för trafiksäkerhetsarbetets allmänna kostnader. Anslaget kan även användas till konsultarvoden för personal- och organisationsutveckling, arbetarskydd, informationsteknologi samt miljöarbete med mera. Anslaget inkluderar även medel för personalens yrkesspecifika fortbildningsbehov.

48.10. ÖVRIG TRAFIK

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter	-56 110	-59 000	-50 000
Överföringsutgifter	-2 095 023	-2 190 000	-2 008 000
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-2 151 132	-2 249 000	-2 058 000
Anslag netto	-2 151 132	-2 249 000	-2 058 000

De under kapitlet föreslagna anslagen medför i viss mån förändrad service- och verksamhetsnivå.

Flygtrafiken österut upprätthålls på kommersiell basis medan trafiken västerut upphandlats för tidsperioden 1.3.2009 - 29.2.2012.

Oljeskyddsberedskapen sköts i samarbete med räddningsväsendet och Ålands Sjöräddningssällskap r.f. enligt särskilda direktiv och anvisningar utfärdade av landskapets oljeskyddsdelegation samt ledningen för landskapsregeringens oljeskydd. På grund av den ökande trafiken på Östersjön kommer landskapsregeringen att se över oljeskyddets organisation och omfång.

Inkomster

38.10.04. Inkomster av oljesanering

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Ingen inkomst föreslås för år 2010.

38.10.70. Inkomster från oljeskyddsfonden

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0

Ingen inkomst föreslås för år 2010.

48.10.04. Driftsutgifter för oljeskyddsberedskap (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-56 109,95	-61 000	-50 000
	tb 2 000	

Föreslås ett anslag om 50.000 euro. Anslaget avser kostnader för de inom landskapet verksamma oljeskyddsfarkosterna och underhåll av övrig oljebekämpningsutrustning samt driftskostnader för oljebekämpningsverksamheten och oljeskyddslagret.

48.10.40. Understöd för flygtrafik

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-462 993,83	-595 000	-513 000
	tb 130 000	

Föreslås ett anslag om 513.000 euro för upprätthållande av trafik under år 2010 på flyglinjen Mariehamn-Stockholm/Arlanda.

Passagerarutvecklingen framgår av nedanstående tabell.

År	Antal	Snitt
2006	6 419	8,3
2007	9 771	10,8
2008	10 623	11,7

48.10.45. Understöd för kollektivtrafik

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 632 028,67	-1 800 000	-1 495 000
	tb 75 000	

Föreslås ett anslag om 1.495.000 euro för upprätthållande av trafik under år 2010 enligt fastställd turlista inkluderande 6.000 euro för Ålandstrafikens informationsverksamhet såsom tryckning av bussturlistor och spridning av dessa.

Landskapsregeringen inhämtar årligen kommunernas utlåtanden om utformningen av den regionala kollektivtrafiken och fastställer tidtabellerna, biljettpriserna och avgifterna för månadskort. Busstidtabellerna samordnas i mån av möjlighet med skärgårdstrafikens turlistor för de frigående färjorna. Trafikidkaren/entreprenören är skyldig att föra statistik över trafiken.

Enligt ingånget avtal för perioden juni 2007 - juni 2010 behåller trafikidkaren/entreprenören inkomsterna från den trafik som bedrivs, samt erhåller ett stöd per redovisad turlistad kilometer. Ekonomisk slutreglering sker årsvis i efterskott. Utgångspunkten vid uppgörandet av avtalet var en trafik om ca 820.000 km. Efter detta har vissa besparingar redan genomförts och avsikten är att busskollektivtrafiken minskas så att omfattningen minskas med ca 15 % på årsbasis jämfört med tidigare år.

Av anslaget beräknas 100.000 euro användas till ökad glesbygds- och matartrafik som bedöms vara ekonomiskt försvarbar att bedriva och som handhas av respektive kommun med understöd från landskapsregeringen. Trafiken ska vara konti-

nuerlig och koordineras med linjetrafiken. Kommunerna ska kunna erhålla stöd uppgående till 80 % av de direkta kostnaderna förknippade med trafiken. Inga avgifter ska tas för denna trafik med tanke på den fastställda maxtaxan för linjetrafiken. Systemet med maxtaxa kommer att granskas.

Passagerarstatistik för busstrafiken under en fyraårsperiod framkommer av nedanstående tabell:

Linje	År 2005	År 2006	År 2007	År 2008
1. Hammarland - Eckerö	114.337	129.064	113.932	98.919
2. Godby - Geta	35.772	34.277	36.323	43.438
3. Godby - Saltvik	22.869	30.520	31.417	28.241
4. Godby - Sund - Vårdö	58.685	51.894	53.287	67.718
5. Lemland - Lumparland	59.705	60.027	49.967	70.228
6. Finströmslinjen	15.020	12.865	9.691	12.700
Passagerare totalt	306.388	318.647	294.617	321.244
Kostnad totalt	1.233.973	1.372.835	1.545.767	1.632.029

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
Utskottet uppmanar landskapsregeringen att samordna kollektivtrafiken med skärgårdstrafiken så att man underlättar veckopendlingen för skärgårdsungdomarna.

48.10.70. Anskaffning och förnyande av oljeskyddsutrustning (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	0	0

Inget anslag föreslås år 2010.

48.20. SJÖTRAFIKEN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			182 000
Konsumtionsutgifter	-16 420 755	-15 362 000	-14 140 000
Överföringsutgifter	-227 410	-240 000	-252 000
Investeringsutgifter	-4 816 583	-700 000	
Summa utgifter	-21 464 748	-16 302 000	-14 392 000
Anslag netto	-21 464 748	-16 302 000	-14 210 000

Sjötrafikenheten sköter trafik med frigående färjor på nedannämnda linjer enligt av landskapsregeringen fastställda turlistor samt viss menförestrafik. Därutöver utbetalas stöd för varutransporter till skärgården.

Verksamheten under år 2010 kommer utgående från föreliggande förslag inte att kunna upprätthållas på samma nivå som år 2009, utan förändringar i den turlista som tidigare fastställts för åren 2008 - 2010 måste göras. Omfattningen av turlistneddragningarna är beroende av hur stora inbesparingar som kan uppnås inom bemanning och underhåll. Landskapsregeringen kan konkurrensutsätta eller privatisera linjer såtillvida det leder till kostnadsminskning. Landskapsregeringen kommer under året att ta initiativ till ändring av de bestämmelser som begränsar förutsättningarna för att ordna arbetstiden ombord på fartygen på ett ändamålsenligt sätt. Landskapsregeringen eftersträvar sådana avtalsuppgörelser t.ex. enhetslöner, som understöder uppnåendet av en effektiv och ekonomisk drift av fartygen. Landskapsregeringen utreder möjligheterna att införa passageraravgifter

inom sjötrafiken. Verksamheten vid Ålandstrafikenkontoret utvärderas och målsättningen är bl.a. att konkurrensutsätta pakethanteringen.

En utbyggnad av fullständigt kortruttsystem på norra och södra linjen kräver omfattande investeringar som inte kan åstadkommas på några få år. Därför görs årliga och kontinuerliga delinvesteringar så att alla projekt passar in i det framtida helhetskonceptet, se moment 48.30.77 samt 48.30.79.

Ett klargörande om EU:s direktiv om färjors läckstabilitet och dess betydelse för landskapets färjflotta saknas fortfarande. Ansvaret för frågan ligger hos Sjöfartsverket.

Norra linjen

Sträcka:	Vårdö-Enklinge-Kumlinge-Lappo-Torsholma		
Trafikvolym:	1998	2003	2008
-passagerare	123 708	103 276	121 514
-fordon	51 338	46 536	56 835
Planerat tonnage:	m/s Alfågeln		
Driftsform:	Egen regi/entreprenad		

Sträcka:	Asterholma-Lappo-Torsholma		
Trafikvolym:	1998	2003	2008
-passagerare	9 209	11 225	14 027
-fordon	4 076	4 976	6 941
Planerat tonnage:	m/s Spoven		
Driftsform:	Totalentreprenad		

Sträcka:	Åva-Jurmo (trafiken inleddes 1.9.2001)		
Trafikvolym:	2002	2003	2008
-passagerare	20 107	19 656	22 305
-fordon	9 229	7 687	11 494
Planerat tonnage:	m/s Doppingen		
Driftsform:	Entreprenad		

Sträcka:	Osnäs-Åva		
Trafikvolym:	1998	2003	2008
-passagerare	107 344	99 444	93 805
-fordon	35 004	38 081	38 535
Planerat tonnage:	m/s Viggen		
Driftsform:	Entreprenad		

Sträcka:	Enklinge-Kumlinge (trafiken inleddes år 1999)		
Trafikvolym:	2001	2003	2008
-passagerare	8 681	8 279	13 474
-fordon	4 381	3 811	7 950
Planerat tonnage:	m/s Frida II		
Driftsform:	Totalentreprenad		

Tvärgående linjen

Sträcka:	Långnäs-Bergö-Överö-Sottunga-Snäckö		
Trafikvolym:	1998	2003	2008
-passagerare	17 302	22 447	25 036
-fordon	8 403	12 320	14 751
Planerat tonnage:	m/s Ejdern		
Driftsform:	Egen regi/entreprenad		

Södra linjen

Sträcka:	Långnäs-Överö-Sottunga-Husö-Kyrkogårdsö-Kökar-Galtby			
Trafikvolym:		1998	2003	2008
-passagerare		103 290	120 444	132 984
-fordon		35 441	44 897	44 352
Planerat tonnage:	m/s Gudingen, m/s Skiftet			
Driftsform:	Egen regi/entreprenad			

Föglölinjen

Sträcka:	Svinö-Degerby			
Trafikvolym:		1998	2003	2008
-passagerare		178 413	182 401	180 012
-fordon		89 647	98 953	102 026
Planerat tonnage:	m/s Skarven			
Driftsform:	Egen regi/entreprenad			

Driftsutgifter och inkomster beräknas under år 2010 fördela sig enligt nedanstående sammanställning. Anslag upptas under momenten 48.20.20, 48.20.21 samt 48.20.40.

		Löner	**Bränsle**	**Reparation/ underhåll**	**Övrigt**	**Inkomster**	**Totalt**	
Norra linjen	Alfågeln	1 654	829		170	278	**2 375**	
	Viggen						**0**	
	Doppingen						**0**	
	Upphandlad trafik				3 031	255	**2 776**	
	Övrigt				34		**34**	**5 185**
Tvärgående linjen	Ejdern	409	159		49	23	**594**	
	Övrigt				7		**7**	**601**
Södra linjen	Gudingen	1 403	609		143	71	**2 084**	
	Skiftet	1 375	513		131	113	**1 906**	
	Knipan	105	59		18	34	**148**	
	Övrigt				21		**21**	**4 159**
Föglölinjen	Skarven	1 290	712		187	70	**2 119**	
	Övrigt				11		**11**	**2 130**
Ofördelat linjer	Ofördelat färjor	126		1 268	31	208	**1 217**	
	Knipan	224	169		42	2	**433**	
	Övrigt					10	**-10**	**1 640**
Trafikbåtar*		43	14		18	4	**71**	**71**
Ålandstrafiken		230			124		**354**	**354**
Varutransporter					252		**252**	**252**
	Sammanlagt	6 859	3 064	1 268	4 269	1 068	**14 392**	**14 392**

*Kostnader för m/s Tärnan, m/s Skrakan, m/s Prackan, passagerarbåtstrafik, menförestrafik samt svävare och hydrokoptrar.

Inkomster

38.20.70. Försäljning av fartyg

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		182 000

Momentet nytt.
Landskapsregeringen föreslår att m/s Grisslan och m/s Gåsö I, vilka tas ur trafik,

avyttras. Inkomsten som föreslås under momentet avser det bokföringstekniska värdet och någon värdering har i detta skede inte gjorts.

Utgifter

48.20.20. Sjötrafiken - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-13 860 643,39	-14 479 000 tb 1 389 000	-12 872 000

(t.a. -386 621,00)

Föreslås ett nettoanslag om 12.872.000 euro för upprätthållande av färjtrafik under år 2010 enligt fastslagen turlista. Under momentet ingår även anslag för upphandlad trafik, vilket upptogs under moment 48.20.22 i 2009 års budget.

Förslaget förutsätter en minskning av löneutgifterna genom effektivering av arbetstidsplaneringen, en höjning av biljettinkomsterna samt neddragningar i turlistorna. Se även kapitelmotiveringen.

Under momentet har anslag beaktats för upphandlad färjtrafik under år 2010 på Asterholmalinjen, Enklinge - Kumlinge, Åva - Jurmo, Osnäs - Åva samt passagerarbåtstrafik. Entreprenaderna på linjerna Åva - Jurmo och Osnäs - Åva är nya.

Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats att trafiken med m/s Gåsö upphör i början på året.

Anslag för personal har beaktats förutom för färjpersonalen även för den landbaserade personalen, inklusive Ålandstrafiken, enligt bilaga 5 samt för semestervikarier.

Bunkerpriset antas under år 2010 ligga på i medeltal 0,50 euro per liter netto.

Vid dimensioneringen av anslaget har höjda avgifter beaktats så inkomsterna år 2010 uppgår till 1.068.000 euro mot 742.000 euro i budgeten för år 2009. I förslaget har beaktats att nya avgifter för bokningsrätter och förturer införs. Med hänvisning till finansförvaltningslagen (1971:43, 8 §) föreslås att momentet gottskrives med dessa inkomster.

Transport av farligt gods och andra jämförbara transporter utöver vad som ingår i turlistan utföres i mån av möjlighet och till självkostnadspris.

Varje färja tas ur trafik med jämna mellanrum för dockning och översyn enligt uppgjort schema. Trafiken sköts under tiden i första hand med eget ersättande tonnage.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Mika Nordbergs m.fl. finansmotion nr 34 föreslås att motiveringen under moment 48.20.20 ges följande tillägg: ”En kombikatamaran med plats för 12 st bilar samt 96 passagerare hyrs in på totalentreprenad under sommaren, istället för den ordinarie extra tonnaget som t.ex. Ejdern på södra linjen”.

Utskottet föreslår att finansmotion nr 34 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i de allmänna motiveringarna.

48.20.21. Reparation och underhåll av färjor (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 389 392,86	-1 300 000	-1 268 000

Föreslås ett anslag om 1.268.000 euro för underhåll och reparation av färjor enligt uppgjort docknings- och översynsschema.

Åtgärder inom reparation och underhåll styrs av lagstiftning och säkerhetsledningssystem samt regelverk, riktlinjer och standarder från Sjöfartsverket och klassningssällskap. För att säkerställa det förebyggande underhållet har respektive färja en huvudansvarig befälhavare samt maskinchef. För underhållet uppgörs fartygsspecifika underhållsplaner och -budgetar.

Landskapsregeringen ser under året över förfarandet med klassning av färjorna i syfte att uppnå inbesparingar samt kommer också att undersöka huruvida upphandling av tekniskt underhåll är ekonomiskt försvarbart.

48.20.22. Upphandling av tonnage

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-1 170 718,80	-972 000 tb 0	

Momentet utgår. Se moment 48.20.20.

48.20.40. Understöd för varutransporter i skärgården

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-227 409,55	-240 000	-252 000

Föreslås ett anslag om 252.000 euro för upprätthållande av transportlinjer under år 2010 enligt ingånget avtal för perioden 2007 - 2010. Stöd utbetalas för den reguljära transportlinjen Mariehamn-skärgården-Åbo samt för transport av färskvaror till och från skärgården.

48.20.70. Anskaffning av fartyg och färjor (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 816 583,49	-700 000	0

Föreslås inget anslag för år 2010.

48.30. KOSTNADER FÖR VÄGHÅLLNING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	5 111		63 000
Konsumtionsutgifter	-4 461 066	-4 909 000	-4 608 000
Överföringsutgifter	-158 199	-180 000	-220 000
Investeringsutgifter	-3 400 515	-5 646 000	-5 547 000
Summa utgifter	-8 019 780	-10 735 000	-10 375 000
Anslag netto	-8 014 669	-10 735 000	-10 312 000

Trafikförvaltningen har såsom beställare ansvaret för vägunderhåll medan pro-

duktionen av tjänsterna handhas av endera vägunderhållsenheten eller privata aktörer.

Under kapitlet upptas anslag för väghållarens kostnader för drift och underhåll av vägar, broar, linfärjor, flygfält, helikopterplattor, grunda farleder samt färjfästen, hamnar, bryggor och byggnader. Dessutom upptas anslag för vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten samt understöd till kommunalvägar. Simskäla och Töftö linfärjelinjer upphandlas på entreprenad. Landskapsregeringen avser att upphandla skötseln och driften av Lemströms kanal inklusive tillhörande kringområden.

I samband med bolagiseringen av Möckelö överförs vägstationen i Möckelö till bolaget i Möckelö vilket även medför minskade framtida driftskostnader. Ett vägdistrikt konkurrensutsätts med entreprenadbörjan hösten 2010.

Målsättningen är att vägunderhållet från år 2012 ska verka som ett av landskapet ägt aktiebolag, medel upptas för bolagisering. Därefter kan bolaget expandera eller minskas, både materiellt och personellt, allt beroende på bolagets förmåga att konkurrera och de rådande konjunkturerna.

Statistik för linfärjorna:

Björkö-linjen		1998	2003	2008
-passagerare		15 844	17 404	12 493
-fordon		10 382	11 668	8 302
Driftsform:	Egen regi			

Embarsunds-linjen		1998	2003	2008
-passagerare		63 005	67 021	100 944
-fordon		37 972	40 060	63 780
Driftsform:	Egen regi			

Seglinge-linjen		1998	2003	2008
-passagerare		36 163	32 316	32 627
-fordon		18 653	17 985	18 479
Driftsform:	Egen regi			

Simskäla-linjen		1998	2003	2008
-passagerare		30 557	36 227	52 007
-fordon		18 375	20 643	24 271
Driftsform:	Entreprenad			

Töftö-linjen		1998	2003	2008
-passagerare		311 351	340 742	344 692
-fordon		189 033	204 959	208 357
Driftsform:	Entreprenad			

Ängösunds-linjen		1998	2003	2008
-passagerare		9 195	9 941	9 193
-fordon		5 857	6 345	6 107
Driftsform:	Entreprenad			

Inkomster

38.30.88. Försäljning av fastigheter

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		63 000

Momentet nytt.
Landskapsregeringen föreslår att följande fastigheter avyttras
- Gunnarslund RNr 3:42 i Kattby, Hammarland (Kattby vägdepå) om 0,574 ha
- hangaren vid Mariehamns flygfält samt
- matsalen i Degerby.

Inkomsten som föreslås under momentet är det bokföringstekniska värdet och någon värdering har i detta skede inte gjorts.

Föreslås, med hänvisning till 8 § finansförvaltningslagen (1971:43), att direkta kostnader i samband med försäljningen kan belasta momentet.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Fredrik Karlströms m.fl. finansmotion nr 69 föreslås att följande fogas till motiveringen under momentet 38.30.88. Försäljning av fastigheter: ”För att erhålla ett marknadsmässigt pris kommer fastigheterna bjudas ut på den öppna marknaden under året”.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 69 förkastas med hänvisning till att landskapsregeringen enligt praxis säljer fastigheter på den öppna marknaden.

Utgifter

48.30.22. Utgifter för drift och underhåll av vägar (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-4 019 973,20	-4 500 000	-2 000 000
	tb 215 000	

(t.a. -241 837,00)

Rubriken ändrad. Se även moment 48.30.25.
Tidigare budgetmoment uppdelas i skilda moment för vägar 48.30.22 respektive linfärjor 48.30.25.

Det föreslagna anslaget om 2.000.000 euro för drift och underhåll av de allmänna vägarna möjliggör drift, d.v.s. normal skötsel av vägnätet med väghållningens egen maskin- och fordonspark samt inhyrda entreprenörer. Av anslaget beräknas 100.000 euro användas för bolagisering av vägunderhållet.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010
I ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion nr 23 föreslås att anslaget under moment 48.30.22 minskas med 100.000 € och att texterna om bolagisering av vägunderhållet utgår och ersätts av krav på konkurrensutsättning.
Utskottet föreslår att finansmotion nr 23 förkastas och hänvisar till utskottets skrivningar i den allmänna motiveringen.

48.30.23. Utgifter för underhåll av farleder och fiskefyrar

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-43 314,70	-52 000	-52 000

Föreslås ett anslag om 52.000 euro, för underhåll av landskapets grunda farleder jämte tillhörande sjömärken, kummel, linjemarkeringar och radarmärken. År 2006 slöts ett nytt avtal om skötseln av de grunda farlederna som utgår år 2010 och i avtalet ingår inte materialkostnader, vilka beaktas i anslaget uppgående till 8.000 euro. Anslaget avser även inspektioner och farledsundersökningar samt kostnader för kontroll av att entreprenadavtalet fullföljs. Landskapsregeringen avser att inte underhålla fiskefyrarna.

48.30.24. Utgifter för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-397 777,77	-675 000	-535 000
	tb 103 000	
(t.a. -76 969,00)	(t.a. -33 000)	

Föreslås ett anslag om 535.000 euro för drift och underhåll av färjfästen, bryggor, broar, hamnar och byggnader samt regleringsdammen i Vargsundsådran varvid underhållsarbetet i huvudsak köps in från avdelningens egna vägunderhållsenhet i samband med den årliga beställningen av vägunderhåll. Föreslås med stöd av LL (1971:43, 8 §) om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna om ca. 18.000 euro från hyreslägenheterna och hangaren vid flygfältet direkt gottskrivs momentet. Hyresinkomsterna kommer att minska mot tidigare år dels på grund av att hyreslägenheterna i Godby vägstations byggnad är i så dåligt skick att de inte längre kan hyras ut och dels på grund av att Kattby vägstation och hangaren på Mariehamns flygfält föreslås säljas under år 2010.

Åldern på anläggningar som hamnar och färjfästen börjar ta ut sin rätt samtidigt som fartygen som anlöper färjfästena i skärgården har ökat i storlek och vikt medan färjfästenas landklaffar på många ställen inte uppgraderats sedan de byggdes på 1960-talet. Slitaget och underhållsbehovet ökar därför för varje år. För att kunna upprätta en långsiktig plan för reparationer och anpassning av landskapsregeringens färjfästen till dagens färjor har en förstudie, över möjligheterna att anpassa befintliga färjfästen med enkla medel, beställts av en konsult. Förstudien kommer att ligga till grund för ett långsiktigt åtgärdsprogram för landskapsregeringens färjfästen.

Under våren 2009 har landskapets broar inspekterats. Som en fortsättning på inspektionerna kommer under år 2010 en utförlig brogranskning att upphandlas och utföras för att fastställa reinvesteringsbehovet för ca 10 år framåt samt upprättas en drift- och underhållsplan. I samband med detta kommer ett digitalt anläggningsregister med samtliga broar, färjelägen och bryggor att upprättas.

Kostnaderna för att underhålla broar, hamnar, färjfästen, bryggor m.m. kommer att stiga i framtiden främst på grund av anläggningarnas stigande ålder och slitage.

Landskapsregeringen föreslog i budgeten för år 2008 att det bör finnas en allmän brygga i varje region till allmänhetens förfogande för t.ex. fisklandning, lastning och lossning av förnödenheter, tillfälliga turistangöringar och tillfälliga angöringar av andra slag. En inventering har gjorts under år 2008, kostnadskalkyler

för framtida renoveringar, drift och underhåll samt andra nödvändiga utredningar över de bryggor landskapsregeringen anser att borde finnas till allmänhetens förfogande och som landskapsregeringen bör handha ansvaret över, både ekonomiskt och praktiskt, har påbörjats och Hamnsundets brygga grundreparerades år 2009. På basen av utredningen ökades drift- och underhållsbudgeten inför år 2009 för att klara kommande reparationsbehov på bryggorna men på grund av rådande ekonomiska situation har detta inte till fullo kunnat förverkligas. Detta innebär att landskapsregeringen skjuter vissa reparationsarbeten på framtiden samt att vissa träbryggor kan behöva stängas temporärt för fordonstrafik.

Driftskostnaderna för fastigheterna föreslås sänkas till 105.000 euro/år på grund av att Kattby vägstation och hangaren på Mariehamns flygfält föreslås säljas under år 2010. Detta föranleder samtidigt sänkta hyresinkomster.

48.30.25. **Utgifter för drift och underhåll av linfärjor (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		-2 021 000

Momentet nytt. Se moment 48.30.22. Föreslås ett anslag om 2.021.000 euro för drift och underhåll gällande de linstyrda färjorna.

Anslag för anpassning och ombyggnad på linfärjorna till nytt låsningssystem upptas i investeringsbudgeten för ombyggnaden av landklaffarna, se moment 48.30.79.

För underhållet uppgörs underhållsplaner och -budgetar för respektive linfärja. Simskäla och Töftö linfärjelinjer konkurrensutsätts genom entreprenad.

48.30.30. **Landskapsunderstöd för byggande och förbättrande av kommunalvägar (R)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-158 198,82	-200 000	-220 000
	tb 20 000	

Föreslås ett anslag om 220.000 euro, med hänvisning till 19 § LL (1964:16) om kommunalvägar, som bidrag för de nybyggnader, ombyggnader och nödvändiga grundförbättringar som kommunerna anhållit om eller föreslagit i sina planer för år 2010. För att bidra till en jämnare sysselsättning inom branschen föreslås bidraget per meter något sänkt samtidigt som anslaget höjs.

De högsta bidragsberättigade byggkostnaderna för grundförbättringar av vägar är 60 euro/meter och för nybyggnad 70 euro/meter. Landskapsregeringen besluter om bidragsprocenten baserad på den bidragsberättigade byggkostnaden.

Vid ny- och ombyggnad av kommunalväg ska planering och dimensionering ske enligt nuvarande och förväntad trafikbelastning. Svenska vägverkets normer ”projektering och byggande av enskilda vägar” ska iakttas vid projekteringen.

Inom ramen för anslaget kan bidrag beviljas för anläggande av gång- och cykelvägar med väsentlig betydelse för trafiksäkerheten i kommunen. Den högsta bidragsberättigade byggkostnaden per meter gång- och cykelväg föreslås vara högst 40 euro/meter.

48.30.74. Byggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-138 810,92	-325 000	-247 000
	tb 44 000	

Föreslås ett anslag om 247.000 euro för att renovera fastigheten vid Godby vägstation till kontorsutrymmen för hela vägunderhållet samt mindre reparationer på övriga fastigheter och avlopp. Anslaget har beräknats enligt nedanstående fördelning.

Renovering av 2 lägenheter vid Godby vägstation till kontor	-300.000 euro	
Varav budgeterat i första tilläggsbudgeten för år 2008	96.000 euro	-204.000 euro
Övriga åtgärder		-43.000 euro
Totalt		-247.000 euro

En förutsättning för att några ytterligare investeringar ska göras vid Godby vägstation är att de planmässiga förutsättningarna för en långsiktig etablering föreligger.

48.30.77. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-3 261 704,52	-4 360 000	-2 900 000
	tb -105 000	

Föreslås ett anslag om 2.900.000 euro för vägbyggnads- och vägförbättringsprojekt.

Vid ny- och ombyggnad av vägar ska största möjliga hänsyn tas till kultur- och naturintressen samt till att utforma vägmiljön så trafiksäker som möjligt.

Vid budgeteringen och förverkligandet av projekten strävar landskapsregeringen till att beakta såväl regionalpolitiska som konjunkturmässiga synpunkter.

De upptagna medlen för de enskilda projekten är riktgivande. Medlen kan efter behov överföras mellan projekten så att medel från de projekt som blivit billigare än beräknat kan överföras till projekt som blir dyrare än beräknat. Den totala summan är dock fast liksom de i text upptagna projekten.

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2010 (1.000 €)	Plan 2011 (1.000 €)	Plan 2012 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Trafikområde 1						
Sviby bro och bank	300	500				800
Västra utfarten rondell	350					350
GC Möckelö - Kungsö				100	120	220
GC Kungsö - Gottby					240	240
Näfsby - Gölby Lv. 40, omb.	260		400	400	2 300	3 360
GC Näfsby - Frebbenby					140	140
Öra - Överby	1 530					1 530
Överby - Böle	900					900
Käringsundsvägen g/c väg	10		50	50		110
Storby - Sandmo trottoar	30					30

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2010 (1.000 €)	Plan 2011 (1.000 €)	Plan 2012 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Trafikområde 2						
Utfarterna från Mariehamn	60					60
GC tunnel Möckelby				50	350	400
GC tunnel Gölby					350	350
Korsningsområde Haraldsby					190	190
GC Haraldsby - Tosarby					380	380
Kvarnbo - Haraldsby Lv.50	750	200	600	100		1 650
Kastelholm - Tranvik vs (3,7)	1 760					1 760
Tranvik vs - Finby (2,4)	240	740				980
Finby - Prästö			450	450	1 100	2 000
Trafikområde 3						
GC tunnel Nabben	217					217
Anslutning Kalmarnäs m.m.	230					230
GC Lemström - Söderby					450	450
GC Tunnel Söderby			50	300		350
Sottunga brygga - butiken	10			140	220	370
Överboda - Karlby 2,2 km					340	340
Trafikområde 4						
Brusta - Tjudö					800	800
Övrigt						
Gång- och cykelleder längs befintliga vägar			60	60	60	180
Grundförbättring av glesbygdsvägar (Reinvest.)		200	400	500	500	1 600
Beläggningskostnader		1 020	1 500	1 500	1 500	5 520
Trafiksäkerhetsåtgärder			70	70	70	210
Upprätthållande av väg-register, trafikräkning m.m.		10	20	20	20	70
Vägförrättningar och markinlösen m.m.		130	130	120	120	500
Dispositionsmedel		100	100	100	100	400
Sammanlagt	**6 647**	**2 900**	**3 830**	**3 960**	**9 350**	**26 687**

48.30.78. **<u>Kortruttsinvesteringar (R)</u>**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	-100 000

Föreslås att undersökningarna av möjligheten att bygga en väg- och tunnelförbindelse mellan Lemland och Föglö fortsätter när erforderliga tillstånd erhållits. Under år 2007 utfördes inledande akustiska/refraktionsseismiska undersökningar och under åren 2008 och 2009 har dels utförts flygfotografering över det aktuella området, dels geologiska ytkartläggningar samt några mindre utredningsarbeten. Framtagande av vägplan samt miljökonsekvensbedömning, en boendemiljöinventering samt en samhällsanalys pågår. Detaljerade refraktionsseismiska undersökningar samt kärnborrningar återstår att utföra innan en mera precis kostnadsbild kan erhållas. De kända kommande, inte ännu erlagda, kostnaderna uppgår till ca 70.000 euro medan de två återstående utredningarna beräknas kosta 800.000

euro.

Med beaktande av ovanstående och att de i budgeten för år 2006 upptagna anslagen, varav vid avlämnandet av budgetförslaget återstår drygt 1,1 miljoner euro, förfaller i bokslutet för år 2009 föreslås ett anslag om 900.000 euro.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion nr 24 föreslås anslaget under moment 48.30.78. strykes.

I ltl Mika Nordbergs m.fl. finansmotion nr 33 föreslås att motiveringen under moment 48.30.78. ges följande innehåll: " De kända kommande, inte ännu erlagda, kostnaderna för en tunnelundersökning som uppgår till ca. 70.000 euro reserveras samt ytterligare ett anslag om 30.000 euro för utredningen av en helhetsplan angående ett nytt trafiksystem, innefattande kortrutt samt trafik med kombikatamaraner. Återstående 800.000 euro flyttas till budgeten för 2011." samt att anslaget under moment 48.30.78. sänks med 800.000 euro till 100.000 euro.

I ltl Camilla Gunells m.fl. finansmotion nr 60 föreslås att anslaget under moment 48.30.78. minskas med 900.000 euro.

Utskottet har erfarit att de planerade undersökningarna knappast kommer att kunna genomföras under året varför utskottet föreslår att anslaget sänks med 800.000 euro till 100.000 euro. Utskottet anser att arbetet med att utverka erforderliga tillstånd skall fortsätta. Utskottet uppmanar landskapsregeringen att återkomma till tunneln i samband ett meddelandet till lagtinget om skärgårdstrafiken. Utskottet föreslår med hänvisning till det ovanstående samt utskottets skrivningar i den allmänna motiveringen att finansmotionerna nr 24, 33 och 60 förkastas. Utskottet har fattat beslutet om anslag till tunnelundersökning genom omröstning som utföll 3-2. Beslutet understöddes av ordföranden Torbjörn Eliasson, viceordförande Raija-Liisa Eklöw samt ledamoten Camilla Gunell.

48.30.79. Bro- och hamnbyggnadsinvesteringar (R)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
	-990 000	-1 500 000
	tb 90 000	

För byggnads- och förbättringsprojekt gällande bro, hamn, färjfästen, bryggor, farleder och muddringar utöver löpande årligt underhåll föreslås ett investeringsanslag om 1.500.000 euro enligt nedanstående fördelning.

De upptagna medlen för de enskilda projekten är riktgivande. Medlen kan efter behov överföras mellan projekten så att medel från de projekt som blir billigare än beräknat kan överföras till projekt som blir dyrare än beräknat. Den totala summan är dock fast liksom de i text upptagna projekten.

Ett ombyggnadsprojekt gällande låssystemet för linfärjorna föreslås. Budgetmedel på 50.000 euro föreslås årligen tills ovannämnda ombyggnader är klara.

Arbetet med landsväg och linfärja mellan Åva och Jurmo framskrider så att en vägplan ställs ut under år 2010.

En plan för reparation av färjfästen och broar har fastställts under år 2009. De projekt som har anslag för projektering kan ses som ett förslag till början av åtgärdsplan.

Efter en inspektion av bron över Lotsholmsströmmen (Nötöbron) har det visat sig nödvändigt att införa viktbegränsning. Bron är planerad att bytas ut under åren

2010 och 2011.

PROJEKT	Tidigare beviljats (1.000 €)	Föreslås 2010 (1.000 €)	Plan 2011 (1.000 €)	Plan 2012 (1.000 €)	Senare kostnad (1.000 €)	Total kostnad (1.000 €)
Vattentrycksisolering och brofogar Vårdöbron		800				800
Vattentrycksisolering Åvabron			350			350
Ny bro över Lotsholmsströmmen Föglö (Nötöbron)		600	1 500			2 100
Förstärkning över Brändöström	250					250
Projektering, instrumentering och specialinspektion av bron över Brändöström	45					45
Projektering av entreprenadhandlingar reparation av Vårdöbron	40					40
Projektering av entreprenadhandlingar reparation av Åvabron	40					40
Projektering av reparationer och reparationer av broar enligt plan			450	900	1 710	3 060
Bron över Fiskökroken i Brändö byts till trumma			100			100
Reparation av Kumlinge Ångbåtsbrygga	50		175	175		400
Reparation av Tullbryggan i Degerby					450	450
Reparation av bryggor				100	715	815
Muddring farled söder om Sottunga	200		200	500		900
Projektering och byggnation av landklaff på Kyrkogårdsö				450		450
Ombyggnation av linfärjfästen till Destias låsningssystem (kostnaden avser endast färjlägen)	50	60	50	50	140	350
Rivning av gamla Marsundsbron					1 100	1 100
Upprättande av vägplan, projektering av linfärjfästen samt bro mellan Åva och Jurmo	120					120
MKB, vägplan och projektering för Bäröprojektet, Kumlinge	55	40	25			120
Projektering för ombyggnation av färjeläge nr 2 i Långnäs. Gamla landklaffen från Svinö ska anpassas och återanvändas.			100			100
Projektering av ny landklaff i Hummelvik				100		100
Projektering av ny bro i Bomarsund				100	2 000	2 100
Förstudie av fast förbindelse Prästö-Töftö 2011. Projektering och entreprenad senare.	50					50
Planering ny bro i Sandösund			40			40
Sammanlagt	**900**	**1 500**	**2 990**	**2 375**	**6 115**	**13 880**

48.31. VÄGUNDERHÅLLSVERKSAMHET

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter	0	0	0
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	0	0

Vägunderhållsenheten handhar den praktiska skötseln av lands- och bygdevägar, underhållet av broar och färjfästen samt driften av linfärjorna. Enheten utför uppdrag såväl internt inom förvaltningen som externt åt kommuner och privata mot beställning. Åt utomstående utförs arbeten förutsatt att den egna verksamheten inte blir lidande och att det sker på marknadsmässiga villkor. Enheten anlitar även privata underleverantörer för utförandet av de olika uppdragen. Åland är uppdelat i två vägdistrikt, fasta Åland och skärgården. På fasta Åland finns vägstationer i Godby och Möckelö samt en vägdepå i Kattby. I skärgården finns fyra vägstationer, på Brändö, Föglö, Kumlinge och Kökar. På mindre öar med landsväg har enheten privata tillsyningsmän för delar av underhållsarbetet.

Avsikten är att under året flytta arbetsplatsen för 5 - 10 arbetstagare från Möckelö till Godby vägstation. Antalet är beroende på tillgängligheten av sociala utrymmen i Godby. Befintliga lägenheter renoveras till kontor och därefter flyttas vägunderhållets tjänstemän och arbetsledare till Godby. Kattby vägstation föreslås avyttras. Se moment 48.30.74.

Från och med år 2012 ska vägunderhållet verka som ett av landskapet ägt aktiebolag. Därefter kan bolaget expandera eller minskas, både materiellt och personellt, allt beroende på bolagets förmåga att konkurrera och de rådande konjunkturerna.

Utgifter

48.31.20. Vägunderhållsenheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	0
	tb 0	

Vägunderhållsenheten handhar drift- och underhållsarbetena av de allmänna vägarna inklusive flygfält och helikopterplattor samt linstyrda färjor. Föreslås med stöd av LL (1971:43, 8 §) om landskapets finansförvaltning att de beräknade inkomsterna och ersättningarna från produktionsverksamheten samt arbeten utförda åt kommuner och privata om sammanlagt 4.057.000 euro fortsättningsvis direkt gottskrives momentet.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för vikarier.

48.32. PROJEKTERING, MARK- OCH VATTENPLANERING

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	163 586	150 000	100 000
Konsumtionsutgifter	-290 262	-369 000	-337 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-290 262	-369 000	-337 000
Anslag netto	-126 676	-219 000	-237 000

Projekterings- och vattenenheten utför projektering av allmänna vägar, kommunalvägar och övriga vägar, planerings- och mätningstjänster inom mark- och vattenområdet samt vattenförrättningar i enlighet med vattenlagen (1996:61).

Planering av mindre broar, färjfästen, bryggor och byggnader utförs i mån av möjlighet. Enheten utför således dels konsult- och tjänsteuppgifter, dels myndighetsuppgifter. Verksamheten riktar sig till mark- och tomtägare, lantbrukare, myndigheter och andra företag.

De konkreta tjänsterna som utförs är förstudier och förundersökningar, upprättande av förfrågningsunderlag för projektering, vägplaner och entreprenadhandlingar för vägbyggnadsentreprenader, avvattnings-, bevattnings- och täckdikesplanering, mätnings-, avvägnings- och kartläggningsuppdrag samt olika typer av flödesberäkningar. Därutöver ingår att ge råd och utlåtanden kring vatten- och markplaneringsfrågor. Dessutom utförs kontrollantuppdrag och efterkontroller av entreprenader. Landskapsregeringen överväger under året hur landskapets behov av projekteringstjänster ska tillhandahållas framöver.

Inkomster

38.32.20. Projekterings- och vattenenheten - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
163 586,21	150 000	100 000

Föreslås en inkomst om 100.000 euro för projekterings- och utredningsuppdrag som utförs internt främst för trafik- jämte social- och miljöavdelningen samt externt för kommuner, lantbrukare, markägare och andra uppdragsgivare. Landskapsregeringen avser att höja avgiftsnivåerna inom projekterings- och vattenenheten.

Utgifter

48.32.20. Projekterings- och vattenenheten - verksamhetsutgifter (VR)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-290 262,41	-385 000	-337 000
	tb 16 000	

(t.a. -81 014,00)

Under momentet föreslås ett anslag om 337.000 euro, varav 20.000 euro är avsett för uppdatering av mätningsutrustning.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

48.50. VERKSTAD OCH LAGER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	145 567	47 000	2 000
Konsumtionsutgifter Överföringsutgifter Investeringsutgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	145 567	47 000	2 000

Verkstaden utför reparationer i första hand för trafikavdelningens egna färjor, hamnanläggningar, arbetsfordon och arbetsmaskiner.

Lagret sköter upplagringen av förbrukningsmaterial och reservdelar. Verksamheten finansieras av serviceavgifter och hanteringspåslag på lagerhållna varor.

I uppgifterna ingår även skötsel av Möckelö hamn som i första hand är till för trafikavdelningens behov då färjor är upplagda för översyner. Under de tider hamnen inte är upptagen av trafikavdelningens verksamheter kan utomstående fartyg lägga till och ska då följa den fastslagna hamnordningen. Verksamheten finansieras av hamnavgifter.

Under år 2009 har en plan framtagits för bolagisering av landskapets område i Möckelö inklusive verkstad och lager. Bolaget beräknas kunna inleda sin verksamhet år 2011. I samband med bolagiseringen av Möckelö överförs vägstationen i Möckelö till bolaget i Möckelö vilket även medför minskade framtida driftskostnader.

I ramarna har landskapsregeringen för år 2010 utgått från i stort sett oförändrad verksamhet som fortsättningsvis är nettobudgeterad.

Verkstaden och lagrets kapacitet utnyttjas enligt följande uppdelning:

Skärgårdstrafiken	35%
Vägunderhållet	50%
Övriga	15%

Inkomster

38.50.20. Verkstad och lager - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
145 566,81	46 000	2 000
	tb 1 000	

Föreslås en nettoinkomst om 2.000 euro.

Med hänvisning till 8 § LL (1971:43) om landskapets finansförvaltning är verkstaden och lagret nettobudgeterade vilket föreslås fortgå även år 2010. I inkomsten beaktas de direkta kostnaderna och kapitalkostnaderna motsvarande avskrivningarna på årsbasis på det kapital som är bundet i verksamheten.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5.

48.70. MOTORFORDONSBYRÅN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	826 451	890 000	930 000
Konsumtionsutgifter	-716 507	-810 000	-824 000
Överföringsutgifter			
Investeringsutgifter			
Summa utgifter	-716 507	-810 000	-824 000
Anslag netto	109 944	80 000	106 000

Det övergripande målet är att tillhandahålla i LL (1975:9) om Motorfordonsbyrån angivna och av landskaparegeringen ålagda tjänster till rimlig kostnad och på god servicenivå med hög kompetens och öppenhet. För att uppnå detta strävar Motorfordonsbyrån till ett effektivare utnyttjande av informationsteknologin och att hålla väntetiderna för förarexamen och besiktning under en vecka.

Målet för året är en fortsatt långsiktig planering för verksamheten, uppnå förbättringar av servicenivån och en personalutveckling som befrämjar fortsatt god effektivitet nu med tillbyggda och renoverade lokaler.

Några mätetal som i viss mån beskriver utvecklingen, har beräknats respektive uppskattats (*) enligt följande:

	2007	2008	2009*	2010*
Årlig kontrollbesiktning	15.474	14.672	15.000	15.500
Avgastest	12.380	11.617	12.050	12.450
Förarexamen	852	999	870	890
Fordonsregistret, antal fordon	33.082	34.717	35.200	36.730
Nybilsregistrering	497	639	560	580
Importerade begagnade fordon från Finland	446	487	490	520
Importerade begagnade fordon från utlandet	557	723	580	620
Ändringar i fordonsregister	10.068	10.193	10.300	10.500
Nyregistreringar och ändringar i båtregister	598	663	610	620
Nya körkort och ändringar	2.501	2.686	2.690	2.720
Trafikbrott som registrerats	707	1.006	1.010	1.020

38.70.20. Motorfordonsbyrån - verksamhetsinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
826 451,40	890 000	930 000

Under momentet föreslås en inkomst om 930.000 euro. Avgifterna för körkort och examen ses över under året.

48.70.20. **Motorfordonsbyrån - verksamhetsutgifter (VR)**

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-716 507,37	-826 000 tb 16 000	-824 000

Föreslås ett anslag om 824.000 euro för att täcka motorfordonsbyråns verksamhetskostnader under året.

Anslag för personal har beaktats enligt bilaga 5 samt för semestervikarier.

Ett system för bokning via Internet planeras kunna tas i bruk under året.

39./49. SKATTER OCH AVGIFTER AV SKATTENATUR, INKOMSTER AV LÅN OCH FINANSIELLA POSTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Summa inkomster	284 900 632	249 072 000	258 481 000	3,8%	-9,3%
Utgifter enligt momentart					
Övriga utgifter	-19 254 442	-850 000	-24 600 000	2794,1%	27,8%
Summa utgifter	-19 254 442	-850 000	-24 600 000	2794,1%	27,8%
Anslag netto	265 646 189	248 222 000	233 881 000	-5,8%	-12,0%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Inkomster per uppgiftsområde					
Finansiella poster	8 094 875	4 973 000	3 550 000	-28,6%	-56,1%
Skatter och inkomster av skattenatur	238 668 869	217 321 000	178 230 000	-18,0%	-25,3%
Återbetalade lån	3 189 690	3 100 000	3 125 000	0,8%	-2,0%
Upptagna lån		8 491 000	51 476 000	506,2%	
Återförda anslag	5 328 940	2 500 000	2 100 000	-16,0%	-60,6%
Utjämningsfond			20 000 000		
Överföringar mellan olika budgetår	29 618 258	12 687 000	0	-100,0%	-100,0%
Summa	284 900 632	249 072 000	258 481 000	3,8%	-9,3%

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl.tb)	Förslag 2010	Förändring 2009-2010	Förändring 2008-2010
Utgifter per uppgiftsområde					
Finansiella poster	-546 082	-700 000	-450 000	-35,7%	-17,6%
Återförda anslag	-429 360	-150 000	-150 000	0,0%	-65,1%
Utjämningsfond	-10 000 000				
Överföringar mellan olika budgetår	-8 279 000		-24 000 000		189,9%
Summa	-19 254 442	-850 000	-24 600 000	2794,1%	27,8%

49.01. FINANSIELLA POSTER

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	8 094 875	4 973 000	3 550 000
Övriga utgifter	-546 082	-700 000	-450 000
Summa utgifter	-546 082	-700 000	-450 000
Anslag netto	7 548 793	4 273 000	3 100 000

Inkomster

39.01.91. Räntor på lån

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
1 784 593,46	1 650 000	1 330 000

Som beräknad ränteinkomst av utgivna lån föreslås 1.330.000 euro upptaget.

39.01.92. Ränteinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
6 232 057,38	4 500 000	1 000 000
	tb -2 400 000	

Som inkomst av likviditetsplaceringar och ränta på bankkonton föreslås 1.000.000 euro.

39.01.93. Premier för landskapsgarantier

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
16 600,95	22 000	20 000

Som inkomst av utestående landskapsgarantier föreslås 20.000 euro upptaget.

39.01.94. Dividendinkomster

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
61 623,15	1 000	1 200 000
	tb 1 200 000	

Som dividendinkomst av landskapets aktieinnehav föreslås 1.200.000 euro upptaget.

Utgifter

49.01.90. Ränteutgifter (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-149 478,16	-200 000	-50 000

För ränteutgifter m.fl. kostnader för av landskapet upptagna budgetlån och tillfälliga likviditetslån föreslås ett anslag om 50.000 euro.

Anslaget avser förutom ränteutgifter för budgetlån och likviditetslån även räntor och övriga kostnader för regionallån (se moment 44.10.87 och 39.30.87).

49.01.91. Avkortningar på av landskapet upptagna finansieringslån (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-396 603,99	-500 000	-400 000

Föreslås ett anslag om 400.000 euro. Anslaget avser förutom avkortningar av upptagna finansieringslån även avkortning av regionallån från Nordiska Investeringsbanken, vilka motsvaras av inkomst under moment 39.20.91.

39.10. SKATTER OCH INKOMSTER AV SKATTENATUR

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	238 668 869	217 321 000	177 230 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	238 668 869	217 321 000	177 230 000

Inkomster

39.10.90. Avräkningsbelopp

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
205 900 534,30	206 600 000	167 300 000
	tb -22 042 000	

Det förskott landskapet i enlighet med 45 § självstyrelselagen erhåller för år 2010 uppgår enligt Ålandsdelegationens beslut till 167.300.000 euro, vilket belopp föreslås upptaget som inkomst under momentet.

39.10.91. Skattegottgörelse

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
24 197 657,00	22 000 000	3 000 000
	tb 2 033 000	

Med hänvisning till 49 § självstyrelselagen föreslås upptaget ett anslag om 3.000.000 euro som uppskattad inkomst av skattegottgörelse för skatteåret 2008. Det slutliga beloppet av skattegottgörelsen blir känt först efter att beskattningen för år 2008 har avslutats.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Roger Janssons m.fl. finansmotion nr 25 föreslås att till motiveringen under moment 39.10.91 fogas följande tillägg: "Beloppet korrigeras i enlighet med det beslut som Ålandsdelegationen avser att på basen av 2008 års slutliga skattebesked ta under den tid som budgeten behandlas i lagtinget.".

Utskottet föreslår att finansmotion nr 25 förkastas med hänvisning till utskottets skrivningar i den allmänna motiveringen.

39.10.92. Återbäring av lotteriskatt

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
7 991 857,86	8 000 000	7 200 000

Den lotteriskatt som riksmyndigheterna uppbär av Ålands Penningautomatförening återbärs till landskapet. Med anledning härav föreslås upptaget en inkomst om 7.200.000 euro under momentet.

39.10.93. Apoteksavgifter

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
578 820,00	730 000	730 000

Inkomsterna är avgifter enligt LL (1947:6, ändr. 2002/44) om apoteksavgift i landskapet Åland.

39.20. ÅTERBETALADE LÅN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	3 189 690	3 100 000	3 125 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	3 189 690	3 100 000	3 125 000

Inkomster

39.20.91. Avkortningar på lån

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
3 189 690,25	3 100 000	3 125 000

Som inkomst av influtna avkortningar på lån föreslås 3.125.000 euro upptaget under momentet. Även avkortningar på de lån som utges ur Nordiska Investeringsbankens regionallånekvot ingår i beloppet.

39.30. UPPTAGNA LÅN

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster		8 491 000	2 500 000
Övriga utgifter			
Summa utgifter	0	0	0
Anslag netto	0	8 491 000	2 500 000

Inkomster

39.30.87. Regionallån

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	2 500 000	2 500 000

Med hänvisning till moment 44.10.87 föreslås 2.500.000 euro upptaget som inkomst under momentet.

39.30.90. Finansieringslån

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	2 638 000 tb 3 353 000	48 203 000

För balansering av föreliggande förslag till budget för år 2010 föreslås en inkomst om 48.976.000 euro. Se även moment 39.95.90.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE NR 1/2009-2010

I ltl Barbro Sundbacks m.fl. finansmotion nr 74 föreslås anslaget under moment 39.30.90 höjs med 5.000.000 euro för ett externt lån för Sjöfartsmuseets om- och tillbyggnad.

Utskottet förslår att finansmotion nr 74 förkastas och anser att landskapet inte skall uppta externa lån så länge landskapets likviditet är tillräcklig. Däremot föreslår utskottet att anslaget sänks med 773.000 euro för att balansera höjningen av anslaget under moment 42.50.20. samt med anledning av att anslaget under moment 48.30.78. sänks med 800.000 euro. Anslaget föreslås således totalt uppgå till 48 203 000 euro.

49.90. ÅTERFÖRDA ANSLAG

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	5 328 940	2 500 000	2 100 000
Övriga utgifter	-429 360	-150 000	-150 000
Summa utgifter	-429 360	-150 000	-150 000
Anslag netto	4 899 579	2 350 000	1 950 000

Inkomster

39.90.90. Återförda utgiftsrester och reservationsanslag

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
3 664 297,77	2 000 000	2 000 000

På grund av att varje år en del i bokslutet ingående utgiftsrester och reserverade anslag av olika orsaker ej tas i bruk föreslås en inkomst om 2.000.000 euro upptagen under momentet.

39.90.95 Återbokade bidrag

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
1 664 641,91	500 000	100 000

För att underlätta avförandet av bidrag som beviljats stödtagare men som av olika skäl aldrig utbetalas samt för bidrag som återkrävts föreslås i detta skede en uppskattad inkomst om 100.000 euro.

Utgifter

49.90.90. Återförda inkomstrester (F)

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-429 360,23	-150 000	-150 000

För avskrivning av i bokslutet ingående inkomstrester från tidigare år samt inkomster som antecknas under året föreslås ett anslag om 150.000 euro.

49.95. UTJÄMNINGSFOND

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster			
Övriga utgifter	-10 000 000		
Summa utgifter	-10 000 000	0	0
Anslag netto	-10 000 000	0	0

Inkomster

39.95.90 Överföring från utjämningsfond

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
		20 000 000

Momentet nytt.
Föreslås en inkomst om 20.000.000 euro som överföring från utjämningsfonden, varefter av denna reservering återstår 26.733.034 euro.

Utgifter

49.95.90. Överföring till utjämningsfond

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-10 000 000,00	0	0

Under momentet föreslås inget anslag.

49.98. ÖVERFÖRINGAR MELLAN OLIKA BUDGETÅR

	Bokslut 2008	Budget 2009 (inkl. tb)	Förslag 2010
Inkomster	29 618 258	12 687 000	
Övriga utgifter	-8 279 000		-26 000 000
Summa utgifter	-8 279 000	0	-26 000 000
Anslag netto	21 339 258	12 687 000	-26 000 000

Inkomster

39.98.99. Föregående års överskott

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
29 618 257,69	10 000 000	0
	tb 2 687 000	

Utgående från beräkningar hösten 2009 förväntas budgeten ackumulerat uppvisa ett underskott i bokslutet för år 2009. Se moment 49.98.98.

Utgifter

49.98.98. Föregående års underskott

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
0,00	0	-24 000 000

Utgående från beräkningar hösten 2009 förväntas budgeten ackumulerat uppvisa ett underskott om ca 24.000.000 euro i bokslutet för år 2009. Med beaktande av ovanstående föreslås ett anslag om 24.000.000 euro.

49.98.99. Överföring av budgetöverskott

Bokslut 2008	Budget 2009	Budget
-8 279 000,00	0	0

Under momentet föreslås inget anslag. Se även moment 39.30.90.

Bilaga 1

Ålands landskapsregering

PLAN FÖR SOCIALVÅRDEN

2010 - 2014

I INLEDNING 4

1. Allmänt 4

2. Planens uppställning 4

II LANDSKAPSREGERINGENS ROLL 5

1. Allmänt 5

2. Planering och ledning 5

3. Övervakning och tillsyn 5

III MÅL OCH ANVISNINGAR 7

1. Övergripande mål 7

2. Social trygghet 7

3. Ansvaret för ordnandet av socialvården 8

4. Organisationen av verksamheten 8

5. Klientens ställning och rättigheter 9

6. Förebyggande arbete 10

7. Barn och ungdom 10
7.1. Barnfamiljer 11
7.2. Barnskydd 12
7.2.1. Förebyggande åtgärder 13
7.2.2. Stödåtgärder inom den öppna vården 13
7.3. Barnomsorg 14
7.4. Hemvårdsstöd 15

8. Alkohol och narkotika 15
8.1. Missbrukarvård 16

9. Äldreomsorg 16

10. Service för funktionshindrade 18

11. Specialomsorg 18

12. Utkomststöd 19

13. Boende 19

14. Utveckling av servicestrukturen och servicen 19

15. Kvinnofridsarbetet 20

16. Data-, statistik- och uppföljningssystem 20

17. Socialjour 20

IV RESURSER 22

1. Drift 22

2. Personal 22

3. Anläggningsprojekt 22
3.1. Definition 22
3.2. Förslag över anläggningsprojekt 22
3.3. Ansökan om landskapsandel för anläggningsprojekt 22
3.4. Fastställelse av anläggningsprojekt 22
3.5. Inkomna förslag över anläggningsprojekt 23

Bilaga 1 - Landskapsandelar för socialvården

Plan för ordnande av socialvården i landskapet Åland under åren 2010 - 2014

Antagen i Mariehamn den 8 januari 2010.

I INLEDNING

1. Allmänt

Enligt landskapslagen (1993:71) om planering av och landskapsandel för socialvården skall landskapsregeringen årligen anta en plan - **socialvårdsplanen** - för ordnande av socialvården i landskapet under de fem följande åren.

Socialvårdsplanen skall innehålla följande:

1. målen och anvisningarna för ordnandet av socialvården
2. de föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigande i speciallag
3. de landskapsandelar som skall erläggas för socialvården, basbelopp enligt åldersgrupp per invånare samt en uppskattning av det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den socialvård som kommunerna ordnar
4. antalet anställda inom den socialvård som ligger till grund för fastställande av landskapsandelen
5. en förteckning över anläggningsprojekt, de högsta kostnader för de projekt som berättigar till landskapsandel och projektens inledningsår
6. beloppet av minimikostnader för att ett projekt skall betraktas som ett anläggningsprojekt samt
7. en uppskattning av den landskapsandel som betalas för anläggningsprojekt.

2. Planens uppställning

I planen anges mål och anvisningar för socialvården och dess utvecklande i landskapet Åland under de kommande åren. Målen kompletteras i förekommande fall med anvisningar. Målen och anvisningarna riktar sig i första hand till kommunerna och är riktgivande till sin karaktär. Syftet är att bidra till utvecklandet av socialvården i landskapet, samt att stödja arbetet inom den sociala sektorn. Långsiktigt skall målen och anvisningarna även underlätta en uppföljning och utvärdering av verksamheten.

II LANDSKAPSREGERINGENS ROLL

1. Allmänt

Socialvårdsbyrån vid landskapsregeringens social- och miljöavdelning skall handlägga ärenden som gäller utkomstskydd, främjande av social välfärd och förebyggande av sociala problem.

Enligt socialvårdslagen (FFS 710/1982) respektive landskapslagen (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård ankommer den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen av socialvården på landskapsregeringen.

2. Planering och ledning

Landskapsregeringen fullgör sin planerings- och ledningsfunktion inom den sociala verksamheten bland annat genom att:

- ordna erfarenhetsutbyten för tjänstemän verksamma inom socialvården
- föra en kontinuerlig dialog med kommunerna och Ålands kommunförbund
- kontinuerligt se över och vid behov revidera lagstiftningen inom området
- informera om förändringar inom lagstiftningen
- ordna viss utbildning och kompetensutveckling
- samordna tillämpningen av regler och bestämmelser
- utöva tillsyn

Landskapsregeringen erfar att kommunerna har uttalat ett behov av ökad information om sociallagstiftningen. Landskapsregeringen avser därför att i större utsträckning än hittills informera allmänt om den sociallagstiftning som faller under åländsk behörighet samt kontinuerligt informera om nya lagar och förestående ändringar i befintliga lagar på socialrättens område.

3. Övervakning och tillsyn

En viktig funktion för landskapsregeringen i dess arbete med planering och ledning av den sociala verksamheten i kommunerna är att utöva viss tillsynsverksamhet. Syftet med tillsynen kan sammanfattas i följande punkter:

- Framåtsyftande
- Kvalitetshöjande
- Samordning av kommunal verksamhet i landskapet
- Skaffa underlag för utvecklingsarbete
- Lyfta fram brister i verksamheten

Landskapsregeringen har påbörjat utvecklandet av en systematisk tillsynsverksamhet gentemot kommuner och privata socialserviceproducenter inom den sociala sektorn. Landskapsregeringen har i juni 2009 antagit en plan för social tillsyn. I planen beskrivs olika metoder för tillsyn och arbetsverktyg för dessa. Den inkluderar även en modell för tillsyn över socialvården på Åland för en treårsperiod och utgör en bas för tillsynsarbetet som revideras årligen i samband med att socialvårdsplanen antas. Tillsynsverksamheten skall bidra till att verksamhetsutövaren ständigt utvecklar och förbättrar sin verksamhet som rör

enskilda människors rättssäkerhet, verksamheters laglighet samt god kvalitet inom socialvården. Verksamheten kommer att utvecklas i samråd med kommunerna.

Vision
Ett effektivt nyttjande av landskapsregeringens och kommunernas resurser inom det sociala området främjar en god socialvård för de enskilda människorna.

Mål
- *Utveckla och bedriva en ändamålsenlig tillsynsverksamhet inom den sociala verksamheten.*

Anvisning
1. *Kommunerna skall verka för att landskapsregeringen förses med relevanta fakta och information om den sociala verksamheten inom ramen för tillsynsverksamheten.*

III MÅL OCH ANVISNINGAR

1. Övergripande mål

Den övergripande målsättningen för socialvården för åren 2010-2014 är att:

- förebygga och förhindra social utslagning
- främja befolkningens tillgång till likvärdig och trygg socialvård
- trygga kommunernas socialvårdsverksamhet

Landskapsregeringen erfar att behovet av juridisk rådgivning i enskilda fall är stort i kommunerna. Kommunerna bör inom ramen för samarbetet inom Ålands kommunförbund överväga möjligheter att tillhandahålla juridisk rådgivning för kommunerna inom det sociala området.

Ålands kommunförbund arbetar för ett närmare samarbete mellan kommunerna inom bland annat det sociala området. Landskapsregeringen konstaterar att flera kommuner har etablerat ett samarbete inom den sociala sektorn. Landskapsregeringen ser mycket positivt på denna utveckling och rekommenderar fortsatt interkommunal samverkan inom alla de områden inom sociala sektorn där det är ändamålsenligt.

2. Social trygghet

En god social trygghet på alla plan är en förutsättning för ett modernt samhälle. I begreppet social trygghet ingår bland annat förebyggande verksamhet, socialvårdstjänster av viss omfattning och kvalitet samt ett ekonomiskt skyddsnät i form av trygghet under sjukdom, arbetslöshet och ålderdom samt annat utkomstskydd. Enligt grundlagen garanteras därför alla vissa ekonomiska, sociala och kulturella grundläggande rättigheter. Landskapet och kommunerna skall tillförsäkra var och en dessa rättigheter.

Syftet med den sociala tryggheten är att främja befolkningens hälsa och funktionsförmåga, att ge förutsättningar för en sund arbets- och livsmiljö samt att trygga en tillräcklig utkomst, social- och hälsovårdstjänster och social trygghet i livets alla skeden. Så gott som alla hushåll erhåller tidvis någon form av inkomstöverföring eller nyttjar socialvårdstjänster.

Kommunerna har en viktig roll då det gäller att utveckla den sociala tryggheten. Social-tjänsterna och utkomstskyddet styrs med hjälp av lagstiftning. Tjänsterna finansieras huvudsakligen med skatter och landskapsandelar. Kostnaderna för utkomstskyddet täcks med avgifter som tas ut av arbetsgivare och de försäkrade samt med skattemedel.

Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB) har på uppdrag av landskapsregeringen i rapporten Ekonomisk utsatthet och social trygghet (rapport 2007:5) undersökt hur den del av det sociala trygghetssystemet som faller under Ålands lagstiftningsbehörighet fungerar i praktiken, och i vad mån de olika bidragen minskar risken för relativ fattigdom.

Landskapsregeringen fortsätter arbetet med att förbättra det sociala trygghetssystemet som faller under Ålands lagstiftningsbehörighet utgående från slutsatserna i rapporten. I landskapsregeringens rapport ”Hur kan situationen för ekonomiskt utsatta pensionstagare förbättras?” föreslås olika åtgärder för att stöda de mest utsatta pensionstagarna. Ett förslag till

lag om stöd till ekonomiskt utsatta pensionstagare har utarbetats och kommer, om det godkänns, att träda i kraft under år 2010.

I syfte att förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning samt att främja en persons eller en familjs förmåga att klara sig på egen hand avser landskapsregeringen att utarbeta en lag om social kreditgivning. Vidare skall enskilda personers delaktighet i samhällslivet och på arbetsmarknaden tryggas i en lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Den kulturella mångfalden i landskapet har ökat och kommer att öka ytterligare i framtiden. Dels tar vi emot flyktingar dels behöver vi viss inflyttning för att möta ett hotande underskott på arbetskraft. Landskapet och kommunerna har ett gemensamt intresse att effektivt förhindra allvarliga kulturella konflikter och främja en smidig integration i samhället av de nya etniska grupperna. En tvärsektoriell handlingsplan skall utarbetas. I planen tydliggörs bl.a. den sociala sektorns uppgifter i främjandet av inflyttades integration i samhället.

Mål

- *Kommunernas socialvårdstjänster skall ha god tillgänglighet för behövande och innehålla en tillräckligt hög kvalitet.*
- *Samhällets integration av inflyttade skall fungera väl.*

Anvisning

2. *Kommunerna bör i tillräcklig utsträckning tillgodose behovet av information, handledning och rådgivning beträffande förmånerna inom socialvården och det övriga socialskyddet.*

3. Ansvaret för ordnandet av socialvården

Enligt landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård samt socialvårdslagen (FFS 710/1982) skall kommunerna ombesörja planeringen och verkställandet av socialvården. Kommunerna har således ett omfattande lagstadgat ansvar för ordnandet av socialvården. Samtidigt har kommunerna goda möjligheter att lokalt anpassa lösningar till sina verksamhetsförutsättningar vid ordnandet av socialvården. Ett av målen med organisationen är att öka kommuninvånarnas påverkningsmöjligheter. För att möjliggöra detta är det viktigt att de värderingar som ligger bakom prioriteringsbeslut är tydliga och diskuteras öppet, samt att prioriteringarna bygger på ett så relevant faktaunderlag som möjligt.

Det ansvar som åläggs kommunerna i till exempel lagstiftningen om barnskydd, missbrukarvård och handikappservice, förutsätter att kommunerna årligen i samband med sin budgetberedning utreder de nödvändiga tjänsternas och stödåtgärdernas innehåll och omfattning.

Anvisning

3. *Kommunerna bör vid sin budgetering tydligt ange sina prioriteringar inom den sociala verksamheten.*

4. Organisationen av verksamheten

En framgångsrik socialvård förutsätter ett gott samarbete mellan olika aktörer. Genom sitt ansvar för socialvården, har kommunerna en central roll i det sammanhanget. En vidareutveckling av det sociala trygghets- och servicesystemet förutsätter att kommunerna

aktivt samarbetar med Ålands hälso- och sjukvård, landskapsregeringen samt andra producenter av socialvård, såsom ideella organisationer, föreningar och enskilda personer.

Kommunernas verksamhet skall alltid skötas med den enskilda medborgaren i centrum. Även sättet att organisera verksamheten skall ske ur ett medborgarperspektiv.

Anvisning

4. Kommunerna bör aktivt samarbeta med andra aktörer inom socialvården.

5. Klientens ställning och rättigheter

Klienten skall stå i centrum för kommunernas socialvård. Detta innebär att en klient har rätt till socialvård av god kvalitet och gott bemötande utan diskriminering. Klienten skall bemötas så att hans eller hennes människovärde inte kränks och så att hans eller hennes övertygelse och integritet respekteras. Klientens önskemål, åsikt, fördel och individuella behov samt språkkunskaper och kulturella bakgrund skall om möjligt beaktas.

Socialvårdspersonalen skall för klienten utreda hans eller hennes rättigheter och skyldigheter samt olika alternativ och deras verkningar samt andra omständigheter som är av betydelse för klientens sak. Utredningen skall presenteras så att klienten förstår dess innehåll och betydelse tillräckligt. Klienten har rätt att ta del av uppgifter inom socialvården, även sådana som har införts i ett personregister, om de har betydelse i hans eller hennes ärende, dock med de begränsningar lagstiftningen anger.

När klienten ansöker om socialvårdstjänster inklusive barnomsorg eller förmåner, skriftligen eller muntligen, skall ett förvaltningsbeslut fattas eller, när privat socialvård ordnas, skall ett skriftligt avtal mellan den som lämnar socialvård och klienten ingås. Ett beslut skall motiveras och innehålla en besvärsanvisning eller upplysning om besvärsförbud. Av beslutet skall det klart framgå vad klienten har rätt till eller är förpliktad till eller hur ärendet annars avgjorts. Att enbart hänvisa till bristen på anslag är inte en godtagbar grund för att avslå en ansökan om en tjänst eller förmån. Även när det gäller anslagsbundna förmåner skall sökandens individuella förhållanden och behov av förmånen eller tjänsten alltid utvärderas.

För bedömning av klientens behov av socialvård och för säkerställande av att han eller hon erhåller hjälp skall en service- och vårdplan uppgöras i samråd med klienten. Genom planen främjas syftet att beakta klientens önskemål och åsikter i en sak som berör klienten själv. Service- och vårdplanen skall vara tillräckligt detaljerad. Klientens individuella förhållanden och specialbehov skall beaktas i planen. Genomförandedelen i planen skall vara tillräckligt specificerad för att klienten och den som ordnar servicen vet vad de har förbundit sig till. Planen skall kontrolleras och smidigt kunna ändras vartefter klientens behov av tjänster förändras.
En plan behöver inte göras upp, om det är fråga om tillfällig rådgivning eller handledning.

Anvisning

5. Kommunerna skall tillförsäkra klienterna god tillgänglighet och kvalitet i sin socialservice.
6. Kommunerna skall främja klient- och patientombudsmannens ställning och förutsättningarna för dennes verksamhet.

6. Förebyggande arbete

Ett av de viktigaste verktygen för att bekämpa social utslagning är förebyggande verksamhet. Skapandet av gynnsamma miljöer och förebyggande åtgärder är både på kort och lång sikt det mest ekonomiska alternativet när det gäller att bevara befolkningens sociala välbefinnande och hälsa. Genom att satsa tillräckligt med resurser på planeringen och den förebyggande verksamheten kan man minska behovet av social- och hälsovårdstjänster och därmed undvika onödiga kostnader.

Kommunerna bör utforma tydliga mål för den sociala verksamheten i allmänhet och för den förebyggande verksamheten i synnerhet. Målen bör vara konkreta, realistiska och möjliga att följa upp. Därmed kan ett bättre underlag skapas för bedömningar om var i organisationen kvalitetsförbättringar och effektivisering är möjliga och särskilt viktiga att genomföra.

Mål

- *Kommunerna har tydliga mål för den sociala verksamheten i allmänhet och för den förebyggande verksamheten i synnerhet.*

Anvisning

7. *Socialt välbefinnande och ett förebyggande tänkande skall genomsyra all samhällsplanering.*
8. *Kommunerna bör uppställa långsiktiga och tydliga mål för den sociala verksamheten, som mäts och utvärderas årligen.*
9. *Kommunerna bör utveckla rutiner för sin egen interna kvalitetskontroll inom sina verksamhetsområden.*
10. *Kommunernas revisorer bör övervaka och utvärdera hur kommunerna uppfyller socialpolitiska mål som fullmäktige uppställer.*

7. Barn och ungdom

Grunden för god hälsa och social anpassning skapas under barn- och ungdomsåren. Det är därför viktigt att i ett tillräckligt tidigt skede uppmärksamma eventuella symptom på otrygghet och störningar i barnens sociala utveckling. Förebyggande arbete för att hindra psykisk ohälsa, ungdomars missbruk av alkohol, tobak och narkotika hos unga är av särskilt stor betydelse.

I de undersökningar som gjorts om åländska barn och ungdomars psykiska välbefinnande konstateras att olika stressymtom och depressioner förekommer i stort sett i samma omfattning på Åland som i övriga Norden. Ett starkare fokus kommer därför att, precis som i övriga Norden, riktas mot barns psykiska välbefinnande. Landskapsregeringen fortsätter att genomföra särskilt riktade satsningar som stöder barn och unga inom en tvärsektoriell kraftsamling med fokus på psykiskt välbefinnande hos barn.

Kommunerna skall i större utsträckning beakta principen i barnkonventionen om att vid alla åtgärder som rör barn skall barnets bästa komma i främsta rummet och tydligt dokumentera att principen har beaktats. Ett effektivt sätt att förebygga sociala problem hos barn och unga är att redan i planerings- och beslutsskedet göra en noggrann analys av hur olika alternativ kan tänkas påverka flickor och pojkar i olika åldrar och sedan väga in detta i besluten. Landskapsregeringen har för avsikt att utveckla en modell för en sådan barnkonsekvensanalys och implementera denna tankegång i olika förvaltningars beslutsfattande och verksamheter.

Även stöd till föräldrarna i deras fostran är en angelägen uppgift för alla samhällets institutioner och myndigheter. Beprövade och utvärderade familjestödsmetoder bör ingå som en självklar integrerad del i allt arbete gällande barn och unga.

Socialvården har även ett stort ansvar för att barn inte far illa. Tvärsektoriell och konstruktiv samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer är en viktig förutsättning då det gäller hjälp och stöd åt våldsutsatta kvinnor och deras barn men också då det gäller hjälp till förövaren. Samförstånd och ett gemensamt synsätt på mäns våld mot kvinnor och barn är nödvändigt för att inte kvinnor och barn som söker samhällets stöd skall uppleva sig kränkta på nytt.

Barns egen aktivitet och deras engagemang i frågor som gäller dem själva bör uppmuntras. När föräldrarna får sitt första barn behöver de särskilt stöd och uppmuntran för uppbyggnaden av förhållandet till barnet och familjelivet. Mödravården och barnrådgivningen har här en central roll. Redan under graviditeten bör pappor ges utrymme att aktivt delta i den rådgivning som ges modern och på detta sätt tillförsäkras att den framtida kontakten mellan pappan och barnet förstärks.

Risken för utslagning är uppenbar i fråga om till exempel barn som avbrutit grundskolan, är klienter inom barnskyddet och de som drabbats av svårigheter med skolgången. Socialförvaltningen kan stöda dessa unga genom att ta initiativ till samarbete med skolan, ungdomsledare, fritidsledare och ideella organisationer till exempel idrottsorganisationer.

Kommunerna bör satsa på servicen till riskfamiljer, det vill säga till familjer med ekonomiska, missbrukar- eller dylika problem. Härigenom kan kommunerna minska på behovet av barnskydd och förhindra senare problem hos barnet. Kommunerna borde även överväga att allmänt satsa på hemservice för barnfamiljer samt att skapa ett fungerande samarbete med sakkunniga inom rådgivningen, socialt arbete och annan socialservice. Hälso- och sjukvården borde garanteras en tillräcklig multiprofessionell konsultation vid behov.

Det är synnerligen viktigt att barnomsorgen, skolan samt hälso- och sjukvården i ett så tidigt skede som möjligt reagerar när de upptäcker att barn far illa. Socialvården ansvarar för barnskyddet och skall kontaktas när nämnda instanser anser att barn är i behov av att stödåtgärder sätts in.

Anvisning

11. *Kommunerna bör i förebyggande syfte rikta särskilda insatser till riskfamiljer och utsatta barn och ungdomar.*
12. *Kommunerna bör vid misstanke om våld mot barn följa den så kallade barnahusmetoden.*
13. *Den kommunala verksamhet som arbetar med barn och föräldrar skall integrera ett aktivt och medvetet familjestöd i sitt arbete.*

7.1. Barnfamiljer

Servicen för barn och barnfamiljer är splittrad och svårtillgänglig. Många olika enheter inom socialvården (till exempel barnomsorgen, missbrukarvården, barnskyddet och familjerådgivningen) samt inom hälso- och sjukvården (till exempel barn- och ungdomspsykiatrin, vuxenpsykiatrin, barn- och mödrarådgivningen samt barn- och ungdomsenheten vid ÅCS) arbetar med fokus på barnets och familjens bästa. Bland annat på grund av att resurserna är splittrade kan servicens kvalitet och tillgänglighet inte alltid

garanteras. Genom att etablera ett tätare samarbete och en planerad samverkan är det möjligt att förverkliga en klientcentrerad funktionell servicehelhet vari ingår både bas- och specialservice.

Mål

- *Att skydda uppväxtförhållandena för alla barn på Åland och att stödja vårdnadshavarna i deras fostrande uppgift.*

Anvisning

14. Kommunerna bör tillförsäkra sig en god personalkompetens inom socialvården.
15. Kommunerna bör utveckla hemtjänsten och anställa s.k. familjearbetare till behövande barnfamiljer.
16. Kommunerna bör delta i inrättandet av vårdteam (personal från hemtjänsten och hemsjukvården) i syfte att bättre nyttja befintliga resurser.

7.2. Barnskydd

Kommunernas ansvar för barnskyddet regleras i landskapslagen (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen samt i barnskyddslagen (FFS 417/2007). Barnskyddet indelas i förebyggande åtgärder, utredning av behovet av barnskydd, stödåtgärder inom öppenvården, brådskande placering av barn, omhändertagande, vård utom hemmet samt eftervård. Kommunen eller flera kommuner tillsammans skall göra upp en plan för att främja barns och unga personers välfärd samt ordna och utveckla barnskyddet. Planen skall godkännas av kommunens fullmäktige och beaktas när budget och ekonomiplan görs upp, se 12 § barnskyddslagen (FFS 417/2007).

Barnskyddet har till uppgift att trygga följande rättigheter:

- Varje barn har rätt till en trygg och stimulerande uppväxtmiljö samt till en harmonisk och mångsidig utveckling
- Barn har företrädesrätt till särskilt skydd och särskild omsorg
- Ett barn skall tillförsäkras positiva och nära mänskliga relationer, vilket särskilt gäller förhållandet mellan barnet och föräldrarna
- Ett barn skall uppfostras så, att det får förståelse, stöd, trygghet och ömhet
- Ett barn får inte underkuvas, agas kroppsligen eller på annat sätt behandlas kränkande
- Barnets utveckling till självständighet, ansvarsmedvetenhet och vuxenhet skall stödjas och befrämjas

Det stöd som ges barnen eller de unga och deras familjer syftar i första hand till att barnen skall kunna växa upp och utvecklas i det egna hemmet. Då ett barns levnadsförhållanden av en eller annan orsak äventyras, skall kommunen omgående vidta behövliga stödåtgärder inom den öppna vården. I de fall dessa inte är tillräckliga skall barnet garanteras så god vård som möjligt utanför hemmet. Samtidigt får barnets vårdnadshavare hjälp till bättre livskontroll, så att barnet så snart som möjligt skall kunna flytta tillbaka hem.

Kommunernas tjänstemän samarbetar i barnskyddsverksamheten med barnens föräldrar, barnomsorgen, hemservicen, skolväsendet, polisen och flera andra instanser.

Av 11 § i barnskyddslagen följer att en kommun skall se till att barnskyddet till sin innebörd och omfattning ordnas så som behovet i kommunen förutsätter och ordnas i tillräcklig utsträckning vid de tider på dygnet som det behövs. Den försöksverksamhet som startade den 1

september 2008 med en gemensam barnskyddsjour för alla de åländska kommunerna garanterar ett barn, som befinner sig i en situation som kräver brådskande placering och omgående behöver placeras i vård utom hemmet, denna rätt. Beslut om brådskande placering fattas av en socialarbetare. Beslut om omhändertagande bereds av den socialarbetare som ansvarar för barnets angelägenheter i samarbete med en annan socialarbetare eller någon annan anställd som är förtrogen med barnskydd. I ett barnskyddsärende som innebär omhändertagande och placering i vård utom hemmet fattas beslutet av en ledande tjänsteinnehavare om vårdnadshavaren eller ett barn som fyllt 12 år inte motsätter sig omhändertagandet och den därtill anslutna placeringen i vård utom hemmet, i annat fall fattas beslutet av förvaltningsdomstolen. Barnskyddslagen understryker kommunens skyldighet att tillse att socialarbetaren har tillgång till nödvändig sakkunskap vid handhavandet av ett barnskyddsärende. Landskapsregeringen ser positivt på att Ålands kommunförbund har tillsatt en gemensam expertgrupp för utsatta barn. Kommunerna lever därmed upp till kraven i 14 § barnskyddslagen (FFS 417/2007). Det är positivt om kommunerna kan samordna även andra funktioner inom barnskyddet. Högkvalitativt barnskydd förutsätter att samarbetet mellan flera kommuner vidareutvecklas.

Mål

- *Barnskyddet koncentreras ytterligare till några få serviceenheter.*
- *Kommunerna bör ägna särskild uppmärksamhet åt att säkerställa effektiva insatser inom barnskyddet.*
- *Förbättrad kännedom om anmälningsskyldigheten enligt barnskyddslagen.*

Anvisning

17. *Kommunerna uppgör planer för att ordna och utveckla barnskyddet, som godkänns av respektive kommuns fullmäktige.*
18. *Kommunerna fortsätter den påbörjade samordningen av resurserna inom barnskyddet som pågår inom Ålands kommunförbund.*
19. *Landskapsregering och kommuner ansvarar tillsammans för en intensifierad information till personer med anmälningsplikt enligt barnskyddslagen.*

7.2.1. Förebyggande åtgärder

Ålands hälso- och sjukvårds barn- och mödrarådgivningsbyrå, kommunernas barnomsorgsverksamhet, skolans psykosociala elevvård och skolhälsovården samt ungdomsarbetet förebygger behovet av barnskyddsåtgärder samtidigt som de ofta är de första som uppmärksammar behovet av dessa åtgärder.

7.2.2. Stödåtgärder inom den öppna vården

Enligt barnskyddslagen skall socialmyndigheterna i kommunen stödja familjen, barnet eller den unga med åtgärder inom den öppna vården, om uppväxtförhållandena äventyrar eller inte tryggar barnets eller den ungas hälsa och utveckling eller om barnet eller den unga genom sitt beteende äventyrar sin hälsa eller utveckling. Kommunen skall ordna tillräckligt ekonomiskt stöd för familjer som har ekonomiska problem eller bostadsproblem och avhjälpa bristerna i boendeförhållandena.

Stödåtgärderna inom den öppna vården skräddarsys individuellt enligt barnets och familjens behov och enligt den rådande situationen. Vid behov kan familjen få en stödperson eller en stödfamilj.

Som stödåtgärder inom den öppna vården kan barnet kortvarigt placeras i institutionsvård eller i vård utom hemmet utan omhändertagande, om familjens situation antas bli bättre inom en kort tid. Även hela familjen kan vid behov få rehabilitering. Andra stödåtgärder är till exempel rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor, hemservice, dagvård, terapitjänster och åtgärder inom missbrukarvården. Dessutom kan man hjälpa barnet och den unga i samband med skolgången, fritidsintressen och yrkesvalet och vid anskaffning av bostad.

7.3. Barnomsorg

Regelverket för kommunal och övrig samhällsstödd barnomsorg finns i barnomsorgslagen (1997:14) för landskapet Åland jämte landskapsförordning. I författningarna anges ramarna och förutsättningarna för verksamheten. Regelverket kompletteras vid behov med anvisningar från landskapsregeringen.

Ett systematiskt och långsiktigt arbete med att införliva genus- och jämställdhetsperspektivet i barnomsorgsverksamheten har påbörjats i enlighet med landskapsregeringens handlingsprogram och Ramprogrammet för det åländska jämställdhetsarbetet 2008-2011. Arbetet har påbörjats i form av ett projekt hösten 2009. Projektet skall ge barnomsorgspersonal kunskap, verktyg och modeller för implementering av genus- och jämställdhetsperspektivet i alla delar av den verksamhet man bedriver.

Barnomsorgens styrdokument innehåller ett tydligt genus- och jämställdhetsuppdrag. Detta innebär att kvinnors och mäns, flickors och pojkars lika makt och inflytande skall genomsyra verksamhetens alla delar. Barnomsorgens roll är i detta avseende att förhindra och motarbeta traditionella könsrollsmönster och stärka och utveckla arbetet med genus- och jämställdhetsfrågor. Det åländska samhället är inte jämställt och barnomsorgen är en stor och viktig aktör i fostran till morgondagens vuxna. Målet med genus- och jämställdhetsarbetet i barnomsorgen är att vidga både flickors och pojkars individuella kompetenser och valmöjligheter i livet utan begränsningar av föreställningar om vad som är kvinnligt eller manligt.

Den pedagogiska utmaning som det faktum att numer fler barn än tidigare med annat modersmål än svenska finns i barnomsorgen kräver ny kunskap av barnsomsorgspersonal. Landskapsregeringen har utarbetat riktlinjer för detta och erbjuder även visst ekonomiskt stöd till de kommuner som erbjuder extra stöd i svensk språkutveckling till barn med annat modersmål än svenska.

Landskapsregeringen har utarbetat ett förslag till ny barnomsorgslag som skickats på remiss till kommunerna i juni 2009.

Mål

- *En väl fungerande barnomsorg av hög kvalitét.*

Anvisning

20. Kommunernas barnomsorgspersonal deltar i landskapsregeringens projekt för att erhålla kunskap, verktyg och modeller för implementering av genus- och jämställdhetsperspektivet i alla delar av barnomsorgsverksamheten.

21. Kommunerna följer riktlinjerna i rapporten ”Stöd för barn i barnomsorgen med annat modersmål än svenska”.

7.4. Hemvårdsstöd

Genom landskapslagen (1985:50) om stöd för vård av barn i hemmet erbjuds vårdnadshavare hemvårdsstöd eller partiellt hemvårdsstöd för barn under tre år under vissa i lagen angivna förutsättningar. Det partiella hemvårdsstödet omfattar även vårdnadshavare med barn i grundskolans årskurs 1 och 2.

Landskapsregeringen har i en framställning som för närvarande behandlas av lagtinget föreslagit att landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet revideras och bestämmelser om adoptivbarn, tvillingtillägg och stöd till föräldrar med barn med särskilda behov intas i lagen.

8. Alkohol och narkotika

Målsättningarna i landskapsregeringens alkohol- och narkotikapolitiska program för åren 2007-2011 är att minska totalkonsumtionen av alkohol, att höja alkoholdebutåldern, att skapa ett narkotikafritt samhälle samt att minska skadeverkningarna. Målen uppnås genom att åtgärder vidtas för att minska berusningsdrickandet, att göra alkoholen mindre tillgänglig för minderåriga, att stoppa utbudet och efterfrågan på narkotika, att tidigt upptäcka alkohol- och narkotikamissbruk samt genom att tillhandahålla förebyggande åtgärder samt vård och behandling för de som behöver. Utbildning arrangeras för de som arbetar i förebyggande syfte eller möter drogproblematiken i sitt arbete.

Exempel på preventiva åtgärder för att begränsa alkohol- och narkotikamissbruk är att engagerat arbeta för att förändra attityder i samhället genom att satsa på information till framförallt föräldrar. Föräldrarna är en betydelsefull resurs och bör få stöd för att kunna sätta gränser för sina barn i fråga om rusmedel. Vidare bör man fortsättningsvis vidta åtgärder för att begränsa tillgängligheten av droger samt satsa resurser på kompetensutveckling av personalen. En plan för drogundervisningen i grundskolorna för årskurs 4-9 har utarbetats. Även ett alkohol- och drogförebyggande program för landskapets skolor har utvecklats. Handlingarna finns tillgängliga via hemsidan www.drogfri.ax.

Särskild uppmärksamhet skall ägnas samarbetet mellan missbrukarvården å ena sidan och den övriga social- och hälsovården, nykterhetsverksamheten, skolan, ungdomsverksamheten samt tullen och polisen å den andra. Kommunerna beviljas från år 2008 särskilda landskapsandelar för missbrukarvården.

Ålänningars alkohol-, narkotika-, och spelvanor skall undersökas år 2011.

Mål

- *Minskad totalkonsumtion av alkohol, höjd alkoholdebutålder, ett narkotikafritt samhälle samt minskade skadeverkningar.*

Anvisning

22. Kommunerna skall utveckla handlingsplaner för akuta behandlingssituationer.

23. Kommunerna skall arbeta aktivt med förebyggande åtgärder mot alkohol- och narkotikamissbruket.

8.1. Missbrukarvård

Missbrukarvården är en del av den allmänna social- och hälsovården, men tillhandahåller även specialtjänster inom missbrukarvården och sköter kontakten till den specialiserade sjukvården. Man kan söka sig till alla öppna tjänster inom missbrukarvården på eget initiativ.

Kommunen skall sörja för att vården av missbrukare ordnas så att den till sin innebörd och omfattning motsvarar behovet i kommunen. Servicen inom missbrukarvården ordnas i första hand som öppenvård men i vissa fall också som institutionsvård eller köp av sådana tjänster. Servicen omfattar akutvård, gruppterapi, familjeterapi och rehabilitering. Service skall ges med hänsyn till missbrukarens, hans eller hennes familjs och andra närstående personers behov av hjälp, stöd och vård.

Vården och rehabiliteringen grundar sig på frivillighet och är av konfidentiell karaktär. En missbrukare kan även omhändertas för vård oberoende av sin vilja, antingen på grund av hälsorisker eller sin våldsamhet. Av missbrukarvårdens specialtjänster är A-kliniken och ungdomskliniken öppenvårdsenheter. En A-klinik finns i Mariehamn.

Institutionsvård, med några så kallade avgiftningsplatser, ordnas i begränsad omfattning genom Ålands hälso- och sjukvård, medan annan institutionsvård ordnas utanför Åland av kommunerna. En tillnyktringsenhet är under planering. Syftet med akutvård av missbrukare är i dagens läge endast att avbryta rusmedelsbruket. Långvarig rehabilitering på institution är nödvändig för personer då akutvården inte är tillräcklig eller ändamålsenlig.

Förutsättningarna för att inrätta ett s.k. halvvägshem och annat halvvägsstöd som en övergång mellan behandlingshem och öppenvård skall utredas av landskapsregeringen. Ett halvvägshem är ett stödboende som används före intagningen på behandlingshem och efter avslutad behandling. Halvvägsstöd kan till exempel innebära att stöd ges för att klara av eget boende och arbete. Syftet med vistelsen på halvvägshem och annat halvvägsstöd är att motivera och förbereda inför en längre tids behandlingsvistelse samt för att efter behandlingen acklimatisera sig och klara av det normala samhällslivet

Lagen om missbrukarvård gäller i landskapet i den lydelse lagen hade den 31 december 1992. Lagstiftningen om missbrukarvård skall revideras.

Anvisning

24. Kommunerna ordnar vården av missbrukare så att den till sin innebörd och omfattning motsvarar behovet i kommunen.

9. Äldreomsorg

Landskapsregeringen har antagit målsättningar och handlingsplan för äldrevården utgående från slutrapporten från arbetsgruppen för att utreda förutsättningarna för äldreomsorgen. Målet är att 90 % av befolkningen som fyllt 75 år skall kunna bo kvar och leva självständigt i sitt hem och i sin invanda boendemiljö.

Äldres förmåga att bo kvar hemma skall stödas genom snabbt tillgängliga och högklassiga social- och hälsovårdstjänster. De äldres funktions- och initiativförmåga skall främjas genom stöd och aktiviteter inom ramen för kommunernas och frivilligorganisationernas verksamheter.

Genom tillräckliga satsningar på boende och boendemiljöer som är anpassade till äldres behov blir en överflyttning av äldre till institutionsvård nödvändig endast vid behov av kontinuerlig tillsyn och vård eller där de sjukvårdsmässiga insatserna är dominerande. Kommunernas serviceboenden och de effektiverade serviceboendena fungerar redan i dag ofta som bas för kommunens hemtjänstpersonal samt som centrum för dagverksamheten också för ute i kommunen kvarboende äldre. Ett effektivare samarbete mellan hemtjänst och hälso- och sjukvård möjliggörs om lokal hälsovårds- och hemsjukvårdspersonal är stationerade i samma byggnader. Dessutom bör servicehusen kunna fungera som tillfällig avlastning för närståendevårdare och andra anhöriga till hemmaboende åldringar, till exempel under semester, fridagar eller arbetsdryga perioder.

Under år 2009 utarbetar landskapsregeringen i samråd med kommunerna kvalitativa och funktionella mål för vård och omsorg om äldre människor. Målet är en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar äldreomsorg. I syfte att effektivera implementeringen av kvalitetsrekommendationen kommer ett antal informationstillfällen för kommunernas ledning och politiska beslutsfattare samt för anställda inom äldreomsorgssektorn att ordnas under år 2010.

I syfte att bland annat förverkliga målsättningen för äldreomsorgen avser landskapsregeringen att införa lagstiftning som möjliggör att hemtjänst och hemsjukvård organiseras som sammanhållen hemvård. En sammanhållen hemvård kommer att skapa en bättre kontinuitet och kvalitet i hembesöken hos de äldre. Vidare bör ett sådant system medföra effektivitetsvinster både ur ett ekonomiskt perspektiv men även ur ett verksamhetsperspektiv. Kommunens och Ålands hälso- och sjukvårds insatser i den äldres hem skall uppfattas som en helhet.

De ekonomiska förutsättningarna för äldreomsorgen, behovet av personal och kompetens inom äldreomsorgen på lång sikt samt ansvaret för sjukvården vid serviceboenden är alla viktiga delar av verksamhetsförutsättningarna inom äldreomsorgen och hör, framförallt med tanke på den demografiska utvecklingen, till de områden som är prioriterade ur utredningssynvinkel.

Landskapsregeringen avser införa lagstiftning om förebyggande hembesök. Lagen om rätt till förebyggande hembesök skall ålägga kommunerna att i samverkan med Ålands hälso- och sjukvård erbjuda alla personer som bor i eget boende möjlighet att motta besök av företrädare för kommunen eller Ålands hälso- och sjukvård under det år de fyller 75 år. Syftet är att höja prioriteringen av förebyggande och hälsofrämjande insatser. Genom hembesöken kan åldringens behov av hjälp kartläggas, behovet av ändringsarbeten i bostaden bedömas, samtidigt som kommunen får tillfälle att informera om de stödformer som samhället erbjuder. Vid hembesöken kan även ges handledning om regelbunden motion som upprätthåller funktionsförmågan samt vikten av hälsosam kost. Hembesöket skall hjälpa den äldre att använda sina egna resurser på ett bättre sätt och att därmed bevara sin funktionsförmåga så länge som möjligt.

Även behovet av en eventuell lagstiftning om de äldres rättigheter skall utredas.

Mål

- *90% av de personer som fyllt 75 år skall ha möjlighet att bo i eget hem.*

Anvisning

25. Kommunerna bör säkerställa tillräckliga resurser för service som stöder äldre personers hemmaboende.

26. Kommunerna bör utveckla servicen till klienter i eget boende (hemtjänst).
27. Kommunerna bör delta i inrättandet av vårdteam (personal från hemtjänsten och hemsjukvården) i syfte att bättre nyttja befintliga resurser.

10. Service för funktionshindrade

Målet med handikappolitiken är ett jämlikt bemötande av funktionshindrade, stöd för de funktionshindrade att ha kontroll över sitt liv, stöd för att främja arbets- och funktionsförmågan och ett självständigt liv. Servicen till funktionshindrade går främst ut på att avlägsna hinder för dem, erbjuda tjänster och rehabilitering.

En individuell serviceplan skall göras upp för personer med funktionshinder för att utreda och samordna de tjänster och stödåtgärder som han eller hon behöver. De kommunala myndigheterna gör tillsammans med den funktionshindrade och hans eller hennes vårdnadshavare eller anhöriga upp planen. Med hjälp av planen förbättrar man personens självbestämmanderätt och påverkningsmöjligheter. Planen skall justeras med jämna mellanrum och för den utses en ansvarsperson, som samordnar tjänsterna.

Arbetslivet, utbildningsväsendet, bostäder och bostadsområden, kulturinstitutioner samt frilufts- och rekreationsanläggningar skall utformas så att de kan nyttjas av personer med funktionshinder. Personer med funktionshinder har rätt till arbetsträning och meningsfull sysselsättning. Systemet med personliga assistenter och stödpersoner bör utvecklas.

Kommunerna har en skyldighet att ordna färdtjänst och tolkhjälp för gravt funktionshindrade individer, samt tillse att platser inom serviceboende finns tillgängliga alternativt bekosta ändringsarbeten i den funktionshindrades bostad. Denna skyldighet föreligger oavsett klientens ålder.

Landskapsregeringens målprogram jämte handlingsplan för handikappolitiken skall revideras i syfte att konkretisera målsättningarna och med beaktande av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder (handikappkonventionen).

Ett förslag om revidering av lagstiftningen om service och stöd på grund av handikapp har varit på remiss. Avsikten är att framställningen skall avges till lagtinget under hösten 2009. Landskapsregeringen avser vidare att vidta åtgärder för att förbättra de funktionshindrades levnadsvillkor utgående från slutsatserna i utredningen "Ekonomiska levnadsvillkor för funktionshindrade personer på Åland".

Anvisning
28. Kommunerna bör aktivt tillse att de funktionshindrade erhåller de stöd som de är berättigade till enligt gällande lagstiftning.
29. Kommunerna skall uppgöra individuella serviceplaner för personer med funktionshinder.

11. Specialomsorg

Samtliga kommuner på Åland utgör tillsammans ett specialomsorgsdistrikt, vilket förvaltas av kommunalförbundet Ålands Omsorgsförbund k.f.

Mål

- *Upprätthålla service för personer med utvecklingsstörning som kompenserar för funktionshindret och ger möjlighet till ett självständigt liv med eget boende, sysselsättning och en meningsfull fritid.*

12. Utkomststöd

Regler om utkomststöd återfinns i landskapslagen (1998:66) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om utkomststöd jämte landskapsförordning. Lagen om utkomststöd gäller i landskapet i dess ursprungliga lydelse från år 1997.

Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas av kommunerna i sista hand i syfte att trygga en persons eller familjs utkomst i situationer där personens eller familjens inkomster och förmögenhet inte räcker till för att täcka de nödvändiga dagliga utgifterna. Utöver det egentliga utkomststödet beviljar kommunerna förebyggande utkomststöd. Kommunerna bestämmer själv om grunderna för det förebyggande utkomststödet. Syftet med det förebyggande utkomststödet är att främja en persons och familjs sociala trygghet och stödja personen och familjen att klara sig på egen hand samt att förebygga utslagning och långvarigt beroende av utkomststöd.

Landskapsregeringen har utrett behovet av revidering av utkomststödslagstiftningen och avser att vidta erforderliga lagstiftningsåtgärder.

Anvisning

30. Kommunerna antar grunder och anslår medel för förebyggande utkomststöd.

13. Boende

Den kommunala bostadspolitiken spelar en viktig roll när det gäller att förebygga problem och i fråga om behovet av service, och därmed också för kostnaderna för socialvården. Kommunerna bör eftersträva att personer med utbildning i och erfarenhet av socialt arbete deltar redan i planeringsskedet av byggprojekt och boendemiljö så att de blir tillgängliga för alla oberoende av personens ålder, funktionshinder och livssituation. Socialväsendet har till uppgift att inhämta och vidarebefordra uppgifter om brister i boendeområdena och om möjligheterna att förbättra dem utifrån klienternas behov. I detta arbete bör samråd ske med handikapprådet.

Socialväsendet bör uppmärksamma byggherrar och bostadsägare på den åldrande befolkningens och de funktionshindrades behov så att rätt byggda hissar, dörröppningar, kök, toaletter och tvättutrymmen ger en möjlighet att bo kvar i eget hem även med sämre funktionsförmåga. Vid prövning av ansökan om byggnadslov är byggnadsnämnd skyldig att beakta att byggnaden med hänsyn till användningen är anpassad efter de krav som kan ställas av personer med nedsatt rörelseförmåga.

Anvisning

31. Kommunerna bör beakta människors sociala behov i olika livsskeden vid planering av bostadsbyggande.

14. Utveckling av servicestrukturen och servicen

Behovet av institutionsplatser i landskapet är relativt väl tillgodosett. Kommunerna bör i stället utveckla servicestrukturen i funktionellt hänseende, genom att bygga ut öppenvården och olika

mellanformer av vård samt på lösningar som stöder självständigt boende. Öppenvårdstjänsterna för personer med demenssjukdomar, patienter inom psykiatrin och missbrukare är fortsättningsvis otillräckliga. Kommunerna bör i detta sammanhang ägna särskild uppmärksamhet åt den hemservice som innefattar "tjänster som främjar socialt umgänge" samt åt verksamhet i sysselsättningssyfte för funktionshindrade, till exempel verksamhet vid dagcenter för personer med demenssjukdomar.

Utgångspunkten för utvecklandet av servicen är att livskvaliteten skall förbättras, med respekt för människans egen vilja. Detta innebär oftast att äldre personer samt fysiskt och psykiskt funktionshindrade stöds genom olika service- och stödåtgärder så att de kan bo hemma eller i hemliknande förhållanden. En sådan utveckling av servicestrukturen förutsätter emellertid att nödvändiga personalresurser placeras inom öppenvården samt att personalen har sådan utbildning och ges sådan handledning som motsvarar den nivå som vården och omsorgen kräver.

Anvisning
32. Kommunerna bör utveckla servicestrukturen i funktionellt hänseende.

15. Kvinnofridsarbetet

Det åländska kvinnofridsarbetet syftar bland annat till att öka medvetenheten om fenomenet mäns våld mot kvinnor och barn. Grundutbildning och kompetensutveckling krävs för att yrkesverksamma skall vara rustade att upptäcka våld och förstå de utsattas situation samtidigt som man skall erbjuda ett professionellt och empatiskt bemötande. Förövaren skall också erbjudas stöd och hjälp och hänvisas till ATV (Alternativ Till Våld) – Ålandsprojektet.

Anvisning
33. *Kommunerna bör tillse att personal som kommer i kontakt med kvinnor och barn som utsätts för våld har tillräckliga kunskaper för att hantera problematiken.*

16. Data-, statistik- och uppföljningssystem

Uppföljningen inom social- och hälsovården grundar sig huvudsakligen på statistiska uppgifter som Statistikcentralen och Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (STAKES) samlar in. Vissa statistiska uppgifter insamlas även genom Ålands statistik- och utredningsbyrås (ÅSUB) försorg.

Uppföljning av den åländska socialvården måste delvis ske enligt samma system som i riket, därför att det delvis följer av lagstiftning, är nödvändigt för att möjliggöra jämförelser med riket samt för att landskapet skall kunna medverka i det nordiska statistiksamarbetet. För att statistiken skall bli tillförlitlig krävs det att personal från hemsjukvården och hemvården samarbetar då uppgifter lämnas om gemensamma klienter. Statistik bör om möjligt framställas på basis av kön.

Anvisning
34. Kommunerna bör lämna in begärda statistikuppgifter till STAKES och ÅSUB.

17. Socialjour

Med socialjour menas att inom ramen för en jourverksamhet utanför ordinarie tjänstetid ordna nödvändiga och brådskande socialtjänster så att man dygnet runt kan bemöta akuta behov i olika nöd- och krissituationer.

Landskapsregeringen uppställde i socialvårdsplanen för åren 2006-2010 målsättningen att en för landskapet heltäckande socialjour skulle fungera från 1.1.2007. Kommunerna uppmanades i samband därmed att utreda och förbereda en jourverksamhet. En gemensam barnskyddsjour har inlett sin verksamhet i landskapet den 1 september 2008. Landskapsregeringens uppfattning är att det även inom andra områden än barnskyddets kan finnas behov av brådskande socialtjänster, varför en socialjour fortsättningsvis är ett mål. Ålands kommunförbunds försöksprojekt med en barnskyddsjour skall utvärderas efter projekttidens utgång. Resultatet av utvärderingen ligger till grund för hur kommunerna utformar den fortsatta verksamheten i barnskyddsjouren.

Mål

- *Kommunerna har en fungerande socialjoursverksamhet.*

Anvisning

35. Kommunerna planerar och inför på sikt en socialjour. .

IV RESURSER

1. Drift

Landskapsandelen för socialvården beräknas enligt kommunens invånarantal, ålders- och bosättningsstruktur. Det sammanlagda beloppet av driftskostnaderna för den socialvård som kommunerna ordnar uppskattas till cirka 55,3 miljoner euro.

De landskapsandelar som skall erläggas för socialvården enligt 11 § landskapslag om planering av och landskapsandel för socialvården framgår av Bilaga 1.

2. Personal

Det totala antalet anställda inom den socialvård som ligger till grund för fastställandet av landskapsandelen uppskattas år 2009 till cirka 750.

3. Anläggningsprojekt

3.1. Definition

Med anläggningsprojekt avses byggande, anskaffning, grundlig reparation eller motsvarande åtgärder i fråga om lokaler som utgör en funktionell helhet samt anskaffning av lös egendom i samband med sådana åtgärder, om åtgärdens beräknade totalkostnader uppgår till **minst 35.000 euro**. Anskaffning av markområde betraktas inte som anläggningsprojekt.

3.2. Förslag över anläggningsprojekt

Kommuner i bosättningsstrukturgrupp 1, d.v.s. Brändö, Föglö, Geta, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö kommuner skall **årligen senast den 1 augusti** tillställa landskapsregeringen ett förslag över anläggningsprojekt som det är meningen att förverkliga inom kommunen under de fem följande åren. Projekten redovisas i socialvårdsplanen.

3.3. Ansökan om landskapsandel för anläggningsprojekt

Kommun skall i god tid året innan projektet beräknas inledas tillställa landskapsregeringen en projektplan över anläggningsprojektet med följande innehåll:

- allmän beskrivning av projektet
- redogörelse för behovet av att genomföra projektet
- beskrivning av tomt då fråga är om ny inrättning eller utvidgning av tidigare inrättning
- huvudritningar i skala 1:100 samt en kortfattad byggnadsbeskrivning
- tidtabell för projektets genomförande samt
- en kostnadsberäkning för projektet

3.4. Fastställelse av anläggningsprojekt

Landskapsregeringen fastställer därefter på basis av projektplanen de anläggningsprojekt som skall inledas under verksamhetsåret. Samtidigt kan landskapsregeringen även meddela förhandsbesked om de projekt som kan inledas året efter verksamhetsåret.

3.5. Inkomna förslag över anläggningsprojekt

Följande förslag över anläggningsprojekt, med angiven tid för byggstart under år 2010-14 har inkommit till landskapsregeringen:
Kumlinge kommun, servicehuset Annagården, 2010

Enligt förslag till landskapets budget för år 2010 anslås 140.000 euro till landskapsandelar för kommunernas anläggningsprojekt inom den sociala sektorn.

Storleken av landskapsandelarna för de i redovisningen upptagna anläggningsprojekten kommer slutligt att fastställas i samband med att landskapsregeringen tar ställning till projektplanen för det enskilda anläggningsprojektet.

I uppställningen nedan redovisar landskapsregeringen anläggningsprojekten fördelade över åren 2010-2014, respektive projekts uppgivna högsta kostnad samt landskapsandel. Landskapsregeringen godkänner projektens inledningsår enligt uppställningen. Landskapsregeringen avser att slutligt fastställa de anläggningsprojekt som skall inledas under verksamhetsåret 2010 efter den tidpunkt då lagtinget har godkänt landskapets budget för år 2010.

År 2010	Projekt	Högsta kostnad	Beräknad lsandel
Kumlinge kommun	Renovering av service-huset Annagården	700.000	140.000 euro

Landskapsregeringsledamot Katrin Sjögren

Avdelningschef Carina Strand

SOCIALVÅRDEN 2010 - ej indexjusterat

	Bostr.gr.	Invånarantal i åldersgrupper 1.1.2009 Åldersgrupp 0-6	7-64	65-74	75-84	85+	Kalkylerad kostnad netto (inkl. interna)	Ls-andel %	*LS-ANDEL Grunddel*	*LS-ANDEL Special-omsorgen*	*LS-ANDEL Barnskydd*	*LS-ANDEL Missbrukar-vård*	LANDSKAPS-ANDEL Kalkylering Sammanlagt
Basbelopp i euro		9 155,25	543,43	1 488,41	5 530,73	18 713,16							
											Prelimärt	*Preliminärt*	
Brändö	1	30	366	57	53	12	1 076 079	45,50%	*489 616*	*84 764*	*2 275*	*910*	577 565,17
Eckerö	2	67	669	97	57	31	2 016 692	42,50%	*857 094*	*221 484*	*14 450*	*5 950*	1 098 978,16
Finström	4	214	1 843	231	130	65	5 239 938	32,50%	*1 702 980*	*181 636*	*37 700*	*18 850*	1 941 165,58
Föglö	1	33	399	59	57	28	1 445 988	45,50%	*657 925*	*11 511*	*13 650*	*10 010*	693 095,60
Geta	1	28	318	60	35	15	992 735	45,50%	*451 695*	*123 179*	*31 395*	*1 365*	607 633,76
Hammarland	2	118	1 069	138	91	24	2 819 059	42,50%	*1 198 100*	*107 427*	*18 700*	*8 925*	1 333 151,59
Jomala	5	399	3 035	287	136	60	7 604 397	27,50%	*2 091 209*	*187 332*	*117 975*	*20 075*	2 416 591,37
Kumlinge	1	13	248	48	35	16	818 219	45,50%	*372 289*	*47 938*	*1 820*	*1 365*	423 412,55
Kökar	1	11	186	35	20	10	551 626	45,50%	*250 990*	*166*	*0*	*5 005*	256 161,30
Lemland	3	156	1 381	147	76	23	3 248 230	37,50%	*1 218 086*	*98 584*	*43 125*	*18 750*	1 378 545,84
Lumparland	2	27	288	47	21	4	664 653	42,50%	*282 477*	*32 603*	*4 250*	*1 275*	320 605,73
Saltvik	3	135	1 293	154	130	41	3 654 063	37,50%	*1 370 274*	*95 818*	*21 750*	*5 250*	1 493 091,53
Sottunga	1	3	79	11	14	8	313 905	45,50%	*142 827*	*0*	*0*	*0*	142 826,65
Sund	2	77	758	111	63	22	2 042 213	42,50%	*867 941*	*137 852*	*41 650*	*1 700*	1 049 142,47
Vårdö	1	35	309	48	45	12	1 033 238	45,50%	*470 123*	*35 487*	*1 820*	*455*	507 885,74
Mariehamn	8	710	8 380	975	629	311	21 803 993	14,50%	*3 161 579*	*448 338*	*207 060*	*73 660*	3 890 636,90
Hela Åland		**2 056**	**20 621**	**2 505**	**1 592**	**682**	**55 325 028**		***15 585 205***	***1 814 120***	***557 620***	***173 545***	**18 130 489,94**

SPECIALOMSORGEN 2008 - SOCIALVÅRDEN 2010

Kommun	Kommunens	Nettokostnader	Kommunens	Landskapsandel	Bosättnings-
	självrisk	2008	självrisk	specialomsorgen	strukturgrupp
	ökande enligt	euro			
	bstrgr	enl. bokslut			
Brändö	54,50%	186 295,13	101 530,85	84 764,28	1
Eckerö	57,50%	521 139,21	299 655,05	221 484,16	2
Finström	67,50%	558 879,18	377 243,45	181 635,73	4
Föglö	54,50%	25 298,93	13 787,92	11 511,01	1
Geta	54,50%	270 723,53	147 544,32	123 179,21	1
Hammarland	57,50%	252 768,24	145 341,74	107 426,50	2
Jomala	72,50%	681 207,62	493 875,52	187 332,10	5
Kumlinge	54,50%	105 358,35	57 420,30	47 938,05	1
Kökar	54,50%	365,58	199,24	166,34	1
Lemland	62,50%	262 891,97	164 307,48	98 584,49	3
Lumparland	57,50%	76 713,60	44 110,32	32 603,28	2
Saltvik	62,50%	255 514,08	159 696,30	95 817,78	3
Sottunga	54,50%	0,00	0,00	0,00	1
Sund	57,50%	324 357,31	186 505,45	137 851,86	2
Vårdö	54,50%	77 994,33	42 506,91	35 487,42	1
Mariehamn	85,50%	3 091 986,04	2 643 648,06	448 337,98	8
TOTALT		**6 691 493,10**	**4 877 372,91**	**1 814 120,19**	

BARNSKYDD 2008 - SOCIALVÅRDEN 2010							
Kommun	**Kommunens**	**Nettokostnader**	**Nettokostnader**	**Nettokostnader**	**Kommunens**	**Landskapsandel**	**Bosättnings-**
	självrisk	**2008**	**2008**	**Sammanlagt**	**självrisk**	**barnskydd**	**strukturgrupp**
	ökande enligt bosättnings-strukturgrupp	**212 Anstalts- o fam.vård inom barnskydd**	**217 Annan barn- o. Familjevård**				
		OBS preliminärt	*OBS preliminärt*				
Brändö	54,50%	*0*	*5 000*	5 000	2 725,00	2 275,00	1
Eckerö	57,50%	*0*	*34 000*	34 000	19 550,00	14 450,00	2
Finström	67,50%	*0*	*116 000*	116 000	78 300,00	37 700,00	4
Föglö	54,50%	*8 000*	*22 000*	30 000	16 350,00	13 650,00	1
Geta	54,50%	*32 000*	*37 000*	69 000	37 605,00	31 395,00	1
Hammarland	57,50%	*0*	*44 000*	44 000	25 300,00	18 700,00	2
Jomala	72,50%	*46 000*	*383 000*	429 000	311 025,00	117 975,00	5
Kumlinge	54,50%	*0*	*4 000*	4 000	2 180,00	1 820,00	1
Kökar	54,50%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Lemland	62,50%	*55 000*	*60 000*	115 000	71 875,00	43 125,00	3
Lumparland	57,50%	*0*	*10 000*	10 000	5 750,00	4 250,00	2
Saltvik	62,50%	*0*	*58 000*	58 000	36 250,00	21 750,00	3
Sottunga	54,50%	*0*	*0*	0	0,00	0,00	1
Sund	57,50%	*34 000*	*64 000*	98 000	56 350,00	41 650,00	2
Vårdö	54,50%	*0*	*4 000*	4 000	2 180,00	1 820,00	1
Mariehamn	85,50%	*346 000*	*1 082 000*	1 428 000	1 220 940,00	207 060,00	8
TOTALT		**521 000**	**1 923 000**	**2 444 000**	**1 886 380,00**	**557 620,00**	

MISSBRUKARVÅRD 2008 - SOCIALVÅRDEN 2010

Kommun	Kommunens	Nettokostnader	Kommunens	Landskapsandel	Bosättnings-
	självrisk	2008	självrisk	Missbrukarvård	strukturgrupp
	ökande enligt	euro			
	bstrgr	*OBS preliminärt*			
Brändö	54,50%	*2 000*	1 090,00	910,00	1
Eckerö	57,50%	*14 000*	8 050,00	5 950,00	2
Finström	67,50%	*58 000*	39 150,00	18 850,00	4
Föglö	54,50%	*22 000*	11 990,00	10 010,00	1
Geta	54,50%	*3 000*	1 635,00	1 365,00	1
Hammarland	57,50%	*21 000*	12 075,00	8 925,00	2
Jomala	72,50%	*73 000*	52 925,00	20 075,00	5
Kumlinge	54,50%	*3 000*	1 635,00	1 365,00	1
Kökar	54,50%	*11 000*	5 995,00	5 005,00	1
Lemland	62,50%	*50 000*	31 250,00	18 750,00	3
Lumparland	57,50%	*3 000*	1 725,00	1 275,00	2
Saltvik	62,50%	*14 000*	8 750,00	5 250,00	3
Sottunga	54,50%	*0*	0,00	0,00	1
Sund	57,50%	*4 000*	2 300,00	1 700,00	2
Vårdö	54,50%	*1 000*	545,00	455,00	1
Mariehamn	85,50%	*508 000*	434 340,00	73 660,00	8
TOTALT		**787 000**	**613 455,00**	**173 545,00**	

Bilaga 2

P L A N

FÖR

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

2010

1 INLEDNING 3
2 ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR 3
3 KOMPETENSOMRÅDE 3
4 ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN 3
4.1 PRIMÄRVÅRDSFUNKTIONERNA 5
4.1.1 Målsättning 5
4.1.2 Åligganden 5
4.2 SPECIALSJUKVÅRDSFUNKTIONERNA 7
4.2.1 Målsättning 7
4.2.2 Åligganden 7
4.2.3 Medicinsk rehabilitering 8
5 VÅRDARBETET 9
6 SOCIALT ARBETE 9
7 FINANSIERING OCH AVGIFTSPOLITIK 10
8 STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM 10
9 VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD 2010 11
9.1 ALLMÄNT 11
9.2 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD 16
9.2.1 Akutenheten 16
9.2.2 Barn- och ungdomsenheten 18
9.2.3 BB- och gynekologienheten 20
9.2.4 Chefläkarens enhet 22
9.2.5 Kirurgienheten 24
9.2.6 Laboratorieenheten 26
9.2.7 Långvårdsenheten 27
9.2.8 Läkemedelscentralen 29
9.2.9 Medicinenheten 31
9.2.10 Operations- anestesi- och intensivvårdsenheten 33
9.2.11 Primärvårdsenheten 35
9.2.12 Psykiatrienheten 39
9.2.13 Rehabiliterings- och fysiatrienheten 42
9.2.14 Röntgenenheten 45
9.2.15 Tandvårdsenheten 46
9.2.16 Vårdchefens enhet 48
9.2.17 Vård utom Åland 51
9.2.18 Ögonenheten 53
9.2.19 Öron-, näs- och halsenheten 54
9.3 ADMINISTRATION OCH FÖRSÖRJNING 56
9.3.1 Ekonomienheten 56
9.3.2 Försörjningsenheten 58
9.3.3 Förvaltningschefens enhet 62
9.3.4 IT-enheten 63
9.3.5 Personalenheten 64
9.3.6 Städenheten 66
10 ÅHS´ INVESTERINGSPLAN FÖR ÅREN 2010 – 2012 67
BILAGA 1. LAGSTIFTNING 73
BILAGA 2. BUDGETERADE ORDINARIE OCH TILLFÄLLIGA TJÄNSTER 2006 – 2010 74
BILAGA 3. ORGANISATIONSSCHEMA 75

PLAN
för
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN år 2010

Antagen av Ålands landskapsregering den 7 januari 2010.

1 INLEDNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland handhas av en landskapsregeringen underställd organisation – Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS).
Målsättningar, direktiv om verksamhetsformer och –innehåll samt andra nödvändiga detaljbestämmelser anges med stöd av 3 § LL (60/93) om hälso- och sjukvården i denna hälso- och sjukvårdsplan.

2 ÖVERGRIPANDE VÄRDERINGAR OCH MÅLSÄTTNINGAR

Den övergripande målsättningen för Ålands hälso- och sjukvård är att i enlighet med den människouppfattning och de etiska värderingar, som kommer till uttryck i Förenta Nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i konventionen om barnets rättigheter samt i anslutande konventioner och förklaringar, inom sitt kompetensområde, med anvisade resurser och i samråd med övriga samhällssektorer verka för optimal folkhälsa. I detta avseende skall landskapets befolkning tillförsäkras tjänster av möjligast god kvalitet trots resursbegränsningar under pågående lågkonjunktur.

3 KOMPETENSOMRÅDE

ÅHS kompetensområde är hälso- och sjukvård, såsom det regleras i gällande landskaps- och rikslagstiftning samt program och planer, som landskapet direkt eller indirekt anslutit sig till. (Bilaga 1)

4 ÅHS VERKSAMHETSFORMER OCH ÅLIGGANDEN

Hälso- och sjukvården i landskapet är en helhetsbetonad uppgift. Gränsen mellan den traditionella primärvården och den specialiserade sjukvården är därför flytande så att organisationens resurser nyttjas rationellt. ÅHS är organisatoriskt indelad i basenheter som kontinuerligt samarbetar på ett för resultatet och helheten ändamålsenligt sätt. Förvaltningschefen skall tillse att verksamheten som

helhet sköts och utvecklas på ett ändamålsenligt sätt och är ansvarig för verksamheten inför styrelsen. Chefläkaren ansvarar för totalekonomin i hälso- och sjukvårdsproduktionen och disponerar i samarbete med klinikcheferna anslaget för vården utanför ÅHS. Chefläkaren leder och utvecklar den medicinska verksamheten, medan vårdchefen leder och utvecklar det vårdarbetet. Under år 2009 blev personombytet inom ÅHS-ledningsgrupp större än vanligt emedan såväl en ny förvaltningschef tillträdde under våren 2009 och nyrekrytering av chefläkare samt översyn av organisationen inleddes under hösten 2009.
Basenheter som har direkta hälso- och sjukvårdsuppgifter är följande i alfabetisk ordning:

Akutenheten
Barn- och ungdomsenheten
BB- och gynekologienheten
Kirurgienheten
Laboratorieenheten
Långvårdsenheten
Läkemedelscentralen
Medicinenheten
Operations-, anestesi- och intensivvårdsenheten
Primärvårdsenheten
Psykiatrienheten
Rehabiliterings- och fysiatrienheten
Röntgenenheten
Tandvårdsenheten
Ögonenheten
Öron-, näs och halsenheten

De enheter som fungerar som lednings- och stödfunktioner till de ovannämnda är följande:

Chefläkarens enhet
Ekonomienheten
Försörjningsenheten
Förvaltningschefens enhet
IT-enheten
Personalenheten
Städenheten
Vårdchefens enhet

ÅHS´ hela organisationsschema finns som bilaga 3 till denna plan.
Omfattningen av servicen inom hälso- och sjukvården skall dimensioneras så att landskapets befolkning inte kommer i en sämre situation än rikets.
Eventuella beslut inom ÅHS om betydande omorganisation, inskränkningar eller omprioriteringar i verksamheten skall underställas landskapsregeringen innan de verkställs.
Ålands hälso- och sjukvård fungerar som ett undervisningsställe för vårdstuderanden och för medicinestuderanden under den praktiska perioden inom invärtes medicin och kirurgi (avtal med Helsingfors universitet) och under läkarnas AT-tjänstgöring (avtal med Akademiska sjukhuset i Uppsala) och den motsvarande finländska tjänstgöringen (euroläkartjänstgöring) samt under en del av läkarnas specialisttjänstgöring.

4.1 PRIMÄRVÅRDSFUNKTIONERNA

4.1.1 Målsättning

Primärvårds-, långvårds- och tandvårdsenheterna strävar till att upprätthålla och främja befolkningens hälsa och inriktas i dettas syfte på vård som rör den enskilda människans, familjers eller olika gruppers hälsa och livsmiljö.

4.1.2 Åligganden

Det åligger primärvårdsfunktionerna på sätt som anges i denna plan

1) att upprätthålla hälsovårdsrådgivning, till vilken hänförs hälsoupplysning omfattande mödra- och barnrådgivning, preventivmedelsrådgivning och allmänna hälsoundersökningar,
2) att ordna sjukvård på allmänläkarnivå, till vilken hänförs läkarundersökning, av läkare given och övervakad vård, däri inbegripet långtidssjukvård, hemsjukvård och medicinsk rehabilitering samt första vård (ambulans) inom landskapet,
3) att bedriva tandhälsovård till vilken hör upplysning och förebyggande verksamhet och vård,
4) att anordna skol- och studerandehälsovård till vilka hänförs elevernas hälsovård samt övervakning av de sanitära förhållandena i skolor och läroanstalter och specialundersökningar såsom anges nedan,
5) att i envar av kommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö upprätthålla hälsovårdartjänster för att säkra en rimlig tillgänglighet till primärvårdstjänster,
6) att tillhandahålla arbetsgivare tjänster för anordnande av företagshälsovård för arbetstagare som stadigvarande arbetar inom landskapet, vilken arbetsgivaren ålagts anordna enligt lagen om företagshälsovård (FFS 1383/2001) och andra författningar,
7) att för företagare och andra, som stadigvarande utför arbete för egen räkning inom landskapet

anordna sådan företagshälsovård som avses i 12 § lagen om företagshälsovård och med stöd av den utfärdade bestämmelser,

8) att utföra läkarundersökningar som avses i förordningen om läkarundersökning av sjömän (FFS 476/80) och ändringar i den,
9) att ge handräckning till myndigheter i enlighet med 14 § mom 2 rikets folkhälsolag (FFS 66/1972).

Med specialundersökningar inom skolhälsovården avses

a) undersökning av syn eller hörsel, utförd av specialläkare samt av sådan läkare ordinerade laboratorie-, röntgen- och liknande undersökningar,
b) av psykiater utförd undersökning för utredande av mentalt hälsotillstånd samt
c) undersökning som utförs av psykolog.

Beträffande bekämpandet av smittsamma sjukdomar skall den för uppgiften ansvariga läkaren inom Primärvårdsenheten på sätt som stadgas om i lagen och förordningen om smittsamma sjukdomar och där företagna ändringar (583/1986, 935/2003 samt 786/1986, 1383/2003)

1) sörja för bekämpandet av smittsamma sjukdomar i landskapet,
2) utreda arten och utbredningen av misstänkt eller konstaterad smittsam sjukdom samt vidta nödvändiga åtgärder för förhindrande av att sjukdomen sprids,
3) sörja för att den som har insjuknat eller misstänks ha insjuknat i allmänfarlig smittsam sjukdom blir undersökt,
4) vid behov vidta åtgärder för anordnande av vård för den som har insjuknat i allmänfarlig smittsam sjukdom,
5) sörja för anordnandet av hälsofostran i frågor som hänför sig till förebyggande av smittsamma sjukdomar,
6) sörja för att tillräcklig mängd av sådant material för hälsofostran som behandlar förebyggande av smittsamma sjukdomar finns tillgänglig för dem som inom verksamhetsområdet behöver sådant material,
7) vidta andra åtgärder som är nödvändiga eller särskilt bestäms för förebyggande av allmänfarliga smittsamma sjukdomar,
8) vid behov informera ÅMHM om hälsorisker som gäller djur, om det misstänks eller har konstaterats att någon lider av sådan smittsam sjukdom som kan smitta från människa till djur eller som kan ha överförts till människor av djur, samt
9) utföra sådana andra uppgifter för förebyggande av smittsamma sjukdomar som genom särskilda stadganden eller bestämmelser åläggs primärvården.

4.2 SPECIALSJUKVÅRDSFUNKTIONERNA

4.2.1 Målsättning

Målsättningen för den specialiserade sjukvårdens enheter är att för befolkningen och enligt dess behov tillhandahålla sjukvårdstjänster av god kvalitet, som det enligt rådande förhållanden och med beaktande av medicinska, medmänskliga och ekonomiska aspekter inte är möjligt, ändamålsenligt eller rimligt att tillhandahålla inom primärvårdsfunktionerna. Målsättningen uppfylls genom dels egen serviceproduktion, dels köpta tjänster.

4.2.2 Åligganden

Den specialiserade sjukvårdens enheter skall tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster inom medicinska specialområden, som omfattar förebyggande av sjukdomar, undersökning och behandling. Vård och medicinsk rehabilitering och som på ett ändamålsenligt sätt samordnas mellan enheterna inom ÅHS.

Specialsjukvården ansvarar för myndighetens sjuktransporter till lands inom landskapet och för den medicinska delen och dess kvalitet vid transporter till sjöss och flygledes inom och utom landskapet.

Hälso- och sjukvårdstjänsterna kan produceras helt eller delvis av den egna organisationen eller anskaffas som köptjänster. Den specialiserade sjukvårdens enheter ansvarar för att kvaliteten i den köpta servicen är god och för att övergången till och från vårdtjänster utanför den egna organisationen sker smidigt.

ÅHS önskar dessutom tillsammans med privata operatörer bredda utbudet av specialsjukvårdstjänster i landskapet, t.ex. med att erbjuda utrymmen för ny verksamhet.

Beträffande bekämpandet av smittsamma sjukdomar skall den specialiserade sjukvårdens enheter på sätt som stadgas om i lagen och förordningen om smittsamma sjukdomar och där företagna ändringar (FFS 583/1986, 935/2003).

1) sörja för att sådan specialsjukvård som behövs för behandlingen av smittsamma sjukdomar finns tillgängligt i landskapet,
2) bistå primärvården då smittsamma sjukdomar konstateras och epidemier utreds,
3) leda bekämpningen, uppföljningen och utredningen av sjukhusinfektioner i landskapet,
4) följa bekämpandet av smittsamma sjukdomar i landskapet, och hos landskapsregeringen föreslå åtgärder för förebyggande av smittsamma sjukdomar,
5) anordna utbildning som behövs vid bekämpande av smittsamma sjukdomar i landskapet,
6) delta i det utvecklingsarbete som gäller bekämpande av smittsamma sjukdomar i landskapet,
7) delta i anordnandet av sållundersökningar som hör till bekämpandet av smittsamma sjukdomar

samt,

8) tillställa landskapsregeringen uppgifter för förande av register över smittsamma sjukdomar.

För tillsyn och samordning av ovannämnda uppgifter utser chefläkaren en ansvarig läkare.

4.2.3 Medicinsk rehabilitering

Medicinsk rehabilitering är en del av hälso- och sjukvården. Det åligger ÅHS att se till att de medicinska rehabiliteringstjänsterna i fråga om sitt innehåll och sin omfattning ordnas så att de motsvarar behovet i landskapet. Syftet med medicinsk rehabilitering är att förbättra och upprätthålla rehabiliteringspatientens fysiska, psykiska och sociala funktionsförmåga, samt att hjälpa och stöda honom med att klara av sin livssituation och de dagliga göromålen.

Medicinsk rehabilitering är en uppgift för var och en klinisk enhet och en del av den normala sjukvårdsverksamheten. Samordningsansvaret för åtgärder, som berör flera enheter åligger Rehabiliterings- och fysiatrienheten.

Medicinska rehabiliteringstjänster är

1) rådgivning och handledning i frågor som gäller rehabilitering och rehabiliteringstjänster,
2) utredning av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna jämte uppskattning av arbets- och funktionsförmågan samt härtill hörande arbetsprövning,
3) fysioterapi, ergoterapi, talterapi, neuropsykologisk rehabilitering, psykoterapi och härmed jämförbara terapier och åtgärder, som förbättrar och upprätthåller funktionsförmågan,
4) hjälpmedelstjänster, till vilka bestämmandet av behovet av hjälpmedel, utprovning av hjälpmedel, överlåtelse av hjälpmedel med ägande- eller nyttjanderätt, undervisning i och av deras användning samt underhåll av hjälpmedel,
5) anpassningsträning, varmed avses handledning för rehabiliteringspatienten och hans anhöriga samt förberedelse för den livssituation som följer med sjukdom eller olycksfall,
6) rehabiliteringsperioder i form av anstaltsvård eller öppenvård, som består av ovannämnda behövliga åtgärder
7) rehabiliteringshandledning, varmed avses stöd och handledning till rehabiliteringspatienten och hans närmaste omgivning samt information om tjänster som ansluter sig till patientens verksamhetsmöjligheter samt
8) andra därmed jämförbara tjänster.

Hjälpmedel är sådana redskap, anordningar eller motsvarande, som är avsedda att hjälpa en på medicinska grunder konstaterad funktionsnedsättning och som en funktionshämmad behöver för att klara sina dagliga göromål. Hjälpmedel är också de vårdtillbehör och träningsredskap som behövs i rehabiliteringen.
För rehabiliteringspatienten utarbetas en rehabiliteringsplan i samråd med patienten och vid behov även med hans anhöriga. I planen fastställs de nödvändiga rehabiliteringsåtgärderna med beaktande av de tjänster som erhålls genom socialvården, arbetskrafts- och undervisnings-myndigheterna samt Folkpensionsanstalten och andra som anordnar rehabilitering. Rehabiliteringsplanens genomförande skall följas upp och planen skall regelbundet ses över. Ovannämnda definitioner och anvisningar gäller även habilitering av barn.
Landskapsregeringen fastställde år 2009 en ny instruktion gällande den medicinska rehabiliteringen/habiliteringen som närmare beskriver och definierar enskilda patienternas och enheternas rättigheter respektive skyldigheter mot bakgrunden av gällande författningar och hälsopolitiska beslut.

5 VÅRDARBETET

Vårdarbetet är en självständig del av hälso- och sjukvården och verkar tillsammans med den medicinska sakkunskapen. Vårdarbete är det arbete som vårdpersonal utför självständigt i enlighet med sin utbildning. Vårdchefen ansvarar för personalutvecklingen, vårdarbetet, dess utveckling och administration.
Kvaliteten i vårdarbetet säkras genom fortlöpande utbildning som tar vara på utveckling och forskning inom det egna området och grundar sig på kunskap, intresse och kompetens. Målet är att ge en god helhetsvård med hjälp av professionell personal.

6 SOCIALT ARBETE

Socialt arbete ingår som ett understödande och kompletterande element inom hälso- och sjukvården och utförs av socialkuratorerna, habiliteringskoordinatorn och cancersjukskötaren i samarbete med organisationens läkare och vårdpersonal samt med kommunernas socialvård och Folkpensions-anstalten i ett helhetsmässigt patientperspektiv.

7 FINANSIERING OCH AVGIFTSPOLITIK

Hälso- och sjukvården finansieras huvudsakligen med skattemedel. Avgiftsfinansieringens andel är varierande beroende på verksamhetsområde. Landskapslagen om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård (23:2007) fastställer grunderna för avgifterna medan de enskilda avgifterna fastställs av landskapsregeringen. Kommunerna debiteras för vården vid Långvårdsenheten i enlighet med LL om hälso- och sjukvården, § 13. Kommunerna debiteras också för de patienter som utan medicinska skäl (”utskrivningsklara/klinikfärdiga”) är kvar på vårdplats inom ÅHS längre än en vecka. Genom detta strävar man till att skapa önskade styrningseffekter så att patienten/klienter erhåller den service som behövs på rätt nivå.

8 STATISTIK- OCH UPPFÖLJNINGSSYSTEM

Uppföljningen av den åländska hälso- och sjukvården enligt samma system som i riket utgör en förutsättning för nödvändiga jämförelser med riket och för landskapets medverkan i det nordiska statistiksamarbetet genom NOMESKO. Uttagning av specifikt åländsk statistik sker tillämpat efter behov och sker i samråd med Ålands statistik- och utredningsbyrå.
Inom ÅHS är verksamhetsuppföljningen en del i ledningsfunktionerna och den kontinuerliga budgetuppföljningen inom de olika enheterna.

9 VERKSAMHETSPLAN FÖR ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD 2010

Den övergripande ledningen och verksamhetsplaneringen sköts av de ledande tjänstemännen: förvaltningschefen, chefläkaren, vårdchefen, ekonomichefen och personalchefen, som tillsammans bildar ÅHS´ ledningsgrupp. Ledningsgruppens medlemmar skall tillsammans leda, utveckla, samordna och ansvara för verksamheten samt optimera resursutnyttjandet utifrån de mål som styrelsen fastställt och de resurser lagtinget ställt till förfogande.
Den föreliggande verksamhetsplanen strävar till att i konkreta termer belysa de verksamhets-förändringar som planeras under budgetåret 2010. Förändringar i verksamheten som på grund av exceptionella problem med personalbemanning, pandemier, apparathaveri eller liknande kan förekomma och finns följaktligen inte med i denna plan.

9.1 ALLMÄNT

Styrelsen har i samband med utarbetandet av det balanserade styrkortet antagit följande verksamhetsidé för Ålands hälso- och sjukvård:
ÅHS erbjuder varje enskild ålänning högkvalitativ hälso- och sjukvård med egna och/eller samverkande resurser samt i samarbete med övriga samhällsfunktioner. Den aktuella inriktningen framgår av hälso- och sjukvårdsplan och gällande lagstiftning.

Visionen för verksamheten är att Ålands hälso- och sjukvård skall framstå som en förebild genom vårdkvalitet, patientbemötande och en för samhället god totalekonomi samt som en arbetsplats där personalen känner sig motiverad i sina uppgifter.

Det balanserade styrkortet fokuserar verksamheten genom fem olika perspektiv: Invånar- och patientperspektivet, Intressentperspektivet, Personalperspektivet, Processperspektivet och ekonomiperspektivet. Den följande texten är grupperad enligt dessa perspektiv:

Invånar- och patientperspektivet
ÅHS serviceutbud skall grunda sig på det sjukvårdsbehov som finns i det åländska samhället. Befolkningen skall erbjudas en hälso- och sjukvård av minst samma klass som i gränsregionerna i öst och väst, antingen i form av egen verksamhet eller genom remittering till andra sjukhus. Vården skall ges på lika villkor dock med den enskildas individuella behov i förgrunden.
Vårdtjänsternas tillgänglighet är en viktig del av kvaliteten. ÅHS skall följa de av landskaps-regeringen föreskrivna tidsramar (vårdgaranti, LR beslut 20.3.2008) inom vilka patienterna skall få vård.

Vårdgarantin berör i detta skede inte tandvården. Samarbetet mellan de olika enheterna utvecklas så att patienten alltid befinner sig på rätt vårdnivå och så att ingen patient upplever sig bortglömd i remitteringen mellan vårdinstanserna.
ÅHS´ hemsida, informationsblad, tidningsartiklar m.m. skall förmedla kunskap om vårdens möjligheter och hur ansvaret för den egna hälsan kan stärkas. Bemötande skall kännetecknas av vänlighet, empati, förståelse för olika kulturer och minoriteters situation. Patienten skall erbjudas kontinuitet i personalkontakterna och patientens medinflytande i vården skall vara hög. En saklig och tydlig kommunikation mellan vårdgivare och patient befrämjar patientsäkerheten.

Intressentperspektivet
Effektiv samverkan mellan ÅHS, den privata sektorn, patientorganisationer, remissjukhusen, utbildningsanstalter och andra välfärdsaktörer är en förutsättning för att verksamheten skall fungera optimalt.
Ett gott samarbete med kommunernas socialvård skall eftersträvas för att patienterna vid behov kan få nödvändig hjälp och service av den kommunala hemservicen tillsammans med ÅHS hemsjukvård.

Konsultverksamhet kontra remiss till vård utom ÅHS baserar sig på vad som är mest ändamåls-enligt ur medicinsk, ekonomisk och språklig synvinkel. Expertis inom den egna verksamheten skall alltid användas i första hand.

Personalperspektivet
Personaltillgången kommer att vara en avgörande faktor för möjligheterna att bibehålla en välfungerande hälso- och sjukvård. Samordningen av personalresurserna mellan enheterna är viktig. Därför blir rekryteringsåtgärder i form av olika attraktiva anställningsvillkor samt omsorgen om de anställdas trivsel och motivation i arbetet kritiska framgångsfaktorer. En rekryteringsstrategi har behandlats av styrelsen under år 2009.
De tjänsteförändringar som p.g.a. förändrade ekonomiska resurser för år 2010, finns redovisade under respektive enhet.
Enligt tilläggsbudgeten för 2009 ska en personalförsörjningsplan tas fram för ÅHS liksom för övrig landskapsförvaltning. Arbetet påbörjas under hösten 2009, men kommer att fortsätta in i 2010.

Sjukfrånvaron inom ÅHS visar på en stigande trend de senaste åren, en trend som behöver brytas. En handlingsplan som bygger på tidig intervention kommer att tas fram för hantering av

sjukfrånvaron. Arbetet inleds under hösten 2009.

Processperspektivet

Hälso- och sjukvården står inför verkligt stora utmaningar och det gäller att styra verksamheten på ett sådant sätt att erhållna resurser används så optimalt som möjligt. Organisationsöversyn och effektivering av verksamheten är en ofrånkomlig åtgärd under pågående lågkonjunktur.

För att förbättra ÅHS rekryteringsmöjligheter är det viktigt att ÅHS har ett tillräckligt rörelseutrymme i anställningssituationer. Processen bör vara sådan att osäkerhet i rekryteringen, t.ex. till följd av sena besked om ersättningar, undviks.

ÅHS styrelsen har under år 2008 antagit det Balanserade Styrkortet som en metod för systematisk kvalitetsutveckling inom hela ÅHS. De flesta basenheterna har påbörjat arbetet med det egna styrkortet. En intern kvalitetssamordnare med stöd av ledningsgruppen arbetar vidare med implementeringen av det Balanserade Styrkortet.

Kvalitetsarbetet inom ÅHS stöds av att en systematisk avvikelserapportering har införts.
En av landskapsrevisorerna beställd analys utkom 2009. Avsikten är att under hösten 2009 påbörja arbetet, att i samråd med landskapsregeringen granska behov av ändringar både vad gäller lagstiftning och egna styrdokument inom ÅHS.

Ekonomiperspektivet

Det ekonomiska läget är synnerligen allvarligt enär landskapets ekonomiska resurser förväntas ännu minskas under närmaste framtid. En ansvarsfull hantering av de ekonomiska resurserna skall gälla på alla nivåer och inom samtliga enheter. För att bibehålla vården förutsätts att anslagen för personal, konsumtionsutgifter och vård utom Åland står i rätt förhållande med de krav som ställs. Fördelningen av resurser ankommer på styrelsen och ledningsgruppen och skall basera sig på befolkningens behov av hälso- och sjukvårdstjänster.

Enligt gällande reglemente fastställer styrelsen budgeten per basenhet. Detta innebär samtidigt att basenhetscheferna fortsättningsvis har ansvaret för budgetens förverkligande och ekonomi-uppföljning för verksamheten. Budgetramen är denna gång dock så krävande att återkommande överläggningar och granskningar av enheternas förbrukning av erhållna medel kommer att verkställas då överskridningar befaras. Befintlig ekonomisk rapportering utgör grunden för verksamhetsansvariga att följa upp ekonomiutvecklingen månad för månad under året.

Ekonomienheten bistår med ytterligare ekonomisk analys.

	Bokslut 2008	Budget 2009	Budget 2010	Förändr %
Kostnader				
Driftkostnader	71 042 835	72 042 000	72 000 000	-0,1%
Investeringar	4 120 670	7 430 000	7 000 000	-5,8%
Kostnader total	**75 163 505**	**79 472 000**	**79 000 000**	**-0,6%**
Intäkter				
Verksamhetsintäkter	5 233 341	5 850 000	6 200 000	6,0%
Kommunintäkter Gullåsen	3 375 510	3 160 000	3 400 000	7,6%
Intäkter totalt	**8 608 851**	**9 010 000**	**9 600 000**	**6,5%**
Nettokostnad	**66 554 654**	**70 462 000**	**69 400 000**	**-1,5%**

Ovan beskrivna kostnadsram och budgetförslag är stram med hänvisning till att gällande löneavtal innebär ett kostnadstryck om dryga två miljoner euro (mellan år 2009-2010) enbart vad gäller nuvarande lönekostnader, samtidigt som förändringarna beträffande de pensionspremier som ska erläggas till Landskapet Ålands pensionsfond dock innebär en kostnadssänkning om ca 1,2 miljoner euro. Att kostnaderna för vård utom Åland under senare år konstant vuxit gör inte heller budgeteringen enklare. Landskapsregeringen har angett en budgetram för driftskostnaderna om 72,0 miljoner euro. Den av styrelsen föreslagna driftsbudgeten om 72,3 miljoner euro för år 2010 innebär i praktiken att besparingar om ca 2,7 miljoner euro ska genomföras. Landskapsregeringens budgetförslag om 72,0 miljoner euro bygger på att inom ÅHS på motsvarande sätt som för övriga landskapsverksamheter åstadkommes besparingar som motsvarar löneutgifterna för två veckor. Därtill har beaktats att alla besparingsåtgärder inte kan förväntas verkställda från början av året. Enskilda verksamheter och serviceformer som invånarna i landskapet vant sig vid, blir således berörda av inbesparingsåtgärderna.

Byggnadsprojekt

Sensommaren 2009 färdigställdes primärvårdens nya utrymmen. Nya utrymmen erhölls för läkarmottagning, barnrådgivning och företags/personalhälsovård, för diabetesvården och livsstilsmottagningen samt för den onkologiska verksamheten.

Under sommaren 2009 inleddes bygget med psykiatrienhetens nya byggnad på central-sjukhusområdet. När den står färdig sommaren 2011 kommer verksamheten vid Grelsby sjukhus att upphöra tillsammans med all annan psykiatrisk verksamhet och samlas i den nya byggnaden. Endast dagkliniken förblir kvar i sina utrymmen i f.d. hälsocentralen i centrala Mariehamn. Medicinavdelningens trångboddhet kommer att avhjälpas genom en utbyggnad av avdelningens våningsplan samtidigt som gynekologiska enhetens utrymmen ombyggs till vissa delar. Även läkemedelscentralen måste få tilläggsutrymmen, något som påtalades vid Läkemedelsverkets granskning. Av om- och tillbyggnaden av Centralsjukhuset, etapp II-III återstår dock fortfarande att lösa hur verksamhetslokalerna för intensivvård, dialys och dagkirurgi skall utformas i framtiden, samt smärre ombyggnader på vårdavdelningarna och poliklinikerna. Långvårdsenhetens avdelning Övergårds är sedan januari 2008 stängd pga fuktskador och verksamheten utlokaliserad till Grelsby sjukhus. Beslut om avdelningen skall rivas eller saneras har inte tagits. Därtill bör hela Gullåsen-fastigheten ses över för att moderniseras för de behov som den framtida geriatriska verksamheten föranleder.
Personalbostadshuset är från 50-talet och i behov av en grundrenovering, projekteringen finns upptagen i investeringsplanen.
Alla dessa byggprojekt finns beskrivna och kostnadsberäknade i Investeringsplanen för 2010-2012 som finns presenterad i kapitel 10 i denna plan.

Den föreslagna investeringsramen innebär att nödvändig byggnation skjuts på framtiden vilket kan få negativa följder för verksamheten då ett flertal lokaler inte är ändamålsenliga.

9.2 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

9.2.1 Akutenheten

Enhetens viktigaste mål är att minimera tiden för problemidentifiering till definitiv behandling och under tiden stabilisera livsviktiga funktioner hos akut sjuka och skadade patienter.
Akutläkarkompetens på seniornivå är det centrala i akutens verksamhet. Nyckeln till framgång är tillfredsställande arbetsförhållanden för alla yrkeskategorier på enheten, kompetensutveckling, systematisk och konkret kvalitetsförbättring och personalens hälsa och trivsel.
Ambulanshelikopterverksamheten bör ses som en luftburen ambulans och som en del av den prehospitala akutsjukvården på Åland. Samarbetet med Räddningsverket i Mariehamn illustrerar detta. Ambitionen är att trimma verksamheten med sikte på optimala personalresurser, teknisk utrustningsnivå och användarlogistik för att en ännu större del av patienterna skall kunna transporteras med den egna helikoptern istället för med andra, dyrare flygtransporter.

Verksamhetsmål:

- Vårdprogram för stroketrombolys införlivat.
- Påbörjande av lokala riktlinjer för hypotermi efter hjärtstopp.
- Kontinuerlig och organiserad utbildning för jourläkare, sjukskötare och ambulanspersonal.
- Lokala vårdprogram på intranätet (kontinuerligt arbete).
- Uppdragsutbildning i samarbete med Öppna högskolan för akutens sjukskötare för att utföra mera arbetsuppgifter.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	2	2	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Sjukskötare, heltid	15	15	15	15	15	
Sjukskötare, deltid	1	1	1	1	1	
Sjukskötare, delad tjänst	0,5	0,5	1,0*)	1,0*)	1,0*)	
Mottagningsbiträde, heltid		1	1	1	1	
Mottagningsbiträde, deltid	1					

*2 tjänster x 0,5

Tillfälliga tjänster						
Sjukskötare, heltid			1	1	1	

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	
Öppenvårdsbesök	10.236	10.209	10.097	10.200	10.200	
Vårddagar	949	738	727	800	800	

9.2.2 Barn- och ungdomsenheten

Barn- och ungdomsenheten prioriterar vården av svårt sjuka, multihandikappade och kroniskt sjuka barn och deras familjer. Enheten skräddarsyr behandling och uppföljning av alla patientkategorier och inriktar sig på snabb diagnostik och probleminriktad verksamhet för human och kostnadseffektiv handläggning inom/utom organisationen. Den medicinska utvecklingen går mot ökad nischning och krav på specialkompetens och ökad subspecialisering. För en liten enhet med begränsade personalresurser utgör detta en utmaning som kräver ökade resurser på kompetensutveckling, motiverande arbetsmiljö och nära samarbete med specialkliniker.

De nuvarande utrymmena är personalkrävande eftersom de inte är lämpliga för mera avancerad vård. Med kortare vårdtider utanför Åland och ökad kompetens sköts numera allt mera komplicerade patienter på enheten.

Samarbetet med primärvården och diskussionen kring enhetens roll i rådgivningsarbetet fortsätter.

Verksamhetsmål:

- Att öka andelen allergi- och astmabesök hos sjukskötare.
- Att förbättra tillgängligheten för sköterskekonsultationer ang. obstipation och uppgörande av ett strukturerat obstipationsprogram.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	3	3	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Sjukskötare	9	10	11	11	11	
Närvårdare/barnskötare	6	5	5	5	5	
Avdelningssekreterare, heltid	2	2	2	2	2	
Avdelningssekreterare, deltid				1	1	
Habiliteringskoordinator, deltid		1	1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Habiliteringskoordinator, deltid	1					
Sjukskötare, heltid			1	1	1	
Vårdplatser	2006:10	2007:10	2008:10	2009:10	2010:10	

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Öppenvårdsbesök	3.450	3.372	3.307	3.500	3.500
Vårddagar	1.945	1.869	1.807	1.800	1.800
Vårdtillfällen	680	539	549	600	600
Vårdtid	2,9	3,5	3,3	3,0	3,0

9.2.3 BB- och gynekologienheten

Enhetens verksamhetsområde är kvinnors hälsa med två tyngdpunkter. Det ena är den reproduktiva hälsan innefattande infertilitetsproblematik, graviditet och barnafödande. Den andra är diagnostik och vård av underlivssjukdomar. Samarbete i förebyggande verksamhet med mödrarådgivning, preventivmedelsrådgivning och papa-screening fortsätter att utvecklas.
Den långsiktiga planen är att all kvinnorelaterad hälso- och sjukvård fås under samma tak under en enhetlig kvinnomottagning. En mindre ombyggnad av polikliniken och avdelningen är under planering för att förverkliga detta.
På avdelningen vårdas vid behov patienter efter ögonoperationer men även andra patienter ifall platsbrist råder på andra avdelningar.

Verksamhetsmål:

- Erbjuda åt befolkningen specialistvård på samma nivå som kringliggande områden antingen via egen produktion eller köpta tjänster.
- Utbilda personal och utveckla urogynekologiska funktion tillsammans med andra enheter.
- Omorganisera fosterscreening utgående från den fastländska modellen med lokal tillämpning.
- Balanserat Styrkort införs.

Personalförändringar: En tillfällig heltidstjänst som barnmorska budgeteras inte.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	3	3	3	3	3	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Barnmorska, heltid	11	11	13	13	13	
Barnmorska, deltid	1	1	1	1	1	
Närvårdare/barnskötare	6	6	4	4	4	
Läkarsekreterare	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare			1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Barnmorska, heltid			2	2	1	-1

Verksamhet:		**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Öppenvårdsbesök		3.810	4.294	4.492	4.200	4500
Dagkirurgi		150	145	119	150	150
Vårddagar	- förlossn.	1.375	1.245	1.290	1.300	1300
	- gynekol.	818	689	685	700	700
Vårdtillf.	- förlossn.	335	322	319	330	330
	- gynekol.	433	276	415	420	420
Vårdtid	- förlossn.	4,1	3,9	4,0	3,9	3,9
	- gynekol.	1,9	2,5	1,7	1,6	1,6
Förlossningar		294	278	283	280	280

9.2.4 Chefläkarens enhet

Chefläkarens enhet omfattar förutom kanslipersonal även socialkuratorerna och tjänster för läkare under utbildning. Chefläkaren ansvarar tillsammans med vårdchefen för ledning och utveckling av medicinsk verksamhet. Chefläkaren ansvarar tillsammans med klinikcheferna för kvalitetsutvecklingen av medicinsk verksamhet samt vård utom Åland. Chefläkaren fördelar medel till anskaffningar och kompetensutveckling till enheterna.
Under 2010 fortsätter implementeringen av det Balanserade Styrkortet i verksamheterna.

Verksamhetsmål:

Invånar- och patientperspektivet:

- Utveckling av patientenkät.
- Kontinuerlig hantering av anmälningsärenden efter kontakter med patienter, anhöriga och patient- och klientombudsmannen.
- Fortsatt arbete med implementeringen av avvikelsehantering, i vilket även inkluderas infektionsregistrering.
- Socialkuratorerna erbjuder socialkurativa insatser för den somatiska vården och kommer att i större omfattning även stötta primärvården.

Intressentperspektivet:

- Att följa upp ingångna ramavtal.
- Skriva avtal med externa vårdleverantörer.
- Utvärdera planerad försöksverksamhet och eventuellt vidareutveckla samverkan med privata hälso- och sjukvårdsleverantörer.

Personalperspektivet:

- Att utifrån resultaten i personalenkäten vidta åtgärder för att ÅHS skall fortsätta att vara och vidareutvecklas som en attraktiv arbetsplats.
- Att bidra till utveckling av personalhälsovården.
- Att stöda kompetensutveckling för personalen.
- Att erbjuda utvecklingssamtal till anställd personal.

Processperspektivet:

- Ett blockprojekt genomfört under 2009 visar behov av närmare samarbete mellan enheterna.
- Samordning av de kirurgiska verksamheterna fortsätter.
- För en aktiv dialog angående laboratorieprovens volym och frekvens.

Ekonomiperspektivet:

- Ramavtal med flertalet serviceleverantörer.

Personalförändringar: En heltidstjänst som kvalitetssamordnare inrättas.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Chefläkare	1	1	1	1	1	
Sjukhusläkare (tid.assistentläkare)	3	8*)	8	8	8	
Hälsocentralläkare		1**)	1	1	1	
Sjukhusläkare(för spec.tjänstgöring)			2	3	3	
Ledande socialkurator	1***)	1	1	1	1	
Socialkurator	3	3	3	3	3	
Förvaltningssekreterare	1	1	1	1	1	
Byråsekreterare			1	1	1	
Kvalitetssamordnare					1	1

*5 tjänster överförda från med o kir

**) överf från primärvårdsenheten

***)överf från långvårdsenheten 1.9.06

9.2.5 Kirurgienheten

Verksamhetens målsättning är att erbjuda förstklassig akut kirurgisk, ortopedisk behandling samt att erbjuda kirurgisk-ortopedisk basservice. En ortopedisk bakjours-linje påbörjas för vardagar till kl 22 och för lö-sö- helgdagar kl 9-12, så att operationskrävande patienter inte behöver vänta till följande vardag.

Verksamhetsmål:

- Att uppfylla kraven på akut kirurgisk verksamhet, spec. den ortopediska delen.
- Att dagkirurgin utvecklas.
- Under året intensifieras ansträngningarna att rekrytera allmänkirurg med urologisk inriktning och ytterligare en ortoped.

Personalförändringar: En tillfällig deltidstjänst som sjukskötare (delad med öron.pkl) budgeteras inte.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	5	5	5	6	6	
Sjukhusläkare *)(tid. assistenläkare)	1					
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	3	3	3	3	3	
Sjukskötare, heltid	14	14	16	16	16	
Sjukskötare, deltid	1	1	1	1	1	
Närvårdare/primärskötare, heltid	5	5	5	5	5	
Närvårdare/primärskötare, deltid	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare	3	3	3	3	3	
*) överf. till centrala enheten						
Tillfälliga tjänster						
Sjukskötare, heltid **			2	2	2	
Sjukskötare, delad tjänst			0,5	0,5		-0,5
**) 0,5 kir.pkl, 1,5 kir.avd						

Vårdplatser	2006:27	2007:27	2008:27	2009:23	2010:23

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Öppenvårdsbesök	5.694	6.107	6.441	6.200	6.400
Dagkirurgi	460	517	519	550	600
Vårddagar	5.784	5.614	5.463	6.000	6000
Vårdtillfällen	1.767	1.661	1.736	1.800	1800
Vårdtid	3,3	3,4	3,1	3,3	3,3

9.2.6 Laboratorieenheten

Laboratoriet erbjuder den laboratorieservice som beställs av primärvården, specialsjukvården och externa kunder. Verksamheten består i huvudsak av provtagning, provhantering, analysarbete och administration. Verksamheten är igång dygnet runt.

Laboratoriet fortsätter under 2010 med sitt kvalitetsarbete. Förutom utvecklandet av olika dokument som behövs för ackreditering så kommer laboratoriet även att ta fram lämplig information som skall läggas på ÅHS-hemsida. Ytterligare planerar laboratoriet att fortsätta arbetet med Balanserat Styrkort.

Laboratoriet fortsätter sitt samarbete med den medicinskt ansvarig läkaren för laboratoriet.

Verksamhetsmål:

- Laboratoriet arbetar med balanserat styrkort. Under hösten 2009 avgör styrgruppen vilka områden som man tänker koncentrera sig på under 2010.
- Laboratoriet undersöker om det vore ekonomiskt och resursmässigt mera fördelaktigt att ”ta hem” eller ”skicka bort” olika analyser.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Kemist	1	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Laboratorieskötare, heltid	17	17	17	17	17	
Laboratorieskötare, deltid	2	3	3	3	3	
Avdelningssekreterare	2	2	2	2	2	
Laboratoriebiträde	1	1				
Närvårdare			1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Laboratorieskötare, heltid			1	1	1	

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Analyser	359.014	377.929	381.697	387.000	392.000
- egen verksamhet	340.890	359.494	360.544	365.000	370.000
- köpta	18.124	20.435	21.153	22.000	22.000

9.2.7 Långvårdsenheten

Långvårdsenheten omfattar 3 avdelningar eftersom avdelning Övergårds föreslås stängas. Platsantalet blir 68 + 4 extra platser på Norr-Östergårds, sammanlagt 72 platser.

I och med stängningen kommer långvårdspatienternas antal att procentuellt stiga. Detta innebär att kortvårdspatientantalet går ner, och långvårdsenheten inte i samma utsträckning och lika snabbt som tidigare kan ta emot patienter för bl.a. rehabilitering, palliativ vård och utredningar. Patienter för växelvård och avlastning kan komma att överföras till kommunerna.

Långvårdsenheten har idag ansvaret för den extraordinära sjukvården av en vuxen respiratorpatient, som vårdas i en av ÅHS personalbostäder.

En arbetsgrupp för utredning av ”Gullåsen i framtiden” tillsattes sommaren 2009. Förslag till verksamhetsstruktur, platsantal och gränsdragning till den kommunala åldringsvården kommer att framläggas i början av budgetåret.

Verksamhetsmål:

- Införa balanserat styrkort.
- Minnesmottagningen utvecklas bl.a. genom att utöka tillgängligheten för nydiagnosticerade patienter och effektivera arbetsfördelningen

Personalförändringar: En tillfällig heltidstjänst som närvårdare budgeteras inte.

Personalneddragningen i samband med stängning av Övergårds är inte beaktade i tabellen.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överskötare *)						
Socialskötare (till 31.8.06)**)	1					
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	8	8	8	8	8	
Sjukskötare, heltid	12	14	16	18	18	
Sjukskötare, deltid	2	2	2	2	2	
Medikalvaktmästare	1	1	1	1	1	
Närvård./prim.sköt/skötare, heltid	54	54	54	53	53	
Närvård./prim.sköt/skötare, deltid	25	23	21	20	20	
Sysselsättningsterapeut	1	1	1	1	1	
Vårdbiträde	22	2	2	2	2	
Badare	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare, heltid	1	1	1	1	1	
Läkarsekreterare	1	1	1	1	1	
*) överf. till vårdarbetet						
**) överf. till centrala enheten						
Tillfälliga tjänster						
Närvård./primsköt/skötare, heltid			5	5	4	-1
Extra ordinär sjukvård						
Avd.skötare, heltid, tillfällig tjänst				1	1	
Sjukskötare, tillfällig tjänst	1	1	1	1	1	
Närvårdare, heltid, tillfällig tjänst	5	5	5	5	5	
Vårdplatser*)	2006:97	2007:88	2008:84	2009:84	2010:72	
Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	
Vårddagar	32.946	31.224	27.664	27.000	23.100	
Vårdtillfällen	456	476	404	400	350	
Vårdtid	112	108	68,5	70	65	
Beläggning-% **)	93,1	88,2	90,0	90,0	90,0	

*) en plats för extraord. sjukvård, 06-10 tillk.

*) 9 platser stängda pga fuktskada (2007)

*) 14 platser stängda pga fuktskada (08-09)

**)beläggnings % uträknad på basen av
användbara platser.

9.2.8 Läkemedelscentralen

Under hösten 2007 inspekterades läkemedelscentralens verksamhet av Läkemedelsverket i Finland. Det krävande arbetet att följa åtgärdsplanen och korrigera samt åtgärda de påpekade bristerna förutsätter att det finns tillräckligt med personalresurser samt kräver en större ombyggnation. Brist på tillräckliga resurser har gjort att läkemedelscentralen ännu inte kunnat fullfölja och slutföra åtgärdsplanen och arbetet med detta kommer därför att fortsätta även under år 2010.
Förutsatt att extra personalresurser tilldelas läkemedelscentralen kommer verksamheten att inrikta sig på ett utökat samarbete med och mera information till personalen på enheterna med tyngdpunkt på att övervaka och följa upp läkemedelsanvändningen samt att hjälpa till med frågor/fråge-ställningar gällande säker läkemedelshantering. Arbetet med att följa upp och försöka minska kassaaktionerna inom organisationen fortsätter som tidigare.

Verksamhetsmål:

- Att korrigera och åtgärda de brister som påtalades då Läkemedelsverket i Finland inspekterade läkemedelscentralens verksamhet. Planering av enheten pågår.

Personalperspektivet:

- Att klargöra ansvarsfördelningen inom verksamheten.
- Att planera skolningseftermiddagar i genomsnitt 2ggr/år
- Gemensamt studiebesök 1 ggr/år.

Processperspektivet:

- Kontinuerligt följa upp avvikelserapportering
- Ökat samarbete genom årliga regelbundna samarbetsmöten med de stödprocesser som berör läkemedelscentralens verksamhet.

Ekonomiperspektivet:

- Att minska andelen läkemedel som blir föråldrade både ute på enheterna och vid läkemedelscentralen.

Personalförändringar: En heltidstjänst som farmaceut inrättas.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Chef för läkemedelscentralen	1	1	1	1	1	
Farmaceut, heltid	2	2	2	2	3	1
Farmaceut, deltid	1	1	1	1	1	
Tekniskt biträde, heltid	1	1	1	1	1	
Tekniskt biträde, deltid			1			
Läkemedelstekniker, deltid				1	1	

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Antal utdelningar till avd.	35.733	35.986	38.806	38.800	38 800
Läkemedelsberedningar	1.687	1.498	1.456	1.500	1500

9.2.9 Medicinenheten

Inom Medicinenheten finns flertalet subspecialiteter representerade. Konsultverksamhet i hud och neurologi är också knutna till kliniken och för närvarande även konsulter i onkologi.
Planerade ombyggnader av både avdelning och polikliniker kommer att ha en gynnsam effekt på uppställda verksamhetsmål. Ekonomiska realiteter däremot står i skarp kontrast mot önskade resurser. Behovet av sjukvårdstjänster inom det inremedicinska fältet kan förväntas öka såsom tidigare då allt fler åtgärder är möjliga högt upp i åldrarna.

Verksamhetsmål:

- Att erbjuda specialistvård av god kvalitet.
- Att erbjuda en bra vårdmiljö för patienterna på avdelningen.
- Att erbjuda en bra arbetsmiljö och en trivsam arbetsplats för all personal.
- Att erbjuda möjligheter till utbildning, stimulans och personlig och yrkesmässig utveckling för all personal.
- Att ta hand om studerande på ett optimalt sätt så att de ser medicinenheten som en intressant arbetsplats i framtiden.
- Att alla tjänster är besatta med kompetent personal.
- Att den nuvarande sjukvårdsproduktionen kan bibehållas inom fastställda budgetramar.
- Att köer till poliklinikerna och överbeläggning på avdelningen kan undvikas.
- Att uppnå 3-4 utbildningstillfällen per år för personalen.

Personalförändringar: En tillfällig heltidstjänst som sjukskötare budgeteras inte.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	9	10	10	10	10	
Avdelningsläkare						
Sjukhusläkare*)(tid. Assistenläkare)	4					
Dietist		1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	5	5	
Sjukskötare, heltid	35	35	38	39	39	
Sjukskötare, deltid	1	1	1			
Sjukskötare, delad tjänst			0,5	0,5	0,5	
Närvårdare/primärskötare, heltid	8	8	8	8	8	
Avdelningssekreterare, heltid	5	5	5	5	5	
Avdelningssekreterare, deltid	1	1	1	1	1	
Arkivbiträde	2	2	2	2	2	
Mottagningsbiträde	1	1	1	1	1	

* överf till Chefläkarens kansli

Tillfälliga tjänster						
Sjukskötare, heltid			1	1		-1

Vårdplatser	2006:30	2007:30	2008:30	2009:30	2010:30	

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	
Öppenvårdsbesök	24.705	26.148	27.123	27.000	26.600	
- medicinmottagning	8.616	6.482	6.288	6.500	6.400	
- diabetesmottagning	536	834	1.287	1.300	1.300	
- antikoagulansmottagning	6.468	7.677	7.209	7.400	7.000	
- hjärtmottagning	1.956	2.078	2.256	2.100	2.100	
- reumamottagning	-	1.075	1.095	1.100	1.100	
- endoskopimottagning	894	973	953	1.000	1.000	
- onkologimottagning	2.975	3.566	3.463	3.500	3.500	
- lungmed.mottagning	1.922	1.964	2.470	2.150	2.150	
- hudmottagning	1.072	1.182	1.231	1.100	1.100	
- neurologimottagning	266	317	286	300	300	
- med.avd.besök	668	628	585	550	550	
- dagkirurgi			11	10	10	
Vårddagar	8.562	8.434	8.607	8.500	8.500	
Vårdtillfällen	1.570	1.467	1.559	1.700	1.700	
Vårdtid	5,5	5,7	5,5	5,0	5,0	

9.2.10 Operations- anestesi- och intensivvårdsenheten

Operations- anestesi- och uppvakningsavdelningen är en service enhet för den övriga sjukvården och tillgodoser vård under det omedelbara perioperativa förloppet. Intensivvårdsavdelningen tillgodoser behovet av medicinsk och kirurgisk intensivvård. Dialysavdelningen tillgodoser behovet av dialyssjukvård för ålänningar och för gäster under somrarna. Smärtmottagningen har stängt pga avsaknad av smärtläkare. Instrumentvårdens verksamhet bedrivs utgående från befintliga normer och standarder. Målsättningen är att effektivt sköta underhåll, inköp och service av instrument. Hygienskötaren fortsätter att utbilda personal utgående från ÅHS hygiendirektiv och strävar även till att fortlöpande öka patienternas och de anhörigas kunskaper i handhygien.

Verksamhetsmål:

- Att fortsätta med att upprätta riktlinjer för intensivvård och uppvakningsvård.
- Att utveckla utbildningsplanen och kompetensstegen för personalen.
- Att fortsätta att erbjuda personalen medarbetarsamtal.
- Att utveckla operationsplaneringsprogrammet.
- Att fortsätta att implementera hygiendirektiven på alla enheter.
- Att sjukhusinfektioner fortlöpande blir registrerade.
- Att följa upp enheternas kostnader för intrumentvården.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	3	3	3	4	4	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	5	5	
Sjukskötare, heltid	36	34	34	34	34	
Sjukskötare, deltid		4	4	4	4	
Sjukskötare, delad tjänst *)	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0	
Närvårdare/Primärskötare, heltid	1	1	1	2	2	
Avdelningssekreterare	2	2	2	2	2	
Instrumentvårdare, heltid	2	2	3	2	2	
Instrumentvårdare, deltid	1	1				

*) 2 tjänster x 0,5

Tillfälliga tjänster					
Sjukskötare, heltid			3	3	3

Vårdplatser	2006:4	2007:4	2008:4	2009:4	2010:4

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Op-åtgärder	2.050	2.091	2.225	2.500	2.500
Dialyser	848	700	1.275	1.300	1.300
Vårddag-IVA	791	895	1.003	900	900
Antal IVA-patienter	286	297	304	300	300
Vårdtid	2,8	3,0	3,3	3,0	3,0

9.2.11 Primärvårdsenheten

Läkarmottagningarnas och hälso- och sjukvårdsmottagningarnas verksamhet skall kännetecknas av gott bemötande, god vård, förebyggande verksamhet, lättillgänglighet och kontinuitet med kompetent personal. De största utmaningarna för vården utgör rekrytering av nya medarbetare och det allt ökade behovet av psykosocialt stöd. Läkarbemanningen har varit ojämn men inför 2010 är endast 1 tjänst obesatt, men flera saknar vikarier. Fokus bör ligga på att tillämpa goda rekryteringsstrategier samt att hålla kvar befintlig personal. En fast bemanning är en förutsättning för att uppnå uppsatta målsättningar.

Allt fler inflyttade från andra länder och kulturer, där familjer saknar det naturliga sociala nätverket innebär mer tidskrävande och komplicerade krav på vårdgivarna. Detta innebär längre mottagningsbesök ofta med tolkservice.

Inom skolhälsovården är frågor om hälsosamma levnadsvanor, samt förebyggande av ANT-bruk (alkohol, narkotika, tobak) fortsättningsvis högt prioriterade ämnen. Vid preventivmedels-mottagningen känns det angeläget att även sträva mot att nå pojkarna.

Antalet diabetiker ökar ständigt och diabetesvården fortsätter att utvecklas i samarbete med specialsjukvården. Direktiven för blodsockerkontroller hos gravida har utökats och därför måste omorganisering inom detta område genomföras. Även inom andra områden strävas mot en utökad medicinsk samverkan med specialsjukvården kring vissa patientgrupper.

De gravidas läkarkontroller styrs till specialsjukvårdens gynekolog.

De kortare vårdtiderna inom specialsjukvården ställer allt större krav på kompetensen inom hemsjukvården. Allt sjukare patienter med komplicerade vårdbehov skrivs ut allt tidigare för att vårdas i hemmet. Med anledningen av detta kommer vakanta närvårdar/primärskötartjänster inom hemsjukvården att omvandlas till sjukskötar/hälsovårdartjänster. En förstärkning av hemsjukvården innebär avlastning för specialsjukvården eftersom patienterna då i ännu högre grad kan skötas i hemmet vilket är en billigare vårdform. Samarbetet mellan specialsjukvården, hemsjukvården och hemvården utvecklas på hela Åland.

TBE vaccinationskampanjen fortsätter med nya åldergrupper.

Under budgetåret 2010 avgörs och fastställs de kund- och patientgrupper som ÅHS företagshälsovård skall betjäna. Samtidigt avgörs vilka kundkategorier som hänskjuts till den privata sektorn.

Verksamhetsmål:

Personalperspektivet:

- Under 2009-2010 fortsätter internutbildningen med hjälp av multiprofessionella ROHTO-workshopar där framförallt läkarmottagningarna gemensamt dryftar och tar fram lokala riktlinjer för aktuella medicinska problem. Projektet syftar till att skapa ett mer rationellt arbetssätt och klarare spelregler för både patienter och personal. Resultatet av workshoparna kan vara vårdprogram, patientråd, klargjorda rutiner m.m. Varje termin skall två workshopar hållas.
- Primärvården skall utarbeta och implementera flera vårdprogram för att uppnå jämn kvalitet på verksamheten.
- Under hösten 2009 är läkarbemanningen tillräckligt stabil, så att arbete enligt områdesansvar-modellen påbörjas igen och utvidgas 2010. Modellen har bearbetats inom Balanserat Styrkort-grupperna. Arbetssättet kommer att utgå från teamarbete läkare-sköterska, där en större del av de direkta patientkontakterna och akuta besöken ska gå via sköterskan, och där uppföljningen av kroniska sjukdomar fördelas på båda yrkesgrupperna. Detta förväntas göra patientarbetet effektivare, öka omhändertagande dagtid och skapa en bättre kontinuitet för både sjukvårdspersonal och patienter.

Patient-invånarperspektivet:

- Områdesansvarmodellen med teamarbete kommer tillbaka och ger en bättre kontinuitet till både läkare och sköterska för befolkningen. Ålands befolkning indelas i 10 distrikt a 2700 invånare som har en namngiven läkare och sköterska att vända sig till i första hand.
- Patienter i behov av vård skall omhändertas dagtid och endast ett fåtal behöver styras till kvällsmottagningen.
- Utveckla och utvidga det förebyggande hälsovårdsarbetet genom föreläsningar på arbetsplatserna.
- I samarbete med alla daghem på Åland införa 3-årsblanketter för att skapa en helhetsbild av barnens utveckling och mående för att kunna sätta in resurser där behov föreligger.
- Centralisering av skolhälsan på gymnasialstadiet. Skolhälsovårdare, skolpsykolog, kuratorer och läkare utgår från gemensamma lokaler för att optimera omhändertagandet av de studerande.
- Öka kunskapen i HBT-frågor bland vårdpersonalen.

Personalförändringar: *En heltidstjänst som sjukskötare inrättas (Norra Ålands hemsjukvård).*
En deltidstjänst som hälsovårdare ombildas till en deltidstjänst som sjukskötare.
En heltidstjänst som sjukskötare ombildas till en heltidstjänst som hälsovårdare/barnmorska.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	8	9	9	11	11	
Hälsocentralläkare *)	8	6	6	4	4	
Psykolog		1	1	1	1	
Överskötare **)						
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	5	5	5	5	5	
Sjukskötare, heltid ****)	17	18	21***)	23	23	
Sjukskötare, deltid	2	2	2	2	3	1
Distriktshälsovårdare	3	3	3	3	3	
Hälsovårdare, heltid ****)	26	28	28	29	29	
Hälsovårdare, deltid	6	7	6	4	3	-1
Ergoterapeut, deltid		1	1	1	1	
Närvårdare/prim.sköt./skötare,heltid	8	8	7	6	6	
Närvårdare/prim.sköt./skötare,deltid	3	3	3	3	3	
Avdelningssekreterare, heltid	8	8	8	8	8	
Avdelningssekreterare, deltid	1	1	1	1	1	
Hälsovårdare/Barnmorska	1	1	1	1	2	1
Hälsovårdare/Sjukskötare	1	1	1	1	1	

*) en tjänst flyttad till chefläkarens kansli

**) flyttad till vårdarbetet

***)flyttad från vårdarbetet

****)en hälsov. omv. till sjukskötare fr 1.9.07

Tillfälliga tjänster						
Hälsovårdare, heltid	1					
Hälsovårdare, deltid	2					
Extraordinär sjukvård						
Sjukskötare, tillfällig tjänst	2	2	2	2	2	
Närvårdare/prim.sköt/skötare, tillf. tj	4	4	4	4	4	

Mottagnings- och Hembesöksverksamhet	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Besök	134.055	129.007	119.882	120.000	132.000
- läkare	30.172	32.209	29.350	29.000	35.000
- vårdpersonal	103.883	96.798	90.532	91.000	97.000

9.2.12 Psykiatrienheten

Psykiatrienheten ansvarar för sluten- och öppen psykiatrisk vård med målsättning att erbjuda alla ålänningar som insjuknar med psykiatriska besvär en individuellt anpassad vård och behandling.
Verksamheten vid Grelsby sjukhus fortsätter med två avdelningar, 20 bäddplatser. Tidigare var ytterligare tre platser reserverade för avgiftningsverksamhet vilka dock nu inte är i bruk och kommer ej att användas. Orsaken till detta är att utrymmena inte är ändamålsenliga. Erfarenheter har visat att utrymmena är för svårövervakade och allt för personalkrävande.
Patienter med missbruksproblem har efter våren 2008 vårdats på psykiatriska akutavdelningen och det reducerade platsantalet har visat sig räcka även till denna verksamhet utan orimligt långa väntetider. Fortsättningsvis riktas tyngdpunkten på öppenvården.
Substitutionsbehandlingen fortsätter i samma utsträckning som tidigare, en läkare från Stockholms beroendecentrum kommer regelbundet som konsult och ansvarar för patienternas fortsatta vård vid A-kliniken.
Läkarsituationen har förbättrats, utav 4 specialisttjänster inom vuxenpsykiatrin är 3 tjänster besatta med kompetent tjänsteinnehavare och 1 läkare som håller på att specialisera sig inom psykiatri. Dessutom är planerna klara att anställa en ungdomspsykiater till Barn- och Ungdomspsykiatriska teamet.
Nya utrymmen för psykiatrin börjar byggas sommaren 2009 och förväntas tas i bruk efter 2 år.

Planerade förändringar i verksamheten m.m.
Ännu starkare inriktning på öppenvård med ny klinik kommer att kräva en omfördelning av sjukskötarresurser från slutna avdelningar. Omvandling av ovanstående tjänster är nödvändigt för att klara utmaningar enligt planering.
Remiss- och bedömningsenheten fortsätter sin verksamhet vid den Vuxenpsykiatriska mottagningen. Efterfrågan av tjänster har fortsatt i ungefär lika hög utsträckning som tidigare. Väntetiderna har ändå lyckats hållas rimliga, ca 3 månader. Målsättningen är att prioritera de patienter som verkligen behöver psykiatrisk specialsjukvård, att erhålla samtalsterapi vid mottagningen.
Barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen erbjuder specialiserad vård till barn och ungdomar och prioriterar de patienter vars tillstånd är förenade med allvarlig prognos.
Ätstörningsmottagningen TREAT fortsätter sin verksamhet som tidigare med goda resultat
Barnahusmodellen tillämpas vid misstanke om våld mot barn och förutsätter fortsatt samarbete mellan psykiatrin, kommunerna och polismyndigheten

Dagkliniken ansvarar för långvarigt sjuka psykiatriska patienter och fortsätter sin specialisering inom målinriktad rehabilitering. Personalen fortsätter sin utbildning enligt den s.k. Bostonmodellen för att bäst kunna gynna denna rehabiliteringsprocess.

Verksamhetsmål:

- Att Vuxenpsykiatriska mottagningen erbjuder först bedömningsbesök inom 3 veckor, hos läkare inom 2 månader och behandling senast inom 3 månader.
- Att fortsätta arbetet med vårdplaner – PM inom barn- och vuxenpsykiatrin.
- Att under handledning fortsätta tillämpa den kognitiva psykoterapiutbildningen i kontakten med patienter.
- Att projektet för utvecklande av avgiftningsvården fortsätter.
- Att utveckla en gemensam grund för kontaktmannaskap och värdegrund för psyk.akut-avdelningen och psyk.rehabiliteringsavdelningen.
- Att utbilda och förbereda personalen inför flyttningen till nya psykiatriska utrymmen vid ÅCS inom 2 år.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	5	5	5	5	5	
Överskötare	1					
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	9	9	9	7	7	
Sjukskötare, heltid	17	19	20	24	24	
Närvårdare/mentalvårdare, heltid	27	26	25	23	23	
Psykolog	6	6	6	6	6	
Psykoterapeut	2	1	1	1	1	
Socialkurator	3	4	4	4	4	
Musikterapeut	1	1	1	1	1	
Ergoterapeut	3	3	3	3	3	
Socioterpeut	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare	3	2	2	2	2	
Kanslist	2	2	2	2	2	
Tillfälliga tjänster						
Fältterapeut						
Socialkurator	1					

Vårdplatser	2006:32	2007:23*)	2008:23	2009:23	2010:20

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Öppenvårdsbesök	16.010	17.068	19.535	20.000	20.000
Dagsjukvård			219	250	250
Vårddagar	5.547	4.680	5.049	4.700	4.700
Vårdtillfällen	321	318	445	350	350
Vårdtid	17,3	14,7	11,3	13,4	13,4

*) i jan 2007 sammanslogs tre avd. till två

9.2.13 Rehabiliterings- och fysiatrienheten

Största delen av verksamheten inom Rehab-fysiatri enheten styrs av andra enheters behov av rehabiliteringstjänster. Behovet är betydligt större än vad enheten kan erbjuda och prioriteringar måste ständigt göras. Därför är allt samarbete med såväl ÅHS övriga enheter som med samarbetssjukhus, privata aktörer och tredje sektorn av högsta prioritet för att kunna utnyttja rehabiliteringsresurserna så ändamålsenligt som möjligt. Detta kräver även att enheten har ”bred” kunskap inom många områden framom hög specialistkunskap inom ett fåtal områden. Det är viktigt att Rehabenheten informeras och får vara delaktig i ett tidigt skede vid planering av framtida verksamheter på andra enheter.

Verksamhetsmål:

Invånar- och patientperspektivet:

- Regelbunden uppdatering av Rehabs uppgifter på ÅHS hemsida ska göras 2ggr/år. Även delar av enhetens olika hemträningsprogram/rådgivning skall finnas tillgängligt på ÅHS intranät, så att annan ÅHS personal kan ta del av och ge vidare till patienter.
- Vårdprogram färdigställs/uppdateras.
- Det nya tidboknings/kösystemet skall utvärderas av fysioterapeuterna med tanke på tillgänglighet ur patient perspektiv samt gällande attraktiv arbetsplats ur personal perspektiv.
- Mottagningssköterskan fortsätter utvecklingen av gruppverksamhet för patienter med stress- och smärtproblematik enligt senaste forskningsrön.
- Utveckla och utvärdera talterapeuternas diagnostisering av barn med språkstörningar
- Delta aktivt i utvecklandet av BUF-utredningsteamet och i samband med det utveckla samarbetet med privata (tal-) terapeuterna som ingår i Habiliteringscentrum Åland.

Intressentperspektivet:

- Verksamheten fortsätter enligt den övergripande målsättningen; Att rehabiliteringen i alla former ska ske utifrånmålsättningen för den individuella patienten under en bestämd tid. Om patienten måste vårdas utöver det ska orsaken klargöras och dokumenteras

Personalperspektivet:

- Utvecklingssamtal skall under året erbjudas samtliga medarbetare på enheten, där en individuell utbildningsplan görs upp utgående från patientunderlaget.
- Rehabavdelningen: hälsosam arbetsmiljö genom fortsatta utredningar och åtgärder tills

arbetsmiljön kan anses hälsosam. Utvärderas av personalhälsovården.

- Estetisk miljö med lägre ljudnivå på bäddavdelningen enligt tidigare planering.

Processperspektivet:

- De 5 olika perspektiven och tillhörande framgångsfaktorer i Rehabs balanserade styrkort skall diskuteras och revideras 1 gång/år.

Ekonomiperspektivet:

- Fortsatt ekonomiskt spartänkande i alla verksamheter. Samtidigt bör det finnas en balans mellan inbesparingar/neddragningar och patienternas behov av rehabilitering.

Personalförändringar: Två deltidstjänster som talterapeut indras och istället inrättas en heltidstjänst som talterapeut.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	1	2	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.sköterare	4	4	4	4	4	
Sjuksköterare, heltid	1	1	1	2	2	
Sjuksköterare, deltid	1	1	1			
Talterapeut, heltid	2	2	2	2	3	1
Talterapeut, deltid	2	2	2	2		
Ergoterapeut, heltid	3	3	3	3	3	
Ergoterapeut, deltid	1	1	1	1	1	
Fysioterapeut, heltid	8	8	8	8	8	
Fysioterapeut, deltid	1	1	1	1	1	
Närvårdare/konditionsskötare	3	3	3	3	3	
Närvårdare/primärskötare *)	5	4	4	4	4	
Medikalmassör	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare, heltid	2	2	2	2	2	
Avdelningssekreterare, deltid	1	1	1	1	1	
Mottagningsbiträde	1	1	1	1	1	
*) överf. till vårdarbetet						
Tillfälliga tjänster						
Fysioterapeut, heltid			1	1	1	
Sjuksköterare, deltid			1	1	1	

Vårdplatser	2006:12	2007:12	2008:12	2009:12	2010:12
Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Öppenvårdsbesök	10.158	10.504	11.000	11.000	10.000
Vårddagar	1.793	1.500	1.336	1.300	1.200
Vårdtillfällen	189	181	164	160	150
Vårdtid	9,5	8,3	8,1	8,1	8,0

9.2.14 Röntgenenheten

I likhet med tidigare år är målsättningen att erbjuda god service med korta väntetider till bibehållen kvalitet. En av de stora utmaningarna blir att upprätthålla en tillräckligt stor personalstyrka. Apparaturen moderniseras i enlighet med tidigare planring. Kvalitetshöjning eftersträvas bland annat genom utbildning och utökad information till de remitterande läkarna.

Verksamhetsmål:

- Att fortsättningsvis erbjuda radiologisk diagnostik och intervention på hög nivå med god tillgänglighet.
- Att bibehålla en god arbetsmiljö, som är utmanande och stimulerande för personalen.
- Fortsatt utveckling av intranät – sidorna, uppdatering av undersöknings-PM och annan praktiskt användbar information.
- Den landsomfattande lagstadgade auditeringen påbörjas. Förberedelser inför detta projekt kräver tillfälligt extra personalresurser, men sannolikt kan detta lösas genom interna lösningar. Målsättningen är att genomföra auditeringen år 2010.
- Kvantitativt är målet att bibehålla produktionen till väsentligen samma kostnad.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	2	2	2	2	2	
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	2	2	2	2	2	
Röntgenskötare, heltid	6	6	6	6	6	
Röntgenskötare, deltid	1	1	1	1	1	
Avdelningssekreterare, heltid	2	3	3	3	3	
Avdelningssekreterare, deltid	1					
Läkarsekreterare	1	1	1	1	1	
Vårdbiträde/”transportör”				1	1	
Tillfälliga tjänster						
Röntgenskötare, heltid			2	2	2	

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Undersökningar	16.619	16.768	16.568	16.500	16 500
- egen verksamhet	16.281	16.311	16.030	16.000	16.000
- köpta	338	457	538	500	500

9.2.15 Tandvårdsenheten

Tandvårdsenheten bedriver barn- och ungdomstandvård, tandvård till patientgrupper prioriterade av medicinska och sociala skäl samt till ÅHS ordinarie personal. Jourtandvård för hela befolkningen samt turister upprätthålls under årets alla dagar, ett visst antal timmar per dag. Därutöver bedrivs narkostandvård i centralsjukhusets utrymmen. Tandvårdsenheten eftersträvar att förhindra försämringen av barn och ungas tandhälsa, vilket följs upp av ett s.k. D(M)F-index, som anger antalet kariesdrabbade tänder. År 2008 var 12-åringarnas index 0,8.
Målsättningen är att kunna tillsätta befintliga tjänster inom tandvårdsenheten och även rekrytera kompetent personal till tjänsten som helt eller delvis blivit vakanta till följd av pensioneringar.
En kommitté för utredning av tandvårdens/munhälsans situation har tillsatts av landskaps-regeringen. Kommittén torde ha sin utredning klar under 2010.
Under året utreds möjligheterna till gemensam jourverksamhet tillsammans med privatpraktiserande tandläkare samt görs en översyn om de prioriterade patientgrupperna för ÅHS.

Verksamhetsmål:

- Att förhindra försämringen av barns och ungas tandhälsa. Utvecklingen följs upp med D(M)F-index.
- Att tillsätta befintliga tjänster inom tandvårdsenheten.
- Att samtliga inom personalen erbjuds möjlighet till åtminstone 1-2 utbildningstillfällen.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Ledande tandläkare	1	1	1	1	1	
Tandläkare	6	6	6	6	6	
Specialtandläkare	1	1	1	1	1	
Munhygienist	2	2	2	2	2	
Närvårdare/tandskötare	9	9	9	9	9	
Mottagningsbiträde	1	1	1	1	1	
Receptionist	1	1	1	1	1	

Verksamhet:	**2006**	**2007***	**2008**	**2009**	**2010**
Besök	16.124	15.442	16.639	16.500	16.750
Patienter	7.730	7.479	7.776	7.700	7.750
- 0-18 år		4.397	4.434	4.300	4.350
- 0-17 år	4.075				
- 19- år		3.082	3.342	3.400	3.400
- 18- år	3.655				

* Den avgiftsfria tandvården ändrades
från 0-17 år till 0-18 år från och med 2007.

9.2.16 Vårdchefens enhet

Vårdchefen är chef för överskötarna, städchefen och personalen vid vårdchefens enhet. Till uppgifterna hör att leda och utveckla vårdarbetet och dess funktioner samt att samverka med chefläkaren och överskötarna så att resurserna används effektivt och ändamålsenligt. Vårdchefen ansvarar tillsammans med berörda förmän för kompetensutvecklingen för vårdpersonalen samt kvalitetsutvecklingen inom området.

Invånar- och patientperspektivet:
Genom patientenkät utreds hur ålänningarna upplever den hälso- och sjukvård som erbjuds bl.a. i fråga om tillgänglighet, bemötande, information och remisshantering. Vårdkvaliteten följs kontinuerligt upp genom hantering av de avvikelser som inrapporteras samt genom sammanställning och analys av de anmärkningar mot vården som inkommit till patient- och klientombudsmannen.

Intressentperspektivet:
För att följa den ständiga utveckling som sker inom hälso- och sjukvården planeras en aktiv omvärldsbevakning genom konferens- och seminariedeltagande och anordnande av interna fortbildningstillfällen. För att befrämja öppenheten mot allmänheten genom media planeras att initiera pressmeddelanden och reportage om den vårdande verksamheten.

Personalperspektivet:
För vårdverksamheten är det grundläggande med en bra och kontinuerlig grundbemanning. För att klara rekryteringen fortsätter samarbetet med Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. Rekryteringen förverkligas bland annat genom deltagande i rekryteringsmässor och riktade kampanjer till högskolor och yrkeshögskolor.

Som en tillämpning av ledarskapspolicyn hålls utvecklingssamtal för den personal vårdchefen är direkt förman för. Kompetensutveckling stimuleras genom möjligheter till externt kursdeltagande, studiebesök, egenstudier samt stöd för studier och hospitering.

Processperspektivet:
Den allt ökande graden av specialisering inom vården ställer krav på fortbildning och kompetens. Vården av den enskilda patienten blir allt mer komplex och resurskrävande. Inom flera enheter

finns behov av uppgradering av tjänster till sjukskötarnivå. Gränsöverskridande arbetsprocesser är fortlöpande i fokus i dialogen med enheterna, för att inom ramen för begränsade resurser kostnadseffektivt samverka för ett heltäckande utbud av hälso- och sjukvårdstjänster. Detta kan ske i projektform eller som en naturlig del av den vardagliga verksamheten. Under året utreds förutsättningarna att införa ett system för vårdtyngdsmätning.

Ekonomiperspektivet:
De besparingar som beslutats innebär till stor del minskning av vårdpersonal. Vårdchefen och överskötarna har en mycket viktig roll att samordna neddragningarna så att planerade besparingar kan uppnås.

ÅHS verksamhetsenheter fungerar som utbildningsplatser för praktisk undervisning av vårdstuderanden på olika utbildningsnivåer. Målet är att möjliggöra cirka 180 studieperioder i handledd praktik vilket motsvarar cirka 850 praktikveckor. Den praktiska undervisningen av studeranden ses som en viktig del av personalrekryteringen och kvalitetskraven har ökat.

Vårdchefens fortbildningsanslag behålls på nivån 220 000 € med den pågående psykoterapiutbildningen inkluderad. Cirka 40 000 € används för att stimulera enheterna till att handleda studeranden genom att 35 €/vecka/studerande utbetalas retroaktivt i januari för de studeranden enheterna handlett under år 2009. För vårdpersonalens hospitering reserveras 14 000 €. Hospiteringsanslaget används för upprätthålla klinisk kompetens inom olika verksamhetsområden. Anslaget för vårdutveckling används under året för kvalitetsutveckling av vårdarbetet på olika verksamhetsenheter. Anslaget budgeteras till 40 000 €. Anslaget för vårdutveckling täcker tidsbundna kostnader i form av experttjänster såväl interna som externa, material och andra kostnader för vårdutveckling inom hela organisationen.

Verksamhetsmål:
- Att ordna nio allmänna fortbildningstillfällen.
- Att anordna ett gemensamt fortbildningstillfälle för vårdledarna.
- Att medverka till att planera och genomföra patientenkät.
- Att för all direkt underställd personal ha medarbetarsamtal.
- Att utreda förutsättningarna för ett system för vårdtyngdsmätning.
- Att möjliggöra 180 studieperioder eller cirka 850 praktikveckor för vårdstuderanden.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Vårdchef	1	1	1	1	1	
Närvårdare/primärskötare	3	4				
Städare, deltid	1	1	1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Huntingtonkoordinator, deltid	1	1	1	1	1	

Överskötarkansli

Nedanstående personaltablå hänför sig till de tjänster som i det nya organisationsschemat underlyder vårdchefen omfattande alla överskötare och den personal som tidigare fanns under överskötarkansliet.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överskötare	2	5	5	5	5	
Sjukskötare, ÅCS personalpool	7	7				
Avdelningssekreterare	2	4	1			
Avdelningssekreterare, pool	1	1	1	1	1	
Byråsekreterare	1	1	1	2	2	
Ansvarig läkarsekreterare			1	1	1	
Läkarsekreterare	5	5	4	4	4	
Tillfälliga tjänster						
Avdelningssekreterare	1					
Läkarsekreterare			1	1	1	

9.2.17 Vård utom Åland

Trots att remitterade antal patienter inte ökat finns en stark kostnadsökning inte minst för patienter remitterade till Sverige. Kostnaderna per vårddygn är dock inte på ett enkelt sätt jämförbara, då olika patientgrupper remitteras till olika sjukhus. Det åligger emellertid de remitterande instanserna inom ÅHS att kontinuerligt övervaka att den köpta servicen är ändamålsenligt, av hög kvalitet och att priserna överensstämmer med det som avtalats. Ledande principer för styrelsens princip-dokument antagen för vård utom Åland (31.8.2007/§115) gällande upphandling/remittering är att medicinska aspekter skall ges främsta prioritet, men skall underordnas totalekonomiska motiv då alternativen är medicinskt jämförbara. Bristande språklig service skall utredas och påtalas. Emedan totalanslaget för vård utom Åland inklusive transporterna är synnerligen stramt budgeterade år 2010 blir budgetanslaget i fokus för ekonomiövervakningen.

Utredning av blocksamordnaren för opererande enheterna under 2009 visade på möjligheter och hinder för minskning av vård utom Åland inom de opererande specialiteterna. Områden där läkarbemanningen är låg eller den högspecialiserade kompetensen saknas är man tvungen att köpa tjänster utifrån. Inom ÖNH- och urologi har man under många år utfört basverksamhet inom ÅHS som trots en hög kostnad per tillfälle är billigare än bortremittering. När tillgången på högspecia-liserad kompetens inom ortopedi kunnat knytas till verksamheten och komplettering av utrustning gjorts under 2009 finns nu förutsättningar för att minska extern vården inom detta område. Dessutom kan utveckling av samverkan med privata sektorn på Åland ge nya möjligheter. En fortsatt aktiv rekrytering till ÖNH enheten och kirurgienheten under 2009 kommer förhoppningsvis att kunna leda till resultat och minska på behovet av extern vård inom dessa områden.

ÅHS har samarbetsavtal som kontinuerligt ses över och en fortsatt aktiv dialog, kompletterat med prisuppgifter från andra serviceleverantörer skall medföra att kostnadsexpansionen kan hållas under kontroll. Likaså skall en kvartalsvis genomgång och analys av helikopterkostnaderna medföra en skärpt prisövervakning.
Förutsättningar för upphandling av externvård bör granskas och kartläggas.

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Pkl-besök					
- akuta	364	423	413	400	400
- remitterade till Sverige	390	513	606	500	450
- remitterade till Finland	2.825	2.447	2.262	2.100	2.200
Vårddagar					
- akuta	189	92	237	150	150
- remitterade till Sverige	1.419	1.805	2.146	2.000	1.800
- remitterade till Finland	2.883	2.471	3.662	3.400	3.200

9.2.18 Ögonenheten

Ögonenheten koncentrerar sin verksamhet på synhotande sjukdomar. Fortfarande kommer remisser på lindriga tillstånd som inte kräver specialistvård på centralsjukhusnivå. Vårdprogram är skrivna avseende handläggning men ytterligare info behövs och dessutom ett ögonmikroskop på hälsocentralen. Väntetiderna har långsamt ökat vilket beror initialt på den resursminskning som gjordes 2004 på läkarsidan.
För att bibehålla och öka kompetensen behöver personalen mer utbildning.

Verksamhetsmål:

- Att få ytterligare ögonläkar-resurser och därmed förhindra väntetidsökningen

Invånar/patientperspektiv:

- Framgångsfaktorerna vårdkvalitet, vårdgaranti, patientupplevd kvalitet i tillgänglighet, bemötande**.**

Personalförändringar: En deltidstjänst som överläkare inrättas.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	1	1	1	1	1	
Överläkare, deltid					1	1
Avdelnings-/bitr.avd.skötare	1	1	1	1	1	
Sjukskötare	1	1	1	2	2	
Sjukskötare, delad tjänst			0,5	0,5	0,5	
Synterapeut	1	1	1			
Läkarsekreterare, delad tjänst	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	

Vårdplatser:
Har inga egna vårdplatser, pat. vårdas på gyn/kir

Verksamhet:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Öppenvårdsbesök	3.152	3.452	3.240	3.100	3.200
Vårddagar	49	31	29	30	30
Operationer:	174	200	218	220	250
- varav dagkirurgi	149	171	195	200	220

9.2.19 Öron-, näs- och halsenheten

Överläkartjänsten har inte haft ordinarie befattningshavare sedan 2001. Under 2009 har dock tillgången till konsulter, varit god varför köerna till polikliniken kunnat minskas. En del av FESS-operationerna kan nu utföras med ballongteknik. Då dessa operationer är lindriga kan merparten av dessa patienter bli dagkirurgiska. Att ett flertal läkare erbjudit vård har lett till brister i kontinuitet och kvalitet.

Med två hörselvårdsassistenter i tjänst har man kunnat korta köerna och erbjuda erfoderlig service. Inför 2010 kommer i och med att onkologenheten flyttar ut nya utrymmen att ställas till förfogande, vilket kommer att underlätta planeringen av verksamheten.

Verksamhetsmål:

- Att tillsätta en läkartjänst.
- Att förkorta köerna för FESS-operationerna.
- Att utöka dagkirurgin.
- Att erbjuda fler patienter i behov av FESS-operation ballongteknik.

Personalförändringar: En tillfällig deltidstjänst som sjukskötare (delad med kir.pkl) budgeteras inte.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Överläkare	1	1	1	1	1	
Avdelnings-/bitr.avd.sköterska	1	1	1	1	1	
Sjuksköterska	1	1	1	1	1	
Hörselvårdsassistent	1	1	2	2	2	
Läkarsekreterare, delad tjänst	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
Tillfälliga tjänster						
Sjuksköterska, delad tjänst			0,5	0,5		-0,5

Vårdplatser

Har inga egna vårdplatser, pat. vårdas huvudsakligen på barn och kir.avd.

Verksamhet:	2006	2007	2008	2009	2010
Öppenvårdsbesök	2.503	2.526	2.907	2.900	2.900
Vårddagar	212	195	209	200	200
Operationer	196	179	236	210	210
- varav dagkirurgi	11	3	5	10	10

9.3 ADMINISTRATION OCH FÖRSÖRJNING

9.3.1 Ekonomienheten

Personalperspektivet:
Ekonomienheten skall fortsättningsvis vara en arbetsplats där medarbetarnas engagemang och delaktighet är grunden för trivsel och resultat. Det är även en förutsättning för ett gott bemötande gällande kontakter med intressenter både inom och utom ÅHS. Den beslutade besparingen gällande extra resurser till personal innebär en ökad arbetsbelastning och behov av att se över vilka rutiner som eventuellt kan ändras i syfte att minska arbetsmängden.

Ekonomi- och processperspektivet:
Då ÅHS och hela den offentliga sektorn är sat under stor ekonomisk press utgör medarbetarnas engagemang en viktig pusselbit i att förbättra den ekonomiska medvetenheten i organisationen. Det finns många idéer och behov gällande hur enhetens verksamhet skulle kunna förbättras och delvis även effektiveras. Mycket av dessa idéer bygger dock på ytterligare anpassning och utveckling av IT-programvara och kommunikation mellan olika system. Förbättringar måste dock ses som en långsiktig satsning då dessa kräver resurser både i form av pengar och personal.

Under året skall en kartläggning göras gällande förutsättningarna för en centralkassa på sjukhuset.

Intressentperspektivet:
Enheten kommer att delta tillsammans med representanter från landskapsförvaltningen centralt i en utredning gällande dokumenthantering. Det innebär samtidigt ett naturligt sätt att ytterligare öka kontakterna mellan främst landskapsregeringens finansavdelning och ekonomienheten.

Verksamhetsmål:

- All vårdstatistik i Medix.
- UT-data mallar i Cognos med gruppbehörighet för att öka tillgängligheten gällande statistikunderlag.
- Förbättrad indata-kvalitet genom mer lättillgängliga manualer/snabbguider.
- Integrera arbetet enligt modellen Balanserat Styrkort i de normala rutinerna på enheten.
- Kartlägga förutsättningarna för en centralkassa på sjukhuset.

Personalförändringar: En heltidstjänst som redovisare inrättas.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Ekonomichef	1	1	1	1	1	
Budgetplanerare	1	1	1	1	1	
Redovisningschef	1	1	1	1	1	
Redovisare, heltid	7	7	7	7	8	1
Redovisare, deltid	1	1	1	1	1	
Löneföreståndare *)	1					
Löneredovisare *)	6					
Specialplanerare			1	1	1	

*) överförda till personalenheten 1.9.06

Prestationer:	**2006***	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Betalningsuppdrag (inhemska)	16.528	17.378	18.760	19.500	19.000
Betalningspåminnelser (nr 1 o. 2)	4113	13.974	12.155	12.000	12.000

*Systembyte 1.5.2006

9.3.2 Försörjningsenheten

Inom försörjningsenheten finns teknisk- och fastighetsservice, medicinteknisk service, vaktmästarfunktion, kosthåll, centrallager, klädförsörjning, bostadsservice och upphandling.

Processperspektivet
Försörjningsenheten har påbörjat arbetet med balanserat styrkort (BSC) under 2009. Under 2010 är avsikten att arbetet skall hitta sina formera och integreras allt mer i verksamheten.

Vid centrallagret fortsätter arbetet med att ta i bruk förrådshantering ute i verksamheten enligt två-fackssystemet Scan Modul. Därtill skall en WEB-beställning implementeras så att perifera mottagningar samt specialbeställningar kan ske direkt till lagret.

Byggnadsteknikern är mycket involverad i de många byggprojekten inom ÅHS och en prioritering behöver göras för att arbetssituationen inte skall bli ohållbar. Detta trots att det löpande underhållet skall minska som en besparingsåtgärd.

Det tekniska underhållet kommer också att minska under året då personalen minskar pga deltids-pensionering som inte täcks upp och uttag av övertidstimmar i samband med beredskap tas ut i ledig tid.

Klädförsörjningens bemanning minskar ytterligare med konsekvens att sårbarheten ökar vid oplanerad frånvaro.

Den stora förändringen inom enheten är att köket vid Grelsby sjukhus i princip stängs och matlagningen överförs till centralköket på sjukhuset i Mariehamn. Endast en person skall bemanna matsalen vid Grelsby sjukhus under vardagar. Stängningen ställer stora krav på att logistiken skall fungera kring beställningar och transporter. Under vardagarna sköts mattransporterna av ÅHS vaktmästare.

Bostadsservice skall sätta fokus på samarbetet med anställarna så att kommunikationen mellan anställare, boende personal och bostadsservice förbättras. Problemen består t ex av att personalen fått lov av anställaren att bo litet längre än anställningstiden varar, vilket inte bostadsservice varit medveten om och det innebär störningar i planeringen. Prisjämförelser med boendekostnader på

hotell/motell kommer dessutom att verkställas under budgetåret.

Personalperspektivet:
Försörjningsenheten har, som många andra, börjat sitt arbete med BSC med personalperspektivet. Personalens engagemang och trivsel är grunden för en väl fungerande verksamhet. I och med sammanslagning av centralköken är det mycket viktigt att följa upp hur sammanslagningen påverkar arbetsmiljön.

Bostadsservice kommer att hyra upp betydligt färre stora bostäder under sommaren 2010 och det ställer krav på större samordning mellan anställarna gällande vilka anställningstider som kan erbjudas. Detta gäller särskilt personal som kräver stor bostad. Likaså kommer bostadsservice att i huvudsak hänvisa kortidsboende, som idag bor hyresfritt, till lägenheter i det mindre och billigare personalbostadshuset. Dessa lägenheter skall dock snyggas upp så mycket det går utgående från att de aktuella våningarna behöver grundrenoveras.

Den budgeterade totalnivån för bostadshyror riskerar dock att vara en begränsande faktor vid rekryteringen av personal.

Ekonomiperspektivet:
Försörjningschefen och centrallagret handhar merparten av upphandlingen inom ÅHS. Upphandling är mycket viktigt och kräver stor kunskap, både gällande regelverket för offentlig upphandling och också om den utrustning respektive tjänst som skall upphandlas. Kravspecifikationens innehåll är grunden för en lyckad upphandling och samarbetet med brukarna av utrustningen/tjänsten är mycket viktig.

ÅHS har erbjudit landskapsförvaltningen centralt att köpa förbrukningsvaror såsom kontorsmaterial, pappersprodukter o dyl från ÅHS centrallager. Likaså skulle det finnas möjlighet att göra gemensam upphandling av t ex möbler och kontorsmaskiner. Försöken att samordna upphandlingen fortsätter.

Vid upphandlingen kommer mer fokus att sättas på utrustningens och varornas miljöpåverkan och inköp av t ex ekologiska livsmedel fortsätter och om möjligt utvecklas.

Verksamhetsmål:

- Införa balanserat styrkort inom hela försörjningsenheten
- Införa WEB-modul beställning för de perifera mottagningarna och specialbeställningar.
- Införa någon form av WEB-bokning av de stora personalbostäderna som är mycket begränsade till antalet.
- Utbudet av ekologiskt linne kartläggs.
- Uppgöra energisparplan genom köp av externa tjänster.
- Översyn av hyresnivåerna inom bostadsservice såväl som verksamhetslokaler och kartläggning av andelen upphyrda bostäder respektive egna bostäder.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Försörjningschef	1	1	1	1	1	
Teknisk chef	1	1	1	1	1	
Medicintekniker	1	1	1	1	1	
Byggnadsplanerare	1	1	1	1	1	
Driftsförman	1	1	1	1	1	
Tekniker, heltid	6	6	6	6	6	
Tekniker, deltid	1	1	1	1	1	
Byggnadsarbetare	1	1	1	1	1	
Övervaktmästare/bitr.övervaktmästare	1	1	1	2	2	
Vaktmästare/gårdskarl	7	7	7	6	6	
Utearbetsledare						
Bostadsförvaltare	1	1	1	1	1	
Kostchef/bitr.kostchef	3	3	3	3	3	
Kostföreståndare/bitr.kostf.	2	2	2	2	2	
Dietkock	1	1	1	1	1	
Kock	6	6	6	6	6	
Köksbiträde	20	20	20	20	20	
Lagerchef/bitr.lagerchef	2	2	2	2	2	
Lagerbiträde	2	3	3	4	4	
Klädvårdschef	1	1	1	1	1	
Sömmerska, heltid	2	2	2	2	2	
Linneförrådsbiträde, heltid	3	3	3	3	3	
Linneförrådsbiträde, deltid	1	1	1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Bostadsförvaltare, deltid	1	1	1	1	1	
Lagerbiträde	1					

Prestationer:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Prognos måltider					
Morgonmål	58.189	54.455	55.469	52.000	50.000
Luncher	153.986	142.538	150.751	148.000	135.000
Middagar	69.619	67.423	65.353	64.000	60.000
Prognos tvätt (ton)	159	158	168	170	160
Prognos lagret					
Antal expeditioner =beställning av en typ av förnödenheter el. rad på best.listan	53.296	63.011	75.592	74.000	70.000
Omsättning (1000€)	1.463	1.484	1.581	1.600	1.600
Antal lagervaror	2.360	2.470	2.580	2.630	2.630

9.3.3 Förvaltningschefens enhet

Smidig och effektiv administration:

- Handlägga ärenden inom ledningsgruppen och styrelsen utan dröjsmål
- Mindre antal möten, paragarafer, bordlagda/remitterade ärenden än under tidigare år, men trots det fortsatt god serviceproduktion inom hela ÅHS.
- Konstant eftersträva till att förstärka ”vi-anda” och god gemenskapskänsla för samtliga ÅHS-anställda

Verksamhetsmål:

- Att fortsätta arbete med implementering av det Balanserade Styrkortet.
- Att under år 2010 erhålla ett uppdaterat reglemente.
- Att medverka till att ÅHS hemsida utvecklas vidare.
- Att fortsätta planeringen och uppföljningen av olika sanerings- och investeringsprojekt (IVA-Dialys-Dagkirurgiprojektet, Gullåsen i framtiden och renoveringen av förvaltningshuset).
- Att tillsammans med privata hälso- och sjukvårdsaktörer utveckla utbudet av kvalitativa tjänster för invånarna i landskapet.
- Arbeta för att ÅHS får egen beslutanderätt och större flexibilitet i tjänstekollektivavtalsfrågor.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Förvaltningschef	1	1	1	1	1	
Personalsekreterare (till 31.8.06)	1					
Byrå-/förvaltningssekreterare*)	2	1	1	1	1	
Kanslist	1	1	1	1	1	
Tillfälliga tjänster						
Projektledare *)	1					

*byråsekr. o. projektledaren överf. till Personalenheten 1.9.06

9.3.4 IT-enheten

Enhetens uppgift är att planera, samordna, övervaka och sköta driften av hela ÅHS IT-verksamhet, välja kommunikationslösningar samt bistå ÅHS övriga enheter vid IT-utbildning, uppgörande av kravspecifikationer, användning av program, upphandling av datorer och programvaror.
Utöver den förbättrade informationen och kommunikationen via IT-lösningar bör man också nyttja möjligheten dessa ger till administrativa rationaliseringar. Informationen/växeln handhar telefon-trafik, lokal vägledning av patienter och allmänhet, hantering av passkorten och andra tjänster.

Verksamhetsmål:

- IT-säkerhetsplanen förankras i organisationen.
- Systemsamordning av schemaläggning/löner görs.
- Uppdatering av servrar och nätverk fortsätter.
- Bevaka ÅHS intressen gällande införande av e-recept.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
IT-chef	1	1	1	1	1	
Specialplanerare	2	2	2	2	2	
Driftsplanerare	2	3	3	3	3	
Receptionist	5	5	5	5	5	

9.3.5 Personalenheten

Under 2009 har en medarbetarenkät riktad till hela organisationen för första gången genomförts inom ÅHS. Resultatet av enkäten redovisas under hösten, vilket innebär att arbetet med att analysera resultatet och att ta fram åtgärdsplaner kommer att vara intensivt under vintern 2010. Personalchefen och kvalitetssamordnaren fungerar som stöd för organisationen i detta arbete. Uppföljning av förändringsarbetet sker i början av 2011 då nästa medarbetarenkät ska genomföras.

Enligt tilläggsbudgeten för 2009 ska en personalförsörjningsplan tas fram för ÅHS liksom för övrig landskapsförvaltning. Arbetet påbörjas under hösten 2009, men kommer att fortsätta in i 2010.

Sjukfrånvaron inom ÅHS visar på en stigande trend de senaste åren, en trend som behöver brytas. En handlingsplan för hantering av sjukfrånvaron inom ÅHS kommer att tas fram. Arbetet inleds under hösten 2009 tillsammans med personalhälsovården.

Det aktuella tjänstekollektivavtalet är i kraft t.o.m. 31.12.2009, vilket innebär att personalenheten kommer att vara engagerad i avtalsförhandlingar i början av 2010.

Det fortsatta arbetet med att övergå till ett nytt lönesystem baserat på arbetsvärdering kommer att ske enligt de ramar som fastställs i det kommande ramavtalet.

Schablonlöner kommer att tas fram för vikarier för läkarsidan. Detta kan möjligen ge en viss inbesparing i lönekostnaderna, men rekryteringsmässigt har de en stor betydelse då man redan vid anställningen kan ge besked om vad lönen kommer att bli totalt sett.

Inom personalenheten kommer man att påbörja arbetet med det balanserade styrkortet och genom styrkortsarbete processa resultatet av medarbetarenkäten. Inom enheten kommer en trotjänare att gå i pension, vilket kommer att kräva mycket arbete i form av kunskapsöverföring.

Verksamhetsmål:

Personalperspektivet:

- Personalchefen tillsammans med kvalitetssamordnaren fungerar som stöd för organisationen i

bearbetning av resultatet av medarbetarenkäten.

- Att ta fram en personalförsörjningsplan.
- Att ta fram en handlingsplan för hantering av sjukfrånvaro.
- Att ta fram schablonlöner för läkarvikarier.

Processperspektivet:

- Införa balanserat styrkort inom personalenheten.
- Arbeta med kunskapsöverföring.

Ekonomiperspektivet:

- Följa upp på ett övergripande plan och vid behov åtgärda att tjänstekollektivavtalets bestämmelser följs inom organisationen.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Personalchef (fr.1.9.06)	1	1	1	1	1	
Personal-/informationssekreterare*)		1	1	1	1	
Byråsekreterare *)	1	1	1	1	1	
Löneföreståndare **)	1	1	1	1	1	
Löneredovisare **)	6	6	6	6	6	
Tillfälliga tjänster						
Projektledare *)	1					

*) överflyttade från förv.kansliet

**) överflyttade från ekonomi- o löneenheten 1.9.06

Prestationer:	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Lönehändelser	192.742	197.705	198.000	216.046	200.000
Antal personer som fått lön	1.662	1.674	1.670	1.832	1.700
Antal ”lönekontrakt”	4.926	5.353	5.100	5.295	5.100

9.3.6 Städenheten

Målet är att bibehålla nuvarande kvalitetsnivå på städningen där hygienkraven är höga. Isoleringsstädningarna har ökat mycket de senaste åren och detta kräver mera tid av städpersonalen. Primärvården har utökats med ca 3000 kvadratmeter och städningen skall utföras av mindre städpersonal än under 2009. Omplanering av städresurser kommer att göras och samtidigt effektivera städningen.
Städ- och hygienutbildning sker fortlöpande under året.

Verksamhetsmål:

- Att uppnå kompetenshöjning genom utbildning.
- Att hålla utvecklingssamtal.

Personal	Tjänster 2006	Tjänster 2007	Tjänster 2008	Tjänster 2009	Plan 2010	Förändr. 09-10
Inrättade tjänster						
Städchef	1	1	1	1	1	
Bitr.städchef		1	1	1	1	
Städarbetsinstruktör	1					
Sjukhusbiträde, heltid	52	52	52	52	52	
Städare, heltid	4	4	4	4	4	
Städare, deltid	3	3	3	3	3	
Anstaltsbiträde, heltid	8	8	8	8	8	
Anstaltsbiträde, deltid	3	3	3	3	3	
Tillfälliga tjänster						
Sjukhusbiträde, heltid			3	3	3	

10 ÅHS´ INVESTERINGSPLAN FÖR ÅREN 2010 – 2012

2010: **Anslagsbehov: 7.000.000 euro**

Om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II-III 6.000.000 euro
Landskapsregeringen har i sitt meddelande till lagtinget i april 2007 (”Ålands hälso- och sjukvård idag och i framtiden”) framfört att investeringen för förverkligandet av Etapp II-III kan uppgå till 24 milj. euro, eller 6 milj euro årligen under 4 år med början år 2008. Dessutom har under åren 2006-2007 anslagits sammanlagt 1,4 milj euro för planeringen av etapp II-III.

Primärvårdsprojektet (som omfattar primärvårdens läkarmottagning, barnrådgivningen i Mariehamn, företags/personalhälsovården, diabetes/livsstilsmottagning och onkologiska mottagningen samt konsultmottagningens (hud o neurologi) utrymmen) har påbörjats i mars 2008 och skall stå färdigt i september 2009. Investeringen skall enligt ÅHS styrelse hållas inom 7,6 milj euro.

Psykiatriprojektet (som sammanför de psykiatriska verksamheter från Grelsby sjukhus, vuxenpsykiatriska mottagningen, barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen, en familje-enhet, en tillnyktrings- och missbrukarenhet, socialkuratorer och utrymmen för habilitering och musikterapi) kommer att börja byggas i under år 2009 och vara inflytt-ningsklart till sommaren 2011. Investeringen skall enligt ÅHS styrelse hållas inom 13 milj euro.

Källarprojektet (som omfattar ombyggnad av det gamla centrallagret till utrymmen för linneförrådsverksamheten, bostadsförvaltningen och ett lager för infusionsvätskor, samt ombyggnad av städenhetens utrymmen och ett antal förråd) har färdigställts vid årsskiftet 2008/2009. Styrelsen har reserverat 710.000 euro för detta projekt, som också skall innefatta ombyggnad av obduktionsutrymmena, något som sker vid en senare tidpunkt.

Utbyggnaden av medicinavdelningen med en vårdmodul för 8-9 patientplatser är en lösning på utrymmesbristen, något som ÅHS styrelsen tagit ställning till i februari 2007. Det totala platsantalet kommer inte att öka, men genom att antalet en-personers rum blir fler kan platserna användas effektivt och ”korridorvård” undviks. Eftersom medicin-avdelnings utbyggnad inte ursprungligen ingick i Etapp II-III har ärendet behandlats som ett separat och brådskande projekt. På basen av den projekteringen som genomförts tillsammans med personalen har kostnaden beräknats till 1,8 milj euro. I kostnaden ingår också vissa omdisponeringar av den befintliga avdelningens rumsdisposition för att uppnå en ändamålsenlig helhetslösning.

På gynekologiska polikliniken görs en mindre ombyggnad samtidigt som utbyggnaden av den ovanpåliggande medicinavdelningen sker eftersom polikliniken då måste vara evakuerad. Har kostnadsberäknats till 360.000 euro.

Läkemedelscentralen har granskats av Läkemedelsverket, som påtalat allvarliga brister visavi utrymmen, spec. i cytostatika laboratoriet. Därför måste en ombyggnad och en utbyggnad ske för att verksamheten skall tillåtas fortsätta. Detta sker mest rationellt i samband med medicinavdelningsprojektet, varför denna del ingår som en option i projektörsupphandlingen. En mycket grov uppskattning av om- och tillbyggnads-kostnaden innebär en kostnadsnivå på 1 milj.

Ombyggnaden på barnavdelningen (c 180.000 euro) och på öron- och ögonpolikliniken i sanatorieflygelns III våning när onkologiverksamheten flyttar ut (410.000 euro) har behandlats

och godkänts av ÅHS styrelse i maj 2008.

Därmed har drygt 24,1 milj euro intecknats för ovannämnda delprojekt av etapp II–III. Till detta kommer läkemedelscentralens behov av om- och tillbyggnad, som inte är prissatt men som torde rör sig om c 1.000.000 euro. Det utlovade investeringsanslaget räcker därmed inte till för att förverkliga de planer som finns gällande en ny byggnad för intensivvård/dialys, för en dagkirurgisk enhet i de nuvarande IVA/dialyslokalerna och för medicinpoliklinikens ombyggnadsbehov. Se närmare motivering för dessa.

Reglerautomatik för ventilationen på operationsavdelningen 350.000 euro
I samband med att op-byggnadsprojektet färdigställdes år 1993 fick sjukhuset ett nytt reglerautomatiksystem av fabrikatet STAEFA. Poliklinkens äldre delar inklusive röntgenbyggnaden och sjukhusets värmecentral fick samma system. Gullåsen III med terapibassängen från 1995 samt kontorshuset hade också samma system. Det var meningen att sytemet skulle byggas ut vid framtida om- och tillbyggnader. Efter det att STAEFA köptes upp av Siemens i slutet av 1990-talet upphörde all vidareutveckling av det. Det går ännu att få reservdelar men det är svårt att få någon annan support eftersom det är så få som behärskar systemet. I samand med poliklinikprojektet i början av 2000-talet och därefter har reglerautomatik med helt annan teknik installerats. Gullåsen III och personalbyggnadshuset fick ny automatik 2009. Området runt röntgenflygeln blir åtgärdat i samband med framtida saneringar av ventilationsaggregaten.

Den stora biten som återstår är operationsbyggnaden. Operationsverksamheten är beroende av att ventilationssystemen fungerar störningsfritt och på grund av de stora luftbytena i operationssalarna märks avvikelser omedelbart. För att vi skall ha möjlighet att noggrant kunna reglera ventilationen i framtiden bör automatiken bytas.

Förnyandet av datortomograf, del 1 330.000 euro
Den nuvarande datortomografen anskaffades år 2002 och behöver bytas senast 2011, då den blir 9 år gammal. Utvecklingen har gått mot allt snabbare och bättre apparatur med lägre stråldoser. Kostnaden är beräknad till 1,1 milj euro.

Fakomaskin 100.000 euro
Apparaten används vid operation av gråstarr i ögonen, den vanligaste ögonoperationen. Nuvarande apparat säljs ej längre och reservdelar garanteras endast till år 2010. För att säkerställa fortsatt operationsverksamhet behövs en ny fakomaskin.

Digital röntgen C-båge till röntgenavdelningen 120.000 euro
Den nuvarande analoga utrustning från 1997 förnyas som ett led i direktdigitaliseringen av röntgenapparaturen.

Operationslampor 100.000 euro
Operationslampor med tillbehör behöver förnyas respektive uppgraderas till operationssalarna, samt enklare specialbelysning ordnas till utrymmen på polikliniker där ingrepp utförs.

2011 **Anslagsbehov: 7.000.000 euro**

Om- och tillbyggnaden av centralsjukhuset, etapp II-III **6.000.000 euro**
Se text under år 2010.

Planering och om- och nybyggnation inom sjukhusområdet, del 1 **330.000 euro**

Nybyggnation av IVA/dialys samt ombyggnad för dagkirurgi
ÅHS styrelses prioritering av kommande stora byggprojekt innebär att nybyggnation av IVA/dialys är högst prioriterad För att åstadkomma en fungerande dagkirurgisk verksamhet och förbättra tillgängligheten för dislyspatienterna har en ny byggnad för intensivvårds/dialysverksamheten planerats i anslutning till akutmottagningen. Detta ingick i det som i planeringen kallats Etapp II-III av centralsjukhuset om- och tillbyggnad, men som inte ryms med i det anslag som beviljats.

Intensivvårds(IVA)-dialysverksamheten sköts till stor del av samma personal varför det är personalmässigt ändamålsenligt att dessa två funktioner finns i anslutande utrymmen. Den tilltänkta placeringen intill akutmottagningen är logistiskt riktig eftersom de flesta IVA-patienter kommer in via akuten. Placeringen ger också möjligheter till flexibel användning av personalen mellan IVA och akuten. Dialysplatsernas antal utökas från 5 till 6, vilket innebär att alla dialyser kan ges dagtid, vilket också minskar behovet av personal. IVA-platsernas antal är 5 varav 2 platser är isoleringsplatser, den ena dessutom en gemensam isoleringsplats med dialysen. Nu finns 4 platser, men ingen isoleringsplats. I källarplanet finns dialysteknikrum, personalens omklädningsrum, förråd och ett större rum som planeras för en framtida magnetkamera. Kopplingen till akuten sker med en kort förbindelsegång.

Den dagkirurgiska verksamheten är till sin volym betydligt lägre inom ÅHS jämfört med andra sjukhus. Detta beror bl.a. på avsaknad av utrymmen för både den preoperativa och postoperativa uppföljningen av dagkirurgiska patienter. När IVA/dialys flyttar kan en enhet för dagkirurgi skapas. I detta koncept ingår omklädningsrum för patienterna, preoperativa platser och postoperativa uppvakningsplatser (inkl. barn- och isolerings-platser). Enheten skall stängas c kl 17 och patienter som av någon anledning inte kan skrivas hem överförs till IVA:s ”torg” för nattövervakning.
En mindre ombyggnad är planerad att ske på kirurgiska avdelningen för att skapa fler 1-2 personers rum, isoleringsrum , förrådsutrymmen m.m.
Totalkostnaden för ovannämnda har beräknats till ca 6 milj euro, exkl inventarier. Den uppskattade totalkostnaden uppgår i dagsläget till 7,5 milj.

Avdelningarna på Långvårdsenheten Gullåsen är nedslitna och tungskötta. Avdelningarna är byggda för helt andra behov än de nuvarande. En personers rum saknas och möjlighet till isolering i händelse av smittosamma sjukdomar (sjukhusbakterier o MRSA) finns inte. Även för övrigt är hygienstandarden inte tidsenlig, bl.a. saknas tvättställ i många rum. El-systemet är underdimensionerat vilket leder till dålig belysning. Takliftar bör installeras i de rum där de mest tungskötta vårdas. Redan dagens verksamhet förutsätter annan fysisk miljö och speciellt den framtida verksamheten, såsom den skissas i äldreomsorgsrapporten med specifika avdelningar för geriatrisk utredning och rehabilitering, palliativ vård, demensvård och långtidssjukvård ställer nya krav på utrymmena.

Sanering alt. rivning av avd. Övergårds.
Avd. Övergårds på Gullåsen har visat sig vara fuktskadad och verksamheten är evakuerad till Grelsby sjukhus, där det dock finns rum för endast 12 av de 28 platser som fanns på Övergårds. Enligt utredningar som gjorts torde det vara mest ändamålsenligt att inte renovera och sanera denna del av Gullåsen utan istället riva och istället uppföra en ny två vånings byggnad med fullständig källare. Detta ger möjlighet att på ungefär samma byggnadsyta åstadkomma en modern geriatrisk långvårdavdelning med en personers rum med tillhörande WC-dusch, möjlighet till isoleringsrum, tillräckliga förrådsutrymmen och kanslier. Avd. Övergårds omfattar idag 800 kvm och den del som inte har källare under sig c 550 kvm. Beslut över vilka åtgärder som skall vidtas saknas tillsvidare.

En första etapp har grovt kostnadsberäknats till 6,5 milj euro, exkl inventarier.

Planering av ombyggnad av röntgenbyggnaden
Röntgenbyggnaden som i praktiken har två våningar är ca 40 år gammal och mer eller mindre i originalskick både invändigt och utvändigt inkl ett platt tak. Byggnaden som förutom röntgen innehåller bl a bårhuset är i stort behov av grundrenovering.

Förnyandet av datortomograf, del 2 770.000 euro
Den nuvarande datortomografen anskaffades år 2002 och behöver bytas senast 2011, då den blir 9 år gammal. Utvecklingen har gått mot allt snabbare och bättre apparatur med lägre stråldoser. Kostnaden är beräknad till 1,1 milj euro.

2012 Anslagsbehov: 7.850.000 euro

Planering och om- och nybyggnation inom sjukhusområdet, del 2 6.100.000 euro

Nybyggnation av IVA/dialys samt ombyggnad för dagkirurgi
ÅHS styrelses prioritering av kommande stora byggprojekt innebär att nybyggnation av IVA/dialys är högst prioriterad För att åstadkomma en fungerande dagkirurgisk verksamhet och förbättra tillgängligheten för dislyspatienterna har en ny byggnad för intensivvårds/dialysverksamheten planerats i anslutning till akutmottagningen. Detta ingick i det som i planeringen kallats Etapp II-III av centralsjukhuset om- och tillbyggnad, men som inte ryms med i det anslag som beviljats.

Intensivvårds(IVA)-dialysverksamheten sköts till stor del av samma personal varför det är personalmässigt ändamålsenligt att dessa två funktioner finns i anslutande utrymmen. Den tilltänkta placeringen intill akutmottagningen är logistiskt riktig eftersom de flesta IVA-patienter kommer in via akuten. Placeringen ger också möjligheter till flexibel användning av personalen mellan IVA och akuten. Dialysplatsernas antal utökas från 5 till 6, vilket innebär att alla dialyser kan ges dagtid, vilket också minskar behovet av personal. IVA-platsernas antal är 5 varav 2 platser är isoleringsplatser, den ena dessutom en gemensam isoleringsplats med dialysen. Nu finns 4 platser, men ingen isoleringsplats. I källarplanet finns dialysteknikrum, personalens omklädningsrum, förråd och ett större rum som planeras för en framtida magnetkamera. Kopplingen till akuten sker med en kort förbindelsegång.

Den dagkirurgiska verksamheten är till sin volym betydligt lägre inom ÅHS jämfört med andra sjukhus. Detta beror bl.a. på avsaknad av utrymmen för både den preoperativa och postoperativa uppföljningen av dagkirurgiska patienter. När IVA/dialys flyttar kan en enhet för dagkirurgi skapas. I detta koncept ingår omklädningsrum för patienterna, preoperativa platser och postoperativa uppvakningsplatser (inkl. barn- och isoleringsplatser). Enheten skall stängas c kl 17 och patienter som av någon anledning inte kan skrivas hem överförs till IVA:s ”torg” för nattövervakning.
En mindre ombyggnad är planerad att ske på kirurgiska avdelningen för att skapa fler 1-2 personers rum, isoleringsrum , förrådsutrymmen m.m.
Totalkostnaden för ovannämnda har beräknats till ca 6 milj euro, exkl inventarier. Den uppskattade totalkostnaden uppgår i dagsläget till 7,5 milj.

Avdelningarna på Långvårdsenheten Gullåsen är nedslitna och tungskötta. Avdelningarna är byggda för helt andra behov än de nuvarande. En personers rum saknas och möjlighet till isolering i händelse av smittosamma sjukdomar (sjukhusbakterier o MRSA) finns inte. Även för övrigt är hygienstandarden inte tidsenlig, bl.a. saknas tvättställ i många rum. El-systemet är underdimensionerat vilket leder till dålig belysning. Takliftar bör installeras i de rum där de mest tungskötta vårdas. Redan dagens verksamhet förutsätter annan fysisk miljö och speciellt den framtida verksamheten, såsom den skissas i äldreomsorgsrapporten med specifika avdelningar för geriatrisk utredning och rehabilitering, palliativ vård, demensvård och långtidssjukvård ställer nya krav på utrymmena.

Sanering alt. rivning av avd. Övergårds.
Avd. Övergårds på Gullåsen har visat sig vara fuktskadad och verksamheten är evakuerad till Grelsby sjukhus, där det dock finns rum för endast 12 av de 28 platser som fanns på Övergårds. Enligt utredningar som gjorts torde det vara mest ändamålsenligt att inte renovera och sanera denna del av Gullåsen utan istället riva och istället uppföra en ny två vånings byggnad med fullständig källare. Detta ger möjlighet att på ungefär samma byggnadsyta åstadkomma en modern geriatrisk långvårdavdelning med en personers rum med tillhörande WC-dusch, möjlighet till isoleringsrum, tillräckliga förrådsutrymmen och kanslier. Avd. Övergårds omfattar idag 800 kvm och den del som inte har källare under sig c 550 kvm. Beslut över vilka åtgärder som skall vidtas saknas tillsvidare.

En första etapp har grovt kostnadsberäknats till 6,5 milj euro, exkl inventarier.

Grundrenovering av personalbostadshuset 1.100.000 euro
De tre bostadsvåningarna på sammanlagt 800 kvm i den södra flygeln av personalbostads-huset har endast ytrenoverats sedan byggnaden uppfördes 1953. De ursprungliga el- och rörinstallationerna är riskmoment som måste åtgärdas. Hissen är från samma år och den äldsta på Åland. Köksinredningar och fönster, som börja ruttna sönder, behöver bytas och våtutrymmenas ytbeläggning förnyas.

Övrig utrustning 450.000 euro
Den tekniska och särskilt den medicintekniska utvecklingen går snabbt. Förutom den tekniska utvecklingen kan utrustning behöva förnyas pga att servicen inte längre garanteras från leverantören. Vilken utrustning som behöver prioriteras år 2012 är för tidigt att ange i detta skede.

IT- program för elektr. fakturor till kunder och inköpsssytem 200.000 euro
Elektronisk hantering av fakturor till kund blir allt mer aktuellt i samhället. Hanteringen innebär att kunden kan välja att få fakturan skickad till sin internetbank istället för att få den per post.

Ett meddelande om att en faktura finns för betalning kan skickas med e-post eller till mobiltelefon. Detta förenklar och snabbar upp betalningsrutinen för kunden, samt eliminerar risken för registreringsfel och därpå följande korrigeringar. ÅHS kunder har många gånger anhöriga som sköter bankbetalningarna och en elektronisk hantering skulle underlätta för denna grupp av vilka en del är bosatta utanför Åland.

Ytterligare finns möjlighet att förbättra de interna rutinerna gällande leverantörsfakturor. Detta gäller främst hanteringen i centrallagret, centralköket och läkemedelscentralen då dessa leveranser hanteras i någon form av datasystem. Hanteringen kan förbättras genom att implementera ett inköpssystem som är kopplat till ekonomisystemet och lagersystemen. Inköpssystemet skall innehålla information om godkända leveranser och priser som sedan automatiskt kopplas till erhållen leverantörsfaktura. Fakturan i sig behöver då inte granskas och godkännas särskilt. Den går automatiskt till betalning om den överensstämmer med godkänd leverans.

Bilaga 1. LAGSTIFTNING

Den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet Åland regleras i huvudsak av följande lagar och förordningar och däri gjorda ändringar:

Finlands grundlag (FFS 731/1999).

Självstyrelselag (71:1991) för Åland.

LL (60:1993) om hälso- och sjukvården.

LL (68:1993) om ikraftträdande av LL om hälso- och sjukvården.

LL (23:2007) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård.

LL (61:1993) om tillämpning av lagen om patientens ställning och rättigheter.

Republikens presidents förordning (64:2005) om vissa förvaltningsuppgifter inom hälso- och sjukvården i landskapet Åland.

Mentalvårdslagen och -förordningen i tillämpliga delar (rörande vård mot vederbörandens egen vilja) (FFS 1116/1990 och 1247/1990).

L och F om smittsamma sjukdomar (FFS 583/1986 och 935/203 samt 786/1986 och 1383/2003).

L och F om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994 och 564/1994).

Nordiska överenskommelsen om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården samt veterinärväsendet i Norden.

Läkemedelslagen och -förordningen (FFS 395/1987 och 693/1987).

Sjukförsäkringslagen (FFS 1224/2004).

L och F om obligatorisk lagring av läkemedel (FFS 979/2008, 1114/2008).

Strålskyddslagen och -förordningen (FFS 592/1991 och 1512/1991).

LL (36:1967) och LF (63:1973) om hälsovården.

LL (52:1978) om åtgärder för begränsning av tobaksrökningen.

L om skydd i arbete (FFS 299/1958).

L om företagshälsovård (FFS 1383/2001, 762/2002 och 760/2004).

Förordning om läkarundersökning av sjömän (FFS 476/80).

Bilaga 2. BUDGETERADE ORDINARIE OCH TILLFÄLLIGA TJÄNSTER 2006 – 2010

Budgeterade ordinarie och tillfälliga tjänster 2006 - 2010

	2006	2007	2008	2009	2010 Plan
Hälso- och sjukvård					
Chefläkarens enhet	9,52	15,52	16,88	18,78	19,78
Skrivcentralen*	14,00	15,00	8,00	8,00	8,00
Primärvårdsenheten	93,19	100,22	102,73	103,80	105,80
Långvårdsenheten	101,93	101,62	107,61	109,19	89,41
Tandvårdsenheten	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Akutenheten	20,68	20,94	22,52	22,52	22,52
Medicinenheten	69,68	66,59	72,18	72,30	71,65
Kirurgienheten	32,94	31,94	36,44	36,69	36,94
BB- gyn- enheten	23,52	23,52	26,52	26,52	25,52
Barnenheten	28,00	22,00	24,54	25,07	25,07
Ögonenheten	4,50	4,50	5,00	5,00	5,60
Öron- näs- hals- enheten	4,50	4,50	5,33	6,00	5,50
Psykiatrienheten	79,00	79,00	79,00	79,00	79,00
Rehabiliterings- o fysiatrienheten	33,29	33,43	36,27	36,35	36,57
OP-An-Iva-enheten	50,02	50,09	54,09	55,09	55,09
Laboratorieenheten	24,20	24,20	25,72	25,72	25,72
Röntgenenheten	14,31	14,66	16,78	17,78	17,78
Läkemedelscentralen	4,65	4,65	5,26	5,57	6,57
Hälso- och sjukvård totalt	628,93	633,38	665,87	674,38	657,52
Administration o försörjning					
Förvaltningschefens enhet	5,73	3,00	3,00	3,00	3,00
Vårdchefens enhet	8,54	8,93	8,93	8,93	8,93
IT-enheten	10,00	10,75	11,00	11,00	11,00
Personalenheten		11,00	11,00	10,00	10,00
Ekonomienheten	17,60	10,60	10,92	11,80	12,80
Försörjningsenheten	65,24	65,24	65,24	65,74	62,34
Städenheten	69,27	69,27	72,27	72,27	72,27
Miljöhälsovårdsenheten	13,39	13,39	13,39	0	0
Administration o försörjning totalt	189,77	192,18	195,75	182,74	180,34
Budgeterade ord.o.tillf. tjänster totalt	**818,70**	**825,56**	**861,62**	**857,12**	**837,86**

* Före år 2008 ingick Skrivcentralen i ÅCS-gem vårdverksamhet

Bilaga 3. ORGANISATIONSSCHEMA

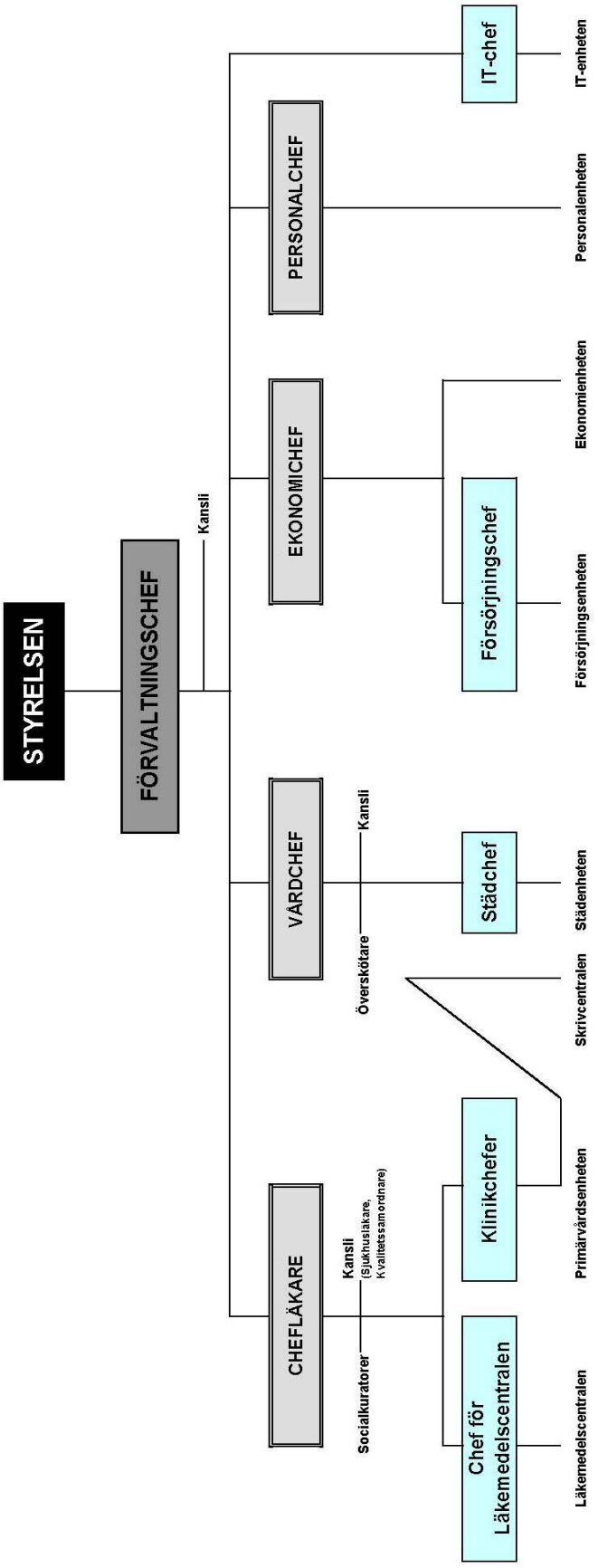

RESULTATRÄKNINGSPROGNOS FÖR LANDSKAPET ÅLAND

Bilaga 3

1.1.2010 - 31.12.2010

Verksamhetens intäkter		
Intäkter av verksamheten	22 900 000	
Hyresintäkter och ersättningar	800 000	
Verksamhetens övriga intäkter	1 300 000	25 000 000
Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	-100 000 000	
Material och förnödenheter	-18 000 000	
Hyror	-2 600 000	
Inköp av tjänster	-50 500 000	
Övriga kostnader	-3 300 000	
Överföring av kostnader för aktivering	16 300 000	-158 100 000
Resultat I		**-133 100 000**
Avskrivningar		-12 700 000
Resultat II		**-145 800 000**
Finansiella intäkter och kostnader		
Finansiella intäkter	17 600 000	
Finansiella kostnader	-200 000	17 400 000
Resultat III		**-128 400 000**
Extraordinära intäkter och kostnader		
Extraordinära intäkter	1 200 000	
Extraordinära kostnader	0	1 200 000
Resultat IV		**-127 200 000**
Pensionsintäkter och -kostnader		
Pensionsintäkter	15 500 000	
Pensionskostnader	-20 700 000	-5 200 000
Resultat V		**-132 400 000**
Överföringar		
Intäkter		
Europeiska Unionen	3 800 000	
Återbetalning av överföringar	100 000	
Övriga överföringsintäkter	200 000	4 100 000
Kostnader		
Undervisning, kultur och idrott	-16 800 000	
Social- och hälsovård samt utkomstskydd	-39 900 000	
Arbetsmarknad	-900 000	
Primärnäringar	-11 200 000	
Övrigt näringsliv	-4 800 000	
Bostadsproduktion	-1 200 000	
Allmänna stöd	-6 200 000	
Överföringar till landskapets fonder utanför budgeten	0	
Övriga överföringskostnader	-7 200 000	-88 200 000
Resultat VI		**-216 500 000**
Skatter och intäkter av skattenatur		
Avräkningsbelopp	167 300 000	
Skattegottgörelse	3 000 000	
Återbäring av lotteriskatt	7 200 000	
Apoteksavgifter	700 000	
Övriga skatter och intäkter av skattenatur	0	178 200 000
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		**-38 300 000**
Fonderingar och reserveringar		
Ökning/ minskning av utjämningsfond		20 000 000
Räkenskapsperiodens uppskattade resultat		**-18 300 000**

Bilaga 4.

PERSONAL PER HUVUDTITEL 2008 - 2010

Sammanställningen är uppgjord så att personal som tjänstgör deltid överstigande halvtid och personal som tjänstgör mer än halva året har räknats som en tjänst/huvudsyssla.

Informationen ges därmed på samma sätt som i landskapsregeringens personalbokslut för år 2008.

Ht. 41. LAGTINGET

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	5				3		8	
2009	5				3		8	
2010	5				3		8	

Ht. 42. LANDSKAPSREGERINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	21 *		2		2		24	
2009	21 *		3		3		26	
2010	21 *		2		3		25	

* 1 vakant

Ht. 43. KANSLIAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	126		3		18	5	147	5
2009	126		3		19	4	148	4
2010	121 *		1		16	4	133	4

* 5 vakanta

År 2008 11 st. överförda till Ht. 48 Trafikavdelningen

Ht. 44. FINANSAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	37		4		1		42	
2009	37		2		2		41	
2010	37		1		2		40	

Ht. 45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	882		51		4		937	
2009	903 *		48		4		954	
2010	902 *		12		4		917	

* 1 vakant

År 2009 2 st. överförda från Ht. 47 Näringsavdelningen

Ht. 46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	278 ½*		24 ½		72	2	373	2
2009	277 ½*		29 ½		72	2	377	2
2010	271 ½*		27 ½		74	1	371	1

* 2 vakanta

År	Timlärare		Totalt
	Huvudsyssla	Bisyssla	
2008	44	39	83
2009	41	46	87
2010	44	34	78

Ht. 47. NÄRINGSAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	60 *		12		28		99	
2009	58		12		28 ½		98 ½	
2010	56		9		25		90	

År 2009 2 st. överförda till Ht. 45 Social- och miljöavdelningen

Ht. 48. TRAFIKAVDELNINGEN

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	42				184	3	226	3
2009	42				184	3	226	3
2010	41				181	3	222	3

År 2008 11 st. överförda från Ht. 43 Kansliavdelningen

TOTALT EXKLUSIVE TIMLÄRARE

År	Inrättade tjänster		Tillfälliga tjänster		Personal i arbetsavtalsförhållande		Totalt exkl. vakanta	
	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla	Huvudsyssla	Bisyssla
2008	1 451 ½*		96 ½		312	10	1 856	10
2009	1 469 ½*		97 ½		315 ½	9	1 878 ½	9
2010	1 454 ½**		52 ½		308	8	1 806	8

* 4 vakanta

** 9 vakanta

TJÄNSTETABLÅ 2010

Bilaga 5.

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
41. LAGTINGET		
41.05.01 Lagtingets kansli		
Inrättade tjänster		
Lagtingsdirektör	A 29	1
Biträdande lagtingsdirektör	A 28	1
Utskottssekreterare	A 27	1
Kanslisekreterare	A 21	1
Vaktmästare	A 18	1
		5
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Protokollsekreterare		1
Bibliotekarie, 69 %		1
Byråsekreterare		1
		3
42. LANDSKAPSREGERINGEN		
42.01.01 Lantrådet och landskapsregeringens ledamöter		
Inrättad tjänst		
Lantrådets sekreterare	A 18	1
		1
42.05.04 Skärgårdssamarbetet		
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Samarbetschef		0,5
		0,5
42.05.12 Interreg IV A Central Baltic Programme 2007 - 2013		
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Programansvarig		1
Projektkoordinator		1
		2
42.05.13 Koordinering av integrationsarbetet		
Tillfällig tjänst		
Integrationskoordinator, från hösten 2010		-
		-

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
42.20.01 Konsumentrådgivningen			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Konsumentrådgivare, deltid			1
			1
42.25.01 Revisionsbyrån			
Inrättade tjänster			
Ledande revisor		A 27	1
Intern revisor		A 24	1
			2
42.30.20. Ålands statistik- och utredningsbyrå			
Inrättade tjänster			
Direktör		A 28	1
Utredningschef		A 25	1
Utredare		A 24	1
Statistikchef		A 25	1
Ekonom/statistiker		A 24	1
Statistiker		A 24	2
Biträdande statistiker		A 20	1
			8
Tillfällig tjänst			
Utredare			1
			1
42.40.01 Lagberedningen			
Inrättade tjänster			
Lagberedningschef		A 28	1
Autonomiutvecklare/lagberedare	Vakant	Avt.	1
Lagberedare, Avt.		Avt.	5
Byråsekreterare		A 16	1
			8
Tillfällig tjänst			
Extra lagberedare			1
			1
42.50.20 Diskrimineringsombudsmannen			
Inrättad tjänst			
Diskrimineringsombudsman, 60 %		A 27	1
			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
42.59.20 Datainspektionen			
Inrättad tjänst			
Chef för datainspektionen		A 27	1
			1

43. KANSLIAVDELNINGEN

43.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster			
Förvaltningschef		Avt.	1
Chef för polisärenden	Indras	Avt.	-
Chefsjurist ny fr.1.3	Tid. Administrationschef A 27	A 27	1
Jurist ny fr. 1.7		A 26	1
Kommunikationschef	Inrättades TB I 2009	A 26	1
Projektledare	Indrogs TB I 2009	A 24	-
Webbsamordnare	Indrogs TB I 2009	A 21	-
Förvaltningschefssekreterare		A 17	1
Byråsekreterare	Indrogs TB I 2009	A 15	-
Förvaltningsinspektör		A 25	1
Ledande registrator		A 20	1
Registrator		A 17	1
Registrator		A 16	1
Registrator		A 15	1
Receptionist		A 14	2
Övervaktmästare		A 18	1
Vaktmästare-chaufför	Indrogs TB I 2009	A 14	-
Vaktmästare-chaufför		A 15	1
Vaktmästare	Indrogs TB I 2009	A 13	-
Chef för Europarättsfrågor		A 27	1
Biträdande EU-jurist		A 24	1
EU-handläggare	Vakant 1.1 - 31.8	A 15	1
Personalchef		A 28	1
Personalsekreterare		A 24	1
Chef för jämställdhetsfrågor		A 24	1
Byråsekreterare		A 16	2
			22

43.01.01 Byggnadsbyrån

Inrättade tjänster			
Överinspektör		A 28	1
Administrationsansvarig		A 24	1
Avdelningssekreterare		A 16	1
Projektingenjör		A 24	1
Byggmästare		A 22	2
Bostadslåneinspektör		A 24	1
Byggnadskonsulent		A 22	1
Räddningsinspektör	Indras	A 25	-

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Elinspektör	A 24	1
		9

43.03.01 Ålandskontoret i Helsingfors

Inrättade tjänster		
Informationssekreterare	A 24	1
Byråsekreterare	A 16	1
		2

43.03.02 Ålandskontoret i Stockholm

Tillfällig tjänst		
Informationssekreterare		1
		1

43.20.01 Planläggnings- och byggnadsväsendet

Inrättad tjänst		
GIS-ingenjör	A 23	1
		1

43.27.04 Befrämjande av energihushållning och tryggande av energiförsörjning

Personal i arbetsavtalsförhållande		
Energisamordnare, deltid		1
		1

43.32.20 Landskapsalarmcentralen

Inrättade tjänster		
Alarmmästare	A 22	1
Alarmoperatör	A 16	6
		7

43.40.01 Fastighetsförvaltningen

Inrättad tjänst		
Maskinmästare	A 21	1
		1
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Fastighetsskötare/maskinskötare		1
Fastighetsskötare		1
Städare		7
Städare, deltid		1
Timmerman		1
		11
Gårdskarl, 30 %		1
Gårdskarl, 25 %		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Verksamhetsledare, deltid			1
			14

43.60.20 Ålands polismyndighet

Inrättade tjänster			
Polismästare		A 27	1
Överkommissarie		A 26	1
Kommissarie		A 24	3
Överkonstapel		A 20	14
Äldre konstapel	4 vakanta	A 19	50
Yngre konstapel		A 16	1
Kansliföreståndare		A 18	1
Kanslisekreterare		A 17	1
Kanslisekreterare		A 15	7
			79
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Kanslisekreterare, 55,2 %			2
Städare			2
			4
Städare, 26 %			1
			5

44. FINANSAVDELNINGEN

44.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Finanschef	A 30	1
Biträdande finanschef	A 27	1
Avdelningsjurist	A 27	1
Finanscontroller	A 25	1
Budgetplanerare	A 25	1
Budgetberedare	A 21	1
Avdelningssekreterare/budget-beredare	A 18	1
Fondansvarig	A 24	1
IT-chef	A 26	1
IT-driftstekniker	A 23	2
		11
Personal i arbetsavtalsförhållande		
IT-assistent		1
		1

44.01.01 Redovisningsbyrån

Inrättade tjänster		
Landskapskamrer	A 27	1
Ekonom	A 23	1

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Registeransvarig	A 19	1
Ledande bokförare	A 21	1
Kassör	A 21	1
Bokförare	A 18	3
Bokförare	A 17	2
Bokförare	A 16	3
Ledande lönebokförare	A 21	1
Bitr. ledande lönebokförare	A 18	1
Lönebokförare	A 17	5
		20
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Rapportutvecklare		1
		1

44.01.01 Avtals- och pensionsbyrån

Inrättade tjänster		
Avtalschef	A 28	1
Biträdande avtalschef	A 25	1
Avtalssekreterare	A 19	1
Byråsekreterare	A 16	1
Pensionshandläggare	A 24	1
Registeransvarig	A 19	1
		6

44.95.05 IKT-utveckling

Tillfällig tjänst		
Projektledare, deltid		1
		1

45. SOCIAL- OCH MILJÖAVDELNINGEN

Inrättad tjänst		
Avdelningschef	A 28	1
		1

45.01.01 Socialvårdsbyrån

Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Byråsekreterare	A 16	1
Socialinspektör	A 25	2
Klient- och patientombudsman	A 25	1
		5
Tillfällig tjänst		
Utredare		1
		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
45.01.01 Hälso- och sjukvårdsbyrån			
Inrättade tjänster			
Landskapsläkare, fri avtalslön		Avt.	1
Byråsekreterare		A 16	1
Hälsovårdsinspektör		A 24	1
			3
45.01.01 Miljömedicinska byrån			
Inrättade tjänster			
Biträdande landskapsveterinär	Indras	A 25	-
			-
45.01.01 Miljöbyrån			
Inrättade tjänster			
Byråchef		A 26	1
Byråsekreterare		A 15	1
Landskapsveterinär	Tid. Byråchef/landskapsveterinär	A 26	1
Miljöingenjör		A 25	2
Naturvårdsintendent		A 25	1
Biträdande naturvårdsintendent		A 23	1
Vattenbiolog		A 25	1
			8
Tillfällig tjänst			
Hållbarhetsutredare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Arbetsledare			1
			1
45.52.20 Naturreservat			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Naturvårdsarbetare			3
			3
45.54.01 Vattenförsörjning och vattenvård			
Tillfällig tjänst			
Utredare			1
			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
45.60.20 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet			
Inrättade tjänster			
Chef för Ålands miljö- och hälsoskydds-myndighet		A 27	1
Miljöskyddsinspektör		A 24	10
Hygieniker	Tid. Ledande veterinär	Euro	1
Nyttodjursveterinär		Euro	1
Besiktningsveterinär		Euro	1
Praktiserande veterinär		Euro	1
Fiskhälsoveterinär	Överförd från moment 45.60.21, vakant	Euro	1
Förvaltningssekreterare, 75%		A 18	1
			17
Tillfälliga tjänster			
Miljöskyddsinspektör	Tid. Alkoholinspektör/djurskyddsinspektör		1
Miljöskyddsinspektör			3
Byråsekreterare			1
Veterinärassistent, deltid			1
Kanslist			1
			7
45.60.21 Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets laboratorium			
Inrättade tjänster			
Laboratoriechef		A 26	1
Fältmästare		A 19	1
Kemist		A 24	1
Biolog		A 24	1
Biträdande fältmästare		A 19	1
Fiskhälsoveterinär	Överförd till moment 45.60.20	Euro	-
Laborant		A 19	4
Laborant, deltid		A 19	1
			10
45.70.20 Ålands hälso- och sjukvård			

Ålands hälso- och sjukvård upprättar egen tjänstetablå (se även förslag till plan för hälso- och sjukvården 2010, bilaga 2)

46. UTBILDNINGS- OCH KULTURAVDELNINGEN

46.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster		
Avdelningschef	A 28	1
Planerare	A 22	2

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
Avdelningssekreterare	A 16	1
		4

46.01.01 Skolbyrån

Inrättad tjänst		
Byråchef	A 26	1
		1

46.01.01 Yrkesutbildningsbyrån

Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Enhetschef	A 23	1
		2
Tillfälliga tjänster		
Överinspektör		1
Programansvarig		1
Utredare		1
		3

46.01.01 Kulturbyrån

Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Kulturkonsulent	A 22	1
		2

46.01.01 Ålands landskapsarkiv

Inrättad tjänst		
Landskapsarkivarie	A 24	1
		1

46.09.05 Nordiskt kulturutbyte

Personal i arbetsavtalsförhållande		
Institutssekreterare		1
		1

46.11.04 Ålands ungdomsråd

Personal i arbetsavtalsförhållande		
Ungdomskonsulent, deltid		1
		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.19.04 Läroavtalsutbildning			
Inrättade tjänster			
Verksamhetsledare		A 23	1
Planerare		A 22	1
			2
46.19.05 Yrkesinriktad vuxenutbildning			
Inrättad tjänst			
Verksamhetsledare	Indras	A 23	-
			-
46.19.08 Utgifter för projekten Nätpedagogik och Validering på Åland			
Tillfälliga tjänster			
Projektledare			1
Projektledare			1
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Projektmedarbetare/metodutvecklare			1
			1
46.25.20 Ålands läromedelscentral			
Inrättade tjänster			
Enhetschef	Indras	A 23	-
Bibliotekarie	Indras	A 22	-
			-
Tillfällig tjänst			
Bibliotekarie 6 mån.			0,5
			0,5
46.32.20 Ålands folkhögskola			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 63	1
Ämneslärare		C 51	2
Ämneslärare		C 48	4
Skolekonom		A 17	1
Fastighetsskötare		A 15	1
Kock	Indrogs TB I 2009	A 14	-
Städare		A 10	1
			10
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Kosthållare-kock			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Kock			1
Kock, 78,4 %			1
Städare			1
Skolvärdinna			1
			5

46.34.20 Ålands musikinstitut

Inrättade tjänster			
Rektor		C 62	1
Pianolärare/ackompanjatör		C 51	1
Lärare (klarinett)		C 51	1
Lärare (sång)		C 51	2
Lärare (dans)		C 51	1
Lärare (bläckblåsinstrument)		C 48	1
Lärare (violin)		C 48	1
Lärare (piano)		C 48	1
Ekonom		A 17	1
			10
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Vaktmästare, 68 %			1
Städare			1
			2
Städare, 31,4 %			1
			3

46.35.20 Ålands lyceum

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
IT-handledare		C 57	1
Lektor		C 49-C 52	27
Studiehandledare		C 57	2
Psykolog		A 25	1
Kurator ny fr.1.3	Tidigare moment 46.48.20	A 21	1
Skolekonom		A 17	1
Kanslist		A 16	1
Kosthållsföreståndare		A 19	1
Vaktmästare		A 14	1
Städare		A 10	2
			39
Tillfällig tjänst			
Studiehandledare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare			2

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Kock			1
Kokerska			1
Köksbiträde			2
Köksbiträde, 75,2 %			2
Städare			5
			13

46.40.20 Ålands sjömansskola

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Studiehandledare		C 57	1
Speciallärare		C 51	1
Lektor i nautiska ämnen		C 51	1
Lektor i eltekniska ämnen		C 51	1
Assistent		C 52	0,5
Lektor i språk		C 51	2
Lektor i idrott och hälsa		C 51	1
Lektor i matematik		C 51	1
Lektor i samhällskunskap		C 51	1
Lektor i yrkesämnen	1 vakant	C 48	11
Lektor i arbetsämnen		C 48	1
Kurator		A 21	1
Ekonom		A 17	1
Driftstekniker		A 19	1
Städare		A 10	3
Internatsföreståndare		A 9	0,5
			29
Tillfällig tjänst			
Assistentlärare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare			1
Gårdskarl-vaktmästare, 54,9 %			1
Kock			1
Kock, 88,9 %			1
Köksbiträde			1
Elevhemsövervakare, deltid			2
Städare, 79 %			1
			8

46.40.21 M.s. Michael Sars

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Befälhavare			1
Fartygsmästare			1
Motorman			1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Matros/båtsman			1
			4

46.41.20 Ålands sjösäkerhetscentrum

Inrättade tjänster			
Chef		A 26	1
Instruktör		A 24	1
Maskinmästare		A 20	1
Ekonom		A 17	1
			4
Tillfällig tjänst			
Instruktör/marknadsförare			1
			1

46.42.20 Ålands yrkesskola

Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Speciallärare		C 51	2
Lektor i allmänna ämnen (språk)		C 51	1
Lektor i allmänna ämnen		C 51	1
Lektor		C 45-C 51	9
Lektor (yrkesämnen)	1 vakant 1.1 - 31.8	C 48-C 51	14
Studiehandledare		C 57	1
Psykolog		A 25	1
Dataansvarig		A 24	1
Centrallagerföreståndare		A 13	1
Föreståndare-kokerska		A 17	1
Kokerska		A 14	1
Köksbiträde		A 11	2
Städare	1 tjänst indras	A 10	5
Tvätteri- och linneförråds-föreståndare		A 13	1
Ekonomichef		A 20	1
Kanslist-kassör		A 16	1
Kanslist		A 16	1
Fastighetsskötare		A 16	1
Vaktmästare		A 14	1
			47
Tillfälliga tjänster			
IT-handledare	Delad, moment 46.40.20 och 46.44.20		1
Assistentlärare			6
			7
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			2
			2

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.44.20 Ålands naturbruksskola			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 62	1
Lektor i yrkesämnen		C 48	4
Skolekonom		A 17	1
			6
Tillfälliga tjänster			
Assistentlärare			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Gårdskarl			1
Föreståndare-kock			1
Kock			1
Städare			3
			6
46.44.21 Skoljordbruket Jomala gård			
Inrättad tjänst			
Driftsledare		A 20	1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Lantarbetare			1
			1
46.48.20 Ålands hotell- och restaurangskola			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
IT-handledare		C 57	1
Lektor		C 51	2
Lektor (yrkesämnen)		C 48	7
Kurator	Indras, se moment 46.35.20	A 21	-
Ekonom		A 17	1
			12
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare			1
Kanslist-bibliotekarie, 60 %			1
Tvätt- och linneföreståndare			1
Köksbiträde			1
Städare			4
			8

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
46.50.20 Ålands vårdinstitut			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Lektor (yrkesämnen)		C 54	7
Lektor (matematik)		C 54	1
Lektor (språk)		C 54	1
Ekonom	Fr. 1.9 delad med Ålands handeläroverk	A 17	1
			11
Tillfällig tjänst			
Kanslist, 55,2 %			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			1
			1
46.52.20 Ålands handelsläroverk			
Inrättade tjänster			
Rektor		C 66	1
Lektor	1 tjänst ombildas fr.1.10	C 51	5
Lektor		C 48	2
Dataansvarig		A 24	1
Ekonom	Vakant 1.9 - 31.12	A 17	1
			10
Tillfälliga tjänster			
Kanslist, 60 %			1
Assistentlärare			1
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			2
			2
46.55.20 Högskolan på Åland			
Inrättade tjänster			
Rektor		Avt.	1
Utbildningsledare	Vakant	C 62	1
Enhetschef		A 26	1
Ekonomi- och personalchef		A 24	1
Bibliotekschef		A 24	1
IT-chef		A 25	1
Internationell koordinator		A 24	1
Kursplanerare		C 58	1
Överlärare/lektor	Se beskrivning under momentet	C 59-C 63	9

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Överlärare/lektor		C 55-C 63	6
Överlärare/lektor	Se beskrivning under momentet	C 55-C 58	13
IT-handledare		C 58	1
Studiehandledare		C 58	1
Assistent		C 56	0,5
Dataansvarig		A 24	2
Studiesekreterare		A 23	1
Planerare		A 22	2
Högskolesekreterare		A 17	4
Städare		A 10	2
			49,5
Tillfälliga tjänster			
Studiehandledare			1
Laboratorieingenjör, 55,2 %			1
Vicerektor			1
Informatiker			1
Informationssekreterare, 60 %			1
Högskolesekreterare			1
Kurssekreterare, 55,2 %			1
			7
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Fastighetsskötare-driftstekniker			3
Städare			4
			7

46.60.20 Museibyrån

Inrättade tjänster			
Landskapsantikvarie		A 27	1
Ekonom		A 19	1
Ekonomiassistent		A 16	1
Museisekreterare		A 15	1
Byråsekreterare		A 15	1
Överantikvarie		A 24	2
Antikvarie	1 tjänst indras	A 22	2
Antikvarie i marinarkeologi		A 22	1
Receptionist		A 14	1
Museivärd		A 12	3
Antikvarie		A 22	1
Konservator		A 21	1
Antikvarie		A 22	1
Byggnadsingenjör		A 22	1
Antikvarie		A 22	2
Assistent-ritare		A 17	1
Driftstekniker		A 19	1
Konstintendent		A 23	1
Utställningsassistent		A 16	1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Utställningsassistent		A 15	1
Assistent		A 18	1
Enhetschef		A 24	1
Pedagog		A 19	1
			28
Tillfällig tjänst			
Projektledare/arkeolog			1
			1
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Städare			3
Timmerman			4
Byggnadsarbetare			1
Timmerman/murare			1
Etnolog			1
Verksamhetsledare			1
Projektledare			1
			12

46.80.20 Ålands landskapsarkiv

Inrättade tjänster			
Byråsekreterare		A 15	1
Arkivbiträde		A 15	2
			3

47. NÄRINGSAVDELNINGEN

Inrättad tjänst			
Avdelningschef		A 28	1
			1

47.01.01 Allmänna byrån

Inrättade tjänster			
Byråchef		A 27	1
Avdelningsjurist	Indras	A 26	-
Finansieringshandläggare		A 24	2
Avdelningssekreterare		A 16	1
			4
Tillfälliga tjänster			
Turismutvecklare			1
Handläggare			1
Utredare			1
			3

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
47.01.01 Jordbruksbyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 27	1
Växtskyddsinspektör	A 22	1
Lantbruksinspektör	A 21	1
Byråsekreterare	A 15	1
Finansieringshandläggare	A 24	1
Programansvarig	A 24	1
Miljöstödshandläggare	A 21	1
Ledande avbytare	A 21	1
		8
Tillfälliga tjänster		
Handläggare		2
		2
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Registerhanterare, 82,8 %		1
		1
47.01.01 Fiskeribyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Fiskerikonsulent	A 21	1
Fiskeriinspektör	A 21	1
		3
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Fiskeribiolog, deltid		1
		1
47.01.01 Skogsbruksbyrån		
Inrättade tjänster		
Byråchef	A 26	1
Ledande skogsbruksplanerare	A 22	1
Skogsbruksplanerare	A 21	1
Skogsbruksingenjör	A 22	2
Skogsförvaltare	A 22	1
Byråsekreterare	A 15	1
Jaktförvaltare	A 23	1
Jakthandläggare	A 21	1
		9
47.03.23 Ålands landsbygdscentrum		
Inrättad tjänst		
Landsbygdsutvecklare	A 23	1
		1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
47.03.24 Skärgårdsutveckling			
Tillfällig tjänst			
Skärgårdsutvecklare, deltid			1
			1
47.15.23 Utgifter för avbytarservice inom lantbruket			
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Lantbruksavbytare			16
			16
47.17.05 Tekniskt stöd - program för landsbygdens utveckling 2007 - 2013			
Tillfälliga tjänster			
Koordinator	Delad, moment 47.05.04, 05 och 47.17.06		1
			1
47.30.20 Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet			
Inrättade tjänster			
Myndighetschef		A 27	1
Biträdande myndighetschef		A 24	1
Handläggningschef		A 23	1
Vägledare		A 19	4
Förmedlare		A 17	4
Informatör		A 17	2
Handläggare		A 17	5
			18
Tillfällig tjänst			
Projektadministratör	Överförd från moment 47.30.23		1
			1
47.44.20 Ålands teknologicentrum			
Inrättade tjänster			
Verksamhetschef		A 24	1
Projektledare		A 24	1
IKT-ansvarig		A 22	1
			3
Tillfällig tjänst			
Affärsutvecklare			1
			1
47.46.20 Försöksverksamheten			
Inrättade tjänster			
Föreståndare		A 26	1

Tjänstebeteckning		Avlönings-klass	Antal
Forskare	Indras	A 23	-
Försöksledare		A 21	1
Fältmästare		A 18	2
Trädgårdsfältmästare		A 18	1
Fältmästare i ekologisk odling		A 18	1
Försökssekreterare		A 16	1
			7
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Försöksbiträde			2
			2

47.55.20 Skötsel av egna skogar

Personal i arbetsavtalsförhållande			
Skogsarbetare			2
			2

47.58.20 Ålands fiskodling, Guttorp

Inrättade tjänster			
Fiskevårdsinspektör		A 24	1
Fiskmästare		A 18	1
			2
Personal i arbetsavtalsförhållande			
Gårdskarl-maskinist			1
Fiskmästare			2
			3

48. TRAFIKAVDELNINGEN

48.01.01 Allmänna byrån - ***ny byråindelning ej beaktad***

Inrättade tjänster			
Överingenjör		A 28	1
Byråchef	Inrättad TB I 2009	A 26	1
Trafikingenjör		A 25	1
Byråchef	(tid.Vägingenjör A 25) Inrättad TB I 2009	A 26	1
Projektingenjör		A 22	1
Projektassistent		A 16	1
Trafiksäkerhetskonsulent		A 21	1
Byråchef	(tid. Bro- och hamningenjör A 25) Inrättad TB I 2009	A 26	1
Ekonomichef		A 21	1
Trafikkoordinator	Inrättas ej TB I 2009	A 17	-
Avdelningssekreterare		A 16	1

Tjänstebeteckning	**Avlönings-klass**	**Antal**
Byråsekreterare/sjöpersonalassistent	A 16	0,5
		10,5

48.20.20 Sjötrafiken

Inrättade tjänster		
Sjötrafikchef	A 25	1
Enhetschef	A 22	1
Sjöpersonalinspektör	A 20	1
Byråsekreterare/sjöpersonalassistent	A 16	0,5
Sjölöneräknare	A 17	1
Bokare	A 16	1
Bokare	A 14	2
		7,5
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Befälhavare		19
Befälhavare/maskinchef		3
Styrman		10
AT-vaktman		41
Vaktgående maskinchef		19
Kock		9
Städare		7
Båtförare		1
		109
Båtförare, 42,5 %		1
		110

48.31.20 Vägunderhållsverksamhet

Inrättade tjänster		
Enhetschef	A 25	1
Vägmästare	A 23	2
Byggmästare	A 22	2
		5
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Brovakt		2
Byggnadsarbetare		2
Arbetsledare		5
Maskinförare		8
Maskinförare, deltid		3
Maskinförare/lastbilsförare		1
Lastbilsförare		5
Väghyvelförare		3
Underhållsmålare		1
Färjförare		23
		53
Städare, deltid		1
Gårdskarl, deltid		1
		55

Tjänstebeteckning	Avlönings-klass	Antal
48.32.20 Projektering, mark- och vattenplanering		
Inrättade tjänster		
Projekteringsingenjör	A 23	1
Projekteringsingenjör	A 22	2
Mätningsingenjör	A 22	1
		4
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Arbetsledare		1
Mätningsbiträde		1
		2
38.50.20 Verkstad och lager		
Inrättade tjänster		
Enhetschef	A 25	1
Verkmästare	A 18	1
		2
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Lagerarbetare		2
Lagerarbetare, deltid		2
Montör		6
Verkstadsarbetare		1
Snickare		1
Elektriker		2
Svarvare		1
Svetsare, deltid		1
		16
48.70.20 Motorfordonsbyrån		
Inrättade tjänster		
Trafikinspektör	A 26	1
Besiktningsman	A 23	1
Besiktningsman	A 21	1
Bilbesiktningstekniker	A 19	4
Registerföreståndare	A 20	1
Byråsekreterare	A 16	1
Byråfunktionär	A 15	3
		12
Personal i arbetsavtalsförhållande		
Städare		1
		1

LÖNETABELL FÖR A-LÖNER Bilaga 6

fr.o.m. 1.10.2009

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
A 1	1 372,39	1 441,01	1 513,06	1 588,71	1 660,20	1 718,31	1 752,68
A 2	1 386,23	1 455,54	1 528,32	1 604,74	1 676,95	1 735,64	1 770,35
A 3	1 402,40	1 472,52	1 546,15	1 623,46	1 696,52	1 755,90	1 791,02
A 4	1 418,00	1 488,90	1 563,34	1 641,51	1 715,38	1 775,42	1 810,93
A 5	1 433,20	1 504,86	1 580,10	1 659,10	1 733,76	1 794,44	1 830,33
A 7	1 458,01	1 530,91	1 607,46	1 687,83	1 763,78	1 825,51	1 862,02
A 8	1 479,61	1 553,59	1 631,27	1 712,83	1 789,91	1 852,56	1 889,61
A 9	1 500,83	1 575,87	1 654,66	1 737,39	1 815,57	1 879,11	1 916,69
A 10	1 533,04	1 609,69	1 690,17	1 774,68	1 854,54	1 919,45	1 957,84
A 11	1 558,70	1 636,63	1 718,46	1 804,38	1 885,58	1 951,58	1 990,61
A 12	1 587,44	1 666,81	1 750,15	1 837,66	1 920,35	1 987,56	2 027,31
A 13	1 615,89	1 696,68	1 781,51	1 870,59	1 954,77	2 023,19	2 063,65
A 14	1 651,69	1 734,27	1 820,98	1 912,03	1 998,07	2 068,00	2 109,36
A 15	1 692,50	1 777,13	1 865,99	1 959,29	2 047,46	2 119,12	2 161,50
A16	1 747,41	1 834,78	1 926,52	2 022,85	2 113,88	2 187,87	2 231,63
A 17	1 813,10	1 903,76	1 998,95	2 098,90	2 193,35	2 270,12	2 315,52
A 18	1 895,43	1 990,20	2 089,71	2 194,20	2 292,94	2 373,19	2 420,65
A 19	1 986,28	2 085,59	2 189,87	2 299,36	2 402,83	2 486,93	2 536,67
A 20	2 096,34	2 201,16	2 311,22	2 426,78	2 535,98	2 624,74	2 677,23
A 21	2 242,27	2 354,38	2 472,10	2 595,70	2 712,51	2 807,45	2 863,60
A 22	2 479,42	2 603,39	2 733,56	2 870,24	2 999,40	3 104,38	3 166,47
A 23	2 612,37	2 742,99	2 880,14	3 024,15	3 160,24	3 270,85	3 336,27
A 24	2 787,30	2 926,66	3 072,99	3 226,64	3 371,84	3 489,85	3 559,65
A 25	2 983,09	3 132,24	3 288,85	3 453,29	3 608,69	3 734,99	3 809,69
A 26	3 273,99	3 437,69	3 609,57	3 790,05	3 960,60	4 099,22	4 181,20
A 27	3 619,85	3 800,84	3 990,88	4 190,42	4 378,99	4 532,25	4 622,90
A 28	3 997,69	4 197,57	4 407,45	4 627,82	4 836,07	5 005,33	5 105,44
A 29	4 408,93	4 629,38	4 860,85	5 103,89	5 333,57	5 520,25	5 630,66
A 30	4 861,86	5 104,95	5 360,20	5 628,21	5 881,48	6 087,33	6 209,08
A 31	5 384,14	5 653,35	5 936,02	6 232,82	6 513,30	6 741,27	6 876,10
A 32	5 959,67	6 257,65	6 570,53	6 899,06	7 209,52	7 461,85	7 611,09
A 33	6 597,18	6 927,04	7 273,39	7 637,06	7 980,73	8 260,06	8 425,26
A 34	7 021,67	7 372,75	7 741,39	8 128,46	8 494,24	8 791,54	8 967,37
A 35	7 772,09	8 160,69	8 568,72	8 997,16	9 402,03	9 731,10	9 925,72
A 36	8 592,02	9 021,62	9 472,70	9 946,34	10 393,93	10 757,72	10 972,87

Därutöver tillkommer ett allmänt tillägg om 120 euro per månad.

LÖNETABELL FÖR C-LÖNER

fr.o.m. 1.8.2009

Summan av grundlöner, dyrortstillägg samt ålderstillägg per månad i euro.

Lkl	Antal ålderstillägg						
	0	1	2	3	4	5	6
C 25	1 404,56	1 474,79	1 548,53	1 625,96	1 699,13	1 758,60	1 793,77
C 26	1 414,71	1 485,45	1 559,72	1 637,71	1 711,41	1 771,31	1 806,74
C 27	1 424,28	1 495,49	1 570,26	1 648,77	1 722,96	1 783,26	1 818,93
C 28	1 436,59	1 508,42	1 583,84	1 663,03	1 737,87	1 798,70	1 834,67
C 29	1 449,08	1 521,53	1 597,61	1 677,49	1 752,98	1 814,33	1 850,62
C 30	1 466,53	1 539,86	1 616,85	1 697,69	1 774,09	1 836,18	1 872,90
C 31	1 480,55	1 554,58	1 632,31	1 713,93	1 791,06	1 853,75	1 890,82
C 32	1 495,74	1 570,53	1 649,06	1 731,51	1 809,43	1 872,76	1 910,22
C 33	1 509,82	1 585,31	1 664,58	1 747,81	1 826,46	1 890,39	1 928,20
C 34	1 537,21	1 614,07	1 694,77	1 779,51	1 859,59	1 924,68	1 963,17
C 35	1 553,26	1 630,92	1 712,47	1 798,09	1 879,00	1 944,76	1 983,66
C 36	1 570,77	1 649,31	1 731,78	1 818,37	1 900,20	1 966,71	2 006,04
C 37	1 588,97	1 668,42	1 751,84	1 839,43	1 922,20	1 989,48	2 029,27
C 38	1 610,99	1 691,54	1 776,12	1 864,93	1 948,85	2 017,06	2 057,40
C 39	1 633,50	1 715,17	1 800,93	1 890,98	1 976,07	2 045,23	2 086,13
C 40	1 659,87	1 742,86	1 830,00	1 921,50	2 007,97	2 078,25	2 119,82
C 41	1 687,46	1 771,83	1 860,42	1 953,44	2 041,34	2 112,79	2 155,05
C 42	1 716,41	1 802,23	1 892,34	1 986,96	2 076,37	2 149,04	2 192,02
C 43	1 749,21	1 836,67	1 928,50	2 024,93	2 116,05	2 190,11	2 233,91
C 44	1 781,89	1 870,98	1 964,53	2 062,76	2 155,58	2 231,03	2 275,65
C 45	1 818,23	1 909,14	2 004,60	2 104,83	2 199,55	2 276,53	2 322,06
C 46	1 854,30	1 947,01	2 044,36	2 146,58	2 243,18	2 321,69	2 368,12
C 47	1 895,36	1 990,13	2 089,64	2 194,12	2 292,86	2 373,11	2 420,57
C 48	1 935,45	2 032,22	2 133,83	2 240,52	2 341,34	2 423,29	2 471,76
C 49	1 981,31	2 080,38	2 184,40	2 293,62	2 396,83	2 480,72	2 530,33
C 50	2 028,64	2 130,07	2 236,57	2 348,40	2 454,08	2 539,97	2 590,77
C 51	2 089,99	2 194,49	2 304,21	2 419,42	2 528,29	2 616,78	2 669,12
C 52	2 141,97	2 249,07	2 361,52	2 479,60	2 591,18	2 681,87	2 735,51
C 53	2 202,90	2 313,04	2 428,69	2 550,12	2 664,88	2 758,15	2 813,31
C 54	2 266,92	2 380,27	2 499,28	2 624,24	2 742,33	2 838,31	2 895,08
C 55	2 467,85	2 591,24	2 720,80	2 856,84	2 985,40	3 089,89	3 151,69
C 56	2 524,66	2 650,89	2 783,43	2 922,60	3 054,12	3 161,01	3 224,23
C 57	2 586,41	2 715,73	2 851,52	2 994,10	3 128,83	3 238,34	3 303,11
C 58	2 671,75	2 805,34	2 945,61	3 092,89	3 232,07	3 345,19	3 412,09
C 59	2 741,09	2 878,14	3 022,05	3 173,15	3 315,94	3 432,00	3 500,64
C 60	2 847,57	2 989,95	3 139,45	3 296,42	3 444,76	3 565,33	3 636,64

C 61	2 919,19	3 065,15	3 218,41	3 379,33	3 531,40	3 655,00	3 728,10
C 62	3 042,18	3 194,29	3 354,00	3 521,70	3 680,18	3 808,99	3 885,17
C 63	3 175,34	3 334,11	3 500,82	3 675,86	3 841,27	3 975,71	4 055,22
C 64	3 324,13	3 490,34	3 664,86	3 848,10	4 021,26	4 162,00	4 245,24
C 65	3 474,89	3 648,63	3 831,06	4 022,61	4 203,63	4 350,76	4 437,78
C 66	3630,22	3 811,73	4 002,32	4 202,44	4 391,55	4 545,25	4 636,15
C 67	3808,6	3 999,03	4 198,98	4 408,93	4 607,33	4 768,59	4 863,96
C 68	4 005,28	4 205,54	4 415,82	4 636,61	4 845,26	5 014,84	5 115,14
C 69	4 210,56	4 421,09	4 642,14	4 874,25	5 093,59	5 271,87	5 377,31
C 70	4 427,31	4 648,68	4 881,11	5 125,17	5 355,80	5 543,25	5 654,11
C 71	4 654,47	4 887,19	5 131,55	5 388,13	5 630,60	5 827,67	5 944,22
C 72	4 894,08	5 138,78	5 395,72	5 665,51	5 920,46	6 127,68	6 250,23
C 73	5 144,39	5 401,61	5 671,69	5 955,27	6 223,26	6 441,07	6 569,89
C 74	5 407,89	5 678,28	5 962,19	6 260,30	6 542,01	6 770,98	6 906,40
C 75	5 685,25	5 969,51	6 267,99	6 581,39	6 877,55	7 118,26	7 260,63

Därutöver tillkommer ett allmänt tillägg om 120 euro per månad.

Bilaga 7

ÖVERSIKT ÖVER LANDSKAPETS OCH KOMMUNERNAS INVESTERINGSPLANER

Avsikten med översikten är att ge en ungefärlig bild av investeringsvolymen inom den offentliga sektorn. Kostnaderna är därför endast angivna i miljoner euro (me) och inplacerade under de år de huvudsakligen antas genomförda. Stora investeringar har dock fördelats mellan åren. Kostnadsangivelsen och tidsinplaceringen innebär inte något ställningstagande till för vilken kostnad respektive när landskapsandel betalas.

Översikten är vad gäller landskapets projekt uppgjord på basen av den information som legat till grund för budgetförslaget. Vad gäller de kommunala projekten har informationen inhämtats per e-post/muntligt före kommunernas budgetbehandling. **Alla kostnadsangivelser är exklusive moms.**

Avsikten är att ge en bild av hur projekten kan förverkligas, inte när och hur de budgeteras.

Byggnadsprojekt	**År 2009**	**År 2010**	**År 2011**
Landskapets byggnadsprojekt			
Renovering och ombyggnad av självstyrelsegården	0,3 me	2,5 me	5,0 me
Ålands hälso- och sjukvård			
Om- och tillbyggnad av centralsjukhuset, etapp II och III	6,0 me	6,0 me	6,0 me
Nybyggnation av IVA/dialys inkl. ombyggnad dagkirurgi			
Planering av kommande projekt för Ålands hälso- och sjukvård	0,5 me		0,3 me
Olika planerade projekt under fastighetsförvaltningen			
Polishuset			
Ombyggnader			
Ålands folkhögskola			
Fasad- och målningsarbeten m.m.			
Tillbyggnad av slöjdsal för hantverksutbildningen			
Ålands sjömansskola			
Förnyande av yttertak på maskinverkstadsbyggnaden			
Ålands yrkesskola			
Installation av köksvaruhiss m.m.			
Renovering av dusch- och omklädningsrum			
Renovering av el- och svetsverkstad			
Ålands vårdinstitut			
Sanering och ombyggnad			
Ålands museum			
Förnyande av viss taktäckning			
Förnyande av viss belysning i utställningssalarna			
Solskydd för takljuskupoler			
Ny värmeåtervinning och ljuddämpning på ventilationssystem			
Allhallen i Eckerö			
Erforderliga standardhöjande investeringar			
Övriga mindre reparationer och åtgärder			
Sammanlagt för dessa projekt	3,9 me	2,8 me	3,0 me

Byggnadsprojekt	**År 2009**	**År 2010**	**År 2011**
Ålands naturbruksskola			
Lösdriftsstall	0,4 me		
Utvecklande av Bomarsund			
Utvecklande av Kastelholms kungsgård			
Uppförande av museimagasin	0,2 me		
Kortruttsinvesteringar - utredningar	0,2 me		
Alandica Kultur och Kongress, totalkostnad 17,6 me	2,6 me		
Ålands sjöfartsmuseum, totalkostnad 10,4 me	2,8 me	5,0 me	2,6 me
Uppskattad volym	**16,9 me**	**16,3 me**	**16,9 me**
Kommunernas byggnadsprojekt			
Brändö kommun			
Reningsverk	0,2 me	0,4 me	
Avloppsledningar, Åva		0,1 me	0,1 me
Eckerö kommun			
Ombyggnad av Skagvägen			0,1 me
Reningsverket	0,1 me		
Vatten-och avloppsledning till Torp			0,1 me
Utbyggnad av servicehuset Solgården			0,1 me
Finströms kommun			
Nytt daghem i Godby	2,5 me	0,2 me	
Om- och tillbyggnad av skola		0,2 me	
Trafikleder	0,1 me	0,1 me	0,1 me
Renovering av kommungårdens källare		0,1 me	
Utbyggnad av Rosengård			1,0 me
Föglö kommun			
Grundförbättring och ytbeläggning av Sintingvägen		0,1 me	
Nybyggnad av kommunalväg till Sintingsområdet			0,2 me
Ytbeläggning av Skogboda kommunalväg			0,2 me
Geta kommun			
Om- och tillbyggnad av äldreboendet Hemgården	0,3 me		
Vattenförsörjningsplan		0,2 me	
Kommunens vägnät		0,1 me	0,1 me
Reningsverk		0,1 me	0,1 me
Hammarlands kommun			
Avlopp Prästgården by, Hellesby och Östanträsk	0,1 me	0,1 me	
Sluttäckning av soptipp i Kattby		0,2 me	
Ombyggnad och ytbeläggning av Hellesbysandsvägen	0,2 me	0,1 me	
Avlopp i Frebbenby och Mörby		0,1 me	0,1 me
Löparbanor och bevattningsanläggning till Hammarvallen	0,2 me		
Överföringsledning från Kattby till Lotsbroverket	0,4 me		
Vattenledning till Berghamn	0,1 me		
Utbyggnad av alternativ värme i Kattby bostadsområde		0,1 me	
Tillbyggnad av daghemmet		0,4 me	0,3 me
Kommunalteknik till Öra			0,2 me
Jomala kommun			
Byggnadsplaneområdet i Gölby			0,1 me

Byggnadsprojekt	År 2009	År 2010	År 2011
Brandstation	0,5 me		
Kumlinge kommun			
Reningsverk samt utbyggnad av avloppsnät		0,1 me	0,1 me
Sluttäckning av soptipp			0,1 me
Renovering av Annagårdens äldreboende samt dagis		0,2 me	0,3 me
Kökar kommun			
Om- och tillbyggnad av servicehuset Sommarängen	2,3 me	0,5 me	
Avloppsreningsverk och ledningsnät i Hellsö	0,1 me	0,4 me	
Fiberoptiskt nätverk		0,1 me	0,2 me
Lemlands kommun			
Avloppsutbyggnad, Kea-market - Fösamlingshemmet	0,1 me		
Avloppsutbyggnad, Skedholm		0,1 me	0,1 me
Avloppsutbyggnad,Norrby	0,1 me	0,1 me	0,1 me
Avloppsutbyggnad, Granö	0,1 me		
Närvärmenät	0,1 me		
Förlängning av Lembötevägen		0,1 me	
Lumparlands kommun			
Byggande av hyresbostäder		0,5 me	
Gång-och cykelled Klemetsby-Långnäsvägen			0,1 me
Mariehamns stad			
Fritidshemmet Tärnan	0,3 me		
Trobergshemmet om- och tillbyggnad	0,5 me	2,1 me	2,1 me
Ombyggnad av Edlagården	0,3 me		
Planering av äldreboende			0,2 me
Ytternäs skola, om och tillbyggnad	0,8 me	1,4 me	0,5 me
Övernäs låg-och mellanstadieskola, om- och tillbyggnad		0,2 me	0,2 me
Övernäs låg- och mellanstadieskola - VVS-sanering		1,2 me	
Strandnäs högstadieskola, ombyggnad av kök	0,1 me		
Servicehus, Övernässtugan		0,1 me	
Stadsmodellpaviljong		0,2 me	0,2 me
Konstgräsplan			0,6 me
Stadshusets yttertak m.m.		0,3 me	
KK-hus parker och gator	0,3 me	0,1 me	
KK-hus parkeringsplatser	3,4 me		
Kättingparken			0,1 me
Elverksgatan-Neptunigatan projektering		0,3 me	
Norragatan-Nygatan projektering			0,1 me
Ålandsvägen ombyggnad	0,3 me	0,4 me	0,7 me
Storgärdan gatubyggnad		0,8 me	
Storgärdan dagvatten		0,2 me	
Stogärdan, vatten och avlopp		0,2 me	
Gnistvägen-Lotsbro-V hamn vatten och avlopp	0,1 me		
Västra hamnen kaj 5	0,8 me		
Västra hamnen kaj 2 o 3	0,4 me		
Västra hamnen breddning av hamnområde	1,2 me		
Västra hamnen ombyggnad av Vikingterminalen		0,3 me	
Saltviks kommun			

Byggnadsprojekt	**År 2009**	**År 2010**	**År 2011**
Ombyggnad och renovering av brandstation	0,3 me		
Byggande av servicebostäder	0,3 me	0,9 me	
Tillbyggnad av vårdhemmet Sunnanberg	0,3 me	0,7 me	
Utbyggnad av avloppsnätet	0,2 me	0,2 me	
Sottunga kommun			
Ingen investering över 0,1 me			
Sunds kommun			
Om- och tillbyggnad av Tallgården	0,5 me	2,4 me	0,6 me
Utbyggnad av avloppsnät	0,2 me	0,3 me	0,2 me
Ombyggnad av Tosarby daghem	0,7 me		
Vårdö kommun			
Grundförbättring och ytbeläggning av Västerövägen	0,1 me		
Vattenledningsnät till Lövö		0,2 me	
Vattenledningsnät till Sandö			0,2 me
Värmecentral		0,1 me	
De Gamlas Hem			
Ingen investering över 0,1 me			
Ålands Omsorgsförbund			
Äldreboende i Kattby, Hammarland		1,4 me	
Norra Ålands högstadiedistrikt			
Grundrenovering av hemkunskaps-och metellslöjdsalen		0,1 me	
Grundrenovering av ämnesklassrum			0,1 me
Södra Ålands högstadiedistrikt			
Om- och tillbyggnad av matsalen vid Kyrkby högstadieskola		0,3 me	
Uppskattad volym			
	18,6 me	**19,1 me**	**9,6 me**

Uppskattad volym - landskapet	16,9 me	16,3 me	16,9 me
Uppskattad volym - kommunerna	18,6 me	19,1 me	9,6 me
Uppskattad totalvolym	**35,5 me**	**35,4 me**	**26,5 me**